หลวงพ่อภาวนาพุทโธ
เดินธุดงค์ปี '37

พุทโธ
ธัมโม
สังโฆ

หลวงพ่อภาวนาพุทโธ เดินธุดงค์ปี '37

ธรรม อยู่ที่ใจ จิตมั่นคงไม่หวั่นไหว
ธุดงค์ คือ การมีจิตหนักแน่น มีความเพียรสูง
มีทุกข์ แต่ไม่ทุกข์ มีสุขแต่ไม่หลงสุข เพราะ
จิต ปล่อย วางได้ ทั้งในทุกข์และสุข

คำนำ

หลวงพ่อภาวนาพุทโธเดินธุดงค์ เป็นหนังสือเกร็ดธรรเกี่ยวกับการปฏิบัติธรรม และการเผยแพร่ธรรมของท่าน ซึ่งผู้เขียนได้จดบันทึกไว้ เมื่อคราวที่ได้ออกปฏิบัติธรรมเดินธุดงค์ติดตามท่าน ซึ่งทุกครั้งที่ออกเดินธุดงค์ หรือในแต่ละปีนั้น ท่านจะเน้นในเรื่องการสร้างจิตของหมู่คณะ คือจะอบรมให้ผู้ปฏิบัติธรรมทั้งหลายได้รู้จักการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อผู้อื่น ให้รู้จักการเสียสละ โดยยึดหลักธรรมทาน คือทำหน้าที่เป็นผู้ให้

ถ้าจะถามว่าให้อะไร หลวงพ่อท่านจะปรารภกับหมู่คณะในระหว่างการถือปฏิบัติธรรมเดินธุดงค์อยู่เสมอว่า

การที่พวกเราทั้งหลายได้เสียสละความสุขส่วนตัวออกมา ยืน-เดิน-นั่ง-นอนอยู่ตามป่าเขาอย่างนี้ ถือว่าท่านได้มาสร้างจิตตัวเองให้รู้จักการเสียสละ อันเป็นกิเลสแล้ว เสียสละความสุขที่เป็นส่วนตัวที่เห็นแก่ตัวออกไป แต่การที่พวกท่านทั้งหลายได้มาแล้ว ก็ได้รู้จักกับคำว่า ทุกข์ ในความยากลำบากแต่ผมอยากจะให้พวกท่านได้นึกย้อนถึงอดีตบ้างว่า พ่อ-แม่ ครูบาอาจารย์ ผู้ที่ได้ถ่ายทอด และสืบทอดมรดกธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ให้อยู่ได้จนมาถึงพวกเรานั้น ท่านมีความทุกข์ยากลำบากกว่าเราหลายเท่า แม้พระพุทธองค์เองก็ทรงประสบและทรงผจญมารอุปสรรค ทั้งที่เป็นกิเลสมารและขันธมารมาแล้วทั้งนั้น และก็ด้วยเพราะจิตที่พระองค์ทรงได้เสียสละ ปรารถนาในการให้ธรรมทาน เพื่อประโยชน์สุขผู้อื่น และสัตว์โลกนี้เอง พระองค์จึงได้ชื่อว่า เป็นครูของมนุษย์และเทวดาพรหม

ฉะนั้น ผมจึงอยากจะให้พวกท่านทั้งหลายที่มาได้เพราะการเสียสละนี้ ได้ช่วยกันและให้ทุกท่านได้มุ่งสร้างจิตปฏิบัติธรรมธุดงค์ให้เกิดผลสำเร็จทั้งส่วนตัวและส่วนรวม คือการให้ความสุขทางใจกับผู้อื่นร่วมกัน แต่การที่เรามาอย่างนี้ แม้จะไม่มีวัตถุสิ่งของอะไรมาแจกให้ก็ตาม แต่ถ้าเราได้ช่วยกันชี้ทางธรรม บอกทางสวรรค์ พรหม นิพพาน แก่เขาได้นั่นแหละชื่อว่าเป็นการให้สิ่งที่ประเสริฐที่สุด เพราะจะเป็นการช่วยให้เขาได้รู้จักบาปบุญคุณโทษ ช่วยให้เขารู้จักการรักษาศีล คือการไม่ทำบาปต่อกัน โดยการยึดมั่นอยู่ในคุณธรรมได้ นั่นย่อมจะเป็นสิ่งที่มีค่ามากกว่าการให้วัตถุสิ่งของ อันเป็นเจตนาของผม จึงขอชี้แจงต่อพวกท่านทั้งหลายที่มีโอกาสร่วมกันปฏิบัติธรรมและเผยแพร่ธรรมในครั้งนี้ ให้เข้าใจร่วมกันนะครับ

จะเห็นว่าแนวธรรมปฏิบัติของท่าน จะอบรมเน้นไปในทางเป็นผู้ให้ทางจิตอยู่ตลอด ผู้เขียนเห็นว่าน่าจะได้ทำเป็นรูปเล่มขึ้น เพื่อนำเสนอให้ผู้มีศรัทธาในปฏิปทาคำสอนแนวปฏิบัติ

ของท่าน ได้รู้และเข้าใจถึงเจตนาของท่านบ้าง อย่างน้อยจะได้ช่วยกันเผยแพร่ธรรม ซึ่งเป็นคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ ให้เกิดประโยชน์สุขแก่ผู้อื่นบ้าง ในฐานะที่เป็นเพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตาย ที่อยู่ร่วมโลกเดียวกัน

อนึ่ง หนังสือเล่มนี้ผู้เขียนได้แทรกธรรม ซึ่งคัดจากพระไตรปิฎก ฉบับสำหรับประชาชนและหนังสือพุทธประวัติมาเป็นข้อเชื่อม และเป็นข้ออ้างอิงในการเขียน แต่ก็มิได้ทำเป็นบรรณานุกรมอ้างอิงเอาไว้ แต่เพื่อมิให้เกิดความคิดในทางโทษในภายหลังจึงขอชี้แจงเอาไว้ให้ทราบ ณ. ที่นี้ด้วย

หนังสือเล่มนี้ตั้งใจจะใช้ชื่อว่า "หลวงพ่อภาวนาพุทโธ เดินธุดงค์ ปี 37 " เพื่อเป็นการระลึกถึงบารมีของท่าน ถึงแม้ตัวท่านจะมีภาวะการเปลี่ยนแปลงอย่างไร แต่ผู้เขียนเชื่อมั่นอยู่อย่างหนึ่งว่าภาวะทางจิตของท่านนั้นไม่เปลี่ยนแปลงอย่างแน่นอน คือ ยังคงความเป็นพระอยู่และจะคงอยู่ตลอดไป จึงหวังว่าหนังสือเล่มนี้คงจะให้คติธรรม และแบบการปฏิบัติธรรมแก่ท่านผู้อ่านอยู่บ้างไม่มากก็น้อย หากอานิสงส์ใดที่เกิดจากการเขียนหนังสือเล่มนี้ ผู้เขียนขอน้อมถวายเป็นพุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆบูชา และน้อมบูชาในคุณของ คุณบิดามารดา ครูบาอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณแก่ครอบครัวของข้าพาเจ้า

และเพื่อเป็นการสนองในเมตตาบารมีหลวงพ่อภาวนาพุทโธ ในนามผู้เขียนจึงขอให้ท่านผู้อ่านทั้งหลาย จงได้ใคร่ครวญถึงเหตุปัจจัยต่าง ๆที่เกิดขึ้นกับตัวท่าน และพิจารณาถึงภาวะการเปลี่ยนแปลงทางจิตของมวลมนุษยชาติแห่งสังคมของยุคโลกาภิวัฒน์นี้ด้วย และขอบารมีธรรมส่วนนี้ จงเป็นแรงสติปัญญาให้ทุกท่าน จงมีความสุขยิ่ง ๆ ในชีวิตของการเป็นนักปฏิบัติธรรม ขอให้ประสบแต่ความผ่องใสในธรรมโดยทั่วหน้ากันเทอญ.

ศุภกิจ พรมดี

สารบัญ

หน้า
บทที่ 1. พุทโธภาวนา 1 - 9
บทที่ 2. นิราศธรรมชาติตามทาง 10-13
บทที่ 3. ป่าช้าเมืองปอน 14-19
บทที่ 4. ธรรมชาติงามตามหุบเขา 20-23
บทที่ 5. หัวน้ำแม่สะกื๊ด ยามใกล้รุ่งมุ่งบำเพ็ญเพียร 24-32
บทที่ 6. ริ้วรอย.......พระธุดงค์ 33-37
บทที่ 7. ขึ้นสูง ....อย่าลืมดูข้างล่าง 38-49
บทที่ 8. สวนร้างบนเนินดอยบ้านห้วยฮี้ 50-52
บทที่ 9. เสียงปลุก พุทโธคือ ผู้รู้...ผู้ตื่น...ผู้เบิกบาน 53-58
บทที่10. รู้ทุกข์ ด้วยปัญญา 59-63
บทที่11. เสริมกำลังใจ ให้กัมมัฏฐานโยมธุดงค์ 64-71
บทที่12. เส้นทางห้วยฮี้สู่ หนองขาวกลาง 72-81
บทที่13. เมตตา....ไมตรี 82-100
บทที่14. น้ำมนต์ดลใจ 101-110
บทที่15. เจ้าไก่บอกลาง 111-122
บทที่16. ต่างเผ่าพันธ์ ก็เข้ากันได้ 123-133
บทที่17. บำเพ็ญทานเพื่อละ 134-143
บทที่18. เจ้าปาเจโร่ ถูกแจ๊กพอร์ท 144-157
บทที่19. ห้วยปูเลย 158-165
บทที่20. ทรัพย์ภายนอก ทรัพย์ภายใน 166-174
บทที่21. ดูทางธุดงค์ 175-182
บทที่22. กัมมัฏฐานก่อนเดิน 183-188
บทที่23. เมตตาธรรมหลวงพ่อ ฯ 189-197
บทที่24. ปณิธาน วิญญาณนักเทศน์ 198-202
บทที่25. หลงทางดีกว่าหลงกิเลส 203-214
บทที่26. ทักทายปราศัย 215-220
บทที่27. นอนกับผี 221-229
บทที่28. เชื่อมสัมพันธ์ นำบำเพ็ญทาน 230-237

หน้า
บทที่ 29. ฝากไว้ให้รักษา ความเป็นธุดงค์ คือ มรดกธรรม 238-252
บทที่ 30. เตือนด้วยความหวังดี 253-256

พุทโธภาวนา

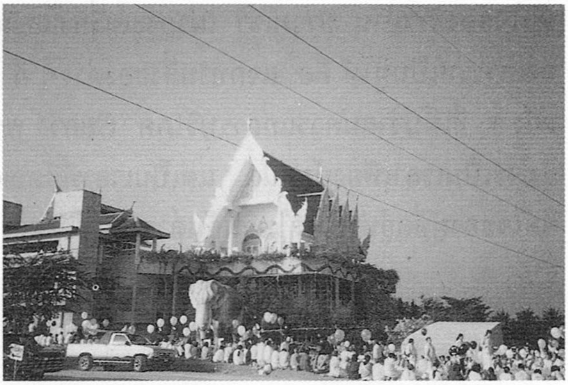

พุทโธภาวนา เป็นสถานที่รวมจิตวิญญาณอันบริสุทธิ์ของผู้รักษาศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๑๐ ศีล ๒๒๗ เป็นที่สะสมบุญของทุกท่าน ผู้ใดอธิษฐานจิตต่อองค์หลวงพ่อพุทโธ ภาวนาพระประธานปางประทานพรแล้ว จะสมความปรารถนา

คนเราเลือกที่เกิดไม่ได้ แต่เลือกที่ทำความดีได้ เลือกวัน เวลา ทำที่สุดแห่งทุกข์ได้ กำหนดรู้ได้ในพุทโธ กาย ใจ กระทบสิ่งใด กำหนดรู้ได้ในพุทโธ เกิดความรู้สึกขึ้นในอารมณ์ใด ดับทุกข์ได้ในอารมณ์ปัจจุบัน เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน อยู่ทั้งยามหลับ และยามตื่น ไม่มีอารมณ์เกิด แก่ เจ็บ ตาย อยู่เหนือจิตได้ในสังขาร

หลวงพ่อภาวนาพุทโธ จึงกำหนดจิตรู้ในสมาธิ เลือกสร้างบารมีทำความดีแผ่เมตตาให้สายบุญทุกคนทุกท่านได้รับความสุขใจ ในพลังจิตบารมี ได้บำเพ็ญ ทาน ศีล ภาวนา มีจิตตั้งมั่นอยู่ในศีล สมาธิ ปัญญา ยึดเอาพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ผู้เป็นศาสดาเอกของโลก มาเป็นหลักชัยในการบำเพ็ญ นำหมู่คณะออกปฏิบัติธรรม สร้างบารมี ถือธุดงค์ออกจาริกเผยแพร่พระธรรมให้เป็นที่พึ่งแก่สาธุชน ผู้อยู่ในถิ่นธุรกันดาร อยู่ตามป่าเขา ซึ่งขาดโอกาสจะได้เข้าใกล้พระธรรม และพระสงฆ์ ให้ได้มีโอกาสเข้าใกล้พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ได้นำธรรมคำสอนอันประเสริฐบริสุทธิ์ของพระพุทธเจ้า จากหมู่สงฆ์พระธุดงค์ ผู้มีจิตเมตตาได้อุทิศกายใจไว้ให้พระพุทธศาสนา

ปีหนึ่ง ครั้งหนึ่ง ที่พระคุณหลวงพ่อภาวนาพุทโธ แห่งวัดสามพรานได้มีโอกาสนำหมู่สงฆ์ พระธุดงค์ ผู้มาแต่ทิศทั้งสี่ ตั้งเป็นกองทัพ ออกปฏิบัติถือธุดงค์ จาริกไปตามหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกล ไปในถิ่นธุรกันดารที่ไม่มีใครค่อยจะไปกัน บางวันถือนอนตามป่าช้า บางคืนถือนอนตามป่าใหญ่ ภูเขาสูง ที่อยู่ห่างจากการสัญจรของผู้คน บางเวลาที่ถืออยู่กลางแจ้ง กลางทุ่งนา หาที่มุงที่บังไม่มี

แต่ละที่ที่พระธุดงค์ได้จาริกผ่านไป ท่านได้ปลูกฝังพระธรรม ให้ฝังลึกลงไปใน

หัวใจของชาวบ้าน ชาวภูเขา เผ่ากระเหรี่ยงและเผ่าอื่น ๆ ตามเส้นทางที่ได้ผ่านไป ท่านได้สงเคราะห์เป็นผู้ให้ คือ แจกทานสิ่งของต่าง ๆ มี เครื่องนุ่งห่ม อาหาร ยารักษาโรค ปัจจัยต่าง ๆ ที่เห็นว่าสมควรแก่การบริโภค เรียกว่า พระธุดงค์ท่านให้ความอบอุ่นทั้งกายและจิตใจ แม้จะเป็นเวลาเพียงน้อยนิด แต่เป็นเวลาที่มีคุณค่ามากต่อการเผยแพร่พระธรรม ให้เขาถึงจิตใจของผู้ที่อยู่ห่างไกลในถิ่นกันดาร

๑.

ฟ้าใส ใจใส

ฟ้าสางยามใกล้รุ่ง แสงสีทองจับขอบฟ้าทางบูรพาทิศ เสียงวิหคนกตัวน้อยส่งเสียงร้องดัง ตี่วิด ๆ ๆ อยู่ตามแนวรั้ว ตามกอไผ่ และเถาวัลย์ สายลมพัดพริ้วกิ่งไม้ปลิวไหว ๆ ท้องฟ้ายามเช้านี้โปร่งใส ไร้เมฆามาปิดบัง ดวงตะวันเคลื่อนขึ้นสู่ท้องฟ้าสาดแสงส่องมาสู่พื้นปฐพี

สีขาวโพลนเต็มถนนรอยบุญเดินเรียงแถว ทำจิตให้สงบ ตามรอยบุญถนน ๑๐๘ โค้ง ชาย หญิง เคลื่อนย้ายเยื้องกายไปอย่างสงบ ในกริยาผู้ถือปฏิบัติธรรม เดินจงกรมในยามเช้า

ถนนรอยบุญพุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ รอบโรงเจพุทโธ เช้ามืดก่อนที่พระอาทิตย์จะโผล่ขึ้นสู่ท้องฟ้า สายบุญผู้มาปฏิบัติธรรม รักษาศีล เจริญภาวนา มาน้อมรับพรบารมีพระธุดงค์ หลวงพ่อภาวนาพุทโธ เมื่อสวดมนต์ทำวัตร แผ่เมตตาในยามเช้า ทำสมาธิจิตเจริญภาวนาพุทโธ... พุทโธ... พุทโธแล้ว ได้ลงเดินจงกรมตามถนน ๑๐๘ โค้ง

เสร็จกิจวัตรการเดินจงกรม บางคนบางท่านก็รีบเร่งขวนขวายนำเครื่องสักการะเตรียมพร้อมเพื่อถวายพระสงฆ์ มีดอกไม้ ธูป เทียน ตลอดถึงใบรายชื่อลูกหลาน ญาติ มิตร บริวาร และชื่อ ปู่ ย่า ตา ยาย ผู้มีพระคุณ ถวายให้พระสงฆ์นำไปเพ่งแผ่เมตตาให้ในระหว่างการถือเคร่งปฏิบัติธุดงค์

เช้ามืดของวันที่ ๗ มีนาคม บริเวณวัดตามแนวขอบถนนมองดูก็กว้างขวางและว่างอยู่ดอก พอมาตอนสายหน่อย ๆ สองขอบบริเวณถนนก็เต็มไปด้วยสีขาว นั่งเรียงแถวเป็นแนวยาวตามริมขอบถนน บางท่านมีลูก มีหลานมาด้วยนั่งอยู่ข้าง ๆ พร้อมมีถาดพานดอกไม้ที่หลากสีที่เตรียมมาด้วยใบหน้าที่สดชื่นแจ่มใสกันทุกคน เห็นมีอยู่หลายท่านสอบถามถึงเส้นทางการเดินธุดงค์ ขณะที่ผู้เขียนก้มหน้าก้มตาตรวจเช็คสัมภาระที่จะนำขึ้นรถปาเจโร่อยู่นั้นคุณแม่สายบุญท่านหนึ่งเดินเข้ามาหา แล้วเอ่ยทักขึ้นว่า

″ ปีนี้ หลวงพ่อภาวนาพุทโธ จะไปเดินธุดงค์ที่ไหนหรือค่ะ ″

″ แม่ฮ่องสอนครับผม ″ เสียงตอบด้วยน้ำเสียงที่เรียบ ๆ ของลูกศิษย์อย่างเป็นกันเองกับคุณแม่สายบุญผู้มีความสงสัย

″ อ้าว... ปีที่แล้ว หลวงพ่อก็ไปแล้วมิใช่หรือค่ะ ″

″ ใช่ครับผม... แต่ปีนี้ หลวงพ่อท่านไปอีกเส้นทางหนึ่ง คนละเส้นทางกับปีที่แล้ว ไม่ได้ไปทางเดิม ครับผม ″

″ อ๋อ... หรือค่ะ ″ เสียงตอบรับเหมือนเข้าใจหายสงสัย

การจะสนทนาอะไรกับสายบุญในยามเช้าของวันนี้ ดูเหมือนว่าจะไม่สะดวกเลย พูดคุยกับบางคนก็ต้องเดินตอบ บางท่านก็ยืนตอบ เหตุเพราะเวลามีน้อยเหลือเกิน การจะพูดคุยกับใครนาน ๆ จึงไม่อำนวย บางท่านมาถามไถ่เอารายละเอียดเส้นทางเดินธุดงค์ เพื่อว่าจะได้ติดตามไปบำเพ็ญบุญกับพระธุดงค์บ้าง ก็ได้อธิบายให้ไม่มาก เพราะต้องรีบไปเตรียมสิ่งของหลายอย่าง ทั้งเครื่องใช้ส่วนตัวและสิ่งของที่ญาติโยมนำมาฝากถวายหลวงพ่อต้องนำไปเก็บไว้ในรถ เพื่อได้ใช้ในวันข้างหน้า

″ แล้วจะกลับเมื่อไหร่หรือค่ะ ″ คุณแม่สายบุญผู้เพิ่งมาถึงใหม่ถามคำถามต่อในจังหวะที่กำลังจะก้าวเดินไปหยิบเอาของขึ้นรถ

″ ประมาณสิ้นเดือนมีนาคมนะครับผม ″

″ เส้นทางที่จะไปปีนี้กับปีที่แล้ว เส้นทางไหนลำบากกว่ากันค่ะ ″

″ อันนี้ยังบอกไม่ได้นะครับ เพราะปีที่แล้วผมไม่ได้ไปด้วย ″

″ อ้าว... ทำไมล่ะค่ะ หลวงพ่อไม่ให้ไปด้วยหรือค่ะ ″

″ ผมเพิ่งมาอยู่กับหลวงพ่อ เมื่อปีใหม่นี่เองครับ ″

″ แต่ก่อนนี้อยู่ไหนหรือค่ะ ทำไมถึงได้มาเดินธุดงค์กับหลวงพ่อล่ะ ″

″ ผมเป็นคนต่างจังหวัดครับ เห็นการปฏิบัติของหลวงพ่อ ฟังธรรมหลวงพ่อแล้วรู้สึกจิตใจสงบดี เลยทำให้ศรัทธา อยากปฏิบัติบ้าง เพราะไม่เห็นมีที่ไหนนำหมู่คณะออกปฏิบัติกันทีละมาก ๆ อย่างนี้ และผมก็เลื่อมใสในตัวหลวงพ่อและพระสงฆ์ ที่นี่ท่านก็สอนธรรมดี ครับ ″

″ เอ๊ะ... เพิ่งมาอยู่กับหลวงพ่อ ทำไมหลวงพ่อให้ไปด้วยล่ะค่ะ ″ คุณแม่สายบุญถามอย่างไม่เข้าใจและสงสัย

″ ที่จริงหลวงพ่อท่านก็อยากให้ทุกคนได้ปฏิบัติกันทั้งนั้นแหละ ท่านเห็นว่าหมู่สงฆ์

ครูบาอาจารย์อนุญาต หลวงพ่อเลยให้ผมไปปฏิบัติด้วย หลวงพ่อท่านมีเมตตาต่อทุกคน ท่านสอนให้ทุกคนคิดดี หวังดี ไม่ให้โกรธต่อกัน ให้มีเมตตาต่อกันนะครับ ″

″ ไปกันทั้งหมดประมาณกี่คนค่ะ ″

″ เฉพาะพระสงฆ์ประมาณ ๑๓๐ รูป และญาติโยมธุดงค์อีก ๑๒๐ ท่าน รวมทั้งพระและโยมธุดงค์ ตลอดถึงเจ้าหน้าที่ผู้ติดตามแล้วประมาณ ๒๖๐ คน นี่แหละครับ ″ (คงไม่เอาไปซื้อหวยนะ)

″ เอ๊ะ... ญาติโยมไปเดินธุดงค์ด้วยก็มีหรือค่ะ ″

″ ... มีครับ ปีนี้เป็นปีที่ ๓ แล้ว ที่หลวงพ่อเปิดรับสมัครและเปิดโอกาสให้ญาติโยมได้ไปปฏิบัติธรรม ถือธุดงค์ด้วย ″

″ เออ...อยากจะไปลองเดินดูบ้าง หลวงพ่อจะอนุญาตหรือเปล่าค่ะ ″ สนทนากันไปมา คุณแม่สายบุญเกิดศรัทธาอยากจะไปเดินธุดงค์กับหมู่คณะบ้าง

″ หลวงพ่อท่านอนุญาตอยู่แล้วล่ะครับ ท่านก็ปรารถนาให้ทุกคนได้ปฏิบัติธรรมอยู่แล้ว ทุกครั้งที่ท่านสอน ท่านต้องการให้ญาติโยมได้ปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้า ท่านสอนให้รักษาศีล ปฏิบัติธรรม สอนให้คิดดี มีเมตตาต่อกัน ไม่ให้ผูกโกรธต่อกันอยู่แล้วนะครับ ″

″ จริงๆ หรือค่ะ หลวงพ่อท่านจะอนุญาตจริงหรือค่ะ ″ คุณแม่สายบุญดีใจเมื่อได้ยินคำว่า ″ หลวงพ่ออนุญาต ″ ให้ร่วมเดินขบวนด้วย (ขบวนธุดงค์นะจ๊ะ มิใช่เดินขบวนประท้วงแถวหน้าทำเนียบ)

″ จริงครับผม... ท่านอนุญาตจริงๆ นั่นแหละ ถ้าคุณแม่อยากจะไปเดินด้วย ให้ไปติดต่อหรือไปพบพระอาจารย์สัญญาดูสิครับ เพราะหลวงพ่อท่านมอบภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบการดูแล รับญาติโยมที่จะไปเดินธุดงค์ ให้อาจารย์สัญญาเป็นผู้รับผิดชอบ ″

″ ติดต่อได้ที่ไหนหรือค่ะ ″ ถามถึงสถานที่ติดต่อการไปเดินธุดงค์

″ ที่แผนกสะสมบุญครับ ที่อยู่หน้าโรงเจด้านตะวันออก ฝั่งที่กำลังก่อสร้างลิฟท์นะครับ คุณแม่ลองไปติดต่อสอบถามดูนะครับ เผื่อโชคดีได้ไป เพราะวันนี้เป็นวันที่จะออกเดินทางแล้ว ″

″ ค่ะๆๆ... ขอบคุณนะค่ะที่แนะนำ ″ คุณแม่สายบุญยกมือไหว้ ก่อนจะแยกไปกันคนละทาง

″ ขอให้โชคดีนะครับผม ″ อดอวยพรให้คุณแม่สายบุญท่านไม่ได้

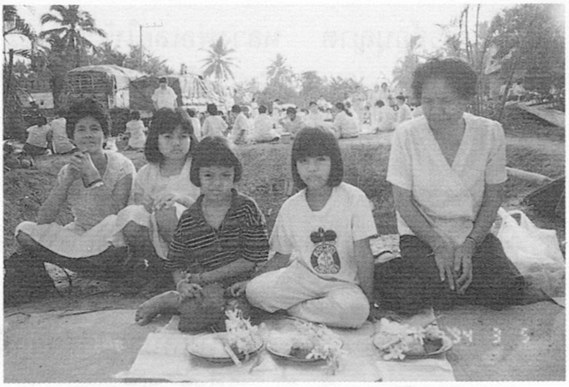

มองตามหลังคุณแม่สายบุญท่านนั้น เดินมุ่งตรงไปที่แผนกสะสมบุญอย่างเร่งรีบ เพื่อไปพบพระอาจารย์สัญญา เหมือนมีความหวังอยู่ในใจกับการที่จะได้ไปเดินธุดงค์ในครั้งนี้

มีอยู่หลายท่านที่ตั้งใจอธิษฐานจิตเอาไว้ว่า จะขอเดินธุดงค์กับครูบาอาจารย์ด้วย แต่ด้วยเหตุผลบางประการที่นำหลักฐานมาแจ้งต่อครูบาอาจารย์แล้ว ท่านไม่สามารถจะอนุญาตให้ไปได้จึงถูกยับยั้งเอาไว้

เมื่อไม่สมหวังอย่างที่ตั้งใจเอาไว้ แววแห่งความเซื่องซึม เศร้าหมอง ก็มีบ้างเป็นธรรมดา บางคนก็ทำจิตทำใจได้ บางท่านก็ปล่อยให้อารมณ์ความเศร้าหมองเข้าครอบงำจิตใจเอาซะนี่ เลยทำให้ดูว่าน่าเห็นใจเข้าทำนองที่ว่า เมื่อปรารถนาสิ่งใด ไม่ได้ในสิ่งนั้น นั่นก็เป็นทุกข์

ถึงจะมีทุกข์ เพราะไม่สมหวัง ครูบาอาจารย์ไม่อนุญาตก็ตาม แต่น่ายินดีอยู่ว่าก่อนขบวนรถพระธุดงค์จะเคลื่อนออกจากพุทโธภาวนาไป ความยิ้มแย้มด้วยไมตรีจิตที่ผ่องใสกลับมีคืนมากันอย่างทุกถ้วนหน้า เสียงสวดมนต์ สาธยายมนต์พระคาถา บารมี ๑๐ ทัศ เพื่อบำบัดทุกข์ เสริมสุขให้เกิดขึ้นในใจได้อย่างบันดล จะว่ามีทุกข์ แต่มีสติรู้เท่าทันก็ดับทุกข์ได้ในมนต์บารมีที่ได้สวดกัน เพื่อบูชาต่อครูบาอาจารย์ก่อนจะออกเดินธุดงค์

สัมภาระทุกชิ้น สิ่งของทุกชิ้นที่ญาติโยมนำมาฝาก ถูกนำขึ้นรถหมด สายบุญที่มารอส่งหลวงพ่อ ตั้งแต่หกโมงเช้าตามแนวขอบถนนหน้าโรงเจ อย่างไม่ท้อถอยต่อสายลมและแสงแดด แม้แต่ผู้เขียนยังไม่มีความกระจ่างเลยว่า จะได้ขึ้นรถคันไหน พอดีเดินเข้าไปที่แผนกสะสมบุญตรงที่โต๊ะเคยนั่ง คุณอุดมก็เดินเข้ามาพอดีเหมือนนัดไว้ และหลายต่อหลายท่าน ต่างก็เตรียมดอกไม้ ธูป เทียน พวงมาลัย เพื่อถวายบูชาต่อครูบาอาจารย์

" สวัสดี ครับ " เสียงทักทายด้วยคำว่า สวัสดีของคุณอุดม พร้อมยกมือไหว้กันตามธรรมเนียมประเพณีแบบไทยเรา

" สวัสดี ครับ " ผู้เขียนยกมือไหว้ตอบเช่นกัน

" เป็นไงพี่มหา... เตรียมพร้อมหรือยัง " คุณอุดมถามถึงความพร้อมที่จะออก

เดินทาง

″ พร้อมแล้วครับ ″ ย่าม กลด วางอยู่ที่นี่ พร้อมชี้มือให้คุณอุดมดู

″ แต่ผมยังไม่รู้เลยว่า จะให้ขึ้นรถคันไหน ″ ถามคุณอุดมเพื่อหาที่นั่งและที่ไป

″ ของพี่มหา ผมแสตนท์บายไว้ให้แล้ว ๒ ที่ แต่ยังไม่แน่ใจว่า ″พุทโธ″ จะแผ่ให้ขึ้นคันไหน ระหว่างรถโฟวิว และรถปาเจโร่ ขอตรวจสอบดูก่อนนะ ″

″ แล้วย่าม กลดนี่ จะให้เอาขึ้นรถคันไหนก่อนครับ ″ ซักคุณอุดมเพื่อหาที่เก็บของสัมภาระ

″ เออ! ของพี่มหาผมว่าเอาขึ้นรถปาเจโร่ดีกว่าครับ ไม่แน่พี่มหาอาจจะได้นั่งไปกับหลวงพ่อก็ได้นะ ″ คุณอุดมเอ่ยบอกให้รู้แบบไม่มั่นใจ

สิ่งของสัมภาระที่เตรียมมา ถูกลำเลียงขึ้นรถ ซึ่งจอดเข้าแถวรอสัญญาณเวลาออกเดินทางไปสู่จุดหมายคือ แม่ฮ่องสอน รถบางคันก็สตาร์ทเครื่องไว้รอ พร้อมที่จะออกเดินทางได้ทุกขณะที่ได้รับคำสั่ง

ตามกำหนดการ เวลาจะออกเดินทางคือ เวลา ๐๙.๐๐ น. ได้เวลาหลวงพ่อก็ลงจากกุฏิ มีญาติโยมที่เคารพนับถือไปนั่งรอขอพรบารมีที่หน้ากุฏิ เมื่อหลวงพ่อได้ทักทายญาติโยมแล้ว ก็ยืนสงบนิ่งหันหน้าไปทางกุฏิเพ่งแผ่เมตตา บอกกล่าวเจ้าที่เจ้าทางที่อยู่อาศัยให้ช่วยดูแลวัดวาอาราม คือ พุทโธภาวนานี้ให้เป็นที่สะสมคุณธรรมสะสมความดีของทุกคน ใครมาอธิษฐานให้เกิดความร่มเย็น ใครเข้ามาพักอาศัยให้มีความสุข มีความบริสุทธิ์ต่อกันทุกภพทุกชาติ

ในจังหวะที่หลวงพ่อท่านหันหลังกลับกำลังจะย่างก้าว ก็ได้เข้าไปกราบนมัสการแทบเท้าท่าน แล้วท่านได้ทักขึ้นว่า

″ เตรียมพร้อมหรือยังล่ะ ″

″ พร้อมแล้วครับ หลวงพ่อ ″ แล้วท่านก็ยื่นกล่องยาที่ญาติโยมถวายให้ถือ พร้อมกำชับว่า

″ เอ้า...ให้ลูกศิษย์ถือเก็บเอาไว้ อย่าให้หายนะ ″

แล้วหลวงพ่อนำเดินขึ้นสู่โรงเจชั้นที่ ๔ เพื่อถวายสักการะหลวงพ่อ

พุทโธ องค์พระประธานองค์ใหญ่ ซึ่งเป็นที่เคารพสักการะบูชาของทุกคน หลวงพ่อทำพิธีกรรมอธิษฐานจิต ถวายสักการะ ทำสมาธิอยู่พักหนึ่ง แล้วลุกเดินไปที่ฆ้องใหญ่ อธิษฐานจิตตีฆ้อง เพื่อบอกกล่าวให้องค์เทพเทวดา พรหม เบื้องบนได้อนุโมทนา และแผ่เมตตาให้กับวิญญาณต่าง ๆ ได้พ้นทุกข์ตาม

เสียงฆ้องใหญ่ดัง มุย...มุย...มุย...อยู่สามครา หลวงพ่อยืนกำหนดจิต ทำสมาธิแผ่เมตตา ตามเสียงฆ้องใหญ่ที่ดังกังวาลอยู่ แล้วหันหลังกลับ ยิ้มให้กับลูกศิษย์ทุกคนที่ตามขึ้นไป เหมือนกับจะบอกว่า

″ หลวงพ่อขอแบ่งบุญให้ลูกทุกคนให้ได้เดินตามทางสวรรค์ พรหม นิพพาน ″ แต่ท่านก็ไม่ได้พูด เพียงแต่ส่งยิ้มให้ และคงไม่มีใครคิดเฉลียวใจ แม้ผู้เขียนเองก็มานึกได้ในภายหลัง

″ ไหนล่ะ ไก่ หลวงพ่อ อยู่กับใคร ″

หลวงพ่อถามถึงเจ้าไก่แจ้ผู้มีสมญานามว่า ″ เจ้าไก่ชี้ทาง ″ พร้อมกับเจ้าปิติ ซึ่งหลวงพ่อให้เป็นผู้ติดตามร่วมเดินทางไปเดินธุดงค์ด้วย

″ อยู่นี่ครับผม ″ เสียงลูกศิษย์อีกท่านหนึ่งเอ่ยตอบพร้อมกับนำไก่แจ้มายื่นคืนให้หลวงพ่อ

″ มามะ...มาอยู่กับหลวงพ่อซี... ″ พร้อมรับเอาเจ้าไก่แจ้ลงในย่ามที่สะพาย

หลวงพ่อเดินสำรวจดูอยู่บนโรงเจ ดูว่ามีญาติโยมเยอะไหม แล้วก็นำเดินลงบันไดทางด้านตะวันออก ด้านหน้าโรงเจ เพื่อจะไปขึ้นรถที่จอดเทียบรออยู่แล้ว สายบุญผู้ปรารถนาบุญ หวังความสุข ทั้งในชาตินี้และชาติหน้า ที่นั่งรออยู่ตั้งแต่หกโมงเช้า ก็นำดอกไม้มาถวาย บางท่านมีรายชื่อ ญาติมิตร ลูกหลาน ปู่ ย่า ตา ยาย ทั้งที่ล่วงลับไปแล้ว และที่มีชีวิตอยู่ถวายให้หลวงพ่อแผ่เมตตาให้พบทางแสงสว่าง ทางปัญญา มีความสุข ความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตตลอดไป

แล้วเครื่องยนต์ก็ส่งเสียงครางดัง บรึน... เลื่อนล้อ เคลื่อนออกไปอย่างช้า ๆ ญาติโยมผู้มีจิตอาลัยและเป็นห่วง ต่างก็เดินเป็นแถวแนวยาวเป็นขบวนเกาะติดข้างรถที่กำลัง

เคลื่อนตัวออกไปอย่างช้า ๆ ๆ... จนถึงปากซอยถนนใหญ่หน้าวัด จึงจัดขบวนรถอีกครั้ง เพื่อความสะดวกและปลอดภัยในการเดินทาง เสร็จเรียบร้อยแล้วทุกอย่างเครื่องยนต์ก็ส่งเสียงดังบรืน ๆ ๆ... ตะบึงแล่นตามถนนใหญ่มุ่งหน้าสู่จุดหมาย คือ เมืองแม่ฮ่องสอน...

เมือง **แห่งธรรมชาติสะอาดจิต**
แม่ **พ่อคิดทำให้ใสนิ่ง**
ฮ่อง **แห่งธารน้ำใจอันแท้จริง**
สอน **ให้ยิ่งลึกล้ำดั่งดื่มธรรม**

๒.

นิราศธรรมชาติตามทาง

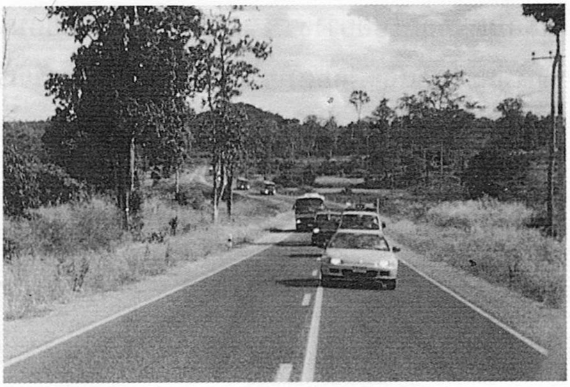

ผ่านชานเมืองหลวงที่แออัดเต็มไปด้วยยานพาหนะ สู้ภูมิภาคอันกว้างไกล คือ เมืองภูธร ขบวนรถมุ่งหน้าตรงตามเส้นทางบางบัวทอง บางใหญ่ สู่เมืองสุพรรณบุรี ขณะที่รถวิ่งแล่นตามถนนใหญ่ เสียงวิทยุวอ ส่งสัญญาณประสานงานกันของเจ้าหน้าที่ผู้ติดตามและทหารที่ร่วมเดินทางบำเพ็ญบุญ ปฏิบัติหน้าที่อุปัฏฐาก ครูบาอาจารย์หลวงพ่อ ก็ส่งเสียงแจ้งเหตุอยู่เป็นระยะตลอดการเดินทาง

เจ้าปาเจโร่ก็ทำหน้าที่ของมัน วิ่งฝ่าเปลวแดดที่ร้อนระอุในยามกลางวันไปอย่างไม่สะทกสะท้าน ถนนจะดี ราบเรียบ หรือขรุขระ เป็นหลุมบ่อ เจ้าปาเจโร่มันก็พูดอยู่คำเดียวว่า ... บรึน... บรึน... บรึน แล้วก็ บรึน...

ธรรมชาติให้ความสุขใจและความสดชื่นแก่ผู้มาเยือนเสมอ ในระหว่างทางที่รถวิ่งผ่านสองฟากฝั่งถนนหลวง ก็พอมีความงามทางธรรมชาติให้ชมอยู่บ้างเป็นบางแห่ง นั่งดูความงามที่หลากหลายที่ธรรมชาติสรรสร้างเอาไว้ ประดับเป็นสีสันให้แก่โลกยุคโลกาภิวัฒน์ แม้จะถูกทำลายแล้วก็พอมีให้ดูเป็นขวัญตาอยู่บ้าง ขณะที่นั่งดูธรรมชาติเพลินอยู่นั้น แว่วเสียงการสนทนาหลวงพ่อกับคนขับรถ คือ คุณอุดม ได้ปรารภธรรมซึ่งเป็นเจตนาของหลวงพ่อที่มุ่งมั่นกับการให้ทานและการแผ่เมตตาให้ธรรมทานแก่คนทั้งหลาย เพื่อชี้ทางบุญให้กับทุกคนที่ปรารถนาความสุขหนีความวุ่นวาย ที่มาพบหลวงพ่อได้นำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสงบสุขในชีวิต มีความมั่นคงในหน้าที่การงานว่า

″ ... คนเรานะถ้าอยู่ด้วยกัน เพื่อหวังอยากจะได้ จะทำให้ไม่มีความสุข จะทำให้ไม่มีใครเชื่อถือ ความอยากได้เป็นความโลภ เป็นกิเลส ทำให้คนเห็นแก่ตัว ไม่คิดเอามิตรเอาบริวาร แม้เขาจะทำอะไร บางครั้งมิตรบริวารก็จะไม่ให้ความร่วมมือ จึงกลายเป็นคนขาดมิตรแท้ ขาดพวกพ้องไป จะไปอยู่ที่ไหน อยู่กับใคร ก็จะมีความลำบากทั้งใจและกาย ฉะนั้น สิ่งที่หลวงพ่อมุ่งหวังสั่งสอนอบรมธรรมะแนวปฏิบัติอยู่ทุกวันนี้ ก็เพื่อหวังให้คนเรามี

เมตตาต่อกัน ช่วยเหลือกัน สอนให้ญาติพี่น้องในครอบครัวตระกูลมีความเคารพกัน รักกัน ซึ่งเป็นเจตนาของหลวงพ่อนะ หลวงพ่อเองก็พยายามแผ่เมตตาในการให้ธรรมทานอยู่ แต่ยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร หลวงพ่อจึงคิดว่า การแผ่เมตตาบางครั้งก็ไม่ใช่ของง่าย แผ่ให้ภพภูมิมนุษย์แล้วยังไม่ได้ผลเท่าที่ควรยังไม่ดีขึ้น หลวงพ่อจึงลองแผ่ให้ภูมิสัตว์ชั้นต่ำบ้าง เพื่อจะได้กำลังใจจากภูมิสัตว์นั้นมาสอนคน และปีนี้หลวงพ่อจึงเอาไก่และหมาไปเดินธุดงค์ด้วย ”

มองซ้ายและขวา ตะวันคล้อยบ่าย เจ้าปาเจโร่ ยานนำร่องมีความคล่องแคล่วอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าฝนตก แดดออก ร้อนหนาว บอกเจ้าปาเจโร่ลุยได้อย่างสบาย ไม่ต้องอาศัย WISHPER หรือลอร์รี่เอะ

ผ่านเมืองสุพรรณบุรี เมืองคนดี ยุทธหัตถี สาลี่อร่อย ขบวนรถพระธุดงค์แล่นผ่านไป เห็นตึกรามบ้านหลังน้อยใหญ่อยู่เรียงรายตามแนวภูมิภาค หอนาฬิกาของท่านบรรหาร ผู้เลืองนามในเมืองสุพรรณบุรี ตั้งสูงตระหง่านให้แขกบ้านแขกเมืองได้ชมกัน

เลยสุพรรณบุรีเข้าชัยนาทผ่านลำน้ำเจ้าพระยา มองเห็นลำคลองน้ำแห้งขอด ก็ยิ่งทำให้คิดว่า ธรรมชาติถูกทำลาย สายน้ำเลยเหือดแห้ง ความแห้งแล้งเข้าควบคุม เป็นไฟสุมทรวงของปวงประชา แหงนหน้าดูท้องฟ้า เรียกหาฝนให้โปรยน้ำประพรมชโลมดิน ก่อนประชาชีจะสิ้นชีวาวาย อย่างนี้ต้องช่วยกันแก้ไขนะท่านบรรหาร

ผ่านชัยนาทเข้าสู่เมืองผู้มีบุญมีวาสนา ทำบุญอธิษฐานจิตปรารถนาไม่ต้องรอให้ถึงชาติหน้าหรือชาติไหน ก็ชาตินี้แหละไปสวรรค์ได้แน่นอน ก็ นครสวรรค์ ไงละจ๊ะ มีธรรมชาติให้ชมบ้าง ทั้งโบราณสถานและธรรมชาติ แต่ก่อนขบวนรถพระธุดงค์จะเข้าถึงตัวเมืองนครสวรรค์ เวลายามนี้ก็บ่ายโมงเสียแล้ว เจ้าหน้าที่ผู้ติดตามได้ใช้วิทยุวอ แจ้งให้เจ้าหน้าที่ประจำรถทุกคันทราบ แวะปั๊มเติมน้ำมัน พระธุดงค์ลงปล่อยทุกข์ และญาติโยมด้วย

จากเมืองผู้มีบุญ มีวาสนา นามว่า นครสวรรค์ ขบวนรถก็ยาตราเคลื่อนออกไปตามเส้นทาง ผ่านเมืองเศรษฐี ไม่รู้ว่าชาติที่แล้วทำบุญด้วยอะไร ชาวประชาชีของเมืองนี้จึงร่ำรวย ถึงขนาดเอาเพชรมาทำเป็นกำแพง (ระวังล่ะ จะถูกตรวจสอบอีกรอบน่ะว่ารวยผิดปกติ หรือถูกกล่าวหาว่า คนเมืองนี้คอร์รัปชั่นจึงร่ำรวย แล้วจะซวยไปกันทั้งเมืองนะขอรับท่าน) อยากแวะชิมไข่ของคนเมืองเศรษฐี (กล้วยไข่นา) แต่โอกาสไม่อำนวยให้ จึงได้แต่นั่งชมอยู่บนรถขณะที่วิ่งผ่าน เห็นพ่อค้าแม่ขายตั้งวางขายเหลืองอร่ามเต็มหน้าร้าน ก็น่าชิมอยู่มิใช่น้อย (เอ...จะไปเดินธุดงค์หรือจะไปกินกล้วยไข่กันแน่นี่) ของดีเมืองเศรษฐีมีอยู่มากมาย แต่จะขอเก็บไว้ไม่สาธยายให้มากความ ใครอยากรู้ให้ไปหาดูเอาเองเทอญ...

ผ่านเมืองเศรษฐี นามว่า กำแพงเพชร เจ้าปาเจโร่ ก็ทำหน้าที่เป็นยานชั้นยอด ส่งเสียงครางบรืน... บรืน... บรืน... ตะบึงแล่นตามท้องถนนหลวงไปอย่างไม่รู้เหน็ดเหนื่อย สอดสายตามองออกทางหน้าต่าง เห็นวิวทิวทัศน์ธรรมชาติ ต้นไม้เคลื่อน เลื่อนอยู่ไหว ๆ เหมือนว่าจะวิ่งตาม ยามเจ้าปาเจโร่ตะกุยทางทะยานพุ่งไปตามเส้นทางด้วยความเร็ว ๙๐ - ๑๐๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง

ถึงอำเภอเถิน เขตจังหวัดตาก คำนวณเวลาได้ประมาณสี่หรือห้าโมงเย็น แวะปั๊มเติมเชื้อเพลิงให้กับยานชั้นยอด เปิดโอกาสให้คณะพระธุดงค์และญาติโยมธุดงค์ได้ปลดปล่อยทุกข์ที่กักขังอยู่ในร่างกายมานานให้เบาลง จอดพักอยู่ครู่ใหญ่ก็ออกเดินทางต่อ เหตุเพราะเวลาและวารี มิได้มีจะคอยใคร เรือเมล์หรือรถไฟนั้นก็ไปตามเวลา โอ้เอ้และอืดอาดพลาดแล้วจะโศกาและจะไปร้องบอกใครได้ล่ะว่า อนิจจา เราช้าไป

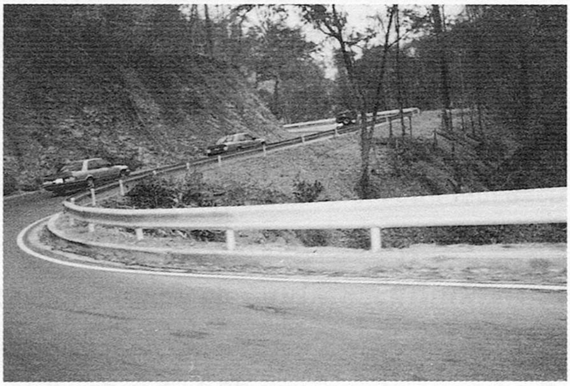

ดวงตะวันทอแสง เริ่มถอยแรงหมดไป เริ่มเข้าสู่แดนสนธยา ร่มเงาของแมกไม้ก็เอนเอียงไปตามแสงดวงตะวัน จากถนนที่ราบเรียบ ท้องทุ่งกว้างไกล เริ่มเข้าสู่ภูมิประเทศที่เต็มไปด้วยป่า หุบเขา และเหวลึก เครื่องยนต์ก็ส่งเสียงครางบรืน... บรืน... บรืน... ตะกุยแล่นตามเส้นทางในหุบเขาที่คดโค้ง ความมืดยังมีไม่พอที่จะบดบังแสงตะวันให้มืดสนิทได้ พอมีแสงสว่างให้มองเห็นวิวทิวทัศน์ทางธรรมชาติป่าไม้ ตามล่องเขาและสันเขาที่สูงต่ำให้ได้ชมเพลินตาอยู่บ้าง แม้หนทางระหว่างนี้จะคดเคี้ยวอยู่หลายสิบโค้งก็ตามเถิด แต่สิ่งที่ได้พบเห็นในธรรมชาติ คือ ความงามของป่าไม้ที่สร้างสุขให้ความเพลิดเพลิน เป็นที่สดชื่นสายตาและชื่นใจแก่ผู้มาเยือนมิได้ขาด

แล้วดวงตะวันก็สิ้นแสง ในหุบเขา เงาความมืดเข้าปกคลุม มองออกสองข้างทางเห็นแต่เงามืดดำตะคุ่ม ๆ... ตามแนวป่าในหุบเหวลึก รถวิ่งผ่านล่องเขาที่คดโค้ง จำได้ตามคำสนทนาของผู้ร่วมเดินทาง บอกว่ามีอยู่เกือบจะ ๑๐๘ โค้ง ก็มากอยู่มิใช่น้อย ระหว่างอำเภอเถินถึงอำเภอลี้ ระยะทางในหุบเขาอันคดงอประมาณกันเอาว่า ๒๕ กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินทางก็ประมาณกันเอาอีกนั่นแหละ ๒ ชั่วโมงเศษ ๆ ที่ยานพาหนะแต่ละคันได้วิ่งอ้อม

เขาขึ้น - ลง เลี้ยวซ้าย เลี้ยวขวา วกไปวนมาสลับกันไป ใครเลือดลมไม่ดี ในช่วงนี้ รับรองเดือดร้อนถึงเจ้าลิงถือลูกท้อแน่ (ยาหม่องนะ)

ถึงอำเภอฮอดแวะจอดให้โชเฟอร์ได้ยืดเส้นสายอยู่พักหนึ่ง ก็ออกเดินทางต่อผ่านอำเภอแม่เสรียง หลวงพ่อท่านเห็นว่า ขบวนรถทิ้งช่วงกันนานติดต่อทางวิทยุไม่ได้ เลยให้หยุดรถรออยู่บริเวณใกล้ ๆ กับสำนักงานกรมป่าไม้ อำเภอแม่เสรียง มีรถตู้สายบุญคันหนึ่งตามมาทัน ถามไถ่ได้ความว่า รสบัสที่พระธุดงค์และญาติโยมธุดงค์ที่นำมานั้นวิ่งทำเวลาไม่ได้ เพราะยางแตก ผ้าจ้ำเบรคขาดลุกเป็นไฟ ต้องคอยประคองรถในช่วงระหว่างขึ้นเขาและลงเขา รออยู่ประมาณ ๓๐ นาที จึงได้ออกเดินทางต่อไป แต่ในขณะนี้จำได้ไม่แม่นนัก แต่คาดคะเนเอาประมาณ ๒๐.๐๐ น. หรือไงนี่แหละ

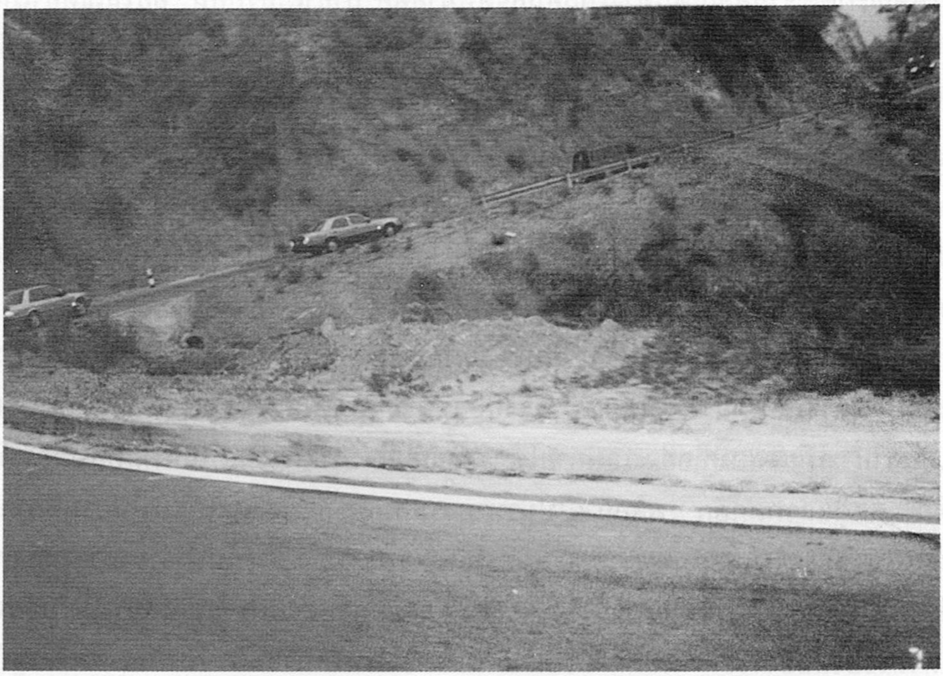

๓.

ป่าช้าเมืองปอน

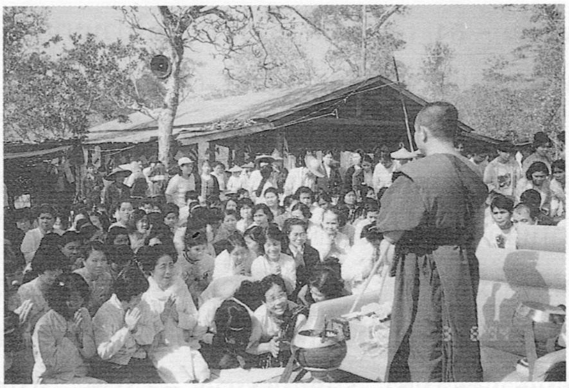

ระหว่างที่จอดรถรอขบวนอยู่นั้น เห็นว่า ถ้าจะรออยู่ตรงนี้คงไม่ไหวและอาจไม่ปลอดภัย ไหล่ถนนแคบ มีรถวิ่งสวนอยู่บ่อย ๆ แล้วหลวงพ่อภาวนาพุทโธจึงสั่งให้คณะผู้ติดตามออกเดินทางไปก่อนสู่จุดหมายคือ ป่าช้าเมืองปอน อยู่ในเขตอำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็นจุดแจกทานจุดแรก เพื่อสงเคราะห์ญาติโยมชาวเขาเผ่าต่าง ๆ มี เผ่ากระเหรี่ยง เป็นต้น ถึงที่พักคือ ป่าช้าเมืองปอน เวลาเที่ยงคืน ขณะที่รถเจ้าปาเจโร่วิ่งผ่านบริเวณแจกทานศาลาพักผ่อนมีญาติโยมชาวบ้านเผ่ากระเหรี่ยง นั่ง นอน ดูวีดีโออยู่เต็มศาลา เจ้าปาเจโร่หยุดอย่างสงบนิ่งในถนนร่องเขา ประตูถูกเปิดพร้อมนำสิ่งของสัมภาระของหลวงพ่อลง หลวงพ่อเดินนำหน้าขึ้นกุฏิหลังน้อยกลางป่า ซึ่งสายบุญได้จัดเตรียมทำความสะอาดไว้พร้อมแล้ว

บรรยากาศยามดึก หนาวเหน็บเย็นยะเยือก สายลมพัดพริ้ว มันช่างหนาวเสียนี่กระไร หลวงพ่อเข้าจำวัดในห้องกุฏิหลังน้อยที่ตั้งอยู่บนเนินเขาเตี้ย ๆ ส่วนลูกศิษย์ผู้ติดตามเห็นชานระเบียงพอมีที่อยู่จะเอนกายได้ เลยเลือกเอาที่ตรงนั้นเป็นที่พักหลับนอนกันในยามดึก คดคู้แล้วคดคู้อีก พลิกกายไปมาหาความอบอุ่น อากาศกลางป่าในยามดึกมันช่างหนาวเหน็บจริง ๆ มีเสื้อกันหนาวอยู่ตัวเดียวที่ติดตัวไปด้วย คาดไม่ถึงว่าอากาศเมืองเหนือในเมืองสามหมอก กองมูเสียดฟ้า ป่าเขียวขจี จะต้อนรับด้วยความเย็นอย่างนี้ แล้วจะให้หลับตาลงไปได้อย่างไร พลิกกายไปมาก็ตื่น อากาศหนาวนอนไม่หลับ เดินดูป่าไม้ธรรมชาติในยามมืดรอบเนินเขา คอยว่า เมื่อไรพระอาทิตย์จะโผล่ขึ้นมา และรออยู่นานพอสมควร อย่างนี้ต้องจดจำใส่ใจไว้ว่า คราวหน้าถ้าจะไปเที่ยวป่า เดินธุดงค์ทางเมืองเหนือต้องเตรียมให้พร้อมเรื่อง เสื้อ... ผ้าห่มนะจ๊ะ

ตีห้าเศษ ๆ เห็นจะได้ หลวงพ่อท่านเรียกหาให้ติดต่อทางท่านอาโป (พระอาจารย์ณรงค์) เพื่อประสานงานเรื่องกำหนดการบำเพ็ญบุญแจกทาน ตลอดถึงขั้นตอนทาง

พิธีกรรมต่าง ๆ เพื่อสะดวกในการปฏิบัติงาน สักพักท่านอาโปมาถึงกราบนมัสการหลวงพ่อพร้อมชี้แจงขั้นตอนต่าง ๆ ถวายหลวงพ่อทราบ

กว่าจะโผล่ออกมาได้(พระอาทิตย์นะครับ) ต้องนั่งรอ ยืนรอ เดินรอ และนอนรอ เพื่อจะได้อาศันไออุ่นจากดวงอาทิตย์บ้าง

๐๖.๐๐ น. พระอาทิตยโผล่ทำให้ผล่อนคลายความหนาวเย็นลงได้บ้าง แล้วหลวงพ่อก็สั่งให้แจ้งไปทางแม่ชีอนงค์และคุณพัฒนา หัวหน้าทีมเวิร์คชาวเขาว่า " ให้แม่ชีอนงค์และพัฒนา บอกให้ชาวบ้านชาวเขาทุกคนที่มาจากหมู่บ้านต่าง ๆ นำก้อนหินคนละเท่ากับสมาชิกในครอบครัวของตนไปกองไว้ที่บริเวณหน้ากุฏิหลวงพ่อ หมายความว่า ในครอบครัวหนึ่งมีลูกมีหลานอยู่กี่คน ก็ให้นำก้อนหินไปคนละเท่านั้นก้อน และก่อนจะวางก็ให้อธิษฐานจิตก่อนว่า " ขอให้เป็นผู้มีสุขภาพแข็งแรงอย่าได้มีโรคภัยไข้เจ็บอันใดมาเบียดเบียน ให้มีจิตใจหนักแน่น "

แล้วต่อมาไม่นานเท่าไร ชาวบ้านชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง ม้ง แม้ว ก็เดินเรียงแถวเป็นแนวยาวขึ้นมา พร้อมนำก้อนหินมาวางบริเวณล้อมรอบหน้ากุฏิหลวงพ่อ ทั้งมีสายบุญผู้มาร่วม มีชาวบ้านและพ่อค้าราชการ ก็มาร่วมอธิษฐาน นำดอกไม้ ธูป เทียน เข้ากราบนมัสการขอพรบารมี ให้สมกับความตั้งใจที่คอยกันมานาน

๐๗.๐๐ น. เมื่อแผ่เมตตาให้ญาติโยมชาวเขาที่นำก้อนหินมาวางที่กุฏิและได้สนทนาธรรมกับคณะท่านนายอำเภอขุนยวมแล้ว หลวงพ่อได้นำหมู่สงฆ์และญาติโยมธุดงค์ เดินลง เนินดอยเขาจากที่กุฏิไป เพื่อบำเพ็ญบุญแจกทานมอบสิ่งของที่เตรียมพร้อมแล้ว เช่น เครื่องอุปโภค เสื้อ ผ้าห่ม ข้าว สาร อาหารต่าง ๆ ให้กับชาวเขา พร้อมมีการมอบทุนการศึกษาให้กับคณะครูโรงเรียน

ต่าง ๆ ด้วย ซึ่งเป็นเจตนาที่พระคุณหลวงพ่อต้องการสงเคราะห์ให้ลูกหลานชาวบ้านผู้ยากจนแต่เรียนดี เรียนเก่ง ได้เรียน ได้ศึกษาให้สูง ๆ จะได้นำเอาวิชาความรู้กลับไปพัฒนาท้องถิ่นของเขาให้เจริญ สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ พึ่งตัวเองได้ในภายภาคหน้า

มอบทุนการศึกษาแจกทาน เสร็จได้เวลาทำภาระกิจรับอาหารบิณฑบาตร ฉันเพล พระสงฆ์ธุดงค์คงเหน็ดเหนื่อยกับการเดินทาง เพราะเมื่อคืนนี้กว่าจะมาถึงที่พักก็ตีสอง ได้นั่งพักอยู่เพียงชั่วโมงกว่า ๆ ก็ตื่นทำวัตรแผ่เมตตา สว่างมาก็แผ่เมตตาให้ญาติโยม โดยการแจกทาน มอบวัตถุสิ่งของให้ชาวบ้านชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ได้กล่าวคำสมาทานถือธุดงค์ ข้อ

- ถือเที่ยวบิณฑบาตรเป็นวัตร
- ถือเที่ยวบิณฑบาตรไปตามแถวเป็นวัตร
- ถือนั่งฉันอาสนะเดี่ยวเป็นวัตร
- ถือฉันเฉพาะในบาตรเป็นวัตร
- ถือห้ามภัตรอันนำมาถวายเมื่อภายหลังเป็นวัตร
- ถืออยู่ป่าเป็นวัตร
- ถืออยู่ป่าช้าเป็นวัตร

พระสงฆ์องค์เป็นผู้นำกล่าวธรรมให้กัมมัฏฐาน ทำสมาธิ แผ่เมตตา แล้วก็ลุกเดินเป็นแถว เป็นวัตรไปรับอาหารบิณฑบาตรตามจุดที่ญาติโยมเตรียมถวายอยู่แล้ว และเดินขึ้นไปฉันบริเวณป่าหน้ากุฏิหลวงพ่อ

หลวงพ่อได้เดินทักทายพบปะญาติโยมที่นั่งอยู่ในศาลาบำเพ็ญบุญ และได้ทำน้ำมนต์อธิษฐานจิตแผ่เมตตาให้ผู้ได้ดื่มทุกคน ได้กินน้ำมนต์อันศักดิ์สิทธิ์นี้ได้อยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข จิตวิญญาณร้ายจะไม่มาเบียดเบียนด้วยอำนาจน้ำมนต์อันศักดิ์สิทธิ์นี้

กว่าจะทำพิธีเสร็จ ให้ธรรมทานแผ่เมตตาแก่ญาติโยม นำน้ำมนต์ประพรมให้ญาติโยม และอาหารที่ญาติโยมนำมาบำเพ็ญบุญถวายพระสงฆ์ธุดงค์และนำแจกทาน เพื่อให้ผู้ที่รับประทานอาหารที่ประพรมด้วยน้ำมนต์อันศักดิ์สิทธิ์นี้ ได้เกิดเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต จะได้หมดทุกข์ หากจากโรคภัยต่าง ๆ วิญญาณผีร้ายจะไม่กล้ามาเบียดเบียน เพราะน้ำมนต์นี้

ปลุกเสกด้วยคาถาพระพุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ จะคุ้มครองให้ผู้ที่มาดื่มรับประทานนั้นจะมีแต่ความร่มเย็น เป็นสุข ตลอดไป

เสร็จภารกิจส่วนรวมด้านการเพ่งแผ่แบ่งบุญ คือ เป็นความสุขให้กับผู้อื่นแล้ว ก็ยังกิจส่วนตัว คือ การฉันเพล หลวงพ่อได้ให้พรเป็นภาษาบาลีว่า สัพพีติโย จบลง เสียงเปล่งวาจาว่า สาธุ...สาธุ...สาธุ...อนุโมทามิ ของสายบุญที่นำอยู่เฉพาะหน้าก็ดังขึ้น แล้วหลวงพ่อก็เอ่ยว่า

″ พ่อขอตัวก่อนนะลูก พ่อจะไปฉันเพล เดี๋ยวจะไม่ทันเวลาแล้วนี่ ″ พูดจบหลวงพ่อก็ลุกจากอาสนะ ลูกศิษย์ผู้ติดตามก็อุ้มบาตร ผลไม้ เดินตามขึ้นไปยังกุฏิหลังน้อยที่อยู่บนเนินดอยกลางป่า

ระหว่างทางเดินขึ้นดอยจวนใกล้ถึงกุฏิ บริเวณป่าหน้ากุฏิ หมู่สงฆ์พระธุดงค์ที่รับอาหารบิณฑบาตรมาก่อนแล้ว ท่านกำลังฉันอยู่และก็เสร็จแล้วเป็นส่วนมาก บางท่านก็นั่งทำสมาธิจิตอยู่ หลวงพ่อเดินขึ้นมาเห็นจึงได้ทักขึ้นว่า ...

″ พระสงฆ์ฉันเสร็จแล้วหรือ ″ หันมองไปทางพระธุดงค์ที่นั่งตากแดดอยู่ ถึงจะเป็นป่าอยู่ก็จริง แต่ป่าในฤดูแล้งนี้ ต้นไม้กำลังอยู่ในช่วงระยะเปลี่ยนใบ ใบใหม่ยังไม่ผลิออกมาเลย บางต้นจึงมีแต่กิ่งก้าน จะหาใบบังแดดก็ไม่มี พระธุดงค์เลยนั่งกลางแจ้งตากแดดฉันข้าวกัน

″ ฉันใกล้จะเสร็จแล้วครับผมหลวงพ่อ ″ เสียงตอบจากท่านอาจารย์ชลประทาน ซึ่งเป็นผู้นำหมู่คณะปฏิบัติอยู่ก่อน และนั่งฉันอยู่หน้าพระสงฆ์กลุ่มใหญ่

″ ตั้งใจว่าจะมาฉันพร้อมหมู่คณะไม่ทันเสียแล้ว เวลามันไวจริงวันนี้ ฮือ...มาฉันกับหมู่สงฆ์ไม่ทัน ก็ฉันองค์เดียวละนะ ″ หันมองไปทางลูกศิษย์ที่อุ้มบาตรเดินตามหลังอยู่

มีรอยยิ้มให้ เหมือนตอบว่า ″ ครับผม ″ คือคุณฉลามและอีกคนหนึ่งก็รีบเดินขึ้นหน้าไปก่อน เตรียมจัดปูอาสนะ จัดที่นั่งฉันถวาย

หลวงพ่อรับประเคนถวายภัตตาหารแล้วนั่งกำหนดจิต แผ่เมตตาอยู่นิดหนึ่ง แล้วสมาทานถือธุดงค์ข้อ ถือนั่งฉันอาสนะเดี่ยวเป็นวัตร และข้อถือฉันเฉพาะในบาตรเป็นวัตร

มีญาติโยมเดินตามขึ้นมาภายหลังอีก ๒ - ๓ ท่าน เข้ามากราบหลวงพ่อ และทักทายสนทนากับหลวงพ่ออยู่พักหนึ่ง จึงได้รู้ว่า ๒ ท่านนั่นคือเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้มากราบนมัสการ ขอพรบารมี ให้หลวงพ่อแผ่เมตตาให้เจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงานและหลวงพ่อแผ่เมตตาให้ลูกแอปเปิ้ล ผลไม้ ทานกันอย่างมีความสุขใจ

ระหว่างที่หลวงพ่อฉันเพล ลูกศิษย์ก็นั่งคอย แต่หลวงพ่อเห็นว่า เวลามีน้อยจึงแบ่งผลไม้ยื่นให้ลูกศิษย์ได้ทานไปด้วย ว่า

" ลูกศิษย์.. เอ๊า... ! มารับเอาอาหารไปทานกัน จะได้ไปทำหน้าที่และจะได้ประหยัดเวลาด้วย "

เสร็จภารกิจการฉันเพล เก็บบาตรลงย่าม เก็บสัมภาระจำเป็นนำขึ้นรถที่จอดอยู่ในล่องเขา เดินตามมา เจ้าไก่แจ้ที่ขุ้ยเขี่ยอยู่ตามพุ่มไม้ ก่อนมันจะให้จับก็กระพือปีกดัง พึ้บ... พึ้บ ๆ อยู่สามครั้งพร้อมโก่งคอขัน เอก... อี่... เอ๊ก... เอก เหมือนจะรู้ตัวว่า จะต้องออกเดินทางไปแล้ว เลยขอสั่งลา บอกลาเจ้าที่เจ้าป่า และเจ้าเขา ขอขอบคุณที่ให้ที่พักที่อาศัยในหนึ่งราตรี

" ลูกศิษย์พร้อมหรือยัง เก็บน้ำผึ้งไว้ที่นี่แหละ ขากลับจึงค่อยแวะมาเอา " หลวงพ่อสั่งให้เก็บขวดน้ำผึ้งที่ญาติโยมนำมาถวาย เมื่อเช้านี้มีอยู่ ๔ – ๕ ขวด ทุกอย่างเรียบร้อยกราบลาที่นั่งที่นอนบอกกล่าวเจ้าป่าและเจ้าที่ว่า

" ข้าพเจ้าขอกราบลา ขออนุโมทนาในส่วนบุญกุศลที่ได้ให้ที่อยู่อาศัยหลับนอน ขอบุญกุศลใดที่ข้าพเจ้าได้บำเพ็ญรับใช้อุปัฏฐากครูบาอาจารย์หลวงพ่อภาวนาพุทโธครั้งนี้ ขออุทิศให้ ขอให้เจ้าป่าเจ้าเขา จงได้รับความสุขยิ่ง ๆ ขึ้นไปเทอญ "

ไปให้ลา มาให้บอก ซึ่งจำได้อย่างขึ้นใจที่พ่อแม่ได้บอกสอนเอาไว้แต่เด็ก ๆ และครูบาอาจารย์ท่านก็อบรมให้มีนิสัยรู้จักตอบแทนบุญคุณผู้มีพระคุณแก่เรา

กราบลาเจ้าที่บอกลาเจ้าป่าเจ้าเขา ลุกเดินตามหลวงพ่อพร้อมเจ้าปิติก็เดินลงเนินดอยไป ก่อนออกจากที่นี่กิจกรรมที่หมู่สงฆ์ปฏิบัติ คือ แผ่เมตตาให้จิตวิญญาณ และมี

การจับสลากกันว่า กลุ่มไหนจะได้ไปรถคันไหนระหว่างรถบัสกับรถบรรทุก หลวงพ่อได้ให้กัมมัฏฐานแก่พระธุดงค์และญาติโยมธุดงค์ด้วย

มอบทุนการศึกษา

๔.

ธรรมชาติงามตามหุบเขา

สมแล้วกับคำขวัญประจำเมืองตามสไตล์ที่ว่า " หมอกสามฤดู กองมูสูงเสียดฟ้า ป่าเขียวขจี " ระหว่างทางที่ออกจากป่าช้าเมืองปอน ผ่านตัวอำเภอขุนยวม ซึ่งมีขนาดไม่ใหญ่ไม่โตและไม่เล็กเท่าไร ความเจริญก็พอดูได้ สันนิษฐานว่า เป็นตัวอำเภอ ประชากรส่วนใหญ่เข้าใจว่า ต้องเป็นคนไทยใหญ่ และชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ต้องขออภัยนะที่ระบุจำนวนชาย-หญิงไม่ได้ เวลามีน้อยเลยสำรวจไม่ทัน

ห่างจากตัวอำเภอขุนยวมออกไป ถนนที่ว่าลาดยางเกือบจะกลายเป็นลูกรังในบางช่วงและแคบด้วย สองฝั่งถนนหลวงก็เต็มไปด้วยป่าเขา รถราที่จะวิ่งสวนทางกันก็ชะลอความเร็วลง อีกคันหนึ่งต้องตกขอบถนนจึงจะหลีกกันพ้น " ความงามและสีสันที่ไร้การตกแต่งช่างเป็นสีสันที่ให้คุณค่าแก่จิตใจและให้ความสุขใจ ยากยิ่งจะพรรณนาออกมาได้ทั้งหมด จึงเพียงได้แต่เก็บภาพแห่งความทรงจำที่ติดตาฝังใจอยู่ลึก ๆ ว่า ธรรมชาติให้ความงามสดชื่นตา ให้ความสุขใจอย่างเย็นสงบ ให้ทั้งความเพลิดเพลินแก่ผู้มาเยือนเสมอ "

" ขณะที่รถวิ่งขามงามของธรรมชาติป่าไม้ที่มองเห็นในล่องเขาและหุบเขา หุบเหวลึก เป็นภาพวิวทิวทัศน์ที่สวยงาม ยอดไม้บนเขาสูง ก็เคลื่อนหมุนเป็นวงล้อมเหมือนกับจะบอกว่า อยากจะโอบอุ้มไม่ให้เราผู้มาเยือนนั้นต้องผ่านไป "

แล้วคณะผู้เดินทางก็ถึงจุดที่หมายคือ หมู่บ้านหัวน้ำแม่สะกึ๊ด ซึ่งเหลือเพียงอีก ๔ กม. จะถึงตัวเมืองแม่ฮ่องสอน เวลาก็ประมาณเอาตามความถนัดเหมือนเดิม คงไม่เกินบ่าย ๒ โมง มีญาติโยมสายบุญชาวแม่ฮ่องสอนมารออยู่ก่อนแล้ว หลวงพ่อได้ให้เลี้ยวรถเข้าไปจอดหน้าปะรัมพิธี ลงทักทาย ศรัทธาชาวเขา ตามสมควรแก่เวลา และขอตัวไปพักผ่อน ซึ่งที่พักปักกลดที่ปฏิบัติธรรมของพระธุดงค์อยู่ห่างจากหมู่บ้านเกือบจะ ๒ กม. เดินขึ้น - ลง ไป - กลับ ๔ กม. ซึ่งเป็นป่าบนเขาสูงพอสมควร ก่อนจะจากญาติโยมไปพักผ่อน หลวงพ่อได้ให้ธรรม

แก่ศรัทธาสายบุญว่า ″ ขอให้ศรัทธาเฮ้าชาวแม่ฮ่อนสอนอันเป็นเมืองแม่แผ่ให้ทุกคน จงมีความรัก ความสามัคคี ให้อภัย คิดดีต่อกัน อย่าให้มีเวรภัยต่อกัน ขอให้ลูกทุกคนจงมีความรัก ความสามัคคี มีความเจริญทุกคน เทอญ... ″

พบปะทักทายให้ธรรมให้ศีลให้พรแก่ญาติโยมแล้ว หลวงพ่อจึงขอตัวแก่ญาติโยมว่า

″ เท่านี้นะลูกนะ หลวงพ่อขอตัวก่อนจะไปพักที่บนดอยโน่น ค่อยพบกันอีกนะลูกนะ ″ หลวงพ่อกล่าวลาญาติโยมที่นั่งประนมมืออยู่ในปะรัมพิธี

″ หลวงพ่อไม่พักอยู่ที่นี่หรือคะ ″ คุณแม่สายบุญชาวแม่ฮ่องสอนท่านหนึ่งถามขึ้นด้วยความสงสัย

″ หลวงพ่อจะขึ้นไปพักบนภูเขาลูกโน้นนะ จะไปนอนกับผี ผีมันคิดถึงหลวงพ่อบอกให้หลวงพ่อไปแผ่เมตตาให้หน่อยเถอะ ว่างั้นนะลูกนะ (หัวเราะ) ″

″ เจ้าค่ะ ″ เสียงตอบรับของคุณแม่สายบุญที่นั่งด้านหน้า

ที่นี่ก็ให้ลูกนอนเฝ้าสมบัติพ่อนะ จะได้บุญด้วยกัน แค่นี้นะลูกนะ หลวงพ่อไปก่อนนะ พร้อมลุกจากที่นั่งอาสนะแล้วเดินตรงไปที่รถ ที่จอดเตรียมพร้อมอยู่แล้ว บักปิติหมาคู่บารมีก็วิ่งหายใจทางปากดัง แฮก ๆ ๆ ๆ วิ่งตามไปขึ้นรถ

″ ไหนไก่หลวงพ่อเอามาซิ ″ หลวงพ่อท่านเรียกหาไก่แจ้ ซึ่งก็เป็นไก่คู่บารมีอีกภพอีกภูมิหนึ่ง ที่หลวงพ่อนำไปเป็นสื่อสารทางจิตแผ่เมตตา

นี่ครับผม ยื่นไก่ถวาย หลวงพ่อรับไก่ เจ้าปิติขึ้นรถแล้ว ประตูก็ปิด รถเลื่อนออกไปสู่ที่พัก ซึ่งเป็นป่าที่อยู่ไกลพอสมควร จากหมู่บ้านหัวแม่น้ำสะกึด

รถวิ่งขึ้นดอยได้ ๒ - ๓ ดอย ก็จอดที่บริเวณตีนเขา สำนักงานกรมป่าไม้ที่พึ่งสร้างที่พักขึ้นใหม่ และต่อจากนั้น ต้องเดินด้วยเท้าขึ้นไป ผ่านธารน้ำ เดินลัดเลาะขึ้นดอยสู่สถานที่พักที่ปฏิบัติธรรมของหมู่สงฆ์

กระท่อมน้อย พื้นกระดานปูด้วยฟากไม้ไผ่ หลังคามุงด้วยใบตองตึง ตั้งอยู่บนดอยเดินจากพื้นล่างตรงลานปฏิบัติธรรมขึ้นไป แม้จะมองเห็นว่าใกล้ แต่ความสูงชันที่ต้องปีน

ขึ้น ก็เล่นเอาเหนื่อยอยู่เหมือนกัน

ทำที่พัก แขวนกลดถวายหลวงพ่อและที่ข้างกระท่อมกุฎิมีพื้นที่ราบให้ปูเสื่อ เหมาะสำหรับการเอนกาย นั่งพักผ่อนชมป่าอยู่บ้าง หลวงพ่อสั่งให้เอาเสื่อปูและนั่งพักผ่อน สนทนาธรรมกับคณะผู้ติดตาม ตามสมควรแก่เวลา หมู่สงฆ์พระธุดงค์กลุ่มใหญ่เดินทางขึ้นมาถึงที่พัก และญาติโยมธุดงค์บางกลุ่มก็กำลังเลือกที่ปักกลดทำที่นอนกลางป่า ตามโคนไม้ข้างลำธารน้ำไหล

๑๙.๓๐ น. คือเวลาที่หมู่สงฆ์มาร่วมกันปฏิบัติธรรมที่บริเวณศาลามุงตองตึง พื้นปูด้วยฟากไม้ไผ่ บนกุฏิทำเป็นอาสนะของหลวงพ่อ หมู่สงฆ์นั่งพื้นดินด้านหน้า ญาติโยมธุดงค์นั่งด้านขวามือ ก่อนหมู่สงฆ์จะประกอบพิธีก็ได้ประสานงานตามที่หลวงพ่อได้สั่งเอาไว้ว่า

″ ให้เราไปประสานงานกับหมู่สงฆ์นะ ให้อาจารย์สัญญา นำสวดมนต์ทำวัตรแผ่เมตตา และให้อาจารย์คำรณ อธิบายการถือธุดงค์ทั้ง ๑๓ ข้อ แก่พระธุดงค์และญาติโยมให้เข้าใจ ส่วนหลวงพ่อต้องดูเสียก่อนว่าจะลงไปหรือไม่ ให้เราไปประสานงานดูนะ ″

″ ครับผม ″ คือคำตอบที่ใช้บ่อย และง่ายสั้นดี ใช้อยู่ประจำ ยามที่หลวงพ่อท่านสั่งงาน กราบ ๓ ครั้ง ก็ลุกออกไปทำหน้าที่ตามที่รับมอบให้ทำ

สวดมนต์ แผ่เมตตา เจริญกัมมัฏฐาน พิจารณาธรรมอันเป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ทรงตรัสไว้แล้วว่า

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย แต่อริยะสาวกผู้ได้สดับแล้ว ผู้เห็นพระอริยะเจ้าฉลาดในธรรมของพระอริยะเจ้า ได้รับการแนะนำดีแล้ว ในธรรมของพระอริยะเจ้า ผู้เห็นสัตบุรุษฉลาดในธรรมของสัตบุรุษ ได้รับการแนะนำดีแล้ว ในธรรมของสัตบุรุษ ย่อมรู้จักธรรมที่ควรใส่ใจและไม่ควรใส่ใจ ผู้นั้น เมื่อรู้จักธรรมที่ควรใส่ใจ ย่อมไม่ใส่ใจ ธรรมที่ไม่ควรใส่ใจ ย่อมใส่ใจธรรมที่ควรใส่ใจ

ดูก่อน ภิกษุทั้งหลาย เขาย่อมไม่ใส่ใจธรรมที่ไม่ควรใส่ใจชนิดไหน ? คือ ชนิดที่เมื่อใส่ใจเข้า กามาสวะ ภวาสวะ อวิชชาสวะ ที่ยังไม่เกิดก็จะเกิดขึ้น ที่เกิดแล้วก็จะเจริญยิ่งขึ้น ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เขาย่อมใส่ใจธรรมที่ควรใส่ใจชนิดไหน ? คือ ชนิดที่เมื่อใส่ใจเข้า กามาสวะ ภวาสวะ อวิชชาสวะ ที่ยังไม่เกิด ก็ไม่เกิดขึ้น ที่เกิดแล้วก็ย่อมละเสียได้ เพราะการไม่ใส่ใจธรรมที่ไม่ควรใส่ใจ เพราะการใส่ใจธรรมที่ควรใส่ใจของบุคคลนั้น อาสวะทั้งหลายที่ยังไม่เกิด ก็จะไม่เกิดขึ้น ที่เกิดแล้วก็จะละเสียได้ ผู้นั้นย่อมใส่ใจโดยแยบคายว่า นี้คือทุกข์ นี้คือเหตุให้ทุกข์เกิด นี้คือความดับทุกข์ นี้คือข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ เมื่อบุคคลนั้นใส่

ใจโดยแยบคายอย่างนี้ ย่อมละสังโยชน์ (กิเลส เครื่งผูกมัด) ๓ อย่างเสียได้ คือ สักกายทิฏฐิ (ความเห็นเป็นเหตุยึดถือว่า กายของเรา) วิจิกิจฉา (ความลังเลสงสัย) สีลัมพตปรามาส (ความยึดถือ ศีล และ พรต ได้แก่ ความติดในลัทธิพิธีต่าง ๆ) นี้แล ภิกษุทั้งหลาย เรียกว่า อาสวะที่พึงละได้ด้วยการเห็น

จบการเจริญสติภาวนาแล้ว จิตนิวรณ์ จิตฟุ้งซ่าน ก็ทุเลาลง ดับทุกข์ เห็นทุกข์ ในสังขารความรู้ ในปัญญา ก็ปล่อยวางได้ สติก็มีความเพียรเพิ่มขึ้นในการปฏิบัติ แล้วเวลาแห่งการพักผ่อนมาถึง คือ ๒๒.๐๐ น. ครูบาอาจารย์ ผู้ให้กัมมัฏฐาน ก็นำพากราบพระพุทธคุณ ธรรมคุณ และสังฆคุณ ลากลับเดินทยอยสู่ที่พัก คือ กลดที่ปักอยู่กลางป่า ไปเจริญอสุภะกัมมัฏฐาน คือ ข้อที่ว่า เจริญภาวนานุสสติ ที่กลดตนตามลำดับต่อไป

ยิ่งดึก ยิ่งสงบ ยิ่งดึกก็ยิ่งหนาว เยือกเย็นในความวิเวก กู๊ฮู๊ก...กู๊ฮู๊ก...กู๊ฮู๊ก เสียงนกร้องดังสลับกันอยู่คนละมุมป่า และอีกเสียงก็ดังขึ้นเป็นทอด ๆ กันไป บู๊ด...บู๊ด...บู๊ด อยู่ในป่าลึก สายลมพัดใบไม้หวิว ๆ ๆ พร้อมกับส่งความหนาวเย็นมากระทบกาย คลื่นเสียงน้ำไหลดังสาดซ่า กระทบก้อนหินอยู่ในลำธาร เป็นบรรยากาศที่ให้ความวิเวก สงบ ในธรรมชาติกลางป่า ยามกลางคืน ที่พระธุดงค์และญาติโยมธุดงค์ได้ไปสัมผัสในการไปปฏิบัติธรรมกัน

๕.

หัวน้ำแม่สะกึ๊ด ยามใกล้รุ่งมุ่งบำเพ็ญเพียร

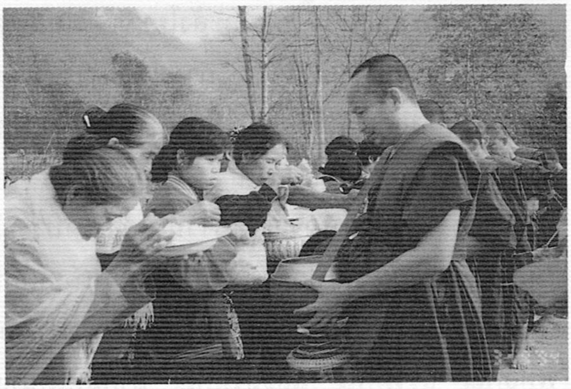

อันดวงจันทรา และดวงตะวันไม่เคยหยุดนิ่ง กาลเวลาก็ย่อมมีการเปลี่ยนไปอยู่เสมอ ๐๔.๐๐ น. เวลาใกล้รุ่ง ฟ้าใกล้สว่าง คือเวลาปฏิบัติกิจ ซึ่งถือว่าเป็นกิจสำคัญจะขาดเลยไม่ได้ในการปฏิบัติธรรม ถือธุดงค์ในป่าอย่างนี้ นั่นคือ การสวดมนต์ ทำวัตร เจริญภาวนา ระลึกรู้ในพุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ พร้อมกับฟังธรรม ชำระจิต มิให้เศร้าหมองและยินดี หลงอยู่ในกองกิเลส

หมู่สงฆ์และญาติโยมธุดงค์พร้อมกันที่ลานธรรมศาลาตองตึง ทำวัตรเช้า แผ่เมตตาขึ้นกัมมัฏฐานขอพรบารมี ครูบาอาจารย์คุ้มครองจิตแล้ว หลวงพ่อท่านได้ร่วมแผ่เมตตาให้ธรรมทานฟอกจิต อบรมให้อยู่ในศีล สมาธิ ปัญญา มิให้นอน นิ่งอยู่ในกองกิเลส คือ โลภ โกรธ หลง

๐๖.๐๐ น. ฟ้าสว่าง หมู่สงฆ์สมาทาน ถือธุดงค์ ๑๓ ข้อ หลวงพ่อให้กัมมัฏฐานอบรมจิตพระธุดงค์และโยมธุดงค์ให้อยู่ในแนวอริยมรรค ทางปฏิบัติที่พระพุทธองค์ทรงชี้ไว้เพื่อดวงปัญญา เป็นสัมมาทิฎฐิ มีความมั่นคงต่อการมาเดินธุดงค์ปฏิบัติร่วมกันว่า

" ขอให้ท่านทุกรูปและญาติโยมทุกคนตั้งสติไว้ในองค์กัมมัฏฐาน ในองค์ภาวนา หายใจเข้า พุทธ หายใจออก โธ ลมหายใจเข้าลมหายใจออกให้รู้ บริกรรมให้เกิดนิมิต ให้นิมิตติดอยู่ในใจ ศีล คือการสำรวม ถ้าไม่เจริญภาวนาจะทำให้เคลิบเคลิ้ม หลงไปสู่กามภพ นิวรณ์จะเกิด ให้บริกรรมไว้อย่าเพิ่มอยากรู้อย่างอื่น รู้ว่าองค์ไหนที่เรากำหนดในกสิณ กสิณนั้นก็จะเกิดในขณะหายใจ และบริกรรมพุท ว่า โธ เราปล่อยวางเราก็รู้ เราพิจารณาลมหายใจให้เกิดองค์ ฌาน ให้รู้ใจรู้กาย ตั้งมั่นที่จะละบาป เจริญเมตตาจนกว่าจะทำได้เป็นปกติ ก็พิจารณาว่า เราละบาปได้และตั้งสติบริกรรมภาวนาไม่ให้ขาด ตอนเช้าต้องระวังนิวรณ์ความเคลิบเคลิ้มจะทำให้เราหลงสุขในการอยากนอน ไม่ภาวนา หลงในสุขเวทนานี้แหละ ตั้งสติเอาไว้ให้เกิดสมาธิ เรานั่งอยู่ก็ให้รู้กาย รู้ใจอยู่ตลอดเวลา ไม่ทุกข์กาย ทุกข์ใจ จะอยู่กับใครก็ไม่

ทุกข์ ไม่รำคาญกับสิ่งใด บริกรรมภาวนาให้รู้อยู่ เมื่อรู้อยู่แล้วก็ให้แผ่เมตตา ไม่เศร้าหมองกับสิ่งใด แผ่เมตตาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ให้ผู้อื่นมีสุข เพื่อให้รู้ว่าเราไม่ได้ทุกข์อยู่กับใคร เราไม่ต้องการให้ผู้อื่นมาทำความสุขให้เรา ดูจิตในจิตไม่มีโทสะ โมหะ ในขณะบริกรรม การบริกรรมให้พิจารณา พุทโธ ปฐวี อาโป วาโย เตโช กสิณให้เกิดปัญญารู้แจ้งเห็นจริง ปัญญารู้ความเกิด ความแก่ ความตั้งอยู่ ความดับไป

ปัญญารู้ความเกิด ดับในใจได้ นิพพานเป็นที่รวมแห่งอริยมรรค เย็นสบาย อะไรมากระทบก็ดับได้ ถ้าไม่รู้ดับก็จะไม่รู้ธรรมะ แห่งธรรมชาติ แม้ว่ามานั่งอยู่กับธรรมชาติก็ยังไม่รู้ ยังหดหู่อยู่ ไม่รู้ตื่น เบิกบาน

ศีล สมาธิ ปัญญา คือ พุทโธ ทุกข์มานานแล้วปล่อยวางรู้สิ่งทั้งปวงไม่ควรยึดติด รู้ทุกข์ สมุห์ทัย นิโรธ มรรค เรารู้ทุกข์ตั้งแต่เรายังไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย รู้ทุกข์ตั้งแต่ชาตินี้ อย่าหลงมาเกิด มาแก่ มาเจ็บ มาตายอีก อย่าปรุงแต่งว่าดี ว่าชั่ว เมื่อสำรวมกาย วาจา ใจ ได้นั้นทุกข์มันจะดับเอง เราบริกรรมไม่ว่าสวดมนต์ หรือภาวนาชั่วครู่ เปรียบเหมือนเราได้วิชา แต่อย่ายึดติดให้บริกรรมภาวนา นั่งแล้วรู้เจ็บ รู้ปวด ให้มีสติรู้แล้วเปลี่ยนอิริยบถ เมื่อรู้ว่าสุขแล้วให้เอามาพิจารณา อย่าหลงสุขเพราะจะทำให้เคลิบเคลิ้มไปกับความสุขนั้น จิตสักแต่ว่าจิตรู้เท่าทันมัน ดูจิตในจิตอย่าหลงมัน ศีล สมาธิ ปัญญา เห็นกายในกาย มารู้เห็นจิตในจิต เอาศีล สมาธิ ปัญญา มาเห็นธรรมทั้งปวง ปล่อยวางด้วยปัญญา ปล่อยวางไม่มีการยึดมั่นถือมั่น เราทำได้อย่างนี้ไม่ต้องไปโทษโน่นโทษนี่ เราปฏิบัติดีแล้ว มีมรรค ผล นิพพาน มาเป็นที่พึ่ง เราไม่อยากกลับมาเกิดอีก การเจริญกสิณนั้น คือชั้นพรหม ถ้าใครมาทำที่สุดแห่งทุกข์ด้วยการถือธุดงค์ ไม่ห่วงสิ่งใด นั่นแหละ เราได้ถึงที่สุดแห่งทุกข์ทั้งปวง ขอให้ทุกคนนับลมหายใจเข้า พุทธ หายใจออก โธ หายใจเข้านับว่า หนึ่ง หายใจออกนับว่า หนึ่ง หายใจเข้านับว่า สอง หายใจออกนับว่า สอง ให้นับไปเรื่อย ๆ จนเห็นองค์หลวงพ่อพุทโธปรากฏในนิมิตร ให้เพ่งรู้ในองค์ภาวนา อย่าให้มันฟุ้งซ่านก็ให้ดึงมาในองค์ภาวนา แล้วจึงฝึกแผ่เมตตา ให้สำรวมกายใจเสียก่อน แล้วจึงแผ่เมตตาไป ไม่เบียดเบียนใคร ไม่เอาของของใคร จะเจริญพรหมจรรย์ กายหญิง กายชาย เห็นเป็นอศุภะ ไม่เห็นความสุข รู้ว่าความสุขในกามภพเราไม่ต้องการ ไม่ต้องการมาเกิดอีก ใครมาทำให้สุขก็ไม่ต้องการ สำรวมกาย วาจา ใจ ไม่เพ้อเจ้อ ไม่พยาบาทอาฆาตใคร ภาวนาพุทโธ พุทโธ เราจะเห็นเป็นอริยสัจสี่ คือ ทุกข์ สมุห์ทัย นิโรธ มรรค

ถ้ายังง่วงอยู่ให้บริกรรมอยู่เสมอ จะได้ไม่เคลิบเคลิ้ม เมื่อนั่งแล้วเป็นสุข ก็อย่า

หลงสุข ให้พยายามภาวนา และอธิษฐานบารมีดังนี้

๑. ข้าพเจ้าจะสงบกาย ใจ จากนิวรณ์ ถึงวันข้างหน้าแม้จะเจ็บกาย เจ็บใจ จะไม่เศร้าหมอง แม้แต่จะตายจากโลกนี้ไป จะไม่มาเกิดในร่างนี้อีก

๒. ข้าพเจ้าจะดับทุกข์ในสังขาร

๓. ข้าพเจ้าจะเจริญในทาน ศีล ภาวนา โปรดสัตว์ มีความเคารพซึ่งกันและกัน

๔. ข้าพเจ้าจะไม่หลงในเอกลาภ

ขอธุดงค์ทั้ง ๑๓ ข้อ ย่อเข้ามาสู่องค์กัมมัฏฐาน

๑. ขอความสว่างในพระธรรม

๒. ขอความสว่างในการละทุกข์

๓. ขอความสว่างในวันนี้และจงรู้เท่าทัน

ยามสังขารมันแก่ มันดับขอให้สงบได้ ขอให้กำหนดความสงบที่รู้ได้ในวันนี้สัมผัสกับธรรมชาติยามพบเจออะไร ก็ขอให้นึกถึงความสงบในวันนี้ ศีล สมาธิ ปัญญา จะรู้อดีต อนาคต สะอาด สงบ เราก็จะรู้

เมื่อเราถือธุดงค์นั่งอยู่กับธรรมชาติ ขอนิมิตให้ข้าพเจ้าระลึกรู้ได้จนถึงวันตาย ขอให้กำหนดรู้ในวันนี้ ให้มันชัด เพ่งแผ่เมตตาให้ที่นี่ ให้สัตว์เล็ก สัตว์น้อย รุกขเทวดา เจ้าป่าเจ้าเขา วันข้างหน้าถ้าทุกข์ก็ให้นึกถึงความสงบในวันนี้

กัมมัฏฐานที่ภาวนาดับได้แผ่เมตตาให้ทุกคนจงเป็นสุข อานิสงส์การถือธุดงค์ขัดเกลากิเลสเพื่อดับทุกข์ ดับกิเลส ของปัญญมารู้ มารู้ มารู้ ว่าตอนนี้กายเราสะอาด เรากำลังดูมันดับ ไม่ให้อารมณ์จิตไปเกาะเกี่ยวกับสิ่งใด ร่างของเราที่นั่งอยู่นี้ เราจะกำหนดให้รู้เท่าทัน ”

จบการให้ธรรมหมู่สงฆ์ทุกรูปทำจิตสงบ แผ่เมตตาในจิตต่ออีกชั่วอึดใจ แล้วก็ได้สมาทานธุดงค์ ก่อนออกบิณฑบาตร ซึ่งหลวงพ่อก็นำหน้าออกเดินลงดอยตามเส้นทางสู่หมู่บ้านหัวน้ำแม่สะกึด ส่วนญาติโยมธุดงค์ หลวงพ่อแผ่เมตตาว่า

”สำหรับญาติโยมธุดงค์นะลูกนะ วันนี้หลวงพ่อจะให้ลูกแผ่เมตตาบิณฑบาตรกับ

เทวดาบนดอย ให้ลูกขึ้นไปอยู่บนเขาแล้วแผ่เมตตานะลูกนะ แผ่เมตตาให้รุกขเทวดาตามต้นไม้ ต่อไปวันข้างหน้าลูกจะมีผู้มาบอกทางชี้ทางเจริญมาให้ จะมีผู้นำอาหาร คือ ความอุดมสมบูรณ์มาให้ ต่อไปลูกจะไม่อดไม่อยาก เข้าใจหรือยัง (ท่านถามซ้ำ) และหมู่สงฆ์ที่ลงไปบิณฑบาตร วันนี้จะให้ท่านได้บำเพ็ญทานให้รับอาหารมาตักบาตรทำบุญ แผ่ให้ญาติโยมด้วยนะครับ ″

เป็นอันเข้าใจกันว่า พระสงฆ์จะต้องรับอาหารมาเพื่อญาติโยมที่นั่งรอ ยืนรอ เดินรอ และ นอนรออยู่บนดอย อากาศบนดอยในยามเช้าอย่างนี้มีความหนาวเย็นและสดชื่น ตามร่องหุบเขามีกลุ่มควันสีขาว ควันฟุ้งขึ้นเป็นกลุ่นก้อนอยู่เหนือยอดเขาและยอดไม้ ซึ่งเป็นบรรยากาศที่สวยงามอีกแบบหนึ่งที่ได้ชมเป็นขวัญตา

″เรางดการเที่ยวโลเล สมาทานองค์ของผู้ถือเที่ยวบิณฑบาตรไปตามแถวเป็นวัตร″ ธุดงค์ข้อที่ ๔ หนึ่งใน ๑๓ ข้อ ที่พระธุดงค์สมาทาน ถือปฏิบัติเป็นนิสัยได้เดินเป็นแถวเป็นแนว ตามแบบอริยธรรมคำสอนอันประเสริฐ บริสุทธิ์ ของพระพุทธองค์ ลงจากดอยสู่หมู่บ้าน ซึ่งศรัทธาสายบุญต่างก็เตรียมวัตถุทาน มีข้าว อาหาร ดอกไม้ ธูป เทียน นั่งบ้างยืนบ้างรออยู่แล้ว เมื่อพระธุดงค์มาถึงก็ยกวัตถุทาน ขึ้นจบอธิฐานอยู่ระหว่างศีรษะ และได้ตักบาตรหมู่สงฆ์กันอย่างปลื้มปิติใจ

รับบิณฑบาตที่โยมตักบาตรเสร็จ หมู่สงฆ์พระธุดงค์ก็เดินเข้าสู่ปะรัมพิธี ซึ่งมีพระคุณหลวงพ่อเจ้าคณะจังหวัดแม่ฮ่องสอน และเจ้าคณะอำเภอเมือง ได้มาร่วมเป็นประธานแผ่เมตตาแจกทานด้วย พระคุณหลวงพ่อภาวนาพุทโธ เมื่อรับบิณฑบาตอาหารแล้ว ได้เข้าไปกราบนมัสการหลวงพ่อทั้งสองด้วยความเคารพและเป็นสุขใจ พระคุณหลวงพ่อทั้งสองได้ร่วมพิธีแจกทานให้ญาติโยมชาวบ้านและชาวเขาด้วย

และก่อนแจกทานมอบสิ่งของเครื่องอุปโภคบริโภคให้กับญาติโยมชาวบ้านชาวเขา หลวงพ่อได้แผ่เมตตาให้ธรรมทาน บอกทางพ้นทุกข์ให้กับญาติโยมที่นั่งอยู่ในที่นั้น ซึ่งมีทั้งแขกบ้าน แขกเมือง บุคคลสำคัญด้วย เช่นว่า ท่าน ส.ส. ปัญญา ท่านนายอำเภอ กำนัน

ผู้ใหญ่บ้าน ลูกบ้านให้มีความปรองดองสามัคคี คิดดี หวังดีต่อกัน เปรียบเสมือนว่าเป็นญาติพี่น้องอยู่ในครอบครัวเดียวกัน

เสร็จแล้วหลวงพ่อก็ชี้แจงให้ทุกคนที่นั่งอยู่ในปะรำพิธีให้เข้าใจ และบอกให้เจ้าหน้าที่ทางพุทโธจัดสิ่งของมาถวายพระคุณหลวงพ่อเจ้าคณะจังหวัด และเจ้าคณะอำเภอ ให้เป็นผู้แทนมอบวัตถุทานให้กับผู้นำชาวบ้าน คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และกองทานที่ตั้งอยู่ก็มอบให้หมู่สงฆ์พระธุดงค์ทำหน้าที่มอบแจกทานให้ญาติโยม ชาวบ้าน ชาวเขา ไปตามลำดับ

กองทานจุดนี้มีมาก แม้จะแจกชาวบ้านไปแล้วในรอบแรกก็ยังเหลืออยู่มาก หลวงพ่อท่านเห็นว่าของเหลืออยู่เยอะ จึงได้กำชับทางเจ้าหน้าที่พระธุดงค์ว่า

″ ของที่เหลืออยู่นะ พยายามแจกให้ชาวบ้านให้ทั่วถึง ให้ได้ทุกคนนะ ″

แล้วทางท่านอาโป และท่านอาจารย์กิจจาแจ้งว่า ″ แจกให้หมดทุกครอบครัวแล้วครับผม ! หลวงพ่อ ″

″ จุดนี้รู้สึกว่ามีคนมาน้อย ต้องพยายามแจกให้ครบให้ได้ทุกคนนะ ″ หลวงพ่อท่านย้ำอีก กลัวว่าชาวบ้านที่มาจะไม่ได้รับของกัน

ชาวบ้านบางคนเมื่อได้รับของกันแล้ว ก็ทั้งอุ้มลูก-จูงหลาน หิ้วของเดินหาที่พักยืนอยู่ตามร่มไม้ นั่งจับกลุ่มกันอยู่ในปะรำพิธีบ้าง บางคนทั้งอุ้มลูก หิ้วของที่รับแจก มีคุถังถุงเสื้อผ้า หอบถุงข้าวสาร อีรุงตุงนัง เดินหารถเพื่อบรรทุกใส่ของกลับบ้านกัน

มะรอก... ตอกแตก... มะอ๊อก... มะแอ๊ก... แปลว่าอะไรก็ไม่รู้ เป็นสำเนียงภาษากระเหรี่ยงที่ผู้ประกาศประกาศทางเครื่องขยายเสียง บอกให้ชาวบ้านทราบกันว่า..... ใครได้รับของแจกรอบแรกแล้ว อย่าเพิ่งไป ให้กลับไป

รับอีก ให้ได้ทุกคนนะ

สังเกตได้ว่า... ชาวบ้านชาวเขากระเหรี่ยงนี้ มีความซื่อตรงดี จิตใจก็ซื่อบริสุทธิ์ด้วย ไม่มีความละโมภโลภมากแต่อย่างใด มีความพอใจยินดีเท่าที่ได้ มีความสันโดษ รู้จักประมาณในการรับ ถึงของจะมีมาก เหลือมาก หากได้รับแล้วจะไม่พึงรับมาอีก หรือว่ามันมีความลำบากในการนำกลับบ้านก็ไม่รู้ จึงได้แต่พากันยืนดูเท่านั้น

สุขกับการให้ทานอยู่นานพอสมควร จนญาติโยมชาวบ้าน ชาวเขา พากันเดินทยอยกลับเป็นส่วนมาก แต่ศรัทธาสายบุญผู้มาจากตลาดเมืองแม่ฮ่องสอน ยังนั่งฟังธรรมหลวงพ่ออยู่ เวลาขณะนี้เข้าใจว่าจะ ๑๐ โมง พอดีหลวงพ่อเจ้าคณะจังหวัดและเจ้าคณะอำเภอจะกลับ เลยบอกลาต่อหลวงพ่อภาวนาพุทโธที่กำลังสนทนาธรรมกับญาติโยมอยู่

″ อ้าว... โยม หลวงพ่อเจ้าคณะจังหวัดและหลวงพ่อเจ้าคณะอำเภอจะกลับแล้ว โยมประนมมือขึ้น อธิษฐานทำจิตให้สงบ หายใจเข้ารู้ หายใจออกรู้ ขอพรบารมีจากหลวงพ่อเจ้าคณะจังหวัดและเจ้าคณะอำเภอ ที่ท่านปกครองให้ความสุขความร่มเย็นแก่ชาวแม่ฮ่องสอน ขอให้ลูกหลานได้เดินตามรอย ให้พบผู้หลักผู้ใหญ่ ชี้ทางแสงสว่างให้พบขุมทรัพย์ คือปัญญา ให้มีความเจริญก้าวหน้าจะได้เป็นผู้นำที่ดี เป็นผู้นำประเทศชาติบ้านเมือง ให้อยู่ในศีล สมาธิ ปัญญา มีความสุข บริสุทธิ์ต่อกันตลอดไปเทอญ...

″ อ้าว... โยม กราบหลวงพ่อพร้อมกันนะ กราบหนึ่ง... กราบสอง... กราบสาม ″

เมื่อหลวงพ่อแนะนำให้ญาติโยมกราบหลวงพ่อทั้งสองแล้ว ท่านจึงลุกจากอาสนะ มากราบหลวงพ่อเจ้าคณะจังหวัดและเจ้าคณะอำเภอ และกล่าวขอบพระคุณในความกรุณาที่พระคุณหลวงพ่อทั้งสองได้เมตตามาร่วมทำพิธีแจกทานครั้งนี้ว่า

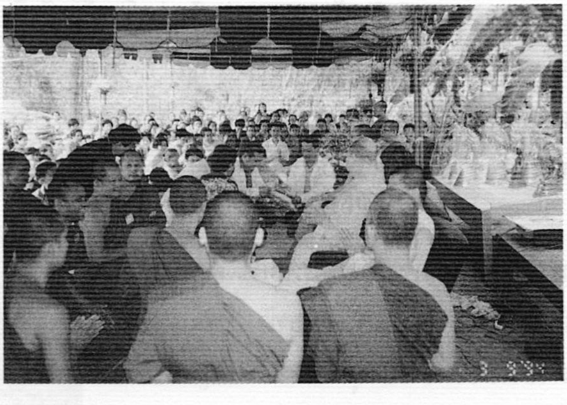

″ กระผมกราบขอบารมีหลวงพ่อได้แผ่เมตตาให้พวกกระผม ได้มีสติ มีปัญญารู้แจ้งในสัจจธรรม คำสอนของพระพุทธเจ้า ธรรมอันใดที่พระคุณหลวงพ่อได้รู้แจ้งแล้ว โปรดได้แผ่เมตตา ให้พวกกระผมได้รู้ตาม แผ่ความร่มเย็นให้พวกกระผม ได้เจริญในธรรมวินัย

ตลอดไปด้วยเทอญ... ″

หลวงพ่อกราบเจ้าคณะจังหวัดและเจ้าคณะอำเภอ อธิษฐานจิตแผ่เมตตาให้พรตามธรรมเนียมแห่งธรรมวินัยที่เป็นศาสดาของพุทธสาวกพึงปฏิบัติเคารพต่อกัน

″ อ้าว... โยม... ฟังหลวงพ่อทางนี้ ลูกที่นั่งอยู่ที่นี่ฟังนะ (หยุดนิดหนึ่ง) ใครจะกลับบ้าง ″ หลวงพ่อจะเช็คว่า ญาติโยมท่านใดมีธุระรีบที่จะกลับก่อน เห็นมีอยู่หลายท่านเหมือนกันที่ยกมือ ″ และใครบ้างที่ไม่กลับ ที่จะไปเดินธุดงค์กับหลวงพ่อ หลวงพ่อจะเช็คดูว่าใครบ้างมีใจเสียสละ เพื่อการปฏิบัติธรรมในการเดินธุดงค์ครั้งนี้ ″ หยุดหัวเราะอยู่นิดหนึ่ง

″ ฟังนะลูกนะ ″ หลวงพ่อเรียกสติญาติโยมกลับคืนหลังจากที่ได้พากันหัวเราะอยู่

″ วันนี้ลูกทุกคนได้มาพบพ่อ ได้มาทำบุญแจกทานกับพ่อ แจกทานกับผู้ทรงศีล ๒๒๗ คือ พระธุดงค์ วันนี้ก่อนจะกลับพ่อจะมีของดีแจกลูกทุกคนที่นั่งอยู่ที่นี่ ″ (ญาติโยมที่นั่งสงบอยู่แล้วก็ยิ่งสงบยิ่งขึ้น เมื่อได้ยินหลวงพ่อพูดว่า ″ มีของดีแจกลูกทุกคน ″)

หลวงพ่อจะแจกข้าวสารให้คนละหนึ่งกำมือ (มีเสียงหัวเราะแทรกบ้าง) ให้นำไปผสมกับข้าวที่บ้านของลูก หุงรับประทานกัน อธิษฐานขอบารมีจากเบื้องบน จากเจ้าที่เจ้าป่า แล้ววิญญาณผีร้ายจะไม่มาเบียดเบียน ลูกจะทำอะไรจะมีความเจริญก้าวหน้า จะไม่มีอุปสรรคมาขัดขวาง ถึงจะมีบ้างก็มีผู้หวังดีมาช่วยแก้ไขให้นำสู่ทางที่ดีที่เจริญก้าวหน้าได้ เข้าใจมั้ยลูก (ท่านย้อนถามย้ำให้ญาติโยมมีความมั่นใจ)

ฉะนั้นข้าวหลวงพ่อถือว่าเป็นข้าวที่เบื้องบนแผ่มาให้ ใครได้กิน ได้รับประทานจะเจริญก้าวหน้าในศีล สมาธิ ปัญญา พ่อขออธิษฐานจิตให้ทุกคนที่มาบำเพ็ญในวันนี้ จงมีความสุขเจริญก้าวหน้า แม้จะเจ็บปวดสิ่งใดในร่างกายสังขาร ขอให้ลูกได้นำบุญกุศลที่ได้บำเพ็ญร่วมกันในวันนี้ ให้เกิดแสงสว่างอยู่ที่ใจ เป็นทางพ้นทุกข์ร่วมกันเทอญ...

สาธุ... สาธุ... สาธุ... อนุโมทามิ คือเสียงที่เปล่งออกจากจิต รับบารมีคำอธิษฐานที่หลวงพ่อท่านเพ่งแผ่ให้ด้วยพลังจิตอันบริสุทธิ์ ที่มีแก่ญาติโยมทุกคน

ต่อไปลูกจะได้รับน้ำมนต์ น้ำมนต์คือน้ำอันศักดิ์สิทธิ์ที่ผ่านการปลุกเสกด้วยพลังจิตอันบริสุทธิ์ที่ตั้งอยู่ใน

พุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ ใครได้รับน้ำมนต์หรือน้ำมนต์ถูกตัวผู้ใดผู้นั้นจะมีเสน่ห์ เป็นที่รักแก่เทวดา พรหม จะเป็นที่รักแก่ทุก ๆ คน นะลูกนะ เข้าใจหรือยัง (ท่านย้ำให้ญาติโยมเข้าใจในน้ำมนต์) ดื่มน้ำมนต์ดีกว่าดื่มเหล้า พ่นน้ำมนต์ดีกว่าพ่นน้ำลาย เพราะดื่มน้ำมนต์ทำให้มีเสน่ห์ แต่ดื่มเหล้านั้นทำให้เสียเงินเสียทอง เสียทรัพย์สมบัติ ทำให้เกิดเรื่องราวทะเลาะกัน ทำให้เกิดการฆ่ากันตายก็มีในบางครั้ง นะโยม พ่นน้ำมนต์จะทำให้คนพูดนั้นมีวาจาเป็นเสน่ห์ หรือว่า มีเสน่ห์ทางวาจา เพราะเป็นวาจาที่ไม่เบียดเบียนใคร ไม่กล่าวร้ายให้ใคร ใช่ไหมโยม แต่ถ้าได้พ่นน้ำลายใส่กันจะทำให้มีความแตกแยก ไม่สามัคคีกัน นำมาซึ่งความไม่เข้าใจ ญาติพี่น้องจะไม่สามัคคีกัน ไม่รักกัน เป็นวาจาที่เบียดเบียน ผิดศีล ผิดธรรม อย่างนี้นะลูกนะ

ฉะนั้น พ่อขออธิษฐานจิตให้ลูกทุกคนที่อยู่ที่นี่ จงเกิดความร่มเย็นเป็นสุข ให้ลูกทุกคนเป็นผู้นำความร่มเย็นนี้แผ่ให้ถึงทุกคนที่อยู่ในเมือง ให้เจริญเข้าสู่ทางมรรค ผล นิพพาน... สีวลี จ มหาเถโร ชยะเสฏฐิ... มหิฏฐิโก เถรัสสะ นุภาวเวนะ พุทโธคุ้ม ธัมมังกังสังฆังรักษา อิติปนะ เมตตา นะโมพุทธะยะ

ขอให้ลูกทุกคนจงเจริญ ๆ ๆ เทอญ...

เพ่งแผ่เมตตาประพรมน้ำมนต์ ให้ศีลให้พรญาติโยมเสร็จ ก็ได้เวลาที่จะไปฉันเพลที่ป่ากลางเขา หลวงพ่อบอกลาญาติโยมแล้วก็นำหน้าเดินขึ้นดอย เข้าในป่าที่ปฏิบัติธรรมเมื่อคืนนี้ เพื่อฉันภัตตาหารเพลร่วมกับหมู่คณะธุดงค์ซึ่งเดินทางล่วงหน้าไปแล้ว

หมู่สงฆ์พระธุดงค์ที่ขึ้นมาถึงบริเวณศาลาน้อยตองตึง ได้ทำพิธีแจทานแบ่งอาหารให้ญาติโยมธุดงค์แล้ว ก็เข้านั่งประจำที่ในกลุ่มอละกล่าวคำสมาท่านถือธุดงค์

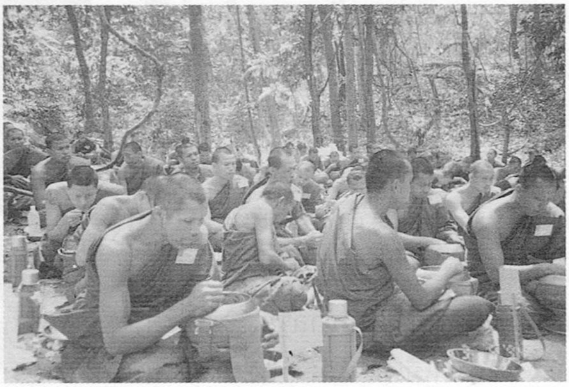

การฉันเฉพาะในบาตรเป็นวัตร

ถือการฉันภาชนะเดียวเป็นวัตร

ถือนั่งอาสนะเดียวเป็นวัตร

ถือห้ามภัตรอันนำมาถวายเมื่อภายหลังเป็นวัตร เป็นต้น

แล้วทำจิตสงบพิจารณาอาหารก่อนฉัน แม้ญาติโยมธุดงค์ก็ทำเหมือนกัน และต่างรูปก็ต่างทำหน้าที่พิจารณาอาหารกันตามลีลาพระธุดงค์

๖.

ริ้วรอย... พระธุดงค์

เมื่อหมู่สงฆ์พระธุดงค์และญาติโยมธุดงค์ผู้มุ่งสร้างบารมี กับการมาเป็นนักปฏิบัติธรรมถือธุดงค์ได้ทำหน้าที่สืบสานมรดกธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ให้คงอยู่ชั่วลูกชั่วหลาน ได้ทำภัตตกิจเรื่องอาหารมื้อเพลเสร็จ ต่างก็นั่งสงบพิจารณาดูความอิ่มเป็นการพิจารณาธรรมอีกอย่างหนึ่ง ก่อนจะได้แยกย้ายกันไปทำความสะอาดภาชนะ และก่อนจะได้กลับเข้ามาร่วมกลุ่มกันอีกครั้ง เพื่อกล่าวคำสมาทานถือธุดงค์ออกเดินทางในเที่ยงของวันนี้

เก็บสัมภาระทุกชิ้นลงในบาตรใส่ถุงย่าม พร้อมจะออกเดินทุกขณะที่ครูบาอาจารย์ผู้นำท่านสั่ง เวลา ๑๒.๓๐ น. คือเวลาออกเดินจากลานธรรม ศาลาน้อยตองตึงกลางป่าลงสู่ตีนเขาเบื้องล่าง ส่วนโยมธุดงค์ ท่านอาจารย์เตโช นำขึ้นไปกราบกุฏิหลวงพ่อที่จำวัดเมื่อคืนนี้ อธิฐานจิตเคารพกราบที่นั่งที่นอนของครูบาอาจารย์ เหมือนได้กราบที่นั่งที่นอนของพ่อแม่หรือของผู้มีพระคุณ ก่อนจะพากันเดินลงสู่เบื้องล่างกัน

ออกเดินใหม่ ๆ ก็แรงดียิ่งกว่า คูโบต้า หรือ ยันม่า อยู่ดอก พากันจั้มบึด... บึดจั้มบึด... ตามถนนลูกรัง อากาศเมืองเหนือตอนกลางคืนก็หนาวเย็น ตอนกลางวันก็ร้อนมากเอาการอยู่เหมือนกัน พระธุดงค์ผู้หนุ่มแน่นแรงเยอะก็เดินแซงหน้าขึ้นไป พระธุดงค์ผู้มีความหนุ่มเหลือน้อยบางรูป ก็พระแก่นั่นแหละครับ ก็ค่อย ๆ... พยายามเดินไปให้ทันหมู่คณะ เหนื่อยมากนักก็นั่งพักริมทาง เพ่งกสิณ คือ วาโย ให้มีความเย็นกายเย็นใจกัน

หลวงพ่อท่านเดินลงเขามาแวะตรวจดูรถและสั่งงานแล้วก็ออกเดิน โดยมีคณะพระอาจารย์เจ้าหน้าที่ประมาณ ๑๐ กว่ารูปเดินตาม และมีลูกศิษย์คนหนึ่งเดินสะพายถุงย่ามใส่น้ำดื่ม อาสนะ ตามอุปัฏฐาก

เดินตามถนนราบเรียบไปได้ไม่ถึง ๒ กิโลเมตร ก็มองเห็นเนินดอยอยู่ข้างหน้า เดินขึ้นไปได้สักพักใหญ่มีทางเลี้ยวซ้าย เป็นทางลงเขาลึก อ้อมตีนเขาไปอีกเส้นทางหนึ่งเป็น

เส้นทางเดินเท้าเป็นทางลัด หลวงพ่อท่านสอบถามพระธุดงค์ผู้มาถึงก่อนซึ่งนั่งพักเอาแรงอยู่ว่า

" ทางเส้นนี้ไปไหนครับ อาจารย์ "

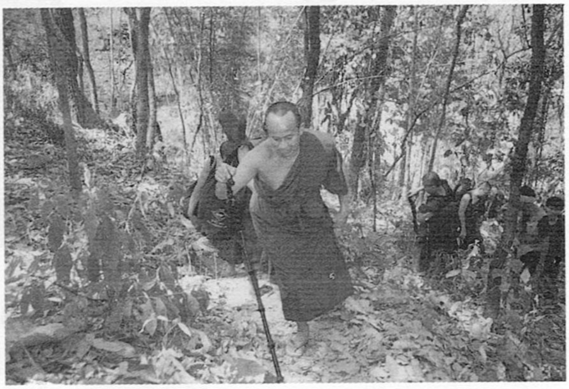

" ทางนี้เป็นทางลัดครับหลวงพ่อ แต่ต้องปีนเขาชันสูง ชันมากครับหลวงพ่อ " พระธุดงค์ท่านนั้นตอบ

" มีใครไปหรือยัง " หลวงพ่อท่านถามอีก

" ยังครับผม ยังไม่มีรูปไหนไปเลยครับผม "

"ฮือ! แล้วทางรถนี้ไปยังไงนี่ " ถามพระธุดงค์พร้อมชี้มือ

" ทางนี้ก็เป็นเส้นทางที่จะไปกันนี่แหละ แต่ต้องเดินอ้อมเขาไปไกลนะครับผม " พระธุดงค์ท่านชี้แจงบอกให้หลวงพ่อทราบ

" แต่เส้นทางนี้เป็นทางลัดใช่ไหม " ถามเพื่อความมั่นใจ

" ใช่ครับผม หลวงพ่อ " พระธุดงค์ตอบ

" เอ๊า... ไปทางนี้พวกเรา " ชี้ไม้ตะพตบอกทางพระเจ้าหน้าที่ให้ทราบว่าจะไปทางลัดกัน

แล้วหลวงพ่อก็นำหน้าเดินลงร่องเขา ขึ้นเขาสูง เลี้ยวคดไปตามทางเท้าแคบ ๆ เดินตามไหล่เขา ตรงไหนสูงชันมาก ๆ ก็ใช้ระบบดึงดันกันขึ้นไป เดินวกเวียน เลี้ยวซ้ายวนขวาอยู่ในป่า ปีนดอยชันขึ้นเขาสูงอยู่หลายนาที เกือบชั่วโมงเศษ ๆ ก็ทะลุถึงทางรถถนนลูกรังซึ่งบางช่วงทางหน่วย ร.พ.ช. กำลังเกรดทางอยู่และขุดหินเพื่อขยายไหล่ถนนให้กว้าง เพื่อจะสะดวกในการเดินทางสัญจรของชาวบ้านในภาคหน้า

บักปิติ " หมานะครับ ไม่ใช่คน " ก็เดินบ้างวิ่งบ้างตามสไตล์ของมัน เห็นรถวิ่งผ่านไปมันก็นึกว่าคงใช่รถหลวงพ่อ มันก็วิ่งตามเพื่อขึ้นรถ แต่มันก็ไม่ได้ขึ้นหรอก หลวงพ่อไม่ให้มันขึ้น วิ่งตามรถไปไกลเห็นว่าใช้การไม่ได้แล้ววิ่งไปก็เหนื่อยเปล่า มันก็หยุด หันหน้าหันหลัง วิ่งหายใจลิ้นห้อย แฮก... แฮก... กลับมาหาหลวงพ่อตามเดิม

ส่วนเจ้าไก่แจ้นั้นไม่ต้องคิดเป็นห่วงอะไร มันนอนสบาย ฝนตกแดดออกไม่ต้องกังวล มันนอนอยู่ในย่ามโน้น รออยู่อย่างเดียวว่า ถึงที่พักเมื่อไหร่จะได้โก่งคอขัน เอ็ก อี

เอ็ก ให้มันส์... สุด... สุด... ไปเลย แบบไก่นะ

เดินตามถนนดินลูกรัง ฝุ่นคุ้ง บางแห่งดินกระจายเป็นควันฟุ้ง เห็นรอยเท้าพระธุดงค์ เป็นริ้วรอยอยู่เป็นระยะที่เดินประทับเป็นอนุสรณ์ฝากไว้ เป็นรอยบุญรอยบารมี ถึงแม้ว่าจะไม่คงทนให้เห็นอยู่นานแสนนาน แต่รอยแห่ง ศีล สมาธิ ปัญญา ที่ประทับฝังไว้ในจิตใจก็ยากยิ่งจะลบเลือน

จะบ่ายสองโมงครึ่งอยู่แล้วที่เดินตากแดด ขึ้นดอยสูงลงดอยต่ำ ข้ามภูเขามาก็หลายลูก หลวงพ่อเลยพาหมู่คณะพระอาจารย์ที่ตามอุปัฏฐากแวะพักข้างริมทาง นั่งพักร้อนใต้ร่มไม้เอาความเย็นเข้าสู่กาย ลูกศิษย์ผู้เดินตามก็วิ่งออกหน้าจัดหาที่นั่งที่พักถวายตามหน้าที่

″ นิมนต์หลวงพ่อตรงนี้ครับผม ″ ลูกศิษย์ผู้ติดตามกราบเรียนนิมนต์พร้อมปูอาสนะถวาย

″ เอ๊า... ! พระสงฆ์ ครูบาอาจารย์ทุกรูป ผมขอแผ่เมตตาธรรมในกัมมัฏฐานขอให้ท่านทุกรูปที่มาเดินธุดงค์กับผมครั้งนี้ ให้มีจิตใจหนักแน่นอย่าหวั่นไหวต่อสิ่งใด อย่าหวั่นไหวต่อกิเลสมาร สังขาร ขอให้ท่านกำหนดรู้ด้วยปัญญาของท่านปล่อยวาง มีจิตสงบรู้ได้ด้วยองค์พุทโธ... พุทโธ... พุทโธ เพ่งกำหนดรู้ในองค์กัมมัฏฐาน คือ กสิณ เพ่งรู้ในวาโยธาตุแล้วท่านจะเกิดความเบากาย จิตจะผ่องใส ไม่เศร้าหมองในร่างกาย ในสังขาร หรือมีอารมณ์จิตใดที่มากระทบ จะรู้เท่าทันได้ ดับได้ไม่ยึดติดในธาตุ ๔ ขันธ์ ๕ อันเป็นทุกข์ ผมขอให้ท่านจงเป็นผู้ชนะกิเลส ทั้งกิเลสภายนอก และกิเลสภายใน มีปัญญารู้ได้ ดับทุกข์ได้ มีความพ้นทุกข์ร่วมกันเทอญ... ″

แล้วหมู่สงฆ์ก็เปล่งวาจา สาธุ... สาธุ... สาธุ อนุโมทามิ รับพรเป็นธรรมกัมมัฏฐานจากหลวงพ่อโดยพร้อมเพรียงกัน

″ อาจารย์ประสิทธิ์ ไปสำรวจป่าดูซิว่ามีอะไรบ้างอยู่แถวนี้ ถ้าพบมะขามป้อมนำมาถวายผมหน่อยนะ แล้วท่านจะได้บารมีที่นำของป่ามาถวายครูบาอาจารย์ เข้าใจมั้ย ไป... ไปลองสำรวจดู ″

″ เข้าใจครับหลวงพ่อ ″

แล้วท่านอาจารย์ประสิทธิ์ ก็ลุกเดินปีน

เขาขึ้นไปเพื่อสำรวจป่าว่า ตรงไหนมีต้นมะขามป้อมบ้าง

หมู่สงฆ์ที่เหลือต่างก็พากันนั่งพักผ่อน นั่งพัด นั่งบีบนวดให้หลวงพ่อ ตามแต่องค์ไหนอยากจะได้บารมี ท่านอาจารย์ประสิทธิ์หายไปนานพอสมควรและจวนได้เวลาออกเดินทางกันต่อไป เพราะได้นั่งพักหายเหนื่อย เหงื่อที่ไหลก็เหือดแห้งกันแล้ว กำลังก็มีมากขึ้น หลวงพ่อเห็นอาจารย์ประสิทธิ์หายไปนานท่านจึงได้ถามขึ้นว่า

" อาจารย์ประสิทธิ์ยังไม่กลับมาอีกหรือนี่ เรียกให้กลับมาได้แล้ว ไม่มีก็ไม่เป็นไร "

หลวงพ่อบอกให้พระธุดงค์ที่มาด้วยกันตะโกนเรียกอาจารย์ประสิทธิ์กลับคืน

สักพักอาจารย์ประสิทธิ์ก็ไต่เขาลงมาแล้วเข้าไปหาหลวงพ่อ

" เออ... ผมขออนุโมทนาในความดีของท่านที่หวังดีต่อครูบาอาจารย์ ขอให้ท่านจงมีความอุดมสมบูรณ์ตลอดไปเทอญ ... " หลวงพ่อให้พรท่านอาจารย์ประสิทธิ์

" ไม่มีเลยครับหลวงพ่อ " ท่านอาจารย์ประสิทธิ์รายงานผลการสำรวจ

" ไม่มีไม่เป็นไร ขอให้ท่านมีกัมมัฏฐานอยู่ในใจก็พอแล้ว ที่ผมให้ท่านไปก็หวังอยากจะให้ท่าน มีกัมมัฏฐานธุดงค์นั่นแหละ เข้าใจไหม " หลวงพ่อกล่าวตอบต่อท่านอาจารย์ประสิทธิ์ และหลวงพ่อได้กล่าวต่ออีกว่า

" คนเรานะ ไม่ว่าจะเป็นพระหรือญาติโยมก็ตาม ถ้ามันเหนื่อยมาก ๆ มันจะไม่ต้องการเอาอะไรสักอย่างเลยนะ บางทีถ้ามีใครมาบอกมาชวนหรือแนะนำอะไรให้ก็ไม่เอาแต่กลับจะโมโหให้ หรือด่าให้เสียอีกก็มี จะไม่เอาหมู่เอาคณะเลย จะเอาเหมือนกันแหละ จะเอาแต่นอน เห็นแต่ความสุขส่วนตัวมากกว่าความสุขส่วนรวม จึงทำให้ขาดความเคารพกันเลยทำให้เข้าหมู่เข้าคณะไม่ได้ ในบางครั้งนะครับ สิ่งที่ผมให้ท่านทำจะมีหรือไม่มีไม่สำคัญ แต่สิ่งที่สำคัญคือ ขอให้ท่านมีกัมมัฏฐาน นี้คือสิ่งที่ผมต้องการนะครับ เข้าใจกันทุกองค์หรือยังล่ะ "

หลวงพ่อย้ำความเข้าใจ เน้นเสียงดังมากขึ้นในตอนท้าย ๆ และหันไปถามเวลาว่า

" เวลาเท่าไหร่แล้วนี่ "

" จะบ่ายสามโมงแล้วครับหลวงพ่อ " เสียงตอบจากหลวงตาไสว พระผู้มีอายุได้เดินธุดงค์ร่วมกับหมู่คณะครั้งนี้

" เอ้า... เตรียมตัวออกเดินทางได้แล้ว เดี๋ยวจะไม่ถึงที่พัก " หลวงพ่อออกความคิดเห็น และก็เป็นคำสั่งไปในตัว

" มีทางลัดนะครับหลวงพ่อ ไปทางนี้ตอนที่ผมขึ้นไปพบทางเดินอยู่ครับผม "

อาจารย์ประสิทธิ์ได้กราบเรียนหลวงพ่อ

″ มีเหรอ... ไปทางไหน แล้วไปได้อย่างไร ″ ท่านหันไปถามอาจารย์ประสิทธิ์ เพื่อย้ำความกระจ่างชัด

″ มีครับ หลวงพ่อไปทางนี้ ″ อาจารย์ประสิทธิ์ชี้ขึ้นเขาสูงบอกทางให้หลวงพ่อดู ซึ่งจากที่นั่งอยู่นั่นจะว่าเป็นล่องเขาหรือหุบเขาได้ เพราะระหว่างเขาสองลูกมีร่องกลางทางน้ำไหลกั้นอยู่กลาง มองซ้ายแลขวา แหงนหน้าขึ้น ดูมันก็มีความสูงชันอยู่ข้างละประมาณ ๙๐ องศา พอ ๆ กัน

″ มีแน่นะ อาจารย์ประสิทธิ์ ″ หลวงพ่อหันมาถามย้ำอาจารย์ประสิทธิ์ก่อนจะตัดสินใจว่าไปหรือไม่ไปดี

″ มีครับผม หลวงพ่อ ตอนที่ผมขึ้นไปพบทางเดิน และมีญาติโยมชาวบ้านเขาเดินขึ้นไปอยู่ครับ หลวงพ่อ ″ ท่านอาจารย์ประสิทธิ์ชี้แจง

″ แล้วเราจะไปกันได้อย่างไร ″ หลวงพ่อถามความคิดเห็นของหมู่คณะ

″ ถ้าหลวงพ่อจะไปทางลัดนี้ ก็ต้องปีนขึ้นเขาตรงนี้ ลัดขึ้นไปสู่ทางเท้าครับผม ″ อาจารย์ประสิทธิ์ตอบ

″ ไปไกลไหม กว่าจะถึงทางลัด ″ หันมาทางอาจารย์ประสิทธิ์

″ ไม่ไกลเท่าไหร่หลวงพ่อ ″ เสียงท่านพระอาจารย์ประสิทธิ์ตอบอีก

″ ถ้างั้นพวกเราไปทางนี้ ″ แล้วหลวงพ่อก็นำหน้าเดินปีนป่ายขึ้นเขาลัดขึ้นไปสู่ทางเท้าซึ่งเป็นทางลัดตัดขึ้นสู่ถนนใหญ่ ซึ่งอยู่บนสันเขาสูงโน้น !

ธรรมชาติหน้าแล้ง ใบไม้แห้งกรอบและอยู่ในฤดูกาลผลัดเปลี่ยนใบ เสียงดังกรอบแกรบ... กรอบแกรบ... กรอบแกรบ... ที่พระธุดงค์เดินเหยียบย่ำใบไม้แห้งขึ้นสู่ทางลัดไปหาถนนลูกรัง ตรงไหนสูงชันมากก็ใช้วิชา ″ธุดงค์ ดึง – ดัน″ กันไป มือหนึ่งจับก้อนหิน อีกมือหนึ่งก็ยื่นขึ้นไปให้องค์ที่ขึ้นไปได้ก่อนดึง ส่วนอีกรูปอยู่ด้านล่างก็ใช้มือผลักดันก้นกันขึ้นไป กว่าจะถึงทางลัดได้ก็เล่นเอาเหนื่อยหอบแฮก ๆ ๆ ๆ ไปตามกัน

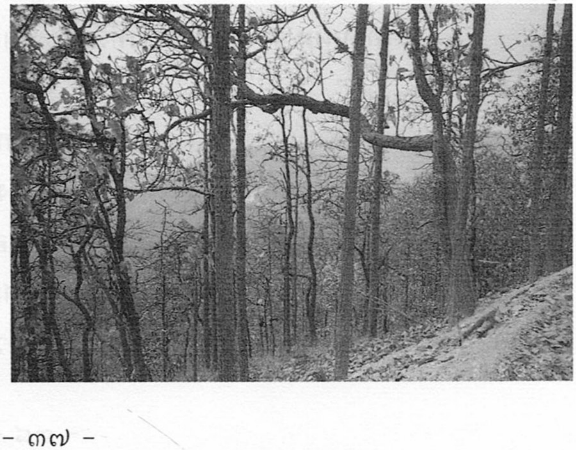

๗.

ขึ้นสูง...
อย่าลืมดูข้างล่าง

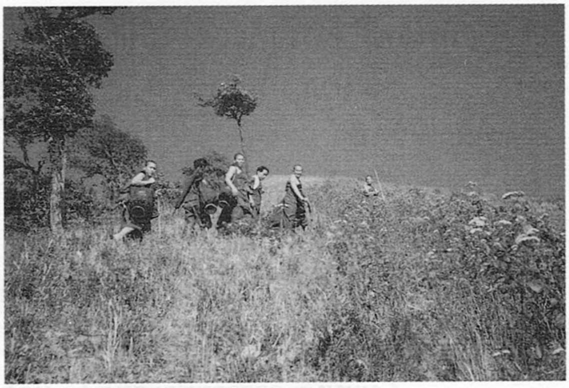

ทางเท้าบนสันเขาที่ชาวบ้านชาวเขาใช้เดินสัญจร ที่เดินผ่านขึ้นมาก็ว่ามันสูงพอแล้ว แต่ทางข้างหน้านี่ซิ แหงนหน้ามองขึ้นไปดูมันสูงยิ่งกว่าตึก ๑๐ ชั้น ถึงเขาจะสูงเท่าไรอย่างไร เมื่อใจได้ตั้งมั่นแล้วมันก็มิใช่อุปสรรค ครูบาอาจารย์ทุกรูปก็เดินมุ่งหน้าขึ้นไป เหนื่อยมากก็หยุดพัก นั่งพิงหลังตามโคนต้นไม้ หันมองลงไปดูข้างล่างเห็นต้นไม้อยู่ริบหรี่ เห็นพระธุดงค์องค์ที่กำลังเดินอยู่ข้างล่างตัวเกือบจะเท่ามด

หลวงพ่อเดินขึ้นไปเกือบจะถึงที่หมาย คือ ออกสู่ถนนลูกรัง จะว่าเป็นเฮือกสุดท้ายก็ได้สำหรับดอยลูกนี้ ยิ่งขึ้นมันยิ่งสูง ยิ่งเดินขึ้นเรี่ยวแรงก็ยิ่งถดถอย เหนื่อยเข้ามาก ๆ ก็ยืนหันหลังพิงต้นไม้ หันมองดูผู้อยู่เบื้องล่าง แล้วหลวงพ่อก็พูดขึ้นว่า

" ขึ้นเขาสูงใจเราต้องสูงตาม และเมื่อขึ้นสูงแล้วก็อย่าลืมดูคนข้างล่าง เข้าใจมั้ย " ท่านหันมาย้ำพระธุดงค์ที่ยืนอยู่ข้าง ๆ ให้เข้าใจในธรรมมะ

" เข้าใจครับผม หลวงพ่อ " เสียงตอบของพระองค์ไหนก็จำชื่อไม่ได้ แล้วท่านก็หันมาทางลูกศิษย์ผู้สะพายย่ามเดินตามว่า

" เราจำเอาไว้นะ ว่าหลวงพ่อได้พูด ได้บอกอะไร "

" ครับผม " คือคำตอบที่ดีและง่ายสั้นดี ในยามนี้ ยามที่เดินเหนื่อยแดดร้อนระอุอย่างนี้

" เมื่อใดบัณฑิตละความประมาทออกด้วยความไม่ประมาทได้ เมื่อนั้นบัณฑิตผู้ขึ้นสู่ประสาท คือ ปัญญา เป็นผู้ไม่เศร้าโศก ย่อมมองเห็นประชาสัตว์ผู้เศร้าโศก ผู้มีปัญญา ย่อมมองเห็นคนพาลได้ เหมือนคนยืนอยู่บนภูเขา ย่อมมองเห็นคนที่ยืนอยู่บนพื้นดิน ฉันนั้น "

ดวงตะวันก็เคลื่อนลงต่ำไปทุกที สองขาก็ทำหน้าที่ก้าวเดินอยู่ไม่ค่อยจะได้หยุด ทะลุออกสู่ถนนใหญ่ ฝุ่นฟุ้งกระจายติดตามชายจีวรและสบงของพระธุดงค์ เกือบจะเปลี่ยนสี

จากสีกลักเป็นสีขาวหมอก...

เดินตามถนนใหญ่แม้ทางลงดอยและขึ้นดอยจะไม่สูงเหมือนทางลัด แต่พละกำลังมันก็สูญเสียไปมากแล้ว อาศัยแต่ว่าใจสู้เลยไปกันได้ ตะวันจะพลบค่ำ แต่จุหมายที่พักปักกลดยังไม่มีทีท่าว่าจะใกล้เลย สอบถามบางท่านที่เดินล่วงหน้ามาก่อนบอกว่า อีก ๑๐ กม. บ้างก็บอกว่าอีก ๘ กม. จะไกลจะใกล้เท่าไรก็ย่ำต๊อกกันไป แรงคูโบต้า มันหมด เลยต้องพากันย่ำต๊อก เดินตีขากัน เปะ แปะ ดูแล้วก็รู้ว่า มันทุกข์ มันเหนื่อย มันเพลีย

แล้วดวงตะวันลงลับยอดเขา หมู่พระธุดงค์เดินลงดอยเสียงชายผ้าสบงและเสียงเท้าดังในจังหวะที่ย่างก้าวเดินลงดอย ผับ... ผับ... ผับ... ที่ข้างหลังมีเสียงดัง บืน... บืน... บืน... ไล่ตามหลังมา และมาทันในจังหวะที่จะลงดอยขึ้นสู่อีกดอยหนึ่งข้างหน้า หลวงพ่อเดินนำหน้าก็หยุดยืนที่ขอบถนนหันมาบอกพระธุดงค์ที่เดินตามมาข้างหลังว่า

" หยุด... ให้รถไปก่อน เพราะเขามีญาน (หัวเราะ) "

พอดีกับจังหวะรถวิ่งโผล่หน้ามาก็รู้ว่าเป็นรถขนเสบียง หลวงพ่อโบกมือให้หยุด เพื่อตรวจดูว่าในรถมีของอะไรบ้าง และมีพระธุดงค์แอบขึ้นรถหรือเปล่า พอรถหยุดยังไม่สนิทดีเท่าไร ประตูหน้ารถก็เปิดพร้อมกับมีร่าง ๆ หนึ่งล่วงลงมานอนกองอยู่กับพื้นดิน ฟุบหน้าอยู่กับพื้นไม่พูดไม่จาอะไร

พระธุดงค์ที่ยืนอยู่ข้าง ๆ บางรูปก็ตกใจ นึกว่ามีคนตายมาในรถด้วย แล้วหลวงพ่อก็เอ่ยถามขึ้นว่า

" อ้าว... ลูกเป็นอะไรไปหรือ " เสียงหลวงพ่อเอ่ยถามโยมที่นอนฟุบอยู่กับพื้นดิน

" เขาเป็นลมค่ะ หลวงพ่อ ลูกผ่านมาพบเลยเอาขึ้นรถมาด้วยเจ้าค่ะ " เสียงคุณแม่จันทร์เงิน สายบุญชาวแม่ฮ่องสอน ผู้มีศรัทธาในการบำเพ็ญทาน ได้ตามมาทำอาหารถวายพระธุดงค์

" ไม่ไหวแล้ว... หลวงพ่อ... ลูกไม่ไหวจริง ๆ ใจมันจะขาดแล้ว " เสียงโยมผู้หญิงธุดงค์ท่านนั้นได้พูดขึ้นกับหลวงพ่อ พร้อมกับมีเสียงสะอื้นอยู่ในลำคอ หน้าซีดขาว ผิวคล้ำ

เศร้าหมอง มอมแมมดูน่าสงสาร ร่างกายไม่เคลื่อนไหวเลยแม้แต่นิด คงจะหมดแรงเดินจริงๆ

″ ต้องไหวซิลูก ต้องไหว... เห็นไหมหลวงพ่อยังไหวเลยนี่ ″ หลวงพ่อพูดให้กำลังใจ และพูดต่ออีกว่า

″ ลูกต้องไหว แต่ให้ลูกกำหนดจิตให้สงบนึกถึงหลวงพ่อพุทโธเอาไว้นะลูก พ่อจะแผ่ให้ ″

คุณโยมท่านนั้นพอได้ยินเสียงหลวงพ่อว่า ″ หลวงพ่อจะแผ่ให้ ″ ก็พยายามค่อยๆ ยกมือขึ้นประนม เพื่อรับพลังจิตจากหลวงพ่อที่จะแผ่ให้ในบัดนั้นว่า

″ ให้ลูกสงบจิตภาวนารู้ในกัมมัฏฐาน รู้ในความทุกขที่เจ็บปวดทรมานนี้ ลูกได้มาเดินธุดงค์เพื่อทำที่สุดแห่งทุกข์ในสังขารให้สิ้นไป เราย่อมสู้ได้ แม้จะเจ็บจะปวด หรือแม้แต่จะตายเราย่อมสู้กับความทุกข์ คือกิเลสฝ่ายต่ำนี้ ให้กำหนดจิตให้รู้ว่าเราทุกข์ทรมานในวันนี้ให้ดับได้ในวันนี้ ต่อไปในวันข้างหน้าเราจะไม่เป็นทุกข์กับมันอีก ให้ลูกนึกอย่างนี้ แล้วลูกจะไม่เป็นทุกข์ไม่มีจิตเศร้าหมองอีกต่อไป ″

แล้วหลวงพ่อก็ยืนสงบจิตนิ่งอยู่ชั่วครู่หนึ่ง ลืมตาเพ่งดูคุณแม่ธุดงค์ท่านนั้น แล้วจึงหันไปทางพระธุดงค์ที่ยืนสงบอยู่ว่า

″ พระสงฆ์ธุดงค์ร่วมกันแผ่ให้โยมด้วยนะครับ ขอให้โยมมีพละกำลัง มีกำลังใจต่อสู้ให้ชนะอุปสรรคทั้งปวงให้หมดเวรหมดกรรม หายจากโรคภัยไข้เจ็บด้วยเทอญ... ″

เสียงพระธุดงค์ สาธุ... สาธุ... สาธุ...อนุโมทามิ ก็จบลง

หาน้ำมาพรม ทำน้ำมนต์อธิษฐานให้โยมหน่อยจะได้ร่มเย็น จะได้หมดทุกข์ความเจ็บปวดจะได้หมดไป ให้หมู่สงฆ์ยืนสงบจิต กำหนดรู้ในกัมมัฏฐานที่ท่านรู้แล้วเพ่งแผ่เมตตาให้โยมร่วมกันนะครับ

แล้วหลวงพ่อก็สวดบทบริกรรมคาถาว่า

สีวลี จะ มหาเถโร ชยโฐ... เถรัฐสะ นุภาเวนะ ฯลฯ

อมน้ำมนต์แล้วก็เป่าผวดไปที่โยมซึ่งนั่งหมอบอยู่ตรงหน้า

″ หลวงพ่อจะให้ขึ้นรถไปด้วยไหมเจ้าคะ ″ คุณแม่จันทร์เงินเรียนถามหลวงพ่อ

″ ไม่เป็นไรหรอก เดี๋ยวก็หายแล้วนี่ ″ หลวงพ่อให้ความคิดและไม่อนุญาตให้คุณแม่ธุดงค์ขึ้นรถอีก

″ ให้พักอยู่ตรงนี้แหละ รอหมู่คณะที่ตามหลังมาน่ะลูกนะ ″ ไม่มีเสียงตอบจากแม่ธุดงค์ท่านนั้นเลย

แล้วหลวงพ่อก็ถามต่ออีกว่า

″ โยมกลัวเสือไหม ? เสือลายพาดกลอนน่ะ ตอนกลางคืนมันจะออกล่าเหยื่อ ถ้ามันมาเจอโยม ... โยมจะให้มันกินไหม ″ หลวงพ่อพูดลองใจเพื่อหยั่งดูกัมมัฏฐานธุดงค์และมีเสียงหัวเราะบ้างทั้งพระและโยมซึ่งมีอาการดีขึ้นมาบ้าง

″ โยม ... ต่อไป โยมต้องอธิษฐานกินเจตลอดชีวิตน่ะ โยมทำได้ไหมล่ะ ″ หลวงพ่อถามโยมธุดงค์ ซึ่งก็ได้แต่เพียงผงกหัวแบบแบ่งรับแบ่งสู้

แล้วคณะของคุณแม่จันทร์เงินก็ขึ้นรถออกเดินทางไป หลวงพ่อก่อนจะนำหมู่คณะออกเดินก็ได้พูดกับโยมธุดงค์ว่า

″โยมอยู่คนเดียวกลัวผีไหม ″ หลวงพ่อถาม, โยมก็ได้แต่ผงกหัวบอกว่ากลัว

″ ถ้าโยมกลัวให้ภาวนาพุทโธ... พุทโธ ... พุทโธ... เอาไว้น่ะ เดี๋ยวหมู่คณะก็จะมารับไป ″

แล้วก็ออกเดินทางปล่อยทิ้งให้คุณแม่ธุดงค์ท่านนั้นอยู่คนเดียว เวลาก็มืดค่ำแล้วอากาศก็เริ่มหนาวเย็นลงทุกที แม้ผู้เขียนเองก็ยังอดนึกสงสารอยู่ในใจ ในขณะที่ออกเดินทางมาแล้วก็ยังอดหันหลังกลับไปดูไม่ได้ จึงได้แต่ทำใจรู้ว่า

″อันชีวิตและสังขารนี้ หาความพอดีได้ยาก หากยังมีการวนเวียนอยู่ในวัฏฏะสงสารนี้ ทำไฉนหนอ จึงจะพ้นทุกข์พ้นเวรกรรม คือ ภาระอันหนักนี้ได้ ″

″ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เปรียบเสมือนท่อนไม้ที่โยนขึ้นไปในอากาศ บางครั้งก็ตกลงทางโคน บางครั้งก็ตกลงทางกลาง บางครั้งก็ตกลงทางปลาย สัตว์ทั้งหลายผู้มีอวิชชาเป็นเครื่องกั้น มีตัณหาเป็นเครื่องผูกมัดวิ่งไปท่องเที่ยวไปอยู่ บางครั้งก็ไปสู่โลกอื่น บางครั้งก็มาสู่โลกนี้จากโลกอื่น ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สงสาร การเวียนว่ายตายเกิดนี้ มีที่สุดอันตามไปไม่พบ ไม่ปรากฏเงื่อนเบื้องต้น เบื้องปลาย ของสัตว์ผู้มีอวิชชาเป็นเครื่องกั้น มีตัณหาเป็นเครื่องผูกมัด วิ่งไป ท่องเที่ยวไปอยู่ ควรเพื่อจะเบื่อหน่ายคลายกำหนัดในสังขารทั้งปวง ควรที่จะพ้นไปเสีย ″

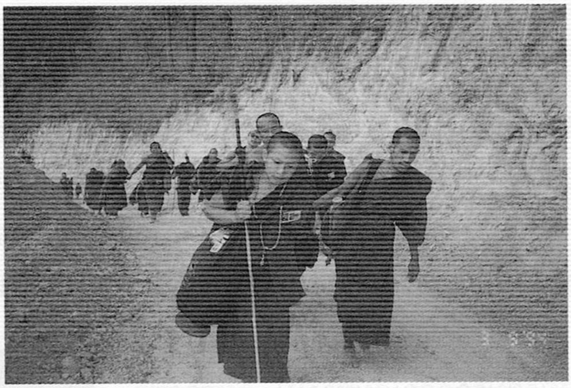

หนทางอันแสนไกลอีกสักเท่าไรจึงจะเดินถึง ฟ้ามืดค่ำลง ดวงตะวันหรือก็สิ้นแสง ทั้งเรี่ยวแรงที่จะเดินต่อไปข้างหน้าก็ลดน้อยลง ตั้งแต่บ่ายโมงยันถึงทุ่มที่ได้เดินปีนเขา ขึ้นดอยแล้วลงดอยเล่า ยังไม่ใกล้ว่าจะถึง มีเสียงถามข่าวกันตามระหว่างทางว่าต้องเดินข้ามอีกกี่หมู่บ้านนี่จึงจะถึง เหลืออยู่ไกลไหม เหลืออยู่กี่กิโลเมตร เป็นต้น บ้างก็ตอบว่า อีกหมู่บ้านหนึ่งก็จะถึงแล้ว เดินอีกไม่ไกลหรอก อีก ๘ กิโลเมตร หรือไม่ก็ประมาณ ๑๐ กิโลเมตร นี่แหละ

กำลังใจมีอยู่เสมอ แม้ว่าจุดหมายนั้นจะไกลหรือใกล้ เดินลงดอยก่อนจะเข้าหมู่บ้าน ๕ หลัง มีถ้ำใหญ่อยู่ถ้ำหนึ่ง และมีน้ำอยู่ตลอดปี พอหลวงพ่อท่านนำหมู่คณะเดินลงดอยมาพบเข้า ท่านก็หยุด และให้พระธุดงค์หันหน้าไปทางถ้ำ แผ่เมตตาสงบนิ่งอยู่พักหนึ่ง แล้วท่านก็เอ่ยขึ้นว่า ″ ณ ถ้ำนี้ในอดีต เคยเป็นที่บำเพ็ญพรตของฤาษีตาไฟ ″ แล้วหลวงพ่อก็เอ่ยบอกให้ท่านอาจารย์เจริญว่า

″ เจริญ ไปขอน้ำในถ้ำมาดื่มหน่อย จะได้เป็นบารมี ″

ท่านอาจารย์เจริญก็เดินลุยป่าเข้าไป พร้อมมีไฟฉายติดมือไปด้วย สักพักใหญ่อาจารย์เจริญกลับออกมาพร้อมกระติกน้ำและตัวท่านก็เปียกชุ่มเกือบทั้งตัว

น้ำเย็นใส หลวงพ่อเมื่อได้รับกระติกน้ำจากอาจารย์เจริญแล้ว ก็บอกให้พระธุดงค์เพ่งอาโปธาตุ คือธาตุน้ำว่า

″ ขอให้ทุกรูปกำหนดกสิณเพ่งอาโปธาตุ ให้ต่อวิญญาณที่อยู่ในถ้ำนี้ จงอยู่ด้วยความร่มเย็น ไม่เบียดเบียนกัน ให้เคารพกัน มีความบริสุทธิ์ต่อกัน ไม่โกรธไม่โมโห ไม่อาฆาตไม่พยาบาท ไม่คิดจองเวร ตลอดไปเทอญ ″

แล้วหลวงพ่อก็ดื่มน้ำในกระติกนั้น เสียงหมู่สงฆ์สวดทสะบารมีก็ดังขึ้นท่ามกลางความเงียบสงบของป่า ในเวลามืดค่ำอย่างนี้ หลวงพ่อดื่มเสร็จ ก็ส่งให้พระธุดงค์รูปอื่น ๆ ได้ดื่มกันตามบารมี

เดินขึ้นไปได้สักพักหนึ่งก็ถึงหมู่บ้าน ๕ หลัง ที่จริงหมู่บ้านนี้ชื่อว่าหมู่บ้านอะไรก็จำไม่ได้ แต่เห็นว่ามีอยู่แค่ ๕ หลังคาเรือน ก็เลยเรียกว่า หมู่บ้าน ๕ หลัง ที่ปากทางเข้าหมู่บ้าน

นั้น ก็มีญาติโยมนำน้ำร้อน น้ำชาต้มไว้เรียบร้อยแล้ว เพื่อถวายพระธุดงค์ที่เดินทางผ่านไปมาถึงจุดนี้ ทุ่ม ๑๐ นาที หรือไงนี่แหละ หลวงพ่อเห็นญาติโยมชาวบ้านมานั่งให้การต้อนรับอยู่เลยแวะนั่งพักเอาแรงสนทนาธรรมกับญาติโยมชาวบ้าน แม้จะสื่อภาษาไม่ค่อยรู้เรื่องกันเท่าไรก็อาศัยว่ามีน้ำจิตน้ำใจ มีความหวังดีต่อกัน เลยคุยกันได้นานหน่อย ถามสารทุกข์สุขดิบต่าง ๆ นานา ตามที่คิดจะถามได้ แต่บางคำตอบฟังไม่ออกเลยว่าพูดว่าอะไร ที่รู้ชัดโดยไม่ต้องถามก็คงจะมีแต่เพียงรอยยิ้มให้กันเท่านั้น

แม้ในกลุ่มนี้ จะมีเณรกระเหรี่ยงอยู่ แต่เณรก็พูดไม่ค่อยเก่ง หลวงพ่อให้ไปเทศน์ให้โยมฟัง เณรก็ตอบแบบง่าย ๆ ว่า ″ ผมเทศน์ไม่เป็นครับ หลวงพ่อ ″

″ หลวงพ่อสอบถามโยมว่า ได้ลงไปรับของไหม ได้ครบชุดไหม ได้ผ้าห่ม ได้เสื้อผ้า ได้ข้าวสารไหม ″ หลวงพ่อถามไถ่ ให้โยมชาวบ้านตอบ

พูดว่าอะไร ผมก็ฟังไม่ออก เห็นแต่ว่า เขาผงกหัวให้ เลยเข้าใจว่า คงได้รับหมดทุกรายการที่แจกให้

″ เขาพูดว่าอะไรเณร ″ หลวงพ่อหันไปถามเณรอีก

″ เขาตอบว่า ได้รับทุกอย่างครับหลวงพ่อ ″ เณรตอบ

ดื่มน้ำร้อนน้ำชา ชาวบ้าน ๕ หลัง เรียบร้อยแล้ว หมู่สงฆ์พระธุดงค์ให้ศีลให้พรโยมชาวบ้านก็พากันลุกเดินต่อ เพื่อให้ถึงจุดหมายตามที่กำหนด แต่ไม่แน่ใจว่าเหลืออยู่อีกกี่กิโลเมตร ถามญาติโยมชาวบ้าน ๕ หลังว่า

″ อีกไกลไหม จากนี้ไปหมู่บ้านห้วยฮี้ ″

″ ไม่ไกลครับ ″

″ ประมาณกี่กิโลเมตรครับ ″

″ อีกประมาณ ๕ หรือ ๘ กิโล ″

″ มีขึ้นเขาเยอะไหม ″

″ มีเยอะอยู่เหมือนกัน ″

″ มีทางลัดไหม ″

″ มีครับ ″

″ ถ้าไปทางลัดกี่กิโลเมตร จึงจะถึง ″

″ ประมาณ ๓ กิโลเมตร ″

″ ขอบคุณมาก ๆ นะครับ ″ พร้อมยกมือไหว้

" อื่อ ๆ ๆ " ผงกหัวให้

เดินตามถนนทางลูกรัง ออกห่างจากหมู่บ้าน ๕ หลัง คำนวณเอาด้วยใจ คิดนึกเองว่า คงได้ประมาณ ๒-๓ กิโลเมตร เดินขึ้นดอยสูงเกือบตลอดทาง เดินขึ้นถึงสุดดอยแล้ว นึกว่าจะพบทางเรียบบ้าง เงยหน้าขึ้น ส่องไฟฉายดู กลับมีสูงขึ้นต่อไปอีกทอดหนึ่ง ดูเหมือนว่าจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ

เรี่ยวแรงกำลังวังชาก็ถดถอยเหนื่อยหอบหายใจทางปากไปตาม ๆ กัน ทั้งลูกศิษย์และครูบาอาจารย์ เลยแวะทิ้งกายลงนอนข้างริมทางกลางป่าเขา

" อึ๊ด... อีย... เหนื่อย... ไม่ไหวแล้ว " หลวงพ่อแกล้งร้อง หมู่สงฆ์ พระธุดงค์ก็นั่งรุมล้อม พัดให้ บางรูปก็บีบนวดขาให้ หาน้ำดื่มถวาย

เจ้าปีตินั่งหายใจ ...แฮก ...แฮก... แฮก... ลิ้นห้อยนั่งเฝ้าอยู่ข้าง ๆ อยู่ พอมันได้ยินหลวงพ่อพูดว่า อึ๊ด... ฮีย เหนื่อยไม่ไหวแล้ว ทำเสียงอ้อนด้วยเท่านั้นและเจ้าปีติมันคิดว่าหลวงพ่อจะทิ้งมันไปก็เลยเดินฝ่าวงล้อมเข้าไปนอนซบอยู่บนตักหลวงพ่อ พอพระบอกว่า

" เฮ้ย... ปีติออกไป " มันก็ทำเสียงขู่ ...หง่า... หง่า... ใส่พระธุดงค์ ทำเหมือนว่า มันเป็นห่วงหลวงพ่อยังไงยังงั้นแหละ

แล้วพระสงฆ์เลยปล่อยให้มันเข้าไปนอนซบอยู่บนตักหลวงพ่อ มันคงเหนื่อยมาก พอนอนซบลงเท่านั้น มันก็หลับไม่รู้เรื่องเลย

ระหว่างการนั่งนอนพักเอาเรี่ยวแรงอยู่ริมทาง บนเนินดอยกลางป่าเขา เห็นมีพระธุดงค์และโยมธุดงค์หลายท่านพากันเดินป้อแป้... ป้อแป้... ป้อแป้... ขึ้นมามีไม้เท้าค้ำถ่อเดิน ต้อกแต้ก... ต้อกแต้ก... ต้อก แต้ก...มีแสงไฟฉายส่องทางเดินขึ้นมา แว้บ... แวบ... พอจะเดินผ่านหลวงพ่อไปก็นั่งลงกราบ

" ฮือ... ใครมีแรงก็เดินไปก่อนพ่อนะลูกน่ะ พ่อขอพักเอาแรงก่อน เดี๋ยวไม่มีแรงไปเทศน์ให้ลูกฟังที่พุทโธ " หลวงพ่อบอกทางอนุญาตให้พระธุดงค์ และโยมธุดงค์ที่เดินขึ้นมาทัน ให้เดินออกหน้าไปก่อน

เหนื่อยมากเลยนั่งพักนานกว่าทุกจุดที่ผ่านมา อากาศก็เย็นดี พอได้ที่เอนกายก็เลยพากันหลับ เกือบจะชั่วโมงเห็นจะได้ หลวงพ่อตื่นขึ้นมา ก็เอ่ยบอกพระทุกรูปที่ติดตามว่า เตรียมตัวออกเดินทางกันต่อได้แล้ว

″ ฮึ๊ด... ทำไมมันปวดเมื่อยจังเลยนี่ ″ พร้อมทำเสียงถอดหายใจเฮือกใหญ่ว่า ... เฮ้ย... !

″ เวลาเท่าไหร่แล้วนี่ ″ หันมาถามอาจารย์ประสิทธิ์ที่อยู่ข้างหน้า

″ อีก ๑๐ นาที จะถึงสามทุ่มครับหลวงพ่อ ″ อาจารย์ประสิทธิ์ตอบ

″ ฮึ ! นั่งนานจังเลยนะตรงนี้ ″ หลวงพ่อพูดต่อหมู่สงฆ์ และก่อนจะออกเดินทางกัน หลวงพ่อได้แผ่เมตตาให้กัมมัฏฐานว่า

″ ผมขอให้ท่านทุกรูป จงมีกัมมัฏฐาน ขณะที่เดินก็อย่าลืมกัมมัฏฐานตัวเอง ถึงเราจะมีความเหน็ดเหนื่อย มีทุกข์ มีความเจ็บปวดอย่างไร ในสังขารนะครับ ถ้าเรามีกัมมัฏฐานไม่ทิ้งคำภาวนา ถึงจะมีทุกข์ขนาดไหน จิตมันจะปล่อยว่าง จิตมันจะไม่เป็นทุกข์ ไม่มีความเศร้าหมอง ไม่เจ็บปวดไปตามสังขาร มันจะมีสติรู้อยู่ รู้เท่าทันกับอารมณ์ ความเจ็บความปวดที่มากระทบ จิตมันจะรู้ได้ ดับทุกข์ปล่อยวางได้ นั่นแหละคือ กัมมัฏฐานที่ท่านได้ มันจะไม่มีความทุกข์ในความเจ็บปวดอยู่เหนือจิตได้ ท่านจะมีความสุขกับการเดินกับการภาวนานะครับ ″

ฉะนั้นผมจึงขอแผ่เมตตาให้ท่าน จงเป็นผู้รู้ทางที่สงบ ทางเข้าสู่มรรคผล นิพพานเทอญ...

จบการให้กัมมัฏฐาน เตือนสติ บอกทางการปฏิบัติชี้ทางความพ้นทุกข์แด่หมู่สงฆ์แล้ว ก็ลุกออกเดินกัน กัดฟันสู้ เดินขึ้นสู่ดอย ลูกหนึ่งก็เหลืออีกดอยที่คอยอยู่ข้างหน้า ไฟฉายส่องทางอยู่แว๊บ... แว๊บ... ให้เห็นทางเดินยามมืดค่ำ เดินขึ้นดอยสูง ลงดอยต่ำ อยู่เกือบจะ ๓-๔ ลูกดอยเขา มีบางแห่งหนทางลาดเรียบ พอให้เดินสบายเท้าอยู่หน่อยหนึ่ง แล้วก็พบป้ายตรง ทางแยก ติดอยู่ต้นไม้ มีข้อความเขียนบอกว่า ″ เลี้ยวซ้าย คือทางลัด ระยะทาง ๓ กม.″

หลวงพ่อก็พาหยุดสำรวจว่า ระหว่างทางลัดกับทางตรง อันไหนจะได้เปรียบเสียเปรียบกับการทำเวลาว่าง

″ ทางตรงกับทางลัด อันไหนจะสะดวกกว่ากัน ″ หลวงพ่อเอ่ยถามกับพระธุดงค์ที่เดินมาถึงก่อน ซึ่งนั่งหยุดพักอยู่ตรงทางแยกพอดี

" ทางตรงสะดวกกว่าครับ แต่ต้องเดินอ้อมเขาประมาณ ๓-๔ ลูก ระยะทางก็ไกลกว่ากัน " พระธุดงค์รูปนั้นท่านบอกความให้

" แล้วถ้าจะไปทางลัดล่ะ " หลวงพ่อถามอีก

" ไปทางลัดทางจะแคบมากลำบากและอันตรายด้วย เพราะต้องเดินเรียบตีนเขาตลอด ต้องขึ้นเขาสูงมาก และมีเหวอยู่เกือบตลอดทาง " พระธุดงค์รายงาน

หลวงพ่อเงยหน้าขึ้นดูท้องฟ้า เพ่งดูลม แล้วหันมามองทางหมู่สงฆ์ที่ยืนอยู่ข้าง ๆ เหมือนจะถามเอาความคิดเห็นว่า " จะไปทางไหนดี " แต่ท่านก็มิได้พูดอะไรมากเพียงแต่ปรารภว่า

" ขึ้นเขาสูง แต่ระยะทางใกล้กว่า ลำบากกว่า ถึงไวกว่า ไปทางนี้นะ "

แล้วก็มุ่งเดินฝ่าความมืดไปตามทางแคบ ๆ ซึ่งก็ได้อาศัยแต่ แสงสว่างจากกระบอกไฟฉายส่องทางให้พอมองเห็นช่องทางเดินเท่านั้น

ข้างซ้ายมือคือภูเขา ขวามือคือหุบเหว เวลาเดินอยู่ระหว่างทางช่วงนี้ต้องเอียงซ้ายตลอด มิใช่จะเป็นพวกหัวคิดรุนแรงอะไรดอกนะ แต่เพราะกลัวว่าจะลื่นหกล้มและจะล่วงหล่นตกลงสู่ก้นเหวลึกตายเสียก่อน ๆ จะไปถึงจุดหมาย

ความลึกของหุบเหว แม้จะมองไม่เห็นด้วยตาเปล่าในเวลากลางคืน ก็พอจะหยั่งรู้ได้ด้วยแสงไฟฉายขนาดถ่านห้าก้อน ส่องลงไปดูสุดแสงไฟไม่เห็นแม้แต่ยอดไม้ เลยเข้าใจว่าหุบเหวช่วงนี้ลึกมาก หากเดินไม่ระมัดระวังพลัดตกลงไป มีหวังได้ฟังสวดมาติกา กุสลา ธัมมา อกุสลา ธัมมา กลางป่าเขากันอย่างแน่นอน

ถอนหายใจเฮือกใหญ่ เงยหน้าขึ้นแหงนดูเห็นแสงไฟฉายที่ส่องแว๊บ... แว๊บ... อยู่บนเนินดอยสูงข้างหน้า ทางเดินก็แคบ คดเคี้ยวเป็นข้อศอก ต้องเอียงซ้ายอยู่เกือบตลอดเวลา หลวงพ่อรู้สึกว่าจะเหน็ดเหนื่อยมาก เวลาก้าวขาเดินยันขึ้นเขา หายใจทางปากว่า ฮา... ฮา... ฮา...

ขึ้นดอยสูงลงดอยต่ำ สลับกันอยู่เกือบตลอด หาทางลาดเรียบไม่มี ขึ้นไปสุดดอยลูกหนึ่ง มีลานหินพื้นราบพอเป็นที่นั่งพักพิงเอนกายได้ เลยหยุดพักดื่มน้ำแก้กระหาย อากาศเย็นค่อนข้างหนาว ลมพัดแรง คงเป็นเพราะอยู่ที่สูงนั่นเอง

นั่งพักอยู่สักครู่ เสียงพูดคุยการสนทนาก็สงบเงียบลง ต่างองค์ต่างคนก็หลับ จะมีเสียงแทรกอยู่บ้างเป็นบางรูปก็คือ เสียงกรน ครอก... ครอก... ครอก

สายลมพัดมาเป็นละลอก เสียงใบไม้ดังอยู่ วิว... วิว... เป็นความเงียบสงบ เป็น

ความเย็นที่อยู่ลึก ๆ ในความรู้สึกที่จิตสัมผัสได้กับความสงบของธรรมชาติยามกลางคืน

เกือบจะชั่วโมงที่นั่งพักนอนเอนกายหลับอยู่บนลานหิน ฟื้นตื่นขึ้นมาก็เตรียมตัวลุกเดิน เก็บสิ่งของสัมภาระ มีกลดและถุงย่ามขึ้นสะพายบ่า เดินลงดอยไป หนทางที่ผ่านมาว่าเป็นที่คดงอแล้ว ตรงที่เดินอยู่นี้ มันกลับคดงอทั้งแคบ ทั้งขรุขระมากยิ่งขึ้นอีก เดินลงต่ำสุดดอยก็ปีนขึ้นอีกดอยหนึ่ง ก็ได้แต่นึกอยู่ในใจว่า ″ ใครนะเป็นคนสำรวจเส้นทาง ช่างไม่สงสารคนเดินทางเลย ″

แต่อีกใจหนึ่งก็คิดว่า ″ พวกกระเหรี่ยงนี้ก็เก่งช่างรู้จักค้นหาเส้นทางลัดเลาะจากเขาลูกนั้น เดินสู่เขาลูกนี้และก็เดินเก่งมาก บางครั้งเราเดินตัวเปล่า ๆ ยังสู้เขาเดินแบกชะลอมไม่ได้เลย หรือแบกถุงข้าวสารที่ผูกติดอยู่บนหลังเดินขึ้นเขาได้อย่างสบาย ๆ ″

เฮือกสุดท้าย หายใจทางปาก ฮา... ฮา... ฮา... หลวงพ่อเดินล่วงหน้าขึ้นเขาไปไกลเกือบสุดดอยแล้ว หนทางคดเคี้ยวมาก แสงไฟฉายที่มองเห็นอยู่แว๊บ... แว๊บ... ข้างหน้าก็ลับตาหายไป เดินมาทันลูกศิษย์ของพระอาจารย์สัญญาคนหนึ่งที่เดินป้อแป้... ป้อแป้... อยู่ พอดีตรงนั้นก็มืด เลยส่งเสียงร้องบอกว่า ″ นั้นใครครับ... ช่วยส่องไฟให้ผมหน่อย ″

แล้วแสงสว่างจากกระบอกไฟฉายก็ส่งทางให้เดินขึ้นไป ทันกันพอดีเลยทักทายขอบคุณให้ พร้อมมีเสียงพูดเป็นภาษาภูไทว่า

″ อ้าย มหา ... บ้อ... เอ็ดสิเหรอ... มาช้า แท้... ″ เสียงถามมาขณะที่ยืนส่องไฟให้

″ ใครเหรอ... สมพรใช่ไหม ″ ถามย้อนคืน เพื่อความแน่ใจ

″ แม่น... ละอ้าย ... ข้อยเอง ″ สมพรซึ่งเป็นน้องชายของท่านอาจารย์สัญญาตอบและก็ได้เดินไปด้วยกัน

″ อ้าย ... มหา มิได้ไฟฉายบอ ... ″ สมพรถาม

″ มีอยู่ แต่ถวายท่านอาจารย์ไปแล้ว ″ จำไม่ได้ว่าท่านชื่ออะไร ตั้งแต่ตอนเดินขึ้นมาโน้น

″ หลวงพ่อไปไกลแล้วบ่อ ″ ถามคุณสมพร

″ หลวงพ่อเพิ่นขึ้นไปไกลแล้ว ″ คุณสมพรตอบให้รู้

เดินขึ้นไปตามทางแคบ ๆ ก็พบทางแยกเลี้ยวขวา ส่วนทางตรงมีกิ่งไม้ปิดกั้นเอาไว้ไม่ให้ผู้เดินตามหลังมาหลงเดินเข้าไป ต้องเดินวนเลี้ยวขวาขึ้นไป จึงจะใช้ทางที่จะไปกัน คาดคะเนเอาว่า ดอยลูกนี้กับดอยลูกที่ผ่านมานั้น ความสูงชันเกือบจะเท่า ๆ กัน เดินทักทายกันกับสมพร ในขณะที่เดินอยู่ด้วยกัน แล้วสมพรก็ร้องขึ้นว่า

″ โอ้ย... อ้าย... ข้อย... มิไหวแล้ว ใจจะขาด ″ พร้อมกับทิ้งตัวลงนั่งพิงริมขอบทางเดิน

ใจหนึ่งก็เป็นห่วง อยากจะนั่งรอไปพร้อมกับสมพร แต่อีกใจหนึ่งก็เป็นห่วงหลวงพ่อที่เดินล่วงหน้าไปก่อนแล้ว เกรงว่าท่านจะถามหาเอาของใช้ เรียกเอาน้ำดื่มด้วย เลยตัดสินใจบอกสมพรว่า

″ สมพร... อ้ายขอตัวเดินก่อนนะ กลัวว่าหลวงพ่อท่านจะถามหาเอาน้ำดื่ม ของใช้หลวงพ่ออยู่ที่นี้ด้วย ″ บอกให้สมพรเข้าใจกลัวจะว่าใจดำ มาด้วยกันยังทิ้งกันไปอีก

″ บ่อ... เป็นหยังดอก อ้าย... ไปก่อนก็ได้... เดี๋ยวข้อยตามไป ″ สมพรบอกความให้รู้ และสบายใจด้วย

รีบเดินขึ้นไปกลัวจะไม่ทันหลวงพ่อ เลยทิ้งให้สมพรนั่งพักเหนื่อยอยู่คนเดียว อีตอนรีบเร่งปีนขึ้นสุดยอดดอยนี่ซิ... ไม่รู้ว่ามันเป็นน้ำเหงื่อ หรือยางตายออก มันไหลออกมาชุ่มไปทั้งตัว ทำให้เนื้อตัวเบาวิว ๆ ๆ ทั้งร้อนทั้งเย็นมันมาพร้อมกันเลย ทำให้รู้สึกว่าตัวเบาหวิวคล้าย ๆ ตัวจะลอย มืดก็มืดไฟฉายก็ไม่มี เลยร้องตะโกนว่า

อาจารย์... รอด้วย... ไม่กล้าเรียกหลวงพ่อ กลัวท่านจะว่าเอา ว่าเป็นลูกศิษย์พระแล้ว ยังใจเสาะอีก

สุดท้าย ก็ดั้นด้นถึงยอดดอย เหนื่อยเหมือนใจจะขาด หายใจทางปาก ฮา... ฮา... ฮา... หลวงพ่อนั่งพักเอาแรงอยู่พอดี เข้าไปกราบเอาน้ำดื่มถวาย และได้พูดกับหลวงพ่อว่า

″ นึกว่า หลวงพ่อจะไม่รอลูกศิษย์เสียแล้ว ″

″ มันก็พูดเกินไป ″ หลวงพ่อตอบคืนให้กับลูกศิษย์ผู้ติดตาม

นั่งหลับกันอยู่นานเกือบจะสามสิบนาที ยิ่งดึกอากาศก็ยิ่งหนาวเย็น ลมก็ยิ่งพัดแรง เสียงใบไม้ก็ดังอยู่ วิว... วิว... แล้วหลวงพ่อเอ่ยถามขึ้นว่า

″ ใกล้จะถึงหรือยัง ″ หลวงพ่อถามคุณสมาธิ ซึ่งได้เดินขึ้นดอยลัดมารอรับหลวงพ่อ

″ ใกล้แล้วครับหลวงพ่อ เหลืออยู่อีกประมาณ หนึ่งกิโลกว่า ๆ ″ คุณสมาธิ แจ้งให้หลวงพ่อทราบ

″ เวลาเท่าไรแล้ว อาจารย์ประสิทธิ์ ″ หลวงพ่อหันไปถามอาจารย์ประสิทธิ์เกี่ยวกับเรื่องของเวลา

″ ห้าทุ่มครึ่งพอดีครับ หลวงพ่อ ″ เสียงอาจารย์ประสิทธิ์ตอบรายงานเวลา

″ ดึกแล้วนี่เนาะ แต่เรายังไปไม่ถึงที่พักเลย ยังไงคืนนี้ต้องให้ถึงที่พักนะ จะดึก

ยังไงก็แล้วแต่ ถือว่าเราไม่ยอมแพ้สังขาร สังขารมันเจ็บมันเหน็ดเหนื่อย แต่จิตเราไม่ยอมเหน็ดเหนื่อยด้วย มีกัมมัฏฐานอยู่ตลอด มีองค์พุทโธภาวนาอยู่ทุกลมหายใจเข้าออกนะครับ ″

เรามาเดินธุดงค์มิใช่เป็นการมาแสวงหาความสุข หาความยินดีใส่ตัว ถ้าเราจะแสวงหาสุข ความยินดี อยู่ที่ไหนเราก็หาได้ ไม่จำเป็นต้องมาเดินธุดงค์ การมาเดินธุดงค์ คือการมาละทุกข์ มาหาทุกข์ เพื่อความดับทุกข์ ดับกิเลส อาสวะให้สิ้นไปจากจิตใจของเรา ในวันข้างหน้าถ้าเราจะมีทุกข์อะไร เราจะดับทุกข์นั้น แม้จะมีความเจ็บปวดในร่างกายในสังขาร คือ ธาตุ ๔ ขันธุ์ ๕ นี้ ใจเราจะ ไม่เจ็บ ไม่ปวดตาม จะมีแต่ปัญญา พิจารณารู้ด้วยความเป็นธรรมดา จะดับทุกข์ได้ จิตไม่เศร้าหมอง ไม่โลภ ไม่โกรธ ต่อสิ่งใดอีกต่อไปนะครับ

อันนี้ ผมขอบอกขอเตือนท่านทุกรูปที่มาเดินธุดงค์ ให้มีปัญญารู้ทุกข์ ดับทุกข์ให้หมดไปด้วยกันทุกท่านเทอญ...

หมู่สงฆ์ที่เดินตามก็ก้มลงกราบรับพร ด้วยเสียงว่า สาธุ... สาธุ... สาธุ... อนุโมทามิ

″ หมดดอยสูงหรือยังนี่ฉลาม ″ หลวงพ่อหันไปถามคุณฉลามอีก เพราะเป็นคนขับรถล่วงหน้ามาก่อนแล้วแต่กลางวันคงจะรู้บ้าง

″ หมดแล้วครับหลวงพ่อ ดอยนี้เป็นดอยสุดท้ายแล้วครับ ต่อไปก็จะเป็นทางราบเดินลงดอยตลอด และมีทางเรียบแล้วครับ ″ คุณฉลามรายงานเส้นทางข้างหน้าที่จะไปให้หลวงพ่อและพระธุดงค์ทราบ

″ ฮือ... งั้นก็เดินทางต่อได้แล้วนะ ″ หลวงพ่อหันไปสั่งให้พระธุดงค์ทราบ

″ อึ๊ด... ″ หลวงพ่อยืนขึ้นบิดกาย ยืดเส้นยืดสายเพื่อไล่ความเหน็ดเหนื่อย เพื่อเอาเรี่ยวแรงก่อนจะเดินลงจากสันดอยสูงลงสู่พื้นล่างตามเส้นทางไป

วิริเย ทุกฺขมตฺ เจติ พระพุทธองค์ทรงตรัสว่า ″ บุคคลผู้มีความเพียรย่อมข้ามพ้นทุกข์ได้ ″

หนทางที่ว่าไกลแสนคดเคี้ยวกับการเดินทางภาวนาสุดท้ายความเป็นผู้ไม่ยอมแพ้ต่อความเหน็ดเหนื่อย เป็นผู้ไม่ยอมแพ้ต่อสังขารที่เจ็บปวด ก็ถึงจุดหมายที่กำหนดได้ในที่สุด

๘.

สวนร้างบนเนินดอย บ้านห้วยฮี้

เที่ยงคืนของวันที่ ๙ มีนาคม จะย่างเข้าสู่ราตรีใหม่ของวันที่ ๑๐ มีนาคม เมื่อเดินลงจากดอยสูงสู่พื้นราบเบื้องต่ำ ตามเส้นทางลาดชันเป็นบางแห่งก็ทะลุถึงถนนใหญ่ เข้าสู่หมู่บ้านห้วยฮี้ เนินดอยเตี้ย เป็นสวนร้างของชาวบ้านที่ปล่อยทิ้งให้กลายเป็นป่ารก คือ จุดที่พักปักกลดของพระธุดงค์และโยมธุดงค์

สองฝั่งข้างถนน ด้านซ้ายมือเป็นด้านที่โยมธุดงค์ปักกลด ดูเหมือนว่า จะมีพื้นราบต่ำกว่าทางด้านขวามือซึ่งเป็นเนินดอย พอหลวงพ่อนำพระธุดงค์ที่เดินตามมาขึ้นเนินดอยก็มีคณะแม่ครัวชาวแม่ฮ่องสอน เตรียมน้ำเย็นมาถวาย ลึกเข้าไปในป่ามีแสงเทียนที่จุดให้แสงสว่างอยู่ตามป่า ห่างกันอยู่เป็นระยะ ๆ เสียงดังกรอบแกรบ ... กรอบแกรบ... ที่โยมธุดงค์ผู้มีพละกำลังดีเดินทางมาถึงจุดหมายก่อน กำลังจัดสถานที่ปักกลด แผ่เมตตาก่อนนอน บางคนพอรู้ว่าหลวงพ่อมาถึงก็ดีใจ รีบวางสิ่งของ ละจากกลดตัวเองเข้ามากราบหลวงพ่อ และส่งเสียงบอกต่อกันเป็นทอด ๆ ไปว่า " หลวงพ่อมาถึงแล้ว ... หลวงพ่อมาถึงแล้ว "

" หลวงพ่อมาถึงนานหรือยังเจ้าคะ " เสียงโยมธุดงค์ท่านหนึ่งได้เอ่ยถามหลวงพ่อ

" พ่อเพิ่งมาถึงนี่ลูก " หันไปตอบคำถามให้โยม

" หลวงพ่อเหนื่อยไหมเจ้าคะ " เสียงโยมธุดงค์อีกท่านหนึ่งถามแทรกขึ้นในระหว่างที่หลวงพ่อยืนแผ่เมตตาอยู่

" ก็เหนื่อยอยู่เหมือนกันแหละลูกเอ๋ย " หลวงพ่อหันไปตอบคำถามโยมธุดงค์

" ลูกหลวงพ่อนี่ก็เก่งนะ เดินมาถึงก่อนหลวงพ่อนี่ ขอให้ลูกทุกคนเก่งอย่างวันนี้ตลอดไปนะ หลวงพ่อกะว่าปีนี้เกือบจะไม่ไหวเหมือนกันนะ แต่เพื่อลูกทุกคนที่มารักษาศีลปฏิบัติธรรมกับหลวงพ่อ เลยทำให้หลวงพ่อมีกำลังใจเดินมาถึงได้ ทุกปีหลวงพ่อเดินธุดงค์ไม่เคยเหนื่อยเหมือนปีนี้เลย แต่ปีนี้หลวงพ่อว่า หลวงพ่อเหนื่อยกว่าทุกปีนะ แต่ใจก็ยังสู้นะ เดินมาถึงที่นี่ได้ก็แสดงว่าพ่อก็เก่งนะนี่ (หัวเราะ) " แล้วหลวงพ่อก็ได้ทักกับโยมธุดงค์ต่ออีก

ว่า

″ ลูก ๆ นอนกันที่ไหนล่ะ ″ ถามด้วยความเป็นห่วงโย่ม

″ ในป่าโน้นหลวงพ่อ ที่เห็นแสงไฟอยู่โน้นเจ้าค่ะ ″ โยมธุดงค์รายงานที่ปักกลดให้หลวงพ่อทราบ พร้อมชี้มือเข้าป่าให้ดู

″ มาถึงกันเยอะหรือยังละ ″ หลวงพ่อถามถึงโยมธุดงค์อีก

″ มาถึงกันยังไม่ครึ่งเลยเจ้าค่ะหลวงพ่อ ″ เสียงโยมธุดงค์ตอบ

″ อื่ม... คงจะเหน็ดเหนื่อยกันละเนาะ หนทางวันนี้ล่ะโห๊ย... หลวงพ่อว่าลำบากกว่าทุกปีนะ ขึ้นเขาก็เยอะด้วย ทุกปีไม่ค่อยมีเขาเยอะเหมือนปีนี้เลย แต่ลูกที่มานี้ก็เก่งกันนะ รู้ว่าหลวงพ่อจะพามาลำบากก็ยังอุตส่าห์มาตามหลวงพ่อ เพื่อหวังสร้างบารมีกับหลวงพ่อ ″

และก่อนจะให้โยมธุดงค์ไปพักผ่อน หลวงพ่อได้แผ่เมตตาว่า

″ เอานะลูกนะ พ่อจะไปพักผ่อน ลูกก็จะได้พักผ่อนกัน พรุ่งนี้จะได้มีแรงเยอะ ๆ อย่าลืมแผ่เมตตาให้เจ้าป่าเจ้าเขา เจ้าที่เจ้าทางกันนะ ต่อไปขอให้ลูกได้รับพรนะ ขอให้ลูกทุกคนจงเป็นผู้ชนะกิเลส ความเศร้าหมอง ชนะอุปสรรค คือมารภัยทั้งปวงให้เป็นผู้รู้ตื่น เบิกบานอยู่ในศีล สมาธิ ปัญญา รู้ทุกข์ ดับทุกข์ ที่เจ็บปวดในสังขาร ต่อไปในวันข้างหน้า ขออย่าให้มามีทุกข์กับมันอีก ขอให้ลูกทุกคนจงหลุดพ้นจากอาสวะกิเลส มีปัญญาหยั่งรู้ทางเดินเข้าสู่ทางมรรคผล นิพพานด้วยกันทุกคนเทอญ... ″

จบเสียงเทอญ เสียงสาธุ... สาธุ... สาธุ... อนุโมทามิ กล่าวรับพรจากหลวงพ่อก็ดังขึ้นด้วยความปลื้มปิติใจกันทุกคน

″ เอานะลูกนะ ขอให้นอนหลับฝันดีกันทุกคนนะ หลวงพ่อก็จะขอตัวไปพักผ่อนก่อนนะ ″ หลวงพ่อบอกขอตัวเป็นคำรบสอง แล้วก็เดินขึ้นเนินดอยไปสู่ที่พัก ที่อยู่ฝั่งทางด้านขวามือ ซึ่งทางลูกศิษย์และพระสงฆ์เจ้าหน้าที่ที่เดินทางมาถึงก่อน ได้จัดเตรียมไว้เรียบร้อยแล้ว

ความเหน็ดเหนื่อย ความเจ็บปวด ย่อมมีอยู่ประจำในสังขาร คือ ธาตุ ๔ มีดิน น้ำ ลม ไฟ และขันธ์ ๕ มี รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ นี้ แต่หากผู้ฉลาดมีปัญญาไว ได้สงบจิตพิจารณารู้ให้ถ่องแท้ รู้ชัดอยู่ด้วยปัญญา ถึงความเป็น อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา จิตของผู้ฉลาดมีปัญญานั้นย่อมเป็นปกติสุขอยู่เสมอ ย่อมมีจิตอยู่เหนือทุกขเวทนาได้

แสงเทียนสว่างอยู่ในกลดได้ส่องแสงเล็ดรอดออกมานอกผ้ามุ้งกลด ทำให้มองจากข้างนอกไปเห็นร่างที่นั่งตัวตรงอยู่ภายในกลดอย่างสงบ... แล้วแสงเทียนนั้นก็ดับลง... ความ

เหน็ดเหนื่อยจากการเดินธุดงค์ได้สิ้นลงพร้อมกับการดับลงของแสงเทียน... สัญญา คือ ความทรงจำรู้ได้ในความมืด พลิกตัวเอนกายลงนอน บริกรรมภาวนา ทำสมาธิ นึกเอาองค์พุทโธ... มาเป็นองค์ภาวนา จนจิตวางเย็นสบายไม่เป็นทุกข์กับสิ่งทั้งปวงใด ๆ

๙.

เสียงปลุก พุทโธ คือ ผู้รู้... ผู้ตื่น... ผู้เบิกบาน...

เสียงปลุกจากโทรโข่ง... ที่เรียกปลุกให้ลุกขึ้นทำวัตรสวดมนต์เช้า อันถือเป็นกิจสำคัญของหมู่สงฆ์พระธุดงค์

อีกเสียงหนึ่งก็ดัง กุ๊ง... กริ๊ง... กุ๊ง... กริ๋ง... เสียงกระดิ่งเจ้าปิติที่ผุดลุกผุดนั่งพลิกตัวไปมาหาความอบอุ่น... อากาศบนดอยในยามเช้าก็ช่างหนาวเย็นเหมือนว่าเป็นฤดูหนาว

ก่อนจะลุกออกไปและก่อนจะเก็บที่นอน ได้นั่งทำสมาธิ แผ่บุญบารมีให้สรรพสัตว์ จงเป็นสุขๆ แล้วจึงเก็บสิ่งของลงไปไว้ที่รถ

เช้านี้ หลวงพ่อได้แผ่ให้เข้าพบและลงไปประสานงานกับทางคณะครูโรงเรียนบ้านห้วยฮี้ พร้อมให้นำปัจจัยไปมอบเป็นทุนอาหารกลางวันให้กับทางโรงเรียน

กราบลาหลวงพ่อเดินลงดอยและขึ้นอีกดอยก็เข้าหมู่บ้านซึ่งอยู่ห่างจากที่พระธุดงค์ปักกลดประมาณกิโลเมตรเศษๆ เดินขึ้นถึงสันดอยก็เข้าหมู่บ้าน ชาวบ้านเห็นก็เตรียมวัตถุทานเพื่อใส่บาตร พระธุดงค์ยืนรออยู่เป็นแถวๆ เห็นผู้ชายสองท่านยืนอยู่ริมทาง ท่าทางดูเหมือนเป็นผู้นำเลยได้แวะเข้าไปพบ ทำความรู้จัก และทักทายกันตามธรรมเนียมไทยๆ ว่า...

" สวัสดี ครับ " พร้อมยกมือไหว้

" สวัสดี ครับ " อีกฝ่ายต่างก็ยกมือขึ้นรับไหว้ตามธรรมเนียมที่พึ่งรู้จักกันใหม่

" ผมเป็นลูกศิษย์พระธุดงค์หลวงพ่อท่านให้มาประสานงานกับทางโรงเรียนครับ " แนะนำตัว พร้อมบอกจุดประสงค์ให้สองท่านนั้นรู้

" ออ.... ! หรือครับ ยินดีที่รู้จัก " เสียงตอบ พร้อมกับความเป็นกันเอง

" ไม่ทราบว่า ครูใหญ่อยู่หรือเปล่าครับ "

" อยู่ครับ ผมเองครับ... เป็นครูใหญ่ "

" อ้าว... แล้วกัน ... ถามถูกตัวพอดีเลย " พร้อมกับเสียงหัวเราะทั้งสองฝ่ายอย่าง

เป็นกันเอง

การสนทนาจึงดำเนินไปตามแบบกันเอง มีการถามถึงสารทุกข์ สุขกัน ตามแบบฉบับที่คนเพิ่งพบกันใหม่ ตลอดถึงสภาพความเป็นอยู่ทั้งชาวบ้านและโรงเรียน

″ อาจารย์มาอยู่ที่นี่นานหรือยังครับนี่ ″

″ ผมเพิ่งย้ายมาอยู่ที่นี่ได้สองเดือนนี้แหละครับ ″

″ อาจารย์อยู่ด้วยกันกี่คนครับ ″

″ ๓ คนครับ มีผม สมจิต ใจมั่นเป็นครูใหม่, อ.ถนอม ไชยคา และมีครูผู้หญิงชื่อ ธนิษฐา ชิโนทอง ″

″ แล้ว... อาจารย์มีลูกศิษย์เยอะไหมครับ ″

″ ตอนนี้... มีนักเรียนอยู่ ๔๐ คนครับ ″

″ มีเรียนถึงชั้น ป.ไหนหรือครับ ″

″ มีถึงชั้น ป.๕ แต่ที่เปิดสอนอยู่ขณะนี้ มีแค่ ๓ ชั้นเท่านั้นเองครับ ″

″ หมายความว่าอย่างไรครับนี่ ! ″

″ คือเด็กมีน้อย... ทางโรงเรียนจึงได้เปิดสอนแบบข้ามชั้น ป.๓ ป.๔ จึงรวมอยู่ในระดับชั้น ป.๕ ″

″ ที่เปิดสอนอยู่ขณะนี้ มีชั้นอะไรบ้างครับ ″

″ มี ป.๕ ป.๒ ป.เด็กเล็ก และมีเด็กฝาก ″ สำหรับเด็กฝากนี้ ทางโรงเรียนต้องการช่วยเหลือผู้ปกครองเด็กที่ไม่มีเวลา เพราะต้องออกไปทำไร่ ถางไร่ แต่เช้า จึงแจ้งให้ผู้ปกครองนำเด็กมาฝาก เมื่อเสร็จภาระแล้วก็ให้มารับไปในตอนเย็น ซึ่งตอนนี้มีอยู่ ๓ คน และสถิตินักเรียนทั้งหมดมีดังนี้

ระดับชั้น ป.	นักเรียนชาย	นักเรียนหญิง	รวม
๕	๓	๘	๑๑
๒	๑๐	๘	๑๘
ป. เด็กเล็ก	๙	๒	๑๑
เด็กฝาก		๓	๓
		รวมทั้งหมด	๔๓ คน

ทักทายสนทนากับอาจารย์ใหญ่เกี่ยวกับทางโรงเรียนมาพอสมควร เลยหันไปถามถึงสภาพความเป็นอยู่ของชาวบ้านบ้างว่า

″ ชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นอย่างไรบ้างครับอาจารย์ คือ หมายถึงอาชีพและสภาพความเป็นอยู่นะครับ ″

″ ชาวบ้านที่นี่ส่วนมากจะค่อนข้างยากจน อาชีพส่วนใหญ่ก็จะทำไร่กันเป็นอาชีพหลัก ″

″ มีทั้งหมดกี่หลังคาเรือน ″

″ มีอยู่ประมาณ ๒๖ หลังคาเรือน ... ๒๐๐ กว่าคน ″

″ ส่วนใหญ่จะนับถือพุทธหรือคริสต์ครับ ″

″ จะเป็นคริสต์เกือบทั้งหมดนะครับ ″

″ แล้วอาจารย์หละครับ ″

″ อ้อ... เป็นพุทธครับ ″

″ อาจารย์มีความลำบากใจไหม เวลาไปขอความร่วมมือกับชาวบ้าน ″

″ ไม่มีนะครับ... ชาวบ้านเขาจะให้ความร่วมมือดีทุกอย่าง ถ้าเราไปบอกให้รู้ และ **พ่อหลวงที่นี่ก็ให้ความร่วมมือดี ก็อยู่กันแบบญาติพี่น้องเป็นเพื่อนบ้านกันนะครับ ″

ฟังอาจารย์ใหญ่กล่าวถึงอุปนิสัยของชาวบ้านให้ฟัง ก็นึกชมอยู่ในใจว่า ชาวเขาชาวดอย ช่างมีใจงาม ไม่คิดร้ายต่อใคร ๆ

*** พ่อหลวง หมายถึง ผู้ใหญ่บ้าน*

แล้วพระธุดงค์ก็ได้เดินขึ้นมา อาจารย์ใหญ่ก็ได้ขอตัวไปเพื่อนำนักเรียนตักบาตรร่วมกับชาวบ้านที่ได้นำขันข้าว จานข้าวมายืนรออยู่ก่อนแล้ว และเมื่อพระธุดงค์มาถึงก็หยุดยืนแผ่เมตตา เพื่อทำพิธีถวายทาน ซึ่งมีพระอาจารย์ธีรพล ได้นำกล่าวพร้อมมีการชี้แจงเป็นภาษากระเหรี่ยง ให้ชาวบ้านได้เข้าใจ ในการทำบุญตักบาตรถวายทานให้กับผู้ทรงศีล เพื่ออุทิศส่วนบุญกุศลให้กับวิญญาณ บรรพบุรุษ ปู่ ย่า ตา ยาย ที่ล่วงลับไปแล้ว ให้ได้รับส่วนบุญที่บำเพ็ญนี้ จะได้ไม่มาเบียดเบียนไม่มาแทรกสิงอยู่กับลูกหลานอีกต่อไป

เมื่อหมู่สงฆ์รับบิณฑบาตแล้ว ได้เข้าไปรวมกลุ่มกันในบริเวณโรงเรียน เพื่อรับอาหารขึ้นไปฉันที่ที่พักปักกลด ซึ่งคณะแม่ครัวชุดปลาเค็มหัวหน้ากุ๊ก คือ ท่านเณรก้อง กับ แม่ชีอนงค์ จัดเตรียมเสริมไว้ให้ ก่อนที่หมู่สงฆ์และโยมธุดงค์จะได้รับอาหาร ก็ได้นำชาวบ้านให้ร่วมทำพิธีถวายสังฆทานพร้อมมอบทุนการศึกษาค่าอาหารกลางวันให้กับทางโรงเรียน จำนวนปัจจัยเท่ากับ พ.ศ. คือ ๒,๕๓๗ บาท แต่มีพระธุดงค์กับโยมธุดงค์ร่วมสมทบบำเพ็ญบุญเพิ่มอีกเป็นจำนวนปัจจัย ๒,๔๗๓ บาท รวมยอดทั้งสิ้น ๕,๐๑๐ บาท ขออนุโมทนาบุญบารมีจงบังเกิดเป็นแสงสว่าง ดวงปัญญาพาทุกท่านข้ามพ้นวัฏฏะภัยเข้าสู่ทางคำสอนของพระศาสดา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา โดยทั่วกัน

ซิเนาะ... ซิเนาะ... มาตา... มาตา... เสียงท่านอาจารย์ธีรพลแนะนำให้ชาวบ้านที่มาร่วมให้นั่งและประนมมือไหว้พระ กล่าวคำอาราธนาศีล รับศีลจากพระสงฆ์ และได้ร่วมทำพิธีกล่าวถวายสังฆทาน แล้วท่านอาจารย์สัญญาก็ได้เป็นตัวแทนหมู่สงฆ์ มอบทุนอาหารกลางวันให้กับทางโรงเรียน จากนั้นก็รับพร กรวดน้ำ อุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้กับจิตวิญญาณเพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตาย

แล้วหมู่สงฆ์ก็รับอาหารเดินเป็นแถวเป็นกลุ่ม เดินกลับขึ้นไปสู่ที่พักปักกลดเพื่อทำพิธีสมาทานฉันอาหารตามกฎของธุดงค์ ถือฉันเฉพาะในบาตรเป็นวัตร ถือการนั่งฉันอาสนะเดียวเป็นวัตร เป็นต้น

ระหว่างที่เดินกลับขึ้นสู่ที่พักสวนร้างบนเนินดอย เพื่อกราบเรียนถวายหลวงพ่อ

ถึงผลการปฏิบัติหน้าที่และการตอบรับปฏิสันถารของญาติโยมชาวบ้าน ท่านเณรก้อง (ธุดงค์) ก็สวนทางกันพร้อมกับให้แผนการปฏิบัติ ซึ่งเป็นแนวทางการเผยแพร่พระธรรมร่วมกันว่า " ช่วยจดข้อความนี้หน่อย หลวงพ่อแผ่มาให้ " เลยได้สากัจฉากับท่านเณร ถึงข้อปฏิบัติดังนี้

๑. ให้ทุกคนที่ติดตามออกไปแผ่เมตตา ทำความรู้จักญาติโยมตามบ้าน โดยให้เฉลี่ยกันไป

๒. ให้สมจิตเข้าหาผู้เฒ่า ผู้แก่ พร้อมจัดทำประวัติ

๓. ให้วันเพ็ญ มุ่งเน้นเผยแพร่กับเยาวชน

๔. ให้ขนิษฐา ประสานงานขึ้นตามบ้าน ให้อธิษฐานจิตให้ศีล – พร

๕. ให้จินตนา ประจำอยู่ที่จุดศูนย์รวม ให้การต้อนรับญาติโยมที่มาพบ เพื่อให้ศีลให้พรและธรรมทาน

๖. ให้ชือนงค์ ดูแลประสานกับทุกคน ดูแลทั่วไป

๗. รถที่มาให้ล่วงหน้าไป แต่ละจุดเพื่อประสานงาน ประชาสัมพันธ์

๘. ภาคค่ำฉายสไลด์ พระสงฆ์ให้ธรรมทาน

จดข้อความการเผยแพร่กับท่านเณรธุดงค์แล้ว ต่างคนต่างเดินหันหลังให้กันเพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้สมบูรณ์ตามบารมีที่ได้รับแผ่จากเบื้องบน

" อีกไกลไหม มหา " เสียงแม่ธุดงค์ท่านหนึ่งที่เอ่ยถามระหว่างทางเดินขึ้นดอยเข้าสู่หมู่บ้าน ดูท่าทางเหน็ดเหนื่อยอยู่มาก

" ใกล้... แล้วครับ คุณแม่เพิ่งมาถึงหรือ "

" ใช่แล้วจ๊ะ แม่เพิ่งมาถึง "

" อ้าว... แล้วเมื่อคืนนอนที่ไหนล่ะ "

" นอนกลางทางบนเขาโน้น เดินไม่ไหว เลยนอนกลางป่ากับเพื่อนอีก ๓-๔ คน "

" คุณแม่พุทโธ... พุทโธ... พุทโธ ไว้นะครับ จะได้มีกำลังใจ "

" มันก็แน่อยู่แล้วหละท่านมหา ถ้าไม่พุทโธ... ไม่รู้จะพุทธอะไร "

เสียงคุณแม่ธุดงค์ย้อนคืนแบบมีอารมณ์สนุก ทั้งที่ตัวเองก็เหน็ดเหนื่อย

" สาธุ... นะ คุณแม่นะ ขอให้แข็งแรงนะครับ " แล้วก็เดินหันหลังให้กันไปคนละทาง

ขณะที่เดินถึงที่พักก่อนจะขึ้นไปพบหลวงพ่อ เห็นมีโยมธุดงค์นั่งหันหลังพิงที่ขอบทาง ดูสีหน้าซีดขาว แหงนหน้าขึ้นฟ้ามีหลอดยาดมวาเป๊กอุดจมูกอยู่ จะเดินผ่านเลยไปก็ดู

ว่าจะกระไรอยู่ เลยหยุดทักทายถามไถ่ แสดงความห่วงใยกันบ้าง แม้จะไม่รู้จักชื่อ-แซ่และไม่คุ้นเคยกันมาก่อนก็ตาม แต่ก็ด้วยความเป็นญาติในสายบุญ จึงถือวิสาสะสร้างความคุ้นเคยให้มีต่อกันและกัน

" คุณแม่เป็นอะไร ไม่สบายหรือเปล่าครับ "

" เค้าเป็นลมค่ะ และมีอาเจียนด้วย " เสียงโยมธุดงค์ท่านหนึ่งที่นั่งอยู่ข้าง ๆ ตอบคำถามแทน

" ได้ทานยาอะไรบ้างหรือยังครับ "

" ทานแล้วค่ะ ทานยาหอมไปเมื่อสักครู่นี่เองค่ะ "

" แล้วเป็นอย่างไรบ้างล่ะ อาการตอนนี้ดีขึ้นบ้างหรือยังครับ " ถามยังกะว่าตัวเอง เป็นหมอยังงั้นแหละ

" ดีขึ้นบ้างแล้วค่ะ "

" แล้วได้ทานข้าวกันบ้างหรือยังล่ะนี่ "

" ทานไม่ลงค่ะ "

" อ้าว... ทำไมละ อาหารไม่อร่อยหรือเปล่า หรือว่าไม่หิวครับ "

" ไม่รู้ซิ ... แต่มันเหนื่อย... มันเพลียมาก ๆ จะกินแล้วแต่กลืนไม่ลง พอได้กลิ่นอาหารมันจะอาเจียน เลยไม่กิน "

" ยังไง... ต้องพยายามทานข้าวให้ได้นะครับ... เดี๋ยวจะไม่มีแรงเดิน เพราะระยะทางที่จะไปวันนี้ก็ไกลอยู่พอสมควร ต้องเดินขึ้นดอยมีภูเขาสูงอยู่พอ ๆ กับเมื่อวานนี้ "

พูดให้กำลังใจญาติโยมธุดงค์ที่นั่งเอาหลังพิงถุงย่ามอยู่ริมทางพร้อมใช้พัดพัดลมให้ตัวเอง และให้คนป่วยที่นอนดมยาอยู่ข้าง ๆ ซึ่งมีอยู่ ๓-๕ คน

เห็นสมควรแก่เวลาเลยขอตัวขึ้นไปพบหลวงพ่อ เพื่อกราบเรียนถวายรายงานที่ได้ลงไปปฏิบัติและเวลาในขณะนี้ก็สายมากจะสิบโมงแล้ว พระธุดงค์ที่รับอาหารแล้วก็เดินทางกลับมาเป็นบางกลุ่ม ขึ้นสู่ที่พักบริเวณที่สวดมนต์ปฏิบัติธรรม รอหมู่คณะที่ยังมาไม่ถึง ซึ่งจะได้ทำพิธีสมาทานถือธุดงค์ทั้ง ๑๓ ข้อ ก่อนจะฉันอาหารมื้อเพล ซึ่งก็เป็นการฉันมื้อเดียวของพระธุดงค์และโยมธุดงค์ด้วย

๑๐.
รู้ทุกข์ด้วยปัญญา

เหนื่อยมากๆ บางครั้งก็ทำให้อารมณ์จิตหดหู่ ท้อถอยได้เหมือนกัน แต่เมื่อบุคคลใดมีสติและจิตหยั่งรู้ในธรรมสังเวชของสังขาร พิจารณาอยู่เนืองๆ ว่า

″ อันสังขารทั้งหลายทั้งปวงนี้ ไม่เที่ยง ไม่ใช่ตัวตน และมีธรรมทั้งหลายทั้งปวงเป็นอนัตตา มีสติพิจารณาธรรมอยู่อย่างนี้ได้แล้ว จิตของบุคคลนั้น ชื่อว่าไม่มีทุกข์ ไม่มีความหดหู่ ความเบิกบาน ความผ่องใส ย่อมมีอยู่เสมอ ″

ดังธรรมะที่พระคุณหลวงพ่อภาวนาพุทโธได้ปรารภแก่พระธุดงค์ ระหว่างที่ นั่งรอหมู่คณะกลับมาจากไปรับบิณฑบาตรที่หมู่บ้านห้วยฮี้ ว่า

เวทนาที่เรารู้ ใครดับทุกข์ได้ไม่เศร้าหมองต่อกัน ทุกขเวทนาที่รู้ไม่มีความเศร้าหมอง นั่งปกติได้ ชื่อว่าอยู่เหนือกาย อยู่เหนือใจ อยู่เหนือเวทนา อยู่เหนือสังขาร อยู่เหนือธาตุ ๔ ขันธ์ ๕ เป็นโลกุตรธรรม ควรนำมาภาวนา ทำเป็นความสงบให้กับเราไปตลอดชีวิต ยามแก่ ยามเจ็บ ยามตาย ยามที่สิ่งไหนเสื่อมไป อย่ามีความเศร้าหมอง ไม่มีความพยาบาทเช่นเดียวกับเรารู้เวทนาอยู่เหนือเวทนา ในวันนี้ขอให้ทุกรูปทุกคนจงเกิดความภาคภูมิใจ ในสิ่งที่เรารู้ รู้เวทนาที่อยู่เหนือเวทนา ว่าเป็น ทุกขเวทนา ทุกข์กาย รู้สุขใจไม่เศร้าหมอง ไม่พยาบาทต่อกัน ทุกข์อย่างนี้เขาเรียกว่า ″ ทุกข์ด้วยปัญญา ″ ทุกคนเคยทุกข์ มีความโกรธ มีความเศร้าหมอง มีความทะเยอทยานอยาก หาวิธีแก้ทุกข์แต่ภายนอกวัตถุสิ่งของมาบรรเทาทุกข์ ของเรามีพระธรรมดับทุกข์ ดับโกรธ ดับพยาบาทได้สบาย ทุกขเวทนามากๆ รู้เท่าทัน เรานอนสบาย จะตายเราก็ไม่ได้เสียดาย รู้เวทนาตามสัจจะธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าได้พิจารณาเป็น ″ **อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา** ″ รู้จนไม่มีตัวตน รู้ว่ามีเวทนา นอนตรงไหน นั่งตรงไหน ไม่สนใจ ไม่เศร้าหมองกับใคร ชื่อว่า **″ เรามีปัญญา รู้รอบในกองสังขาร ″**

ผมอธิษฐานให้ท่านรู้ด้วยจิตบริสุทธิ์ สะอาดในเวทนา ไม่เพ่งโทษใคร ไม่ให้ร้ายใคร ใจเราเย็นสบายในขณะนั่ง นอนชื่อว่ามีปัญญา เอาตัวรอดพ้นจากโกรธ โลภ หลง ต่อกัน

ได้แล้ว จงเป็นบุญต่อท่านทุกรูปเทอญ...

ที่เรารู้เวทนา ทุกขเวทนา ทุกข์กาย ทุกข์ขา ทุกข์ตัว แต่ใจของท่าน ผมว่ายังยิ้มแย้มแจ่มใส เวลาท่านนอนก็ไม่ได้หาเสื่อหาหมอน ไม่ได้หาอะไรมาปู มานั่ง มานอน นอนได้โดยอัตโนมัติ นี้ก็ถือว่า **" ท่านมีปัญญานะ "** พอมาถึงแล้วไม่รู้ว่าได้หันหัว หันซ้าย-ขวา ไปทางไหน ก็นอนได้สบาย นี่ได้ชื่อว่า **" ท่านไม่มีทุกข์ในเวทนา "** ผมอยากจะให้หมู่สงฆ์และญาติโยมสร้างความทรงจำเอาไว้ว่า **" วันข้างหน้า ใครมาทำอะไรให้เราทุกข์ก็ตาม ให้เราถือธุดงค์กาลครั้งนี้มาปฏิบัติ มากำจัดกิเลสอย่าให้มีต่อใครอีก "** ตามปกติถ้าเราอยู่วัด อยู่บ้าน ถ้าใครมาทำให้เราทุกข์อย่างนี้ ก็ไม่ทราบว่าใครจะตายก่อนว่างั้นนะ

หมายความว่า ไม่ทราบว่าใครจะฆ่าใครก่อน ไม่ทราบว่าใครจะตีใคร ไม่ทราบว่าใครจะด่าใครก่อน ศีลมันรับรองว่าไม่บริสุทธิ์ เราเดินมาเราบริสุทธิ์ด้วยศีล ด้วยการถือ ธุดงค์ ผมก็เดินมาเหนื่อย ทุกขเวทนา ผมก็ได้คติมาอย่างนี้นะครับ พระพุทธเจ้าพระองค์ได้ตรัสว่า " ทุกขเวทนาสักแต่ว่าทุกขเวทนา " พิจารณาดูมันก็สบายนะ ไม่ใช่ไม่สบายนะ นอนมันก็สบาย หลับขึ้นมาชั่วขณะหนึ่งมันก็สบาย เดินขึ้นเขามาแต่ละลูกนี้มันก็ต้องนอนพักผ่อน เห็นเวทนา มันก็ยิ้มแย้มแจ่มใส ก็เดินต่อไปได้ไม่รู้จะโทษใคร ไม่รู้ว่าใครนะ โดยเฉพาะเราในตัวเราก็ไม่มีอะไรให้เขา เราไม่ได้ทุกข์เพราะอะไร " ทุกข์เพราะสังขาร สังขารเป็นทุกข์ " ที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ ถ้าเรารู้แก้ทุกข์ตัวนี้ได้ เราจะไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ใคร เราไม่ต้องไปโกรธใคร เราไม่ต้องไปโทษใครน่ะ พระสงฆ์วันนี้อาจจะโทษผมที่พามาขึ้นเขาสูง ทำไมมาลำบากอย่างนี้ ทำไมพามาลำบากอย่างนี้ ท่านก็ไม่กล้าด่าผมหรือกล้าด่า ผมก็ไม่ได้ว่าอะไร (หัวเราะ) ผมคิดอย่างนี้นะ ผมก็ภูมิใจตรงนี้ว่า ท่านจะลำบากแค่ไหน ท่านก็ไม่เคยคิดร้ายผม ถ้าอยู่วัดหรืออยู่ที่ไหน ถ้าผมทำให้คุณลำบากอย่างนี้สอนให้คุณลำบากอย่างนี้ คนมีกิเลสไม่แน่นะครับ ใจมันจะโกรธทันทีเลยนะครับ อันนี้กระผมก็ขอชี้แจงให้ทราบนะครับ

ต่อไปนี้กระผมขอให้ท่านเพ่งวาโย นึกถึงที่หัวน้ำแม่สะกึ๊ดก่อนนะครับ นึกเอา

ภาพนิมิตมาไว้ เราอย่าพึ่งมาหาเอาที่นี่ แต่ถ้าพวกท่านเพ่งที่นั่นไม่ได้ ก็เอาที่นี้ไว้ก่อนว่าจะเพ่งนิมิตรวาโยธาตุให้ได้ ลืมตามองดูเสียก่อนครับ แล้วให้นึกถึงที่เราเพ่งน้ำในหัวน้ำแม่สะกึ๊ดจุดแรก เราแผ่เมตตาอย่างไร เรามีกัมมัฏฐานกองไหน เพ่งวาโยธาตุให้นับลมหายใจให้รู้ลมหายใจ และเห็นวาโยธาตุได้ง่ายที่สุดครับ โยมก็เพ่งนะ หลับตา ลืมตาให้เห็น แล้วเราจะสบายพ้นทุกข์ พ้นจากเวทนา พ้นจากความเศร้าหมอง ไม่หวั่นไหวทั้งข้างหน้าข้างหลังข้างหลังผ่านมาเรามีแต่สุข ข้างหน้าจะไปเราก็จะมีแต่สุข ไม่หดหู่ ทำใจสงบ " พุทโธ พุทโธรู้เอาไว้สักอึดใจหนึ่ง...

ถ้าเพ่งที่หัวน้ำแม่สะกึ๊ดไม่ได้ก็เอาที่นี่ ยอดใบไม้ แกว่งไปแกว่งมา เรากำหนดจิตจับนิมิตหลับตาให้เห็นนาน ๆหายใจรู้แล้วก็มีปกติต่อทุกคน สงบอยู่ในสังขารทุกอย่างเจริญวิปัสสนาว่างจากธาตุ ๔ ขันธ์ ๕ ว่างจากเวทนา ว่างจากสัญญาที่จำได้หมายรู้อะไรให้ปล่อยวางไปทุกอย่าง อย่าไปปรุงแต่งกับสิ่งใด

หายใจเข้ารู้ เพ่งให้เห็นลมหายใจเป็นนิมิต จับภาพลมหายใจผ่องใสสงบในสังขารมีความเป็นปกติคือ ศีล ศีลคือ การสำรวมอยู่ในวาโยธาตุ สมาธิเห็นแน่วแน่ เห็นแน่วแน่ในภาพลมเป็นนิมิตติดตา จนสงบในสังขาร ถ้ามันได้นิมิตปุ๊บ มันจะสงบ เราแผ่เมตตาจะเกิดความปิติไปทั่วทุกหนทุกแห่ง เจริญพรหมวิหาร ๔ ในกัมมัฏฐานกองนี้ไว้ พอเราเจริญสมาธิแล้วก็เจริญปัญญา อย่าไปทะเยอทยานอยากกับมัน ไม่น่ามีความใคร่ ไม่น่ายึดถือ ไม่น่าเศร้าหมองเสียใจกับกามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา ไม่มีความทะเยอทยานไปกับสิ่งนั่นไม่น่ามีความอาลัยอาวรณ์กับสิ่งนั้น ละมันออกไปซะ สละมันออกไปซะจากอารมณ์พิจารณาให้เห็นไตรลักษณ์ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เย็นสบายขอให้ท่านมีพุทโธ รู้ปัจจุบันพ้นทุกข์ไปหมด เมื่อวานเราทุกข์มาอย่างไร เราพ้นได้ในขณะนี้ เวทนามันเกิดขึ้นดับไป ถ้าเรารู้ดับอารมณ์ในปัจจุบัน จะไม่มีความเศร้าหมอง จะไม่มีความทุกข์อะไรเลย ปล่อยวางทุกข์อันนั้นไป สังขารมันเป็นทุกข์ เราทุกข์ในเดือนนี้ ในชาตินี้ ดีกว่าจะไปทุกข์อีกในชาติหน้าเราทุกข์ในขณะนี้ที่มีปัญหา มีสมาธิ มีศีล และถ้าเราทุกข์ในขณะไม่มีศีล เราจะทำบาปเบียดเบียนเอารัดเอาเปรียบ เราจะคิดร้ายทะเลาะเบาะแว้ง คิดร้ายเมามัวในสังขาร เกิดชาติแล้วชาติอีก ขอรู้ทุกข์ กำจัดทุกข์ในสังขาร กำจัดความหลุ่มหลงให้หมดไปในชาตินี้ด้วยการถือธุดงค์ ๑๓ ข้อ จงปราบกิเลส ความโกรธ โลภ หลง ที่เรามี อย่ายินดียินร้าย ขอให้ท่านปล่อยวางด้วยปัญญาของท่านทุกรูปเทอญ...

สุขกับการให้ธรรมเป็นทานมาพอสมควร อีกทั้งหมู่สงฆ์พระธุดงค์ ก็กลับมาจาก

รับอาหารบิณฑบาตจนพร้อมเพรียงกันแล้ว แต่ก่อนจะฉันอาหารเพลมื้อวันนี้ หลวงพ่อให้หมู่สงฆ์ที่เป็นพระคณาจารย์ผู้นำกลุ่มแต่ละกลุ่มได้มีโอกาสบำเพ็ญทานกับท่านด้วย การนำอาหารที่ได้รับมานั้นใส่บาตรท่าน และท่านได้ปรารภเป็นธรรมะอีกตอนหนึ่งว่า

ขออธิษฐานนะ พระสงฆ์เป็นตัวแทนพระสงฆ์ทุกรูปครับ ยกบาตรขึ้น เฉพาะอาจารย์พี่เลี้ยงนะครับ พวกท่าน (พระธุดงค์) ก็อนุโมทนานะครับ ให้กล่าว " สุทินนัง วต เมทานัง อาสาวขยะวหัง นิพพานัง ปัจจโย โหตุ " ทานของข้าพเจ้า ขอกำจัดความเอร็ดอร่อย กำจัดความหลงในรสอาหาร กำจัดความโลภที่เราอยากได้ กำจัดปฏิฆะ โมโห โทโสออกไป ข้าพเจ้าอิ่มในพระธรรม ขอบำเพ็ญทานกับครูบาอาจารย์ ขอให้ท่านนึกถึงอุปัชฌาย์ของท่านที่เคยบวชให้แก่ท่าน นึกถึงเกษาผม ขน เล็บ ฟัน หนัง นั้น เล็บ ขน ผม ให้เป็นนิมิตติดตาเอาไว้ให้ปรากฎ เอาจุดนี้มาเพ่งได้ เราก็มาบำเพ็ญทาน **" อย่าบำเพ็ญทานด้วยความอยาก อย่าบำเพ็ญทานด้วยความอยากได้ "** ขอให้ท่านเป็นตัวแทนหมู่สงฆ์ธุดงค์ทุกรูป และญาติโยมทุกคนให้เห็นคุณค่าแห่งการบำเพ็ญทาน อภัยทาน ความเมตตาต่อกัน **วัตถุทาน เราให้กับผู้บริสุทธิ์ ใครบริสุทธิ์ จิตเราบริสุทธิ์** เมื่อจิตนึกถึงอุปัชฌาย์ของท่าน ครูบาอาจารย์ของท่านได้นั่นแหละ ความเคารพบูชาของท่านย่อมมี ขอผลทานของท่านนำกล่าวถวายทานในจิตใจ จะบำเพ็ญทานกับครูบาอาจารย์ อุปัชฌาย์ของท่านที่นึกรู้ได้ จงเป็นบุญแก่ท่าน ขอทานของท่านจงปรากฏเป็นประโยชน์แก่หมู่คณะพระธุดงค์ เป็นผู้มีจิตใจผ่องใส ละจากความอยาก ละจากความโลภ หลง ในสิ่งใดได้ ขอท่านมีความสุข สงบด้วยจิตไม่ฟุ้งซ่าน ไปตามสิ่งที่อยาก รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัสได้ แผ่อุทิศกุศลไปถึงญาติโยมที่บำเพ็ญ อุทิศกุศลมาเครื่องอัฐบริขาร และญาติโยมทุกคนที่มา ขออย่ามีความกังวลสงสัยในสิ่งที่เราปฏิบัติดังนี้

จาคานุสสติ ขอให้ทานสิ่งที่เป็นข้าศึก คือกิเลสตัวเองออกจากใจให้ว่างจากสิ่งเหล่านี้ รู้ตื่น เบิกบานได้ กระผมขออธิษฐานจาคานุสสติ นึกถึงผลทานบารมี สิ่งที่เราสละข้าศึกออกจากจิตใจของครูบาอาจารย์ทุกรูป ขอให้ท่านได้อารมณ์กัมมัฏฐาน ทานบารมี ทานอุปะบารมีทาน ปรัตถะบารมี เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ผลทานที่ให้ครูบาอาจารย์เพื่อให้ท่านทั้งหลายมีความรัก มีความเมตตาต่อเพื่อนฝูง ที่เกิดแก่เจ็บตายด้วยกัน ขอให้เราแผ่เมตตาแก่กันและกัน แผ่เมตตาให้ขณะที่เรานั่งอยู่ที่นี่ให้เป็นนิมิต ในขณะที่เราถือธุดงค์ในวันข้างหน้า หมู่คณะผู้ใดที่ไปปฏิบัติไม่ดี เราก็เอาความดีที่เราปฏิบัติดีในวันนี้เป็นนิมิตเป็นที่อธิษฐาน ญาติโยมก็ให้รู้ว่าเราเดินมาถึงขั้นนี้แล้ว ผ่านทุกขเวทนามีความสงบในวันนี้เราจะรักษาเอาไว้ได้วันหน้าผลทาน ผลปฏิบัติธุดงค์ของเรานี้จะมีคุณค่าประโยชน์แก่เราในยามแก่

ยามเจ็บ ยามตายเทอญ...

พระสงฆ์ขอให้ท่านเอาของที่ท่านชอบที่สุดบำเพ็ญทาน เอาในสิ่งที่ตนเองไม่อยากให้ผู้อื่น หมายความว่า ทานในสิ่งที่ปราณีต ทานสิ่งที่เราเป็นกิเลสที่ต้องการ ก็สละอันนั้นออกไป ผมจะทำอย่างนั้นนะครับ เวลาผมอยากจะได้ ผมห่วงอะไร ผมจะทำทานซะ เวลาผมรักอันนี้นะ ผมจะทำทานซะ ผมอยากฉันอันนี้นะ ผมจะทำทานสละอันนั้นออกไป เจตนาของผมอย่างนี้นะครับ ผมขอถ่ายทอดให้ท่านบารมีแก่กล้าเทอญ...

๑๑.

เสริมกำลังใจ... ให้กัมมัฏฐานโยมธุดงค์

อันสายน้ำที่เอื่อยไหล ยังมีวันเหือดแห้งไปกับกาลเวลา แต่สายธารแห่งน้ำใจที่เปี่ยมด้วยเมตตาธรรม หามีวันเหือดแห้งไปกับกาลเวลานั้นไม่ กลับยังความชุ่มชื่นใจแก่ผู้ได้ รับให้มีกำลังใจต่อสู้ ฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ ได้ด้วยอำนาจจิตปาฏิหารย์ ของผู้ทรงฌาน อภิญญา เพ่งแผ่ให้ ประดุจว่าเป็นน้ำทิพย์ชโลมใจให้ผู้ที่ตกอยู่ในห้วงวัฏฏะ คือโอฆะแห่งความทุกข์ มีความอ่อนแอให้ข้ามพ้นได้ เข้าสู่ฝั่งอันสงบคือแดนธรรม หรือจะว่าเป็นประดุจหยาดน้ำฝนที่โปรยพรมแผ่นพื้นพสุธา ที่แตกระแหงให้กลับฟื้นคืนสู่สภาพชุ่มชื่น พืชพันธุ์ต่าง ๆ ที่เหี่ยวเฉา ได้ฟื้นสู่ความเขียวขจี

ญาติโยมธุดงค์ร่วมกลุ่มกันอยู่อีกมุมหนึ่ง มีท่านอาจารย์สัญญานำปฏิบัติ บางท่านดูท่าทางทะมัดทะแมง เข้มแข็งดีอยู่ดอก แต่บางท่านที่พึ่งเดินทางมาถึงนี่ซิ ดูน่าสงสารและน่าเห็นใจในความอิดโรยที่พึ่งเดินมาถึง ซ้ำยังไม่ได้นั่งพักผ่อนให้หายเหนื่อยเลยกลับต้องเข้ากลุ่มปฏิบัติ นั่งกลางแจ้ง ทานข้าวภายใต้แสงพระอาทิตย์ที่ร้อนระอุ

เพื่อสร้างกำลังใจให้แก่ญาติโยมที่ตกอยู่ในอาการเหน็ดเหนื่อยทางกายทางจิตใจหดหู่ ให้มีความผ่องใส มีกำลังใจปฏิบัติ หรือจะว่าเป็นการเสริมกำลังใจให้กับผู้ที่หัวใจมิได้เสริมด้วยใยเหล็กว่า...

" ใครคิดว่า ยอมแพ้แล้ว อ้าว... ! ยอมแพ้แล้วกี่คน ยอมแพ้ว่าไปไม่ไหวแล้ว "

หลวงพ่อเอ่ยถามญาติโยมธุดงค์ที่นั่งอยู่ เมื่อหลวงพ่อรับอาหารบิณฑบาตรจากพระคณาจารย์แล้ว และในขณะที่ญาติโยมธุดงค์จะทานข้าวมื้อเพล ไม่มีใครยกมือบอกว่ายอมแพ้ แต่สังเกตเห็นสีหน้า บางท่านบ่งบอกว่ามีอาการเหน็ดเหนื่อยอยู่มาก แต่ไม่กล้าบอกสารภาพว่ายอมแพ้ หลวงพ่อจึงเอ่ยถามอีกว่า

" อ้าว...ลูกคนไหนไม่สบาย เมื่อคืนนี้เดินมาเป็นลม เป็นไข้ มีตัวร้อน - หนาว

มีมั้ย ! ″

″ เห็นยกมือขึ้น ๓ – ๔ ท่าน ″

″ ลูกคนไหนไม่สบาย หลวงพ่อจะให้ผลไม้ทานนะ จะได้หายไข้ มีความแข็งแรง นะลูกนะ ″

″ เอ้า... ! ลูกออกมารับผลไม้จากหลวงพ่อไปทานกันนะ ลูกนะจะได้หายไข้ หายจากความเหน็ดเหนื่อย ลูกก็อธิษฐานจิตว่าทานผลไม้หลวงพ่อขอให้เป็นยานะ ต่อไปลูกจะไม่เป็นอะไรอีก เข้าใจมั้ยลูก ″

หลายท่านที่ยกมือขึ้นประนม บอกว่าเข้าใจ โยมธุดงค์ผู้หวังความสุข หวังความพ้นทุกข์ที่เกิดจากความเจ็บปวดในร่างกายก็ทยอยเดินออกมารับผลไม้ จากพระคุณหลวงพ่อที่เมตตาเพ่งกระแสจิตเสกลงไปในผลไม้ ให้ญาติโยมได้นำไปทานเป็นยา เพื่อบำบัดทุกข์ทั้งกายและจิตใจให้มีกำลังต่อสู้กับกิเลสฝ่ายต่ำ และเพื่อทำที่สุดแห่งทุกข์นี้ให้สิ้นไปในการปฏิบัติธุดงค์

ขอให้หมู่สงฆ์เราเพ่งกัมมัฏฐาน ″ พุทโธ ″ จับลมหายใจ ดูในใจให้สว่าง ไม่ฟุ้งซ่าน ให้เพ่งวาโยธาตุบ่อย ๆ จับลมหายใจ หายใจเข้า ″พุท″ หายใจออก ″โธ″ เห็นกายไม่ทำบาป สงบในกาย เวทนา ทุกขเวทนา ไม่เศร้าหมอง ดูจิตผ่องใส มีเมตตาปกติ ไม่พยาบาท ไม่หงุดหงิดรำคาญกับสิ่งใด เพ่งสังขาร ร่างกายของเรา มีแก่ มีเจ็บ มีตาย ไม่มีความอาลัยอาวรณ์ ไม่หลงใหลในสังขารนี้ สิ่งที่ดีที่สุดคือ สิ่งที่เราทำจิตไม่ให้หลงใหลไปกับอารมณ์ภายนอก ควบคุมใจตัวเองให้มันตรง มุ่งตรงต่อความพ้นทุกข์คือไม่ทุกข์กับใครอีกแล้ว ไม่สุขกับใครอีกแล้ว สุขที่เรามีความสงบที่เราได้วันนี้ได้เจอสุขที่ใด เจอรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส กิเลสตัณหา อุปทาน ไม่มี ″ ผู้ใดยึดจิตได้ ผู้นั้นจะมีความสุขในวันหน้า ผู้นั้นจะมีทรัพย์ ผู้นั้นจะมีบริวารที่สะอาด ไม่มีใครมาเบียดเบียนเอารัดเอาเปรียบ นอกจิตนอกใจ ไม่มีใครมาหลอกลวงเอาทรัพย์สมบัติของเราอีกต่อไป ″

ใครเห็นทุกข์ในร่างกายสังขาร ขอให้หลุดขอให้พ้นไป เรามาถึงจุดนี้จุดที่มีความสงบได้ จะยังทรงเอาไว้ตลอดชีวิต ยามแก่ ยามเจ็บ ยามทุกข์ อะไรเกิดขึ้นมา เราจะระงับดับได้ ระงับดับโกรธ ดับปฏิฆะ ดับความเศร้าหมองในใจได้ เพ่งแผ่ให้ลูกให้หลานที่บ้าน พระสงฆ์ก็แผ่ไปที่วัดของท่าน ทุกคนที่มาบำเพ็ญทาน ศีล ภาวนา ด้วยอานิสงฆ์ที่เรามาถือผ้าบังสุกุล พิจารณาทุกสิ่งทุกอย่าง มีความรู้สึกเสมอกัน ไม่รังเกียจใคร ไม่รักใคร รักจิตตัวเองมีเมตตาต่อทุกคน นึกถึงผ้า ๓ ผืน เป็นวัตรในกายใจที่เรานั่งอยู่ สำรวมให้อยู่ในตัวเรา ไม่

ฟุ้งซ่านไปนอกกาย นึกถึงว่าเรามาโปรดสัตว์ แผ่เมตตาให้แก่คนได้ ถึงจะทุกข์ ถึงจะเจ็บปวด ก็นึกว่าเรามาโปรดสัตว์ มาบิณฑบาตรโปรดสัตว์

ถ้าใครเดินขึ้นเขามาเหน็ดเหนื่อย มีเจ็บ มีปวด ก็ธรรมดาในสังขาร เรายังแผ่เมตตาได้ วันข้างหน้าใครเขาจะพาเราไปทำความชั่วเท่าไหร่ เราจะเอาชนะ ใครจะอยู่กับเราจะมาพาเราไปตกต่ำ เราจะรู้จะสอนคนอื่นได้ ให้นึกรู้ว่าในขณะนี้เรานั่งทานอยู่ในภาชนะเดียว นั่งทานอยู่ในอาสนะเดียวกัน นั่งอยู่ในสถานที่ที่สมควร นั่งให้เกิดความปิติ นั่งอยู่ จิตใจไม่ฟุ้งซ่านไปที่อื่น ทำจิตตัวเองให้อิ่ม ปิติอยู่ในอาหารที่เราได้ อาหารที่เราได้ในภาชนะเดียวกัน มีอะไรอยู่ในภาชนะ มีที่รองฉัน เราก็ทานในภาชนะเดียวกัน เราไม่ยินดีในสิ่งอื่น นี้คืออานิสงฆ์ที่เราจะเปรียบเทียบได้ว่า " เรามีบ้านมีเรือน เราฉันยังไงก็ได้ รับประทานยังไงก็ได้ เราไม่หลง วันข้างหน้าถึงแม้ว่าจะมีใครมาพาเราไปทานในภัตตาคาร ในร้านอาหาร ในที่ไหน เราก็ไม่หลง "

ลูกหลานสมัยนี้ไม่ยอมทานข้าวในบ้าน ไม่อยู่ไม่ทานข้าวในหม้อเดียวกัน พ่อ-แม่ มีอาหารให้กิน ก็ไม่กิน สามี-ภรรยา มีอาหารให้กินก็ไม่กิน ชอบไปกินกับคนอื่น " คนที่เห็นแก่อยู่แก่กิน เห็นแก่ได้ เห็นแก่การเอารัดเอาเปรียบผู้อื่นมาก ๆ ย่อมเป็นสิ่งที่ไม่ดีแก่เขา ย่อมเป็นทุกข์แก่เขา " ฉะนั้นเรามาฝึกจิตตัวเองให้อิ่มซะ เรานั่งอยู่ที่นี่เราฉันพิจารณาด้วยความอิ่มใจ ถึงแม้ใครจะเอาอะไรมาให้ว่าดีไปอย่างนี้ ถึงใครจะมาหลอกมาลวงว่าอันนั้นดี อันนี้ไม่ดี อันนั้นดี-อร่อย ทำเท่านั้นดีนะ เราอย่าพึ่งไปเชื่อ เราต้องเชื่อความดีของตัวเอง เชื่อความสามารถของตัวเอง สมมติว่า บ้านตรงนั้นเขาว่าดี ตรงนั้นไปเอามั้ย ไปค้าไปขายตรงนั้นมั้ย เราต้องไปดูด้วยตัวเอง เราต้องฝึกจิตตัวเองเสียก่อน ถ้าเรามีบารมี เราไปทำที่ไหนก็ดีด้วยบารมีเราเองนะ

ถ้าเราทานที่นี่อิ่ม เราไม่ต้องอยากไปเอาของใครมาทาน ห้ามหวังเอาสมบัติของผู้อื่นมาเป็นของตัวเอง ห้ามอยากได้ของใครมาเป็นของตัวเอง อาหารที่เรามีมาอย่างนี้ เราก็ทานอย่างนี้ แล้วมันจะมีผู้ให้ด้วยความบริสุทธิ์ **" สิ่งที่ผู้ให้บริสุทธิ์นั้นเป็นความอิ่มใจ เป็นบุญของเรา เราจะไปทำงานทำการ ไปทำมาหากินที่ไหน มันจะมีผู้ให้ด้วยความบริสุทธิ์ มีพ่อ-แม่ มีครูบาอาจารย์ให้ "** ไม่ใช่มีคนใจต่ำ คนคิดเบียดเบียน คนคิดเอารัดเอาเปรียบ มาหลอกลวงเอาไอ้โน่นไอ้นี่มาให้กินซะ หลง ก็หลงตามเขา เป็นทุกข์ตามเขา ฉะนั้นพ่อจึงไม่อยากให้ลูกทุกคนที่มาถือธุดงค์ ไม่อยากให้มีอะไรมาล้อให้ไปเกิดทุกข์ลำบากอีก บางที่ขึ้นสวรรค์แล้วก็เอามนุษย์สมบัติไปหลอกก็มาเกิดอีก มาเกิดในโลกมนุษย์อีก บางทีขึ้นชั้นพรหม นิพพาน

นี่เป็นยังงี้นะ เหมือนคนมีเงินมีทองแล้ว เออ! เขาก็เอาอันนั้นมาหลอกไปซะ เอารูป เสียง กลิ่น รส มาหลอกไป หลงรัก หลงชังเขา ต้องมาเสียใจภายหลัง นี่คือ เรายังไม่ผ่านการธุดงค์

ฉะนั้นวันนี้ญาติโยมทุกคนที่ได้มาถือธุดงค์ ขอให้เป็นว่าเรามีแสงสว่างเกิดขึ้นในใจ มีทรัพย์ภายในเกิดขึ้นในใจ มีบารมีเกิดขึ้นในใจ ขอให้เราภูมิใจในการมาถือธุดงค์ครั้งนี้ ต่อไปใจให้ลูกทุกคน ได้พิจารณาอาหารที่เรานั่งทานอยู่ในอาสนะเดียวเป็นวัตร ในภาชนะเดียวเป็นวัตร ในการห้ามกินที่นำมาเมื่อภายหลัง ห้ามความยินดีในสิ่งอื่น พิจารณาให้เกิดความอิ่มใจ คือความสงบ คือนิพพานทุกคนเทอญ

เอา... พิจารณาทานนะลูกนะ ค่อย ๆ ทาน อย่าไปติดในรส ทานเพื่อประทังความหิวนะ พิจารณาทานด้วยความอิ่มใจ ไม่อยากก็ต้องทาน ทานแล้วก็อย่าเกิดความอยาก ทานเป็นมื้อสุดท้าย มื้อสุดท้ายให้อิ่มใจซะ ต่อไปเราจะไม่หงุดหงิด รำคาญในเรื่องการอยู่ การกิน เหมือนเราเดินมาเหนื่อยเวทนามาก ๆ ทำจิตได้ไม่หิวอะไรเลย สบายนี่นะ เป็นอย่างนั้นนะ พิจารณาทานให้อธิษฐานให้ดี กำหนดจิตระงับดับกิเลสตัวเองให้ได้ ... !

เมื่อแนะนำให้กัมมัฏฐานการทานอาหารมื้อเพลแก่โยมธุดงค์แล้ว หลวงพ่อจึงลุกลงจากธรรมมาสน์น้อยไปยังร่มไม้อีกที่หนึ่ง เพื่อฉันอาหารมื้อเพลร่วมกับพระคณาจารย์ต่อไป

ฉันอาหารเสร็จ หลวงพ่อให้ธรรมอบรมแก่พระเจ้าหน้าที่ เพื่อนำหมู่คณะปฏิบัติในระหว่างการเดินทางด้วย

พวกพะวงอยู่กับการเตรียมเก็บสิ่งของ และเตรียมหาน้ำดื่ม / ฉัน หลวงพ่อเลยเดินแซงนำหน้าพระธุดงค์ ลงจากเนินดอยสวนร้างไปก่อน บางครั้งยิ่งรีบก็ยิ่งช้า จะจับหาอะไรก็มักจะผิดพลาดขัดข้องอยู่ร่ำไป มองตามหลังหลวงพ่อก็ยิ่งเดินห่างออกไปไกลทุกที สะพายย่ามได้ก็วิ่งตามหวังจะให้ทัน

ระหว่างทางที่เดินเข้าสู่หมู่บ้านนั้น ก็มีเส้นทางลัดอยู่เส้นทางหนึ่ง แต่หลวงพ่อไม่ได้ไปทางลัด นำพระธุดงค์เดินตามถนนลูกรัง ซึ่งก็ต้องเดินอ้อมเนินเขาอีกลูกหนึ่ง จึงจะ

เดินลงดอยและขึ้นดอยเข้าสู่หมู่บ้านได้ เห็นว่าถ้าจะวิ่งตามหลวงพ่อคงไม่ทัน และคงเหนื่อยมาก จึงใช้ทางลัด ปีนเขาไปดักรอข้างหน้าที่ปากทางเข้าหมู่บ้าน ก็เป็นไปตามความคาดหมาย ได้ไปนั่งรออยู่พักหนึ่ง หลวงพ่อก็เดินมาถึง แต่ในระหว่างทางที่เดินอยู่นั้น ท่านคงจะถามถึงคนสะพายย่ามเดินตาม พอหลวงพ่อท่านเดินขึ้นมาถึงและก็ได้ลงไปรับท่าน หลวงพ่อจึงเอ่ยถามขึ้นว่า

" ไหนบอกว่ายังมาไม่ถึง "

" ผมมาทางลัดครับผม หลวงพ่อ " กราบเรียนท่าน

" มีทางลัดเหรอ "

" มีครับผม "

" รู้ได้ยังไง "

" เมื่อเช้านี้ ตอนที่หลวงพ่อเมตตาให้ลงมาประสานงานที่หมู่บ้าน ขากลับขึ้นไปครูใหญ่พาเดินเลยรู้ครับผม "

" อื่อ... ดี "

แล้วหลวงพ่อก็พาเดินขึ้นดอยเข้าสู่หมู่บ้าน ขณะที่เดินผ่านหมู่บ้านไปเห็นญาติโยมธุดงค์แยกย้ายกันไปขึ้นตามบ้าน แต่ละหลัง ๆ ละ ๓ คน ๔ คนบ้าง ๕ คนบ้าง ตามเจตนาที่หลวงพ่อได้แผ่เมตตาให้ลงมาก่อนให้ไปแสดงความดีให้ความเป็นมิตรกับชาวบ้าน โดยให้นำยาสามัญประจำบ้าน พร้อมนำสิ่งของเล็ก ๆ น้อย ๆ ไปมอบให้ ให้เป็นสินน้ำใจแก่กัน โดยหลวงพ่อเน้น และแผ่เมตตาให้ธรรมแก่ญาติโยมธุดงค์ก่อนจะให้ลงมานั้นว่า

สำหรับลูกทุกคนนะ วันนี้เดินก็ไม่ไกล ครึ่งหนึ่งของเมื่อวานนี้นะ ประมาณ ๑๐ กิโลเมตรของกระเหรี่ยงนะ กระเหรี่ยงว่า ๑ กิโลเมตร เท่ากับ ๑๐ กิโลเมตรเราน่ะ อย่างเมื่อวานเขาบอก ๕ กิโลเมตร พอเดินมา โอ้โห่ ! เกือบ ๑๕ กิโลเมตร จะไกลหรือใกล้ไม่สำคัญ สำคัญแต่ใจเราต้องสงบนะ ทำจิตฝึกจิตให้มันได้ ต่อไปลูกคงจะไม่ได้มาอย่างนี้อีกนะ สังขารเราแก่ เราคงจะไม่กลับเป็นสาวอีก นอกจากชาติหน้าอาจจะเป็นสาวอีกได้ ตายแล้วคงจะไม่เกิดอย่างนี้อีก เราต้องการสภาพอย่างนี้อีกไหม เราไม่ต้องการก็พยายามฝึกจิต ต้องทำที่สุดให้ได้ บางคนจะไม่ไหว ก็ทดลองดูก่อน จนกว่าจะถึงที่สุด ทดลองดูความตั้งใจที่มา

ถ้าไม่ไหวจริง ๆ ก็เดินไปสัก ๔-๕ ก้าวก็ล้มลง ขอหลวงพี่ ! หลวงพ่อ สวดให้หน่อย แล้วขอให้เพื่อนขุดหลุมให้หน่อย ตรงไหนบ้างก็ช่วยกันนะ ถ้าเอาลงไปแล้วก็กลบให้ดี กรวดน้ำอุทิศให้ แล้วก็เดินไป เดินไปแล้วห้ามหันหลังมองกลับคืนมานะ ถ้ามองกลับคืนมามันเป็นห่วงกัน ไปเรื่อย ไปเลย เข้าใจหรือยัง เออ...! มันต้องอย่างนั้นนะ

วันนี้จะให้อาจารย์สัญญากับพระสงฆ์ให้ลงไปข้างล่างก่อนที่ตรงร่ม ๆ นะ เตรียมตัวนะเมื่อเดินผ่านหมู่บ้านนี้ จะให้กลุ่มไหนขึ้นไปเยี่ยมชาวบ้าน มียาที่หลวงพ่อที่เตรียมไว้ให้ให้แจกทานแก่ชาวบ้านด้วย หรือว่าทิ้งไปแล้ว อย่าไปทิ้งของหลวงพ่อนะ กลุ่มไหนเอายาไปแจกชาวบ้าน ก่อนจะขึ้นไปก็กราบบันไดเขาซะก่อนนะ ว่า สาธุ ขอให้ข้าพเจ้าได้ขึ้นสวรรค์ มิใช่ว่า อุ้ย... ! บ้านกระต๊อบหลังก็เล็ก ๆ ฉันขึ้นไม่ได้หรอก ว้าย... ! อย่าไปพูดอย่างนั้นนะ เข้าใจหรือยัง อย่าไปดูถูกบ้าน กระต๊อบเล็ก ๆ เรามาอยู่นี่ มาอย่างนี้ จนข้ามคืนแล้ว นอนกลางดินเรายังนอนได้เลย ใครบ้างเมื่อคืนนี้ไม่เอาหลังแตะพื้นที่เดินมา มีไหมที่ไม่ได้นอนข้างทาง ไม่เอาหลังแตะพื้นเลยมีไหม ...? แต่เอาหน้าลงใช่ไหม ! ถ้าลูกคนไหนไม่ได้นอน ไม่ได้พักเลย แสดงว่า แข็งแรง หลวงพ่อต้องนอนพักกลางทางถึง ๓ ครั้งแหนะเมื่อคืนนี้ ดอยลูกนี้อีกลูกหนึ่ง ลูกโน้นอีกลูกหนึ่ง ไม่ไหวต้องนอนประมาณ ๓๐ นาที จึงเดินต่อมาได้ หลวงพ่อก็ฝึกนะ ฝึกเพื่อไม่ให้ติดในสิ่งที่เรามี ฝึกเพื่อไม่ให้หลงในสิ่งที่เราอยากได้ เพื่อทำใจให้บริสุทธิ์ **“ เหมือนแต่ก่อนที่เราบริสุทธิ์ จิตตัวเองจะได้สงบ อย่าหลงใหลกับสิ่งใดนะ ไม่ต้องการมาเกิดอีก ไม่ใช่มาเกิดเพราะสิ่งที่เรามีมาเกิด เพราะสิ่งที่เราอยากได้มาวนเวียนอยู่ ในสิ่งที่ชอบ หรือพอใจอยู่อย่างนี้ มันไม่รู้จักจบนะ ”**

ฉะนั้น ลูกวันนี้จะต้องให้อาจารย์สัญญาไปอบรมอีกทีว่าจะให้ขึ้นบ้านไหนบ้าง จะให้ทำอย่างไรนะ จะให้กลุ่มไหนบ้าง หมู่บ้านมีกี่หลังคาเรือน จะให้ขึ้นทุกหลังคา เวลาขึ้นไปลูกจะขึ้นอย่างไร มีจิตวิทยาสร้างความรู้สึกกับพวกชาวบ้านอย่างไร ชาวเขาเขาพูดภาษาหนึ่ง เราก็พูดภาษาหนึ่ง คือพูดภาษาใบ้นะ ภาษาแห่งความหวังดี มีเมตตานะ เขาจะมีลูกมีหลาน เราก็ลองอุ้มลูกเขาดู แต่อย่าไปอุ้มผัวเขานะ เข้าใจหรือยัง ผู้ชายก็ห้ามอุ้มผู้หญิง ผู้หญิงก็

ห้ามอุ้มผู้ชาย ให้แสดงความหวังดีต่อเขา ถ้าจับมือเขาผิดผี ถ้าจับหัวเขา แสดงว่าอยากอยู่ที่นี่ ห้ามจับมือจับไม้เขา ให้แสดงความรักต่อเขา มีลูกมีหลานก็แสดงความดี เรามีอะไรก็ขอให้เขา ฉะนั้นของที่มีจะเอาอะไรแจก หรือว่ายากจนยังไง คิดเอาไว้เผื่อวันข้างหน้ากลุ่มไหนอยู่ที่นี่ พ่ออาจจะให้มาทอดผ้าป่าเพื่อสงเคราะห์ที่นี่ นี่คือเจตนา

กลุ่ม ๑ กลุ่ม ๒ หมู่บ้านนี้นะ หลวงพ่อว่าต่อไป จะให้ลูกมีโอกาสส่งเสบียงมาช่วยสงเคราะห์ สงเคราะห์แบบไหนนี่ เป็นผู้หญิงหยิบไม้ตีไวนี่ ก็เราคนกรุงเทพฯ พอมีเงินมีทองเอาไปไหน เอาไปบำรุงบำเรอ เอาไปเที่ยวเล่นการพนัน เสียแล้วมาเสียใจ มาเสียใจกับแฟนบ้าง เสียใจกับลูกบ้าง พ่อบอกยังงี้ต้องการให้ลูกฝัง สมบัติไว้ในโลกนี้ เข้าใจหรือยัง บางทีได้เงินมาก็ไปเที่ยวชอปปิ้งบ้าง ไปจ่ายโน่นจ่ายนี่บ้าง นี่ลูกมาถือธุดงค์ก็ต้องเป็นตัวอย่างให้เขาให้ครอบครัว รู้จักสร้างบารมีให้สูงขึ้น ″ ฉะนั้น อันนี้ลูกจะต้องมาผูกจิตไว้ ″ แต่ละกลุ่มเพื่อที่จะบำเพ็ญทานตามหลวงพ่อ วันหน้าเผื่อไม่ได้มา เมื่อมีโอกาสมา เราได้สงเคราะห์ ได้ผูกมิตรไว้กับชาวเขา น้ำมันจะไหลจากสูงลงข้างล่าง ถ้าข้างล่างไม่มีน้ำ ข้างบนก็ไม่มีน้ำ และข้างล่างก็ไม่มี ″ น้ำที่บริสุทธิ์ มันกลั่นกรองออกมานะโยม ลงมาจากเขานี่ มัน ๑๕ ชั้นดิน ลงไปถึงกรุงเทพฯ เลยไหลลงไป ถ้าเรามาทำบุญในวันนี้ น้ำใจของเราจะสูงขึ้น จำไว้นะลูกนะ เราจะพบผู้มีน้ำใจอยู่ข้างล่างให้แก่เราบริาุทธิ์ เรามาทำใจบริสุทธิ์ตามป่าตามเขา จะพบผู้มีน้ำใจอยู่ข้างล่างในกรุงเทพฯ หรือที่ไหนก็ได้ ลูกหลานจะเป็นผู้มีน้ำใจต่อเรา ทรัพย์สมบัติจะเกิดแก่เรานะ ″ ถ้าหลวงพ่อนะไม่มีน้ำใจ ไม่เคยทำบุญในบ้านนอกในบ้านนา หลวงพ่อเกิดอยู่บ้านนอกเกิดที่สูง ต่อไปคนอยู่สูงจะเจริญ คนอยู่ต่ำน้ำจะท่วมหู ท่วมจมูกนะ ไม่แน่นะโยมนะ ระวังเอาไว้

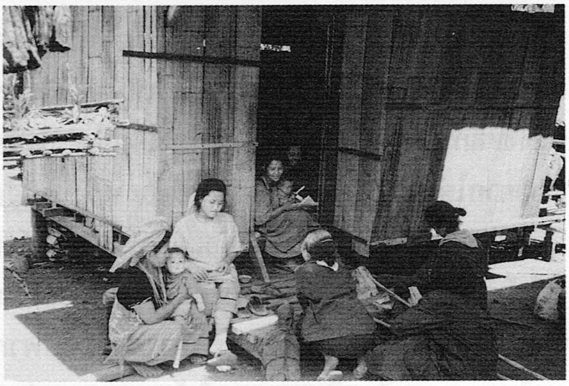

หมายถึงว่าคนอยู่ที่สูงนี่จะไปอยู่ไหน จะได้รับความเจริญ คนที่อยู่ต่ำ หมายความว่า คนอยู่กรุงเทพฯ อยู่ที่ไหนอุดมสมบูรณ์ทุกสิ่งทุกอย่าง อย่างกรุงเทพฯ นี่ เราสมบูรณ์ทุกอย่าง แต่ว่าความจริงใจนี่อาจจะมีน้อย ต่อไปข้างหน้าไม่แน่นะ คนยากจนอาจจะเป็นใหญ่เป็นโตก็ได้นะ คนร่ำรวยฟุ่มเฟือยไม่รู้จักบุญจักบาป มัวแต่หลงทรัพย์สมบัติ ตายไปแล้วก็ต้องมาเป็นหมาเฝ้าวัดเหมือนตัวนี้

(ปิติ) เห็นมั้ย แต่ก่อนมันรวย มันรวยแล้วไม่อยากทำบุญ เลยมาเกิดกับสมภาร ครั้งนี้หลวงพ่อก็เดินธุดงค์ให้มัน หลวงพ่ออธิษฐานไว้ชาติต่อไปนี้ ให้ไอ้ปิติมาเดินธุดงค์แทนหลวงพ่อ อธิษฐานให้มันเกิดเป็นคน ได้บวชให้เป็นพระเป็นเจ้าให้มาเดินตาม เส้นทางไหนที่หลวงพ่อเคยไป มันจะได้มาเดิน ถ้าไม่อย่างนั้น หลวงพ่อจะกลับมาเดินอีกไม่ได้ หลวงพ่อไม่ต้องกลับมาเกิดอีก เข้าใจมั้ย หลวงพ่ออธิษฐานให้สัตว์นี้ ต่อไปมันจะได้ไปเกิดเป็นคน เกิดเป็นพระนะมาเดินตามรอยต่อไป จะมีพระธุดงค์มาเดิน แต่ต้องชาติหน้าหรือจะชาตินี้ก็ไม่รู้นะ นี้คือเจตนาหลวงพ่อ เป็นอย่างนั้นนะ ลูกนี่อาจจะเกิดเป็นผู้ชายมาบวชในพระพุทธศาสนา จิตหลุดพ้นไม่ต้องมาลุ่มหลงในกามภพ ในทรัพย์สมบัติ ชื่อเสียงอีก เราไม่ต้องมาดิ้นรนหา เราต้องการหลุดพ้นนี่ เป็นอย่างนั้นนะ ลูกก็ไม่แน่นะ เข้าใจหรือยัง ฉะนั้นลูกก็กราบพระลงไปเตรียมตัวข้างล่างนะ เอ๊า...! กราบหนึ่ง... กราบสอง... กราบสาม... เออ ! ให้ลูกอดทนนะ ใครขาดอะไรก็ช่วยเหลือกันนะ ใครจะเป็นจะตายก็ดูแลกัน อย่าทิ้งกันแต่ละกลุ่มนะ

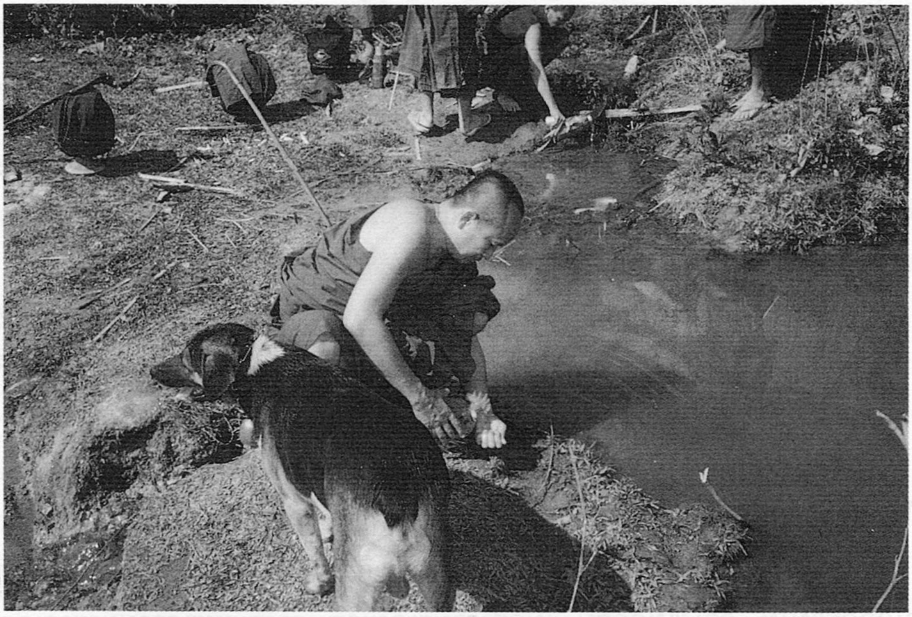

๑๒.

เส้นทางห้วยฮี้สู่...หนองขาวกลาง

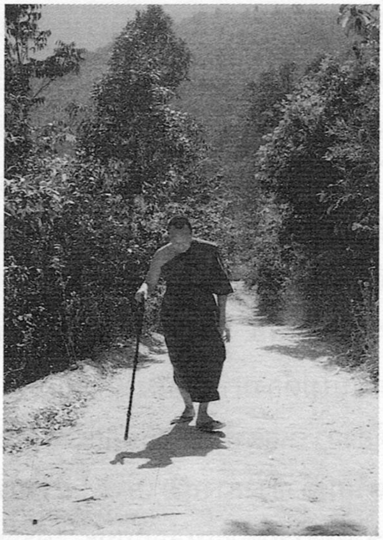

ดวงตะวันเอียงคล้อย เงาร่มไม้เอนเอียนไปตามเงาแสงดวงตะวันเดินผ่านหมู่บ้านห้วยฮี้ จะขึ้นเนินดอย ภูเขาอีกลูกหนึ่งข้างหน้า หลวงพ่อเห็นว่าระยะทาง จากหมู่บ้านห้วยฮี้ ถึงหมู่บ้านหนองขาวกลาง มีระยะทางเพียง ๑๐ กิโลเมตร ก็ไม่ใกล้และไม่ไกลจนเกินควร คงพอดีกับพละกำลังคงไม่เหน็ดเหนื่อยมากเหมือนเมื่อวานนี้ จึงได้หยุดบอกให้พระธุดงค์กลุ่มใหญ่ที่เดินตามหลังมาว่า

" ผมอนุญาติให้พวกท่านพร้อมคณะอาจารย์ได้เดินล่วงหน้าไปก่อนนะ แต่ขอให้ท่านทุกรูป มีความเคารพต่อครูบาอาจารย์ เคารพต่อผู้นำท่านปฏิบัตินะครับ และให้นำปฏิบัติตามที่ผมได้แผ่ให้พวกท่านก็จะเกิดปัญญา มีความรู้ความเข้าใจในการเดินธุดงค์ในครั้งนี้ทุกท่านนะครับ "

พระธุดงค์กลุ่มใหญ่เดินผ่านเลยไป หลวงพ่อได้แวะเข้าไปนั่งพักใต้ร่มไม้ริมทาง เพื่อทำสมาธิจิตดูความสงบในกายและใจ กลางป่าธรรมชาติ ที่ให้ความร่มเย็นเสียงหรีดหริ่งเรไรจักจั่น ขับกล่อม

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อาสวะที่พึงละได้ด้วยความสำรวมเป็นไฉน ? ภิกษุทั้งหลายในธรรมวินัยนี้ พิจารณาโดยแยบคายแล้ว เป็นผู้สำรวมระวังอินทรีย์ คือ ตา, หู, จมูก, ลิ้น, กายและใจ ซึ่งเมื่อไม่สำรวมระวังแล้ว อาสวะกิเลสที่หมักดองอยู่ในสันดานที่ทำความยุ่งยากเดือดร้อนให้ ก็จะพึงเกิดขึ้น เมื่อสำรวมระวังแล้ว อาสวะที่ทำความยุ่งยากเดือดร้อนก็จะไม่มี นี่แล ภิกษุทั้งหลาย ! เรียกว่า อาสวะที่พึงละได้ด้วยความสำรวม

จากบ่ายโมงถึงบ่ายสามโมงที่หลวงพ่อได้นั่งเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน ทำสมาธิจิตพิจารณาดูกายเวทนา จิต ธรรม ที่แนวป่าธรรมชาติ อันเย็นสงบนั้น แล้วเวลาแห่งการเดิน

ทางก็มาถึง คือ บ่ายสามโมง หลวงพ่อได้ปรารภกับผู้เขียนก่อนจะออกเดินทางว่า

" วันนี้ระยะทางไม่ไกลเหมือนเมื่อวาน เวลาเดินต้องฝึกจิตเดินกัมมัฏฐานด้วยนะ มาเดินธุดงค์กับหลวงพ่ออย่างน้อยต้องให้รู้แนวที่หลวงพ่อพาปฏิบัติ เพื่อจะได้นำไปเป็นแบบอย่างเพื่อสอนคนให้เข้าใจในแนวธุดงค์ ให้พยายามจดจำเอาไว้น่ะ หากวันข้างหน้าไม่มีหลวงพ่อแล้ว ทุกคนจะเข้าใจแนวปฏิบัติธุดงค์ และตัวเราเองก็สามารถเอาธรรมหลวงพ่อไปสอนคนได้ เข้าใจมั้ย " หลวงพ่อท่านหันมาย้ำเพื่อให้เข้าใจในเจตนาของท่านยิ่งขึ้น

" เข้าใจครับผม ! หลวงพ่อ "

" อือ... งั้นวันนี้ ต้องบันทึกธรรมหลวงพ่อนะ และกลับไปให้สามารถเขียนหนังสือธรรมถวายหลวงพ่อให้ได้หนึ่งเล่มนะ เพราะเราเคยอยู่กับหลวงพ่อมาแล้วนี่ ต้องพยายามจดจำธรรมแนวของหลวงพ่อให้ได้ เพื่อจะช่วยแก้ปัญหาแทนหลวงพ่อยามที่หลวงพ่อไม่อยู่ "

" เอาละวันนี้จะไม่พูดมากกับลูกศิษย์ พูดมากแล้วกลัวว่าจะจดจำอะไรไม่ได้ กลับไปก็จะไม่ได้อะไร มาเดินธุดงค์ก็มาเดินให้มันเมื่อยตุ้มเสียเวลาเปล่า ๆ เอานะไปเตรียมตัวออกเดินทางได้แล้ว "

ก้มกราบ ๓ ครั้ง แล้วลุกเดินไปเก็บสิ่งของ มีผ้านิสีทนะ ที่ปูนั่งหลวงพ่อ

เอ้ก... อี... เอ้ก... เอ้ก... เสียงไก่แจ้ที่ขุ่ยเขี่ยใบตองแห้งหากินอยู่ที่โคนไม้ใกล้ ๆ กับที่นั่งหลวงพ่อได้โก่งคอขัน หลวงพ่อได้เอ่ยทักกับมันว่า...

" เสียงดีแท้ดอก มาอยู่กลางป่ายังจะร้องหาคู่อีก "

" มันคงร้องบอกลาเจ้าป่าเจ้าเขา กระมังครับหลวงพ่อ "

เสียงลูกศิษย์ที่กำลังเก็บสิ่งของเตรียมย่าม มีกล่องกระดาษ และขวดน้ำดื่มลงในย่ามอยู่ ออกความเห็นบ้าง

" เหรอ... ! " เสียงหลวงพ่อตอบรับและได้พูดต่ออีกว่า

" ต่อไปหลวงพ่อจะแผ่เมตตาให้มันไปเกิดเป็นมนุษย์เป็นเพศแม่นะ หลังจากชาตินี้ไปแล้ว มันจะได้อุปัฏฐากพระสงฆ์ ทำอาหารถวายพระธุดงค์ บำรุงพระพุทธศาสนา ส่วนปิติ หลวงพ่อจะแผ่ให้มันได้เกิดเป็นผู้ชายและจะได้บวชเป็นพระมาเดินธุดงค์แทนหลวงพ่อ ทางธุดงค์ที่หลวงพ่อเคยเดิน มันจะได้นำพระธุดงค์เดินตามในชาติต่อ ๆ ไป โน้นนะ เพราะชาตินี้มันได้มาเดินกับหลวงพ่อแล้ว "

นับว่า เป็นบุญของเจ้าสัตว์ทั้งสอง คือไก่แจ้และปิติ ที่ได้รับพลังความเมตตาจิต

ของผู้ทรงศีล ๒๒๗ ได้มีเมตตาเพ่งแผ่ส่งจิตวิญญาณให้มันได้สู่ภพภูมิที่สูง มีความอุดมสมบูรณ์และได้พ้นทุกข์ในอนาคตชาติ

ขณะที่จิตยินดี อนุโมทนากับเจ้าสัตว์ทั้งสองอยู่นั้น ก็ทำให้หวนนึกถึงคุณแม่สายบุญของหลวงพ่อท่านหนึ่ง ได้เล่าความทุกข์ใจที่ได้รับจากลูกหลาน ซึ่งถูกลูกหลานหลอกลวงเอาเงินไปใช้ในทางที่ผิดศีลธรรม หลอกเอาทรัพย์ไปเที่ยวเล่นการพนัน หาความสุขกับอบายมุข แต่หารู้ไม่ว่า นั้นแหละคือทางตกนรกโดยไม่รู้ตัว หรือตั้งใจเดินไปตกก็ไม่รู้นะ ภาพนิมิตของคุณแม่สายบุญท่านนั้นได้ระบายความทุกข์ในใจให้ฟัง เมื่อตอนที่ผู้เขียนเข้ามาบำเพ็ญบุญกับพระคุณหลวงพ่อได้ ๒-๓ เดือน ว่า

โยมนะ เป็นสายบุญหลวงพ่อมาหลายปีแล้ว แต่อะไรๆ ตอนนี้ก็ยังไม่ดีขึ้นเลย คือลูกโยมนะ ตอนนี้มันไม่รู้จักทำมาหากินอะไรเลย การงานมันก็ไม่รู้จักทำ หางานให้ทำมันก็ไม่ทำ มีแต่เที่ยวเล่น ติดการพนัน ติดเพื่อนฝูง เที่ยว บางวันไม่รู้ว่ามันพากันไปนอนที่ไหนหายจากบ้านไป ๒-๓ วัน จึงโผล่หน้าเข้าบ้านและมันก็มาขอเงินแม่ พอแม่ไม่ให้มันก็ด่าเหมือนกับว่าเราไม่ใช่แม่ บางทีมันก็เตะแม่ด้วย

พูดถึงคำว่า " เตะ " เท่านั้นแหละ เสียงคุณแม่ท่านนั้นก็ขาดหายไป หยุดกลืนน้ำลายลงคอ และกลายเป็นเสียงสะอื้นเข้ามาแทน น้ำตาคลอทั้งที่ยังมีเสียงสะอื้นอยู่ในลำคอ เห็นกริยาอาการอันเป็นทุกข์แล้วก็อดสงสารอยู่ในใจไม่ได้เลยเอ่ยกับคุณแม่ว่า

" เอาอย่างนี้นะครับคุณแม่ ผมจะพาไปกราบหลวงพ่อพุทโธบนชั้น ๔ นะครับ ไปอธิษฐานจิตขอพรบารมีหลวงพ่อ ให้ท่านได้เพ่งแผ่เมตตาให้ลูกชายคุณแม่ไม่ให้หลงผิด ไม่ให้เดินหลงทาง ให้เขากลับใจหันมาเข้าใจในความปรารถนาดีของแม่นะครับ "

" ค่ะ " คำเดียวสั้นๆ ที่ตอบ

" งั้น เชิญทางนี้เลยครับ "

แล้วลูกศิษย์ผู้เป็นมัคคุเทศน์ ทำหน้าที่แทนครูบาอาจารย์ ก็นำพาคุณแม่ท่านนั้นขึ้นไปจุดธูปอธิษฐานจิตขอพรบารมีต่อองค์หลวงพ่อพุทโธ ขอได้โปรดแผ่เมตตาสงเคราะห์ให้คุณแม่ท่านนั้น โดยการนำจิตวิญญาณลูกชายคุณแม่ ให้เขากลับมาอยู่ในคำสอนของพ่อ-แม่ มีความเคารพเชื่อฟังในคำสั่งสอนในความหวังดีของพ่อแม่ อย่าให้เขาได้หลงผิด เป็นลูกอกตัญญู เนรคุณพ่อแม่ ขอให้เขามีจิตที่สว่าง เป็นลูกที่รู้จักบุญคุณ มีความกตัญญูต่อคุณพ่อ-แม่ อธิษฐานจิตบอกกล่าวต่อองค์หลวงพ่อพุทโธแล้วได้หันมาบอกคุณแม่ว่า

" ให้คุณแม่สงบจิต กำหนดจิตเพ่งเอานิมิต องค์พุทโธ คือหลวงพ่อพุทโธภาวนา ให้มาปรากฏอยู่ในใจของคุณแม่ และให้เพ่งจิตออกไปสู่ลูกชาย ให้องค์พุทโธไปสิงอยู่ในร่างกายของเขา จิตเขาจะสว่าง พ้นจากแหล่งภูมิอบาย ขอให้คุณแม่หายใจเข้าลึก ๆ หายใจออกยาว ๆ ภาวนาว่า "พุท" เมื่อหายใจเข้า ภาวนาว่า "โธ" เมื่อหายใจออก กำหนดจิตเพ่งเอาองค์พุทโธให้เป็นแสงสว่าง เข้าสู่จิตใจของลูกชายให้สว่าง สะอาด บริสุทธิ์ ตลอดไปเทอญ "

" คุณแม่ก็เอาธูปไปปักที่กระถางธูปเองนะครับ "

" ค่ะ " พยักหน้าบอกว่าเข้าใจ

สุขกายหรือจะเหมือนสุขใจ สุขกายหาใช่ทางพ้นทุกข์ หาใช่ความสุขที่แท้จริง หลวงพ่อภาวนาพุทโธกล่าวว่า

สุขทางกายเป็นความสุขที่ยังมีกิเลส ยังทำให้ยึดติด หลงในสุข ติดในสุขอยู่ ซึ่งจะทำให้กลับมาวนเวียนอยู่ในกามภพ เป็นความสุขที่ไม่หลุดพ้น ไม่เหมือนกับความสุขทางใจที่เกิดจากอำนาจจิตที่สงบคือจิตอยู่เหนือทุกข์ ย่อมปล่อยวางได้ มองเห็นทุกข์ก็ธรรมดา ยามมีความสุขก็ธรรมดาคือจิตไม่ยึดติดไม่หลงในสิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวเอง หากผู้ปฏิบัติทั้งหลายทำจิตได้อย่างนี้ จิตย่อมไม่เศร้าหมอง จิตย่อมมีความผ่องใสอยู่ทุกขณะที่มีอิริยาบถ ยืน เดิน นั่ง นอน

เมื่อคุณแม่สายบุญนำธูปไปปักที่กระถางธูปเสร็จแล้ว ก็กลับมานั่งที่เดิมก่อนจะมากราบลาองค์หลวงพ่อพุทโธ ลงไปอธิษฐานจิตต่อที่หน้ากุฏิหลวงพ่ออันเป็นที่นั่งของครูบาอาจารย์ผู้มีศีล ซึ่งหลวงพ่อเคยกล่าวอยู่เสมอว่า

" ใครได้กราบที่นั่งของครูบาอาจารย์ ผู้มีศีลสูงแท้ เปรียบเสมือนว่าได้กราบที่นั่งที่นอนพ่อ-แม่ ผู้มีพระคุณ ผู้มีบุญจะคุ้มครอง เดินทางไปทิศใดจะมีความปลอดภัย ทำกิจการอันใดผู้นั้นจะมีความเจริญก้าวหน้า มีความรุ่งเรืองในชีวิต "

ดังนั้นจึงหันไปพูดกับคุณแม่สายบุญที่นั่งประนมมืออยู่ในท่าเทพธิดา สายตายังเพ่งมองไปที่องค์หลวงพ่อพุทโธอยู่อย่างสงบ

" ผมจะพาคุณแม่ไปอธิษฐานจิต ที่หน้ากุฏิหลวงพ่อ นะครับ "

" ที่ไหนหรือค่ะ "

" หน้ากุฏิหลวงพ่อ ตรงต้นโพธิ์ "

" ค่ะ "

" งั้นกราบลาองค์หลวงพ่อพุทโธพร้อมกันนะครับ "

ก้มกราบ ๓ ครั้ง ต่อองค์หลวงพ่อพุทโธ ลุกเดินไปลงบันไดด้านหลังระหว่างที่พาเดินลงไปที่หน้ากุฏิหลวงพ่อ ก็สนทนาธรรมกับคุณแม่ไปด้วย โดยอธิบายธรรมหลวงพ่อให้คุณแม่ฟัง แววแห่งความสุขความสดชื่นก็ปรากฏออกทางสายตาและทางสีหน้า ดวงตาได้คลายความเศร้าหมองคือทุกข์ใจลงไปอย่างเห็นได้ชัด

อันเจ้าปิติและไก่แจ้ แม้ว่าจะเป็นสัตว์อยู่ในภพภูมิที่ต่ำกว่าจิตวิญญาณของมันก็แสนรู้ มีความเชื่องรู้จักการเอาอกเอาใจ นับว่าดีกว่าจิตวิญญาณของคนบางคน หรือจะว่าจิตวิญญาณของปิติมันสูงกว่าจิตวิญญาณของมนุษย์บางประเภทว่างั้นเถอะ ยามที่หลวงพ่อบอกให้มันนั่งมันก็นั่ง บางครั้งหลวงพ่อให้มันถือศีลอด ไม่ให้อาหารแก่มัน มันก็ไม่เคยร้องรบกวนอะไรหลวงพ่อเลย จึงทำให้นึกอยู่ว่าลูกชายคุณแม่ท่านนี้น่าจะเอาวิญญาณของเจ้าปิติหรือไก่แจ้ เข้าไปสิงอยู่ในร่างแทน

เมื่อจิตมีความผ่องใส ความสุขย่อมเกิดแก่ผู้นั้น แม่สายบุญได้นั่งอธิษฐานจิตอยู่ใกล้ ๆ อาสนะที่นั่งหลวงพ่ออย่างสงบ หลับตาทำสมาธิอย่างสงบ จึงได้กล่าวคำนำอธิษฐานว่า

″ บุญใด กุศลใดที่ข้าพเจ้าได้มาอธิษฐานจิตต่อสถานที่ ยืน เดิน นั่ง นอน ของผู้มีบุญ ของกลิ่นธูป จงไปสัมผัสกระแสบารมีฌานผู้มีศีลสูง ครูบาอาจารย์ หลวงพ่อภาวนาพุทโธ จงแผ่เมตตาบารมีให้ลูกหลานเหลน ญาติมิตรบริวาร ของข้าพเจ้า ได้พบที่อยู่อาศัยอันอุดมสมบูรณ์ พบผู้มีบุญบารมีชี้แนะนำอบรมสั่งสอนให้เกิดสติปัญญา มีความฉลาด รอบรู้ในทางที่ถูกที่ควร ให้ลูกหลานของข้าพเจ้าห่างไกลจากภูมิอบาย จะไปทำหน้าที่กิจการงานทางทิศใด อยู่ที่ใด ขอให้มีผู้หลักผู้ใหญ่รักใคร่เมตตาอุปถัมภ์ค้ำชู ให้เจริญก้าวหน้าทุกภพทุกชาติด้วยเทอญ...″

แนะนำให้เข้าใจที่จุดนี้แล้ว ก็นำพาไปอธิษฐานจิต บำเพ็ญบุญ ถวายสังฆทาน อุทิศให้จิตวิญญาณบรรพบุรุษ ปู่ย่าตายาย ผู้มีพระคุณและอุทิศให้กับเจ้ากรรมนายเวร ที่เคยจองเวรพยาบาทกันมาหลายชาติในอดีต ให้ยุติความอาฆาตพยาบาทต่อกัน ตามพลังบุญกุศลอุทิศให้ด้วยจิตอันบริสุทธิ์นี้

ถวายสังฆทานอุทิศส่วนบุญกุศลแก่จิตวิญญาณแล้วเห็นว่า คุณแม่มีจิตผ่องใสมีกำลังใจดีขึ้นมากแล้ว เลยอนุญาตขอตัวไปทำหน้าที่ตามเดิมที่แผนกสะสมบุญ และคุณแม่สายบุญก็ได้นั่งสนทนาธรรมกับพระอาจารย์ที่นั่งรับสังฆทาน

คุยเรื่องความทุกข์เสียยาว ผู้อ่านก็อย่าทุกข์ใจตามนะ จงคิดเสียว่าที่นำมาเล่าสู่ฟังนี้ ก็เพียงหวังให้เป็นคติธรรมอุทาหรณ์สอนใจให้รู้ไว้ใช่ว่าใส่บ่าแบกหาม ถ้าไม่ทุกข์ก็จะไม่รู้ว่าตัวเรามีสุขขนาดไหน จะไม่รู้ธาตุแท้จิตใจตัวเองว่า เข้มแข็งขนาดไหน หรือจะไม่รู้เลยว่าตัวเองมีทุกข์เพียงใด มีสุขเท่าใด คงจะยุติธรรมสอดแทรกไว้เพียงเท่านี้

พลิกอารมณ์จิตหันเข้าสู่ธุดงค์วิถี เดินตามบารมีพระธุดงค์ผู้ทรงศีล เดินตามกระแสบารมีธรรมหลวงพ่อภาวนาพุทโธ ผู้เมตตาที่ชี้ทางพ้นทุกข์ให้แก่เพื่อน เกิด แก่ เจ็บ ตาย ได้มาเดินตามปฏิบัติตาม ได้รู้ซึ้งต่อรสพระธรรม ดังคำสอนของพระพุทธองค์ที่ว่า " ดูก่อนภิกษุ ทั้งหลาย ผู้มีปัญญาย่อมนิพพาน เปรียบเสมือนแสงประทีปที่ดับแล้วฉันนั้น "

ในชีวิตจะเข้มข้นเมื่อมีอุปสรรค บารมีจะแก่กล้าได้เพราะมารผจญชีวิต พระธุดงค์จะเข้มแข็งก็อีตอนออกปฏิบัติเดินธุดงค์ตามป่า ต้องผ่านร้อนผ่านหนาว ผ่านทุกขเวทนาต่าง ๆนั่งกลางดิน กินตามดอน นอนตามโคนไม้ ภาวนาตามป่าช้า ซึ่งแต่ละที่แต่ละแห่งก็เปลี่ยนแปลงอารมณ์จิตไปตามสภาพของป่า บางที่น่ากลัว บางที่ธรรมดา เป็นอย่างนี้อยู่เรื่อยไป

รอยเท้าพระธุดงค์และโยมธุดงค์ที่เหยียบน้ำบนแผ่นพื้นพสุธา เป็นรอยประทับไว้ในพื้นแผ่นแม่ธรณีที่เรียงรายซับซ้อนกันไปเป็นรอยจารึก ให้รู้ด้วยใจ ตามเนินดอยของหุบเขา สองเท้าที่เหยียบย่ำเดินตามริ้วรอยผู้เดินก่อน เดินไป ภาวนาไป แสงพระอาทิตย์จวนจะตกต่ำลงลับยอดเขาไปสู่ยามพลบค่ำ อากาศเริ่มหนาวเย็น เดินขึ้นดอย เดินลงดอยก็หลายลูก จำได้ว่าเดินลงดอยลูกนั้นทำให้มองเห็นหลังคาหมู่บ้านอยู่ข้างหน้าคิดอยู่ในใจว่าคงจะใช่หมู่บ้านที่จะพักคืนนี้แน่ ๆ เดินจากดอยสูงลงสู่พื้นล่าง เห็นหน่วยประชาสัมพันธ์กางจอฉายภาพสไลด์เสียงโฆษกก็ประกาศให้ผู้คนได้รับทราบแต่เป็นภาษากระเหรี่ยง เลยฟังไม่ออกว่าเขาพูดอย่างไรบ้าง เด็ก ๆ วิ่งเล่น หยอกล้อกันวิ่งไปมาอยู่ตามสนามรอบ ๆ บริเวณนั้น ญาติโยมชาวบ้านนำถังน้ำ กระติกน้ำมาตั้งวางอยู่ริมทางขอบถนน ถวายให้พระธุดงค์ที่เดินทางมาเหนื่อย ๆ ได้ดื่ม ฉัน ดูช่างน่าอนุโมทนาในน้ำใจ หลวงพ่อท่านเดินผ่านมาเห็น เลยหยุดแวะทักทายถามไถ่ แผ่เมตตาอนุโมทนากับความดีของชาวบ้านที่ต้อนรับ พร้อมสอบถามว่า

" ไหน ที่ปักกลดพระธุดงค์ไปทางไหน "

" ยังไม่ถึงครับหลวงพ่อ ต้องเดินลงไปอีกหมู่บ้านหนึ่ง " พระคณาจารย์ที่ยืนอยู่ข้าง ๆ ชี้แจง ซึ่งท่านได้เดินทางล่วงหน้ามาถึงก่อน และได้นั่งพักเอาแรงรออยู่ก่อนแล้ว

" นี่ยังไม่ถึงหรือ "

" ยังครับ... หลวงพ่อ "

" นี้หมู่บ้านอะไร "

" หมู่บ้านหนองขาวกลางเหนือครับ "

" หมู่บ้านที่เราจะไปพักนั้นเป็นหมู่บ้านอะไร "

" หมู่บ้านหนองขาวกลางใต้ครับหลวงพ่อ เพราะหมู่บ้านนี้มี ๒ คุ้ม คือคุ้มเหนือกับคุ้มใต้ครับผม "

" ต้องเดินไปอีกไกลไหม "

" ประมาณกิโลเมตรกว่า ๆ ครับผม "

" คณะพระธุดงค์เดินทางไปถึงหรือยัง "

" ไปถึงกันเป็นส่วนมากแล้วครับหลวงพ่อ "

" และโยมธุดงค์ล่ะ "

" โยมธุดงค์รู้สึกว่าจะไปถึงกันบ้างแล้ว แต่บางคนเดินขึ้นไปพักที่ป่าช้าไม่ไหว เลยให้พักข้างล่างบริเวณสวนชาวบ้านครับหลวงพ่อ "

" ป่าช้าอยู่ไกลจากหมู่บ้านมากหรือ "

" ก็ไม่ไกลเท่าไหร่ แต่ต้องเดินขึ้นเขาไปสูงพอสมควร ระยะทางก็ประมาณเกือบจะถึงกิโลเมตรครับผม "

" ที่ป่าช้าต้องเดินขึ้นเขาอีกหรือ "

" ใช่ครับผม ต้องเดินขึ้นเขา "

" เขาเยอะเนาะ แถวนี้มีแต่เขาทั้งนั้น เดินมาสองวันนี้ขึ้นเขาแทบทั้งนั้น "

" ครับผม "

" หมู่บ้านที่เราจะไปพักนี่ หมู่บ้านใหญ่มั้ย "

" ไม่ใหญ่เท่าไหร่ครับผม "

" ประมาณกี่หลังคาเรือน "

" ๒๖ หลังคาเรือน เฉพาะคุ้มใต้นะครับผม "

" ชาวบ้านเป็นยังไง ให้การต้อนรับดีมั้ย "

″ ก็ไม่เห็นว่าอะไรนะครับผม เขาก็ให้ความร่วมมือดี ″

″ ผมหมายถึงความรู้สึกของชาวบ้านนะว่าชาวบ้านเขามีความหนักใจมั้ย ที่เห็นพวกเรามาเยอะอย่างนี้ ″

″ คงไม่หรอกครับหลวงพ่อ เพราะเรามาเผยแพร่ มาเป็นผู้ให้และสงเคราะห์เขาด้วย เขาคงไม่หนักใจอะไรหรอกครับ ″

″ ผมก็อยากจะให้เป็นอย่างนั้นแหละ ไม่อยากให้ชาวบ้านมาเป็นทุกข์กับเรา อยากให้เขามีความสบายใจ ให้ได้บุญกับเราด้วย เจตนามิใช่อะไรหรอก ″

″ เข้าใจครับผม ″

″ และหมู่บ้านนี้มีคนนับถือพุทธเยอะมั้ย ″

″ ที่คุ้มใต้ ที่จะไปพักคืนนี้ มีพุทธ ๑๖ หลังคาเรือน ครับหลวงพ่อ ″

″ ก็เยอะพอสมควรนี่เนาะ ″

″ ที่เราจะไปพักคืนนี้มีกี่หลังคาเรือนน่ะ ″

″ ๒๖ หลังคาเรือนครับ ″

″ มี ๒๖ หลังคา แต่มีพุทธ ๑๖ หลังคา ก็ครึ่งหนึ่งนี่ ″

″ ใช่ครับ ครึ่งหนึ่งครับหลวงพ่อ ″

″ ตรงที่เรายืนอยู่นี้เป็นหมู่บ้านเหนือใช่มั้ย ″

″ ใช่ครับ เป็นหมู่บ้านคุ้มเหนือ ″

″ คุ้มนี้มีกี่หลังคาเรือน ″

″ ประมาณ สิบกว่าหลังคาครับผม ″

″ มีพุทธเยอะมั้ย ″

″ มีไม่เยอะครับหลวงพ่อ ที่คุ้มเหนือมีพุทธอยู่ ๒ – ๓ หลังคาเองครับผม ″

″ โรงเรียนอยู่ที่ไหนล่ะ ″

″ โรงเรียนอยู่นี้ครับ ที่หลวงพ่อมองเห็นหลังคาสังกะสีอยู่นั้นครับ ″

″ ที่คุ้มใต้มีโรงเรียนมั้ย ″

″ ไม่มีครับ เด็กคุ้มใต้ต้องเดินมาเรียนที่คุ้มเหนือครับหลวงพ่อ ″

″ อือ... ″ หลวงพ่อหันหน้ามองดูรอบ ๆ บริเวณนั้น เห็นว่ามืดค่ำ ดวงตะวันก็ลงลับยอดไม้และยอดเขาไปแล้ว เวลาเกือบจะหนึ่งทุ่ม หลวงพ่อยืนสนทนาสอบถามกับท่านเณรธุดงค์อยู่พักหนึ่ง แล้วก็แนะนำให้หมู่สงฆ์ที่ยืนอยู่ข้าง ๆ ให้ศีลให้พรแก่ญาติโยมชาวบ้าน

ที่นำน้ำมาถวาย

ให้ศีลให้พรญาติโยมชาวบ้านเสร็จ ก็ออกเดินทางลงดอยจากคุ้มเหนือมุ่งหน้าสู่คุ้มใต้ เดินขึ้นดอยอีกหนึ่งดอยก่อนจะเข้าหมู่บ้านหนองขาวกลางใต้ มองเห็นแสงเทียนสว่างอยู่เบื้องหน้า สองขาก้าวย่างอยู่ในอารมณ์กัมมัฏฐานว่า "พุทโธ" เข้าสู่บ้าน เห็นญาติโยมธุดงค์ผู้มีแรงน้อยบางคนที่มีอาการป่วย เดินขึ้นสู่ที่พักบนเขาที่ป่าช้าไม่ไหว ก็ขออนุญาตนอนที่สวนเพาะชำประจำหมู่บ้านที่ข้างล่างก็มีอยู่หลายท่าน แสงไฟจากแสงเทียนส่องสว่างอยู่ตามทางเดินลงในล่องเขา และเชิงเขา ให้มองเห็นอยู่เป็นระยะตามเส้นทางเดินขึ้นไปยังป่าช้าที่พักของพระธุดงค์ หลวงพ่อและพระสงฆ์เจ้าหน้าที่ ๓-๔ รูป เมื่อเดินขึ้นเนินดอยถึงหมู่บ้านหนองขาวกลางใต้แล้วได้หยุดพัก ยืนสนทนาถามไถ่กับญาติโยมชาวบ้านที่มาอำนวยความสะดวกให้เรื่องที่พัก

" นิมนต์ค่ะหลวงพ่อ " เสียงแม่จันทร์เงินพร้อมคณะนิมนต์ให้หลวงพ่อรับน้ำดื่มที่นำมาถวาย

" อะไร ลูก " หลวงพ่อหันมาทางเสียงแม่จันทร์เงิน

" น้ำดื่มค่ะ หลวงพ่อ "

" อื่อ... ขอให้ลูกจงอยู่เย็นเป็นสุขนะ " หลวงพ่อให้พร

" สาธุ... สาธุ... สาธุ... ค่ะหลวงพ่อ " พร้อมก้มกราบรับพร

" หลวงพ่อทักทายญาติโยมชาวบ้านและอนุโมทนาให้พรกับคณะแม่ครัวสายบุญชาวแม่ฮ่องสอน แต่ก่อนจะขอตัวไปพักในป่าช้า หลวงพ่อเห็นแสงไฟอยู่ริมทางที่สวนเพาะชำจึงหันไปถามเจ้าหน้าที่ผู้มาก่อนว่า

" แล้วนั่นพระธุดงค์หรือโยมธุดงค์กลุ่มไหนไปพักอยู่ตรงนั้น "

" กลุ่มโยมธุดงค์ที่ป่วยครับผม เดินขึ้นไปที่พักที่ป่าช้าไม่ไหว เลยให้พักที่ตรงนั้นครับผม " ท่านเณรก้องรายงาน

" มีกี่คนล่ะที่ไม่สบาย "

" มีอยู่หลายคนครับหลวงพ่อ "

" โยมไม่สบายมากเหรอ ! "

" บางคนก็อาการหนักอยู่เหมือนกันครับ "

" ส่วนมากจะเป็นโรคอะไรหรือ "

" คงจะเป็นเพราะเดินเหนื่อยนะครับ บางคนเห็นบอกว่าก่อนจะออกเดินทางมาที่

นี่ ตอนเช้าไม่ได้ทานข้าวเลย ″

″ ทำไมล่ะ ″

″ เห็นบอกว่าทานข้าวไม่ค่อยได้ มันเหนื่อยมาก ๆ ก็เลยทานข้าวไม่ลงครับ ″

″ ก็น่าเห็นใจน่ะ โยมไม่เคยลำบากเหมือนพวกเรา พอมาเจอความลำบากเข้าทำให้หมดแรงเดินแล้ว ก็อนุญาตให้พักอยู่ข้างล่างนี้นะ และให้ใครเป็นผู้นำโยมสวดมนต์ล่ะ ″

″ หลวงพ่อไสว กับหลวงเตียคมสัน ″

″ ไหนล่ะอาจารย์อยู่ไหน ″

″ ยืนอยู่นี่ ครับผม ″

″ ยังไงผมขอฝากโยมให้ท่านดูแลหน่อยนะ ก่อนนอนให้นำโยมสวดมนต์ แผ่เมตตาให้กัมมัฏฐาน ให้กำลังใจแก่โยมด้วยนะ อย่าให้แต่ตัวเองล่ะ ไม่ต้องสวดมนต์มากนะอาจารย์น่ะ เดี๋ยวโยมจะหมดลมหายใจก่อนจะกลับบ้าน ″ ติดตลกแจมหัวเราะบ้างตามสไตล์พร้อมกับหันไปให้กำลังใจแก่โยมธุดงค์ว่า

″ ลูกทุกคนน่ะ ให้พุทโธ ๆ ๆ ๆ ไว้น่ะลูกนะ เดี๋ยวก็หายเหนื่อยแล้ว ″

″ เจ้าคะ หลวงพ่อ ″

″ หลวงพ่อไปล่ะ ″

แล้วหลวงพ่อก็เดินลงล่องทางแคบ ๆ ตามแสงไฟแสงเทียนไป มีแสงไฟฉายส่องนำทางเดินขึ้นสู่ที่พักป่าช้า ทางเท้าที่เดินลงไปนั้นก็ลึกชัน ขรุขระเอาการอยู่เหมือนกัน ต้องเดินระวังอยู่ทุกย่างก้าว

เดินขึ้นสันเขาป่าช้า เป็นทางเรียบ พื้นราบแนวป่ากว้าง แสงเทียนทวนสายลมอยู่แว้บ ๆ ส่องสว่างตามแนวป่าอยู่เป็นระยะ ตามที่พระธุดงค์ปักกลด หลวงพ่อเดินผ่านแนวเขตพระธุดงค์ ผ่านไปในป่าลึก หาที่ปักกลด กว่าจะทำโน้นทำนี่เสร็จ กินเวลาเข้าไปเกือบจะสามทุ่ม นำสิ่งของอาสนะปูถวายหลวงพ่อ จัดที่นั่งที่นอนตัวเอง กางกลดนั่งนอนสมาธิฟังเสียงลมกรรโชก ใบไม้พริ้วลมอยู่หวิว ๆ เป็นเสียงคลื่นดังซัดทอดกันไป เป็นระลอกแล้วระลอกเล่า กับเสียงกอไผ่ที่อยู่ข้าง ๆ บริเวณปักกลด เสียดกอดังอยู่ อ๊อด แอด ... เหมือนจะเตือนให้รู้ว่า ″ อย่าอ่อนแอนะ ″

๑๓.

เมตตา... ไมตรี

ใกล้สว่างยามตีสี่ เสียงพระธุดงค์สวดมนต์ทำวัตรเช้า แผ่เมตตาอยู่อีกมุมหนึ่งของป่าช้า หลวงพ่อลุกนั่งสมาธิ เพ่งจิตแผ่เมตตาอยู่ในกลด และท่านก็เมตตาเรียกปลุกลูกศิษย์ให้ลุกตื่นขึ้นบำเพ็ญภาวนาตามว่า

″ สมาธิๆ ตื่นได้แล้ว... มหาเลียงตื่นหรือยัง ″

″ ตื่นแล้วครับ หลวงพ่อ ″

″ ลุกนั่งสมาธินะ นั่งดูอารมณ์กัมมัฏฐาน ดูอารมณ์จิตตัวเองให้มันสว่าง ฝึกจิตอย่าให้อ่อนแอ อย่าให้หลงเคลิบเคลิ้มในนิวรณ์ อย่าหลงติดสุขในการหลับ ฝึกจิตให้มันสว่างน่ะ ″

แล้วต่างคนก็ต่างสงบเงียบ ฝึกจิตปฏิบัติทำสมาธิ ท่ามกลางฟ้ามืดสลัวก่อนแสงอรุณจะขึ้นสู่ท้องฟ้ายามเช้า

เอ๊ก... อี่... เอ๊ก... เอ้ก... เจ้าไก่แจ้มันโก่งคอขันอยู่บนกิ่งไม้ใกล้ๆ กลดหลวงพ่อ มันโก่งคอขัน เอ๊ก... อี่... เอ๊ก... เอ้ก... อยู่ ๓ ราติดๆ กัน เหมือนมันจะร้องหาเสียงตอบจากเพื่อนในป่า เมื่อรู้ว่าไม่มีเสียงขันตอบ ขันไปก็ได้แต่ขัน ไม่มีไก่อื่นจะขันตอบโต้กับมัน หรือจะมีไก่บ้านขันอยู่บ้าง แต่เสียงนั้นคงไม่ดังพอให้มันได้ยิน แม้ผู้เขียนเองก็ไม่ได้ยินเสียงไก่อื่นขันเลย เพราะเหตุว่าอยู่คนละมุมเขา เจ้าไก่แจ้เมื่อมันขันเสร็จก็กระพือปีกดัง พั้บ... พั้บ... พั้บ... แล้วมันก็กระโดดตีปีกจากคอนลงสู่พื้นดิน เดินร้อง จ๊อก... จ๊อก... จ๊อก... คุ้ยเขี่ยหากินตามพุ่มไม้ใบตองแห้ง ตามหน้าที่ของมัน

เมื่อลืมตาออกจากสมาธิ มองซ้าย-ขวา เห็นฟ้าสว่าง จึงลุกไปกราบหลวงพ่อยังที่กลด เพื่ออุปัฏฐาก นำน้ำล้างหน้าบ้วนปากถวาย เก็บที่นั่งที่นอนของครูบาอาจารย์ตามหน้าที่ของลูกศิษย์ และขณะเก็บสิ่งของอยู่นั้น หลวงพ่อท่านก็เอ่ยขึ้นว่า

″ มหาเลียง ฝันว่าอย่างไรบ้างเมื่อคืนนี้ ″

" ฝันว่าหวยออก ๖๘๗ ครับหลวงพ่อ "

" แล้ว สมาธิล่ะ "

" มิได้ฝันครับผม นอนหลับสบายดีตลอดคืนครับหลวงพ่อ "

" อือ... ! แต่หลวงพ่อนิมิตว่า หลวงพ่อได้ขี่ช้าง แต่ช้างมันล้มและได้พาพระธุดงค์เดินลุยน้ำ "

" มันจะหมายความว่าอย่างไร และจะเป็นอะไรหรือเปล่า มหาเลียง "

" ไม่ทราบครับผม แต่คงไม่เป็นอะไรดอกกระมังครับหลวงพ่อ "

" แต่หลวงพ่อคิดว่ามันจะต้องมีอะไรสักอย่างหนึ่งน่ะ นิมิตว่าขี่ช้างแต่มันล้มและได้พาพระธุดงค์เดินลุยน้ำ แต่หลวงพ่อยังคิดไม่ออกว่ามันจะเป็นอะไรเท่านั้นแหละ "

นั่งนึกสาเหตุข้อบกพร่องตามความนิมิตของหลวงพ่อ ยังนึกไม่ออกว่าหมู่คณะพระธุดงค์มีข้อบกพร่องอะไร เท่าที่สังเกตดูแต่ละกลุ่มแต่ละรูปก็ปฏิบัติหน้าที่เรียบร้อยดี แม้แต่โยมธุดงค์ทุกคนก็ตั้งใจปฏิบัติตามบารมีครูบาอาจารย์ที่ท่านนำปฏิบัติ หรือจะถือเอาส่วนที่ไม่สบายเจ็บไข้ได้ป่วย มาเป็นข้อกำหนดก็ไม่น่าเป็นไปได้ ดูแล้วไม่สมเหตุสมผลมากนัก นึกอะไรไม่ออกจึงได้แต่พากันนั่งเงียบกับคุณสมาธิ พระคุณหลวงพ่อเห็นลูกศิษย์พากันนั่งเงียบจึงเปลี่ยนแนวสนทนาใหม่ว่า

" เช้านี้ ให้มหาเลียงลงไปข้างล่างก่อนน่ะ "

" ครับผม "

" ลงไปประสานงานกับทางแม่ชีอนงค์กับสมจิตดูน่ะ "

" ให้มหาเลียงไปจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ กับชาวบ้าน ทำบันทึกประวัติคนเฒ่าคนแก่มาให้หลวงพ่อดู และลองประสานงานกับทางพวกครูทางโรงเรียนด้วยนะ ไม่ทราบว่าทางคณะครูจะมาหรือเปล่าวันนี้ "

" ก็ยังไม่ทราบครับหลวงพ่อ ต้องไปสอบถามทางแม่ชีอนงค์ และทางธุดงค์ดูก่อนครับผม "

" เออ... ! นะ ลองไปประสานงานกันดูน่ะ "

" ถ้ามีคณะครูและนักเรียนมา ไม่ทราบว่าหลวงพ่อจะบำเพ็ญเรื่องค่าอาหารกลางวัน

เหมือนทุกครั้งหรือเปล่าครับ ”

” ก็ต้องบำเพ็ญเหมือนเดิมนั้นแหละ ”

” แล้วทางอนามัยประจำหมู่บ้านล่ะ ไม่ทราบว่าหลวงพ่อจะแผ่ให้อย่างใด ”

” ลองไปเช็คยาดูนะว่า ยาที่หลวงพ่อให้นำมาเหลือมากเท่าไร ”

” และจะต้องมอบปัจจัยให้ด้วยหรือเปล่าครับ ”

” ก็มอบให้เท่ากับ พ.ศ. เหมือนกันล่ะนะ ”

” แต่ชาวบ้านนี้ไม่ทราบว่าหลวงพ่อจะมอบอะไรให้บ้าง ให้มหาเลียงไปช่วยเช็คดูว่ามีอะไรบ้างพอจะมอบให้แก่ชาวบ้าน ไปเช็คดูว่าพวกอาหารแห้งยังเหลืออยู่ประมาณเท่าไร ต้องพยายามแจกให้ได้ครบทุกหลังคาเรือนน่ะ ให้ไปถามทางธุดงค์และทางแม่ชีอนงค์ดูน่ะ ”

รับกระแสเมตตาบารมีจากพระคุณหลวงพ่อแล้ว ก้มกราบ ๓ ครั้ง

” ขอให้มีปัญญาหยั่งรู้ทางดับทุกข์ มีใจหนักแน่นต่อพระธรรม ขอให้เป็นที่รักเมตตาของทุกคนเทอญ ”

น้อมกายลงรับพรหลวงพ่อด้วยความปิติใจ เปล่งวาจาว่า สาธุ... สาธุ... สาธุ... อนุโมทามิ แล้วก็ลุกขึ้นเดินกลับไปยังที่ปักกลดตัวเอง เก็บสิ่งของลงในย่าม เพื่อไปประสานงานตามที่หลวงพ่อท่านแผ่ให้

อากาศปกติของเมืองสามหมอกในยามตอนเช้าๆ ก็ยังคงหนาวเย็นเหมือนทุกวัน เก็บสิ่งของลงในย่ามเสร็จไปกราบหลวงพ่ออีกครั้งเป็นรอบสอง สะพายย่ามเดินผ่านบริเวณลานสวดมนต์พระธุดงค์และโยมธุดงค์ที่กำลังนั่งกายตรง ทำสมาธิแผ่เมตตาอยู่ท่ามกลางความสงบเย็นของอากาศ ผู้เขียนเองได้เดินมุ่งหน้าลงดอยสู่เบื้องล่าง ตามทางเท้าอันขรุขระเข้าสู่หมู่บ้าน นำย่าม-กลดไปเก็บไว้ในรถปาเจโร่เรียบร้อยแล้ว ก็เดินทักทายพูดคุยกับญาติโยมชาวบ้านที่เตรียมอาหารได้นั่งรอเป็นแถวเพื่อจะตักบาตพระธุดงค์ เห็นหมู่นักเรียนยืนเข้าแถวอย่างพร้อมเพรียง บางคนยืนถือขันข้าว บางคนถือช่อดอกไม้สีขาว เหลือง แดง เตรียมถวายพระธุดงค์ ที่จะลงจากเขามาแผ่เมตตาให้ ระหว่างเดินทักทายกับญาติโยมชาวบ้านอยู่นั้น เห็นสุภาพบุรุษร่างเล็กผิวขาว แต่งกายดูเรียบร้อยดี ดูเด่นกว่าคนอื่นๆ ยืนอยู่หัวแถวกับกลุ่มนักเรียน เข้าใจว่าคงเป็นคุณครูแน่ๆ จึงเดินเข้าไปทักทายทำความรู้จักด้วยว่า

” สวัสดีครับ ” พร้อมยกมือไหว้

” สวัสดีครับ ” ผู้ถูกทักทายยกมือขึ้นไหว้ตอบตามธรรมเนียมประเพณีไทย

” อาจารย์มีลูกศิษย์มั้ยครับ ”

″ มีอยู่ทั้งหมด ๔๑ คน ″

″ อาจารย์คงเป็นอาจารย์ใหญ่อยู่ที่นี่ใช่มั้ยครับ ″

″ อ้อ... ! ใช่ครับ ผมเป็นครูใหญ่อยู่ที่นี่ ″

″ มาประจำอยู่ที่นี่นานหรือยังครับ ″

″ ผมย้ายมาอยู่ได้ประมาณ ๒ ปี ″

″ เป็นไงบ้างครับ ลูกศิษย์ดื้อมั้ยครับ ″

″ เด็กที่นี่ไม่ค่อยดื้อเท่าไหร่หรอก เขาเป็นคนอยู่อย่างสบาย ๆ ไม่ค่อยมีปัญหาเรื่องความประพฤติเท่าไร ″

″ เรื่องการเรียนการสอน เป็นยังไงบ้างครับ อาจารย์หนักใจอะไรมั้ย ″

″ การเรียนของเด็กที่นี่จะช้ามาก ถ้าจะเปรียบเทียบกับเด็กทางอื่นแล้ว รู้สึกว่าจะเทียบกันไม่ได้เลย เพราะการเรียนการสอนที่นี่จะขาดอุปกรณ์มาก แต่ในฐานะเป็นครูก็พยายามจะให้เขาได้เรียนรู้แต่สิ่งที่ดี แต่ปัญหาก็มีตรงที่เราไม่ค่อยมีเครื่องมือประกอบการเรียนการสอน มาใช้เป็นสื่อให้เด็ก การสอนส่วนใหญ่จึงใช้ระบบให้จดบนกระดานและท่องตามหนังสือเป็นหลัก ″

ฟังครูใหญ่เล่าถึงอุปสรรคการเรียนการสอนนักเรียนให้ฟังก็นึกน่าเห็นใจอยู่ นึกอยากจะช่วยจนสุดใจ แต่คงให้ได้แค่ใจคิด

″ สภาพความเป็นอยู่ของเด็กที่นี่เป็นอย่างไรบ้างครับอาจารย์ ″

″ พูดถึงสภาพความเป็นอยู่เรื่องอาหาร เด็กอยู่ที่นี่จะแย่มาก เพราะขาดสารอาหารพวกโปรตีน, เกลือ, สารไอโอดีน จึงทำให้เขามีพัฒนาการทางสมองทางสติปัญญาช้าด้วย ″

″ ทางโรงเรียนมีโครงการช่วยเหลืออย่างไรบ้างหรือเปล่าครับ ″

″ โครงการที่ทางโรงเรียนทำอยู่ตอนนี้ก็คือ การเลี้ยงไก่ เพื่อนำเอาไข่ไก่มาเป็นอาหารกลางวัน และปลูกผักสวนครัวบ้าง เพื่อเป็นอาหารเสริมให้กับเด็ก ″

″ เลี้ยงไก่ เด็กสนใจดีมั้ยครับ ″

″ เด็กสนใจดีครับ ระยะแรก ๆ ก็พากันเอาใจใส่เลี้ยงดูดี แต่ต่อมาระยะหลัง มีปัญหาเลยทำให้เลี้ยงไก่ไม่ค่อยได้ผลดีเท่าไร ″

″ ที่ว่ามีปัญหา เป็นปัญหาเกี่ยวกับอะไรหรือครับ ″

″ ปัญหาเรื่องอาหารไก่ เพราะทางโรงเรียนไม่มีงบค่าอาหารไก่ เลยทำให้การเลี้ยงไก่มีปัญหา และไก่ก็ไม่ออกไข่เท่าที่ควร ″

" อื่อ... น่าเห็นใจเด็กนะครับ พอจะขยันกับมีปัญหาซะนี่ "

" ครับ "

" แล้วเรื่องการปลูกพืชผักละเป็นอย่างไรบ้างครับ มีปัญหาเหมือนการเลี้ยงไก่มั้ยครับ "

" มีครับ "

" มันยังไงหรืออาจารย์ "

แล้วอาจารย์ใหญ่ก็บอกปัญหาการปลูกผักสวนครัวให้ฟังว่า " ถ้าปลูกผักหน้าฝนก็ไม่ค่อยมีปัญหาเท่าไร เพราะเราได้อาศัยน้ำฝนมารดผักที่ปลูกบ้าง แต่ช่วงหน้าหนาว หรือช่วงฤดูแล้ง เราไม่มีที่เก็บน้ำจึงไม่มีน้ำรดผัก เลยทำให้ปลูกไม่ได้ตลอด ตามโครงการที่เราตั้งใจเอาไว้ "

ชีวิตบนดอยช่างมีอุปสรรคกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตเสียแท้จริง หากแต่จะมองไปดูมุม ความสงบคือธาตุแท้ของจิตใจแล้ว ก็อยู่ได้อย่างสมถะ และมีความสุขใจดี แต่ส่วนเรื่องความดิ้นรนขวนขวายหาวัตถุภายนอกกันอย่างเอาเป็นเอาตายกับชีวิต ก็ดูเหมือนว่า ชีวิตบนดอยนั้นก็อยู่กันอย่างสันติ ไม่มีเรื่องวุ่นวายจิตใจมากมายอะไรนัก ผิดกับชีวิตเราๆ ท่านๆ ที่ทุ่มเทชีวิตทั้งชีวิตไปกับการดิ้นรน เพื่อหวังความสุขกับวัตถุ แต่หาความสุขใจแทบจะไม่มีเอาเสียเลยก็ว่าได้

สนทนากับท่านอาจารย์ใหญ่ผู้เป็นพ่อพิมพ์ของเด็กชาวเขา ยิ่งทำให้รู้สึกสงสารเด็กนักเรียนมากยิ่งขึ้นอีก ระหว่างที่คุยถามไถ่สารพันปัญหากันอยู่นั้น ผู้เขียนก็ยังไม่รู้จักชื่อเสียงท่านครูใหญ่เลย พอดีพระธุดงค์เดินลงจากเขามาถึงหมู่บ้านเพื่อรับบิณฑบาต อาจารย์ใหญ่เลยขอตัวไปนำลูกศิษย์ที่ยืนเรียงแถวอยู่ เพื่อจะได้ตักบาตกัน

พระธุดงค์รูปเป็นหัวหน้าเดินนำหน้ามายืนแผ่เมตตาอยู่ครู่หนึ่ง จึงเยื้องกายออกรับบาตร กับญาติโยมที่เตรียมพร้อมอยู่แล้ว ผู้เขียนก็ทำหน้าที่อีกหน้าที่หนึ่งควบคู่ไปด้วย คือเป็นช่างถ่ายภาพ จึงเดินหามุมจับรูปภาพให้พอใจ เห็นกลุ่มแม่ครัวชุดปลาเค็ม มาม่าแห้ง กำลังปรุงอาหารอยู่จึงแวะเข้าไป

เยี่ยมเยียนบ้าง สุภาพสตรีท่านหนึ่งก้มหน้าก้มตาทอดปลาเค็ม ปรุงอาหารถวายพระธุดงค์ และอีก ๒-๓ ท่าน ที่นั่งอยู่บนบ้านพักศาลาประชาคมประจำหมู่บ้าน กำลังช่วยกันคัดเลือกห่ออาหารแห้ง มีมาม่า ยารักษาโรค เพื่อจะนำไปแจกแก่ญาติโยมชาวบ้าน เลยถือโอกาสขึ้นไปทำความรู้จักให้เกิดความคุ้นเคยกันบ้าง

" สวัสดี ทุกคนครับ " ผู้เขียนได้ทักทายขึ้นก่อน เพื่อให้อีกฝ่ายได้รู้ตัว

" สวัสดีค่ะ " เสียงสุภาพสตรี ๒ ท่าน ทักตอบ พร้อมหันหลังเงยหน้าขึ้นมองตามเสียงที่ร้องทักทาย

" เหนื่อนมั้ยครับ "

" ไม่ค่ะ "

" ปกติประจำอยู่ที่หมู่บ้านนี้หรือเปล่าครับ "

" ไม่ค่ะ หนูอยู่ที่หนองขาวกลางเหนือ "

" เป็นครูหรือเปล่า "

" ไม่ใช่คะ หนูเป็นพนักงานสาธารณสุขชุมชนค่ะ "

" เป็นหมอด้วยหรือเปล่าครับ "

" อ๋อ... ! ไม่ใช่ค่ะ เป็นพยาบาลอนามัยค่ะ "

" แต่ก็ทำหน้าที่เป็นหมอไปในตัวใช่มั้ยครับ "

" ค่ะ "

" สบายใจดีมั้ยครับ กับงานบริการประชาชน "

" ก็สบายใจดีค่ะ "

" ชาวบ้านส่วนมากจะเจ็บป่วยด้วยโรคอะไรบ้างครับ "

" เป็นไข้หวัด ปวดหัวตัวร้อนกันตามธรรมดา แต่ชาวบ้านส่วนมากจะยังไม่ค่อยเข้าใจกับการรักษาปฐมพยาบาลกันดีเท่าไร ถ้าเป็นไข้หวัดหรือมีการเจ็บป่วย เขาจะรักษากันเองตามความเคยชิน แม้บางครั้งมีบาดแผลอะไร ชาวบ้านเขาจะรักษากันเอง โดยใช้ยาสมุนไพรพื้นบ้าน ถ้าไม่รุนแรงจริง ๆ เขาจะไม่ไปหาหมอ หรือจะไม่ไปพบที่อนามัยเลย แต่บางครั้งเราก็ต้องออกไปพบเขาเอง ไปแนะนำให้รู้จักการรักษาปฐมพยาบาล "

" หนักใจบ้างมั้ยกับงานบริการชาวบ้าน "

" ไม่หรอกค่ะ "

" ก็ถือว่าเป็นหน้าที่ของเรานะครับ " ผู้เขียนพูดเสริมให้กำลังใจแก่เธอ

" ก็คงจะเป็นอย่างนั้นแหละค่ะ "

" มาอยู่ที่นี่นานหรือยังครับ "

" สองปีแล้วค่ะ "

" ไม่คิดอยากจะลงดอยไปอยู่บ้านบ้างหรือครับ "

" ก็เคยคิดอยู่เหมือนกันค่ะ แต่เมื่อได้เลือกมาแล้ว ก็ทำใจได้ ไม่ค่อยคิดมากเท่าไหร่ และเมื่อมาอยู่นาน ๆ เข้า ก็ทำให้สนุกดี เพราะชาวบ้านเขาก็เป็นกันเอง เลยทำให้ไม่ค่อยคิดถึงบ้านมากเท่าไร "

" บ้านอยู่ในตัวเมืองแม่ฮ่องสอนหรือเปล่าครับ "

" หนู เหรอ ! "

" แม่นแล้วเจ้า "

" หนูเป็นคนจังหวัดอุบลค่ะ "

" อุบลราชธานีนี่นะ " เน้นเสียงเหมือนไม่แน่ใจว่าเธอเป็นคนเมืองอุบล

" ค่ะ "

" แล้วพี่ละค่ะ เป็นคนกรุงเทพฯ หรือเปล่าค่ะ "

" ผมก็เป็นคนทางเดียวกับคุณนั่นแหละแต่อยู่คนละจังหวัด "

" พี่อยู่จังหวัดอะไรค่ะ "

" ขอนแก่นครับ "

" ถ้างั้นพี่ก็พูดภาษาอีสานได้ซิ "

" ก็เว้าได้อยู่ "

" ไม่คิดว่า จะได้มาพบคนทางภาคเดียวกัน ดูแรก ๆ ก็คิดว่าเป็นคนทางนี้ "

" หนูหรือ "

" ใช่ครับ ดูเหมือนเป็นคนอยู่ภาคเหนือมาแต่เกิด "

" จริง ๆ แล้ว หนูเกิดที่จังหวัดอุบลฯ "

" แต่คุณพ่อ คุณแม่ ได้ย้ายมาอยู่ที่เชียงใหม่ได้ประมาณจะ ๑๐ ปีแล้ว "

" แต่ดูยังไงก็ยังคิดว่าเป็นคนภาคเหนืออยู่ดีละน่ะ "

" คุยกันมาตั้งนานแล้วจะไม่กรุณาให้รู้จักชื่อบ้างหรือครับ "

" ชื่อหนูหรือค่ะ "

" ครับชื่อคุณนั่นแหละ "

" ชื่อ ประคอง ค่ะ "

" ขอทราบนามสกุลด้วยครับ "

" คำแสนลาด ค่ะ "

" ชื่อ ประคอง คำแสนลาด " ผู้เขียนพูดซ้ำ พร้อมกับจดชื่อ-นามสกุล ลงในสมุดไดอารี่

" ขอให้ประคองคุณความดีเอาไว้ให้ตลอดไปนะครับ " ถือโอกาสให้พรเมื่อจดชื่อลงในไดอารี่เสร็จ

" ค่ะ " พร้อมกับมีเสียงหัวเราะอย่างเป็นกันเอง

" แล้วพี่จะไม่บอกชื่อพี่ให้รู้บ้างหรือค่ะ "

" ชื่อผมไม่เพราะเหมือนชื่อคุณประคอง อายบอกจังเลย "

" แหม อย่าเป็นคนเอาเปรียบกันซิค่ะ ต้องยุติธรรมต่อกันหน่อย " มีเสียงหัวเราะบ้างเหมือนไม่ยอม

" ผมชื่อ เลียง ครับ แต่ในบัตรประชาชนชื่อ ศุภกิจ ครับ "

" พี่อยู่กับหลวงพ่อมากี่ปีแล้วค่ะ "

" ๓-๔ เดือน นี่แหละครับ "

" หลวงพ่อต้องออกเดินธุดงค์อย่างนี้ตลอดทุกปีเลยหรือค่ะ "

" ครับ หลวงพ่อท่านจะนำหมู่พระสงฆ์และญาติโยมผู้มีศรัทธาในการปฏิบัติธรรมออกเดินธุดงค์ทุก ๆ ปี ในระหว่างเดือนมีนาคม "

" ใช้เวลาเดินธุดงค์ประมาณกี่เดือนค่ะ "

" ก็เกือบเดือนหรือหนึ่งเดือนน่ะ "

" โครงการนี้เริ่มตั้งแต่เมื่อไหร่คะ "

" โครงการนี้เริ่มมาได้หลายปีแล้ว ซึ่งทุกปีจะเริ่มรับสมัครตั้งแต่วันที่หนึ่งกุมภาพันธ์ถึงวันที่หนึ่ง มีนาคม และเริ่มอบรมอยู่หนึ่งอาทิตย์จึงจะพาออกสู่ภาคปฏิบัติ "

" มากันทีละมาก ๆ อย่างนี้ มีอาหารพอทานหรือค่ะ "

" อันนี้ ทางเราจะมีเสบียงเสริมอยู่ครับ ถ้าบิณฑบาตไม่พอก็จะมีแม่ครัวทำอาหารเสริมให้ แต่ถ้าไม่มีจริง ๆ ก็พากันถือศีลอด "

" ถือศีลอด หมายความว่าอย่างไรค่ะ "

" ถือการไม่ฉันอาหารเป็นวัตร "

" อย่างนี้ก็เหนื่อยแย่ซิค่ะ "

" มันก็ธรรมดา ก็ย่อมมีการเหนื่อยบ้างล่ะ แต่ส่วนใหญ่ก็ปฏิบัติกันอย่างนี้อยู่แล้ว อยู่แบบง่าย ๆ กินง่าย ๆ นอนง่าย ๆ แต่ได้บำเพ็ญภาวนาเยอะ ๆ หรือคุณประคองว่าอย่างไรครับ "

" เปล่าค่ะ ไม่ว่าอะไรค่ะ "

" หลวงพ่อท่านจะเน้นให้มีการปฏิบัติและเน้นการอยู่ป่าช้า ถ้าหาป่าช้าไม่ได้ ก็ให้อยู่ป่าธรรมดา ส่วนการอยู่การกิน ก็อยู่กินกันอย่างง่าย ชาวบ้านอยู่อย่างไร กินอย่างไร หลวงพ่อจะให้พระธุดงค์อยู่อย่างชาวบ้าน คือหมายความว่า ชาวบ้านอยู่กินอย่างไร พระธุดงค์ฉันได้กินได้ ชาวบ้านกินข้าวกับน้ำพริก พระธุดงค์ต้องฉันข้าวกับน้ำพริกด้วย ห้ามมิให้เรียกร้องสิ่งใดจากชาวบ้าน ถือการอยู่การฉันอย่างง่าย ๆ อย่างพระธุดงค์ "

" ค่ะ เข้าใจค่ะ " พร้อมกับพยักหน้าให้ที่บอกว่าเข้าใจ

" คุยแต่เรื่องทางพระธุดงค์ เลยลืมถามเรื่องทางคุณประคอง "

" เรื่องอะไรหรือค่ะ "

" ก็เกี่ยวกับหน้าที่ของคุณประคองนั่นแหละครับ "

" ว่าอย่างไงหรือค่ะ "

" ไม่ทราบว่าทางคุณประคองมีโครงการอะไรไหมเกี่ยวกับงานการบริการชาวบ้าน "

" มีอยู่เหมือนกันค่ะ "

" เกี่ยวกับอะไรบ้างครับ "

" ที่กำลังทำอยู่ในขณะนี้ก็มีโครงการกองทุนยา เพื่อสุขภาพชาวบ้านค่ะ เพราะชาวบ้านและเด็กส่วนใหญ่จะขาดเกลือเสริมไอโอดีนทำให้เกิดโรคคอพอกกันเป็นส่วนมากค่ะ "

" แล้วมีหน่วยงานอื่นเข้าช่วยเหลือบ้างไหมกับการพัฒนาสุขภาพของชาวบ้าน "

" ราชการหรือเอกชนค่ะ "

" ทั้งสองอย่างครับ "

" ราชการเขาก็มีงบประมาณการพัฒนาอยู่แต่ก็น้อย ทำอะไรไม่ค่อยได้มาก ส่วนทางด้านเอกชนก็มีพวกไทย-เยอรมัน หรือ เอฟ ที จี เข้ามาให้ความช่วยเหลือเรื่องการพัฒนาอยู่ค่ะ "

" ทางด้านไหนบ้างครับ "

" เกือบทุกด้านน่ะ ถ้าใครมีปัญหาเรื่องใด หรือหมู่บ้านไหนมีความเดือดร้อน

ทางองค์การนี้จะเข้าไปช่วยเหลือให้ โดยส่งเจ้าหน้าที่ออกไปตรวจสอบหาข้อมูลถึงความจำเป็น แล้วทางองค์การเขาจะพิจารณาให้ความช่วยเหลือไปตามความจำเป็นของแต่ละคน ″

″ อือ... ก็ดีเน๊าะ... ที่ยังมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาช่วยเหลืออยู่ วันนี้หลวงพ่อภาวนาพุทโธ พร้อมด้วยพระธุดงค์และญาติโยมที่มาก็คงจะช่วยเหลืออะไรได้ไม่มากนักหรอกนะ แต่จะได้มอบปัจจัยจำนวนหนึ่งให้ไว้เป็นกองทุนยาตามที่มีโครงการอยู่ เพื่อจะได้นำไปใช้ประโยชน์ตามเจตนาในการช่วยเหลือชาวบ้านนะครับ ! ″

″ ค่ะ ขอบคุณมากค่ะ ″ เสียงเธอกล่าวขอบคุณแทนชาวบ้าน

″ แต่คงจะให้คุณประคองเป็นตัวแทนทางอนามัยขึ้นไปรับกับพระสงฆ์ธุดงค์ที่ป่าช้า นะครับ ″

″ ค่ะ ได้ค่ะ ″

″ เคยขึ้นไปที่ป่าช้าหรือยังนี่ ″ ถามแหย่ดูเล่น ๆ ไปอย่างนั้นเอง

″ ยังค่ะ... ยังไม่เคยขึ้นค่ะ ″

″ กลัวผีหรือเปล่าครับนี่ ″

″ ก็กลัวอยู่เหมือนกันแหละค่ะ ″ เธอตอบพร้อมกับเสียงหัวเราะและรอยยิ้ม

″ ยังไงก็ให้ถือว่า เป็นการขึ้นไปรับพรบารมีจากพระธุดงค์ด้วยกันน่ะ และปัจจัยจำนวนนี้ ก็ถือว่าเป็นสินน้ำใจของพระธุดงค์ผู้มาถือเดินธุดงค์ในครั้งนี้ มอบให้เพื่อตอบแทนกับน้ำใจของชาวบ้านที่ได้ให้การต้อนรับ แม้ว่าตัวเขาเองจะไม่ได้ใช้โดยตรง แต่ก็ให้ถือว่าให้ลูกหลานของชาวบ้านได้ใช้ก็แล้วกัน นะครับ ! ″

″ ค่ะ เข้าใจค่ะ ″ พยักหน้าตอบรับด้วยความยินดี

″ ผมคงจะมีเรื่องพูดคุยกับคุณประคองเพียงแค่นี้นะครับ นี่ก็ได้เวลาพระท่านจะรับบิณฑบาตรอาหารแล้ว ผมเองก็จะขอตัวไปพบท่านอาจารย์ใหญ่ด้วย เพื่อจะได้แนะนำให้ขึ้นไปรับพรบารมีพระธุดงค์ด้วยกันที่ป่าช้า

″ ค่ะ ขอบคุณมากนะคะ ″ เธอกล่าวขอบคุณเป็นคำรบสอง ก่อนที่ต่างคนต่างลุกขึ้นยืน บิดกายยืดเส้น–สายโต้กับอากาศที่ยังหนาวเย็นอยู่ในตอนเช้า

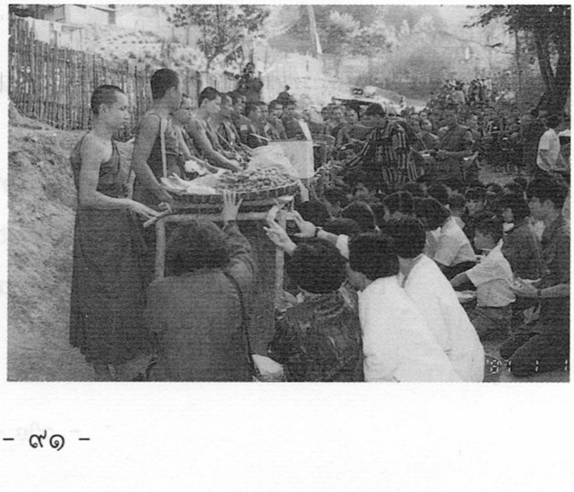

″ เชิญคุณประคอง ร่วมถวายอาหารพระธุดงค์กับเจ้าหน้าที่เลยนะครับ ″

แล้วผู้เขียนก็เดินจากไป มองหาท่านอาจารย์ใหญ่

″ เห็นครูใหญ่มั้ยครับ ! ″ เอ่ยทักทายถามหนูนักเรียนคนหนึ่งที่ยืนริมขอบทางก่อนจะเดินผ่านโต๊ะอาหารที่พระธุดงค์ท่านได้ยืนแผ่เมตตาให้พรกับญาติโยมชาวบ้านและเจ้าหน้าที่แม่ครัวอยู่

″ โน้น ″ เธอชี้มือบอกทางให้ ก็เห็นสุภาพบุรุษผิวขาวใส่เสื้อยืดกันหนาว นำนักเรียนชายกรอกน้ำใส่ระติกถวายพระธุดงค์อยู่

″ เป็นไงครับอาจารย์ สนุกดีมั้ยครับ ″ ผู้เขียนเอ่ยทักขึ้นก่อน พร้อมรอยยิ้มให้อย่างเป็นกันเอง

″ สนุกดีครับ นาน ๆ ทีได้ทำบุญกับพระธุดงค์จำนวนมาก ๆ อย่างนี้ ″

″ ครับ... ! ขอให้ได้บุญเยอะ ๆ นะครับ ″ ผู้เขียนอดยินดีด้วยไม่ได้ที่เห็นครูใหญ่พร้อมด้วยลูกศิษย์มีความตั้งใจเอาบุญกับพระธุดงค์

″ ครับ ″ เสียงตอบรับจากครูใหญ่ ในขณะที่มือยังจับอยู่ที่กระติกน้ำ และมืออีกข้างหนึ่งก็จับกระติกน้ำกรอกน้ำใส่

″ ลูกศิษย์อาจารย์ ก็ขยันดีนะครับ ″

″ ครับ ″

″ อาจารย์ครับ ผมอยากได้ข้อมูลทางโรงเรียนบ้างนะครับ เพื่อจะได้นำไปกราบเรียนต่อหลวงพ่อ เพื่อท่านจะได้ให้ความอนุเคราะห์ต่อไปวันข้างหน้า นะครับ ″

″ ออ... ! ยินดีครับ ″ แล้วอาจารย์ก็ผละจากการกรอกน้ำนั้น ได้กระโดดลงจากรถมายืนอยู่ข้าง ๆ กับผู้เขียน

″ ผมคงจะขอทราบชื่ออาจารย์ก่อนนะครับ ″ ผู้เขียนยื่นคำถามให้ยังอาจารย์ใหญ่เพื่อขอทราบชื่อ

″ ผมชื่อ บรรเลง สุปี ครับ ″ อาจารย์ได้บอกชื่อ

″ มีครูทั้งหมดกี่ท่านครับ ″

″ มีทั้งหมด ๓ ท่าน และนักการ ๑ ท่าน รวมเป็น ๔ ท่านครับ ″

″ อาจารย์พอจะบอกจำนวนนักเรียนชายหญิงได้มั้ยครับ ! ″

″ ได้ครับ นักเรียนทั้งหมดนั้นมีอยู่ ๔๑ คน แยกเป็นระดับชั้นได้ดังนี้

ชั้น ป.๖	มีนักเรียนชาย	๔	นักเรียนหญิง	๗	รวมเป็น	๑๑
ชั้น ป.๓	"	๘	"	๓	"	๑๑
ชั้น ป.๑	"	๑๐	"	๙	"	๑๙

" แล้วอย่างอื่นอาจารย์พอจะมีข้อมูลให้อีกมั้ยครับ "

" อย่างอื่นก็คงไม่มีนะครับ นอกเสียจากเรื่องนักเรียนที่นี้ เมื่อเรียนจบแล้ว จะไปเรียนต่อที่อื่นไม่ค่อยได้ "

" เป็นเพราะอะไรหรือครับอาจารย์ "

" ก็เกี่ยวกับสภาพทางครอบครัว พ่อ-แม่ ของเด็ก ไม่สะดวกจะส่งให้เรียนต่อได้ เด็กนักเรียนบางคนเรียนดี อยากจะเรียนต่อ แต่ก็ไม่ได้เรียน จึงทำให้เขาพลาดโอกาสไป "

" ไม่มีหน่วยงานอื่นเข้ามาให้ความช่วยเหลือบ้างหรือครับ "

" มีแต่ไม่มาก หรือบางครั้งก็รับจำนวนจำกัด แต่ก็มีเด็กบางคนต้องการเรียนอยู่เหมือนกันนะ "

" อันนี้ผมคงจะนำไปกราบเรียนถวายหลวงพ่อท่านดูก่อนนะครับ " แล้วผู้เขียนก็ได้ชี้แจงให้ท่านอาจารย์ใหญ่ทราบถึงเจตนาและหลักปฏิบัติธรรมของหลวงพ่อว่า

" หลวงพ่อท่านจะเน้นในทางการเป็นผู้ให้ โดยมิได้มุ่งหวังวัตถุสิ่งของอะไรจากชาวบ้าน เพียงเพื่อปรารถนาให้ทุกคนได้มีความสุขกาย แม้ในหมู่พระสงฆ์เอง ท่านก็จะแนะนำให้ทำหน้าที่เป็นผู้ให้ตลอด ทั้งการบำเพ็ญทานแจกสิ่งของ และได้ให้ธรรมทานด้วย ซึ่งถือว่าเป็นกิจสำคัญ ตามปกติแล้วหลวงพ่อพร้อมด้วยหมู่พระสงฆ์ ท่านจะบำเพ็ญทานมอบปัจจัยจำนวนหนึ่งให้กับทางโรงเรียนทุกจุดที่หลวงพ่อได้นำพาหมู่คณะไปพักอาศัย เพื่อมอบให้เป็นทุนอาหารกลางวันให้กับนักเรียน และวันนี้ คงจะมอบปัจจัยให้เหมือนทุกครั้งนะครับ จึงใคร่ให้อาจารย์พร้อมด้วยลูกศิษย์ได้ขึ้นไปรับปัจจัยกับพระธุดงค์ที่ป่าช้า ด้วยกันนะครับ "

" ครับ... ขอขอบคุณมากครับ " อาจารย์ใหญ่กล่าวขอบคุณผู้เขียน

" ผมเองก็ขอบคุณอาจารย์ด้วยที่ได้ให้ข้อมูล ให้คำพูดต่าง ๆ กับการสนทนาวันนี้ก็ถือว่า เป็นการพูดคุยเพื่อปรึกษากันนะครับ "

" ครับ... ! ยินดีมาก มีอะไรจะให้ช่วยเหลือก็ยินดีช่วยเต็มที่เลยครับ " พร้อมเสียงหัวเราะให้อย่างเป็นไมตรีต่อกับผู้เขียน

" ผมคงจะขอตัวต่ออาจารย์ขึ้นไปพบหลวงพ่อก่อนนะครับ ยังไงอาจารย์ก็พาลูกศิษย์ขึ้นตามไปที่หลังด้วยนะครับ ทานอาหารก่อนก็ได้นะครับ " ผู้เขียนบอกขอตัว ก่อนจะจาก

ขึ้นไปพบหลวงพ่อ แล้วก็เดินกลับมาที่ศาลาประชาคมอีกครั้ง เพื่อเอาถุงย่าม ฟิล์ม สัมภาระช่วงนี้มีน้อย จึงไม่ค่อยจะเสียเวลามากเท่าไร สะพายย่ามเดินขึ้นเขาก็เบาไม่หนักมากเท่าไร เดินไปพร้อมพระธุดงค์บางกลุ่มที่ท่านรับอาหารเสร็จแล้ว และได้เข้าไปกราบเรียนหลวงพ่อตามสิ่งที่ได้ไปปฏิบัติมา

ก้มกราบ ๓ ครั้ง หลวงพ่อกำลังนั่งขัดสมาดอยู่ในท่าสมาธิ ท่านได้ปรารภเป็นธรรมให้พรว่า

″ ขอให้มีปัญญา รักษาความดีให้เป็นบารมี เพื่อชี้ทางแก่ผู้อื่นให้พ้นทุกข์ร่วมกันเทอญ... ″

น้อมก้มตัวลงรับพรแล้วเปล่งวาจาว่า สาธุ... สาธุ... สาธุ... อนุโมทามิ ก่อนจะเงยหน้าขึ้น

″ มีญาติโยมชาวบ้านมาทำบุญใส่บาตรกันเยอะมั้ย ″ หลวงพ่อได้เอ่ยถามก่อน ๆ ผู้เขียนจะรายงาน

″ มีเยอะอยู่พอสมควรครับหลวงพ่อ ″ นั่งประนมมือตอบท่าน

″ คณะครู-นักเรียนมามั้ย ″ หลวงพ่อถามถึงครูและนักเรียน

″ มาครับผม ! ครูใหญ่ได้นำนักเรียนมาตักบาตพระธุดงค์ด้วยครับ ″

″ อื่อ... ! แล้วชาวบ้านล่ะเป็นยังไงบ้างให้ความร่วมมือดีมั้ย ″

″ ดีครับ... หลวงพ่อ ส่วนมากจะใส่บาตกันเยอะอยู่ครับ ″

″ ประมาณเท่าไร ... ถึงร้อยคนมั้ย ! ″

″ ถึงครับผม... ดู ๆ แล้วจะมากกว่าที่หมู่บ้านห้วยฮี้ด้วยครับ ″

″ ชาวบ้านส่วนมากก็มีความตั้งใจดีใช่มั้ย ″

″ ใช่ครับ... หลวงพ่อ เห็นเตรียมขันข้าว-อาหารใส่บาตกัน มานั่งรอเป็นแถว หากถ้าจะให้คำนวณแล้ว เกือบจะถึงสองร้อยครับ ″

″ ชาวบ้านคงจะไม่หนักใจอะไรกับพวกเรานะ ″ หลวงพ่อเป็นห่วงชาวบ้าน กลัวว่าจะทุกข์ใจด้วย

″คงไม่หนักใจอะไรหรอกครับหลวงพ่อ เพราะถ้าเขามีความทุกข์ใจ หนักใจด้วยแล้ว คงจะไม่พากันออกมาทำบุญตักบาตมากขนาดนี้หรอกครับ ″

″ เขาก็ทำบุญด้วยศรัทธาดีนะ ″

″ ครับ... ผม ! ″

" แล้วตอนนี้พระธุดงค์รับอาหารขึ้นมาเกือบจะหมดหรือยังนี่ " หลวงพ่อหันเรื่องมาถามถึงพระธุดงค์บ้าง

" เกือบจะหมดแล้วล่ะครับหลวงพ่อ เห็นขึ้นมาแล้วเป็นส่วนมาก "

" แล้วโยมธุดงค์ล่ะ เป็นไงบ้าง " หลวงพ่ออดเป็นห่วงลูกโยมธุดงค์ไม่ได้

" โยมธุดงค์ก็รอรับอาหารต่อจากพระธุดงค์อยู่ครับ คงจะทยอยขึ้นมาตามหลังพระธุดงค์ "

" แล้วกลุ่มที่ป่วยนอนพักอยู่ข้างล่างเป็นไงบ้าง หายดีกันบ้างหรือยัง "

" เมื่อผมลงไปตอนเช้า ๆ ก็เห็นลุกขึ้นมาสวดมนต์กัน และเห็นนั่งผิงไฟอยู่ คิดว่าคงจะหายกันบ้างแล้วนะครับผม "

" มีใครเป็นอะไรมากมั้ย "

" โยมธุดงค์ใช่มั้ยครับ...หลวงพ่อ "

" ใช่...โยมธุดงค์นั้นแหละ "

" บางคนก็เป็นมากอยู่นะ...หลวงพ่อ "

" สาเหตุส่วนใหญ่เป็นเพราะอะไรหรือ "

" คงเป็นเพราะโยมธุดงค์ ไม่เคยเดินลำบากอย่างนี้มาก่อนละครับ...หลวงพ่อ "

" แต่ตอนเช้าที่เราลงไปนั้นดีขึ้นมากแล้วใช่มั้ย..!

" ใช่...ดีขึ้นมากแล้วครับ...หลวงพ่อ "

" โยมธุดงค์นี่ก็เก่งนะ ขนาดเดินไม่ไหวแล้วใจยังแข็ง ก็ถือว่าเก่งใช้ได้นะ...ขนาดหลวงพ่อเคยเดินมามากเท่าไหร่แล้ว ก็เกือบจะไม่รอดเหมือนกัน แต่ก็ยังดีว่าเรามีกัมมัฏฐาน มีองค์พุทโธมาคอยแผ่ให้ช่วยเหลืออยู่ ถ้ามิเช่นนั้นแล้ว เราคงจะไม่มีกำลังใจแผ่เมตตาให้โยมได้ และคงจะแพ้แก่โยมธุดงค์แน่ ๆ "

หลวงพ่อหัวเราะอย่างมีชัยชนะกับได้ผ่านอุปสรรคต่าง ๆ มาได้ จึงได้แนะนำกับผู้เขียน

" ยังไง เราก็อย่ายอมแพ้นะ มาเดินใกล้ชิดกับหลวงพ่อ รับใช้อุปัฏฐากหลวงพ่อ

ต้องให้ได้บารมีจากหลวงพ่อสักอย่างหนึ่งจับองค์กัมมัฏฐานให้ได้จับนิมิตรองค์หลวงพ่อพุทโธ ให้ได้ จิต สมาธิ มันจะได้เอง เป็นเองโดยธรรมชาติอย่างอัตโนมัติ เข้าใจมั้ย ″

หลวงพ่อย้ำเตือนกับผู้เขียนอีก

″ ครับผม ! เข้าใจครับหลวงพ่อ ″ ตอบรับกระแสเมตตาบารมี ด้วยความปลื้มใจที่ท่านหวังดีและเน้นกัมมัฏฐานให้

″ เวลาเท่าไหร่แล้วนี่ ″ หลวงพ่อถามเวลา

″ ไม่มีนาฬิกาครับ หลวงพ่อ ″ ตอบหลวงพ่อไปอย่างซื่อ ๆ

″ ที่หลังหัดพกบ้างซิ ″ หลวงพ่อหันมาบอกให้ซื้อหานาฬิกาไว้บ้าง

″ ก็อยากจะมีใช้อยู่สักเรือนเหมือนกันแหละครับ หลวงพ่อ... แต่ ... ″ พูดยังไม่จบความเลย หลวงพ่อท่านพูดขึ้นดักทางว่า...

″ ไม่ต้องมาแต่... มาเต่อ... อะไรหรอก จะรอให้พระซื้อให้ก็ว่ามาเถอะ ″

ก็เลยได้แต่นั่งหัวเราะเท่านั้นเอง แล้วจึงว่า

″ ถ้าได้จากผู้มีบุญ ก็คงจะเป็นบุญบารมีของผู้รับอยู่มิใช่น้อยแหละครับ ″

″ อย่าทำเป็นอ้อนเลย... รอไปเถอะ ″ พร้อมกับมีเสียงหัวเราะให้อย่างเบิกบานใจ แล้วหลวงพ่อจึงหันไปทางคุณฉลามว่า...

″ ฉลาม... ! ″ หลวงพ่อร้องเรียกคุณฉลามซึ่งอยู่อีกมุมหนึ่งใต้ต้นไม้

″ ครับ... ผม ! ″ เสียงคุณฉลามร้องตอบหลวงพ่อ

″ เวลาเท่าไหร่แล้ว ″

″ สี่โมงครึ่ง... แล้วครับ... ผม ″

″ โอ่... ! สายแล้วนี่เนาะ ″ หลวงพ่ออุทานกับเวลาว่าช่างเร็วและสายไวแท้

″ พระธุดงค์คงจะขึ้นมาพร้อมกันหมดแล้วนะ ″ หลวงพ่อหันไปถามถึงพระธุดงค์

″ คงจะขึ้นมาหมดแล้วล่ะ ครับ... ผม ! ″

″ ให้มหาเลียงไปประสานงานดูทางโน้นนะว่ามีใครขึ้นมาบ้าง จะได้มอบปัจจัยและสิ่งของให้ และให้พระสงฆ์เจ้าหน้าที่พระพี่เลี้ยงเป็นตัวแทนหมู่สงฆ์มอบให้นะ ″

หลวงพ่อท่านสั่งงานและมอบหน้าที่ให้ไปปฏิบัติกับพระธุดงค์ และก่อนผู้เขียนจะลุกจากไป หลวงพ่อก็เอ่ยถามอีกว่า...

″ มีญาติโยมจากที่อื่นมาบ้างมั้ย ″

″ มี ครับ... ผม ! มีญาติโยมมาจากอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี มาร่วมทำบุญ

ถวายอาหารเพลด้วย ″

″ โยม... มาจากสระบุรี ″ หลวงพ่อทำเสียงแปลกใจ เหมือนไม่มั่นใจว่า จะมีโยมจากแดนไกลตามมาจริง

″ ครับ... ผม ! โยมมาจากสระบุรี ″

″ มากันทั้งหมดกี่คนล่ะ ไม่ทราบว่าโยมเอารถอะไรมา ″

″ ๔-๕ คน ครับ... ผม ! เห็นมีรถเก๋งคันเล็กๆ ดูเหมือนรถกระป๋องสีขาวมาคันหนึ่ง ครับ... ผม ″

″ รถคันเล็กๆ อย่างนั้น วิ่งขึ้นเขาไหวเหรอ... ″

″ ก็คงไหว ครับ... ผม ! หลวงพ่อ ″

″ ไม่ทราบว่า โยมมาด้วยธุระอะไร ″

″ เท่าที่ได้ถามดู ...โยมบอกว่า ตั้งใจมาทำบุญถวายอาหารแด่พระธุดงค์ เห็นนำน้ำดื่มมาเยอะพอสมควร ครับ... หลวงพ่อ ″

″ โยม... นี่ก็ใจเอานะ ขนาดพระธุดงค์ขึ้นเขามาตั้งไกลแล้ว โยมก็ยังอุตส่าห์ตามมาทำบุญอีก ก็ถือว่าเป็นความดี เป็นบุญบารมีของโยมนะนี่ ที่มีจิตใจตามมาทำบุญถวายอาหารแด่พระธุดงค์ผู้ทรงศีล ผู้สิ้นกิเลสแล้วในขณะปฏิบัติ ทำบุญกับพระผู้มีศีลบริสุทธิ์ต่อไปในภายหน้า โยมจะอุดมสมบูรณ์ไม่อดไม่อยากนะนี่ ″

ฟังหลวงพ่อกล่าวอานิสงส์ผลบุญที่ผู้บำเพ็ญบุญด้วยจิตใจอันบริสุทธิ์ประกอบด้วยศรัทธาที่พร้อมด้วยเจตนาของคุณแม่สายบุญชาวสระบุรีแล้ว ก็อดปลื้มปิติใจแทนด้วยไม่ได้ ก็อนุโมทนา... สาธุ... กับบุญกุศลอันยิ่งใหญ่ที่ได้บำเพ็ญด้วยนะครับ และขณะที่นึกสาธุ... อยู่ในใจนั้น หลวงพ่อก็เอ่ยเตือนให้ลุกขึ้นไปปฏิบัติหน้าที่ว่า

″ ไป... ไปได้แล้ว... ไปประสานงานนะว่าจะทำอย่างไรบ้าง ″

″ ไม่ทราบว่าหลวงพ่อจะออกไปหรือเปล่าครับ... ผม ! ″ กราบเรียนถามหลวงพ่อก่อนจะลุกออกไปทำหน้าที่

″ หลวงพ่อจะขอดูก่อนนะว่าผีมันจะให้ไปหรือเปล่า เพราะเมื่อคืนนี้มันมาขอร้องให้หลวงพ่ออยู่แผ่เมตตาให้มันนานๆ ″ แล้วหลวงพ่อก็หันมาถามผู้เขียนว่า

″ เราเห็นอะไรบ้างหรือเปล่าเมื่อคืนนี้ ″

″ ไม่เห็นอะไรเลย... ครับ... ผม ! ″

″ ไม่รู้หรือว่า ที่นี่มีอะไร ″

″ ไม่รู้ ครับ... ผม ! ″

″อะไรกันนี่...เมื่อคืนนี้มีวิญญาณผีตายโหงมันพากันมาหาหลวงพ่อเต็มไปหมดเลย มันมานิมนต์ให้หลวงพ่ออยู่แผ่เมตตาให้ นี่... แสดงว่า เรานอนไม่รู้เรื่องอะไรเลยนี่ ระวังนะ ผีมันจะมาจับเอาไปอยู่ด้วย ″ หลวงพ่อท่านพูดแหย่ให้ลูกศิษย์ระวัง

″ เห็นว่ามีครูบาอาจารย์ผู้บารมีคุ้มครองอยู่ เลยนอนหลับสบายดีครับ ... ผม เมื่อ คืนนี้ ″

″ บารมี บารแมอะไร... ระวังเถอะ ผีมันจะมาลากลงหลุมด้วย ″ หลวงพ่อท่านเตือนไม่ให้ประมาทว่า ถึงจะอยู่ใกล้ครูบาอาจารย์ก็เถอะ ถ้าไม่เจริญภาวนาแล้วก็มีสิทธิ์โดนผีเล่นงานเอาได้เหมือนกัน

″ ... ไม่รู้หรือว่า มีผีตายโหงอยู่ที่นี่ ″ หลวงพ่อย้อนถามอีก

″ ไม่รู้... ครับ... ผม ! ″

″ ลงไปนี้ ลองไปสอบถามคนเฒ่าคนแก่ในหมู่บ้านดูนะว่า คนที่ตายเมื่อสองสามวันนี้ ตายด้วยโรคอะไร ″

″ ครับ... ผม ! ″

″ ไม่ไหวเลย ลูกศิษย์นี้ ที่หลังต้องหัดเป็นคนศึกษาหาข้อมูลบ้างซิว่ามีอะไรบ้าง ไปสอบถามชาวบ้านดูนะ ″ หลวงพ่อบอกทางให้เป็นคนเฉลียวฉลาดปัญญาไว

″ ครับ... ผม ″ คำนี้ชอบใช้เกือบจะทุกครั้งที่หลวงพ่อสั่งงาน

″ พอละ ไปประสานงานกันทางโน้นไป มีอะไรก็ให้ปรึกษากับพระเจ้าหน้าที่ดูนะว่า จะมอบอะไรให้ทางคณะครู-นักเรียนบ้าง ″

หลวงพ่อบอกให้ไปประสานงานกับพระเจ้าหน้าที่ เพื่อทำพิธีมอบปัจจัย เป็นทุนอาหารกลางวันให้กับครู-นักเรียนและมอบเป็นกองทุนยาสงเคราะห์ชาวบ้านด้วย

″ ก็มีปัจจัยของมูลนิธิมอบให้กับทางโรงเรียน ส่วนทางอนามัยได้เอาปัจจัยที่พระธุดงค์และญาติโยมธุดงค์ที่ร่วมกันบริจาคสมทบ กับโยมที่มาจากสระบุรี ร่วมทำบุญมาเป็นปัจจัยจำนวน

๗๐๐ บาท ครับ... หลวงพ่อ ″

″ อย่างอื่น มีมั้ยล่ะ ที่จะมอบให้ ″

″ ก็มีพวกยาต่าง ๆที่หลวงพ่อให้เช็คดูเมื่อเช้านี้ ตอนนี้แบ่งได้ ๓ ถุง พร้อมอาหารแห้ง พวกมาม่า ครับ... ผม ″

แล้วผู้เขียนก็นั่งคุกเข่าประนมมือก้มกราบ ๓ ครั้ง ลุกเดินออกไปยังบริเวณลานธรรมที่พระธุดงค์ประชุมกัน และบางกลุ่มบางท่านก็ฉันอาหารเสร็จ ได้นั่งสมาธิแผ่เมตตาอยู่ พอเดินเข้าไปใกล้ ๆ ท่านพระอาจารย์สุโขเห็น จึงเรียกให้เข้าไปหา พร้อมกับกระซิบว่า ...

″ หลวงพ่อจะออกมามั้ย... ″

″ หลวงพ่อคงจะไม่ออกมาหรอกครับ... อาจารย์ ″

″ แล้วปัจจัยที่จะมอบให้คณะครู–นักเรียน ให้หมู่สงฆ์เป็นผู้มอบให้ใช่มั้ย ″

″ ใช่... ครับ... ผม ! หลวงพ่อท่านแผ่เมตตามาว่าอย่างนั้น ″

″ ปัจจัยอยู่กับใครล่ะ ″ ท่านพระอาจารย์สุโขถามหาปัจจัยที่จะมอบให้แก่คณะครู–นักเรียน และอนามัย″

″ อยู่ที่ผม ครับ... อาจารย์ ″

″ เออ... ! งั้นมหาเก็บไว้ก่อนนะ รอให้หมู่พระสงฆ์ท่านนั่งสมาธิเสร็จเสียก่อนนะ ″

″ ครับ... ผม ! ″ ตอบรับท่านอาจารย์แล้วก็ถอยหลังกลับออกมานั่งรออยู่รอบนอก

... หมู่พระสงฆ์ฉันภัตตาหารมื้อเพล นั่งสมาธิจิตเสร็จแล้ว ก็ทำพิธีฝังสมบัติที่บริเวณใต้โคนต้นประดู่ใหญ่ใกล้ ๆ กับธรรมมาสน์ชั่วคราวที่แสดงธรรมหลวงพ่อ โดยมีท่านพระอาจารย์จรูญ ท่านพระอาจารย์ประสิทธิ์ คณะพระสงฆ์เจ้าหน้าที่หัวหน้ากลุ่มแต่ละกลุ่มเปลี่ยนกันออกมาขุด เพื่อเอาบารมีด้วยกัน

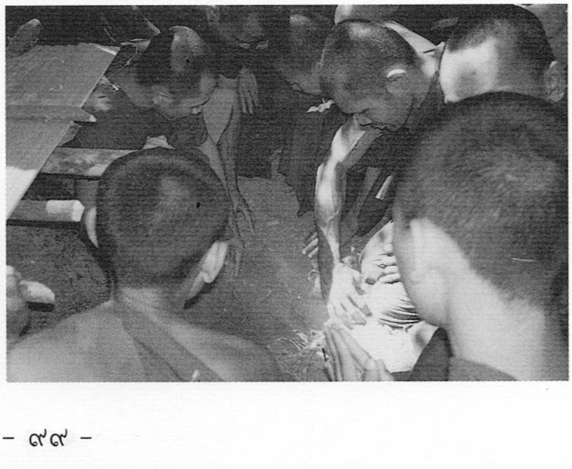

... ขุดหลุมเสร็จ หมู่พระสงฆ์ก็ยกไหสมบัติขึ้นอธิษฐาน ก่อนจะวางลงไปในหลุม เขี่ยดินกลบ หมู่สงฆ์ธุดงค์ทั้งมวลที่นั่งอยู่ก็พร้อมกันสวดทศบารมี หัวหน้ากลุ่มพระธุดงค์แต่ละกลุ่มก็ออกมาเขี่ยดินกลบหลุมสมบัติพร้อมกัน ต่างรูปต่างองค์ก็สวดคาถาของใครของมันลงไป ในขณะที่เขี่ยดินกลบหลุม

สมบัตินั้น เพื่อให้ทรัพย์สมบัติที่ฝังไว้ในพื้นแผ่นปฐพีฝากไว้กับแม่พระธรณีนี้ ให้เกิดเป็นทรัพย์มรดก เป็นอริยทรัพย์ นำเข้าสู่ทางเจริญ คือ ศีล สมาธิ ปัญญา อันเป็นทางเข้าสู่ความพ้นทุกข์

... พระอาจารย์คำรณ ซึ่งวันนี้หลวงพ่อแผ่เมตตาให้เป็นผู้นำหมู่คณะปฏิบัติ ก็ได้เป็นตัวแทนหลวงพ่อนำกล่าวคำอธิษฐานทำพิธีมอบปัจจัยจำนวน ๒,๕๓๗ บาท เพื่อให้เป็นกองทุนอาหารกลางวันเด็กนักเรียน ซึ่งมีอาจารย์ใหญ่เป็นผู้รับมอบ และมอบปัจจัยอีกส่วนหนึ่งเท่ากับ พ.ศ. ๒๕๓๗ บาท ให้เป็นกองทุนยาอนามัยประจำหมู่บ้าน พร้อมเวชภัณฑ์ยาสามัญประจำบ้านให้กับทั้งทางโรงเรียนและอนามัยอย่างละถุงด้วย

... เสร็จพิธีมอบปัจจัยแล้ว ก่อนพระสงฆ์ท่านจะแยกย้ายกันไปเก็บสิ่งของสัมภาระอย่างอื่น มีถุงย่ามกลด เป็นต้น ท่านก็ได้ให้ศีลให้พรแก่บรรดาญาติโยม มีทั้งชาวบ้านและแขกต่างถิ่น ที่ขึ้นไปรับพรบารมีกับพระธุดงค์

๑๔.

น้ำมนต์ดลใจ

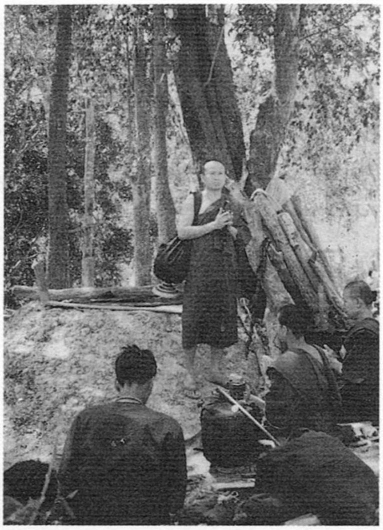

... เที่ยงครึ่ง เป็นเวลาแห่งการนัดหมายว่า พระธุดงค์ทุกรูป ญาติโยมธุดงค์ทุกคน จะต้องมารวมกลุ่มกันอีกที่ลานธรรมชั่วคราวนี้ เพื่อทำพิธีสมาทานถือธุดงค์ก่อนออกเดินทางกันเหมือนทุกครั้ง ผู้เขียนเห็นว่าพิธีการทุกอย่างเรียบร้อย จึงได้กราบลาขออนุญาตครูบาอาจารย์เดินลงไปข้างล่างที่หมู่บ้านก่อน เพื่อไปเตรียมสัมภาระ อาสนะ ที่นั่งของหลวงพ่อและน้ำดื่มที่ต้องใช้ระหว่างทาง

เดินทางลงมาถึงหมู่บ้านสักพักใหญ่ ๆ พระสงฆ์ธุดงค์ก็เดินตามหลังลงมาจากป่าช้า บางกลุ่มก็เดินตามเส้นทางผ่านเลยไป บางกลุ่มบางรูปก็หยุดแวะเติมน้ำใส่กระติกบ้าง ส่วนที่เห็นอยู่กันเป็นกลุ่มใหญ่ก็มีแต่ทางโยมธุดงค์เท่านั้นที่ยังไม่ขยับเขยื้อนกองทัพกันเลย เหตุทั้งนี้เพราะรอกลุ่มที่อยู่บนป่าช้ายังไม่ลงมานั้น จึงได้นั่งรอกันอยู่ที่บริเวณสวนเพาะชำข้างริมทาง มีเนินจอมปลวกใหญ่อยู่ใต้ต้นประดู่ใหญ่ที่ขึ้นคู่กันอยู่ข้างจอมปลวก ซึ่งก็เหมาะกับการทำเป็นที่นั่งแสดงธรรมของครูบาอาจารย์ มีพระอาจารย์หลวงเตียคมสันต์กับท่านพระอาจารย์หลวงพ่อไสว ทำหน้าที่คอยให้กัมมัฏฐานเป็นธรรมทานแก่ญาติโยมอยู่

... เมื่อญาติโยมธุดงค์ลงมาจากป่าช้ากันหมดทุกกลุ่มแล้ว หลวงพ่อพร้อมกับคุณฉลาม และเจ้าปิติ และเจ้าไก้แจ้ก็ลงมาถึง ซึ่งหลวงพ่อได้แวะเข้าไปเยี่ยมสนทนาธรรมให้กำลังใจแก่ญาติโยมธุดงค์ในแนวปฏิบัติกัมมัฏฐาน ก่อนจะนำออกเดินทางไปยังจุดต่อไปว่า...

" ขอให้ลูกทุกคนจงสงบจิตภาวนา ทำใจให้ผ่องใส ภูมิใจกับความดีของตนเอง อย่าให้จิตเศร้าหมองกับอารมณ์ใด ๆ ที่เกิดขึ้น ที่มากระทบได้ ยกจิตให้สูง ยิ่งกว่าสิ่งใดในสังขาร มองดูความสงบ ให้รู้ด้วยจิตที่มีองค์พุทโธ คือมีความรู้สึกที่ตื่น เบิกบานอยู่ มองให้เห็นความทุกข์ในร่างกาย คือ ธาตุ ๔ ขันธ์ ๕ นี้ ที่เราได้เดินมารู้ด้วยจิตที่อยู่เหนือทุกข์ จิตรู้ที่อยู่เหนือเวทนาทั้งปวง เราเดินขึ้นเขาสูง เดินมากี่ลูกแล้ว เรายังเดินผ่านมาได้ แต่การเดินจิตใน

กัมมัฏฐาน ให้เข้าถึงพระนิพพานนั้น สูงยิ่งกว่าสิ่งใดในโลก ถ้าใครเดินจิตในกัมมัฏฐานได้ ผู้นั้นแหละชื่อว่า ได้พ้นทุกข์ไปตลอดชาติ จะไม่กลับมาวกเวียนว่ายตายเกิดอยู่อีก จะไม่กลับมาหลงเดินอยู่ในกองกิเลสแห่งวัฏฏะสงสารอีกต่อไปฉะนั้นวันนี้พ่อขอแผ่เมตตาความหวังดีบอกทางพ้นทุกข์ให้กับลูกธุดงค์ทุกคน ได้เดินตามรอยพระอริย พระอรหันต์ เดินในทางศีล สมาธิ ปัญญา พ่ออธิษฐานจิตแผ่ให้ ขอให้ลูกทุกคน จงมีปัญญา รู้ทุกข์ ดับทุกข์ ด้วยกัมมัฏฐานธุดงค์ทุกคนเทอญ... ”

แล้วโยมธุดงค์ทุกคนต่างก็น้อมรับบารมีด้วยสุขใจ เปล่งเสียงรับพร้อมกันว่า

” สาธุ... สาธุ... สาธุ... อนุโมทามิ ”

หลวงพ่อได้กล่าวเสริมต่ออีกว่า

” เอานะลูกทุกคนนะ ฟังพ่ออีกสักหน่อยนะ วันนี้พ่อจะให้ลูกเดินดูกัมมัฏฐานด้วยจิต คือหมายความว่า ให้เดินด้วยใจที่สงบที่สุด เดินอย่างมีสติรู้เท่าทัน ในอารมณ์จิตของตัวเอง ไม่ให้เดินด้วยเท้าแต่สักว่าเดิน แต่ให้ลูกเดินด้วยใจอย่างสงบ ในขณะเดินก็ให้กำหนดจิตดู รู้ภาวนา พุทโธ...พุทโธ...พุทโธ...ไป ถึงจะขึ้นเขาสูงสักปานใด ก็ให้จิตใจเราสูงตามด้วย เข้าใจมั้ยลูกทุกคน (หลวงพ่อย้อนถามโยมธุดงค์ที่นั่งฟังอยู่) และวันนี้พ่อจะพาลูกเดินสักระยะหนึ่งก่อน จะพาเดินประมาณสัก ๔-๕ กิโลเมตรก่อน แล้วพ่อจะให้ลูก ๆเดินกันเอง หลวงพ่อจะคอยดูอยู่ข้างหลังว่า จะมีใครเดินไหว หรือเดินไม่ไหว พ่อจะได้แผ่ให้ หรือถ้ามีใครตาย หลวงพ่อก็จะได้สวดบังสกุล ชักอนิจจา แผ่เมตตาให้ว่า... ขอให้ไปสู่ที่ชอบ ๆเถ้อะ...! (หัวเราะ)

เอาละนะก่อนออกเดินทางกัน ขอให้ลูกทุกคนได้สงบจิตร่วมกันสักอึดใจหนึ่ง ให้ทุกคนกำหนดจิต เพ่งวาโยธาตุ เพ่งให้ใจมีความสงบเย็น ไม่มีทุกข์กับสิ่งใด มีแต่ความเบากาย เบาใจ หลวงพ่อขอแผ่เมตตาให้ลูกธุดงค์ทุกคน จงมีแต่ความผ่องใส มีความสงบเย็น..., ถึงในร่างกายสังขารเราจะมีทุกข์ เจ็บปวด มีความเหน็ดเหนื่อยอย่างไร แต่ให้ใจเรามีความผ่องใส มีปัญญาหยั่งรู้ ดับทุกข์ เดินจิตรู้ในกัมมัฏฐาน มีศีล สมาธิ ปัญญา คือทางพ้นทุกข์ เทอญ...

ญาติโยมธุดงค์ทั้งมวลก็เปล่งเสียงว่า...สาธุ...สาธุ...สาธุ... อนุโมทามิ พร้อมกันอีกครั้ง

...แล้วพระคุณหลวงพ่อก็ได้ก้าวลงจากเนินจอมปลวกนั้น เดินนำหน้าตามเส้นทางผ่านหมู่บ้านไป ได้ระยะทางพอประมาณ ๔-๕ กิโลเมตร ซึ่งเป็นทางลาดชันลงดอย และจะขึ้นต่อไปอีกยอดดอยหนึ่งข้างหน้า หรือจะว่าเป็นล่องเขาต่อภูเขาก็คงไม่ผิด หลวงพ่อได้หยุดแนะนำให้กัมมัฏฐาน แก่โยมธุดงค์อีกครั้งหนึ่ง ก่อนจะให้โยมธุดงค์เดินไป และให้ภาวนาไปตามบารมีของแต่ละคน แต่ละท่าน เมื่อหลวงพ่อได้ยุติการแผ่เมตตาให้ธรรมทานกัมมัฏฐานแก่ญาติโยมธุดงค์แล้ว ก่อนจะให้โยมธุดงค์เดินไปตามลำพังตัวเองจริง ๆ หลวงพ่อได้ปรารภเสริมอีกว่า...

จากจุดนี้ไป หลวงพ่อจะนำเดินอีกสักระยะหนึ่งก่อนน่ะ เดินให้ได้สัก ๒-๓ ดอยซะก่อน หลวงพ่อพร้อมพระสงฆ์จะทำพิธีเสกเป่าพรมน้ำมนต์ให้แก่ลูกทุกคน จะได้มีกำลังกาย มีกำลังใจในการปฏิบัติต่อไป และเพื่อขับไล่จิตวิญญาณ อวิชชาฝ่ายต่ำที่ตามมาแทรกสิงอยู่ในร่างกายเรานี้ ทำให้เกิดความเจ็บปวด ตามเส้นเอ็น กระดูก อยู่ในร่างกายเรานี้ ก่อให้เกิดอุปสรรคในการปฏิบัติธรรม เพราะใจไม่สงบมีความเดือดร้อนอยู่เสมอ

น้ำมนต์ คือน้ำที่ได้ผ่านพิธีพุทธาภิเษก โดยการเพ่งกระแสจิตปลุกเสก ในมนต์พระคาถา มีพุทธคุณ,ธรรมคุณ และสังฆคุณเป็นอาทิ เพื่อให้เกิดสิริมงคลแก่ผู้ได้รับ หรือแก่ผู้ที่นำไปดื่มกิน จะกลับกลายหายจากวิบากกรรม อันเกิดแต่โรคเวร โรคกรรม ที่ทำให้เกิดมีอาการป่วยไข้-เจ็บปวด ตรมสรรพพรางกายได้ หรือจะนำไปประพรหมในสถานที่บ้านเรือน ที่อยู่อาศัย ก็จะทำให้เกิดความร่มเย็นในสถานที่บ้านเรือนที่อยู่แห่งตน ตลอดทั้งยังนำไปประพรมวัตถุสิ่งของ เพื่อความเจริญในทางการค้าขายด้วยก็มี

" เข้าใจกันทุกคนนะลูกนะ " หลวงพ่อย้อนถามไปเพื่อให้เข้าใจยิ่งขึ้น

" เข้าใจเจ้าคะ "

เสียงโยมธุดงค์ตอบคำถามหลวงพ่อ ...แต่เท่าที่สังเกต เห็นบางคนก็ได้แต่ผงกหัว

และพยักหน้า ตอบให้ด้วยแววตาอันสดใส บางคนก็นั่งคุกเข่าบ้าง, นั่งพับเพียบบ้าง,นั่งยอง ๆ มือถือไม้เท้าลำไผ่บ้าง ตามแต่ว่าใครจะเลือกหาที่นั่งได้

″ ต่อไป... ก้มลงรับพรหลวงพ่อนะทุกคน จะได้เดินทางกันต่อไป ″ หลวงพ่อมีเมตตา แผ่สติปัญญาบารมีให้แก่ ญาติโยมว่า

″ หลวงพ่อขอแผ่เมตตาอันบริสุทธิ์นี้ ให้แก่ลูกทุกคน บารมีธรรมที่หลวงพ่อได้บำเพ็ญมาแต่ในอดีตจนถึงการระลึกรู้ได้ ในชาติปัจจุบันนี้ ด้วยบุญกุศลที่ได้นำเพื่อน เกิด แก่ เจ็บ ตาย ได้นำบำเพ็ญทอดกระฐินสงเคราะห์ในถิ่นทุรกันดารก็ดี ได้นำหมู่คณะออกปฏิบัติ ธรรม ถือธุดงค์ เดินตามป่าเขา เพื่อสร้างบารมี ตัดเวรกรรม เพื่อข้ามภพข้ามชาติว่าอย่าได้วกเวียนว่ายอยู่ในวัฏฏะ สงสาร กิเลสอีกต่อไป... ขอให้ทุกคนจงได้พบแสงสว่างด้วยปัญญาอันบริสุทธิ์ คือศีล สมาธิ ปัญญา เทอญ... ″

ญาติโยมก็เปล่งเสียงรับพร้อมกันว่า...สาธุ...สาธุ...สาธุ...อนุโมทามิ

หลวงพ่อได้ชี้แจงต่ออีกว่า

″ ขอให้เดินเป็นแถวกันนะลูกนะ ใครอยู่กลุ่มไหนก็ให้อยู่ในกลุ่มนั้น เวลาเดินก็ให้ดูแลกันด้วยนะ ″

หลวงพ่อบอกให้โยมธุดงค์แต่ละกลุ่ม ดูแลกันด้วยความเป็นห่วง

...แล้วหลวงพ่อก็ออกเดินนำหน้าขึ้นเนินดอย ตามเส้นทางบนสันเขาไปท่ามกลาง เพลิงแดดที่ร้อนยามบ่ายโมง, ญาติโยมธุดงค์ก็เริ่มทะยอยเดินเรียงแถวกันเป็นกลุ่มขึ้นตามหลังไป บางคนใช้ลำไม้ไผ่ เป็นไม้เท้าเดินค้ำท้อ ต๊อก...แต๊ก...ต๊อก...แต๊ก... ขึ้นไปในท่าทางที่เหนื่ดเหนื่อย

...ผ่านเนินดอยในหุบเขาสูงได้ตามที่กำหนด หลวงพ่อก็หยุดเดิน หันมาแนะนำให้พระสงฆ์ที่เดินตาม ให้เตรียมทำพิธีปลุกเสกน้ำมนต์ พร้อมกับได้เจริญพุทธมนต์สวดพระคาถา ๑๐๘ อันเป็นพระคาถาบารมีประจำองค์หลวงพ่อพุทโธ หลวงพ่อยืนอธิษฐานเพ่งบริกรรม อาโปธาตุ แผ่กระแสจิตส่งไปยังน้ำมนต์ เพื่อให้เกิดเป็นสิริมงคล แก่บุคคลผู้ได้รับน้ำพุทธมนต์ นั้นสืบไป

เดินขึ้นเนินดอยด้วยความเหน็ดเหนื่อย แสนเพลียระเหี่ยใจ อากาศหรือก็ร้อนอบอ้าว แต่พอพลันได้รับน้ำมนต์ที่ครูบาอาจารย์ท่านปลุกเสกด้วยพลังจิต ก็ทำให้กลับกลายมีเรี่ยวแรง จิตใจรู้สึกสดชื่น เหมือนว่าได้ถูกน้ำทิพย์ชโลมให้ แม้ในขณะที่กำลังก้มหน้าก้มตาเดินขึ้นเนินดอยอยู่นั้น จะหารอยยิ้มแทบจะไม่มี แต่เมื่อได้รับน้ำมนต์ ซึ่งเปรียบเสมือนว่าเช่นน้ำจิตได้ถูกต้องกาย ก็เห็นรอยยิ้มกลับคืนสู่ใบหน้า แม้จะเป็นเพียงรอยยิ้มอันแห้ง ๆก็ตามเถิด...

โยมธุดงค์ ... บางท่านเมื่อได้รับน้ำมนต์แล้ว ก็มีกำลังใจมากขึ้นในการเดินก็พยายามสปีดเร่งฝีเท้าตัวเองให้เร็วขึ้น เพื่อให้ถึงจุดหมาย คือที่ปักกลดเร็วขึ้น บางคนเร่งสปีดฝีเท้าได้ยังไม่ถึง ๒ ยอดดอยเลย... ก็แวะจอด หายใจ ขะแม่ว...ขะแม่ว... นั่งอ้าปากแหงนหน้าขึ้นดูท้องฟ้า พร้อมกับถอดหายใจเสียเฮือกใหญ่ ๆ อยู่ข้างริมทาง นี่แหละ..!ที่เรียกว่า ″ ต้นดีแต่ปลายแผ่ว ″ พอทุกคนเห็นหลวงพ่อเดินผ่านหน้าไป ก็พากันนั่งพับเพียบ พนมมือพร้อมกล่าวว่า ″ หลวงพ่อ...แผ่เมตตาให้ลูกด้วย ″

หลวงพ่อก็มีเมตตาต่อลูกทุกคน มีเมตตาต่อเพื่อน เกิด แก่ เจ็บ ตาย ทุกชั้นทุกภูมิ ก็ได้แผ่เมตตาว่า...

″ ภาวนาพุทโธ...พุทโธ...พุทโธ...นะลูกนะขอให้ลูกจงมีใจเจริญในกัมมัฏฐานนะ ″

แม้จะเป็นคำพูดที่สั้น ๆ แต่มีพลังแฝงอยู่ด้วยอำนาจจิตไปสัมผัสยังจิตผู้รับ ให้มีกำลังใจเพิ่มยิ่งขึ้นในการปฏิบัติ เป็นเสมือนว่าไฟนั้นกำลังจะหมดเชื้อ แต่พอมีผู้นำเชื้อหรือน้ำมันมาเพิ่มให้ ก็เลยทำให้มีแสงสว่างขึ้นอีกที ซึ่งทำให้มีความดำริในใจอยู่เสมอว่า...

″ ...ไหน ๆเมื่อมาแล้วจะให้ยอมแพ้แก่อุปสรรคในร่างกายนี้คงจะยาก จะขอสู้ปฏิบัติให้ผ่านพ้นอุปสรรคให้จงได้...″

เดินลงจากป่าเชิงเขา ก่อนจะเข้าถึงหมู่บ้านห้วยไม้ดำ ได้ผ่านหน้าโรงเรียน ซึ่งอยู่ห่างหมู่บ้านระยะทางประมาณได้ หนึ่งกิโลเมตรครึ่ง และที่ใต้ร่มมะม่วงและที่ศาลาพักร้อนริมทางหน้าสนามหญ้าโรงเรียน พระธุดงค์ที่ได้เดินทางมาถึงก่อน ได้แวะนั่งพักผ่อนคลายความ

ร้อนให้หายเหนื่อย นั่งรวมกลุ่มกันอยู่หลายรูป ธรรมชาติบนสันเขาสูงที่ตระหง่านอยู่ขณะที่ยืนอยู่เบื้องล่างหน้าสนามโรงเรียน มองขึ้นสู่ยอดเขาก็เห็นวิวภาพที่น่าพอใจ ยอดโขดหินบนยอดเขาสูงนั้นเป็นทิวทัศน์ที่สวยงามตามล่องสันเขา มีต้นไม้ที่สูงต่ำ ลักหลั่นกันไป ซึ่งให้ความงามตาแก่ผู้รักธรรมชาติอยู่มิใช่น้อย กลุ่มควันเป็นก้อนสีขาว ลอยพุงขึ้นจากยอดเขา อยู่เหนือภูเขาและยอดไม้ ก็ช่างเป็นทัศนียภาพที่ให้ความสุขใจ เป็นภาพแห่งความทรงจำได้เป็นอย่างดี ณ จุดนี้ หลวงพ่อพร้อมพระสงฆ์ และญาติโยมธุดงค์บางกลุ่มได้บันทึกภาพไว้เตือนใจ ให้เป็นภาพแห่งความทรงจำได้ โดยได้ร่วมกันถ่ายภาพไว้ พระคุณหลวงพ่อท่านก็มีเมตตาให้ร่วมถ่ายภาพด้วย และให้ธรรมทานเป็นข้อคิดว่า...

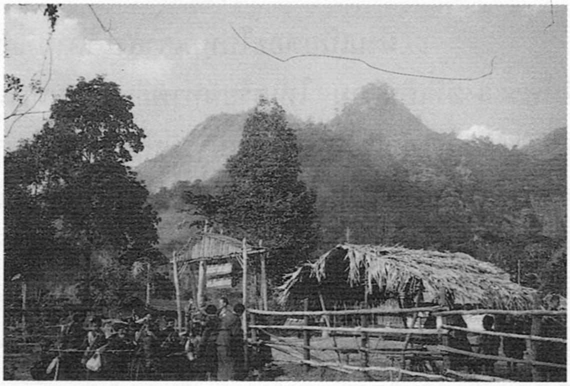

หลวงพ่ออยากให้ญาติโยมที่มาเดินธุดงค์กันในครั้งนี้ อยากจะให้ลูกทุกคนได้สร้างความทรงจำไว้ให้ถึงวันหน้า สร้างใจของเราให้เดินอยู่ในกัมมัฏฐานกับการมาเดินธุดงค์นี้ว่า... ได้ปฏิบัติอย่างบริสุทธิ์ เหมือนว่าได้เดินตามรอยพระอรหันต์ในอดีต ปีหนึ่งครั้งหนึ่งในชีวิตที่เราได้มาเดินปฏิบัติกัน หรือจะว่าชาติหนึ่งมีครั้งเดียวในชีวิตก็ว่าได้ ที่มีโอกาสมาปฏิบัติกันอย่างนี้ เพื่อยกจิตให้สูงอยู่เหนือกิเลสแห่งกองทุกข์ทั้งปวง โดยมุ่งมั่นสร้างบารมีให้สูงสู่พระนิพพาน สิ่งใดที่เราได้มาพบมาเห็นด้วยตนเอง ด้วยความยากลำบากนั้นแหละต่อไปในวันข้างหน้า ชีวิตเราจะราบรื่น จะไม่มีอุปสรรคใด ๆ มาขัดขวางเราได้อีก เพราะเรามีพระธรรมเป็นกัมมัฏฐาน คอยคุ้มครองมิให้จิตตกไปสู่กิเลสฝ่ายต่ำ และยังคอยชี้ทางบอกแสงสว่าง เป็นดวงปัญญาทางใจให้สุขอยู่เสมอ อันนี้หลวงพ่อหวังว่าญาติโยมธุดงค์ทุกคนคงจะเข้าใจในเจตนา จึงขอให้ทุกคนได้สงบใจแผ่บุญบารมีให้กับทุกคน แผ่ให้เจ้าป่าเจ้าเขา แผ่ให้จิตวิญญาณ ที่ยังไม่ได้ตั้งอยู่ในศีล

ให้เขาได้มีศีล พบแสงสว่างในพระธรรม ขอให้พ้นทุกข์ได้ด้วยบุญบารมีธุดงค์ที่ได้บำเพ็ญนี้ และจงเป็นดวงปัญญาคือ อริยทรัพย์ภายในนำพาจิตวิญญาณทั้งปวงได้เดินตามรอยบาทพระศาสดา หมู่พระอรหันต์ ตั้งมั่นอยู่ในคำสอนของพระพุทธเจ้า มีศีล สมาธิ ปัญญา เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ทั้งในยามแก่ เจ็บ หรือแม้แต่ในเวลายามใกล้จะสิ้นลมหายใจ ก็ขอให้มีสติปัญญารู้อยู่เสมอ จนกว่าจะ บรรลุเข้าถึง มรรค ผล นิพพาน เทอญ...

จากนั้นหลวงพ่อได้แผ่เมตตาอีกว่า

บางคนมีลูกมีหลาน แต่ไม่ค่อยจะเชื่อฟัง ขาดความเคารพต่อพ่อ-แม่ จึงทำให้ขาดความอบอุ่นใจ เพื่อให้เกิดความรักสามัคคีกันในครอบครัวตระกูล ทั้งให้คนในชาติมีเมตตา คิดดี หวังดีต่อกัน จึงขอให้ทุกคนที่มาเดินธุดงค์ถึงจุดนี้ ได้พร้อมกันร้องเพลงชาติไทย อธิษฐานจิตแผ่เมตตาให้ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ จงอยู่เย็นเป็นสุข อยู่คู่ชีวิตของคนไทยตลอดไป...

แล้วญาติโยมธุดงค์ทุกท่านก็พร้อมกันเปล่งเสียงเป็นบทเพลงชาติไทย ให้ประจักษ์แก่กันและกันว่า " อันคนเรานั้น แม้จะเลือกที่เกิดไม่ได้ เพราะบาปกรรมนั้นกำหนด แต่ก็เลือกที่ที่สร้างความดีได้ และผลของความดีที่ได้ทำนั้น แม้จะมากน้อย ก็ให้ความสุขแก่ผู้ทำเสมอ...

จบบทเพลง หลวงพ่อได้ยืนอธิษฐานจิต ให้พรเป็นคติธรรม คือข้อคิดว่า...

ผู้ใดได้รับพรจากพระสงฆ์ ผู้เจริญอยู่ด้วยศีล สมาธิ ปัญญา มีฌานหยั่งรู้ดีแล้ว แม้จะได้รับเพียงครั้งเดียว ชื่อว่า ย่อมดีและประเสริฐกว่าการได้รับพร ๑๐๐ ครั้ง จากคนอันธพาล ผู้ไม่มีศีล นั่นแล !

หลวงพ่อให้คติธรรมแก่ทุกคนให้รู้ซึ่งถึงคำว่าพร เพื่อให้เตือนสติ และปัญญาอินทรีย์ รู้ดีในการปฏิบัติธรรมถือธุดงค์แล้ว จึงแนะให้ญาติโยมธุดงค์ได้เรียงแถว เพื่อเดินทางมุ่งหน้าไปให้ถึงจุดหมายที่กำหนดกันเอาไว้ คือ ป่าช้า...

ดวงตะวันพลบค่ำจะลงลับไปจากเหลี่ยมเขา ยังอยู่ในยามที่เราเรียกกันว่า ยามสนธยา พระอาจารย์สัญญาก็เดินนำหน้าโยมธุดงค์ออกไป ส่วนพระคุณหลวงพ่อก็แวะเข้าไป

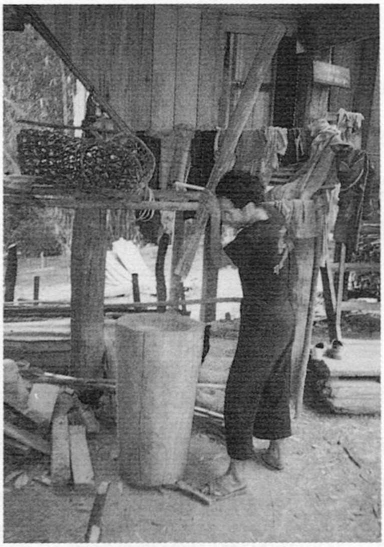

ในบริเวณโรงเรียน ได้นั่งพักบำเพ็ญทำสมาธิอยู่ด้านหลังอาคารโรงเรียน พร้อมกับลูกศิษย์ผู้ติดตาม ๒-๓ ท่าน

" ให้มหาเลียงไปก่อนหลวงพ่อน่ะ ไปประสานงานกับคณะของธุดงค์ (ท่านเณรก้อง) และแม่ชีอนงค์ดูน่ะว่าจะทำอะไรบ้างเย็นนี้ "

หลวงพ่อได้เอ่ยบอกให้กับผู้เขียน เมื่อจัดที่นั่งปูอาสนะถวายเสร็จแล้ว

" ครับ... ผม ! หลวงพ่อ " รับเมตตาตามที่หลวงพ่อแผ่ให้

" ให้ อั้น... อยู่กับหลวงพ่อ ส่วนเครื่องใช้ของหลวงพ่อ พวกน้ำดื่ม ผ้าปูนั่ง สบู่ ยาสีฟัน ก็ให้อั้นดูแลนะ จะได้บารมีบ้าง " หลวงพ่อหันมาสั่งบอกความให้อั้นรับรู้

แล้วก็ก้มกราบลาหลวงพ่อ เดินล่วงหน้าไป เพื่อเข้าถึงหมู่บ้านนามว่า ห้วยไม้ดำ ก็พบคณะธุดงค์ คือท่านเณรก้อง และกลุ่มแม่ครัวประจำกองอาหาร มีแม่ชีอนงค์ และคณะสายบุญแม่ฮ่องสอน กับสายบุญจากกรุงเทพฯ ในนามลูกศิษย์พุทโธ ที่ติดตามอุปัฏฐาก ได้จัดตั้งโต๊ะน้ำดื่ม น้ำเย็น ใส่เม็ดแมงลัก ถวายอยู่ริมทางกลางหมู่บ้าน ทั้งญาติโยมชาวบ้านก็ให้ความสนใจกันอยู่มาก ทั้งบางคนก็ขวนขวายช่วยเหลือหาไม้หาฟืนก่อเตาทำที่ต้มน้ำร้อนและเพื่อทำครัวกัน จึงดูเหมือนกับว่า เป็นงานบุญประจำหมู่บ้านไปในตัว แม้เด็กๆ ก็วิ่งเล่นหยอกล้อกันเล่นอยู่รอบ ๆ บริเวณนั้น

ได้ทักทายพูดคุยกับคณะของธุดงค์ ทั้งได้ดื่มน้ำเย็นแก้กระหายแล้ว จึงสอบถามหาสถานที่พักปักกลดว่าอยู่ทางไหน

" ต้องเดินเลยผ่านหมู่บ้านไปอีก " เสียงบอกจากคณะแม่ครัวท่านหนึ่ง

" เดินไปอีกไกลมั้ยครับ " ย้อนถามคืนบ้าง

" จากนี้ไป ๒ กิโลเมตร คงได้มั้ง " แม่ครัวบอกระยะทางให้

สะพายย่ามขึ้นบ่าเตรียมท่าออกเดิน ได้บอกกล่าวขอบคุณอนุโมทนากับทุก ๆ คนที่บริการน้ำดื่ม จึงออกเดินทางผ่านหน้าบ้านชายคาของชาวบ้านไป พ้นหมู่บ้านไปก็เดินลงดอยลาดชันอยู่บ้าง เวลาเดินลงก็ค่อยยั้งระวังตัวมิให้หน้าคะมำลง สุดดอยนี้ก็ขึ้นอีกดอย

ข้างหน้า ก่อนจะเลี้ยวเข้าไปตามทางเท้าขึ้นป่าช้า ก็เห็นเจ้าปาเจโร่จอดอยู่ริมทางชายป่าข้างทางเข้าป่าช้า จึงได้แวะนั่งพักเอาแรง

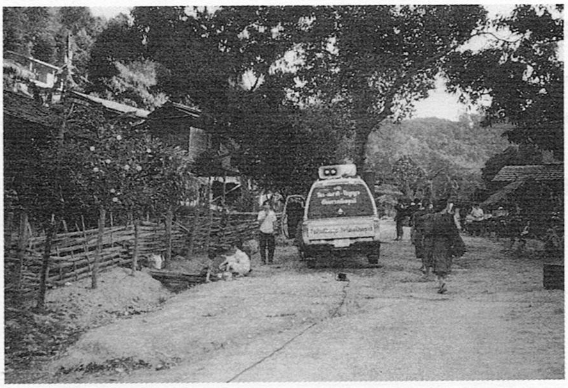

พอเห็นว่านั่งพักพอควรแล้ว อีกเวลาก็จวนค่ำจะมืดแล้ว จึงเดินตามทางเท้าขึ้นสู่สันเขาบนป่าช้า ระหว่างทางที่ขึ้นไป ได้พบกับคุณแม่ธุดงค์ท่านหนึ่ง ใช้ไม้เท้าลำไผ่ช่วยค้ำยันพยุงกายเดินขึ้นไป ด้วยท่าทางที่เหน็ดเหนื่อย จะผ่านเลยไปโดยไม่ทักทายอะไรเลยก็กลัวจะถูกต่อว่าภายหลังเอาได้ว่า ใจดำ จึงเอ่ยปากทักทายตามประสาซื่อว่า...

″ เหนื่อยมั้ย ! ครับ ″

″ เหนื่อยซิค่ะ ถ้าไม่เหนื่อยน่ะหรือ คงไปถึงตั้งนานแล้ว ″ คุณแม่ธุดงค์ย้อนเข้าให้แล้วมั้ยล่ะ และคงจะจริงอย่างว่านั้นแหละ

″ พุทโธ... พุทโธ... พุทโธ... ไว้นะครับ ″ เตือนสติคุณแม่ให้รู้

″ คงจะยังงั้นแหละ ถ้าไม่พุทโธ... แล้ว ไม่รู้จะภาวนาอะไร ″ เสียงคุณแม่แซวมาพร้อมกับเสียงหัวเราะเบา ๆ

″ อีกไม่ไกลหรอกครับ... ผ่านเนินข้างหน้าก็ถึงแล้ว ″ บอกให้คุณแม่สบายใจ

″ จริงหรือค่ะ ″ คุณแม่ธุดงค์ย้อนถามคืน เหมือนว่าจะกลัวโดนอำเล่น

″ จริงครับ ... ″

ชัยชนะก็เป็นของผู้ไม่ยอมแพ้เสมอ ที่อุตส่าห์บำเพ็ญเพียรให้ถึงจุดหมายที่ตัวเองได้ตั้งใจเอาไว้

″ กว่าจะถึงก็ลำบากเหน็ดเหนื่อยแทบแย่... ปวดเมื่อยไปทั้งตัวเลยนี่... ! ″ เสียงโยมธุดงค์รำพึงกับตัวเอง เมื่อเดินขึ้นไปถึงที่แล้ว

ความมืดเริ่มจะครอบคลุมทั่วแนวป่า เสียงใบไม้ดังกรอบ... แกรบ... กรอบ... แกรบ... พร้อมเสียงที่พึมพัม... พึมพัม... ของโยมธุดงค์สวดมนต์แผ่เมตตา ก่อนที่จะปักกลด บางคนก็จุดธูป-เทียน นั่งคุกเข่าแผ่เมตตา สวดพระคาถา ๑๐๘ เพื่อบอกกล่าวแก่เจ้าป่าเจ้าเขา ตลอดถึงจิตวิญญาณที่อยู่ตามป่าช้านี้ ก็พอดีหลวงพ่อได้เดินทางขึ้นมาถึงบริเวณที่โยม

ธุดงค์จะปักกลด บางคนพอเห็นและรู้ว่าหลวงพ่อมาถึงแล้ว ก็รีบลุกจากที่นั่งตัวเองเข้ามากราบ บางท่านก็เอ่ยถามว่า... ″ หลวงพ่อพึ่งมาถึงหรือเจ้าค่ะ ″ บางท่านก็ว่า ″ หลวงพ่อแผ่เมตตาให้ลูกด้วยนะเจ้าค่ะ ″ แล้วหลวงพ่อเดินผ่านไปยังที่ปักกลด ซึ่งทางเจ้าหน้าที่ผู้เป็นศิษย์ได้จัดเตรียมไว้แล้ว

๑๕.

เจ้าไก่บอกลาง ธุดงค์สร้างไมตรี

อันเวลาในยามเย็นก็ยังไม่ถึงกับมืดสนิทดอก ยังพอมีแสงสว่างอยู่บ้าง เมื่อหลวงพ่อไปถึงที่พักแล้ว เจ้าไก้แจ้ ซึ่งมีสมญานามว่า " เจ้าไก่ชี้ทาง " พอหลวงพ่อจับออกจากถุงย่าม มันก็กระโดดตีปีก ปั๊ป... ปั๊ป บินขึ้นไปจับอยู่บนกิ่งไม้ โก่งคอขัน เอ้ก... อี... เอ้ก... เอ้ก อยู่สามที หลวงพ่อพอเห็นเจ้าไก่มันขันผิดเวลาก็อุทานว่า...

" เฮ้ย... ! วันนี้ทำไมไก่มันขันแต่หัวค่ำนี่ หือ ! "

ลูกศิษย์ผู้ไม่กระจ่างเท่าใดในเรื่องไก่ขันแต่หัวค่ำอย่างนี้ ว่าจะมีเหตุผลกลใดเกิดขึ้นบ้าง

หลังจากที่ถามลูกศิษย์แล้วหลวงพ่อก็ปรารภขึ้นต่อว่า

" หลวงพ่อคิดว่ามันคงจะมีอะไรสักอย่างหนึ่งนะที่จะเกิดขึ้นแก่พวกเรานะ แต่หลวงพ่อไม่แน่ใจว่าจะเป็นพระหรือโยมเท่านั้นเอง "

ลูกศิษย์เมื่อเห็นหลวงพ่อพูดอย่างนั้น ก็ไม่ค่อยจะสบายใจ แต่ไม่มั่นใจนักจึงได้แต่พากันนั่งนิ่งเงียบ มองหน้ากัน

" ไก่ขันตอนหัวค่ำ คนโบราณเขาว่าอย่างไรน่ะ ผู้หญิงจะเป็นอะไรนะ " หลวงพ่อหันมาทางผู้เขียน

" คนโบราณ ผู้เฒ่าผู้แก่ว่า ถ้าไก่ขันตอนหัวค่ำหญิงสาวบริสุทธิ์จะตั้งครรภ์ครับหลวงพ่อ "

" แล้วมันจริงหรือเปล่าล่ะ " หลวงพ่อท่านย้อนถามอีก

" ก็ยังไม่เคยเห็นครับ ! ได้ยินแต่ผู้เฒ่าผู้แก่ว่ามาก็เลยว่าตามครับ "

สนทนากันเรื่องไก่ขันยามตะวันตกดินแต่หัวค่ำก็ไม่กระจ่างดีเท่าไร หลวงพ่อเลยเปลี่ยนเรื่อง

″ โยมธุดงค์ เป็นไงบ้างวันนี้ ″

″ คงดีขึ้นกว่า ๒-๓ วันที่ผ่านมาครับหลวงพ่อ ″

″ คงจะเริ่มปรับตัวได้นะ ″

″ ครับ... ผม... ! ″

″ ตอนนี้ ขึ้นมากันหมดหรือยังนี่ ″

″ ยังไม่ทราบเลยครับ ! หลวงพ่อ ″

″ คืนนี้นะ หลวงพ่อคิดว่าจะให้โยมธุดงค์ไปนอนกับชาวบ้านที่บ้านชาวเขานะ โดยให้แยกกันไป ตามแต่ละหลังคาเรือนๆ ละคน และให้แสดงความเป็นมิตรต่อกัน พร้อมให้โยมธุดงค์ได้แนะนำการสวดมนต์ไหว้พระ และนำอธิษฐานจิตบำเพ็ญทานตักบาตร ในตอนเช้าที่หน้าบ้านของแต่ละคน ให้โยมธุดงค์ที่ไปนอนค้างคืนที่บ้านชาวเขานั้น ต้องแต่งชุดชาวเขาด้วย และต้องให้นำชาวบ้านชาวเขาออกมาตักบาตรพระสงฆ์ที่หน้าบ้านด้วย ให้มหาเลียงไปประสานงานกับอาจารย์สัญญาดูนะว่า จะให้กลุ่มไหนไปบ้าง และให้ลงไปบอกทางแม่ครัวให้เตรียมข้าวสารไว้ให้โยมธุดงค์ด้วยนะ หลวงพ่อจะให้โยมธุดงค์ที่ลงไปนอนกับชาวบ้านให้นำข้าวสารไปคนละหนึ่งกำมือ ให้นำไปหุงรวมกับข้าวชาวบ้าน เพื่อให้เกิดความเพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลในครอบครัวตระกูลต่อไปน่ะ เข้าใจมั้ยที่หลวงพ่อพูดนี่ ″

หลวงพ่อย้อนถาม เพื่อให้เกิดความกระจ่างมากขึ้น

″ เข้าใจครับ... ! หลวงพ่อ ″

″ เข้าใจแล้วก็ไป... ไปประสานงานกับอาจารย์สัญญาดูนะว่าจะให้ญาติโยมธุดงค์กลุ่มไหนไป ″ หลวงพ่ออนุญาตให้ไปได้ พร้อมให้คำแนะนำ

ก้มกราบ ๓ ครั้ง ลุกเดินลงเขาไปหาอาจารย์สัญญา เพื่อเรียนให้ท่านทราบตามเจตนาของหลวงพ่อที่แผ่มาถึง แล้วท่านก็ว่า

″ จะให้กลุ่มไหนไปละมหา ″ อาจารย์สัญญาย้อนถาม เพื่อให้แน่ใจยิ่งขึ้น

″ แล้วแต่อาจารย์จะจัดให้ไป ครับผม ! ″

″ ทั้งหมดมีกี่หลังคาเรือนล่ะ ″ อาจารย์ท่านถามถึงจำนวนหลังคาเรือนบ้านห้วยไม้ดำ

″ สำรวจได้เมื่อก่อนจะขึ้นมา มีทั้งหมด ๒๙ หลังคาเรือน ๓๔ ครอบครัว ครับอาจารย์ ″

″ จะให้อาจารย์จัดไปอย่างไรวะเนี่ย โยมธุดงค์มีตั้งเยอะนี่ ″

เสียงอาจารย์สัญญารำพึงกับตัวเองว่าจะจัดการอย่างไรกับการให้โยมธุดงค์ลงไปนอนกับชาวบ้าน

″ อาจารย์ก็จัดไปตามหลังคาเรือนก็แล้วกัน ครับ... ! ที่เหลือก็เอาไว้บำเพ็ญจุดต่อไปก็ได้ครับ... ! ″ ออกความเห็นให้กับอาจารย์

″ นั่นละซิ ... ! ″ เหมือนจะเห็นด้วย

″ เอ๊า... ! ตกลงนะ อาจารย์จะจัดให้ไปบ้านละคนนะ ″ อาจารย์สัญญาสรุปความให้

″ แล้วมหาจะไปไหนละ ″ ท่านถามผู้รายงานว่าจะไปไหนต่อ

″ ผมจะลงไปที่หมู่บ้านครับ... อาจารย์ ! จะไปบอกให้แม่ครัวเตรียมข้าวสารไว้ให้โยมธุดงค์เพื่อจะนำไปร่วมกับข้าวชาวบ้านหุงในวันพรุ่งนี้ ″ แจ้งจุดประสงค์ให้ท่านทราบ

″ เออ... ! โชคดีนะ ″ ท่านให้พร

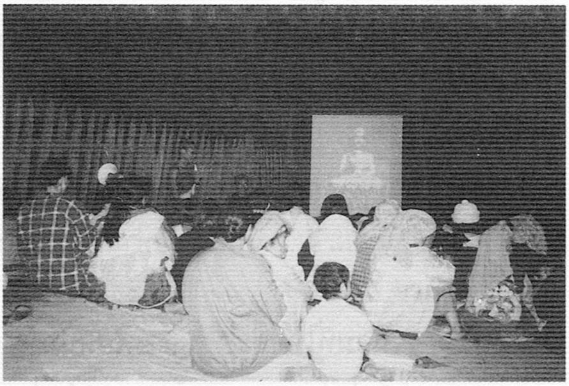

ก้มกราบท่านแล้วก็ลุกเดินลงไปที่หมู่บ้าน ที่จุดตั้งหน่วยประชาสัมพันธ์ ในภาคค่ำก็จะมีการฉายภาพสไลด์ให้โยมชาวบ้านได้ดูกัน มีภาพเกี่ยวกับพุทธประวัติ และภาพกิจกรรมการบำเพ็ญทานบารมีหลวงพ่อภาวนาพุทโธ ชาวบ้านมีทั้งผู้มีอายุ ผู้ใหญ่ และเด็ก ๆ ให้ความสนใจมาชมกันมากพอสมควร

อันเวลาและวารีมิได้มีจักคอยใคร เรือเมล์หรือรถไฟก็ไปตามเวลา แม้ดวงสุริยัน กับจันทรายังผลัดเปลี่ยนกันมาเยือนโลก ให้รู้ว่านี่คือเวลากลางวัน และนั่นคือเวลากลางคืน ใช้เวลาเยี่ยมเยือนนำเมตตาธรรมของหลวงพ่อไปฝากทางแม่ครัว ชี้แจงให้รู้ในเจตนาของหลวงพ่อแล้ว ยืนชมการฉายภาพสไลด์อยู่ชั่วครู่หนึ่ง ก็กลับขึ้นไปยังที่พักที่ป่าช้า

ขึ้นไปถึงก็เข้าไปกราบหลวงพ่อ เพื่อเรียนให้ทราบถึงผลการไปปฏิบัติที่หมู่บ้าน ขณะที่ก้มกราบอยู่นั้น หลวงพ่อได้ให้พรว่า

ขอให้เป็นผู้รู้ มีปัญญา นำเอาความดีไปให้แก่ทุกคน เพื่อจะทำที่สุดแห่งกองทุกข์นี้ให้สิ้นไป เป็นผู้รู้เดินตามรอยคำสอนพระพุทธเจ้า ผู้สิ้นจากกิเลสแล้ว มีพระธรรมอยู่ใน

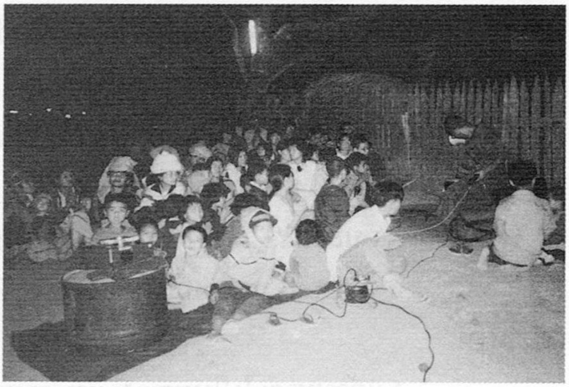

ใจตลอดไปเทอญ...

″ น้อมรับพร นั่นใส่ใจอยู่เหนือเกล้า พร้อมกับกล่าววาจาว่า ... สาธุ ...สาธุ... สาธุ... อนุโมทามิ ″

″ ข้างล่างเป็นไงบ้าง ″ หลวงพ่อถามถึงเหตุการณ์ที่หมู่บ้าน

″ ก็มีญาติโยมชาวบ้านมาดูการฉายภาพสไลด์มากพอสมควร ครับ ...ผม ! ″

″ ทางธุดงค์ (เณรก้อง) แม่ชีอนงค์ ทำอะไรอยู่ตอนนี้ ″

″ กำลังฉายภาพสไลด์ อยู่ครับ... หลวงพ่อ ″

″ มีคนดูเยอะมั้ย ″

″ มีเยอะ ครับ... ! หลวงพ่อ ส่วนมากจะเป็นพวกเด็ก ๆ ผู้ใหญ่ก็มีอยู่บ้าง ″

″ ไม่ทราบว่าก่อนจะฉายสไลด์นั้น ทางธุดงค์ (เณรก้อง) ได้ให้ศีลแก่ญาติโยมบ้างมั้ย ″

″ ให้ครับ... ผม ! มีนำไหว้พระย่อแล้วให้ศีล ครับ... ผม ! ″

″ อือ... ! ″ หลวงพ่อท่านอือตอบให้เหมือนเข้าใจ เมื่อลูกศิษย์ได้สนองงานได้ถูกตามเจตนา

″ นอนที่ไหนล่ะ ″ หลวงพ่อหันมาเอ่ยถามผู้เขียนบ้าง

″ ยังไม่ได้หาเลย ครับ... ผม ! ว่าจะเอาตรงไหน ″

″ เหรอ... ! งั้นก็ไปหาที่นอนซะไป อย่าให้ใกล้หลวงพ่อนักนะ ต้องไปให้ห่าง ๆ หน่อย ถ้าอยู่ใกล้หลวงพ่อแล้ว ผีมันไม่กล้ามาหาลูกศิษย์ ″ พร้อมด้วยเสียงหัวเราะเบา ๆ

ก้มกราบ ๓ ครั้ง ก็ลุกขึ้นหิ้วถุงย่ามและกลดเดินไปหาที่นอน เดินห่างหลวงพ่อไปได้ระยะทางเกือบ ๓-๔ เมตร ก็ยืนสำรวจดูพื้นที่อยู่ว่าจะเอาตรงไหนดี แล้วเสียงหลวงพ่อก็ถามมาว่า...

″ ตรงไหนล่ะ ! ไม่ได้ ออกไปอีกหน่อยซิ... นี่มันใกล้หลวงพ่อเกินไป ″

จำต้องขยับออกไปอีก ห่างหลวงพ่อไปเกือบ ๗-๘ เมตร อยู่ในป่าลึกพอสมควร ยืนสำรวจมองหาที่ปูผ้ายาง ปักกลดได้แล้ว ก็ทำพิธีอธิษฐานจิต แผ่เมตตา นั่งจุดธูป-เทียนทำ

สมาธิเพ่งเตโช กสิณอยู่สัก ๑๐ นาที จึงได้เอนกายลงนอนในอารมณ์ ภาวนาว่า พุทโธ... พุทโธ...พุทโธ... !

ห่างจากผู้เขียนไปประมาณ ๕-๖ เมตร เห็นแสงเทียนสว่างอยู่ภายในกลด พร้อมกับแว่วเสียงการสวดมนต์ไหว้พระ มีอาราธนาศีล กล่าวคำให้ศีล พร้อมได้อธิบายอานิสงส์ของศีลด้วย อธิบายไปพร้อมกับมีเสียงกระแอมกระไอ... พรรณนาเป็นธรรมเทศนาไป ก็นึกอยู่ในใจว่า... คงได้รับเมตตาบารมีจากหลวงพ่อแผ่ให้เป็นผู้แสดงธรรมแก่ผีเป็นแน่

... แต่ทว่าเสียงนั้นก็เริ่มอ่อนแผ่วลง จนบางครั้งก็เงียบเสียงไป

″ ศีล ๕ ″ เสียงหลวงพ่อร้องเรียกถามลูกศิษย์ผู้นั้น

″ ครับ... ผม ! ″ เสียงตอบดังมาแต่ในกลด

″ ยังเทศน์อยู่หรือเปล่าล่ะ ″ หลวงพ่อถาม

″ เทศน์อยู่ครับ... หลวงพ่อ ! ″ เสียงตอบคืนหลวงพ่อไป

″ ทำไมเทศน์เสียงค่อยจังเลยล่ะ หลวงพ่อไม่ได้ยินเลยนี่ ขนาดพระนั่งฟังอยู่ยังไม่ได้ยินเลยนี่ แล้วผีมันจะได้ยินได้อย่างไร เทศน์เสียงดัง ๆ หน่อยซิ... ! หลวงพ่อเอ่ยบอกให้กับลูกศิษย์ผู้เป็นนักเทศน์ยามวิกาลให้เทศน์มีพลังหน่อย

″ ครับ... ผม ! ″ เสียงขานตอบรับ

แล้วน้ำเสียงของนักเทศน์ท่านนั้นก็เพิ่มระดับเสียงดังขึ้น พอฟังได้จับใจความของเนื้อหาของการกล่าวธรรมว่า

บุคคลผู้รักษาศีล... ศีลย่อมอำนวยให้มีความอุดมสมบูรณ์ , ศีลย่อมนำผู้รักษาศีลไปสู่สุคติ คือ สวรรค์ พรหม นิพพาน และศีล ย่อมรักษาผู้ปฏิบัติให้มีความสุขสงบมีจิตใจผ่องใสมีความเบิกบานอยู่เสมอดังนี้

และได้อธิบายความต่ออีกว่า

ศีล คือ ข้อห้ามเปรียบเสมือนเป็นวินัยข้อบัญญัติ และกฎหมายอยู่ในตัวของผู้ประพฤติด้วย เพราะทำให้ผู้ปฏิบัติไม่มีศัตรู ก็ได้ชื่อว่า เป็นผู้มีความสุขกาย วาจา ใจ เป็นปกติ

ก็ไม่รู้ว่า นักเทศน์ผู้มีนามว่า ศีล ๕ นั้นได้ใช้เวลาแสดงธรรมพรรณนาเรื่องศีลไปนานเท่าไร ด้วยความเพลียจึงทำให้หลับไปเสียก่อน

มารู้สึกตัวอีกทีก็ตอนใกล้รุ่ง ที่หลวงพ่อได้เรียกปลุกลูกศิษย์ คนที่เป็นนักเทศน์เมื่อคืนนี้ว่า...

″ ศีล ๕ ″

″ ครับ... ผม ! ″

″ เทศน์ไปถึงกี่ทุ่มเมื่อคืนนี้ ″

″ ห้าทุ่ม ครับ... ผม ! ″

″ เทศน์เรื่องอะไร ″

″ เรื่องศีล ๕ ครับ... ผม ! ″

″ หลวงพ่อไม่ได้ยินเลย เมื่อคืนนี้ เทศน์เสียงค่อยเกินไป มาเทศน์ให้หลวงพ่อฟังใหม่ มาเทศน์ใกล้ ๆ กลดหลวงพ่อนี่ หลวงพ่อจะนั่งฟัง ″ เสียงหลวงพ่อบอกเอ่ยให้มากล่าวธรรมให้หลวงพ่อฟังใกล้ ๆ

ดูเหมือนจะมีเสียงบิดขี้เกียจ อื้ด... พร้อมกับเสียงครางรำพึงอยู่เบา ๆ ในกลดน้อยด้วยอากาศหนาว สักพักหนึ่งก็ได้ยินเสียงขีดไม้ขีดไฟ คือ แกร๊ก... แกร๊ก... แกร๊ก... อยู่ใกล้ ๆ กลดหลวงพ่อ พร้อมกับมีแสงสว่างจากเปลวเทียนขึ้น หลวงพ่อได้ชี้แนะว่า

″ ความเป็นผู้มีศีล มีธรรมอยู่ในกาย วาจา ใจ ของผู้ใด ผู้นั้นชื่อว่าได้รักษาอริยทรัพย์ คือความดีไว้ให้เป็นมรดกได้ตลอดไป ใครได้กล่าวสรรเสริญพระธรรม ผู้นั้นก็ชื่อว่าได้กล่าวสรรเสริญคำสอนของพ่อ-แม่ ครูบาอาจารย์ด้วย ย่อมจะเป็นบารมีแก่ตัวเองในภายหน้าจะเป็นผู้เจริญด้วย ชื่อเสียง เกียรติยศนะ เข้าใจมั้ย ศีล ๕ ″ เสียงหลวงพ่อย้อนถาม

″ เข้าใจ ครับ... ผม ! ″

″ ศีล ๕ ก็ชื่อว่า เป็นผู้มีปัญญาได้ศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ในภายหน้า ถ้าเราได้เป็นผู้นำ จะได้นำวิชาที่ได้จากการปฏิบัติไปบอกต่อให้กับผู้อื่นรู้ได้ ก็เหมือนว่าเราได้ชี้ขุมทรัพย์ บอกทางพ้นทุกข์ให้กับผู้อื่นด้วย ความดีที่เราทำก็ยิ่งจะทวี นำความสำเร็จมาสู่เราด้วย เจตนาหลวงพ่อจึงอยากให้ศีล ๕ ได้บารมีจากหลวงพ่อ และจะได้เป็นผู้นำที่ดีในวันหน้าด้วย นี่คือสิ่งที่หลวงพ่ออยากให้ลูกศิษย์ทุกคนได้เข้าใจและได้นำไปบอกต่อให้ผู้ที่ไม่รู้ได้รู้ตามนะ ″

″ ครับ... ผม ! ″ เสียงลูกศิษย์ตอบรับเจตนาที่หลวงพ่อท่านแผ่ให้

″ เมื่อคืนนี้เทศน์เรื่องอะไรน่ะ ″ หลวงพ่อถามและหันเข้าสู่เรื่องเทศน์

″ ศีล ๕ ครับ... ผม ″ ลูกศิษย์ตอบ

″ ตอนเช้านี้ หลวงพ่อจะให้เทศน์เรื่องธุดงค์ ๑๓ ข้อนะ ″

″ ขอเทศน์เรื่องเดิม ไม่ได้หรือครับ... หลวงพ่อ ! ″ เสียงผู้เทศน์ขอเปลี่ยนเรื่องเทศน์กับหลวงพ่อ

″ไม่ได้ ... เมื่อคืนนี้ก็เทศน์แล้วไม่ใช่หรือ ″ เสียงหลวงพ่อย้อนถาม

″ใช่... ครับ... ผม !″

″ เทศน์เรื่องนี้แหละ เรื่องเดิมมันง่ายเกินไป ปัญญาไม่เกิด เทศน์เรื่องใหม่ ๆ บ้างซิ ท่องได้หรือยังล่ะ ธุดงค์ ๑๓ ข้อ ″ หลวงพ่อถาม

″ แฮะ... แฮะ... ยังเลยครับหลวงพ่อ ″ เสียงตอบแบบไม่เต็มเสียงเท่าไร

″ ฮึ... ! ดีมาก... ลูกศิษย์ผู้ติดตาม ไม่เป็นสัปรดเลยว่ะ ″ เสียงหลวงพ่อต่อว่าให้

″ เอ้า... ! เทศน์ไป ได้แล้ว ″

″ ไม่ค่อยจะคล่องเลยครับ... หลวงพ่อ ″ เสียงบอกออกตัว

″ ไม่ต้องมาแก้ตัว ได้มากได้น้อยก็ต้องเทศน์ไป ″ หลวงพ่อว่าให้คุณศีล ๕

แล้วนักเทศน์จำเป็นก็นิ่งเงียบอยู่ครู่หนึ่ง จึงมีเสียงรำพึงกับตัวเองว่า

″ จะเทศน์ยังไงดีน้อ... ! ″

″ เอ้า... ! เทศน์ได้แล้ว เทศน์อย่างไรก็ว่าไป หลวงพ่อจะฟัง เดี๋ยวก็ให้ไอ้ปัติ เทศน์แทนซะเลยนี่ ″

คงจะเป็นเพราะกระทันหันเกินไป จึงทำให้กล่าวธรรมไม่ค่อยจะราบรื่นเท่าไร ขึ้นนะโมแล้ว ก็เทศน์ต่อไปไม่ได้ จึงได้แต่นิ่งเงียบ นั่งมองเปลวเทียนที่สว่างอยู่ หลวงพ่อจึงถามออกมาว่า

″ เทศน์ไม่ได้จริง ๆ หรือ ″

″ ครับ... ผม ! ″ เสียงลูกศิษย์สารภาพ

″ ไม่ไหวเลย... แย่มาก ให้พูดถึงธุดงค์ ๑๓ ข้อ ก็ไม่ได้ ″

หลวงพ่อท่านปลงจิตสงสาร แล้วหลวงพ่อก็เอ่ยเรียกถึงผู้เขียนว่า

″ มหาเลียง ตื่นหรือยัง ″

″ ตื่นแล้วครับ... ผม ! ″ เสียงลูกศิษย์ผู้มีนามแฝงทางธรรมว่า ศีล ๕ ตอบหลวงพ่อ

″ ไปขอปัญญาจากมหาเลียงน่ะ และให้มาเทศน์ให้ฟังที่กลดหลวงพ่อ ″ แต่คุณศีล ๕ ยังไม่ทันได้ลุกเดินเลย หลวงพ่อก็ร้องเรียกว่า

″ มหาเลียง มาเทศน์โปรดลูกศิษย์หน่อย ″

ได้ยินเสียงเรียกว่า มาเทศน์โปรดลูกศิษย์หน่อยนี่ ความรู้สึกในใจจริง ๆ แล้ว ก็ขยักเขยื้อนอยู่ดอก เพราะมิกล้าจะให้ความลึกซึ้งอะไรมากนักกับการกล่าวธรรม แม้ตัวเองก็ยังอาศัยภูมิปัญญาของครูบาอาจารย์ท่านแบ่งปันให้ จึงได้มาถึงระดับนี้ แต่ก็มิกล้าจะขัดเจตนา

จึงออกไปทำหน้าที่เท่าที่ตัวเองมีภูมิปัญญา แต่ก่อนจะกล่าวบทธรรมนั้น ก็น้อมกายทำความเคารพต่อผู้มีพระคุณ และแสดงความจริงใจต่อกันและกันกับลูกศิษย์ผู้น้องที่นั่งอยู่เบื้องหน้า

ธรรมสาธกบทว่า ธุดงค์ คือ ธรรมชาติที่ขัดเกลาหรือถูสิ่งอันเป็นมลทิน คือ ความไม่สะอาดออกไปจากใจ ความไม่สะอาดในที่นี้ หมายเอากิเลสที่หยาบ

อีกนัยหนึ่ง ธุดงค์ คือ ธรรมชาติที่เป็นเครื่องจูงใจให้เด็ดเดี่ยว อาจหาญ ยังจิตใจเข้มแข็งให้ตัดขาดจากกิเลสได้อย่างแน่วแน่ หรือจะเปรียบเทียบก็เหมือนเพชรฆาตที่ถือดาบอันคมกริช พร้อมมีพละกำลังที่แข็งแกร่ง ย่อมจะสามารถบั่นทอนเอาชีวิตผู้ต้องโทษขั้นอุกฤษณ์ให้ขาดได้ในฉับพลัน ซึ่งก็ต่างกันอยู่เพียงว่า อีกฝ่ายหนึ่งประหารชีวิตให้สิ้นลง อีกฝ่ายหนึ่งประหารกิเลสให้หมดไปจากใจตัวเองเท่านั้น

ธุดงค์ ๑๓ ข้อย่อลงมา สิ่งที่ควรปฏิบัติได้ดังนี้

๑. ถือผ้าบังสุกุลเป็นวัตร

คะหะปะติจีวะรัง ปฏิกขิปปามิ บังสุกุลิกังคัง สมาทิยามิ.

เรางดคหบดีจีวรเสีย สมาทานองค์ของผู้ถือ ผ้าบังสุกุลเป็นวัตร

ผ้าบังสุกุล มีลักษณะเป็นสิ่งไม่สะอาด หาความสวยงามมิได้ ซึ่งเปรอะเปื้อนด้วยสิ่งปฏิกูล จึงหาความสดสวยที่น่ารื่นรมณ์นั้นไม่มี ฉะนั้น ท่านจึงให้พิจารณาว่าเป็น อสุภะ พิจารณารู้ที่ใจว่า แม้แต่ร่างกายสังขาร ก็เพ่งดูให้รู้ถึงความเป็นจริงว่า เป็นสิ่งที่ไม่น่ายินดี ไม่น่าหลงยึดติด ถือมั่น กับอารมณ์ที่เป็นกามตัณหา และไม่ควรที่จะผูกจิตใจให้หมกมุ่นอยู่กับสีสันที่เป็นเครื่องจูงใจต่าง ๆ ซึ่งเป็นแต่เพียงเครื่องประดับกายแต่ภายนอกเท่านั้น

๒. ถือผ้า ๓ ผืนเป็นวัตร

จะตุตถะจีวะรัง ปฏิกขิปปามิ เตจีวะริกังตัง สมาทิยามิ.

เรางดผ้าผืนที่สี่เสีย สมาทานองค์ของผู้ถือผ้าไตรจีวรเป็นวัตร

ผ้า ๓ ผืน เปรียบเสมือน คือ

ผืนที่ ๑ คือ กายสุจริต มีการกระทำที่ไม่เบียดเบียนต่อผู้อื่นและสัตว์อื่น ให้รับความเดือดร้อน มีความสำรวมอยู่ในศีล มีเมตตาธรรม รักษาความดีให้เป็นปกตินิสัยอยู่เสมอ

ผืนที่ ๒ คือ วจีสุจริต มีวาจาที่เป็นปิยวาจา ยังคุณประโยชน์ต่อผู้ฟังและผู้พูด

และจะไม่ใช้วาจาไปกล่าวร้ายใคร ไม่นินทากล่าวเสียดสีทิ่มแทงผู้อื่นให้ได้รับความเจ็บช้ำใจ

ผืนที่ ๓ คือ มโนสุจริต มีใจประกอบอยู่ด้วย เมตตากรุณา มุทิตา และอุเบกขา ทำใจให้ผ่องใสและให้สูงอยู่เหนืออารมณ์ ของความโกรธ โลภ หลง และไม่คิดเบียดเบียนใคร จะเพียรรักษาความดีที่ได้ทำแล้ว มิให้เสื่อม และเพียรระวังมิให้บาปที่ยังไม่เกิดมิให้เกิดขึ้น

๓. ถือบิณฑบาตเป็นวัตร

อติเรกลาภัง ปฏิกขิปปามิ บิณฑะปาติกังคัง สทาทิยามิ.

เรางดอดิเรกลาภเสีย สมาทานองค์ของผู้ถือบิณฑบาตเป็นวัตร

ถือการบิณฑบาต เป็นกริยาของผู้มีศีลสูง คือ พระสงฆ์ ที่ออกจาริกไปตาม ชายคาบ้าน เป็นการแสวงหาที่ไม่เบียดเบียนผู้อื่น หรือเป็นการถือแบบที่จะไม่รับอาหารจากผู้อื่นมาเพื่อบริโภค โดยอาหารนั้นไม่ใช่เป็นของผู้ที่ตั้งใจจะให้ แต่มีความตั้งใจอยู่ตลอดเวลาว่าจะรับสิ่งของอะไรจากใคร สิ่งของนั้นจะต้องเป็นของผู้มีศีล มีความตั้งใจดีในการให้

๔. ถือการเที่ยวบิณฑบาตไปตามแถวเป็นวัตร

โลลุปปะจารัง ปฏิกขิปปามิ สปทานจาริกังคัง สมาทิยามิ.

เรางดการเที่ยวโลเลเสีย สมาทานองค์ของผู้ถือเที่ยวบิณฑบาตไปตามแถวเป็นวัตร

เดินเป็นแถว เสมือนว่าเดินตามคำสอนของผู้หลักผู้ใหญ่ ให้ความเคารพผู้มีอายุมาก และผู้มีศีล อย่างไม่โลเลและสงสัย

๕. ถือนั่งฉันอาสนะเดียวเป็นวัตร

นานาสนโภชนัง ปฏิกขิปปามิ เอกาสนิกังคัง สมาทิยามิ.

เรางดการฉันต่างอาสนะเสีย สมาทานองค์ของผู้ถือนั่งฉันอาสนะเดียวเป็นวัตร

หากบุคคลผู้ใดยินดีอยู่แต่ในสิ่งที่ตนมี ก็ย่อมให้บุคคลนั้นไม่ว่าจะที่อยู่ไหนก็ย่อมมีความสุข เหตุเพราะมิได้เอาจิตไปผูกไว้ในความหลง หลวงพ่อภาวนาพุทโธจึงว่า เสมือนว่ามีใจเป็นหนึ่ง และการถือนั่งฉันอาสนะเดียวเป็นวัตร เวลารับประทานอะไรก็ตาม ถ้ายังไม่อิ่มจะไม่ยอมลุกจากที่ หรือจะเปรียบอีกก็คือ เหมือนกับบุคคลผู้ได้ตั้งใจมั่นว่าจะทำสิ่งใดแล้ว ถ้าสิ่งนั้นยังไม่สำเร็จก็พยายามเพียรทำจนให้สำเร็จ จะไม่ละทิ้งไปอย่างง่าย ๆ

๖. ถือฉันในบาตเป็นวัตร (ภาชนะเดียวเป็นวัตร)

ทุติยะภาชนัง ปฏิกขิปปามิ ปัตตะบิณฑิกังคัง สทาทิยามิ.

เรางดภาชนะที่สองเสีย สมาทานองค์ของผู้ถือการฉัน/ทานเฉพาะในบาต (ภาชนะเดียว) เป็นวัตร

คือการนั่งฉัน/ทานในภาชนะเดียว เวลาฉัน/รับประทานอาหารจะใช้ภาชนะใส่อาหารเพียงใบเดียว อาหารนั้นให้รวมในที่เดียวกัน เพื่อมิให้เอาจิตใจไปผูกติดอยู่ในรสอาหาร หรือในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส อันจะทำให้มีความหลงยึดติด ซึ่งทำให้มีความว้าวุ่น ไม่มีความสงบ

๗. ถือข้อห้ามภัตรอันนำมาเมื่อภายหลังเป็นวัตร

อติริตตะโภชนัง ปฏิกขิปปามิ ขลุปัจฉา ภัตติกังคัง สมาทิยามิ.

เรางดโภชนะอันเหลือเฟือเสีย สมาทานองค์ของผู้ถือห้ามภัตรอันนำมาเมื่อภายหลังเป็นวัตร

ถือว่าเป็นการตั้งสัจจะให้กับตัวเอง ที่จะสร้างจิตให้สูงขึ้น อยู่เหนืออารมณ์ของความอยาก ว่าเราจะไม่รับอาหารคาว หวาน และอื่นๆ ไปปรุงแต่งเสริมรสด้วยตนเอง จะตั้งสัจจะรับเฉพาะอาหารที่ได้มาจากผู้ทรงศีล หรือจะดื่มทานแต่สิ่งที่ได้มาด้วยความบริสุทธิ์ที่ไม่ผิดศีลธรรม

๘. ถืออยู่ป่าเป็นวัตร

คามันตะ เสนาสะนัง ปฏิกขิปปามิ อรัญญิกังคัง สมาทิยามิ.

เรางดเสนาสนะชายบ้านเสีย สมาทานองค์ของผู้ถืออยู่ป่าเป็นวัตร

ธรรมชาติของป่าให้ความร่มรื่น สงบ เย็น แก่ทุกชีวิต ฉะนั้นเราจะนึกถึงความสงบที่เป็นกายวิเวก จิตวิเวก นึกถึงอารมณ์ ความสงบ ที่อยู่ป่ามาเป็นความสุขทางใจ

๙. ถือการอยู่โคนไม้เป็นวัตร

ฉันนัง ปฏิกขิปปามิ รุกขมูลิกังคัง สมาทิยามิ.

เรางดที่มุงที่บังเสีย สมาทานองค์ของผู้ถืออยู่โคนไม้เป็นวัตร

จะตั้งมั่นอยู่ในคำสอนของผู้มีพระคุณ ซึ่งให้เมตตาอบรม ชี้ทางพ้นทุกข์ หรืออยู่

ในคำสอนของพ่อ-แม่ ซึ่งเปรียบเสมือนว่า เป็นดุจดังร่มโพธิ์ชีวิตลูกหลาน โดยยึดเอารากแก้วของศีล สมาธิ ปัญญา มาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจให้เกิดความร่มเย็น

๑๐. ถืออยู่กลางแจ้งเป็นวัตร

ฉันนัญจะ รุกขมูลัญจะ ปฏิกขิปปามิ อัพโภคาสีกังคัง สมาทิยามิ.

เรางดที่มุงที่บังและโคนไม้เสีย สมาทานองค์ของผู้ถือการอยู่กลางแจ้งเป็นวัตร

จะไม่เอาจิตไปผูกไว้กับสิ่งใด อันเป็นสื่อชักนำไปในทางฝ่ายต่ำ แต่จะฝึกจิตให้อยู่เหนือเวทนาต่าง ๆ โดยยึดเอาองค์พระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ มาเป็นบุญเป็นที่พึ่ง ถึงแม้จะมีวัตถุสิ่งใดให้ความสุขได้ แต่ก็ไม่เป็นสุขเท่าความสงบของจิตที่ฝึกดีแล้ว

๑๑. ถืออยู่ป่าช้าเป็นวัตร

อสุสานัง ปฏิกขิปปามิ โสสานิกังคัง สมาทิยามิ.

เรางดที่มิใช่ป่าช้าเสีย สมาทานองค์ของผู้ถืออยู่ป่าช้าเป็นวัตร

เจริญกัมมัฏฐาน พิจารณาเห็นสังขารร่างกายว่าเป็นสิ่งที่ไม่น่ายึดถือ และไม่ควรประมาทในชีวิตว่ายังไม่แก่ ยังไม่เจ็บ ยังไม่เสื่อมสลาย หรือหลงในวัยว่า นี่เรายังเด็ก นี่เรายังหนุ่ม-สาว ความเป็นเด็ก เป็นหนุ่มสาวนั้น หาเป็นแก่นสาร เที่ยงแท้อยู่ได้ตลอดไม่ จึงไม่ควรหลง และไม่ควรมัวเมาในร่างกายของตัวเองนัก

๑๒. ถืออยู่ในเสนาสนะอันท่านจัดให้อย่างไรเป็นวัตร

เสนาสนะ โลลุปปัง ปฏิกขิปปามิ ยถาสันตติกังคัง สมาทิยามิ.

เรางดความโลเลในเสนาสนะเสีย สมาทานองค์ของผู้ถืออยู่ในเสนาสนะอันท่านจัดให้อย่างไรเป็นวัตร

เมื่อถือธุดงค์ หรือเมื่อเราได้ไปอยู่ในสถานที่ใด ก็ควรปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่นั้น ตามที่ครูบาอาจารย์ หรือเจ้าหน้าที่ที่จัดให้ โดยไม่ยึดติดในที่ยืน-เดิน-นั่ง-นอน เมื่อพ่อ-แม่ ครูบาอาจารย์ ผู้มีพระคุณ ท่านเตือนด้วยความหวังดี ก็ควรจะเชื่อฟังบ้าง จะได้ไม่เป็นทุกข์เมื่อภายหลัง และจะมีความสุขกาย-ใจ หรือหากเห็นว่า กฎระเบียบของสถานนั้นไม่ถูกกับจริตของเรา ก็ควรหลีกเลี่ยงไปเสีย ไม่ควรไปทำให้เกิดเวรกรรมต่อกัน

๑๓. ถือการนั่งเป็นวัตร

เสยยัง ปฏิกขิปปามิ เนสัชชิกังคัง สมาทิยามิ.

เรางดการนอนเสีย สมาทานองค์ของผู้ถือการนั่งเป็นวัตร

จะถือการฝึกจิตมิให้นอน นิ่ง อยู่ในกองกิเลส ที่หลงอยู่ในกามตัณหา มีจิตหลงยินดีในการเสพ ภวะตัณหา ความฟุ้งซ่านของจิตที่ไม่มีขอบเขต หาประมาณการมิได้ โดยตกเป็นทาสของความยากเป็นนั้น เป็นนี่ อยู่เรื่อยไป หาที่สุดไม่ได้ และวิภวตัณหา ความเบื่อหน่ายในชีวิต มีความหดหู่ ท้อถอย ขาดกำลังใจที่จะต่อสู้กับชีวิต

แต่จะฝึกจิตให้มีปัญญาอยู่เหนือความอยาก ไม่ให้หลงยึดมั่นอยู่ในกองสังขาร จะเป็นผู้ตื่น เบิกบาน อยู่กับการทำความดี ฝึกจิตให้เที่ยงตรงต่อศีล สมาธิ ปัญญา ทำจิตให้เป็นสมาธิอย่างแน่วแน่ มั่นคงอยู่ตลอ่ดไป

๑๖.

ต่างเผ่าพันธุ์ ก็เข้ากันได้

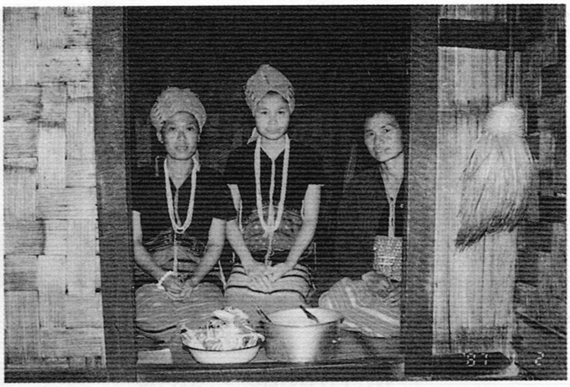

จบการกล่าวธรรมแล้ว กราบลาหลวงพ่อไปยังที่กลด เพื่อเก็บสิ่งของเครื่องใช้และได้นั่งจดบันทึกข้อมูลกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้บำเพ็ญตามหน้าที่ที่ได้รับเมตตาตามที่หลวงพ่อแผ่ให้ จดลงในสมุดไดอารี่อยู่ หลวงพ่อได้เรียกหาอีกว่า...

″ มหาเลียง ทำอะไรอยู่ล่ะ ″

″ กำลังเขียนบันทึกอยู่ครับ หลวงพ่อ ″ เรียนตอบให้หลวงพ่อทราบ

″ หลวงพ่ออยากจะให้มหาเลียง ลงไปที่หมู่บ้านน่ะ ไปดูว่า ชาวบ้านเป็นไงบ้าง และโยมธุดงค์ด้วย ที่หลวงพ่อให้ไปนอนกับชาวบ้านได้นำพาชาวบ้านปฏิบัติอย่างไรบ้าง ได้ผลดีหรือไม่ ให้จดบันทึกไว้นะ แล้วนำมาบอกหลวงพ่อนะ ″

หลวงพ่อได้กล่าวถึงชาวบ้านและกำชับถึงโยมธุดงค์ด้วยความเป็นห่วงว่า ″ โยมธุดงค์จะไม่มีกำลังใจนำชาวบ้านปฏิบัติ ″

เมื่อได้รับรู้ถึงเจตนาที่พระคุณหลวงพ่อบอกให้แล้ว จึงเก็บเครื่องบริขารลงในย่าม กราบหลวงพ่อเดินลงดอยจากป่าช้า อากาศยามเช้าของเมืองสามหมอก ยังครองแชมป์ความหนาวเย็นอยู่ ตามยอดเขาและรอบหุบเขาแนวยอดไม้ มีกลุ่มควันสีขาวเกาะกันเป็นก้อน ๆ กระจายลอยอยู่เหนือยอดไม้ให้มองเห็นอยู่ทั่วไปในแนวป่า

เดินถึงทางดอยเข้าในหมู่บ้าน ที่หน้าบ้านแต่ละหลังคาเรือนมีโยมชาวบ้านต่างก็ปูเสื่อนั่งเป็นกลุ่ม ๆ ต่างก็นั่งเรียงรายอยู่ตามริมขอบถนนที่หน้าบ้านของตนนั้น ๆ รอพระธุดงค์ลงจากป่ามารับบิณฑบาต และต่างก็แต่งกายด้วยชุดชาวเขาประจำเผ่าของตน บางคนก็มีผ้าโผกหัวบ้าง แลเห็นความพร้อมเพรียงกับความตั้งใจ ต่อการบำเพ็ญบุญก็นึกอนุโมทนาอยู่ในใจ จึงได้เยื่องกายเข้าไปอยู่ใกล้ ๆ เพื่อทักทายให้เป็นมิตร เป็นการสร้างความคุ้นเคยให้รู้จักมักคุ้นให้เกิดขึ้นกับโยมชาวบ้าน กับครอบครัวหนึ่ง ซึ่งยืนอยู่หน้าบ้านพร้อมกับสมาชิก

ในครอบครัว

" สวัสดี...ครับ ! " ผู้เขียนเอ่ยทักกับหัวหน้าครอบครัวเป็นคำแรกแห่งยามเช้า

"อื้อ...อื้อ..." ผู้เป็นพ่อบ้านที่ยืนอยู่บอกตอบรับพร้อมกับผงกศีรษะให้

" หนาวไหมคะ " สุภาพสตรีผู้หนึ่งอยู่ในชุดแต่งกายอย่างชาวเขาซึ่งยืนอยู่ข้าง ๆกับหัวหน้าครอบครัว ได้เอ่ยถามด้วยน้ำเสียงเหมือนว่าเคยรู้จักกันมาก่อน

" หนาว...ครับ...หนาว... " ตอบรับไป ทั้งในใจยังนึกถามตัวเองอยู่ว่า คนนี้เป็นใคร

" จำโยมไม่ได้หรือคะ " เสียงถามย้อนคืนก็ยิ่งทำให้แปลกใจเป็นงงอยู่ว่า มีโยมชาวบ้านรู้จักกับเราแต่เมื่อไหร่

"โยมธุดงค์ไงค่ะ " เสียงบอกเปรยๆให้หายงง ความงงงันหายกระจ่างออก จึงเพ่งสายตามองให้เกิดความแน่ใจว่า ใช่โยมธุดงค์จริงๆหรือ

" ยังไม่เชื่อและมั่นใจอีกหรือคะ " โยมธุดงค์ถามย้ำกระชับมาอีก

ไม่อยากจะเชื่อเลยว่า ใช่โยมธุดงค์ นึกอยู่ในใจ ยิ่งเมื่อได้เห็นการแต่งตัวด้วยชุดชาวเขาแล้ว ยิ่งกลมกลืนเหมือนว่า เป็นชาวเขาจริงๆ กระทั่งแม้ ผิวพรรณ ทรวดทรงก็บ่งบอกว่าต้องเป็นชาวเขาแน่ๆ แต่เมื่อรู้ความจริงก็หายส่างจากความงง แล้วถึงซึ่งบางอ้อว่า

" นึกว่าเป็นชาวเขาจริง ๆ ที่แท้ก็เป็นชาวเรานี่เอง " ทั้งโยมธุดงค์และคนทักต่างก็หัวเราะขำกับตัวเอง

" เหมือนชาวเขามากหรือคะ " โยมธุดงค์ย้อนถามถึงความเหมือนของตัวเอง

"โอ้ว...! ไม่มากหรอกครับแต่เหมือนเลยแหละครับ " พูดจบก็ต่าง

คนต่างหัวเราะในความเปลี่ยนแปลงที่เป็นอยู่

พูดจากันพอหอมปากหอมคอ จึงบอกลาเดินจากไปเข้าสู่ใจกลางหมู่บ้านห้วยไม้ดำ เห็นสีหน้าแววตาโยมชาวบ้านก็ผ่องใสดี ที่นาน ๆ ได้บำเพ็ญบุญตักบาตรกันอย่างพร้อมหน้ากันกับลูกหลาน ทั้งยังมีพระธุดงค์จำนวนมากมารับทาน แสดงธรรมให้ฟังอีกคงได้บุญได้ความสุข ได้อุทิศส่วนบุญกุศลให้กับดวงวิญญาณญาติผู้ล่วงลับได้พบทางศีล สมาธิ ปัญญา ได้พ้นทุกข์ตามพลังจิตอธิษฐานส่งไปกับผลทานที่ได้สร้างถวายพระสงฆ์ธุดงค์

″ มหา...มหา...! ถ่ายรูปให้แม่หน่อย ! ″ เสียงแม่ธุดงค์ท่านหนึ่งซึ่งอยู่ในชุดแต่งกายอย่างชาวเขาร้องบอก ถ่ายรูปให้เก็บไว้เป็นที่ระลึก

เดินดูกิจกรรมการทำทานถวายพระสงฆ์ของโยมชาวบ้านห้วยไม้ดำ กับการนำพาปฏิบัติของโยมธุดงค์ ก็ยิ่งทำให้เกิดความสุขใจ แม้ว่าจะมิใช่ชาติมิใช่เชื้อ หากมีความเอื้อเฟื้อก็เหมือนเป็นชาติเป็นเชื้อเดียวกัน ตามบ้านแต่ละหลังมีพระธุดงค์ที่แยกย้ายกันไปให้ธรรมทาน ก่อนที่จะให้โยมชาวบ้านได้บำเพ็ญบุญตักบาตร พระธุดงค์ท่านก็ให้โยมได้รับศีลฟังธรรมแล้วจึงทำพิธีถวายทาน

อาหารที่โยมชาวบ้านนำมาทำทานนั้นก็เป็นอาหารพื้นบ้าน ตามแต่ว่าใครจะมีอะไรหาอะไรได้ ก็เอาสิ่งนั้นมาทำบุญทำทานกัน อยู่ตามป่าตามเขา อาหารที่ มีที่หาได้คงจะไม่พ้นอาหารป่าประเภทผัก ซึ่งนำมาต้มกับเกลือจิ้มกับน้ำพริก อันน้ำพริกก็เพียงว่าตำพริกใส่เกลือ เติมน้ำเปล่าลงไปบ้าง แค่นี้ก็ทานได้แล้ว จะเรียกหาน้ำปลา น้ำซอส อะไรนั้นคงจะยาก

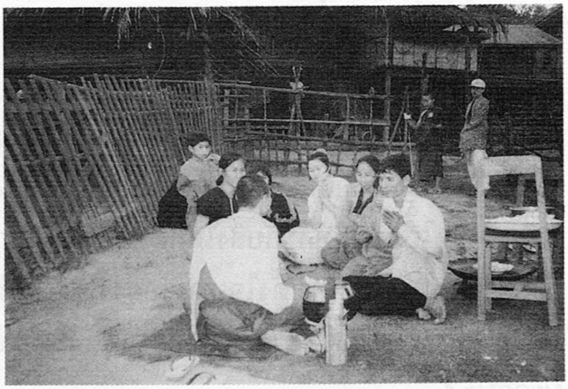

ส่วนอาหารพวกต้มแกงหรือต้มแกงหัวเผือก ซึ่งต้มเสียออกจนเปื่อยยุ่ย และตำพริกลงใส่ เติมเกลือให้มีรสบ้าง ก็ถือว่าเป็นสุดยอดของต้มซุปอาหารจานเด็ดอีกอย่างหนึ่งคือ ข้าวเป๊อะ กรรมวิธีการปรุงนั้นขอติดไว้ก่อน เน้อ !

เดินเที่ยวชมกิจกรรมทำบุญตักบาตร ตามบ้านแต่ละหลังคาเรือนว่า มีพระสงฆ์พร้อมโยมธุดงค์อยู่พร้อมกับชาวบ้าน นั่งฟังธรรมกันอยู่อย่างใส่ใจ จึงเดินย้อนกลับขึ้นสู่ป่าช้าเวลายามนี้ แสงสุริยันนามว่าพระอาทิตย์ได้ให้แสงสว่างทั่วฟ้าแล้ว ความหนาวเย็นของอากาศ

ผ่อนคลายลง เดินไปถึงที่ใกล้ ๆกับที่พักปักกลดหลวงพ่อ เห็นโยมธุดงค์อีกส่วนหนึ่งนั่งบ้าง ยืนบ้าง ทั้งมีเสียงสวดบารมี สวดพระคาถา ๑๐๘ อยู่ล้อมรอบหลวงพ่อ หลวงพ่อก็จับจอบขุดหลุมเพื่อฝังวัตถุสมบัติ เมื่อเมื่อยหลวงพ่อจึงเปลี่ยนให้ลูกศิษย์และโยมธุดงค์ได้ผลัดเปลี่ยนกันขุดเอาบารมีตามผละกำลังของตนว่า

″ ฉลามกับมหาเลียง เปลี่ยนกันขุดน่ะ จะได้บารมีด้วยกัน อย่าเอาบุญคนเดียวเดี๋ยวตายไปจะหามิตรบริวารไม่ได้ ″ หลวงพ่อยืนพักเหนื่อยอยู่ใกล้ ๆเตือนสติให้รู้

ขุดดินบนภูเขาหน้าแล้ง ต้องออกแรงมากหน่อย เพราะดินแห้งและแข็งด้วย เปลี่ยนให้โยมธุดงค์ที่ยืนล้อมอยู่ได้ขุดเอาบารมีบ้าง ขุดหลุมลึกได้พอดีแล้ว หลวงพ่อได้บอกให้ฉลามว่า... ″ ฉลามไปยกเอาไหสมบัติหลวงพ่อมาไป ″

ขณะที่รอไหสมบัติอยู่นั้น หลวงพ่อได้บอกให้โยมธุดงค์ว่า...

″ ลูก ๆทุกคนฟังหลวงพ่อน่ะ ใครบ้างจะสละสิ่งที่ตนเองรักที่สุด หวงที่สุด ซึ่งเป็นวัตถุภายนอก แต่มีอำนาจอยู่เหนือจิตใจเรา ทำให้เราต้องมาหลงยึดติดอยู่ ให้สละออกมาฝังไว้ให้เป็นทรัพย์สินในดิน ให้เป็นทรัพย์ต้นวงศ์ตระกูล ให้คงอยู่ชั่วลูกชั่วหลานในภายหน้าชาติหน้า วัตถุสิ่งของที่เรารัก เราหลง ยึดอยู่นี้ว่าสละได้อยากแล้ว แต่กิเลส คือความอยากในโลภ โกรธ หลง ที่ครอบงำจิตใจให้มืดมนอยู่นี้ สละได้ยากกว่าสิ่งใด หากใครทำได้ สละได้ อย่างใจบริสุทธิ์แล้ว จะได้พบแสงสว่างทางใจ พบทางเจริญในคำของพระพุทธเจ้า ใจย่อมสงบผ่องใสอยู่ตลอดเวลา ชื่อว่าเป็นผู้เดินเข้าสู่ มรรค ผล นิพพาน น่ะลูกนะ เข้าใจหรือยังลูก ″ หลวงพ่อย้อนถามย้ำให้เข้าใจยิ่งขึ้น

ใครมีอะไรจะสละออกฝังไว้ก็ให้ตั้งใจเอาไว้นะ ตั้งใจว่าจะสละกิเลสอันเป็นทุกข์ที่มีอยู่ในธาตุ ๔ ขันธ์ ๕ นี้ให้หมดไป เคยมีทุกข์กับสิ่งใดต่อไปอย่าให้มีอีก พ่อฯ จึงอยากจะให้ลูกทุกคนตั้งใจเอาไว้อย่างนี้ ให้เป็นผู้ปล่อยวางซะ ใจจะได้สบาย สว่างอยู่ในศีล สมาธิ ปัญญา น่ะลูกนะ ″

ความตั้งใจดีแล้ว ต่อการบำเพ็ญทานอย่างยิ่ง แม้สิ่งที่ยากกว่านี้ก็จะสละได้ ขอเพียงว่าใจสงบมองเห็นสัจจะในผลทาน คงไม่มากมายอะไรกับการเสียสละวัตถุเพียงชิ้นสองชิ้น แม้ชีวิตร่างจะสละได้ หากใจใส

บริสุทธิ์จริง ยอมเห็น มรรค ผล ใน การเสียสละ

ระหว่างที่หลวงพ่อชี้ทางบุญ บอกทางธรรมให้แก่ญาติโยมธุดงค์รู้ถึงผลทาน ทานแห่งการเสียสละ โยมธุดงค์อยู่นั้น หลายท่านก็นำวัตถุ เครื่องลางของขลังออกมาทำทาน มีพระเครื่องเหรียญต่าง ๆ ทั้งเหรียญ ธนบัตร นำมารวมกันอธิษฐาน ฝังไว้ใต้พื้นแม่ธรณีอย่างปลื้มปิติกัน

ธรรมย่อมรักษาผู้ประพฤติปฏิบัติธรรม มิให้ ตกไปในที่ต่ำคือ ความชั่วฉันใดผลของทานที่ผู้บำเพ็ญได้สละออกไป ย่อมคลายปมของจิตมิให้หลงยึดติด ไม่มีความตระหนี่แล้วก็ได้ชื่อว่าเป็นผู้มีจิตรู้ตื่น เบิกบาน อยู่ในผลทาน ใจก็เบาและผ่องใสอยู่ฉันนั้น

เมื่อสละวัตถุสิ่งของที่ต้องใจออกแล้ว หลวงพ่อได้นำอธิษฐานให้ทุกคนสงบจิต มองเห็นความสุขปิติใจ อยู่ชั่วอึดใจหนึ่งแล้ว จึงยกไหวัตถุสมบัติวางลงในหลุม หลวงพ่อเขี่ยดินลงกลบ พร้อมนำสวดพระคาถา ๑๐๘ พระพุทธคุณ ธรรมคุณ และสังฆคุณ สวดจบหลวงพ่อได้ให้ธรรมทาน เตือนสติแก่โยมอีกว่า

" ลูก ๆ ทุกคนน่ะให้นำดินคนละ ๑ กำมือมาถมเอาไว้น่ะ ก่อนจะวางลงก็ให้อธิษฐานนึกเอาอะไรสักอย่างหนึ่งให้เป็นบารมีน่ะลูกน่ะ "

•โยมธุดงค์ได้ยินคำเตือนให้ปฏิบัติ ทุกคนต่างนำเอาดินคนละ ๑ กำมือ ยกขึ้นอธิษฐาน พร้อมบริกรรมภาวนา ก่อนจะวางลงในหลุมวัตถุสมบัติ แล้วต่างก็แยกย้ายกันกลับไปสู่ที่พัก

กิจกรรมฝังสมบัติก็เสร็จสิ้น แต่กิจกรรมการกิน การทานยังไม่จบ อีกทั้งพระธุดงค์ที่ลงไปรับบิณฑบาตรยังอยู่ที่หมู่บ้านห้วยไม้ตำ ก็ยังไม่กลับขึ้นมา จึงพอมีเวลาได้เรียนถวายรายงานกิจกรรมที่หมู่บ้านให้หลวงพ่อทราบ และหลวงพ่อได้ถามถึงพระอาจารย์คำรณว่า

" อาจารย์คำรณ มาถึงหรือยังนี่ "

" เห็นว่ามาถึงเมื่อประมาณ ตีสาม ครับหลวงพ่อ "

" อือ... " หลวงพ่อถอนหายใจเหมือนว่ามีอะไรอยู่ในใจ

″ มันจะเกี่ยวกับนิมิตของหลวงพ่อหรือเปล่า มหาเลียง ″ หลวงพ่อพูดเปรย ๆ เป็นการปรารภถึงนิมิตที่ป่าช้าบ้านหนองขาวกลาง ซึ่งหลวงพ่อได้นิมิตว่า...

″ หลวงพ่อได้ขึ้นขี่หลังช้าง แต่ปรากฏว่าช้างเชือกนั้นกับล้มตาย และในนิมิตนั้นหลวงพ่อได้นำพระธุดงค์เดินลุยน้ำต่อไป จนว่าพระธุดงค์เปียกปอนกันหมดเลย ″

″ คงไม่มีอะไรร้ายแรงเกิดขึ้นดอกกระมังครับ... หลวงพ่อ เพราะน้ำนั้นก็บ่งถึงความเย็นอยู่ ″ ผู้เขียนได้ออกความคิดเห็นกับหลวงพ่อบ้าง

″ นั่นซิ... ! หลวงพ่อก็อยากจะให้เป็นอย่างนั้นเหมือนกัน แต่ในความรู้สึกของหลวงพ่อมันเหมือนจะมีอะไรอยู่น่ะ ″

หลวงพ่อเห็นด้วยกับความคิดผู้เขียน แต่ก็ยังไม่แน่ใจในเหตุการณ์ข้างหน้าว่าจะมีอะไรเกิดขึ้น

″ อาจารย์คำรณ หลงทางไปอย่างไรหรือ ″ หลวงพ่อได้เอ่ยถามถึงสาเหตุที่อาจารย์คำรณเดินพลัดหมู่คณะหลงทางไป

″ ก็ได้ยินแต่ว่า พระอาจารย์คำรณ ได้ออกเดินล่วงหน้ามาก่อนหมู่คณะ มาถึงจุดที่หลวงพ่อได้หยุดพัก ซึ่งมีเส้นทางแยกอยู่ทางหนึ่ง อาจารย์คิดว่าคงเป็นเส้นทางลัด จึงได้เดินเข้าไปกับพระธุดงค์ ๒-๓ รูป แล้วก็หายไปเลยครับ ″

″ ถ้าเกิดสมมติว่า มีพระเป็นอะไรไป เราจะทำอย่างไรนี่ ″ หลวงพ่อคิดเหมือนว่าจะต้องมีอะไรเกิดขึ้นอยู่อย่างไงอย่างงั้น

″ คงไม่มีอะไรดอกมั้งครับ หลวงพ่อ พระอาจารย์คำรณก็มาถึงแล้วนี่ ″

″ มันก็ไม่แน่น่ะ หลวงพ่อยิ่งใจไม่ดีอยู่ เส้นทางที่จะไปข้างหน้าก็ลำบากอยู่มิใช่หรือ ″

″ ครับ... ผม ″

ระหว่างที่หลวงพ่อปรารภถึงพระอาจารย์คำรณอยู่นั้น พระธุดงค์ที่ลงไปรับอาหาร

บิณฑบาตก็กลับขึ้นมาถึงที่บริเวณลานธรรมชั่วคราว แล้วมีพระอาจารย์คำรณ และพระเจ้าหน้าที่หลายรูปได้ให้ธรรมกัมมัฏฐานแก่พระธุดงค์ เพื่อรอหลวงพ่อ

″ พระธุดงค์ขึ้นมาพร้อมหรือยัง อสุภะ ″ หลวงพ่อเอ่ยถามอาจารย์ชลประทานซึ่งเดินเข้ามาหาและได้นั่งก้มกราบหลวงพ่ออยู่

″ มาพร้อมแล้วครับ หลวงพ่อ ″ อาจารย์ชลประทานกล่าวตอบหลวงพ่อเมื่อกราบเสร็จ

″ แล้วโยมธุดงค์ล่ะ ″

″ โยมธุดงค์อยู่กับอาจารย์สัญญา ที่บริเวณปักกลดข้างล่างครับ ″

″ มีอาหารพอให้พระฉันหรือเปล่าล่ะ ″

″ องค์ที่อยู่ท้าย ๆ เกือบไม่พอ ครับ... หลวงพ่อ ″

″ อาหารมีน้อยเหรอะ ! ″

″ ครับผม... ″

″ โยมธุดงค์ที่ไม่ได้ลงไปรับอาหารจะให้ทำอย่างไรนี้ ให้รับอาหารจากพระจะดีไหม ″ หลวงพ่อย้อนถามความคิดเห็นจากอาจารย์ชลประทาน

″ ดีครับ... หลวงพ่อ พระจะได้ทำบุญกับโยมบ้าง ″

″ ถ้างั้นให้ อสุภะ ไปประสานงานกับอาจารย์สัญญานะ ให้โยมเตรียมมารับอาหารกับพระน่ะ จะได้ฉันพร้อมกัน ไป๊... ไปได้แล้ว อย่าช้านะเดี๋ยวเวลาจะไม่พอ ″

″ ครับ... ผม ″ อาจารย์ชลประทานตอบรับหลวงพ่อแล้วก้มกราบ ลุกเดินออกไปยังที่พระธุดงค์ประชุมกันอยู่

″ เอ๊าะ... ! ลูกศิษย์ เตรียมตัวได้แล้ว ″ หลวงพ่อหันมาสั่งทางลูกศิษย์ที่ติดตามซึ่งนั่งอยู่ใกล้ ๆ

ทั้งคุณฉลามและผู้เขียนเองต่างก็รีบเก็บเครื่องใช้สอย แล้วสะพายย่ามเดินตามหลวงพ่อไปยังบริเวณลานธรรม ระหว่างทางที่เดินอยู่นั้น หลวงพ่อได้พูดเปรยขึ้นว่า...

″ วันนี้ หลวงพ่อตั้งใจว่า จะให้หมู่สงฆ์ พระธุดงค์ทำพิธีสะเดาะเคราะห์ เอาพลังความบริสุทธิ์หมู่สงฆ์มาเป็นกำแพงป้องกันภัยให้บ้าง ″

″ ก็ดี... ครับ หลวงพ่อ ″ ผู้เขียนคล้อยตามด้วยกับความคิดของหลวงพ่อ

ถึงที่ประชุมพระธุดงค์ในหมู่ใหญ่นั่งพร้อมเพรียงกันอยู่อย่างสงบ ใต้ร่มเงาของแมกไม้ต้นสูงที่แผ่กิ่งก้านปกคลุมพื้นที่ที่ลานธรรมชั่วคราว ให้ความร่มเย็นอย่างร่มรื่น สมจริง

ดังคำว่า " ป่า " ซึ่งเป็นธรรมชาติที่มีแต่ให้ความสงบ

หลวงพ่อได้ขึ้นสู่ธรรมมาสน์ ซึ่งสร้างขึ้นจากลำไม้ไผ่ ซึ่งเป็นน้ำพักน้ำแรงของชาวบ้านที่พากันเสียสละเวลามาสร้างเป็นลักษณะทรงแคร่แบบม้านั่ง อีกทั้งยังพร้อมใจกันถากป่าถากพง ทำความสะอาดบริเวณที่ปฏิบัติธรรมของพระธุดงค์

หมู่พระสงฆ์ ซึ่งอยู่ในสมาธิก็คลายจิตออกจากอารมณ์ภาวนา ทำความคารวะน้อมกราบ หลวงพ่อได้ให้โอวาท ปฏิสันถารตอบรับความว่า...

" กระผมขอให้ท่านรักษาอารมณ์กัมมัฏฐาน การเดินธุดงค์ ขึ้นเขาลงห้วย จะไปไหนก็ตาม ขึ้นเขาสูงถึงจะเหน็ดเหนื่อยแค่ไหนก็ตาม อย่างนั้นผมไม่เป็นห่วง ถึงบางท่านจะเจ็บจะไข้ จะป่วยอะไร ผมก็ยังไม่เป็นห่วง แต่ผมเป็นห่วงท่าน กลัวว่าท่านจะเดินกัมมัฏฐาน ภาวนา เจริญปัญญาไม่ได้เท่าทันกับทุกข์ที่มันเกิดขึ้น ฉะนั้นผมจึงเตือนสติกับท่าน แม้ว่าขณะนี้เราจะอยู่ในป่า ภายใต้ต้นไม้น้อยใหญ่นี้ ซึ่งสมมติว่าเป็นป่า แต่หากใจเรายังหลงอยู่ในป่ากิเลส ผมยิ่งเป็นห่วงท่านมากกว่า อยากจะให้ท่านเห็นว่า เรามีกายวิเวก จิตวิเวก อยู่ป่า ก็ขอให้ท่านรักษาจิตใจของท่านให้สงบ นำไปปราบกิเลส อาสวะ กิเลสที่ดองมา สะสมมาหลายภพหลายชาตินี้ กระผมอยากให้ท่านหยิบเอาความสงบ ความบริสุทธิ์มาเป็นนิมิต ให้พ้นจากราคะ โทสะ โมหะ

วันนี้จะอยู่ป่าเป็นวัตร อยู่โคนต้นไม้เป็นวัตร ให้จิตเป็นอัปปนาสมาธิ ท่านจะมีความสุขไปทั้งอยู่ที่นี่และที่วัด ทั้งวันนี้และวันหน้า เดือนหน้า เพียงแต่ท่านทำจิตเป็นหนึ่งเป็นอัปปนาสมาธิ ที่ท่านสงบกาย สงบใจได้ในป่าธรรมชาติ ขณะนี้ได้เก็บเอาไว้ สะสมเอาไว้ อย่าให้ลืม ความพ้นทุกข์ที่ท่านจะเอามาปฏิบัติ ปัญญาที่ท่านจะต้องได้ เหมือนท่านหยิบเอาใบไม้ใบเดียว มาเก็บไว้ในมือของท่าน ส่วนพระธรรมอันมากมาย แปดหมื่นสี่พันพระธรรมขันธ์ เปรียบเสมือนใบไม้ทั้งป่า เราเอามาแค่ใบเดียว มากำหนดรู้เก็บเอาไว้ ธรรมที่เราได้ในวันนี้ คือ ความสงบใจ เก็บเอาไว้สะสมเอาไว้ รู้เอาไว้ ท่านจะมีจิตเป็นหนึ่ง ดับทุกข์ในสังขาร

อารมณ์ พระนิพพานคือเย็นสบาย กระผมขอให้ท่านมีสมาธิจิต สูญญตาสมาธิ มีสมาธิจาก ราคะ โทสะ โมหะ เป็นสมุทเฉท ประหารกิเลสตัวเอง อย่าให้มีเชื่อ อย่าให้มีอาสวะ กำหนดให้เย็นสบาย ขอให้ท่านนำเอานิมิตที่ได้นี้ไปประหารกิเลสของท่าน อย่าให้มีทุกข์ ทำที่สุดแห่งทุกข์ ทำที่สุดแห่งความเศร้าหมอง ทำที่สุดแห่งความหงุดหงิดรำคาญใด ๆ อย่าให้มี ขอให้ท่านเก็บสะสมเอาไว้เป็นบารมี เป็นวิญญาณ อริยะประเสริฐเลิศต่อทุกสิ่งทุกอย่าง เทอญ ”

” สาธุ... สาธุ... สาธุ... อนุโมทามิ ” เสียงพระธุดงค์และครูบาอาจารย์ กล่าวรับพรธรรมะ ซึ่งเป็นความห่วงใยที่หลวงพ่อเตือนสติ มิให้เป็นผู้ประมาท

เมื่อให้ธรรมเตือนสติแก่พระธุดงค์ผู้หวังความสงบ ทำที่สุดแห่งกองทุกข์แล้ว ได้ถามไถ่ถึงความสุขกาย สุขใจ หมู่คณะว่า

” หมู่พระสงฆ์ เรารับอาหารมาหมดแล้วใช่ไหม ”

” ขึ้นมาหมดแล้วครับผม แต่มีบางองค์ที่อยู่ท้ายๆ แถว ไม่ได้อาหารครับ ” อาจารย์คำรณกล่าวแทรกขึ้น

” หมายความว่าอาหารไม่พอใช่ไหม ”

” ครับผม ”

” มีท่านองค์ไหนบ้างครับ ที่ไม่ได้อาหาร นิมนต์ออกมาข้างหน้าเลยครับ ” หลวงพ่อเรียกให้พระธุดงค์องค์ที่ไม่ได้อาหาร

” องค์ไหนบ้างครับ ที่ไม่ได้รับอาหารน่ะที่อยู่ท้ายๆ แถว มีอาจารย์ไสว และองค์ไหนอีกครับ นิมนต์เลย นิมนต์ออกมาข้างหน้านี่ครับ ” อาจารย์คำรณ บอกนิมนต์พระแทนหลวงพ่อให้ออกมา

” องค์ที่ป่วย องค์ไหนป่วยบ้างครับ ยกมือขึ้น ” หลวงพ่อถามถึงพระธุดงค์ที่ป่วยไข้

” อ๋อ... มี ๒ องค์ ”

” นิมนต์มานี่ครับ นิมนต์มาใกล้ๆ ผมนี่ มา ผมจะรักษาให้ ”

พระธุดงค์ที่ไม่สบาย ๒ รูปนั้น ขยับกายไปนั่งอยู่เฉพาะหน้าหลวงพ่อ ดูท่าทางอ่อนเพลีย คงเป็นเพราะพิษไข้นั่นเอง...

” อายุเท่าไหร่แล้วครับนี่ ” หลวงพ่อเอ่ยถามถึงอายุของพระธุดงค์ผู้วัยแก่

” ๖๗ ปี แล้วครับ ”

” โอ้ว... อายุ ๖๗ ปีแล้ว ยังเดินธุดงค์ได้ ถือว่ายังแข็งแรงอยู่นะ ผมเองพึ่งจะ ๔๐

กว่าเอง ก็เดินแทบจะไม่ไหวแล้ว ยังไง... อาจารย์ก็แผ่ให้ผมบ้างน่ะ ขอให้ผมได้เดินธุดงค์ได้เท่ากับอายุของท่านบ้างน่ะ ”

” ครับ... ” พระธุดงค์ผู้วัยแก่ตอบรับ

” ท่านป่วยก่อนผม ถือว่าท่านเป็นผู้มีบุญคุณน่ะ เข้าใจมั้ยอาจารย์ ” หลวงพ่อเอ่ยสนทนาให้กำลังใจกับพระธุดงค์ที่ป่วย

” ผมยังไม่ป่วย ถือว่าผมยังมีบาปอยู่... อ้าว... ก็คนป่วย ทำให้รู้ว่าเจ็บ ว่าป่วยใช่ไหมครับ ป่วยในขณะที่เราถือธุดงค์ดีกว่าป่วยในขณะที่ไม่ได้มาถือธุดงค์ เพราะป่วยในขณะนั้นมีอะไรมากระทบ มีอะไรมาล่อใจ ก็ทำให้เราหอบได้ แต่ป่วยในขณะนี้ ที่ถือธุดงค์นี้ ทำให้เรามีสติ ผมจึงถือว่าท่านมีบุญ เข้าใจน่ะอาจารย์น่ะ ”

หลวงพ่อหันไปถามย้ำกับพระธุดงค์ที่ป่วย เพื่อให้เข้าใจเจตนาพร้อมกับเน้นธรรมให้กำลังใจอีกว่า...

” ท่านอย่าไปเสียใจน่ะครับ... อย่าไปเสียใจว่ามีกำลังน้อย ท่านมีบารมีแล้ว ผมหมายความว่า... ท่านเดินมาแค่นี้ปฏิบัติแค่นี้ เจ็บป่วยถือว่าท่านมีอารมณ์กัมมัฏฐานแล้ว อย่าไปเศร้าหมองกับใคร ได้แค่ไหนก็ขอให้ทำที่สุดแห่งทุกข์ นั่นแหละคือบารมี...อ้าว...ท่านป่วยมาก ๆหลับที่ไหนจะมีฌาน ฌานทางจิตจะมีนิมิตยินดี สุขกายหายโรคเลย นอนที่ไหนมันสบายทั้งนั้นแหละ ฉะนั้นเวลาพวกท่านเห็นองค์ไหนป่วยเดินผ่านไป กำหนดแผ่ทางจิตก็พอนะครับ...! ปล่อยให้ท่านเดินฌานของท่านเอง ถ้าทุกองค์ได้กัมมัฏฐานแล้วจะพึ่งตัวเองได้ถึงตายแม้ไม่มีใครเผาก็ตาม หมู หมา จะกินก็แล้วแต่ ถือว่าเราไม่ต้องการยึดติดในสังขาร ต้องถืออย่างนี้นะครับ... คือธุดงค์อย่างน้อยก็ต้องมีคนฝังอยู่ดอกน่ะ หมู, หมา ยังมีคนฝัง... คิดแค่นี้แหละ ต้องทำใจเด็ดเดี่ยวอย่างนี้น่ะ... ”

ทั้งพระธุดงค์ และโยมธุดงค์ นั่งฟังธรรมอยู่อย่างสงบ หลวงพ่อจึงหันไปทักกับโยมธุดงค์ให้เกิดความเข้มแข็ง มีสติแก่กล้ามากยิ่งขึ้น ทั้งยังเน้นให้เห็นความทรงจำ มีใจเด็ดเดี่ยวกับการถือปฏิบัติธุดงค์ยิ่งขึ้นว่า...

″ โยมก็เหมือนกันน่ะ ตายวันนี้ก็ไม่ต้องห่วงกัน ยอมสละชีวิตมาแล้วนี่ ″

หลวงพ่อทักถามเอาความเด็ดเดี่ยวกับโยมธุดงค์ ซึ่งนั่งฟังอยู่เงียบ ๆ คงนึกว่าหลวงพ่อพูดแซวเล่น ๆ จึงไม่มีใครตอบ เพียงแต่หันหน้ามองให้กัน และมีรอยยิ้มนิดหน่อย

″ อ้าว... ทำไมเงียบล่ะ เอ... ไม่อายพระธุดงค์บ้างหรือนี่ อุตส่าห์รับโยมธุดงค์มานะนี่... แสดงว่ากลัวตายอยู่น่ะ ยังเป็นห่วงนั่น ห่วงนี่อยู่ ″ หลวงพ่อพูดแซวกัมมัฏฐานทางโยมธุดงค์

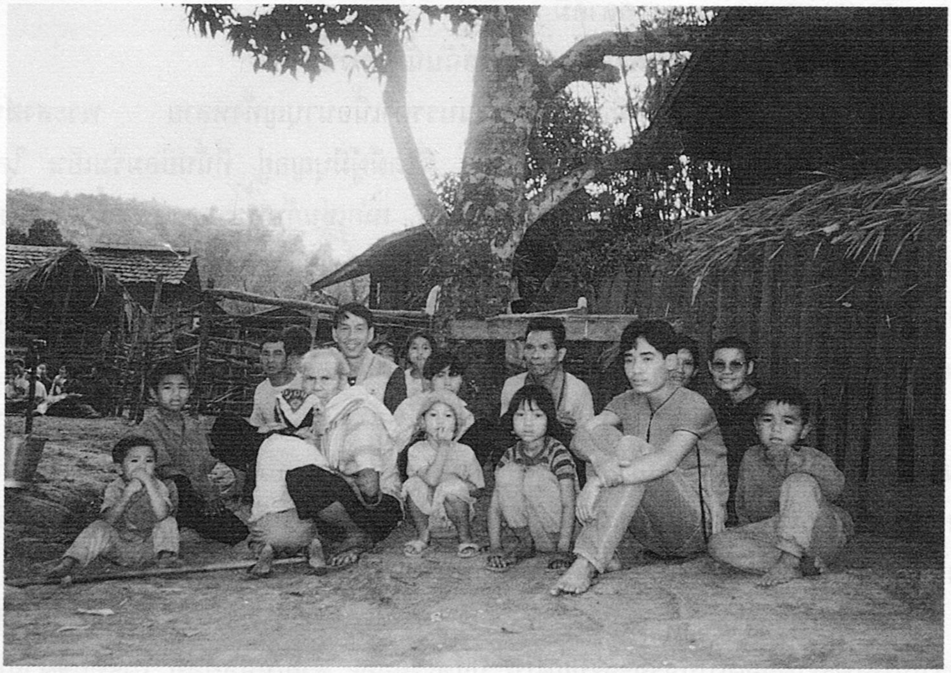

๑๗.

บำเพ็ญทานเพื่อละ

น้ำทะเลมีรสเค็มรสเดียว ฉันใด คำสอนของพระบรมศาสดาก็มีรสเดียวคือวิมุติรส อันเป็นไปเพื่อความดับทุกข์ฉันนั้น เท่านั้น

ก็ดุจเดียวกับผู้เป็นเนื้อนาบุญ ในบรรดาเนื้อนาบุญทั้งหลาย พระสงฆ์พุทธสาวกชื่อว่าเป็นเนื้อนาบุญอันยิ่งใหญ่ของชาวโลก ที่ใดมีผู้มีบุญอยู่ ที่นั่นย่อมร่มเย็น ใครได้อยู่ใกล้ผู้มีบุญก็ชื่อว่า หาความทุกข์กายทุกข์ใจไม่มี เฉกเช่นกับพระธุดงค์ และโยมธุดงค์ทั้งมวลที่ปลีกกายมาแสวงหาความสงบ หาความพ้นทุกข์ด้วยการถือธุดงค์ ยืน – เดิน – นั่ง – นอน ในป่า ปฏิบัติตามหลักธรรมอริยมรรคมีองค์ ๘ ที่พระพุทธองค์ทรงชี้แจ้งเอาไว้ว่านี้เป็นทางสายเอกสายเดียวในโลกหากใครประพฤติปฏิบัติตามแล้วจะพ้นทุกข์

เมื่อฟังโอวาทธรรมที่พระคุณหลวงพ่อให้กัมมัฏฐาน การเดินจิตอยู่ในอารมณ์ฌานจนเห็นว่าทั้งพระธุดงค์ และโยมธุดงค์ต่างมีใจสงบแล้ว ก็ได้เวลาที่พระธุดงค์จะบำเพ็ญทาน แบ่งอาหารใส่บาตรให้กับโยมธุดงค์ โดยหลวงพ่อได้กล่าวธรรมเตือนสติพระธุดงค์ผู้ให้ทานได้เพ่งจิตกำหนดดูผลทาน เพ่งให้เห็นความบริสุทธิ์แห่งจิตตัวเองก่อนจะบำเพ็ญทานว่า...

" การถวายทาน พระสงฆ์ก็บำเพ็ญทานได้ ที่จริงพระเราก็เป็นโดยสมมติสงฆ์ ถ้าความเป็นพระโดยจิตเป็นอริยะจะมีแต่ให้ มีแต่เสียสละ ช่วยเหลือผู้อื่น ใครทุกข์ด้วยโลภะ โทสะ โมหะ เราก็แนะนำให้ธรรมทานแก่เขาให้พ้นทุกข์ซะนะครับ "

" ผมเองก็บำเพ็ญทานมาตลอด โดยกลทางที่ไหน มีคนทุกข์ คนยากลำบาก ทุกข์ด้วยความโกรธ โลภ หลง ผมจะต้องอธิษฐานให้ธรรมทานมากกว่าให้อย่างอื่น เสียสละอย่างนี้มากที่สุด ส่วนวัตถุนั้น ก็พยายามแจกไปตามผู้มีศีลให้กับพระกับเจ้า ให้ต่อญาติโยมทุกคน อันนี้ถือเป็นบารมีทานที่ผมบำเพ็ญ

ผมอยากให้ท่านบำเพ็ญซะวันนี้ เมื่อมีโอกาส มีข้าวเม็ดหนึ่ง อธิษฐานบำเพ็ญทานกับโยมธุดงค์ ที่ถือธุดงค์แล้วให้อธิษฐานให้โยมธุดงค์ที่มาถือธุดงค์นี้ เกิดชาติหน้าขอให้

เกิดมาเป็นผู้ชาย ขอให้มารับใช้พระพุทธศาสนา มาเผยแพร่พระธรรมคำสอน ขอให้ช่วยเหลือคนที่โกรธ อย่าให้โกรธน่ะ ขอให้ช่วยเหลือคนที่พยาบาท ให้เลิกละพยาบาท ขอให้ช่วยทุกคนที่เบียดเบียนอาฆาตจองเวรให้เลิกซะ ขอให้ช่วยเหลือคนที่โลภ โกรธ หลง เอาเปรียบผู้อื่นให้เป็นผู้ให้ซะ ขอให้ช่วยเหลือคนที่หลงกายหญิง กายชายที่ต้องการความสุขในกามภพ ให้เป็นผู้หมดกิเลส ขอให้ช่วยเหลือคนที่หลงมัวเมาสังขารให้รู้เกิด รู้แก่ รู้เจ็บ รู้ตาย ให้ตรงต่อพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า คือ ศีล สมาธิ ปัญญา

โยมธุดงค์ก็ให้สงบจิตรับบารมีพระธุดงค์น่ะ ผู้ให้อธิษฐานอย่างไร ผู้รับก็ตั้งจิตสนองตามนั้น แล้ววิญญาณแห่งความรู้สึกจะทรงความจำไว้ ต่อไปข้างหน้าลูกทุกคนจะไปทำอะไรอยู่ที่ไหนจะเจริญ ลูกหลานที่บ้านก็จะดี สามี-ภรรยา ก็จะเข้าใจกัน ทรัพย์สมบัติเงินทองข้าวของที่เรามีอยู่ก็จะดี มีผู้มีศีล มีธรรม มาคุ้มครองรักษาให้เจริญงอกงามทั้งชาตินี้และชาติหน้า จะเป็นอย่างนั้นนะลูกน่ะ...

ให้ลูกอธิษฐานเอา สมบัติอันใดที่พระสงฆ์ให้ ให้รักษาเอาไว้ ต่อไปข้างหน้าจะมีสมบัติของพระอริยะ สมบัติของพระสงฆ์ สมบัติของผู้มีศีล ผู้มีเมตตาจะไปปรากฏในครอบครัวตระกูลเรา จนลูกหลานที่ดีไปดูแลรักษา, ทรัพย์สมบัตินั้นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น ถ้าจิตเราพร้อม ความสงบเราพร้อม สมบัติอันนั้นจะมาหาเราผู้มีทรัพย์สมบัตินั้น เราปรารถนาหาผู้จะรักษาทรัพย์สมบัติไว้ในโลก ″

ทั้งธรรมรสและอาหารรส ที่พระคุณหลวงพ่อได้ชี้แจงอบรมให้เป็นผู้มีจิตที่ผ่องใสกับผลทานของตนที่จะได้ให้ และผู้รับก็มีจิตยินดีในสิ่งที่ตนได้รับ

″ โยมธุดงค์ทั้งหมดประมาณเท่าไหร่นี่ ″ หลวงพ่อถามถึงจำนวนของโยมธุดงค์กับอาจารย์สัญญา ผู้นำหน้าที่ดูแล

″ หนึ่งร้อยยี่สิบ ครับ... ″

″ และพระล่ะ ประมาณเท่าไหร่ ″

″ หนึ่งร้อยสามสิบ ครับ ″

″ ก็เกือบเท่า ๆ กัน ละมั้งนี่ ″

″ แล้วอาหารนี่ล่ะ ทำไมเอาขึ้นมาข้างบน ″ หลวงพ่อเห็นอาหารอีกส่วนหนึ่งที่ทางแม่ครัวนำขึ้นมา ๒-๓ หม้อใหญ่ ๆ คงเห็นว่าอาหารจะไม่พอพระฉัน จึงได้ยกขึ้นมาเผื่อเพิ่มเติมให้

″ โยมธุดงค์น่ะ ให้เดินเป็นแถวยืนเป็นแถวเป็นแนวโค้งรอบ ๆ บริเวณนี่แหละน่ะ ″

หลวงพ่อบอกให้โยมธุดงค์ลุกเดินออกไป และให้ยืนเรียงแถวเป็นแนวโค้งตามชายป่าบริเวณที่ประชุม พร้อมกับได้หันไปถามย้ำกับอาจารย์สัญญาว่า

″ เข้าใจมั้ย สัญญา ″

เมื่อโยมธุดงค์ลุกเดินออกไปตั้งแถวกันดีแล้ว พระสงฆ์ธุดงค์จึงได้ลุกออกไปใส่บาตรแบ่งอาหารให้ แม้อาหารในบาตรตัวเองจะมีน้อย แต่ด้วยความเอื้ออาทรต่อกันในยามยากลำบาก ควรให้ความเอื้อเฟื้อแก่กัน แม้ในสนามรบ ยังสร้างคนให้เป็นวีรบุรุษผู้กล้าได้ฉันใด ในหมู่แห่งกองทัพธรรมก็ให้ความเมตตาเอ็นดูต่อกันนั้นแล

″ โยมตั้งใจน่ะ... อธิษฐานน่ะ... พระสงฆ์ท่านจะตักบาตรให้ ″ เสียงหลวงพ่อยังคอยย้ำเตือนอยู่ทุกขณะ

″ ถ้าใครได้อะไรจากพระผู้มีศีลอายุเราจะยืนน่ะโยมน่ะ วรรณจะผ่องใสเกิดทุกภพทุกชาติ จะสำราญ ความทุกข์ยากจะไม่มี ″

หลวงพ่อยังคงบอกให้โยมธุดงค์สงบจิตในขณะที่ยืนรอพระธุดงค์อยู่

″ ส่วนพระสงฆ์นะครับ... อะไรที่เราชอบที่สุด อย่าหวงแหนเอาไว้น่ะครับ... ให้สละเป็นการบำเพ็ญทานซะ บางครั้งเราชอบรสอาหารอย่างนี้หรือชอบรสอาหารอย่างนั้น ให้สละทำบุญทำทานไปซะ ให้เป็นบารมีทานแก่เรา... ถ้าบางครั้งเราอยากมาก ๆ เอามาก ๆ บางทีฉันไม่อิ่ม ฉันไม่หมดหรอกครับ... ฉันแล้วมันยังอยากอยู่ ฉันอิ่มแป๊ปเดียวมันอยากอีกแล้ว อย่าตามกิเลส บางทีอยากมากฉันน้อย อยากน้อยฉันมาก บางครั้งอยากมาก ๆ ก็ฉันพอดี ดื่มน้ำเข้าไปเยอะ ๆ ถ้าฉันตามความอยากแล้ว มันจะเจ็บจะปวด เดี๋ยวเป็นนั่นเป็นนี่ ฉะนั้นมาดับกิเลสตัวเองซะ ผมเชื่อว่าท่านมาเดินธุดงค์นี้ มาเพื่อต้องการปราบกิเลสตัวเองให้หมด ″

หลวงพ่อได้ชี้แจงการเสียสละ เพื่อลดละตัวกิเลส ต้องการให้ทุกคนพ้นทุกข์ มิให้พระธุดงค์ ยึดติดในความอยาก ยินดีในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัสอันเป็นกิเลส

″ อุ้ม... บาตรเอาไว้น่ะลูกนะ อุ้มเหมือนอุ้มลูกน่ะ สำรวมเอาไว้นะ ″ หลวงพ่อหันไปให้สติ แก่โยมธุดงค์ ขณะที่ทยอยเดินออกไปเป็นแถวยืนอยู่

ด้วยความรักและห่วงใยที่หลวงพ่อมีต่อทุกคนจึงคอยหมั่นเตือนสติอยู่บ่อย ๆ และ

สิ่งที่หลวงพ่อกลัวที่สุด คือ กลัวใจที่ไม่สงบจึงเฝ้าคอยย้ำเตือนอยู่ตลอดเวลาทั้งในยามหลับและยามตื่น ยิ่งในขณะที่ปฏิบัติสร้างบารมีอย่างนี้แล้ว ยิ่งเป็นห่วงและยิ่งกลัวใจว่า ทุกคนจะไม่มีอารมณ์กัมมัฏฐาน หาความสงบสุขไม่ได้ กลัวว่าทุกคนจะได้รับบาปกรรมที่เกิดจากจิตเศร้าหมอง

ดังธรรมอีกบทหนึ่งที่หลวงพ่อกล่าวก่อนจะให้พระธุดงค์ออกไปใส่บาตรแด่โยมธุดงค์

" ถ้าท่านกล่าวด้วยวาจา แต่ไม่ได้นิมิต ชื่อว่าจิตท่านไม่เป็นสมาธิ ปากว่าแต่ใจไม่ถึงกัมมัฏฐาน หรือจะพูดว่า ปากว่าตาขยิบ มือถือสากปากถือศีล อันนี้ใช้ไม่ได้ แต่วันนี้ปากเราพูดใจเราก็ได้นิมิต จิตสงบทันทีเลย นี่แหละคือท่านปฏิบัติได้ ผลทานของท่านจะเกิด...

เมื่อผู้ให้มีจิตสงบคลายความเศร้าหมองได้แล้ว หลวงพ่อจึงนำกล่าวคำอธิษฐานถวายทานและให้ผู้บำเพ็ญทานสงบจิต ทำสมาธิแผ่บุญกุศลอุทิศให้แก่บรรพชนผู้ล่วงลับ และขณะที่พระธุดงค์จะลุกออกไปใส่บาตร หลวงพ่อได้ปรารภกับพระธุดงค์ให้เพ่งดูตอบทานให้เป็นนิมิตร มอบให้เห็นวัตถุที่จะแจกทาน เป็นนิมิตรติดตา เพื่อตัดความอยากว่า...

" ความอยากของเราเป็นกิเลสนะครับ อันไหนที่เราอยากมาก ๆ ให้แจกทานไป ต่อไปเราจะไม่มีความอยากอีก ถ้าท่านตัดความอยากเพียงน้อยนิด แค่ปัจจุบันนี่ไม่ได้ท่านจะไปตัดความอยากอย่างอื่นไม่ได้ วิธีตัดความอยากง่าย ๆ ในขณะที่เราหิว เราอยากกินอะไรให้ท่านพิจารณาสิ่งนั้นให้หมดความหิว ต่อไปท่านจะไม่มีทุกข์กับสิ่งไหนอีก กามภพ ภพใดที่มีรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส รูปมากระทบ ถ้าท่านยังไม่ตัดกามภพ รูปภาพท่านจะไม่ถึงรูปภาพ อรูปภาพ... รูปภาพคือการเล่น ฌาน คืออากาศ เห็นวิญญาณ เล่นอะไรนั้น... ท่านจะได้รู้โลกแห่งวิญญาณได้นะครับ... ฉะนั้น ขอให้ท่านตัดกามภพ ภพที่ท่านติดอยู่ในรสอาหารออกไปให้หมด "

" หายใจเข้ารู้... หายใจออกรู้... ขอผลทานบารมีของท่านจงเป็นเครื่องกำจัดกิเลสเป็นนิมิตรเอาไว้ตลอดชีวิต ขอนิสงฆ์แห่งบารมีที่ท่านถือธุดงค์ครั้งนี้ จงเป็นความเจริญงอกงาม

ด้วย อริยมรรค มรรคมีองค์ ๘ ในศีล สมาธิ ปัญญา จงเป็นทางสุขแก่เพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นทางที่เกิดความสงบร่วมกัน มีความร่มเย็นแก่สัตว์เล็กสัตว์น้อย และเป็นทานปัญญาให้แก่ท่านได้รู้แจ้งในสังขาร เป็นเนื้อนาบุญให้แก่ทุกคนเทอญ...″

ผู้หมดกิเลสแล้ว มั่นคงในศีล รู้จักบังคับตนเอง และมีสัจจะ นั่นแหละควรนุ่งห่มผ้ากาสาวพัสตร์ นั่นแหละเป็นผู้ที่บุคคลทั่วไปควรทำอัญชลี และเชื่อว่าเป็นเนื้อนาบุญของโลกอย่างแท้จริง

ระหว่างที่พระธุดงค์ เดินออกไปเป็นแถว ๆ แบ่งปันอาหารใส่บาตรให้กับโยมธุดงค์ หลวงพ่อยังให้ธรรมทาน เตือนให้รู้ทั้งพระธุดงค์ และโยมธุดงค์อยู่เสมอว่า...

″ ไม่ต้องใส่เยอะนะครับ ใส่คนละนิดละหน่อยก็พอ ให้สะสมบารมีนะครับ ″

เสียงหลวงพ่อคอยบอกอยู่ทุกระยะ ขณะที่พระธุดงค์เดินใส่บาตรโยมธุดงค์

″ โยมถือธุดงค์ถือว่าเป็นผู้ปฏิบัติดี บำเพ็ญบุญร่วมกันให้นึกว่า โยมไม่มีราคะ โทสะ โมหะ ทำบุญอะไรจะเท่ากับได้ทำบุญกับผู้มีศีลบริสุทธิ์ โยมมีศีลบริสุทธิ์ในขณะนี้ ต่อไปท่านจะได้พบโยมที่มาพบท่านอย่างบริสุทธิ์ เมื่อมาพบแล้วจะอุปการะ จะอุปัฏฐาก พบแล้วจะปฏิบัติธรรม มีกาย ใจ บริสุทธิ์ต่อท่าน ไม่ใช่ว่าให้บริการอะไรนา... ภาษิตว่าอย่างไรน่ะ... ให้บริการสมานไมตรี นารีพิฆาต แผนการพินาศ... แต่เราไม่มี เรามีแต่ให้บริการสมานไมตรี นารีอุปถัมภ์ แผนการค้ำชูอย่างนี้ เราไม่มีแล้วอย่างอื่น... มีแต่ให้ความอุปถัมภ์ค้ำจุนเป็นเทวดา เป็นพระพรหมไปเลยนะ ขอให้ท่านอธิษฐานอย่างนั้นนะครับ ตั้งใจเอาไว้ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ต้องช่วยกันค้ำชูคำสอนของพระพุทธเจ้าเอาไว้ร่วมกันน่ะครับ ″

″ ไม่ต้องใส่เยอะ เอาใส่นิด ๆ พอ เป็นแนวจิตของท่าน ให้นึกถึงผลทานของท่านที่ทำด้วยจิตที่สงบน่ะครับ เดินใส่ไปเรื่อย ๆ ″ เสียงหลวงพ่อยังบอกย้ำให้พระธุดงค์กำหนดรู้ถึงผลทาน ขณะที่เดินใส่บาตรโยมธุดงค์ ...

″ โยม ก็ภาวนาพุทโธ ๆ ๆ รับบารมีจากพระสงฆ์ ที่ท่านให้อาหาร ให้ทรัพย์ภายในอันประเสริฐแล้ว ขอให้ปฏิบัติดีกับพระสงฆ์ กลับไปบ้านลูกต้องปรุงอาหารให้ดี ๆ ทำอาหารที่อร่อย ๆ ให้แก่ลูกแก่หลานทาน ให้ขยันกว่าเก่า ให้อุปถัมภ์ค้ำชูตอบแทนพระสงฆ์ เป็นตัวแทนพระสงฆ์ ลูกไม่ต้องให้พระสงฆ์ไปสอน ลูกต้องสอนแทนหลวงพ่อ สอนแทนพระสงฆ์ ″

หลวงพ่อบอกเจตนาให้โยมธุดงค์เข้าใจ บารมีธรรมกับการเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ

เข้าสู่ศีล สมาธิ ปัญญา และให้เป็นผู้นำพระธรรมไปเผยแพร่ในวันหน้า

″ ขอพระสงฆ์ที่เป็นครูบาอาจารย์ ที่รับบิณฑบาตรมาแล้ว ออกมาใส่บาตรพระสงฆ์ที่ท่านอาพาธ ที่ท่านเจ็บป่วย ″

หลวงพ่อบอกให้พระสงฆ์ที่เป็นครูบาอาจารย์ ซึ่งนั่งอยู่ด้านหน้ากลุ่มพระธุดงค์ให้ออกมาใส่บาตรพระธุดงค์ที่เจ็บป่วย

″ นั่งตรงนี้เลยนะครับ ″ หลวงพ่อบอกจุดที่นั่งให้พระคณาจารย์นั่งใกล้ ๆ ธรรมมาสน์ที่หลวงพ่อนั่ง

″ อาจารย์ที่เจ็บป่วยนะครับ ให้หันหน้าไปหาพระคณาจารย์ที่เป็นเกจินะครับ ″

″ และขอให้พระสงฆ์ที่เป็นพระเกจิอาจารย์ ยกบาตรขึ้นอธิษฐานก่อนบำเพ็ญทานนะครับ บำเพ็ญทานกับผู้มีโรคมีภัย โรคภัยจะได้ไม่มีกับเราน่ะ ″

ระหว่างที่พระธุดงค์ น้อมจิตเข้าสู่สมาธิ บูชาผลทานให้เกิดความสงบสุข กับผลทานที่จะได้บำเพ็ญบุญกับผู้ทรงศีลด้วยกันอยู่นั้น หลวงพ่อได้กล่าวธรรมเพื่อชักจูงจิตให้สงบยิ่งขึ้นว่า

″ ขอให้ข้าพเจ้าอย่าได้มีโรคมีภัย ทุกภพทุกชาติ ทานบารมีที่ได้บำเพ็ญถวายแด่ผู้ที่รู้จักโรค รู้จักภัย มาเดินธุดงค์ครั้งนี้ ขอผลทานจงปรากฏให้ท่านมีปัญญา มีดวงตาเห็นธรรม สิ่งใดที่ท่านมีดวงตาเห็นธรรม รู้จักโรคภัยไข้เจ็บ ขอให้พวกเรารู้เท่ากันในการปฏิบัติธรรมนี้เทอญ... ″

ธรรมาธิษฐาน การบำเพ็ญทานให้เกิดความบริสุทธิ์ต่อกันทั้งผู้ให้และผู้รับ และยังชื่อว่าได้แสดงออกถึงความเอื้ออาทร มีน้ำจิตน้ำใจต่อกันในยามป่วยไข้ อันเป็นสิ่งผูกมัดจิตให้เกิดความรักสามัคคีธรรมในหมู่คณะอีกทั้งยังชื่อว่าเป็นการฝึกจิตให้สงบอยู่เหนือความยาก เพราะเวลากำหนดจิต เพ่งดูนิมิต ต้องมีสติดูกายในกาย กายสักแต่ว่ากาย เวทนาสักแต่ว่าเวทนา จิตสักแต่ว่าจิต อารมณ์เกิดขึ้นทั้งหมดก็สักแต่ว่าธรรม ไม่ยึดติดในอารมณ์ที่น่ายินดีแห่งรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัสใด ๆมีปัญญาว่างในอารมณ์ที่เกิดขึ้นตั้งอยู่และดับไป ถ้าใครรู้เท่าทันการเกิดดับ นั่นแหละชื่อว่ามีปัญญา

″ พระสงฆ์ ครูบาอาจารย์ที่เป็นเกจิอาจารย์ กราบพระท่านที่ป่วย ให้เป็นครูบาอาจารย์ของเราน่ะครับ ท่านอย่าไปนึกว่าพระที่ป่วยนี้แย่กว่าเรา นั่นแหละคือการสอนให้เรารู้ว่า เราต้องเจ็บต้องป่วย หนีไม่พ้นหรอกครับ ″

หลวงพ่อ แจ้งให้พระคณาจารย์ได้แสดงความเคารพกับพระธุดงค์ที่เจ็บป่วย เมื่อ

ตักบาตรด้วยอาหารเสร็จแล้ว เพื่อให้รู้แจ้งในกัมมัฏฐานว่า ใครบ้างหนีความเจ็บความป่วยได้ หนีไม่พ้นหรอก และที่สุดของชีวิตคือ ต้องตายด้วยกันทั้งนั้น

เมื่อพระธุดงค์ได้บำเพ็ญทานตักบาตรกับโยมธุดงค์แล้ว บางท่านก็เดินกลับที่นั่งเลย บางท่านก็เดินแวะรับอาหารเพิ่มอีก เป็นการฉลองศรัทธาของโยมแม่ครัวสายบุญ

" องค์ไหน จะรับอาหารเพิ่มอีกก็นิมนต์เลยนะครับ " หลวงพ่ออนุญาตให้พระธุดงค์รับอาหารอีก และคงเห็นว่าพระธุดงค์หิวมากจึงเน้นกัมมัฏฐานให้พิจารณาอาหารก่อนฉัน

" แต่ต้องฉันให้หมดน่ะครับ ฉันอย่างอุกกฤษณ์เลยวันนี้ ขยำ ๆให้รวมเข้าเป็นอันเดียวกันหมดเลย ขยำ ๆเหมือนขี้เลยน่ะ ขอโทษนะที่ใช้ศัพท์อย่างนี้มันง่ายดี เพราะพูดอย่างนี้รู้มันทันทีเลย อยากให้รู้ด้วยตัวเองน่ะครับ "

" ยกเว้น พระอาจารย์ที่ป่วยนะครับ ให้ไปฉันที่ปักกลดผมนะครับ ไปพิจารณาฉันตรงนั้นเลยไป "

เกรงว่าพระธุดงค์ผู้อาพาธจะฉันอาหารได้น้อย จึงอนุโลมให้แยกฉันตามสะดวก แต่ก่อนจะลุกออกไป หลวงพ่อให้กัมมัฏฐานเป็นกิจกรรมการปฏิบัติแผ่เมตตาก่อนจะฉันว่า

" ฉันอย่างไรจึงจะหายโรคหายภัย ผมให้บารมีแก่ท่าน อย่าให้มีโรคมีภัย ให้มีสติปัญญา ขอให้ท่านแผ่ให้ทุกองค์ ให้รู้จักความเป็นโรคเป็นภัย ให้รู้จักความเจ็บป่วย และให้แจกทานให้วิญญาณต่าง ๆ ด้วยนะครับ ผมถือว่าพลังทุกพลังมาอยู่ที่นี้หมดนะ แจกทานให้วิญญาณผีที่นั่น นั่งสวดแผ่เมตตาปลงเสียก่อนน่ะ ปลงพิจารณาความเจ็บปวดว่าเป็นอย่างไร ให้นึกถึงตอนที่ท่านจะเป็นลม ทนจนไม่ไหวแล้ว นึกเอามาเป็นกำลังจิตแผ่เมตตา ขอให้พ้นไป จะสงบที่สุดเลยน่ะครับ ไปนิมนต์ปฏิบัติน่ะ อาจารย์น่ะ "

แล้วพระธุดงค์ผู้อาพาธก็อุ้มบาตรถือผ้าอาสนะ ลุกไปยังที่ที่หลวงพ่อปักกลดเพื่อปฏิบัติตามที่หลวงพ่อแผ่เมตตาให้

" อาจารย์แว่น บาตรหลวงพ่อล่ะ " หลวงพ่อถามเอาบาตรกับพระอาจารย์ณรงค์

" เอ่... หลวงพ่อจะบิณฑบาตกับใครหนอนี่ อย่าพึ่งน่ะ ดูเสียก่อนสมาธิยังไม่เกิด

เลย ”

เมื่อเห็นว่ายังไม่แจ้งในการบิณฑบาตร หลวงพ่อจึงหันมาปรารภกับพระธุดงค์และโยมธุดงค์ต่อว่า

” องค์ที่รับอาหารมานั่งที่แล้วก็เตรียมนะครับ ”

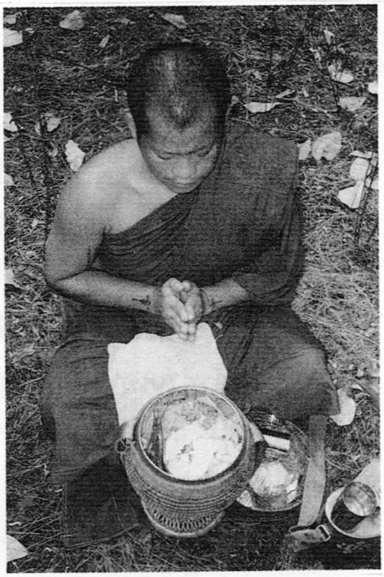

บอกให้พระธุดงค์เตรียมพิจารณาอาหาร ให้คลุกเข้าเป็นอันเดียวกัน โดยไม่ให้แยกแยะว่านั่นเป็นเนื้อ นี่เป็นข้าว เป็นพริก เป็นเกลือ ฯลฯ ซึ่งถือว่าเป็นการปฏิบัติธรรมขั้น อุกฤษณ์ เพื่อทำลายกิเลส มิให้หลงยึดติดในรูป รส สีสัน กลิ่นของอาหาร

” ส่วนโยม ก็ให้ภาวนา พุทโธ ๆ ๆ เอาไว้น่ะ ”

เมื่อเห็นว่าโยมธุดงค์ได้รับอาหารเข้ามานั่งที่พร้อมกันแล้ว หลวงพ่อจึงปรารภธรรมให้กำลังใจ ให้มีความเบิกบานใจด้วย เพื่อมิให้ถูกความหิวครอบงำจิตใจ

” ให้โยมภาวนาไว้ นึกให้ลูกหลาน สามี-ภรรยา ในครอบครัว ตระกูล ให้ได้อยู่ได้กินกับผู้มีศีล อย่าไปเบียดเบียนเอาของใคร ๆ มาอยู่มากิน อย่าไปหลงอะไรในร่างกาย สังขาร ชาตินี้เราอยู่ได้ไม่เกินร้อยปี บัดนี้พระสงฆ์ ให้ด้วยความบริสุทธิ์ ให้ลูกหลานครอบครัว อย่าได้เป็นหนี้บุญคุณแก่ใคร การเป็นหนี้อยู่หนี้กิน หนี้กามภพ มันไม่รู้จักจบสิ้น ”

อบรมให้ธรรมทาน บอกวิธีการข่มจิตอยู่เหนือทุกขเวทนา เหนือความอยากความหิวแก่พระธุดงค์ และโยมธุดงค์แล้ว หลวงพ่อก็แจ้งต่อที่ประชุมว่า

” วันนี้ผมจะบิณฑบาตกับครูบาอาจารย์ เฉพาะเกจิอาจารย์ใหญ่ที่อยู่ข้างหลังนี้น่ะ มีอะไรก็เตรียมเอาไว้น่ะครับ บิณบาตเอาแต่หัวกะทินี่แหละดี ”

หลวงพ่อพูดหยั่งใจพระเกจิอาจารย์ดู

” มีอะไรก็อธิษฐานเอาไว้น่ะครับ ให้อะไรผมก็ฉัน ไม่ให้ผมก็อด อดมาก ๆ ก็มีคนเอามาให้เองแหละนะ ”

แล้วหลวงพ่อแจ้งให้บรรดาพระคณาจารย์ที่อยู่ข้างหลัง ให้ยกบาตรขึ้นอธิษฐานจิตก่อนจะได้นำอาหารในบาตรนั้นมาตักบาตรให้กับหลวงพ่อว่า

" อ้าว... พระสงฆ์เราอยู่ข้างหลังนี้ที่จะทำบุญตักบาต ครูบาอาจารย์ยกบาตรขึ้นอีกทีน่ะ "

และก่อนจะลงจากธรรมมาสน์ หลวงพ่อได้กล่าวธรรมจูงจิตให้เกิดความสงบในการบำเพ็ญทานว่า

" ก่อนการบำเพ็ญทานให้นึกถึงอุปัชฌาย์ของท่าน ใครบวชให้ท่านก็นึกเอาหลับตาให้เห็นหน้าอุปัชฌาย์ และให้นึกถึงกัมมัฏฐาน คำสอนเอาไว้ให้เห็นติดตาว่ามีผม ขน เล็บ ฟัน หนัง นึกย้อนไปย้อนมาแล้ว เพ่งดูธาตุ ๔ ขันธ์ ๕

สิ่งใดก็ตามที่ท่านตั้งใจบำเพ็ญทานนำพาคณะธุดงค์ ปฏิบัติทุกเดือนทุกปี ขอให้ท่านเจริญในพระกัมมัฏฐาน ให้มีปัญญารู้แจ้งในสังขาร อย่ามัวเมา อย่าหลงทำบาปกรรม ทำแต่ความดี ให้มีดวงตาคือ ดวงจิต มีปัญญารู้เท่าทันจิต ขอให้ท่านอย่าหลงยึดมั่น ถือมั่นในสิ่งทั้งปวงว่า เป็นของเรา ให้รู้เกิด รู้แก่ รู้เจ็บ รู้ตาย ทำใจให้ว่าง

ถ้าท่านเคารพกัมมัฏฐานเหมือนท่านเคารพผม หากท่านไม่เคารพกัมมัฏฐานแต่มาเคารพผม ก็เชื่อว่ายังไม่เคารพผม ถ้าท่านเคารพกัมมัฏฐาน ได้กัมมัฏฐาน ชื่อว่าท่านอยู่กับผม เดินอยู่กับผม ขอให้ท่านเคารพกัมมัฏฐานยิ่งกว่าเคารพผมเทอญ... "

" สาธุ... สาธุ... สาธุ... อนุโมทามิ " เสียงหมู่สงฆ์เปล่งเป็นวาจาตอบรับกัมมัฏฐาน

" ถึงวัตถุทานของท่านจะมีน้อย แต่ให้ท่านจงบำเพ็ญด้วยจิตที่บริสุทธิ์นะครับ ทานนั้นจะชื่อว่าเป็นทานที่ยิ่งใหญ่ ให้ทุกองค์ตั้งใจเพื่อบูชาครูบาอาจารย์นะครับ "

หลวงพ่อยังเป็นห่วงจึงบอกธรรมย้ำให้บรรดาพระคณาจารย์ได้เข้าใจในเจตนาการบำเพ็ญทาน

หมู่พระคณาจารย์ผู้เป็นเกจิก็นั่งกำหนดจิต ระลึกถึงพระอุปัชฌาย์ ครูบาอาจารย์ของตนเองอยู่อย่างสงบ หลวงพ่อได้ก้าวลงธรรมมาสน์ เดินรับอาหารบิณฑบาตตามแถวที่พระคณาจารย์

เสร็จกิจกรรมบิณฑบาตแล้วก็เป็นพิธีกรรมการสมาทานถือธุดงค์ฉันหมู่สงฆ์ พระธุดงค์นั่งตรงกลางที่ลานธรรม พระคณาจารย์อยู่ด้านหน้า นั่งเรียงแถวยาวหันหน้าเข้าทำพระธุดงค์ ส่วนโยมนั้นนั่งล้อมรอบอยู่วงนอก หันหน้าเข้าหาหมู่สงฆ์ ถือว่าคุ้มครองป้องกันพระสงฆ์ไปในตัวด้วย ดังที่หลวงพ่อได้กล่าวเอาไว้ว่า

" ส่วนโยมธุดงค์ก็คงจะฉันล้อมพระหละนะ นั่งตรงไหนก็ฉันตรงนั้นแหละ "

" ไม่ต้องคิดอาลัยอาวรณ์ที่นั่ง นั่งฉันล้อมพระหน่อยจะได้คุ้มกันพระสงฆ์ ถ้าใคร

จะมาเอาพระไปไหน ฉันจะกั้นเอาไว้ไม่ให้มาเบียดเบียนพระ ป้องกันพระพุทธศาสนาน่ะโยม ! โยมก็จะเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรแก่พระสงฆ์ด้วย นี่คือเจตนาหลวงพ่อน่ะ ”

” ทรัพย์สมบัติของเราจะได้มีผู้รักษา ข้าวปลาอาหารของเราที่มีนั้นลูกหลานจะได้อยู่ได้กิน ได้อยู่ในขอบเขตมีศีลธรรมอยู่ในใจน่ะ ”

” มิใช่ว่ามีเงินแล้วไปกินโน้นกินนี่ ไปอยู่ไปกินข้าวนอกบ้าน มีลูกหลานเรียนสำเร็จแล้ว มาโกงเอาทรัพย์สมบัติของพ่อแม่ไปทำลายหมดเลยน่ะ นี่ใช้ไม่ได้ ”

” ถ้าไม่มีกัมมัฏฐาน พุทโธ ๆ ๆ แล้ว มีอะไรมากระทบแล้วไปเลยน่ะ เพราะไม่มีใครคุ้มครองให้ มีหน้าที่การงานจิตใจฟุ้งไม่มีความเจริญ ในหน้าที่การงานอย่างนั้นไม่ให้มีนะลูกนะ ต้องให้เป็นที่รักแก่ทุกคน มีเมตตาต่อทุกคนให้สามารถทำการทำงานอยู่กับทุกสิ่งทุกอย่างได้ ”

นั่นคือธรรมจูงใจให้เกิดกำลังใจในการถือธุดงค์ ที่หลวงพ่อได้ให้แก่พระธุดงค์และโยมธุดงค์ก่อนที่จะลงมือฉันอาหารมื้อเพลของวันนี้

คุณชาติอันหนึ่ง ซึ่งเกิดขึ้นแล้วชำระสันดานให้บริสุทธิ์ ชื่อว่าบุญเป็นเหตุ ความสุขอันเป็นผล เนื่องมาจากความประพฤติในทางที่ถูกศีลถูกธรรม ชื่อว่าเป็นผลของบุญ

๑๘.

เจ้าป่าเจโร่... ถูกแจ๊กพอร์ท

ตะวันเที่ยงอุ่นไอความร้อนจากเปลวแดดที่ทะลวงผ่านกิ่งก้านใบไม้สู่พื้นพสุธา แผ่กระจายความร้อนให้สัมผัสรู้ว่าร้อน พระธุดงค์ฉันอาหารเสร็จแล้วก่อนจะแยกย้ายกันไปเตรียมเก็บสัมภาระบริขาร เพื่อเดินธุดงค์ต่อไปนั้น ได้ให้ศีลให้พรตามธรรมเนียมหน้าที่ที่เคยปฏิบัติ แม้บางครั้งการให้ศีลให้พรจะไม่มีญาติโยมมานั่งรับอยู่ตรงหน้าก็ตาม แต่ถือว่าเป็นการแผ่เมตตาให้ศีลให้พรแก่จิตวิญญาณ ส่วนโยมธุดงค์ได้แยกไปรวมกลุ่มกันตรงที่ไปปฏิบัติธรรมเมื่อคืนนี้ ซึ่งอยู่ถัดลงมาอีกที่มุมหนึ่งของป่าช้า...

เอ้ก... อี่... เอ้ก... เอ้ก... เจ้าไก้แจ้ สมญานามว่า เจ้าไก่ผู้ชี้ทาง ได้โก่งคอขันและขุ่ยเขี่ยดินทำเป็นระริกระรี้ เหมือนกับว่ามันจะเรียกร้องเอาความสนใจจากฝ่ายตรงข้ามอย่างไรอย่างนั้นแหละ

หลวงพ่อ หลังฉันเสร็จแล้ว นั่งเอนหลังพิงอยู่บนธรรมมาสน์ เหลือบสายตาไปพบลีลาการหลอกล้อเล่นเชิงของมันเข้า จึงพูดเปรย ๆ ขึ้นว่า

″ ฮ้วย... มันคือสู้แท้ ″

″ ลุงที่นั่งอยู่นั่นเป่าปากล้อมันครับ ″ เสียงอาจารย์ชลประทานเอ่ยตอบหลวงพ่อ

″ ทำอย่างไรเหรอ ″ หลวงพ่อหันมาถามเหมือนสนใจ พร้อมกับหันไปมองลุงที่เป็นชาวบ้านได้ตามขึ้นมา ใช้มือป้องปากเป็นเสียงแผ่วเบาคล้ายเสียงเรียก กุ๊ก... กุ๊ก... ส่วนเจ้าไก่แจ้ตัวเตี้ยได้ยินเสียงเข้าก็ขุ่ยเขี่ยดิน ทำเป็นเชิงเจ้าชู้ ขึงคอสยายปีกวิ่งเข้าใส่

″ มันก็อยากมีเพื่อนเหมือนกันน่ะ ″ หลวงพ่อหันไปพูดกับอาจารย์ชลประทานที่นั่งอยู่ข้าง ๆ

″ ครับ... ! ผม... ! ″ เสียงตอบอาจารย์ชลประทานที่เห็นด้วยกับหลวงพ่อ

″ มีชาวบ้านนำทางมั้ยวันนี้ ″ หลวงพ่อเปลี่ยนเรื่องการสนทนาหันมาถามเรื่องการเดินทาง

“ มีครับ... ”

“ มีชาวบ้านขึ้นมาประมาณกี่คน ” หลวงพ่อถามไปยังผู้เขียน ซึ่งกำลังเดินทักทายกับชาวบ้านที่ขึ้นมาและจัดหาที่ให้นั่งอยู่

“ สิบกว่าคนครับ... ”

“ มีใครขึ้นมาบ้างล่ะ ” หลวงพ่อถามย้ำอีก

“ มีผู้ใหญ่และผู้ช่วย”

“ เออ... ! ให้เข้ามาใกล้ ๆ หลวงพ่อนี่ม่ะ ” หลวงพ่อเปิดโอกาสให้ญาติโยมชาวบ้านได้เข้าใกล้

แล้วผู้เขียนเองก็แจ้งกับชาวบ้านให้เข้าไปกราบนมัสการหลวงพ่อ พร้อมกับได้แนะนำผู้ใหญ่ต่อหลวงพ่อว่า “ ผู้ใหญ่ใจดีครับหลวงพ่อ ได้ให้แม่ครัวได้อาศัยที่บ้านทำอาหารพร้อมได้ช่วยเหลือทุกอย่างเลยครับ ”

“ เออ... ! ดี ๆ แล้วลูก... หลวงพ่ออนุโมทนาน่ะ ”

“ อื้อ... ไม่เป็นไรหลวงพ่อ ยินดีครับ ” เสียงหลวงพ่อแห่งหมู่บ้านห้วยไม้ดำตอบรับเมตตาจิตหลวงพ่อ

“ให้ผู้ใหญ่บ้านนึกอธิษฐานเอาเป็นบารมีน่ะที่ได้เสียสละทำเป็นตัวอย่างแก่ลูกบ้าน ต่อไปผู้ใหญ่จะบอกให้ใครทำอะไร ลูกบ้านจะเชื่อฟัง จะไม่มีใครมาสร้างความทุกข์ใจ สร้างความหนักใจให้กับเรา แม้จะไปพบกับเจ้านายผู้หลักผู้ใหญ่ เราจะได้รับการต้อนรับอย่างดี จะไม่สร้างความยากลำบากให้แก่เรา ให้นึกเอามาเป็นบารมีอย่างนี้น่ะ เข้าใจมั้ยผู้ใหญ่” หลวงพ่อเน้นธรรมให้เป็นบารมีแก่ผู้ใหญ่ที่นั่งบีบนวดให้หลวงพ่อ

“ ครับ ! เข้าใจครับ ! ” เสียงผู้ใหญ่ตอบรับหลวงพ่อ

“ สุโข เตรียมน้ำมาทำน้ำมนต์ให้ญาติโยมหน่อยน่ะ ” หลวงพ่อหันไปสั่งงานกับอาจารย์สุโข

“ ครับ... ผม... หลวงพ่อ ”

“ มีน้ำมั้ยล่ะ รีบหาน่ะ อย่าช้า ” หลวงพ่อเร่งอาจารย์สุโข

“ ถ้าไม่มีให้ชาวบ้านวิ่งไปเอาที่หมู่บ้านน่ะ ” หลวงพ่อออกความคิดให้

“ เอามาแล้วครับ อยู่ที่นี่ ” เสียงโยมชาวบ้านที่นั่งอยู่อีกด้านหนึ่ง ซึ่งตามขึ้นมาทีหลัง ส่งเสียงร้องบอกและได้เตรียมกระติกน้ำพร้อมมีดอกไม้ ธูปเทียนมาด้วย

“ มีโยมเอามาแล้วครับหลวงพ่อ ” อาจารย์สุโขแจ้งต่อหลวงพ่อ

" มีแล้วก็นำเข้ามาให้หมู่สงฆ์อธิษฐานจิตแผ่ให้น่ะ "

หลวงพ่อสั่งให้นำน้ำมาให้คณะสงฆ์ที่เป็นเกจิอาจารย์ทำพิธีปลุกเสกน้ำมนต์ให้

หลวงพ่อเองเมื่ออธิษฐานจิตทำน้ำมนต์แล้ว ก็สั่งให้ลูกศิษย์ผู้ติดตามซึ่งมีคุณฉลามและผู้เขียนให้เตรียมตัวว่า...

" เตรียมพร้อมแล้วครับ หลวงพ่อ "

" ของหลวงพ่อนำไปเก็บใส่ไว้ที่รถหมดแล้วใช่มั้ย "

" หมดแล้วครับผม " คุณฉลามตอบต่อหลวงพ่อ

แล้วหลวงพ่อได้แจ้งต่อคณะพระเกจิอาจารย์ว่า

" วันนี้ผมยังจะนำโยมธุดงค์เดินอยู่น่ะ สำหรับพระธุดงค์ผมมอบให้พวกท่านเป็นผู้ดูแล ให้เดินเป็นกลุ่มน่ะ กลุ่มไหนใครเป็นหัวหน้าก็ให้รูปนั้นรับผิดชอบดูแล นำปฏิบัตินำเดิน เข้าใจกันทุกองค์นะครับ "

" เข้าใจครับ " เสียงพระคณาจารย์ตอบรับ

เมื่อหลวงพ่อได้สั่งงานกับพระเกจิผู้เป็นพระคณาจารย์แล้วก็ลุกลงจากธรรมมาสน์เดินลงไปยังที่ปฏิบัติธรรมที่โยมธุดงค์ได้รวมกลุ่มกันอยู่ข้างล่าง มีพระอาจารย์สัญญานำปฏิบัติอยู่และได้สวดมนต์แผ่เมตตาพร้อมจะกล่าวคำสมาทานถือธุดงค์ทั้ง ๑๓ ข้อ

ตะวันเอนเอียงจะค่อยบ่าย ตามป่ารุกขชาติอันสงบยามนี้ มีอุ่นไอร้อนดวงตะวันมากระทบยังผิวกาย แม้บางคนบางท่านจะหลบหลีกซ่อนกายอยู่ใต้กิ่งโคนไม้ ก็หาพ้นไม่จากอุ่นไอร้อนนั้นไม่ และวันนี้ก่อนจะจาริกธุดงค์สู่ทางเบื้องหน้าคือป่าช้าบ้านห้วยปู่เลย หลวงพ่อได้อบรมให้ธรรมแก่โยมธุดงค์ด้วย และเมื่ออบรมให้กำลังใจเสร็จก็เป็นเวลาที่ต้องออกจาริกธุดงค์กัน

" โยมชาวบ้านที่จะนำทางมาหรือยังนี่ " หลวงพ่อถาม

" มาแล้วครับ " พี่ตี๋ซึ่งยืนแบกกล้องวีดีโออยู่ด้านหลังอยู่กับชาวบ้านที่จะนำทางวันนี้ได้ตอบหลวงพ่อ

หลวงพ่อได้ลุกยืนหันหน้าไปหาโยมธุดงค์พร้อมกับแผ่เมตตาว่า

" ลูก ๆ ทุกคน ต้องเข้มแข็งนะวันนี้ อย่าพึ่งยอมแพ้ต่ออะไรง่าย ๆ น่ะ "

" เจ้าค่ะ " เสียงโยมธุดงค์พร้อมกันตอบหลวงพ่อ

หลวงพ่อยืนพนมมือสงบนิ่งอยู่ชั่วอึดใจหนึ่งแล้วแผ่เมตตาให้แก่โยมธุดงค์อีกว่า

" พ่อขอแผ่เมตตาให้ลูกทุกคนที่มาเดินธุดงค์ในครั้งนี้ให้เป็นผู้ได้บวชในพระพุทธ

ศาสนาในชาติหน้า ได้พ้นทุกข์ พ้นจากกองกิเลส ให้พบแสงสว่าง ทางมรรคผลนิพพานด้วยกันทุกคนเทอญ... ″

″ สาธุ... สาธุ... สาธุ... อนุโมทามิ ″ โยมธุดงค์ตอบรับพรที่หลวงพ่อแผ่ให้ก่อนจะออกเดินทางกันต่อไป

″ ไปทางไหนโยม ″ หลวงพ่อหันไปถามโยมชาวบ้านที่จะนำเดินทาง

″ ไปทางนี่... ครับ ″ พร้อมชี้มือบอกทางขึ้นเขาข้างหน้า

″ ทางนี่ก็ไป...โยมเดินนำหน้าไปก่อน... ไป... ″ หลวงพ่อบอกให้ชาวบ้านสองคนนั้นเดินนำทางออกหน้าไปก่อน

ทางรกทางลัด ชายชาวบ้านเดินนำทางไป ซึ่งดูแล้วเป็นทางเท้าไม่ค่อยจะมีผู้คนเดินกันสักเท่าไหร่ เพราะเส้นทางดูเกือบจะเลือน ๆ เดินขึ้นดอยไปสักระยะหนึ่งชายผู้นำทางก็หันหน้ามาบอกว่า...

″ เดินลัดไปทางนี้ ″

หลวงพ่อและผู้ที่เดินตามเงยหน้าดู เห็นชายอีกคนยังเดินขึ้นไปก่อนแล้วใช้มีดแผ้วถางทางพร้อมแหวกใบตองตึงออกให้เป็นทางเดินขึ้นไป ทั้งพาเดินทางลัดเลาะปีนรั้ว ฝ่าพงหญ้าที่สูง เวลาเดินต้องเอียงสีข้างเข้าใส่ ใช้มือแหวกทาง บางครั้งต้องหลี่ตาเดินเพราะกลัวว่าจะถูกใบหญ้าทิ่มตาตำเอา ซึ่งมาถึงตอนนี้ใจก็คิดแต่เพียงว่า ชาวเขาคงไม่พาเดินหลงทางดอกน่ะ เลยร้องถามชาวบ้านผู้นำทางเป็นการหยั่งรู้ว่า

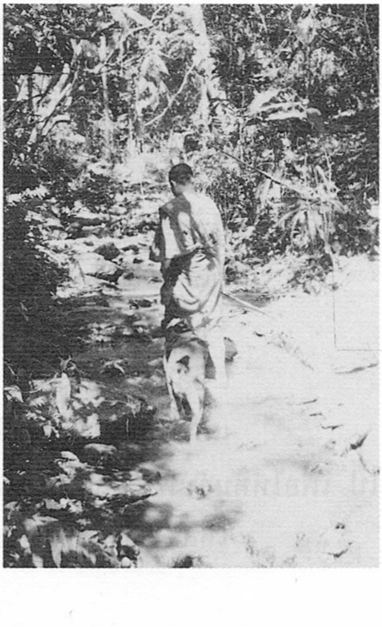

″ ทางเส้นนี้ เคยมาหรือยังนี่ ″

″ เคยมาแล้วครับ ″

″ ไม่พาหลงทางน่ะ ″

″ ชาวเขา เขาชำนาญเรื่องการเดินป่า เราไม่ต้องกลัวว่าจะหลงทางหรอก ″ หลวงพ่อซึ่งเดินอยู่หน้าผู้เขียนได้ตอบให้

เดินเลี้ยวลัดเลาะอยู่ในป่าได้สักพักใหญ่ ก็ทะลวงถึงถนนลูกรังทางรถยนต์

″ ถึงทางถนนใหญ่แล้ว... โฮ้ว... ทางนี่ ″ เสียงโยมธุดงค์ผู้เดินถึงทางใหญ่ดีใจได้ตะโกนบอกให้ผู้เดินอยู่ข้างหลังได้รู้ ทั้งได้ร้องบอกกันเป็นทอด ๆ ไป...

ตามถนนใหญ่เดินได้พอประมาณก็เลี่ยงลงเดินลัดทุ่งนาเดินลัดเลาะไปตามซอกเขา และก่อนจะขึ้นเขาลูกแรกตามดอยชัน ชายผู้นำทางก็หันมาบอกกับหลวงพ่อว่า

" เดินทางขึ้นเขาลูกนี้ไปจนสุดดอยแล้ว จะพบทางถนนใหญ่ให้เดินตามถนนนั้นไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะถึงหมู่บ้านห้วยปูเลย "

" โยมจะกลับแล้วเหรอ " หลวงพ่อถาม

" อื่อ... จะกลับแล้ว "

" เดินสุดเขาลูกนี้แล้วจะพบถนนใหญ่ใช่มั้ย " หลวงพ่อถามย้ำอีก

" อื่อ... จะพบถนนใหญ่ "

" แล้วเดินตามถนนไปเรื่อย ๆ ใช่มั้ย "

" อื้อ... ใช่... "

" ขึ้นเขาลูกนี้สูงมั้ย " หลวงพ่อถามอีก

" ไม่ค่อยสูงเท่าไหร่ "

" ไม่สูงเหรอ "

" อื้อ... ไม่สูง " บุรุษผู้นำทางตอบพร้อมมีรอยยิ้มนิด ๆ

" มอบปัจจัยให้โยมหน่อยนะ สักสองร้อยบาท " หลวงพ่อหันมาสั่งให้ผู้เขียนซึ่งเดินตามหลวงพ่อ ได้มอบปัจจัยเพื่อเป็นสินน้ำใจแก่โยมผู้นำทางวันนี้

อธิษฐานจิตนึกถึงความเป็นบุญที่ชายชาวบ้านชาวเขาผู้นี้ได้บำเพ็ญกับพระผู้ทรงศีลแล้ว นับว่าเป็นบุญอันยิ่งใหญ่จึงได้ตั้งกัลยาณจิต น้อมถึงพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ และพระสังฆคุณ ในพลังแห่งศีล สมาธิ ปัญญา ที่ได้บำเพ็ญปฏิบัติธรรมถือ ธุดงค์เดินตามทางมรรคมีองค์แปด ในคำสอนของพระพุทธองค์นี้ จงแผ่ให้เป็นผู้งอกงามไพบูลย์ในพระพุทธศาสนาได้ถึงขั้นมรรค ผล นิพพาน ด้วยเดชแห่งบุญที่ได้บำเพ็ญปฏิบัตินำทางครูบาอาจารย์ผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบนี้เทอญ...

ผู้เขียนส่งมอบปัจจัยให้บุรุษผู้นำทางวันนี้แล้ว พร้อมกับคำอวยพรว่า

" ขอให้โชคดี นะครับ "

" อื้อ... " เสียงตอบรับพร้อมรอยยิ้มที่แฝงไว้ด้วยความเป็นมิตรที่บริสุทธิ์

แล้วบุรุษผู้นำทางก็เดินกลับบ้านตัวเอง หันหลังให้กันกับผู้เขียนที่รีบเดินขึ้นดอยไป เพื่อให้ทันกับพระคุณหลวงพ่อ ซึ่งเดินขึ้นเขาล่วงหน้าไปแล้ว

ไหล่ขวาสะพายย่ามบรรจุบาตร ไหล่ซ้ายสะพายถุงบรรจุน้ำดื่มและบริขารเครื่อง

ใช้ หลวงพ่อเดินปีนเขาขึ้นดอยชัน มันก็น่าฝืนยิ้มทั้งที่ใจรู้อยู่ว่ามันต้องเหนื่อย ขึ้นไปได้เพียงครึ่งทาง เห็นแม่ธุดงค์ ผู้เดินขึ้นมาก่อน บางท่านก็ยืนเอนกายเอาหลังพิงต้นไม้แหงนหน้าดูท้องฟ้าสีครามปนควันสีขาวที่ลอยอยู่เหนือยอดไม้ในหุบเขา เหมือนกับจะมองหาความว่าง ว่ามันช่างทรมานเสียจริงแท้ บางท่านนั่งท่ายอง ๆ ชันเข่ามือถือไม้เท้าพยุงกายมิให้ล้ม ทอดสายตามองเบื้อดูต้นไม้ตามหุบเขา ดูว่าที่ตัวเองเดินขึ้นมาได้นั้นมันสูงแคไหน เหมือนจะปลงสังขารตัวเองที่เห็นทุกข์ในความเจ็บปวดทั้งเหน็ดทั้งเหนื่อย หลายท่านก็นั่งบีบนวดให้กันทั้งบางกลุ่มก็ช่วยดึงหนามดอกสนไม้ป่าที่ทิ่มตำเอาที่ฝ่าเท้าออกให้กัน ดูแล้วก็มีทั้งน่าภูมิใจและเห็นใจ

ที่ภูมิใจนั้นเห็นจะเป็นเพราะทุกคนนั้นแม้มิใช่ญาติ มิใช่เชื้อรวมอุทรเดียวกันมาต่างมีความเอื้ออาทร เอื้อเฟื้อกันรักกัน เป็นห่วงเป็นใยกัน ช่วยเหลือกันมาตลอด ได้เห็นภาพอย่างนี้แล้วอดภูมิใจอยู่ในส่วนลึกของหัวใจแทนมิได้ ส่วนที่น่าเห็นใจคงไม่พ้นเรื่องทุกข์กายที่ต้องมาเหน็ดเหนื่อยตรากตรำทนลำบากทนแดด ทนลม ทนหนาว ทนหิว แต่คงไม่หนักหนาอะไร เพราะทุกคนต่างก็ให้กำลังใจตัวเองอยู่เสมอว่า อย่ายอมแพ้น่ะ ต้องทำถึงที่สุดให้ได้ เมื่อใจดี กายก็พลอยได้ดีไปด้วย

ก่อนจะเดินถึงหลวงพ่อก็แลเห็นแม่ธุดงค์ท่านหนึ่ง นั่งท่ายอง ๆ หันหน้ากลับไปมองดูทางที่เดินขึ้นมา ทอดสายตาละห้อยท่าทางเหน็ดเหนื่อยมาก เหมือนจะนั่งปลงทุกขัง อนิจจังอนัตตา กับตัวเองอะไรเทือกนั้นแหละ

″ ไหวมั้ยครับ ″ เอ่ยถามดู ซึ่งตัวเองก็เฉกเช่นหัวอกเดียวกัน

″ ไหวค่ะ แต่ปวดขามากจังเลยวันนี้ ″

เพียงแม่ธุดงค์บอกถึงทุกขเวทนาที่ตัวเองประสบอยู่

″ ภาวนาพุทโธไว้นะครับ คงใกล้จะถึงแล้วละ ″ พูดปลอบใจแม่ธุดงค์ เพราะไม่มีสิ่งใดที่ดีกว่าคำว่าพุทโธ ในยามที่ท้อแท้และเหน็ดเหนื่อย

ไปถึงหลวงพ่อ ซึ่งนั้นพักเอาแรงอยู่ใต้ร่มต้นสนใหญ่ บริเวณร่มรื่นดี ลมพัดโชยเย็นกายดีพอคลายร้อนลงบ้าง วางบริขารลงจากบ่าทั้งสองข้าง เตรียมน้ำดื่มไปถวายหลวงพ่อ

ปล่อยเจ้าไก่แจ้ออกขุ่ยเขี่ยไปตามประสามัน พอหลุดมือไปได้มันก็กระพือปีกโก่งคอขันอย่างสบายอารมณ์มัน เห็นว่าบริเวณนี้ก็เหมาะดี จึงถือโอกาสถ่ายภาพมันไว้เพื่อเป็นอนุสรณ์ว่ามันก็ได้มาเดินธุดงค์เช่นกัน หลวงพ่อเองก็ชื่นชมในลีลาการขันของมันอยู่ไม่น้อย พร้อมกับเปรยว่า

″หลวงพ่อตั้งใจจะแผ่ให้มันได้เกิดเป็นเพศแม่ในชาติหน้า″ ให้มันได้อุปถัมภ์พระสงฆ์ บำรุงพระศาสนาด้วย

ทั้งลูกศิษย์และโยมธุดงค์ต่างก็ซาบซึ้งกับเจตนาของหลวงพ่อที่มีต่อเจ้าไก่แจ้ และต่างก็อนุโมทนากับผลบุญของมัน

เมื่อชื่นชมกับบารมีเจ้าไก่แจ้แล้ว จึงได้หยิบเอาวิทยุวอ. เพื่อทดลองการส่งคลื่นความถี่บนเขาว่า ใช้ระยะการส่งความถี่ได้ไกลเท่าไหร่ และจะส่งได้หรือไม่

″สมาธิ จากมหาเลียง″ เรียกคุณฉลามอยู่ ๓-๔ ครั้ง ไม่มีเสียงตอบรับเลย และคิดว่าแรงส่งไปไม่ถึง จึงว่าจะปิดวิทยุวอ. แต่ในบัดดลนั่นเอง

″มหาเลียงจากสมาธิครับ... ผม !″ คุณฉลามเรียกกลับมาทางวอ

″ว. ๒ สมาธิ ครับ″ บอกให้คุณฉลามแจ้งข้อความได้

″อยู่ใกล้กับพุทโธ ถูกต้อง″ คุณฉลามถามจุดหมายทางวอ

″ถูกต้องครับ... อยู่ใกล้กับพุทโธ″ แจ้งจุดหมายกลับไปให้คุณฉลามทราบ

″แจ้งพุทโธด้วย ขณะนี้รถปาเจโร่ถูกชน″ คุณฉลามแจ้งเหตุการณ์ต่อหลวงพ่อ

″อะไรนะ″ เสียงหลวงพ่ออุทาน

″รถปาเจโร่ถูกชนครับหลวงพ่อ″ ผู้เขียนแจ้งต่อหลวงพ่อ

″เอาวอมาให้หลวงพ่อซิ″ หลวงพ่อเรียกเอาวอจากผู้เขียน

″สมาธิ ๆ ๆ จากพุทโธ″

″จากสมาธิ ครับ... ผม″

″ว่าอะไรนะ เมื่อตะกี้นี้″ หลวงพ่อถามถึงข้อความที่คุณฉลามแจ้งมาเมื่อก่อนนี้

″รถปาเจโร่ ถูกชนครับหลวงพ่อ″

" ฮ้วย... ถูกชนที่ไหน "

" ตรงทางขึ้นเขา สมาธิขับขึ้นเขามาพอดีมีรถแลนด์ของกรมป่าไม้ วิ่งสวนทางลงมาและเสียหลัก จึงหักมาชนครับ "

" เป็นทางขึ้นเขาสูงหรือ "

" ใช่ครับ... เป็นทางขึ้นเขาสูงมาก และเป็นทางโค้งหักออกด้วย สมาธิเห็นเขาวิ่งลงมาก็จอดหลีกทางให้ แต่เขาหักหลบไม่พ้น เลยถูกชนครับ "

" ใครเป็นฝ่ายผิดล่ะ "

" เขาเป็นฝ่ายผิดครับ หลวงพ่อ "

" รถเราเสียเยอะมั้ย "

" ประตูข้างบุบ และกระจกแตกครับหลวงพ่อ "

" ตอนนี้สมาธิอยู่ที่ไหน " หลวงพ่อถามจุดหมายที่อยู่กับคุณฉลาม

" ตอนนี้สมาธิ ขึ้นมารอพุทโธอยู่ที่เนินเขาที่พุทโธจะมาแล้วครับ "

" รถเรายังวิ่งได้อยู่ใช่มั้ย "

" ยังวิ่งได้ครับ "

" แล้วทางป่าไม้ว่าอย่างไรล่ะ "

" ทางป่าไม้ เขาก็รับผิด และได้รอพบพุทโธด้วย แต่รอไม่ไหวเพราะมีธุระด่วน จึงขอตัวไป และได้สั่งไว้ว่าทางเขายินดีจะชดเชยค่าเสียหายให้ครับ "

" โธ่... ! แค่นี้ก่อนนะ " หลวงพ่อบอกจบการพูดทางวอกับฉลาม แล้วหันมาพูดปรารภกับผู้เขียนและกับพระสงฆ์เจ้าหน้าที่เดินตามมาทันว่า...

" หลวงพ่อก็นึกอยู่แล้วว่าจะต้องมีอะไรเกิดขึ้น มันก็มีจริงๆ แต่หลวงพ่อไม่คิดว่าจะเป็นรถหลวงพ่อ หลวงพ่อคิดเป็นห่วงพระธุดงค์มากกว่า เพราะตั้งแต่ไก่มันขันบอกหลวงพ่อก็ระวังมาตลอด นึกแผ่ให้แต่พระเลยลืมนึกถึงรถมันก็มาลงที่รถจนได้ ก็ถือว่ารถหลวงพ่อรับเคราะห์แทนพระไปน่ะ

และวันนี้ก่อนจะออกเดินธุดงค์ตั้งใจว่าจะให้พระธุดงค์สวดสะเดาะห์เคราะห์ให้ก็ลืม เหมือนว่ามีอะไรมาดลใจให้ลืมอย่างนั้นแหละ "

ขณะที่หลวงพ่อนั่งปรารภมูลเหตุอยู่นั้น ก็พอดีโยมธุดงค์จะเดินผ่านไป เห็นหลวงพ่อนั่งอยู่ก็พากันเข้าไปกราบหวังได้บารมี มีกำลังใจในการเดิน ปีนเขาร่วมกัน

" พุทโธ... พุทโธ... พุทโธ... นะลูกนะ " หลวงพ่อแผ่เมตตาบอกโยมไม่ให้ลืมคำ

ภาวนาเวลาเดินขึ้นเขาเหนื่อย ๆ

" ไป... พวกเราก็เตรียมเดินทางต่อไปแล้ว " หลวงพ่อออกความเห็นพร้อมกับสั่งให้ทุกคนที่มานั่งเฝ้าอยู่เตรียมเดินทางกัน

สัมภาระทุกชิ้นถูกเก็บลงในถุงย่าม สะพายขึ้นไหล่ สองเท้าก้าวเดินตามเส้นทางแห่งองค์มรรคขึ้นเนินเขาที่สูง ลาดชันขึ้นไปเรื่อย ๆ จากดอยลูกที่หนึ่ง ขึ้นสู่ดอยลูกที่สอง มองเห็นเส้นทางข้างหน้าก็เหินฟ้าสูงขึ้นไปมิได้หยุด เดินสุดดอยสองต่อ ไต่ดอยลูกสาม-สี่ มองเห็นท้องฟ้าสีคราม คิดว่าคงหมดลูกดอยให้ปีนไต่กันแล้ว แต่ก็เหมือนว่าเป็นภาพมายาหลอกลวงนัยตา เพราะเส้นทางที่ว่านั้นยังมีต่อไปอีก ราวกับว่ามันยืดหยุ่นได้ ขึ้นไปไกลสุดกู่หันหลังกลับมามองเห็นคนข้างล่างตัวเท่ามด บางคนเดิน บางคนนั่งเอาหลังพิงกับโคนต้นไม้หายใจทางปาก อ้าปากหวอ เหมือนกับว่า... จะขอกำลังใจจากไมโล และโอวัลติน นั่นแหละเจ้า ! ฮิ...

แหงนหน้าเบิ่งฟ้า เห็นภูเขาอีกลูกที่เบื้องหน้าที่เตียนโล้น จะมีอยู่บ้างเพียงต้นไม้เคียงคู่กันอยู่สองต้น แต่ทว่ามันก็อยู่ไกลเกินสายตาจะคาดได้ บ้างก็ว่าโน้นแนะทางที่จะไปตรงต้นไม้สองต้นโน้นแนะ

" วู้ว... เหลืออีกไกลนะ " เสียงอุทานตามมาว่ามันยังไม่ครึ่งเลยนะเนี่ย !

การไม่ละทิ้งความเพียรนั้นเป็นสมบัติอันประเสริฐของผู้ทรงศีลโดยแท้ แม้จะได้รับบาดเจ็บปางตายก็ยังพยุงกายลุกขึ้นทำกิจการที่มุ่งหมายนั้นจนสำเร็จดังประสงค์

ดังที่มีเรื่องได้กล่าวไว้ในนิทานชาดกว่า...

ในสมัยที่พระเจ้าพรหมทัต เสวยสมบัติ ณ เมืองพาราณสี พระองค์มีม้าอาชาไนยอยู่ตัวหนึ่ง ในสมัยนั้นประเทศเพื่อนบ้านล้วนแต่มุ่งร้ายจะจู่โจมชิงราชสมบัติ จึงพร้อมกันมาล้อมพระนครพาราณสีไว้ แล้วส่งทูตเข้าเจรจาว่าจะรบหรือจะยอมยกราชสมบัติให้แต่โดยดี

พระองค์ทรงเสด็จออกพระโรง มีพระบรมราชโองการตรัสปรึกษากับเหล่ามุข อำมาตย์ทั้งหลายว่า " จะทำประการใด " เสียงข้างมากในที่ประชุมกราบทูลให้พระองค์ส่งนายอัสสาจารย์ออกต่อสู้แต่ผู้เดียวก่อน พระองค์จึงรับสั่งให้นายอัสสาจารย์

เข้าเฝ้า รับสั่งถามว่า...

" เจ้าจะสามารถสู้รบกับเขาได้หรือไม่ "

นายอัสสาจารย์ทูลว่า " ถ้าข้าพระองค์ได้พระม้าอาชาไนยตัวประเสริฐออกสู้รบแล้วอย่าว่าแต่เพียงเท่านี้เลย ต่อให้กษัตริย์ทั้งชมพูทวีปก็สามารถเอาชนะได้ "

พระองค์ทรงอนุมัติตามประสงค์ นายอัสสาจารย์ถวายบังคมลาจากท้องพระโรงไป จัดแจงสรรพาวุธเสร็จแล้วไปเชิญเสด็จพระยาอัศวราชว่า...

" พระองค์จงออกสู่สมรภูมิชัยต่อยุทธกับสาเมนตราชทั้งหลายเถิด "

ในครั้งนั้นพระยาม้าผู้ประเสริฐ มีความมั่นใจที่จะเอาชนะในการต่อสู้ครั้งนี้ จึงแสดงอาการให้นายอัสสาจารย์ขึ้นหลัง แล้วร้องประกาศความมีชัย ด้วยสำเนียงอันดัง ๓ ครั้ง ออกวิ่งสู่สนามชัยด้วยกำลังไวดุจลมพัดทำลายค่ายที่ ๑ แตกกระจัดกระจายแล้ว นายอัสสาจารย์จับเอาพระราชาแห่งค่ายนั้นมาถวายแด่พระเจ้าพาราณสี แล้วออกตีค่ายที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ ที่ ๕ ที่ ๖ ตามลำดับ ก็จับกษัตริย์ในค่ายเหล่านั้นมาถวายพระเจ้าพาราณสีอีก ขณะไปตีค่ายที่ ๖ นั้น พระยาม้าได้ถูกอาวุธของข้าศึกอย่างสาหัส เมื่อวิ่งกลับถึงประตูพระนครแล้วก็ล้มแทบประตูพระนคร นายอัสสาจารย์ก็แก้เกราะให้หย่อนลงไป เพื่อช่วยระบายลมหายใจเข้า-ออก ได้สะดวก แล้วนายอัสสาจารย์ต้องการผูกม้าตัวอื่นออกชิงชัยอีก เมื่อพระยาม้าเห็นดังนั้นจึงคำนึงว่า

" นอกจากตัวเราแล้ว ไม่มีม้าตัวอื่นใดที่จะเอาชัยชนะแก่ข้าศึกได้ ถ้าเราปล่อยให้นายอัสสาจารย์เทียบม้าตัวอื่นออกสู้รบ นายอัสสาจารย์ผู้เชี่ยวชาญในยุทธวิธีก็จะถึงซึ่งปราชัยสิ้นชีวิต ความพยายามที่เราทำไว้ก็จะหาประโยชน์มิได้ จำเราต้องแข็งใจออกสู้ชิงชัยอีกครั้งหนึ่ง "

แล้วพระยาม้าจึงบอกให้นายอัสสาจารย์เตรียมตัวออกรบ นายอัสสาจารย์จึงทำตามได้ผูกเกราะพระยาม้าให้มั่นคง แล้วจับอาวุธขึ้นขี่หลังขับออกยังสมรภูมิชัย ตีฝ่าข้าศึกไปจนถึงค่ายที่ ๗ แตกกระจัดกระจายจับได้พระราชาผู้จอมทัพนำเข้าไปถวายแก่พระเจ้าพรหมทัต แต่พอไปถึงประตูพระนครก็มอบตัวพระราชาพระองค์นั้นแด่พระเจ้าพรหมทัต แล้วพระยาม้าก็ล้มลง ณ ที่นั้น แต่ยังไม่ถึงกับตาย พระเจ้าพรหมทัตทรงพอพระทัยในความมีชัยแก่ข้าศึกของพระยาม้าและนายอัสสาจารย์จนหาประมาณมิได้ จึงตรัสพระราชทานความชอบให้แก่พระยาม้าและนายอัสสาจารย์ พระยาม้าไม่รับ โดยขอมอบให้แก่นายอัสสาจารย์แล้วกราบทูลถวายพระโอวาทว่า

" ขอพระองค์จงพระราชทานอภัยแก่พระเจ้าแผ่นดินทั้ง ๗ พระองค์ โดยให้ถวาย

สัตย์สาบาน แล้วปล่อยไปสู่ประเทศของตน ๆ ตามเดิมเถิด ส่วนพระองค์ขอให้จงตั้งอยู่ในทศพิธราชธรรม”

ครั้นกล่าวดังนี้แล้ว พระยาม้าก็ถึงชีวิตักขัยไปตามกรรม พระเจ้าพรหมทัตโปรดให้ทำศพพระยาม้าอย่างมโหฬาร แล้วพระราชทานยศแก่นายอัสสาจารย์ กับให้กษัตริย์ทั้ง๗ พระนครกระทำสัตย์สาบานต่อพระองค์ แล้วส่งกลับยังนครของตน ๆ ส่วนพระองค์ทรงดำรงอยู่ใน ทศพิธราชธรรมตลอดพระชนมายุ นั่นและ...!

ก็หวังว่าอ่านแล้วคงได้คติธรรมอยู่บ้าง โดยเฉพาะผู้อ่านที่เป็นนักปฏิบัติธรรมที่มีจิตมีใจใฝ่ธรรมด้านการปฏิบัติ คงจะมีกำลังใจและมองเห็นอานิสงฆ์การปฏิบัติในสิ่งที่ทำได้ยากว่าต้องใช้ทั้งความหมั่นเพียร ความอดทน ความอดกลั้น จึงจะบรรลุถึงสิ่งที่ปรารถนา แม้พระพุทธองค์ก็ได้ตรัสเป็นพุทธภาษิตไว้ว่า

วิริเย ทุกฺขมตฺเจติ ผู้จะพ้นทุกข์ได้เพราะมีความเพียรแล !

บนดอยมีสายลมแสงแดด มีแมกไม้ให้อาศัยร่มเงา มีฝูงนกทั้งเรไรส่งเสียงกล่อมต่างดนตรี ทั่วพงไพรก็เฉกเช่นวิมานไพรจากไกลสุดเป็นใกล้สุดคือสัจจะของผู้เดินทาง

เฮือกสุดท้ายกับการไต่เขาปีนดอย ต่างคนต่างรีบเร่งให้พ้นเนินดอย ลุยฝ่าเปลวแดดเลี้ยวลัดเลาะตามเชิงตีนเขาไปตามสภาพภูมิศาสตร์ทางธรรมชาติที่สร้างไว้ให้เป็นไป ได้ทะลวงถึงถนนใหญ่ทางรถยนต์ ดูเหมือนทุกคนจะโล่งอกเป็นไหน ๆ และหลายท่านดูเหมือนว่าจะแปลกตาตื่นใจ เมื่อได้พบสภาพรถ ปาเจโร่ ซึ่งมีสภาพยุบที่ประตูข้างซ้าย ทั้งสีข้างถลอก กระจกข้างแตก ทั้งฝุ่นเต็มเกรอะ ดูมอมแมมไม่สดสวยเหมือนวันก่อน หรือจะเพราะราศีหนีไปก็ไม่รู้

หลวงพ่อเองก็สนใจอยู่ไม่น้อย เดินสำรวจดูความเสียหาย แล้วก็เรียกฉลามมาพบว่า

″ รถกรมป่าไม้จะไปไหนหรือ ″ หลวงพ่อถามฉลาม

″ จะลงไปข้างล่าง เขามาจากไปตรวจไม้ครับ ″ คุณฉลามรายงานหลวงพ่อเพิ่มเติม

″ รถลงเขาไปเร็วมากนักหรือ ″ หลวงพ่อซักอีก

″ เร็วพอสมควรครับ ผมก็จอดหลีกทางให้อยู่แต่รถของกรมป่าไม้วิ่งมาเร็วประกอบกับทางแคบและมีหลุมด้วย ″

″ หลวงพ่ออยากจะรู้ว่ามันชนรถเราได้อย่างไร ในเมื่อเราก็จอดอยู่ ″

″ คือผมจอดให้ทางแล้ว แต่รถป่าไม้วิ่งลงเขามาเร็ว ทางก็ชันมีหลุมด้วย เขาหักหลบหลุมรถเลยเสียหลัก จะหักหลบไปทางอื่นก็ไม่ได้ ถ้าหักไปก็จะตกเขา เลยหักมาทางรถที่ผมจอดอยู่เลยชนเอาพอดีครับ ″

″ เราเลยเป็นเบรคให้เขา ″ เสียงพี่ตี๋แทรกขึ้น

″ ครับ... ″ เสียงตอบคุณฉลาม พร้อมรอยยิ้มแห้ง ๆ

″ ฮื้อ... หลวงพ่อไม่คิดเลยว่าจะมาเป็นรถหลวงพ่อนี่ ″

″ ในรถมีอะไรบ้าง ทำไมมันรกจังเลยนี่ ″ หลวงพ่อสำรวจดูของในรถบ้าง

″ มีวัตถุมงคล ของที่จะแจกตำรวจ มีน้ำดื่มและของพระสงฆ์ด้วยครับ ″ คุณฉลามรายงาน

″ ไหน... ! เปิดให้หลวงพ่อดูซิ ″ หลวงพ่อสั่งให้เปิดประตูรถเพื่อดูของ

แล้วคุณฉลามก็เปิดฝากระโปรงท้ายรถออกดู พบเครื่องบริขารพระธุดงค์ และพระคณาจารย์หลายรายการที่ฝากไว้มากับรถ

″ ถุงย่ามนี้ของใคร ″ หลวงพ่อชี้ดูถุงย่าม ที่ติดมาในรถ

″ ของพวกนี้มันเป็นของหลวงพ่อที่ได้ทำบุญทำทานไปแล้ว ทำไมกลับมาอยู่กับหลวงพ่ออีกหละ นี่แสดงว่าวิญญาณต่าง ๆ ยังต้องการอยู่กับหลวงพ่อ แต่เมื่อเขามาแล้วหลวงพ่อไม่ได้แผ่ให้จึงมีการกลั่นแกล้ง เพราะหลวงพ่อไม่รู้ว่าของพวกนี้จะกลับมาหาหลวงพ่ออีก″

″ นี่ของใคร ″ หลวงพ่อถามฉลาม

″ อาจารย์คำรณครับ ″

″ อาจารย์คำรณอยู่มั้ยนี่ ″ หลวงพ่อถามหาอาจารย์คำรณ

พอดีกับอาจารย์คำรณเพิ่งเดินลงเขามาถึงพอดี จึงร้องตอบหลวงพ่อว่า

" เพิ่งมาถึงครับหลวงพ่อ "

หลวงพ่อจึงพูดกับพระธุดงค์ที่เดินมากับพระคณาจารย์ด้วยว่า

" ของพวกนี้ผมแผ่ให้พวกท่านแล้ว แต่พวกท่านไม่ช่วยผมแผ่เมตตาเลยยังนำกลับมาไว้ที่ผมให้เป็นภาระแก่ผมอีก จิตวิญญาณญาติพี่น้องที่เขาทำบุญฝากมายังไม่ได้รับการแผ่บุญกุศลจากพวกท่านเลย แถมเอาของพวกนี้คืนมาหาผมอีก ทั้งที่ผมก็แผ่ไปแล้ว เขาจึงคิดเบียดเบียนทวงเอาบุญกุศล จึงมาสิงอยู่รถของผม ผมขอให้พวกท่านนำกลับไปช่วยแผ่เมตตาหน่อยน่ะ ผมช่วยแผ่มามากแล้ว เข้าใจนะครับทุกองค์ "

" มีของใครบ้างล่ะฉลาม... ! เอาลงมาให้หมดน่ะ "

เมื่อหลวงพ่อได้ชี้แจงมูลเหตุ ทั้งเหตุและผลให้ทุกองค์ฟังแล้ว ก่อนจะเดินผ่านไปหลวงพ่อได้ทำพิธี อธิษฐานจิตร่วมกับพระธุดงค์แผ่เมตตาโดยยืนล้อมรอบรถปาเจโร่ แล้วสวดทศบารมี แผ่บุญให้วิญญาณที่ต้องการบุญนั้นให้ไปเกิดตามภพภูมิ แห่งบุญบารมีของตนนั้นแล

สิ่งใดมันจะเกิดมันย่อมเกิด และยากยิ่งจะทัดทานการเกิดของสิ่งนั้นไว้ ยิ่งเป็นสิ่งที่อยู่ลึกเหนือจิตมนุษย์ปุถุชนธรรมดาจะสัมผัสได้แล้ว คงจะยอมรับกับการเกิดของสิ่งนั้นไม่ว่าจะในทางดีหรือทางร้าย และคงไม่มีอะไรดีไปเกินกว่าการแผ่เมตตา ให้อภัยกันทางจิตไม่ผูกโกรธต่อกันเมื่อยามมีสิ่งร้ายมากระทบ เพราะนั่นคือทางสันติภาพทั้งในโลกมนุษย์ที่เป็นปัจจุบันและในโลกแห่งวิญญาณ

สวดแผ่เมตตาให้รถเสร็จ ก็มุ่งหน้าเดินทางต่อเข้าสู่เขตอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ บนเนินเขามีป้ายปักให้ดูเด่น ทั้งเป็นเนินให้ชมทิวทัศน์ ภาพเบื้องล่างของหุบเขาได้อย่างสุดสายตา ยามตะวันลอน ๆ หลวงพ่อเห็นว่าเป็นเนินเหมาะดีจึงเรียกให้ทุกคนมารวมกลุ่มกันถ่ายภาพไว้เป็นที่ระลึกบ้าง

ขอปิดฉากการปีนดอยนามเจ็ดชั้น เล่าลือกันว่าโยมธุดงค์ล้ม
ทั้งถูนวด ถูกหาม ยามเป็นลม ทั้งยาดม ยาหม่อง โถมทายา
มองเห็นฟ้าสีคราม ใจหมายหมั้น ปลอบใจกัน อีกไม่ไกล ใกล้แล้วหนา
มารีบไป รีบเดิน อย่าชักช้า เสียเวลา จะป่วยการไม่ทันใคร
ถือไม้เท้าค้ำท้อ ก่อสังขาร รีบลุกย่างปีนป่ายไม่สงสัย
กัดฟันเดินให้ถึงซึ่งเส้นชัย แม้อยู่ไกลใจยังแกร่ง แต่แรงฉันจะหมดแล้วนะซิ ! เจ้า !

๑๙.

ห้วยปูเลย

ตะวันลอนตอนใกล้ค่ำจวนจะตกลงลับยอดเขา อากาศเริ่มหนาวเย็น ทางเท้าบนสันเขาที่ใช้สัญจรยังมีความงามธรรมชาติแห่งป่าให้ชม อย่างเพลินใจจนลืมเหนื่อยได้เป็นครั้งคราว ยิ่งเวลาแสงตะวันลอนจะลงลับเหลี่ยมยอดไม้บนสันเขา ส่องสะท้อน กับปุยหมอกที่ลอยวนอยู่เหนือยอดไม้ ซึ่งเป็นภาพที่เพลินตาเพลินใจอยู่มิใช่น้อย

การณ์คาดคะเนระยะทางอีก ๔ กิโลเมตร จากการสอบถามเอาจากปากคำ ของชาวเขาที่เดินสวนทางระหว่างทางว่าใกล้จะถึงหมู่บ้านห้วยปูเลยแล้ว อีกทั้งเส้นทางข้างหน้านี้ก็เป็นทางลาดลงเขาตลอด คงจะทำเวลาได้ สมความคิดแล้ว หลวงพ่อจึงพาหมู่คณะนั่งพักเอาแรง อีกทั้งยังจะได้คิดวางการณ์ว่า กิจกรรมคืนนี้จะให้ปฏิบัติกันอย่างไร

สายรายงานว่า ขณะนี้พระอาจารย์สุโข ฝ่ายจัดหาสถานที่ ได้ที่พักปักกลดแล้ว ซึ่งเป็นบริเวณป่าใกล้ ๆกับโรงเรียน แต่ยังไม่กล้าปลงใจว่าจะให้พระธุดงค์หรือโยมธุดงค์อยู่กลางแจ้ง หรือจะให้ฝ่ายไหนอยู่ในป่าดี เหตุเพราะต้องรอคำอนุมัติจากหลวงพ่อ

พิจารณาดูการณ์ตามคำที่แถลงว่า กลางแจ้งเป็นสนามหญ้าโรงเรียน ถัดขึ้นไปเป็นชายป่าอยู่ติดกัน และหลวงพ่อก็อนุมัติว่า ให้พระธุดงค์อยู่กลางแจ้ง โยมธุดงค์อยู่ปักกลดในป่าช้า แต่เมื่อหลวงพ่อได้เดินลงมา ถึงจุดหมายพบว่าสนามหญ้ากว้างขวาง สามารถแบ่งกลุ่มปฏิบัติถือธุดงค์ข้อที่ ๑๓ ด้วยการถือเนสัชชิ คือปฏิบัติไม่นอนตลอดราตรี หลวงพ่อจึงแจ้งไปยังกลุ่มโยมธุดงค์ว่า คืนนี้ให้โยมธุดงค์ถือปฏิบัติเช่นเดียวกับพระธุดงค์ อยู่กลางแจ้งเป็นวัตรและถือการไม่นอนเป็นวัตร

เมื่อได้ตามหลวงพ่อไปถึงที่พักปักกลด จัดที่นั่ง-นอนถวายแล้ว หลวงพ่อได้หันมา สั่งงานกับผู้เขียนว่า "ให้มหาเลียงไปดูงานข้างนอกน่ะ ไปประสานงานกับธุดงค์ (สามเณรก้อง) ว่ามีกิจกรรมทำกันอย่างไรบ้าง และให้ไปพบครูที่โรงเรียนด้วย "

น้อมรับคำแผ่จึงเดินย้อนออกมาที่โรงเรียนอีก ซึ่งทางแม่ครัวตลอดทั้งหน่วยประ-

ชาสัมพันธ์ได้อาศัยอาคารโรงเรียน เป็นที่ทำครัว หุงข้าวปรุงอาหาร ใช้เป็นที่ฉายภาพสไลด์คืนนี้ด้วย มีพวกเด็ก ๆ ที่สนใจมารวมกลุ่มกันรอ พร้อมจะดูว่าภาพยนตร์แห้งของท่านก้องจะเปิดฉากอย่างไร

ยิ่งค่ำลงอากาศก็ยิ่งหนาวเย็นเข้าทุกที เห็นกองไฟสุมอยู่หน้าอาคารโรงเรียน จึงแวะเวียนเข้าไปยืนผิงด้วย และใกล้ ๆนั้นเป็นจุดที่ทางแม่ครัวตั้งจุดบริการดื่มด้วย แม่ครัวหรือก็ใช่ว่าใครอื่นก็ล้วนเคยรู้จักมักคุ้น จึงพูดแซวไปตามประสาคนปากไวว่า " น้ำหวานน่าอร่อยนะครับ "

ทางแม่ครัวผู้บริการน้ำดื่ม จำเสียงได้ เงยหน้าขึ้นตอบว่า " อ้าว... มหา ลองชิมดูซิ ! " พร้อมกับให้น้องชาวเขายกมาให้

" ขอบคุณ... คุณแม่ นะครับ " กล่าวขอบคุณตามธรรมเนียมไทย ๆเรา

เมื่อดื่มน้ำหวานเฮลบลูบอย ผสมเม็ดแมงลัก ผิงไฟเพ่งมองดูเปลวไฟที่ลุกจากดุ้นฟืน ทั้งยังคิดอยู่ว่า จะไปเอาข้อมูลที่ใครดี เพราะดู ๆตอนนี้ ทุกคนต่างสาละวน ยุ่งอยู่กับงาน ต่างคนมีหน้าที่กันทั้งนั้น ทั้งยังไม่รู้เลยว่าใครคือครู ผู้คงแก่เรียนที่มาเป็นแสงประทีปส่องทางชีวิตให้กับหนู ๆชาวเขาที่นี่ พอดีคุณแม่จันทร์เงินเดินผ่านมาทักขึ้นว่า

" คุณมหา ทานอะไรหรือยังค่ะ "

ช่างเป็นความเอื้อเฟื้อเอื้ออาทรดีแท้ ในความเป็นห่วงเป็นใย ซึ้งน้ำใจเกินจะกล่าวเลยตอบคืนคุณแม่ว่า

" ดื่มน้ำหวานแล้วครับ "

" ทานข้าวมั้ย "

" อ๋อ... ไม่เป็นไรหรอกครับ ขอบคุณมาก ๆเลย "

" คุณแม่ครับ... ว่าแต่ว่าใครคือครู ผมได้รับเมตตาจากหลวงพ่อให้มาคุยด้วยแต่ยังไม่รู้คุณครูคือใคร จะติดต่อได้ที่ไหนหรือ " บอกจุดประสงค์ให้คุณแม่จันทร์เงินทราบ

" อ้อ... นั่นไง ยืนอยู่นั่น ใส่เสื้อยืดสีแดงนั่นไง " แม่จันทร์เงินชี้มือให้ดู

" ดู ๆ คงยังไม่ว่างละ " ผู้เขียนพูดขึ้นเปรย ๆ

" ไม่เป็นไรหรอก... เดี๋ยวแม่จะบอกให้... คุณแม่เขารู้จักกับแม่ดี แต่ก่อนเคยไปมาหาสู่กันดี แต่ตอนนี้มันต่างคนต่างทำมาหากิน เลยไม่ค่อยได้ติดต่อกันเท่าไร แต่ยังจำกันได้อยู่ " คุณแม่จันทร์เงินให้ความเอื้อเฟื้อ ทั้งยังบอกเล่าภูมิหลังให้ฟังอีก

เห็นสุภาพสตรีผู้ยืนอยู่เบื้องหน้าผิวค่อนข้างออกดำแดงจะค่อนไปทางผิวคล้ำนิด ๆ

ได้ยินคู่กับลูกศิษย์ ก็น่าภูมิใจน่าอนุโมทนาเป็นอย่างยิ่ง ก็นึกภาวนาอยู่ในใจว่า ขอผลบุญบารมีที่บำเพ็ญกันนี้ ขอให้ได้กันอย่างเต็มเปี่ยม สมความตั้งใจกันเถิด ก็พอดีคุณครูหันหลังกลับจะเดินผ่านไป เลยถือโอกาสเรียกทั้งทักทายสร้างความคุ้นให้เกิดขึ้นว่า...

" สวัสดีครับ...อาจารย์เชิญทางนี้หน่อยครับ "

คุณครู เมื่อได้ยินคำทักทายและเชื้อเชิญ ก็ผละจากลูกศิษย์ แล้วแวะเข้ามาหาผู้เขียน ที่อยู่กับคุณแม่จันทร์เงิน พร้อมตอบคำทักทายคืนว่า

" สวัสดีค่ะ "

" นี่คุณมหา ลูกศิษย์หลวงพ่อต้องการพบกับครูค่ะ " คุณแม่จันทร์เงินแนะนำผู้เขียนให้คุณครูรู้จัก

" ยินดีค่ะ ที่ได้รู้จัก "

" ครับ... ก็เช่นกันครับ " พร้อมกับต่างคนก็ต่างยกมือไหว้ตอบแก่กันและกันตามประเพณีคนไทย

" วันนี้ ครูใหญ่ไม่อยู่น่ะค่ะไปธุระข้างล่าง ตั้งแต่วันศุกร์ยังไม่กลับเลยค่ะ " คุณครูบอกถึงเหตุของครูใหญ่ให้รู้

" ไม่เป็นไรครับ... พบกับอาจารย์ก็ดีแล้ว " ผู้เขียนได้กล่าวตอบให้อาจารย์สบายใจและให้เป็นกันเอง

" อาจารย์มาอยู่ที่นี่นานหรือยังครับ " ผู้เขียนเริ่มต้นสนทนา

" จะสองปีแล้วค่ะ "

" ก็นานพอสมควรนะครับ "

" แต่ดูเหมือนว่าไม่ค่อยนานนะค่ะ แป๊ปเดียวจะสองปีแล้ว "

" เหรอ... ! ครับ... คงจะจริงอย่างที่ว่า กาลของอดีตที่คิดย้อนดูแล้วไม่นาน แต่กาลของอนาคตข้างหน้ารู้สึกว่ามันยาวไกล "

" คงจะเป็นอย่างนั้นแหละค่ะ " อาจารย์รู้สึกว่าจะเห็นด้วยกับถ้อยคำของผู้เขียนที่แย้งคืน

" อาจารย์เป็นคนที่แม่ฮ่องสอนหรือเปล่าครับ "

" ค่ะ ! เป็นคนที่แม่ฮ่องสอนค่ะ "

" แหม ! พึ่งจะเจอคนท้องที่มาเป็นครูบนดอยนะครับนี่ "

" ค่ะ ส่วนมากจะเป็นครูมาจากทางอื่น มาอยู่ที่นี่ไม่นานหรอกค่ะ อยู่ไปพอครบ

วาระแล้วก็ขอย้ายกลับภูมิลำเนาเดิมกันหมด ทนความลำบากไม่ไหว ″

″ อาจารย์ไม่คิดอยากจะลงไปสอนข้างล่างบ้างหรือครับ ″

″ อื้ม... ! มันยังไงล่ะ จริง ๆ แล้ว อยู่ข้างบนนี้ก็สบายดีน่ะค่ะ เด็ก ๆ ก็น่าสงสาร จะทิ้งไปก็ยังไงอยู่ คิดว่าจะอยู่ต่อไปก่อนน่ะค่ะ ″

ฟังน้ำเสียงแม่พิมพ์ครูท่านนี้แล้วดูเหมือนว่ารักเป็นห่วงเป็นใยเด็ก ๆ มาก มีความตั้งใจเพื่ออุทิศตนให้เป็นแสงเดือนส่องประกายนำชีวิตให้กับเด็กนักเรียนบนดอยนี้ ให้มีดวงไฟแห่งปัญญาที่จะนำไปสู่ความสว่างในวันหน้าอย่างจริงใจจริง ๆ

″ อาจารย์ไม่คิดถึงบ้านหรือครับ ″ ถามเอาความรู้สึกจากใจอีก

″ บ้านก็คิดถึงอยู่เหมือนกัน แต่ทำไงได้ล่ะค่ะ เราเลทอกทางเดินมาทางนี้แล้ว และถือว่าเป็นหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบด้วย เพื่อจะให้เด็กได้เรียนหนังสือ อ่านออกเขียนได้ มาใหม่ ๆ ก็คิดถึงอยู่ คิดถึงมากด้วย แต่พออยู่นาน ๆ เข้ากับชาวบ้านได้รู้จักคนนั้นคนนี้ และได้คลุกคลีกับเด็ก ๆ ก็ลืมไป ตอนนี้ไม่คิดถึงเท่าไร คิดแต่ว่าจะทำอย่างไรจึงจะให้เด็ก ๆ ได้รับสภาพที่ดีขึ้นกว่านี้

″ น่าภูมิใจแทนเด็ก ๆ จังเลยนะครับ ที่มีคุณครูใจดีอย่างนี้มาเป็นแม่พิมพให้ ″

″ ก็... ทำได้เท่าที่ทำได้แหละค่ะ ″ เสียงตอบค่อนข้างจะออกตัวไปนิด ๆ

″ การเรียนของเด็กเป็นไงบ้างครับ ″ ผู้เขียนพาวกเข้ามาถึงเรื่องการเรียนของเด็ก ๆ

″ การเรียนของเด็กที่นี่ค่อนข้างจะช้ามากค่ะ ″

″ เพราะอะไรหรือครับ ″

″ มีหลายสาเหตุค่ะ เป็นต้นว่าทางโรงเรียนขาดอุปกรณ์ที่เป็นสื่อการสอน ขาดหนังสือที่จะให้เด็กอ่านค้นคว้าเพิ่มเติมที่นอกเหนือจากหนังสือเล่มที่ใช้สอน คือไม่มีหนังสือมากพอที่จะให้เขาได้ค้นคว้าหาอ่านเอง อีกอย่างหนึ่งถือว่าเป็นสาเหตุด้วยคือเรื่องอาหาร เพราะสภาพทางครอบครัวยากจน เด็ก ๆ จะขาดสารอาหารพวกโปรตีน เกลือแร่ หรือขาดสารไอโอดีน จึงทำให้มีการพัฒนาทางสมองช้า จึงเป็นผลทำให้เรียนหนังสือช้ากว่าเด็กที่อื่นค่ะ ″

ฟังเสียงครูเล่าถึงความทุกข์ยาก ปัญหาของลูกศิษย์ให้ฟังก็น่าหนักใจแทนอยู่มิใช่น้อย อีกเวลาขณะนี้ก็หนึ่งทุ่มเศษ ๆ ครั้นจะคุยนานก็เกรงว่าเป็นการรบกวนทำให้เสียการเสียงานของครู เลยกล่าวขึ้นเป็นการสรุปจบว่า

″ วันนี้ขอขอบคุณอาจารย์ไว้เพียงนี้ก่อนนะครับ ″

" ค่ะ "

และก่อนจะลุกเดินจากกันไป ผู้เขียนได้พูดกำชับเอาไว้ว่า

" พรุ่งนี้เช้าจะมาคุยกับอาจารย์อีกนะครับ "

" ค่ะ ยินดีค่ะ " อาจารย์ตอบรับทั้งมีรอยยิ้มให้เป็นกันเอง

" สวัสดี นะครับ อาจารย์ " ผู้เขียนกล่าวสวัสดีก่อนจาก

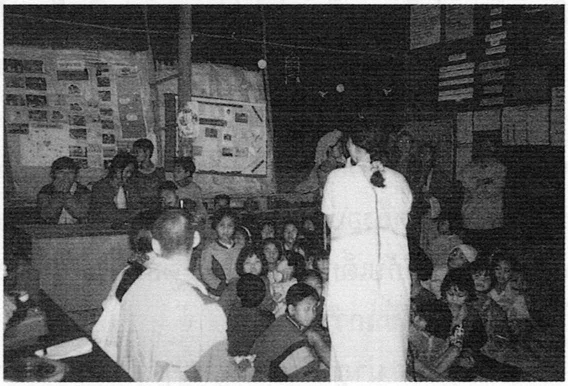

อาจารย์เองเมื่อได้เวลาก็เดินไปทางด้านหลังอาคารโรงเรียน ส่วนผู้เขียนก็เดินไปดูกลุ่มเยาวชนที่นั่งอยู่ในห้องอาคารโรงเรียน ซึ่งมีอยู่หลายสิบคน มีสมจิตและแม่ชีจินตนาเป็นผู้ให้การอบรมสลับกับมีการละเล่นร้องเพลงบ้าง ก่อนที่จะมีการฉายภาพสไลด์ภาพพุทธประวัติ และประวัติหลวงพ่อภาวนาพุทโธ บรรยายโดยท่านเณรก้องธุดงค์

เดินเลียบเลาะดูจุดนั้นแวะดูจุดนี้ พูดคุยถามไถ่กันพอได้ความจึงย้อนกลับไปรายงานหลวงพ่อ เดินผ่านสนามหญ้าที่พระธุดงค์ปักกลด อีกฝั่งสนามหญ้าด้านตะวันตกเป็นที่อยู่ของโยมธุดงค์ เห็นหลายท่านกำลังสาละวนกับการเตรียมที่นั่งปักกลดกันอยู่ อากาศหรือก็ยิ่งหนาวเย็นลงทุกที โยมส่วนมากจะไม่ค่อยได้เตรียมเสื้อหนาวไปกันเลย ต้องอาศัยก่อกองไฟผิงไปพลางๆ ด้านพระธุดงค์ก็รวมกลุ่มเข้าที่ประชุมกันเพื่อทำกิจวัตรสวดมนต์ ทำวัตรเย็น แผ่เมตตา โดยมีพระอาจารย์คำรณเป็นผู้นำสวดมนต์ พระอาจารย์ชลประทานทำหน้าที่เป็นพระวิทยากรอบรม ส่วนโยมธุดงค์มีพระอาจารย์สัญญาเป็นองค์นำปฏิบัติให้การอบรม แลซ้ายมองขวาเห็นว่าทุกอย่างเรียบร้อยดี จึงเดินผ่านเลยไป และก่อนที่จะไปหาที่ปักกลดทำที่นอนได้เข้าไปกราบเรียนหลวงพ่อ เพื่อแจ้งผลถึงเหตุการณ์ข้างล่างให้ทราบด้วย

" เป็นยังไงบ้างข้างล่าง " หลวงพ่อถามเมื่อเห็นผู้เขียนได้กราบเรียบร้อยแล้ว

" เรียบร้อยดีครับหลวงพ่อ "

" มีชาวบ้านออกมาช่วยบ้างมั้ย " หลวงพ่อถามถึงชาวบ้าน

" ก็มีมาบ้างพอสมควร ส่วนใหญ่จะมาดู เรื่องการช่วยงานจะไม่ค่อยกล้าทำกัน

เท่าไหร่ คงเป็นเพราะ เขาถูกสอนกันมาอย่างนี้ ″

″ สอนว่าอย่างไรหรือ ″

″ คงจะสอนว่า ถ้าเห็นพระสงฆ์มา ห้ามช่วยเหลือ นอกจากว่าเป็นพวกคริสต์ด้วยกัน ″

″ ไม่มีใครนับถือพุทธเลยหรือ ″ หลวงพ่อถาม

″ ไม่มีครับหลวงพ่อ เป็นคริสต์ทั้งหมู่บ้านเลย ″

″ เขาจะช่วยไม่ช่วย ก็เป็นเป็นเรื่องเขา ถ้าเขาช่วยเหลือเราก็ถือว่ายังมีน้ำใจคิดดีต่อกันอยู่น่ะ แต่เรามาก็ไม่หวังอะไรจากชาวบ้านอยู่แล้ว เพราะเราทำหน้าที่เป็นผู้ให้อยู่แล้วใช่มั้ย บางครั้งเขาอาจจะยังไม่เข้าใจในเจตนาของเรา เขาอาจจะดูเราก่อนก็ได้นะ ว่าเราจะปฏิบัติอย่างไรกับเขา ถึงจะคิดอย่างไรก็เป็นเรื่องที่เขาจะต้องคิด แต่ขอให้พวกเราทำตัวให้เป็นมิตรกับทุกคนน่ะ ถึงจะเป็นคริสต์เป็นพุทธ ก็คือคนไทย อยู่ในชาติเดียวกัน มิใช่หรือ ″

″ ใช่... ครับ หลวงพ่อ ถ้าเขาคิดอย่างนี้ก้ดีซิครับ ″

″ ถึงเขาจะคิดไม่คิด ก็ขอให้เราทำดีกับทุกคนไว้เถอะ คงไม่เสียหายอะไรน่ะ หลวงพ่อว่าคนเราจะไว้ใจกัน อยู่รวมกันได้ดี เพราะความดีเป็นสิ่งสอนใจน่ะ หลวงพ่อว่าไม่มีอะไรจะดีเกินไปกว่านี้ หรือมหาเลียงว่าอย่างไร ″

″ ก็คงจะว่าอย่างที่หลวงพ่อว่านั่นแหละครับ ″ ผู้เขียนเห็นด้วยกับความคิดของหลวงพ่อ

″ ถึงจะเป็นคริสต์ก็ช่างเถอะ แต่หลวงพ่อเชื่อว่าเขาเคยเป็นพุทธมาก่อน ความเชื่อเก่า ๆ เกี่ยวกับคำสอนของพระพุทธเจ้า คงยังมีในใจเขา เพียงแต่ว่าเขาไม่กล้าจะนำมาใช้เท่านั้นเอง ″

หลวงพ่อพูดเหมือนจะบอกว่าตอนนี้มีวิญญาณบรรพบุรุษ มารอรับส่วนบุญแล้ว ขอให้ช่วยบอกแก่ลูกหลานช่วยอุทิศส่วนบุญไปหน่อย

″ ทางโรงเรียนเป็นไงบ้าง ″ หลวงพ่อเปลี่ยนเรื่องคุย เมื่อเห็นว่าผู้เขียนไม่มีคำแย้งคืน

″ ทางโรงเรียนก็เรียบร้อยดีครับ... ผม ″

″ ทางครูมีความหนักใจอะไรบ้างมั้ย ″ หลวงพ่อถามถึงครูกลัวว่าคณะครูจะทุกข์ใจ

″ คงจะไม่มีอะไรน่าหนักใจหรอกครับ หลวงพ่อ ที่ผมได้ไปพูดคุยก็เป็นกันเองดี ครูยังจัดนักเรียนคนที่โต ๆ มาช่วยบริการน้ำดื่มเลยครับ ″

" น้ำดื่มทางโรงเรียนหามาหรือว่าทางเราจัดหามา "

" ทางเราหามาเอง เพียงแต่ให้นักเรียนช่วยยกไปแจกเท่านั้นเองครับ "

" ที่ถามนี่ไม่ใช่รังเกียจอะไรหรอก เพียงแต่อยากให้ทางเราได้ช่วยตัวเองเสียก่อน จนกว่าทำสุดความสามารถแล้วจึงให้เขาช่วย จึงจะได้ชื่อว่าไม่เบียดเบียนเขา ถึงจะเบียดเบียนบ้างก็ไม่น่าเกลียด เพราะได้ชื่อว่าได้ทำจนสุดกำลังความสามารถ แล้วนี่คือสิ่งที่หลวงพ่ออยากให้พวกเรานำไปปฏิบัติน่ะ จำได้มั้ย สิ่งที่หลวงพ่อพูดน่ะ " หลวงพ่อได้เน้นให้ผู้เขียนได้จดจำ เพื่อนำมาเล่าต่อกันฟัง

" จำได้ครับ หลวงพ่อ "

" จำได้ ก็จดบันทึกไว้หน่อยน่ะ ธรรมหลวงพ่อไม่ค่อยมีคนช่วยจำเลย ที่ให้จำก็มิใช่แนวหลวงพ่อ พากันไปจำอะไรก็ไม่รู้ มหาเลียงก็ช่างเถอะ ถ้าไม่เคยมาอยู่กับหลวงพ่อมาก่อนแล้ว จ้างก็ไม่เห็นรอยตีนหลวงพ่อ ไปเห็นอะไรก็ไม่รู้ เห็นหน้าลูกหน้าเมียไปโน้นใช่มั้ยล่ะ อ้าว... ! จริงๆ น่ะ มหาเลียง สิ่งที่หลวงพ่อพูดนี้ อยากจะให้มหาเลียงช่วยหลวงพ่อเผยแพร่ธรรมของพระพุทธเจ้าให้เข้าไปสู่จิตใจของทุกคนน่ะ "

" จะพยายามสนองเจตนาของหลวงพ่อให้ได้เท่าที่มีปัญญาครับ... หลวงพ่อ " พูดปฏิญาณตนกับหลวงพ่อ

" ไม่ทราบว่า ครูที่โรงเรียนเป็นคริสต์หรือเป็นพุทธ "

" ครูใหญ่เป็นคริสต์ อีกคนหนึ่งเป็นพุทธ ครับหลวงพ่อ "

" มีครูทั้งหมดกี่คน "

" มี ๓ คนครับ... เป็นคริสต์สอง เป็นพุทธหนึ่ง "

" เหรอ... " หลวงพ่อรับทราบ

" เวลาเท่าไหร่แล้วนี่ " หลวงพ่อถามเวลา

" อีก ๑๕ นาที จะถึงสี่ทุ่มครับ "

" นอนที่ไหนล่ะเรา " หลวงพ่อถามถึงที่นอนของผู้เขียน

" ยังไม่ได้หาเลยครับ "

" เหรอ... งั้นไปหาที่นอนซะไป พรุ่งนี้หลวงพ่ออาจจะให้ไปดูเส้นทางนะ "

" ครับ... ผม ! "

ก้มกราบหลวงพ่อ ๓ ครั้ง แล้วก็ลุกไปหยิบเอาถุงย่ามที่วางอยู่กับโคนไม้ใกล้ๆ พร้อมกลด เดินไปยืนมองหาที่จะปักกลดนอน

" เอาตรงไหนเหรอ... " เสียงหลวงพ่อร้องถามมาแต่ในกลด

" ว่าจะเอาตรงนี้ครับหลวงพ่อ "

" ไม่ได้... ตรงนั้นมันใกล้หลวงพ่อเกินไป ผีมามันไม่กลัวเราหรอก มันจะกลัวหลวงพ่อนี่ ขยับออกไปอีก ระยะห่างจากหลวงพ่อให้ได้ ๑๐ เมตร "

" มันไม่มีที่เลยครับ หลวงพ่อ "

" ไม่มีก็ต้องหาซิ "

ยืนส่องไฟฉายหาที่ เดินห่างหลวงพ่อออกไป ตามการณ์คาดคะเนแล้ว จัดแจงปูผ้ายาง กางกลด นั่งจดบันทึกข้อธรรมทั้งกิจกรรมต่างๆ ประจำวัน ลงไว้ในสมุดไดอารี่เพื่อกันลืม แล้วนั่งสวดมนต์แผ่เมตตา ทำสมาธิให้ต่อเนื่อง จึงเอนกายลงนอนด้วยอารมณ์ อาปานสติที่มีจิตน้อมระลึกถึงองค์พระพุทธเจ้า ภาสนาด้วยจิตมีสติว่า พุทโธ... พุทโธ... พุทโธ...

๒๐.

ทรัพย์ภายนอก ทรัพย์ภายใน

อากาศหนาวมากยิ่งดึกยิ่งหนาวเย็นลึก ๆ สะท้านถึงทรวงอกบวกกับน้ำค้างลงทั้งไอหมอก ทำให้กลดเปียกชุ่มไปทั้งหลังเลย พลิกกายไปมาเพื่อหาความอบอุ่นแต่ก็ไม่มีผลเอาเสียเลย หยิบไฟฉายส่องดูนาฬิกาเป็นเวลาตีสี่ พยุงกายลุกนั่ง หยิบไฟแช็คมาจุดเทียน นั่งเพ่งภาวนาทำความเพียนทางใจให้สงบตามหลักธรรมองค์อริยมรรค คำสอนที่พุทธองค์ทรงตรัสว่านี่เป็นทางสายเอกที่จะพาสู่เจ้าทั้งหลายให้พ้นโลกแห่งการเวียนว่ายตายเกิดน่ะ

นั่งบำเพ็ญเพียรทางจิต จิตยิ่งรู้ซึ่งในความสงบเห็นตามความเป็นจริงในสัจจธรรมที่พระพุทธองค์ทรงแสดงไว้ เกิดเป็นทุกข์แก่เป็นทุกข์ เจ็บปวดป่วยไข้เป็นทุกข์ ตายเป็นทุกข์ พลัดพรากจากสิ่งที่ตนรัก ไม่ได้สิ่งที่ตนต้องการ นั่นก็เป็นทุกข์ ดึงสติย้อนมาดูตัวว่าจะอุปมาว่าเป็นเช้นไร จึงจะเห็นมรรคเห็นผลในตัวเอง พิจารณาดูอย่างมีสติ ย้อนไปย้อนมาในอารมณ์ภาวนา ก็พบธรรมตามที่พระพุทธองค์ทรงอุปมาเทียบเอาไว้ ๓ ข้อว่า

ข้อ ๑ สมณพราหมณ์เหล่าใด มีกายมิได้หลีกออกจากกาม และมีความพอใจรักใคร่ในกาม สมณพราหมณ์เหล่านั้นก็ไม่ควรจะตรัสรู้ เหมือนไม้สดที่เปียกชุ่มด้วยยาง ทั้งยังแช่น้ำอยู่ บุรุษผู้ต้องการไฟ นำไม้นั้นมาสีให้เกิดไฟ ไม้นั้นหาเกิดไฟไม่ ต้องเหนื่อยเปล่า

ข้อ ๒ สมณพราหมณ์เหล่าใด มีกายหลีกออกจากกามแล้ว แต่ใจยังมีความรักใคร่พอใจในกาม สมณพราหมณ์เหล่านั้นที่ไม่ควรจะตรัสรู้ เหมือนไม้สดที่เปียกชุ่มด้วย ถึงจะตั้งอยู่บนบก บุรุษผู้ต้องการไฟ นำไม้นั้นมาสีให้เกิดไฟ ไม้นั้นหาเกิดไฟไม่ ต้องเหนื่อยเปล่า

ข้อ ๓ สมณพราหมณ์เหล่าใด มีกายหลีกออกจากกามแล้ว ใจก็ไม่พัวพันรักใคร่ในกาม สมณพราหมณ์เหล่านั้น ควรจงตรัสรู้ เปรียบเสมือนไม้แห้งที่ตั้งอยู่บนบก บุรุษผู้ต้องการไฟ นำไม้นั้นมาสีให้เกิดไฟ ไม้นั้นย่อมเกิดไฟได้

ประโยชน์สุขแห่งคำสอนที่พระพุทธเจ้าทรงเน้นสอนให้ทุกคนรู้ คือ กายกับใจให้อยู่ห่างจากเรื่องเศร้าหมอง อย่าให้มีความโลภ โกรธ หลง เพราะคนเรานั้นจะสุขหรือทุกข์ก็เกิดจากกายกับใจ

สงบใจไตร่ตรองดูความใสสงบภายในกายใจอยู่ เกือบจวนว่าจะสว่าง เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงได้คลายจิตออก เตรียมเก็บสัมภาระสิ่งของเครื่องใช้...

" มหาเลียง ตื่นหรือยัง " เสียงหลวงพ่อเรียกถามหาแต่ไกลตอนเช้ามืด

" ตื่นแล้วครับ... หลวงพ่อ "

" ตื่นแล้ว ทำไมยังอยู่กับที่อยู่ล่ะ " หลวงพ่อต่อว่าให้

" กำลังเก็บของอยู่ครับ... ผม " พูดแจ้งให้หลวงพ่อทราบ

เก็บสิ่งของเครื่องใช้ลงในถุงย่าม เดินหิ้วเข้าไปยังที่กลดหลวงพ่อ ก้มกราบรับพรบารมี ยามเช้าตรู่ พร้อมหาน้ำถวายให้หลวงพ่อล้างหน้า บ้วนปาก ตามที่เคยปฏิบัติ หลวงพ่อเสร็จธุระแล้ว จึงหันมาทักว่า...

โรงเรียนบ้านห้วยปมฝาด ๑ ก.ม.
บ้านห้วยปมฝาด

" ฝันดีมั้ยคืนนี้ "

" ฝันดีครับหลวงพ่อ "

" ฝันว่าอย่างไรหรือ "

" ฝันว่าได้บวชพระครับ "

" สาธุ... ขอให้ได้บวชจริงเถอะ " หลวงพ่ออนุโมทนาด้วย ขอให้ฝันนั้นเป็นจริง

" ก็สุดแต่บุญกรรม ครับ... ผม หากมีบุญบารมีอยู่ทางด้านพระอีกคงจะได้บวชสมเจตนาอย่างที่หลวงพ่อแผ่ให้ "

" มันได้อยู่แล้วล่ะ ขอให้ตั้งใจอธิษฐานเอาเถอะ "

" สาธุ... ครับ " น้อมรับบารมีตามที่หลวงพ่อบอกให้ตั้งใจอธิษฐาน

ในชีวิตนี้เกิดมามีอะไร ตายแล้วเป็นไฉน เดือนดาวใช่ว่าจะสว่างอยู่คู่ฟ้าตลอดเวลา สภาพชะตาชีวิตย่อมมีการแปรผันตามกฎธรรมชาติตามญัตติแห่งบุญกรรม

ระหว่างถวายการอุปัฏฐากปฏิบัติหลวงพ่ออยู่นั้น อาจารย์ชลประทานและอาจารย์สุโข ได้ขึ้นมาพบหลวงพ่อเพื่อมาฟังคำชี้แจงรับแนวนโยบายการปฏิบัติแห่งเช้านี้

″ ผมขอให้ท่านจงได้ปัญญาทำลายกิเลส ทำลายอวิชชา คือ ความโลภ โกรธ หลง อย่าให้มีอยู่ในร่างกาย จงมีใจตั้งมั่น ต่อสู้อุปสรรค ทั้งกิเลสมาร สังขาร ขอให้ท่านจงเป็นผู้ชนะทุกข์ทั้งปวงด้วยปัญญาของท่านเทอญ ″

หลวงพ่อได้แผ่บารมีให้กัมมัฏฐาน เป็นกำลังใจแก่พระอาจารย์ชลประทานและอาจารย์สุโข

″ สาธุ... สาธุ... สาธุ... อนุโมทามิ ″ พระอาจารย์ทั้งสองรูปน้อมรับพร

″ พระธุดงค์ทำอะไรอยู่ตอนนี้ ″ หลวงพ่อถาม

″ ประชุมกันอยู่ครับ กำลังจะแบ่งกลุ่มกันออกไปรับบิณฑบาต ″ อาจารย์ชลประทานรายงานหลวงพ่อ

″ ใครเป็นผู้อบรมอยู่ละ ″

″ อาจารย์คำรณ ครับพ่อ ... ″ อาจารย์ชลประทานตอบคำถามหลวงพ่อ

″ ไม่ทราบว่าพวกท่านวางแผนกันอย่างไร จะให้ไปบิณฑบาตกันอย่างไร หรือสุโข ″ หลวงพ่อได้ถามเอาคำตอบจากอาจารย์สุโข

″ ว่าจะให้ออกไปรับบิณฑบาตที่หมู่บ้านแล้ว จึงให้มารับอาหารเพิ่มเติมกับทางแม่ครัวที่ทำถวายอีกทีครับ ″

″ ไปกันหมดทุกกลุ่มเลยหรือ ″ หลวงพ่อถามย้อนคืนอีก

″ คงจะให้ไปกันทั้งหมดเลยครับ... หลวงพ่อ... ครับ ″ อาจารย์สุโขตอบ

หลวงพ่อได้นิ่งอยู่สักชั่วขณะหนึ่งแล้วสั่งว่า

″ ไปกันหมดเลยหรือ ″ หลวงพ่อพูดถามเป็นเชิงทบทวนกับตัวเองและกับพระอาจารย์ทั้งสองรูปนั้นด้วยว่าจะสมควรหรือไม่ที่จะให้พระธุดงค์จำนวนเป็นร้อยเข้าไปบิณฑบาตยังหมู่บ้านซึ่งมีเพียงสี่สิบสามหลังคาเรือน และยังเป็นคนละศาสนาด้วย แล้วหลวงพ่อตัดสินใจแนะนำว่า

″ ไป... นะ แต่พวกท่านต้องช่วยแนะนำพระธุดงค์อีกทีว่าไปบิณฑบาต อย่าคิดว่าจะหวังไปเอาแต่วัตถุสิ่งของอย่างเดียว เราต้องทำหน้าที่เป็นผู้ให้แก่เขาบ้าง ถึงเราจะไป

บิณฑบาต แม้จะไม่ได้อะไรเลย ใจก็อย่าไปคิดตำหนิว่าอะไรแก่เขา ต้องยืนแผ่เมตตาให้ ถ้ามีโอกาสให้ธรรมทานก็พูดให้ศีลให้แก่เขาบ้าง และที่จะให้ชาวบ้านตักบาตนะ ต้องแนะนำให้เขารู้จักการบำเพ็ญทาน อุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้วิญญาณปู่ย่าตายายบรรพบุรุษของเขาด้วยนะว่า เมื่อคืนนี้พวกอาตมามาปักกลดอยู่ชายป่าข้างโรงเรียน มีวิญญาณที่ตายไปแล้วมาขอส่วนบุญจากพวกอาตมา จนอาตมาไม่ได้นอนทั้งคืนเลย... ว่าอย่างนี้น่ะ เข้าใจมั้ยวิธีที่หลวงพ่อแนะนำให้ ″

″ เข้าใจ ครับ... หลวงพ่อ... ครับ ″ พระอาจารย์ทั้งสองรูปตอบรับ เมื่อหลวงพ่อได้เน้นแนวทางการปฏิบัติให้

″ ไปบิณฑบาต แต่เราไม่หวังอยากได้วัตถุจากชาวบ้าน เราต้องการเน้นให้ธรรมทาน เขามีพระเจ้าเป็นหลัก เราก็มีพระพุทธเจ้าเป็นหลักเช่นกัน ส่วนว่าเขาจะนับถือหรือไม่นับถือนั้นเราอย่าพึ่งไปหวัง เพราะเขายังไม่เห็นความดีในสิ่งที่เขาปฏิบัติ เมื่อเขาเข้าใจเห็นการปฏิบัติดีจากเราแล้ว เขาจะยอมรับไปเองโดยความเป็นธรรมชาติ เพราะแต่ก่อนเขาก็นับถือพุทธ นับถือผี พุทธกับผีมันอยู่คู่กันอยู่แล้ว... บ้านใครมีผีตายหรือไม่ ลองสอบถามดูซิ... ตายด้วยโรคอะไร ตายดี ไม่ดี เราก็ทำพิธีสวดแผ่เมตตาให้ บอกลูกหลานเขาว่าตอนนี้น่ะผีพ่อผีแม่ของโยมไปเกิดแล้วน่ะ ไปเกิดโน้น... ! บนสวรรค์โน้น อาตมาสวดแผ่บุญกุศลให้เมื่อตะกี้นี้ว่าไปซิ... สอนธรรมให้เขาฟังบ้างซิ... อย่าลืมน่ะ สิ่งที่หลวงพ่อบอก ″ หลวงพ่อเน้นให้อีกที

″ ครับ... หลวงพ่อ ″ พระอาจารย์ทั้งสองรูปยังทำหน้าที่เป็นผู้ฟังที่ดีอยู่ และคอยรับนโยบายไปปฏิบัติ

″ อย่าลืมน่ะ หมู่บ้านทั้งหมู่บ้านนับถือคริสต์ทั้งหมด เกิดว่าพวกท่านเดินไปบิณฑบาตไม่ได้ข้าวเลยสักถ้วย เราก็ต้องอดทนน่ะให้แสดงความเห็นใจให้ความเป็นมิตรแก่เขาน่ะให้แนะนำอบรมแก่พระธุดงค์อีกทีน่ะ ก่อนจะให้ออกไปบิณฑบาตนะ อสุภะต้องเป็นผู้ดูแลแทนหลวงพ่อนะ ″

″ ครับ... ผม ″ อสุภะหรืออาจารย์ชลประทานตอบรับหลวงพ่อทั้งรอยยิ้มนิดๆ

″ ส่วนอาหารที่ทางแม่ครัว หากมีมากก็พยายามเหลือไว้สำหรับแจกทานชาวบ้านบ้างน่ะ อย่าให้ทำทั้งหมด อย่าทำเพื่อหวังเอาใจพระ กลัวว่าพระจะหิวอย่างนั้น กลัวว่าพระจะเหนื่อยอย่างนี้ นั่นมิใช่เจตนาหลวงพ่อ เรามามิใช่หวังอยู่หวังกิน เรามาเพื่อต้องการสอนคนให้เข้าถึงคำสอนพระพุทธเจ้า สอนให้คนพ้นกิเลส พ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด เรามาเพื่อ

การสงเคราะห์ คือเป็นผู้ให้ ให้ทั้งธรรมทานและให้ทั้งสิ่งของเพื่อเป็นสื่อล่อทางจิตใจ แต่มิใช่ว่าจะเน้นทางวัตถุหรอกน่ะวัตถุก็เป็นเพียงสื่อภายนอกให้เขารู้ว่าเรามามิใช่มาเพื่อจะเอาจากเขาเราก็มีมาให้ แม้แต่พวกสอนศาสนาอื่น เช่น พวกสอนศาสนาคริสต์นี้ เขาก็เอาวัตถุมาเป็นสื่อในการเข้าหาชาวบ้านนะ จนกว่าพวกกระเหรี่ยงกลายมาเป็นของพวกศาสนาคริสต์ไปจนเกือบจะหมดแล้วนี่ แต่พวกนี้เขาก็นับถือพุทธศาสนา นับถือผี แต่พอมีคนเอาสิ่งของมาล่อเอาสิ่งของมาให้ จนกลายนับถือศาสนาเขาไปเลย เห็นมั้ย... แต่คนของเรายังไม่มีใครกล้าเสียสละเหมือนอย่างคนศาสนาอื่นเขา... มิใช่ว่าคนของพุทธศาสนาเราจะจนน่ะ บางคนมีร่ำรวยแต่จิตใจยังไม่กล้าเสียสละพอ ยังมีความหลงในวัตถุอยู่ ที่พูดนี้ก็ไม่ใช่จะว่าอะไรใครหรอกน่ะ เพียงแต่อยากจะให้คนของเรามีใจเอื้อเฟื้อแก่กันรักกัน หวังดีต่อกันเหมือนญาติพี่น้องเท่านั้นเอง ”

เสียงหลวงพ่อสรุปลงตอนท้ายนี้เหมือนว่าคนเคยอยู่กับเรา เคยเป็นพี่น้องร่วมศาสนาเดียวกันกับเรา แต่อยู่ ๆ ก็มาถูกจูงจิตใจให้หักเห ไม่มีความเอื้ออาทรต่อกันเหมือนครั้งก่อน เป็นเหมือนว่าถูกดึงหัวใจไปทั้งดอย เลยทำให้รู้สึกว่าอยากจะมาสร้างความเป็นญาติดีต่อกันให้เป็นเหมือนเช่นก่อนมา

“ เรื่องนี้ให้สุโขนำไปอบรมแก่ทางแม่ครัวอีกทีน่ะ ” หลวงพ่อหันไปสั่งอาจารย์สุโข

“ รับทราบครับ... หลวงพ่อ ” อาจารย์สุโขตอบรับทราบเจตนาของหลวงพ่อ

“ เรามีของอะไรบ้างที่จะแจกชาวบ้านบ้างมั้ย ” หลวงพ่อถามถึงของแจก

“ มีครับ หลวงพ่อ ” อาจารย์สุโขตอบ

“ แล้วจะแจกอย่างไร แจกตอนไหน ” หลวงพ่ออยากจะรู้เวลาการแจกของ

“ กะว่าจะทำพิธีแจกหลังจากที่พระธุดงค์กลับมาจากบิณฑบาตที่หมู่บ้านแล้วและหลังที่พระธุดงค์ได้รับอาหารจากทางแม่ครัวก่อนจะฉันเพลครับหลวงพ่อ ”

อาจารย์สุโขตอบเสนอความคิดเห็นต่อหลวงพ่อ

“ หมายความว่าจะแจกก่อนพระธุดงค์ฉันเพลอย่างนั้นเหรอ ” หลวงพ่อถามย้ำเพื่อความเข้าใจ

“ ใช่... ครับ... หลวงพ่อ ”

“ ก่อนจะแจกก็ให้พระธุดงค์ได้สวดแผ่เมตตาอธิษฐานจิตเสียก่อนน่ะ พูดให้ชาวบ้านเข้าใจว่าอาหารเหล่านี้พระธุดงค์ได้สวดแผ่ให้แล้ว ใครนำไปอยู่ไปกินจะหายโรค ผีร้ายก็จะไม่กล้ามาเบียดเบียน สอนให้เขาเข้าใจ อบรมให้ธรรมทานเสียก่อนน่ะ แต่ว่าวันนี้เป็นวัน

อะไรนี่ ″ หลวงพ่อย้อนถามถึงวัน เดือน ปี

″ วันอาทิตย์ครับหลวงพ่อ ″ อาจารย์สุโขตอบขึ้น

″ ชาวบ้านเขาจะไม่ไปเข้าโบสถ์กันหมดหรือ แล้วพระธุดงค์จะไปบิณฑบาตอย่างไรนี่ ″

หลวงพ่อพูดปรารภกับพระอาจารย์ทั้งสอง

″ ชาวบ้านเข้าโบสถ์เวลาแปดโมงครับหลวงพ่อ ปรึกษากันเอาไว้แล้วว่าจะให้พระธุดงค์ออกบิณฑบาตให้เสร็จก่อนแปดโมง ″

″ เหรอ... เอ้าอย่างนั้นก็เอา... พวกท่านสองรูปต้องช่วยกันประสานงานน่ะ เอาละวันนี้พอแค่นี้ก่อน ไป... รีบไปแจ้งพระธุดงค์ให้เตรียมออกได้แล้ว ″ หลวงพ่อบอกยุติการสนทนาถึงกิจกรรมแนวการปฏิบัติ

พระอาจารย์ทั้งสองรูปพร้อมกันก้มกราบหลวงพ่อ เพื่อจะไปแจ้งต่อที่ประชุมถึงขั้นตอนการปฏิบัติกับการจะไปโปรดแผ่เมตตาแก่ชาวบ้านตามลำดับการณ์สืบต่อไป

″ อย่าลืม กิจกรรมที่หลวงพ่อแนะนำน่ะ ″ หลวงพ่อหันมาสั่งกับผู้เขียนบ้าง

″ หลวงพ่อจะให้มอบปัจจัยค่าอาหารกลางวันด้วยหรือเปล่าครับ ″ เรียนถามหลวงพ่อ

″ ให้พระธุดงค์ เป็นผู้มอบแทนหลวงพ่อ ส่วนปัจจัยให้พระธุดงค์และโยมธุดงค์ช่วยบำเพ็ญด้วย ″

″ ครับ... ผม ″

ตอบรับเจตนาของหลวงพ่อแล้วก้มกราบเดินตามพระอาจารย์สุโขและอาจารย์ชลประทานไป เดินพ้นชายป่าออกสู่สนามหญ้าที่ปฏิบัติธรรมพระธุดงค์ และโยมธุดงค์ ซึ่งพึ่งเสร็จการสวดมนต์ ทำวัตรหลังจากที่ได้ปฏิบัติธรรม ถือธุดงค์ขั้นอุกฤษณ์ข้อที่ ๑๓ คืองดการนอนสมานองค์ของผู้ถือการนั่งเป็นวัตร ทั้งได้ทำกิจกรรมแสดงธรรมกันมาตลอดคืน โดยแต่ละกลุ่มจะเปลี่ยนกันออกมากล่าวธรรมเล่าความประทับใจถึงความทุกข์ยากที่สาหัสให้กันฟังเป็นคติธรรม เป็นความทรงจำในใจตลอดไป

ทางพระธุดงค์นั้นถึงอากาศจะหนาวเย็น ก็พอทำเนาอยู่ เพราะอย่างน้อยก็มีผ้าจีวรและผ้าสังฆาฏิ ได้ห่มคุมกาย ทั้งได้อาศัยกองไฟบ้าง ส่วนโยมธุดงค์นี่ซิ... เสื้อกันหนาวไม่มี ไม่ได้พากันเตรียมไปเลย ผ้าห่มก็ไม่มี เสื้อผ้าที่ใส่ก็บาง ๆ มองดูที่ปักกลดพบแต่กลดเปล่า กางปักไว้ถูกน้ำค้างลงใส่เปียกชุ่มกันทั้งนั้น ผ้ามุ้งคลุมกลดถูกปลดออกมาทำเป็นผ้าห่ม เห็นบางคนใช้พันกายคลุมตัวเหลือไว้เพียงตา และจมูก ตัวสั่น ปล่อยให้น้ำค้างหยดลงจากกลดรดหัว ดูช่างน่าเห็นใจ บางท่านทนไม่ไหวก็อาศัยกองไฟเป็นสรณะกันตัวแข็งตายไปพลาง ๆ

เหยียบย่างเลยไปถึงโรงเรียนเตรียมสิ่งของที่จะมอบให้แก่ครู มีอาหารแห้ง มาม่า ปลากระป๋อง ทั้งของชำร่วย มอบเป็นสินน้ำใจที่มีความเอื้อเฟื้อแก่กัน ตามคติธรรมของคนไทยด้วยกันว่า " ผู้ไหว้ย่อมได้รับการไหว้ตอบ ผู้ให้ก็ย่อมได้รับการให้ตอบฉันนั้น "

ยืนชะเง้อมองหาคุณครู เพื่อนำสิ่งของไปมอบให้ พอเจอจึงเอ่ยสวัสดีตอนเช้า พร้อมเดินถือของตามเข้าไปอาคารเรียน

" วันนี้ หลวงพ่อให้นำสิ่งของเล็ก ๆ น้อย ๆ มามอบให้อาจารย์นะครับ " ผู้เขียนเริ่มต้นคุยกับอาจารย์ เมื่อต่างคนได้ถึงที่นั่งแล้ว

" ค่ะ ขอบคุณมากนะค่ะ "

" คงจะมอบเลยน่ะอาจารย์ อาจารย์มีอะไรจะฝากถึงหลวงพ่อมั้ยครับ "

" หลวงพ่อไม่ออกมาหรือค่ะ อยากจะกราบหลวงพ่อนะค่ะ "

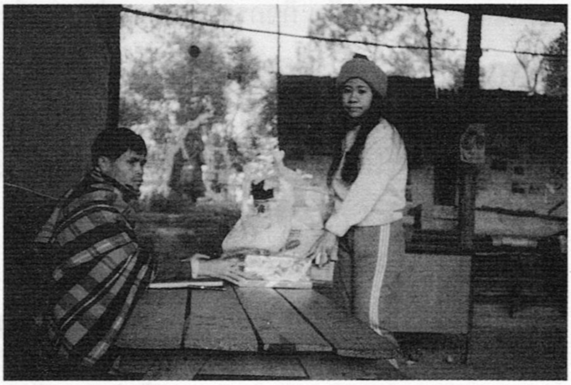

" คงจะตอนสาย ๆ นะครับอาจารย์ "

" หรือค่ะ งั้นคงจะได้กราบนมัสการท่านน่ะค่ะ "

" คิดว่าคงจะเป็นอย่างนั้นแหละครับ "

" งั้นก็ไม่มีอะไรค่ะ "

แล้วผู้เขียนก็มอบสิ่งของให้อาจารย์พร้อมกับได้กล่าวอ้างเอาพุทธะ ธรรมะ สังฆะบารมีว่า

" ผมขออาราธนาบารมีคุณพระศรีรัตนตรัย ตลอดบารมีพระธุดงค์ หลวงพ่อนะครับ จงแผ่เมตตาคุ้มครองให้อาจารย์ ตลอดทั้งลูกศิษย์ทุกคน จงประสบแต่ความเจริญให้

อยู่เย็นเป็นสุขตลอดไปเทอญ ″

″ขอบคุณนะค่ะ และขอบคุณหลวงพ่อด้วย ″

″ ครับ... ″ ผู้เขียนตอบรับพร้อมยกมือไหว้กันไปตามธรรมเนียม

แล้วก็ต่างขอตัวไปปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบของใครของมัน

″ พี่มหา หลวงพ่อให้ไปพบเดี๋ยวนี้เลย ″ เรืองชัยเดินเข้ามาบอกขณะที่ผู้เขียนยืนผิงแดด ยืนดูกลุ่มโยมธุดงค์และดูเด็ก ๆ ชาวบ้านที่ยืนหนาวตากแดดอยู่

เมื่อได้รับทราบจากการบอกเบ่าแล้ว จึงได้กลับไปพบหลวงพ่ออีก เพื่อรับนโยบายว่า หลวงพ่อจะมอบภาระหน้าที่อะไรเพิ่มเติมให้

″ ให้มหาเลียงไปดูเส้นทางน่ะ ให้เลือกดูที่ที่เป็นป่าช้าน่ะ และหาดูว่าถ้ามีหนองน้ำอยู่ด้วยยิ่งดี พระธุดงค์จะได้อาศัยอาบน้ำบ้าง ″ หลวงพ่อบอกให้ เมื่อได้กราบนมัสการหลวงพ่อแล้ว

″ ครับ... ผม ″ รับทราบเจตนาหลวงพ่อ

″ และให้ทำป้าย ทำจุดปฏิบัติกิจกรรมระหว่างทางด้วย เช่นว่า จุดแรกจะให้ทำกิจกรรมอะไร จุดที่สอง จุดที่สามนี้จะหากิจกรรมอะไรให้ทำบ้าง เพราะถ้าไม่หากิจกรรมให้ทำก็กลัวว่า ทั้งพระทั้งโยมจะไม่มีกัมมัฏฐานกัน ถ้าต่างคนต่างเดิน เอาแต่หวังจะให้ถึงที่พักอย่างเดียว โดยลืมคำภาวนา ก็เท่ากับว่ามาแล้วไม่ได้อะไรเลย จึงอยากจะให้ปฏิบัติกันอย่างมีความตั้งใจน่ะ จะหากิจกรรมอะไรให้พระธุดงค์และโยมธุดงค์ทำบ้างนี่ ″ หลวงพ่อพูดคำถามเชิงปรารภ ถึงความเป็นห่วง กลัวว่าผู้ปฏิบัติธรรมคือพระธุดงค์จะกลับไปด้วยมือเปล่า

″ ให้แต่ละกลุ่มนั่งสมาธิแผ่เมตตาไม่ดีหรือครับหลวงพ่อ เมื่อกลุ่มไหนเดินไปถึงจุดแล้ว ก็ให้กลุ่มนั้นนั่งปฏิบัติ ″ ผู้เขียนออกความคิดเห็นบ้าง

″ อื้ม... เอาอย่างนี้น่ะ จุดแรกให้เป็นจุดศีล เพื่อให้ทุกคนมีศีล แผ่เมตตาเจริญกัมมัฏฐาน เพื่อให้ทุกคนได้รักษาศีลให้บริสุทธิ์และทำจิตให้บริสุทธิ์ต่อกัน ให้ทำป้ายปักเอาไว้น่ะ

จุดที่สอง คือจุดสมาธิ เพื่อให้ทุกคนมีใจสงบ เห็นธรรมที่ตัวเองปฏิบัติได้ มีจิตใจหนักแน่น จะไม่โกรธ ไม่โมโหให้ใคร จะทำจิตใจให้มั่นคงต่อทางมรรค ผล นิพพาน

จุดที่สาม คือจุดปัญญา จุดนี้ให้เป็นจุดพิจารณา ละวางทุกข์ไม่มีในสังขาร ไม่ยึดมั่นถือมั่น ไม่หลงในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ให้ทุกคนทำจิตให้สงบ รู้แจ้งในทุกข์ ในสังขาร เอาอย่างนี้น่า ″ หลวงพ่อเน้นให้ผู้เขียนนำไปปฏิบัติ

" ครับ... ผม ! หลวงพ่อจะให้ไปกับใครครับผม " ผู้เขียนตอบแล้วถามหลวงพ่อ

" ไปกับสำเริงน่ะ อย่าลืมหาอะไรไปทำป้ายด้วยล่ะ " หลวงพ่อสั่งกันลืม

" ครับ... ผม "

" ไป...ได้แล้ว... เดี๋ยวจะสาย " หลวงพ่อบอกให้ผู้เขียนรีบไปปฏิบัติหน้าที่ แล้วกราบหลวงพ่อ ไปปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับแผ่เมตตา

" สำเริง... ไปดูเส้นทางด้วยกันนะ " แจ้งให้เรืองชัยทราบ เมื่อเดินมาถึงบริเวณที่จอดรถอยู่

" ไปเดี๋ยวนี้เลยเหรอ " เรืองชัยซักเอาความพร้อมว่าจะไปกัน

" ใช่ ! เดี๋ยวนี้แหละ พร้อมหรือยังล่ะ " ผู้เขียนได้ตอบคำถามทั้งยังได้ถามคืนด้วย

" พร้อมแล้วครับ ! "

" ถ้างั้นก็ไปเถิดไป... "

๒๑.

ดูทางธุดงค์

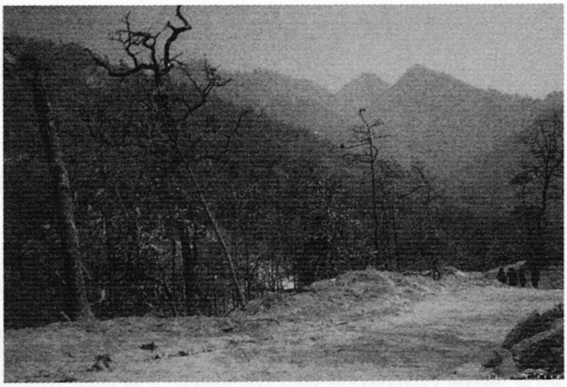

เส้นทางแม้จะไม่ลำบาก แต่ก็มีขึ้นเขา ปีนดอยกันอยู่บ้างพอสมควร ระยะทางไม่ไกลเหมือนทุกวัน เพียง ๑๐ กิโลเมตร การเดินธุดงค์วันนี้ คงจะถึงที่พักก่อนตะวันตกดิน และคงไม่เหนื่อยเหมือนเช่นทุกวัน นั่งรถเลียบทางตามตีนเขา คดเคี้ยวกระทั่งว่าเข้าสู่หมู่บ้านห้วยตอง

" เราจะไปทางไหนก่อนนี่ " หันไปถามเรืองชัย

" ผมว่าไปโรงเรียนก่อนก็ได้มั้ง "

" ก็ดี เพราะเรายังไม่รู้เลยว่า ป่าช้าอยู่ทางไหน "

รถโตโยต้าโฟร์วินขับเคลื่อนถึงหน้าโรงเรียนประจำหมู่บ้าน จอดรถได้แล้วทั้งผู้เขียนและเรืองชัยพากันเดินเข้าโรงเรียน เพื่อสอบถามเอาความเข้าใจว่าป่าช้าอยู่ทางไหน และบ้านผู้ใหญ่ด้วยว่าผู้ใหญ่อยู่หรือไม่ ทั้งยังเป็นการดูสถานที่โรงเรียนเอาไว้ด้วยว่า พอจะรองรับพระธุดงค์ได้หรือเปล่า... ถ้าหากป่าช้าไม่อำนวยคงจะได้อาศัยสนามหญ้าโรงเรียนเป็นที่ปฏิบัติธรรมกันคืนนี้

" สวัสดี ครับ " ผู้เขียนได้ส่งเสียงร้องเรียกทักทายกับคุณครูสุภาพสตรีผู้นั่งอยู่บนบ้านพักกับครูด้วยกัน

" ค่ะ สวัสดีคะ " เสียงคุณครูกล่าวตอบรับทั้งท่าทางยังงง ๆ อยู่

" เชิญขึ้นข้างบนก่อนซิค่ะ " คุณครูได้เรียกให้ขึ้นบนบ้านพัก

" เพิ่งจะทานข้าวกันหรือครับนี่ " ผู้เขียนถาม เมื่อขึ้นบนบ้านแล้วเหลือบสายตาไปเจอจานข้าวและกล่องข้าววางอยู่กลางห้องโถง

" อ๋อ... ไม่หรอกค่ะ ทานกันอิ่มแล้ว แต่ยังไม่ได้เก็บภาชนะกันน่ะค่ะ "

" หรือ... ครับ... ! อยู่กันทั้งหมดกี่ท่านครับนี่ " ผู้เขียนได้ซักถามอีก

" ตอนนี้อยู่ด้วยกัน ๒ คนค่ะ แต่อยู่กันจริง ๆ ทั้งหมดก็ ๗ คนนะค่ะ "

" เหรอ... ครับ... ! แต่ตอนนี้ไปไหนกันหมดล่ะ หรือว่ากลับบ้าน "

" ค่ะ พากันกลับบ้าน "

" แล้วอาจารย์ไม่กลับบ้างหรือครับ "

" กลับค่ะ แต่ส่วนมากจะกลับช่วงปิดเทอมค่ะ "

" หรือ... ครับ "

" มาจากไหนหรือค่ะ " คุณครูได้ถามถึงที่มาของอาคันตุกะผู้มาเยือน

" อ๋อ... พวกผมเป็นลูกศิษย์หลวงพ่อภาวนาพุทโธ มาจากอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐมนะครับ หลวงพ่อได้พาพระธุดงค์พาเดินธุดงค์ ตั้งแต่วันที่ ๗ และเมื่อคืนนี้ก็ได้พักอยู่ที่บ้านห้วยปูเลย วันนี้กะว่าจะขออาศัยสถานที่ของโรงเรียนกับทางอาจารย์บ้างนะครับ " ผู้เขียนได้ตอบคำถามของคุณครูไปทั้งทีเล่นทีจริง

" อ๋อ... ได้เลยค่ะ " คุณครูตอบคืนทั้งระคนด้วยเสียงหัวเราะ

"อาจารย์เลี้ยงพระธุดงค์ไหวนะครับ" ผู้เขียนพูดเชิงแซวเล่นพร้อมกับเสียงหัวเราะ

" คงจะให้หลวงพ่อช่วยบิณฑบาต ชาวบ้านช่วยบ้างคงจะไหวค่ะ " คุณครูตอบด้วยน้ำเสียงใสๆ อย่างสนุก

" หลวงพ่อนำพระธุดงค์มาเยอะหรือคะ " ครูได้ถามคำถามต่อ เมื่อตอบคำถามเสร็จ

" เฉพาะพระธุดงค์ก็ ๑๓๐ รูป และมีโยมธุดงค์อีกร้อยยี่สิบกว่าครับ " ผู้เขียนบอกจำนวนพระธุดงค์ พร้อมโยมธุดงค์ให้คุณครูทราบ

" อื้อ... ก็เยอะนี่นะ " เสียงคุณครูอุทานเมื่อทราบถึงจำนวนพระธุดงค์และโยมธุดงค์

" มากันเยอะ ๆ อย่างนี้ มีอาหารพอกันทานหรือค่ะ " คุณครูซักเอาคำตอบอีก

" พระท่านก็บิณฑบาตรกับชาวบ้าน แล้วก็นำข้าวหรืออาหารที่บิณฑบาตได้ไปแบ่งทำบุญกับโยมธุดงค์อีกครั้งนะครับ "

" หรือคะ แล้วพอกันฉันหรือคะ " คุณครูสงสัยเรื่องอาหาร

" หลวงพ่อมีแม่ครัว แผนกเสบียงอาหารอีกครับ ถ้าหมู่บ้านไหนพระท่านบิณฑบาตไม่พอฉัน ทางแม่ครัวที่ตามมาก็จะทำอาหารเสริมอีกทีครับ " ผู้เขียนได้อธิบายชี้แจง

" อื้อ... หรือคะ " คุณครูได้เข้าใจ

" ที่นี่อากาศหนาวนะครับ " เรืองชัยได้พูดแทรกขึ้นบ้าง

″ ค่ะ หนาวมากค่ะ ″ คุณครูผู้ได้สนทนากับผู้เขียนอยู่หันไปตอบคำถามกับเรืองชัยบ้าง พร้อมพูดต่ออีกว่า

″ นี่ยังไม่หนาวเท่าไหร่นะคะ ถ้าหากเป็นช่วงเดือนธันวาคม และมกราคม จะหนาวมากกว่านี้ ขนาดน้ำค้างที่ยอดหญ้าจะกลายเป็นก้อนน้ำแข็งขาวเต็มไปเลยแหละค่ะแถวนี้บางครั้งในตอนเช้า ๆ น่ะค่ะจะมองเห็นคล้าย ๆ ก้อนหิมะโปรยลงมาบ้างน่ะค่ะ ″ เสียงคุณครูได้ปรารภถึงความหนาวเย็นของอากาศบนดอยให้ฟัง

″ นี่ขนาดว่าไม่หนาวมากนะครับ เมื่อคืนนี้นอนแทบไม่หลับเลย ″ เรืองชัยพูดตอบเชิงถามกับคุณครู

″ เวลาอากาศหนาวมาก ๆ อย่างนั้น อยู่กันได้อย่างไรครับนี่ ″ ผู้เขียนได้ถามขึ้นบ้าง

″ ก็อาศัยก่อกองไฟผิงค่ะ ช่วงเช้า ๆ ระหว่าง ๖-๗ โมง ชาวบ้านเขาจะยังไม่ออกจากบ้านหรอกค่ะ จะพากันนั่งผิงไฟอยู่ในบ้าน จนกว่าแดดจะออกมาก ๆ จึงจะไปทำธุระกันนะคะ ″ คุณครูตอบคำถามทั้งชี้แจงเพิ่มให้ด้วย

″ อากาศจะหนาวอย่างนี้ตลอดไปหรือเปล่าครับ ″ เรืองชัยได้ถามคำถามอีก

″ ค่ะ จะหนาวอยู่อย่างนี้ตลอดค่ะ เฉพาะกลางคืนน่ะค่ะ ส่วนกลางวันช่วงระยะสามโมงเช้า อากาศจะอุ่นบ้าง ร้อนบ้าง พอถึงสี่โมงเย็น อากาศก็เริ่มเย็นและหนาวในกลางคืน ″

″ มีต้นไม้เยอะ ทั้งภูเขาก็เยอะ อากาศก็เลยหนาวเนาะ ″ เรืองชัยพูดเป็นเชิงถาม

″ ค่ะ ″ เสียงคุณครูตอบ ทั้งพยักหน้ารับว่าเห็นด้วย

″ กระเหรี่ยงนี้ก็เก่งเนาะทนหนาวได้ พวกผมมาเจอแค่นี้ก็หนาวจนตัวสั่นเลย ″ เสียงเรืองชัยทึ่งในความอดทนของชาวบ้านชาวกระเหรี่ยง

″ มีคนหนาวตายมั้ยครับ ″ ผู้เขียนซึ่งยืนที่ชานระเบียง เพื่อสำรวจดูบริเวณรอบ ๆ โรงเรียน ได้โอกาสจึงพูดแทรกขึ้นบ้าง

″ อ๋อ... ไม่มีค่ะ ″

″ แล้วที่ตายกันส่วนมากตายกันด้วยโรคอะไรหรือครับ ″ เสียงผู้เขียน ซักถามต่อ

″ ตาย... อึ้ม... ส่วนมากจะตายด้วยโรคชรา ฆ่ากันตายก็ไม่ค่อยจะมีนะคะ นอกจากว่าร้ายแรงจริง ๆ แต่นาน ๆ มากกว่าจะมีฆ่ากันตาย ที่เห็นกันบ่อย ๆ ก็ตายด้วยโรคชรานี่แหละค่ะ ″ เสียงคุณครูชี้แจงให้ฟังด้วยน้ำเสียงราบรื่น เหมือนจะยอมรับในความสงบและ

ความบริสุทธิ์ของชาวบ้านที่เคร่งครัดในเรื่องศีลธรรม จึงไม่ต้องไปหวาดระแวงในเรื่องการเข่นฆ่ากัน การทะเลาะวิวาทกัน หรือแม้แต่เรื่องการแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกัน เพราะชาวบ้านชาวเขาถึงจะอยู่ป่า อยู่บนเขา แต่จิตใจก็เต็มไปด้วยความซื่อ มีเมตตาต่อกันฉันพี่น้อง

″ เวลามีคนตายก็ทำพิธีฝังใช่ไหมครับอาจารย์ ″ ผู้เขียนได้ถามพิธีกรรมเรื่องของคนตายต่ออีกเมื่อฟังคุณครูอธิบายจบแล้ว

″ ค่ะ ใช่ค่ะ ″ คุณครูตอบให้พร้อมกับพยักหน้าที่เห็นด้วย พร้อมกับเสริมอีกว่า

″ ที่นี่จะนับถือศาสนาคริสต์กันทั้งหมู่บ้านเลยค่ะ ″

″ อื่ม... นับถือพุทธมีบ้างมั้ยครับนี่ ″

″ ไม่มีค่ะ ″

″ แล้วอาจารย์ล่ะครับ เป็นคริสต์หรือพุทธครับ ″ ผู้เขียนได้วกกลับมาลงที่คุณครู

″ อ๋อ... เป็นพุทธค่ะ แต่ครูใหญ่ที่นี่เป็นคริสต์ค่ะ ″

″ มีครูพุทธกี่ท่านครับอยู่ที่นี่ ″ เรืองชัยได้พูดแทรกถามต่อหลังที่นั่งฟังมานาน

″ มีอยู่สามคนค่ะ ″

″ อาจารย์ก็สบายใจดีนะครับ ″

″ ค่ะ สบายใจดีค่ะ ″

″ อาจารย์เป็นคนแม่ฮ่องสอนหรือเปล่าครับ ″ ผู้เขียนถามถึงถิ่นกำเนิดของครูบ้าง

″ ไม่ค่ะ เป็นคนจังหวัดแพร่ค่ะ ″

″ แล้วคนนั้นล่ะครับ ″ ผู้เขียนชี้ไปที่ครูอีกคนหนึ่งซึ่งนั่งร่วมสนทนาด้วย

″ มาจากอุบลค่ะ ″

″ อ้าว... มาจากทางเดียวกับผม นี่... ฮา... ″ ผู้เขียนได้พูดตอบขึ้นพร้อมกับแจ้งถึงที่มาตัวเองด้วย

″ เป็นคนจังหวัดอะไรหรือค่ะ ″ คุณครูผู้นั่งร่วมได้ถามคืนบ้าง

″ ผมอยู่ขอนแก่น อีกคนอยู่กาฬสินธุ์ ครับ ″

″ มีแต่คนมาไกลนะค่ะ ″ คุณครูได้กล่าวถึงทุกคนที่มาทำหน้าที่บนดอยนี่ว่า มีแต่อยู่แดนไกลทั้งนั้น

″ ครับ... มาอยู่ที่นี่ได้กี่ปีแล้วครับ ″ ผู้เขียนตอบทั้งได้ถามต่ออีก

″ จะ ๒ ปีแล้วค่ะ แต่คนนี้ อื่ม เท่าไรแล้วล่ะ ″ คุณครูถามและหันไปถามอีกคนด้วย

" หนูเพิ่งได้ปีเดียวเองค่ะ "

" เออ... ไม่ทราบว่าหมู่บ้านนี้มีประมาณกี่หลังคาเรือนครับนี่ " เรือนชัยพูดขึ้นอีก

" หมู่บ้านนี้เหรอ... ! อืม... ! ประมาณ ๗๐-๘๐ หลังคาเรือนนี่แหละคะ " คุณครูผู้ตอบให้เหมือนไม่แน่ใจ

" ก็หมู่บ้านใหญ่อยู่นี่เนาะ " เรืองชัยตอบคืนไป

" โรงเรียนก็กว้างขวางน่าอยู่นะครับอาจารย์ " ผู้เขียนหันมาทักกับคุณครูอีก

" ค่ะ "

" ถ้าสมมติว่า พระธุดงค์จะมาขออาศัยสักคืนนี่ อาจารย์จะหนักใจไหมครับ " ผู้เขียนพูดขึ้นด้วยน้ำเสียงที่เป็นจริงเป็นจัง

" อ๋อ... ไม่หนักใจหรอกค่ะ ยินดีค่ะที่จะได้ทำบุญกับพระธุดงค์ด้วย " คุณครูตอบด้วยน้ำเสียงที่สดชื่น

" จะมาเมื่อไหร่ค่ะ " คุณครูได้ซักถามเอาคำตอบ เมื่อเห็นผู้เขียนและเรืองชัยหยุดนิ่ง

" วันนี้แหละครับ คงจะเป็นตอนบ่าย ๆ ประมาณ ๓-๔ โมงเย็นนะครับ "

" ป่าช้านี้อยู่ทางไหนหรือครับ "

" เฮ้ย... ! ป่าช้าเขาอยู่ทางไหนเหรอ " คุณครูหันไปถามครูอีกคนที่นั่งรวมสนทนา

" อยู่ทางทิศตะวันตก ของหมู่บ้านน่ะ ทางที่เข้ามาแหละ แต่ต้องเดินลงไปอีกประมาณเกือบกิโลเมตรนะคะ "

" หนูไม่เคยไปกับเขานะค่ะ ฮา ... " คุณครูหันมาตอบพร้อมหัวเราะให้กับตัวเอง

" ถามทำไมหรือค่ะ " คุณครูหันมาซักกับผู้เขียนต่ออีก

" คือหลวงพ่อให้พวกผมมาดูสถานที่ กะว่าจะเลือกที่ป่าช้าเป็นที่พักปฏิบัติธรรมสำหรับพระธุดงค์สักคืนหนึ่ง "

" อื้ม... หรือค่ะ แล้วพวกญาติโยมที่ตามมาล่ะค่ะ "

" สำหรับพวกญาติโยมที่เป็นธุดงค์ ก็ให้พักอยู่ป่าช้ากับพระธุดงค์ ส่วนที่เป็นแม่ครัวก็ให้พักอยู่กับที่ที่ทำอาหารกัน บางทีอาจจะต้องรบกวนสถานที่โรงเรียนให้แม่ครัวก็ได้นะครับ "

" อ๋อ... ได้ค่ะ " คุณครูอุทานเสียงบอกให้รู้ว่ายินดีต้อนรับ

เห็นว่าการพูดคุยกับคุณครูก็นานพอสมควรแล้ว จึงได้พูดเชิงสรุปและขอบคุณใน

ความมีน้ำใจของคุณครูทั้งสองท่าน

" ผมคงจะอนุญาตขอตัวกลับก่อนนะครับ " ผู้เขียนบอกขออนุญาตเดินทางกลับ

" ค่ะ ขอให้โชคดีน่ะค่ะ " เสียงคุณครูอวยพรให้

" วันนี้ อย่าลืมไปรับพรบารมีพระธุดงค์นะครับ " เสียงผู้เขียนพูดย้ำกับคุณครูเพื่อกันลืม

" ค่ะ จะมาถึงกันประมาณกี่โมงหรือค่ะ "

" คงประมาณบ่าย ๓-๔ โมงเย็นแหละครับ "

" จะต้องเตรียมของอะไรไปบ้างหรือเปล่าค่ะ "

" ไม่ต้องเตรียมอะไรมากหรอกครับ เพียงแต่ไปกราบรับพรบารมีกับท่านๆ ก็จะให้ศีลให้พร แผ่เมตตาให้ชีวิตของเราได้พบความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และจะได้อยู่ดีกินดีมีความสุขกันต่อไปนะครับ "

" อึ้ม... ค่ะ เข้าใจค่ะ " คุณครูตอบรับพยักหน้า

" งั้น... พวกผมขอตัวก่อนน่ะครับ "

ทั้งผู้เขียน และเรืองชัยได้ยกมือไหว้สวัสดีครับอำลากับคุณครูแล้วก็เดินลงบันไดไปหารถที่จอดอยู่ เพื่อจะไปยังบ้านผู้ใหญ่ เพื่อประสานงานเรื่องสถานที่ที่พักของพระธุดงค์ ความจริงทางผู้ใหญ่ก็รู้ล่วงหน้าแล้วแต่วานนี้ เพราะอาจารย์สุโชได้แจ้งทางจดหมายให้ทราบแล้ว แต่ทางผู้ใหญ่ก็ยังไม่แน่ใจว่าทางพระธุดงค์จะพักที่ไหน

ถึงหน้าบ้านผู้ใหญ่ ได้เดินเข้าไปทักทายถามหาผู้ใหญ่จากบ้านที่อยู่ใกล้ๆ กันว่า

" สวัสดีครับ ผู้ใหญ่อยู่ไหม "

" อยู่หลังโน้น " หญิงผู้นั่งอยู่ในบ้านชี้มือบอกทางให้ เข้าใจว่าคงเป็นแม่บ้านของผู้ใหญ่

" หลังโน้นหรือ " ผู้เขียนถามย้ำอีก

" อื้อ... หลังโน้น " เธอพยักหน้าให้

" ผู้ใหญ่อยู่ไหม ! " ผู้เขียนเอ่ยถามกับชายหนุ่มที่ยืนอยู่ชานระเบียงหน้าบ้าน อยู่พร้อมกับหญิงสาวอีกคนหนึ่ง ซึ่งพวกเธอกำลังมีการเล่นดนตรีกันอยู่ด้วย

" อื้อ... " เขาทั้งสองพยักหน้าให้ แล้วชายอีกคนหนึ่งก็เดินเข้าไปในบ้านเรียกผู้ใหญ่ให้

" พ่อหลวง มีคนมาพบ " เสียงเรียกบอกให้ผู้ใหญ่รู้

" หือ... อื้อ... " เสียงตอบรับมาแต่ในบ้าน

แล้วสักครู่ ผู้ใหญ่บ้านก็ตามออกมาถึงชานระเบียง

" สวัสดีครับ " ผู้เขียนได้กล่าวทักกับผู้ใหญ่ พร้อมกับได้ยกมือขึ้นไหว้ตามธรรมเนียมของผู้มาเยือน

" ครับ สวัสดี " ผู้ใหญ่ได้พูดตอบพร้อมกับรับไหว้

" เดี๋ยวไปบ้านผู้ช่วยก่อนครับ " ผู้ใหญ่แจ้งให้ทราบ

แล้วผู้ใหญ่ได้พาขึ้นรถมอเตอร์ไซด์ไปยังบ้านผู้ช่วย เพื่อให้เป็นธุระเรื่องนี้ แต่เห็นว่าผู้ช่วยไม่สบาย และเพื่อไม่ให้เป็นการรบกวนผู้ใหญ่ด้วย จึงได้บอกกับผู้ใหญ่ว่า ให้ใครก็ได้ช่วยนำทางไปที่ป่าช้า ผู้ใหญ่ไม่ต้องไปด้วยก็ได้ แล้วผู้ใหญ่ก็ให้เด็กชายคนหนึ่งนำทางไปยังป่าช้า

จากถนนใหญ่ไปยังป่าช้าระยะทาง ๑ กิโลเมตร ผ่านทุ่งนาและสวนร้าง เดินตามทางเท้าถึงตีนเขาที่เป็นป่าช้า แหวกพงหญ้าขึ้นไป พบต้นไม้ใหญ่ล้มทับทาง กระโดดข้ามเดินไปได้ประมาณ ๑๐ ก้าว ต้องสะดุ้งตกใจเหมือนมีสิ่งหนึ่งมาปิดทาง มากดที่คอให้ผะหงะจะหงายหลังคืน จึงหยุดตั้งสติ นึกถึงหลวงพ่อและหมู่พระสงฆ์ธุดงค์ แผ่เมตตาให้ในใจจึงเดินต่อไปได้ สายตาเหลือบไปพบหลุมฝังศพทั้งเก่า-ใหม่ เรียงรายกันอยู่ มีสลักไม้กางเขนปักไว้ รู้สึกว่าจะเสียวหัวใจอยู่เหมือนกันแต่ก็ข่มใจได้ เดินดูบริเวณก็กว้างขวางดี จึงคิดว่าจะเอาตรงนี้ทำเป็นสถานที่ประชุมนั่งสวดมนต์ ทำวัตร

" มีคนขึ้นมาบ่อยไหม " ผู้เขียนหันไปถามน้องผู้ชายที่นำทาง

" ไม่ค่อยมีน่ะ นานๆ จึงจะมี "

" ผีดุไหมครับ " ผู้เขียนถามถึงวิญญาณผี

" อึ้ม... ไม่ค่อยดุนะ "

" เคยเห็นผีไหม " ผู้เขียนถามต่อ

น้องชายคนนั้นหันมามองหน้า แล้วตอบไม่ค่อยจะเต็มเสียงเท่าไหร่ว่า

" หื่อ... ไม่เห็นนะ " น้องชายคนนั้น เหมือนรู้สึกว่ามีความกลัวอยู่ในใจ

ความเงียบสงัดในความสงบของป่าแห่งวิญญาณนี้ แม้จะเป็นเวลากลางวันก็จริง แต่เมื่อพบเห็นหลุมศพแต่ละหลุมแล้ว ที่ทำให้จิตใจวาบหวามวังเวง น่ากลัวอยู่มิใช่น้อย เวลาเดินออกป่าช้าจะเสียวๆ กันอยู่เหมือนกัน

" แถวนี้มีบ่อน้ำไหม " ผู้เขียนหันไปถามน้องชายคนนั้น เมื่อดูสถานที่แล้ว

″ มีห้วยอยู่ทางโน้น ″ เธอตอบพร้อมชี้มือบอกทิศทางให้รู้

″ มีน้ำไหม ″ ผู้เขียนได้ซักถามต่ออีก

″ มีน่ะ มีน้ำอยู่ตลอดปี ″ เธอตอบแล้วก็เดินนำทางไปดูห้วยน้ำ สายธารน้ำไหลใสเย็นเจี๊ยบเลย แต่ทางลงไปนั้นออกจะขรุขระลำบากอยู่บ้าง

″ ที่อื่นมีไหม ″ ผู้เขียนถามหาที่สะดวกกว่านี้กับน้องชายผู้นำทาง

″ ไม่มีนะ มีที่นี่ที่เดียว ″ เธอตอบให้ฟัง

หันหลังเดินกลับขึ้นมา เพื่อเดินทางกลับไปยังบ้านห้วยปูเลย เพื่อแจ้งให้หลวงพ่อทราบ ๑๐ โมงเศษๆ ก็เดินทางถึงบ้านห้วยปูเลย พระธุดงค์รับอาหารฉันอิ่มแล้ว แต่ยังประชุมกัน ส่วนโยมธุดงค์นั้นได้ย้ายขึ้นไปรับฟังโอวาทหลวงพ่อ ก่อนจะออกเดินทาง

″ อ้าย ! มหาไปทานข้าวกันก่อนเนาะ จึงไปพบหลวงพ่อ ″ เสียงเรืองชัยพูดภาษาภูไทย เอ่ยชวนให้กินข้าวก่อน

″ ก็ดีเหมือนกัน ถ้าไปพบหลวงพ่อแล้ว จะไม่มีเวลาทานข้าว ″ ผู้เขียนเห็นด้วยกับคำชวนของเรืองชัย

″ ทานข้าวกันหรือยังมหา ″ เสียงคุณพี่วิชัยที่ตามมากับทางแม่ครัวเอ่ยถาม

″ ยังเลยครับ ! มีอะไรทานไหม ″ เรืองชัยซึ่งเดินออกหน้าก่อนได้ตอบไป

″ เพิ่งมาถึงเหรอ ″ เสียงคุณพี่วิชัยซักถามอีก

″ ครับ... เพิ่งมาถึง ″

″ กับข้าวเราเหลือบ้างหรือเปล่าล่ะ แจกชาวบ้านไปหมดหรือยัง ″ คุณพี่วิชัยหันไปถามแม่ครัวให้

″ เหลือแต่ผักกาดกระป๋องและปลากระป๋อง ข้าวอยู่ในหม้อที่ครัวพอมีอยู่นะ ทานได้ไหมค่ะ ″ เสียงแม่ครัวจันทร์เงินตอบให้รู้

″ มีอะไรก็ขอกินให้ตุงท้องไปก่อนน่ะ ดีกว่าไม่ได้กินอะไรเลย ″ ผู้เขียนตอบคืนไป

แล้วเรืองชัยก็เดินเข้าครัวไปยกหม้อข้าว พร้อมจานตักข้าว เปิดผักกาดกระป๋องปลากระป๋องนั่งทานกัน ทางแม่ครัวเตรียมเก็บถ้วย จาน หม้อ ขนเครื่องอุปกรณ์ทำครัวขึ้นรถเตรียมพร้อมจะเดินทางกัน

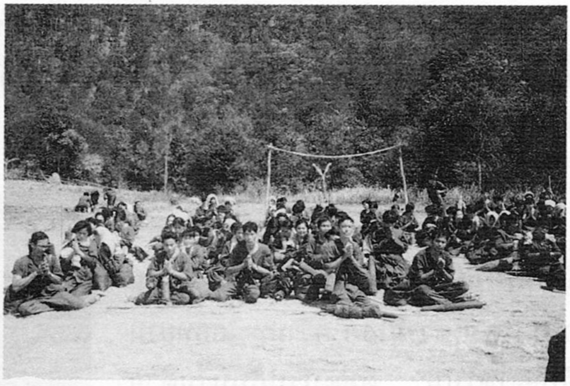

๒๒.

กัมมัฏฐานก่อนเดิน

เสร็จจากการกินข้าวแล้ว ได้เข้าไปพบหลวงพ่อ ซึ่งกำลังให้โอวาทแก่โยมธุดงค์ชุดนี้ หลวงพ่อได้แผ่เมตตาให้ธรรมแก่โยมธุดงค์ว่า...

″ หายใจเข้านับว่า... หนึ่ง... หายใจออกนับว่า... หนึ่ง... หายใจเข้านับว่า... สอง... หายใจออกนับว่า... สอง... ให้ได้พร้อมกันสัก ๑๔ ครั้ง พร้อมกันน่ะ พุทโธ...

ตั้งต้นไม่หลงลืม สำรวมรู้เป็นองค์ศีลให้รู้กายรู้ใจ เป็นที่ตั้งแห่งความไม่เบียดเบียน สงบได้ ดูให้รู้ว่าเรานั่งอยู่ ดูให้รู้ว่าภายในกายไม่มีทุกข์ มีแต่สุข พิจารณาให้รู้ภายในกายว่างจากทุกข์ในขันธ์ ๕ เพ่งให้รู้ในลมที่ภาวนาสงบไว้ในใจ เพ่งให้เป็นอัปปนาสมาธิ ในขณะนั่งอยู่ที่นี้เป็นบารมี เป็นกำลังใจ สงบได้ รู้ได้ ภาวนาได้ หายใจเข้ารู้ได้ในใจ สงบในใจ คือไม่ให้เอาใจไปปรุงแต่งอย่างอื่น ไม่ยินดีในความจำได้ อยากรู้อะไร รู้ก็ปล่อยวาง นั่นแหละคือสมาธิ รู้ทุกข์ในสังขาร รู้ในใจไม่มีหลงตัวเอง รู้แล้วปล่อยวางไม่หลงติดอะไร รู้ความอยากอะไร ก็ปล่อยวางได้ รู้ว่าเคยปฏิฆะพยาบาท อะไรปล่อยวางได้ นั่นแหละคือสมาธิและปัญญา ศีล คือสำรวมอยู่ในองค์ปัจจุบัน องค์พุทโธ สมาธิให้มารู้ความเป็นปกติอยู่ เราควบคุมกายกับใจสงบได้

ถ้ามันยังไม่สงบ มันฟุ้งซ่านไปที่อื่นก็จับพุทโธไว้ อย่าทิ้งพุทโธ อย่าทิ้งธัมโม ความดีที่ถือธุดงค์ อย่าทิ้งสังโฆ หมู่สงฆ์ สร้างความรู้สึกน้อมนึกขึ้นมา แล้วมันจะสงบ ถ้าไม่สงบวันนี้ ถ้าไม่ปล่อยวางทุกข์ ปล่อยวางความหลงยึดมั่น ปล่อยวางความอยากในวันนี้ ปล่อยวางความเศร้าหมองวันนี้ จะไปปล่อยวางกันวันไหน เมื่อรู้เท่ากันด้วยปัญญา ความเกิดขึ้นในใจดับได้ รู้ดับแล้วมันจะเกิดกับอารมณ์ใด ดับอารมณ์นั้นซะให้เกิดความปิติ ความสุขสงบ ความเกิดดับเย็นสบายกายสบายใจ เบิกบานอยู่ด้วยปัญญา ด้วยสมาธิ ศีล เมื่อเราสำรวมกายใจ ภาวนาหายใจเข้า หายใจออก ถือธุดงค์ได้ ปิติใจ ภูมิใจ สบายใจ ไม่สงสัยในการถือธุดงค์

มรรคผล นิพพาน ดูมรรคในเบื้องต้น ก็ดูกายเราละบาปทางกายใจ เอาใจไม่พยาบาทใคร ดูให้มันเห็นอีก ดูตัวเราสงบก็รู้เอาไว้ด้วยใจ พอรู้แล้วมันเย็นสงบเย็นสบายอยู่ ศีลคือความปกติยิ่ง สมาธิสงบยิ่ง สงบจนไม่มีความเศร้าหมองกับสิ่งไหน ไม่ทุกข์กับอะไรเลยจนนิพพานๆๆๆๆ

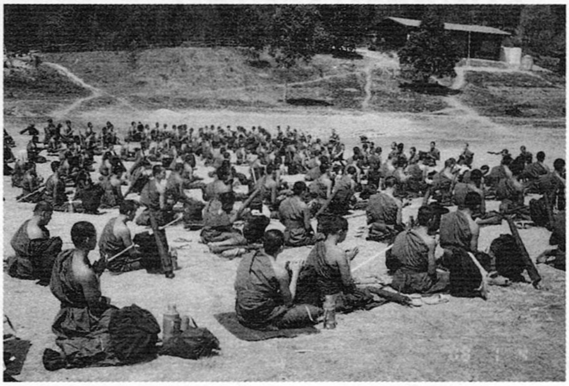

ดับโกรธให้มันสนิทซะตอนนี้ มันไม่มีน่ะ... ดับความหลง ความอยากใดๆ ความโลภ ความทะเยอทยานกับสิ่งใดไม่มี คือดับรูปกับนามด้วยความรู้สึกของเราที่มันเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป นี่คือนิพพานดับทุกข์ในใจ มีความรู้สึกกับอารมณ์ใดดับทันทีเลย เกิดดับ เกิดดับ เกิดดับ แม้แต่เมื่อวานนี้ เราเดินขึ้นเขาสูงเท่าไรก็ตาม ทุกขเวทนาดับหมดแล้ว แต่ทุกข์เมื่อวานนี้ เรารู้เพียงว่าวิญญาณ คือวิญญาณ ฌาน รู้ว่าในอดีต รู้อดีต ปัจจุบันไม่มีทุกข์ ถ้าเรากำหนดรู้ได้ สิ่งเหล่านี้ปัจจุบันเราดับโกรธได้ ดับหลงได้ สลัดออกไปให้หมดจะไม่ให้มีกับใคร

อย่ามัวหลงเคลิบเคลิ้มกับสิ่งใด ถ้าเรายังเคลิบเคลิ้มหลงใหลอยู่ ให้นึกถึงทุกขเวทนา เมื่อวานนี้เราตั้งใจมาให้มันพ้น ผ่านแก่ ผ่านเจ็บ ผ่านตายมาน่ะ เรามาเกิดที่นี่อีก เกิดความสุขที่นี่อีก เมื่อวานนี้เราทุกข์ แต่เราพยายามอดทน มีขันติบารมี จนมาถึงที่นี้หายใจเข้ารู้ บารมีเราอยู่ตรงนี้กับข้างหน้า เราก็จะเอาความดีที่เราปฏิบัติได้นี้ บำเพ็ญสู้กับกิเลส ที่มันนอนนิ่งอยู่ในตัวเรานี้ อาสวะที่นอนนิ่งอยู่ให้ละให้หมดซะ

สังขารมาร... มารคือสังขาร เราเอาชนะสังขารมาร กิเลสมารได้ เราก็เอาชนะกิเลสได้ เราดับให้มันสนิทซะ ความรู้สึกเกิดขึ้นดับไปเย็นสบายๆๆ มรรคผล นิพพานๆๆ สะอาดแล้ว เห็นผลแล้ว นิพพานดับลงหมดแล้ว คือเจริญอยู่ในศีล สมาธิ ปัญญา

เราต้องตัดกิเลสรอบรู้เอง เห็นเอง ตัดความโกรธเอง ตัวความหลงอยู่ในสิ่งใดเอง ตัดความปฏิฆะพยาบาท ตัดความยึดมั่นอยู่ในสังขารตัวเราเอง รู้ชอบด้วยตัวเอง คือตั้งมั่นอยู่ในสัมมาทิฏฐิว่าต่อไปนี้เราจะไม่ยึดในขันธ์ ๕ ตัวเรา, อะไรมากระทบ, อะไรเกิดขึ้นจะไม่หลงมันให้เป็นทุกข์ทั้งกับสิ่งอื่น บุคคลอื่น สังขารอื่น วิญญาณอื่น เราจะไม่ไปเกิดกับมัน

คำว่าวิญญาณ คนหนึ่งมีจิตวิญญาณ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นด้วยวิญญาณใดนั้น วิญญาณนั้นมันจะสัมผัสมาเกิดกับเราปั๊บเลย ฉะนั้นเรามีนิพพานดับซะอย่าให้ใครมาเกิด อย่าให้วิญญาณนั้นมาเกิดความรู้สึกได้ อย่าไปปรุงแต่ง สงบพุทโธ ๆ ๆ ๆ รู้เย็นสบายอยู่ หายใจเข้าหายใจออกให้เจริญ ภาวนา ๆ ให้มันเห็นในวันนี้ ไม่ดับทุกข์ในวันนี้ ไม่เห็นทางธุดงค์ในวันนี้ ยังไม่สงบในสังขารในวันนี้ รอให้ถึงวันข้างหน้า ถ้าเราไม่ปฏิบัติเสียก่อน มันก็ยังไม่พบหลัก ยังไม่ได้กระแส เมตตาของครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ท่านเดินกัมมัฏฐาน ท่านเพ่งแผ่ให้ลูกทุกคนให้ได้มีโอกาส ได้มาเดิน ได้มาปฏิบัติให้มาเห็นด้วยตนเอง รู้ด้วยตัวเอง ทุกข์ด้วยตัวเอง ดับทุกข์ด้วยตัวเอง สุขด้วยตัวเอง ดับสุขและทุกข์ด้วยตัวเอง

สุขในโลกีย์ไม่เอา ทุกข์ในสังขารไม่เอา ดับให้หมดซะ เราไม่เอาอีกต่อไป และเราจะไม่มาเกิดให้มันเป็นทุกข์อีก ไม่มายึดไม่มาปรุงแต่ง ไม่มาพอใจ ยินดีในกายหญิง กายชาย หรือธาตุ ๔ ขันธ์ ๕ ไม่มาเกิดอีกเป็นเด็ดขาด จับอารมณ์พระนิพพานไว้อย่างเดียว ทรงพรหมวิหารเอาไว้ ทรงศีลเอาไว้ให้มั่นคง ภาวนาเอาไว้ให้มั่นคงตลอดเวลา ว่าเรามาเดินธุดงค์นี้ เราต้องการปราบกิเลส ทำที่สุดแห่งกิเลสในธาตุ ๔ ขันธ์ ๕ ในสังขารร่างกายนี้ ไม่อยากจะมาแก่มาเจ็บมาตายอีก ภาวนาพุทโธให้รู้อยู่อย่างนี้ เป็นอารมณ์ภาวนา ขอให้ทุกคนกำหนดให้สว่าง แผ่เมตตาไม่มีทุกข์กับใคร ทั้งไม่โกรธกับใคร ไม่หลงความสุขกับใคร ทั้งไม่อยากได้อะไรกับใคร ไม่ยินดีความสุขในธาตุ ๔ ขันธ์ ๕ อีกแล้ว

ขอให้เจริญในเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ให้เต็มเปี่ยมในดวงจิตภายในตัว รู้สุขเอาไว้ให้มั่นคง สว่างไปตลอดวันตลอดคืนตลอดปี ด้วยกัมมัฏฐานมันสงบ ตัวใครยังไม่สงบก็จับลมหายใจ นึกถึงว่าเรามาถือธุดงค์ ทุกขเวทนา ตอนเดินอยู่ในป่าขึ้นเขาสูง พ่อยังไม่เป็นห่วง แต่ตอนสุขนี้พ่อเป็นห่วง กลัวลูกจะหลงสังขาร หลงไม่ภาวนา หลงเพลิดเพลินไปตามสังขาร หลงเวียนว่ายอยู่ในโกรธ โลภ หลง ไม่รู้จักปล่อยวาง มีอวิชชาครอบงำ มักจะหลง มีอะไรกระทบมักจะไม่พอใจ ไม่รู้จักปล่อยวาง ยิ่งต่อไปนี้ทางสบายไม่มีเขา แต่กลัวใจไหลลงไปสู่ที่ต่ำ ตอนขึ้นเขาพอรู้ว่าใจต้องสูง อดทนเพียรพยายาม เพียรรักษาจิตให้ถึงปลายทาง ถึงแม้ว่าลูกถึงจุดหมายปลายทาง ถึงที่พักที่สบาย พ่อยังเป็นห่วง กลัวจิตหลงไหลไม่นึกถึงความสงบ เวลาทุกข์เรามีอะไรเป็นที่พึ่ง เรามีสตินึกพุทโธ ๆ ๆ ๆ เย็นสบายเอาไว้จนรู้ว่าในขณะนี้ไม่มีโทสะ ไม่มีความเศร้าหมองกับใคร ตอนที่เราเดินขึ้นเขาสูง แม้จะสูงเท่าไร เจ็บปวดเท่าไร เรายังร่าเริง สบายเลยใช่มั้ย

บางครั้ง สุขเวทนา ก็ภาวนากำหนดปล่อยวางอย่าหลงสุขในกาย ให้อยู่เหนือสุข

อยู่เหนือสัญญา การปรุงแต่งให้มีพุทโธ รู้สึกสงบเย็นสบาย ผู้ใดเจริญภาวนาได้ รู้ว่ากายใจสงบหมั่นแผ่เมตตาถึงทุกคน จงเป็นผู้มีความสะอาดบริสุทธิ์ ไม่เบียดเบียนใคร ไม่มีกิเลสอื่นเป็นที่ล่อและหลอกลวงให้มีทุกข์อีกต่อไป ขอให้ความสงบ ความรู้สึกอันสงบเป็นอัปปนาสมาธิ ๆ แน่วแน่ สงบแน่วแน่ ดับทุกข์แน่วแน่ ดับโกรธแน่วแน่ ในชาตินี้อย่าไปสร้างทุกข์ให้แก่ใคร อย่าไปหวังเอาความสุขกับใคร เราพบความสุขคือพระนิพพานแล้ว จงยังความสุขนี้ให้มั่นคงไปตลอดชีวิต จนกว่าจะถึงพระนิพพานเทอญ...

″ หายใจเข้าว่าง... ๆ ๆ ทำใจให้ดีเสียก่อน... วันนี้ก็ให้ลูกนึกถึงอานิสงฆ์แห่งการถือธุดงค์ ว่ามีประโยชน์อะไรบ้าง ให้มองเห็นคุณค่าอย่าพึ่งเบื่อหน่ายนะ ″

หลวงพ่อพูดเตือนสติให้กับ ญาติโยมธุดงค์ ก่อนที่จะให้โอวาทธรรมสืบต่อไปอีกว่า

ตามปกติน่ะ เวลามันสุขสบาย นั่งสบาย นอนสบาย แต่มันลืมศีล ลืมความทุกข์ในสังขารร่างกาย เช่นว่า ยามสุขสบาย มักจะคิดถึงโน่น คิดถึงนี่ คิดถึงบ้าน นึกถึงคนนั้น คนนี้ นึกถึงลูกหลาน นึกถึงอาหารคาวหวาน นึกถึง ที่ทำงานทำการ นึกถึงเพื่อนฝูงที่ยิ้มแย้มแจ่มใส มีอาการที่เต็มไปด้วยความสุข เลยลืมตอนที่ขึ้นเขา ตอนที่มันทุกขเวทนาหนัก ๆ แล้วไม่นึกถึงใคร ใจก็สบายอยู่นะ

ตอนนี้ก็เชื่อว่า ลูกอยากจะกลับ กระวนกระวายภาวนาพุทโธก็ไม่ได้ แต่เมื่อกลับไปอยู่ที่บ้าน มีอะไรทำให้เกิดความหงุดหงิดรำคาญ มีทุกข์เกิดขึ้นมา มักจะนึกถึงอานิสงส์ธุดงค์ ยามที่สังขารเกิด แก่ เจ็บ ป่วย เกิดไม่สบายขึ้นมา ยามสามี-ภรรยา ลูก หลาน ไม่เขาใจเรา หรือยามเรามีศัตรูจะนึกถึงอานิสงฆ์ธุดงค์ อานิสงฆ์ธุดงค์จะเกิดแก่เราปั๊ป ได้ผลปั๊ปเลย จะคุ้มค่าน่ะ

ถ้าหมู่คณะไม่ดีไม่งาม พาไปทำในทางที่ผิด นึกถึงบารมีพระธุดงค์ หมายความว่านึกถึงภาพนิมิตที่เราถือธุดงค์ปุ๊ป เหมือนเราเห็นองค์เทพเทวดาผู้เมตตาแก่เรามารออยู่ ยามใครพูดอะไรที่ผิด เราจะได้ยินทางหู เข้ามาหวืด... หวาด... หวืด... หวาด สมมติว่าใครทุกขเวทนาอยู่ในบ้านในเรือนเหมือนลูกหลาน สามี-ภรรยา จะมีทุกข์ร้อน เราจะได้ทาง

ปาก ทางจมูก หายใจเข้า-ออก รู้ปั๊ปทันทีเลย มันได้พลังการต่อสู้อยู่ภายในน่ะ จำเอาไว้นะ พลังความดี ความเมตตาอยู่ภายในจะเอาชนะทุกอย่าง อยากจะให้ทำอย่างนั้น

ฉะนั้นอานิสงฆ์การถือธุดงค์เห็นว่าลูกทุกคน ถือผ้าบังสุกุลเป็นวัตร หมายความว่าลูกว่างจากความยินดี เมื่อถือแล้วลูกจะมีเสน่ห์ ต้องการจะสะอาดภายใน ภายนอกก็จะสะอาดเอง คุณธรรมภายในงามต่างหากที่เป็นความดี ยามลูกทุกข์ ให้นึกถึงการที่เราไปธุดงค์มาแล้ว ความสุข ความสงบก็จะเกิดขึ้นมา แล้วให้อธิษฐานแผ่เมตตาให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องกับเราที่ทำให้เราทุกข์

เรามาธุดงค์ไม่ใช่เราเห็นแก่ตัว หาเอาความสุขส่วนตัว แต่เราทำเพื่อคนอื่นด้วย หลวงพ่อได้ถือการปฏิบัติดียามเดินธุดงค์ เมื่อกลับวัดก็พบแต่สิ่งดี ๆ แต่ถ้าปีไหนมีอุปสรรค กลับไปวัดก็จะพบสิ่งไม่ดี

ปีนี้เป็นปีแรกที่ได้พบเขาสูงเสียดฟ้า เป็นเขาสูงหลายลูก ทางโค้งก็มีมาก ทางเดินก็ยาวมาก พ่อเคยมาบำเพ็ญตามภูเขาสูงก็ได้อธิษฐานจิตให้พบสิ่งดี ๆ เมื่อกลับไปก็ได้นิมิตถนน ๑๐๘ โค้ง ครั้งนี้ได้ขึ้นเขาสูงเสียดฟ้า กลับไปอาจจะได้พบของดี อาจจะมีคนเอาทองคำมากองให้สร้างกุฏิมังกรตะกายฟ้าก็ได้

ต่อไป ถ้าลูกทุกข์อยู่กับใคร ก็จะไม่ทุกข์กับเขาอีกแล้ว เพราะภูเขาตะกายฟ้าสูงใหญ่ เรายังสามารถผ่านพ้นมาได้ วันข้างหน้าหากลูกพบอุปสรรคใด ๆ ก็ตาม ลูกจะสามารถแก้ไขได้ กลับไปถึงบ้านแล้ว ถึงลูกจะโทรมอย่างไรก็ตาม ก็ขอให้มีจิตเมตตา เข้มแข็งมั่นคง ให้นึกถึงอานิสงฆ์ธุดงค์ให้ภาวนา " พุทโธ " เป็นฝ่ายยิ้มให้ก่อนช่วยเหลือเขา อย่าเบียดเบียนซึ่งกันและกัน เราไม่ต้องการให้ใครมาเอาใจเรา และไม่ได้ขโมยเอาความสุขจากใคร อย่าไปขโมยความรักของใครน่ะ...

วันนี้เราจะเดินไปยังบ้านห้วยตอง ระยะทางหระมาณ ๑๐ กิโลเมตร พ่อมีกิจกรรมให้ลูกปฏิบัติ เมื่อลูกเดินถึง

จุดที่ ๑ **พุทโธ** คือจุดศีล ให้ลูกถือสัจจะรักษาศีล ๕ กับพระอริยเจ้า นั่งสมาธิ แผ่เมตตา กรวดน้ำ

จุดที่ ๒ **ธัมโม** คือจุดสมาธิ ตั้งจิตให้สงบ ไม่โกรธ ไม่พยาบาท ไม่อาฆาต ตั้งนะโม ๓ จบ สวดพระคาถา ๑๐๘ นั่งสมาธิ แผ่เมตตา

จุดที่ ๓ สังโฆ คือจุดปัญญา ให้ระลึกถึงพระคุณของครูบาอาจารย์ หลวงปู่มั่น หลวงปู่ฝั้น ที่เคยมาปฏิบัติธุดงควัตรมาก่อน ขอพรบารมีเพื่อปล่อยวางให้รู้แจ้งในสัจจะธรรมเห็นทางพ้นทุกข์ ให้สวดพระคาถา ๑๐๘ และแผ่เมตตา

๒๓.

เมตตาธรรมหลวงพ่อฯ

เมื่อหลวงพ่ออบรมให้ธรรมะกับญาติโยมธุดงค์แล้ว ก่อนที่หลวงพ่อจะเตรียมตัวลุกออกเดินทาง ก็มีกำนันตำบลห้วยปูลิงพร้อมคณะ ได้เข้าเยี่ยมกราบนมัสการหลวงพ่อ ๆ หยุดพักการให้ธรรมทานแล้วหันมาทักทายกับคณะของกำนันที่ก้มกราบอยู่นั้นว่า

" เจริญพร และขออนุโมทนาน่ะ ขอให้กำนันพร้อมด้วยคณะ จงเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน การปกครอง ลูกบ้านให้อยู่ในศีล ในธรรม ให้เป็นที่รัก ที่เคารพนับถือแก่ญาติพี่น้องมิตรบริวารต่อไปเทอญ "

" สาธุ... นะ ให้เจริญ ๆ นะ " หลวงพ่อปฏิสันถารกับกำนัน ๆ ซึ่งได้เงยหน้าขึ้นเมื่อกราบหลวงพ่อเสร็จแล้ว

" มาแต่ไหนกันหรือโยม " หลวงพ่อซักถามก่อน

" มาจากตำบลห้วยปูลิงครับ " กำนันตอบ

" ท่านผู้ว่า ฯ ให้มาแจ้งข่าวกับหลวงพ่อครับ " เสียงกำนันแจ้งจุดประสงค์การมาแก่หลวงพ่อ

" ท่านผู้ว่าฯ... ท่านผู้ว่าฯ ทำไมหรือโยม " เสียงหลวงพ่อพูดย้ำแล้วจึงถามกำนันต่อ

" ท่านให้มาแจ้งข่าวกับหลวงพ่อก่อนว่า วันนี้ท่านจะมาเยี่ยมกราบนมัสการ หลวงพ่อ " เสียงกำนันหนุ่มชี้แจง

" ท่านจะมากี่โมงล่ะ " หลวงพ่อซักถามกำนัน

" ประมาณบ่ายสอง-สามโมงครับ " กำนันตอบ

หลวงพ่อท่านนิ่งสงบอยู่ชั่วระยะหนึ่ง พร้อมกับหันมามองหน้ากำนันและคณะด้วยรอยยิ้มนิด ๆ แล้วก็เปรยถามขึ้นว่า " ท่านผู้ว่าฯ มีธุระอะไรหรือ ๆ ว่า มีธุระผ่านมาจึงแวะมาเยี่ยม "

" ท่านตั้งใจจะมาเยี่ยมหลวงพ่อเฉยๆ ครับ ท่านทราบข่าวว่า หลวงพ่อนำพระธุดงค์มาเดินธุดงค์ จึงจะมาเยี่ยมกราบนมัสการหลวงพ่อ และจะมาทำบุญกับหลวงพ่อด้วย " กำนันชี้แจงจุดประสงค์ของท่านผู้ว่าฯ ให้หลวงพ่อเข้าใจ

" สาธุ... น่ะ กำนันก็ช่วยชี้แจงให้ท่านผู้ว่าฯ ทราบด้วยนะว่าอาตมาอนุโมทนาในบุญกุศลเจตนาที่ท่านผู้ว่าฯ มีจิตใจเป็นบุญได้ร่วมถวายสิ่งของบำเพ็ญกับพระธุดงค์ครั้งนี้นะ " หลวงพ่ออนุโมทนากับผลบุญของท่านผู้ว่าฯ โดยบอกผ่านกำนัน

" ครับ " กำนันตอบ

" กำนันอายุเท่าไหร่แล้วนี่ " หลวงพ่อซักถามกำนันเพื่อเปลี่ยนเรื่องคุย

" ๓๐ ปี ครับ " เสียงกำนันตอบ

" โอ้ว... ยังหนุ่มเลยนี่ ขอให้ได้เป็นกำนันไปจนกว่าจะเกษียณอายุนะโยมนะ " หลวงพ่อทำเป็นเสียงอุทานกับความหนุ่มของกำนัน เพื่อให้เกิดความเป็นกันเอง

" ครับ " กำนันตอบรับพร้อมด้วยรอยยิ้มที่พอใ

" อ้าว... โยมธุดงค์ สาธุให้โยมกำนันหน่อย ให้ได้เป็นกำนันปกครองบ้านเมืองให้อยู่ในศีลในธรรม เวลาอบรมสั่งสอนชาวบ้านก็ให้เชื่อฟังยึดมั่น อยู่ด้วยความรักสามัคคีมีธรรมต่อกันตลอดไปเทอญ " หลวงพ่อบอกให้โยมธุดงค์ที่นั่งสงบอยู่นั้นได้สาธุให้พรแก่กำนัน

โยมธุดงค์พร้อมกันเปล่งวาจาว่า " สาธุ... สาธุ... สาธุ... อนุโมทามิ "

" โยมเป็นกำนันอยู่ตำบลไหนเหรอ " หลวงพ่อซักถามอีก

" ตำบลห้วยปูลิงครับ " กำนันตอบ

" อื้ม... อยู่ตำบลห้วยปูลิง เส้นทางห้วยปูลิง หลวงพ่อก็ตั้งใจว่าจะไปทางนั้นนะทีแรก แต่เห็นว่าเข้าไปลึกมาก กลัวว่าพระธุดงค์และโยมะดุงค์จะเดินไม่ไหว เลยเปลี่ยนเส้นทางมาทางนี้ " หลวงพ่อพูดปรารภเรื่องเส้นทางการเดินธุดงค์กับกำนัน

" ไปทางนั้นลำบากกว่าทางนี้มากครับ ต้องปีนเขาซึ่งมีทั้งหน้าผาและเหวลึกมาก เส้นทางก็อันตรายกันดารกว่าทางนี้เยอะครับ " เสียงคุณผู้ชายอีกคนที่มาด้วยกันกับกำนันพูดแทรกขึ้น เป็นการชี้แจงให้ทราบถึงความยากลำบากของเส้นทาง

" ทางโน่นจะมีเขาเยอะกว่าทางนี้ใช่ไหม " หลวงพ่อพยายามพูดแต่เรื่องเบาๆ เพื่อเปิดโอกาสให้กำนันได้เรียนถามบ้าง

" ใช่ครับ " กำนันตอบพร้อมกับได้ถามต่อว่า

" หลวงพ่อจะเดินไปอย่างนี้ตลอดเลยหรือ "

" ก็คงจะเดินไปเรื่อย ๆ นะ พักตามป่าช้าบ้าง อยู่กลางแจ้ง ตามทุ่งนาบ้าง ตามแต่ว่าสถานที่จะสะดวก ส่วนมากจะพักตามป่า หรือตามป่าช้า "

" แล้วจะเดินไปอีกนานไหมครับ " กำนันซักถามอีก

" คงจะประมาณสิ้นเดือนหรือไม่ก็ปลาย ๆ เดือนนี้ก็จะเดินทางกลับน่ะ " หลวงพ่อตอบชี้แจงต่อกำนัน

กำนันและคณะผู้ที่เดินทางมาด้วยกัน ๓-๔ ท่าน เมื่อได้แจ้งข่าวท่านผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่จะมาเยี่ยมกราบนมัสการหลวงพ่อแล้ว เห็นว่าได้ถามไถ่ทราบจุดประสงค์แล้ว ก็เตรียมตัวจะเดินทางกลับ หลวงพ่อได้มอบวัตถุมงคลให้เป็นบารมี ให้ศีลให้พรตามวิสัยที่ถือเป็นกิจวัตรบำเพ็ญมา

ทางพระธุดงค์เมื่อฉันอาหารเสร็จแล้ว ก็เตรียมนำบริขารมานั่งประชุมอยู่กลางแจ้ง เพื่อสมาทานถือธุดงค์ให้เกิดสมณะวิสัยยิ่งขึ้น และก่อนออกเดินทาง พระธุดงค์ได้ร่วมกันบำเพ็ญทาน ด้วยการเสียสละปัจจัยเป็นค่าอาหารกลางวัน ให้กับเด็กนักเรียนแห่งโรงเรียนบ้านปูเลย เป็นจำนวนปัจจัย ๒,๕๓๗ บาท และโยมธุดงค์ได้ออกสมทบร่วมอีก ๒,๕๐๐ บาท รวมเป็น ๕,๐๓๗ บาท มีพระอาจารย์คำรณ อาจารย์ชลประทาน พร้อมคณะสงฆ์ได้เป็นตัวแทนหลวงพ่อ มอบให้กับคุณครู ได้นำไปใช้จ่ายเป็นค่าอาหารกลางวัน แก่เด็ก ๆนักเรียน

เมื่อโยมธุดงค์และแขกที่มาเยือน ได้พากันลุกเดินออกไปแล้ว หลวงพ่อนั่งนิ่งสงบ มองเพ่งไปยังยอดไม้ ที่แกว่งไกวไปมาอยู่ด้วยแรงลม ส่งกระแสจิตกำหนดเพ่งวาโยธาตุแผ่เมตตาในสมาธิจิต ให้กับจิตวิญญาณอยู่สักพักหนึ่งแล้ว จึงได้หันมาสั่งผู้เขียนว่า

" เตรียมสิ่งของอะไรพร้อมหรือยังล่ะ "

" เตรียมพร้อมหมดแล้วครับ " ผู้เขียนกล่าวตอบหลวงพ่อ พร้อมกับได้เก็บผ้าปูนั่ง ลงในย่ามเตรียมพร้อมจะออกเดินทางได้ทุกขณะ

" พระธุดงค์ไปกันหรือยัง " หลวงพ่อถามถึงพระธุดงค์

" ไปกันหมดแล้วครับหลวงพ่อ "

" เป็นยังไงไปดูเส้นทางวันนี้ มีเขาเยอะไหม " หลวงพ่อได้ถามถึงเส้นทางธุดงค์วันนี้

" ภูเขาไม่ค่อยเยอะเท่าไหร่ครับ และที่ดู ๆ เขาไม่สูง แต่มีดอยอยู่บ้าง แต่ไม่มากเหมือนทุกวันที่ผ่านมา " ผู้เขียนได้กราบเรียนตอบหลวงพ่อถึงเส้นทางที่ได้ไปดูมา

"สถานที่เป็นอย่างไรบ้าง ได้ที่โรงเรียนหรือป่าช้า " หลวงพ่อซักถามถึงที่พัก

" ไปดูไว้สองแห่งครับหลวงพ่อ ทั้งที่โรงเรียนและที่ป่าช้า ที่โรงเรียนนั้นกว้างเป็นที่แจ้ง ถ้าพระธุดงค์จะพักก็ปักกลดได้สบายเลย และอยู่ติดกับหมู่บ้านด้วยครับ "

" แล้วที่ป่าช้าล่ะ " หลวงพ่อถามต่ออีก

" ที่ป่าช้าออกจะไกลหมู่บ้านไปสักหน่อยครับ ระยะทางเท่าที่ดูก็ห่างจากหมู่บ้านประมาณ ๑ กิโลเมตร "

" เป็นป่าพื้นราบหรือว่าอยู่บนภูเขา " หลวงพ่อซักถาม

" เป็นภูเขาทั้งลูกเลยครับหลวงพ่อ "

" น่ากลัวมากครับ "

" เป็นยังไงหรือ " หลวงพ่อถามขึ้น

" มีหลุมฝังศพมากครับหลวงพ่อ มีทั้งที่ฝังใหม่ ๆ และที่ฝังเก่าอยู่ติด ๆ กัน ตอนที่เดินเข้าไปเหมือนมีอะไรมากดหรือผลัก ทำให้ผมผะหงะเลยครับ จนต้องยืนสงบจิตนึกถึงหลวงพ่อแล้วจึงเดินต่อไปได้ " ผู้เขียนได้แจ้งเหตุการณ์ที่ไปสำรวจป่าช้าให้หลวงพ่อฟัง

" วิญญาณเขาไม่อนุญาตให้เข้าไป เขากลัวว่าเราจะไปบุกรุกที่เขา แต่ดีว่าเรายังนึกถึงหลวงพ่อ นึกถึงพระ ถ้าไม่อย่างนั้นแล้ว มหาเลียงอาจจะโดนผีเล่นงานเอามากกว่านี้ก็ได้นะ ถ้าไม่นึกถึงพระเสียก่อน " หลวงพ่อพูดเชิงเตือนให้มีสติแผ่เมตตากับวิญญาณ

เมื่อหลวงพ่อได้สอบถามเส้นทางและสถานที่พอเป็นที่เข้าใจบ้าง แล้วก็พาเดินฝ่าเปลวแดดลัดสนามหน้าโรงเรียน เดินเข้าหมู่บ้านห้วยปูเลย ญาติโยมธุดงค์ที่ออกมาก่อนบางคนก็ไปเยี่ยมเยือน สร้างความเป็นมิตรไมตรีกับชาวบ้าน บางคนก็นั่งคุยสนทนากันอยู่บนบ้าน บางคนก็เตรียมอาบน้ำฟอกขี้ไคล บางคนเมื่อเห็นหลวงพ่อเดินผ่านไปก็พาชาวบ้านยกมือไหว้อยู่แต่ไกล ๆ ทั้งชี้มือบอกชาวบ้านว่า นั่นไงหลวงพ่อกำลังเดินไปอยู่นั่น ชาวบ้านบางคนก็ยกมือไหว้ นั่งประนมมือ บางคนหรือก็เฉย ๆ เพราะถือว่านั่นไม่ใช่พระเจ้า

เดินผ่านหมู่บ้านไปได้ ๒ กิโลเมตร มองเห็นทางขึ้นดอยอยู่เบื้องหน้า และที่ล่องเขาของดอยต่อดอย มีธารน้ำไหลใสเย็นน่าอาบอยู่มิใช่น้อย ทั้งโยมธุดงค์ผู้เดินมาก่อนได้พากันลงอาบแช่ทั้งชุดอย่างสนุกสนานกัน เพราะบางคนนับตั้งแต่วันออกเดินทางมา พึ่งจะได้ลงแช่น้ำกันวันนี้เอง หลวงพ่อเห็นว่าน้ำใสสะอาดดี จึงหยุดหันหลังมาบอกผู้เขียนที่เดินตามหลังอยู่ว่า " แวะอาบน้ำก่อนจะดีมั้ยนี่ ให้ญาติโยมเดินทางไปก่อนวันนี้ "

พูดจบหลวงพ่อก็เดินแวะลงข้างทาง เดินเลียบตีนเขาลัดเลาะตามชายทุ่งนาข้ามคลองน้ำไปหยุดพักอยู่ใต้ร่มไม้ริมธารใกล้ ๆ กับเถียงนาน้อย

″ มีผ้าอาบน้ำมั้ย ″ หลวงพ่อถามหาผ้าอาบน้ำกับลูกศิษย์ผู้เดินตามอุปัฏฐาก

″ ไม่ได้เตรียมมาเลยครับหลวงพ่อ มีแต่สบู่ ยาสีฟัน ครับ ″

″ ทำยังไงจึงจะได้ผ้าอาบน้ำนี่ ″ หลวงพ่อกล่าวว่าจะอาบน้ำให้เย็นกายและใจ

″ ผมไปขอยืมเอากับพระธุดงค์มาให้ได้มั้ยครับหลวงพ่อ ″ ลูกศิษย์ขออนุญาตต่อหลวงพ่อ

″ พระธุดงค์มิใช่เดินผ่านไปหมดแล้วหรือ ″ หลวงพ่อกล่าวถามขึ้น

″ เมื่อตะกี้นี้ เห็นอยู่ ๓-๔ รูป ที่ท่านพักอาบน้ำอยู่ตรงทางที่หลวงพ่อเดินแวะลงมานี่ครับ ″

″ งั้นลองไปดูซิ ″ หลวงพ่ออนุญาต แล้วลูกศิษย์ผู้ตามอุปัฏฐากก็เดินกลับไปยังที่พระธุดงค์หยุดพักอาบน้ำอีก และดักทางพระธุดงค์รูปอื่น เพื่อขอยืมผ้าอาบน้ำ , เจ้าปิติมันเห็นว่าจะเดินกลับมันก็เดินตามด้วย

″ ปิติ มาอยู่เฝ้าหลวงพ่อจะไปไหน ″ หลวงพ่อร้องตามเจ้าปิติมิให้มันไปด้วยกับลูกศิษย์

″ปิติไปอยู่กับหลวงพ่อไป๊″ เสียงลูกศิษย์ร้องบอกมันอีกแรงช่วยหลวงพ่อ ยิ่งเรียกมัน ๆ ก็วิ่งถอยห่างออกไป ตั้งท่าจะไปอย่างเดียว

″ ปิติ เฮ้ย...จะไปไหนมาอยู่กับหลวงพ่อมา ″ หลวงพ่อเรียกมันอีกครั้งทั้งเน้นเสียงด้วย

เมื่อเห็นว่ามันจะไม่อยู่ด้วยจริง ๆ หลวงพ่อเลยแกล้งไล่ตะเพิดมันเสียเลย ได้ดุ้นไม้แห้งมาท่อนหนึ่งก็เฟี้ยงเหวี่ยงใส่มัน ปิติมันตกใจกลัวก็วิ่งหางจุกก้นไป ทั้งหันหน้าหันหลังและโดนท่อนไม้อีกระลอกก็วิ่งแจ้นแบบกู่ไม่กลับเลย ทั้งหลวงพ่อก็แกล้งตะโกนไล่ว่า

″ เมื่อไม่อยู่กับหลวงพ่อก็ไป... ไปให้พ้น ″

และยิ่งมันเห็นลูกศิษย์วิ่งตามหลังมันไป มันคงคิดว่าไล่ตีมัน เลยไปแบบไม่หันหลังมามองเลย เมื่อขึ้นไปถึงถนนมองหาพระธุดงค์ ๓-๔ รูป ก็ไม่มี ถามโยมธุดงค์ก็ว่าท่านไปแล้ว เลยต้องยืนดักทางรอพระธุดงค์องค์อื่นที่จะเดินผ่านมา โชคยังดีวาสนาพอมีอยู่พบพระอาจารย์ไสว ซึ่งเป็นองค์สุดท้ายเดินทางมาพอดี เลยแจ้งความประสงค์ให้ท่านทราบ

″ หลวงพ่ออยู่ที่ไหนตอนนี้ ″ อาจารย์ไสวถามหาหลวงพ่อ

″ อยู่ใต้ร่มไม้ใกล้ ๆ กับเถียงนาโน่นครับผม ″ ลูกศิษย์นั่งคุกเข่าประนมมือตอบพร้อมชี้มือให้ท่านดู

″ เหรอ ″ ท่านตอบเชิงเข้าใจ

″ อาจารย์ก็นำมาเพียงผืนเดียวนะ ถ้าจะเอาก็ให้อาจารย์ถอดสบงก่อนนะ เพราะอาตมานุ่งซ้อนอยู่ ″ ท่านบอกให้แล้วก็วางอุปกรณ์เครื่องบริขารลง ก็ถอดผ้าสบงที่นุ่งอยู่เพื่อถอดเอาผ้าอาบน้ำที่นุ่งซ้อนอยู่ออกมาให้

″ ขอบพระคุณอาจารย์มากนะครับ ″ กล่าวขอบคุณต่อท่านอาจารย์ไสวก่อนจะกลับไปหาหลวงพ่อ

″ อื้อ... สาธุน่ะ ″ อาจารย์ท่านกล่าวตอบและอนุโมทนาด้วย

″ ไปได้ของใครมาล่ะ ″ หลวงพ่อถามเมื่อลูกศิษย์เดินทางกลับมาถึง

″ ได้ของอาจารย์ไสวครับหลวงพ่อ ″

″ หึ้ย... ท่านยังไม่ไปหรือ ″ หลวงพ่อกล่าวถึงอาจารย์ไสวว่า เหตุใดจึงไปช้า ทั้ง ๆ ที่หมู่คณะก็ได้ออกเดินทางไปนานพอควรแล้ว

″ เห็นท่านบอกว่าแวะคุยกับชาวบ้านอยู่ จึงช้ากว่าเพื่อนครับหลวงพ่อ ″ ผู้เขียนได้ตอบแทนอาจารย์ไสว

″ เห็นปิติมั้ย ″ หลวงพ่อถามถึงเจ้าปิติอีก

″ ไม่เห็นครับหลวงพ่อ คงไปกับโยมธุดงค์แล้วล่ะ ″

″ ไล่มัน ๆ ก็ไปจริง ๆ น่ะ ดัดสันดานมัน ถ้ามันไปก็แสดงว่า มันไม่รักหลวงพ่อ ก็ต้องปล่อยมันไป ดูซิว่ามันจะไปได้ขนาดไหน หากมันไปโดยไม่คิดถึงหลวงพ่อ ก็จะปล่อยมันไปและจะไม่ให้มันกลับวัดด้วย ″

หลวงพ่อได้กล่าวถึงความไม่รักดีของเจ้าปิติ ที่ถูกตะเพิดไป แต่ขณะเดียวกันนั้น เจ้าไก่แจ้ที่คุ้ยเขี่ยหากินอยู่ตามพุ่มไม้ ก็โก่งคอขัน เอก... อี่... เอ้ก... เอก อย่างสบายอารมณ์ มันไม่ทุกข์ร้อนกับใครว่าจะอยู่หรือจะไป

″ ให้มหาเลียงนั่งสมาธิน่ะ ไปนั่งเพ่งอาโปธาตุ เพ่งดูธาตุน้ำในใจเราให้มันเย็นสงบ ให้ใจผ่องใสเย็นเหมือนธาตุน้ำ เพ่งพิจารณาดูว่าน้ำนี่ไหลมาจากไหน ให้ส่งกระแสจิตดูตามนั้น เพ่งดูว่าน้ำที่ไหลอยู่นี่ไหลไปถึงไหน ผ่านภูเขาไปกี่ภูดอย ผ่านหมู่บ้านอะไรบ้าง แล้วเจริญกัมมัฏฐานแผ่เมตตาออกไปในสมาธิที่สงบ แล้วว่าแม่น้ำนี้ไหลผ่านไปถึงไหน ชาวบ้าน

ใครได้ดื่มได้กิน ขอให้อยู่เย็นเป็นสุข ปราศจากโรคภัยต่าง ๆ แล้วให้นึกย้อนกลับมาดูในร่างกายของเรา กำหนดจิตภาวนาดูให้มันได้ความสงบน่ะ ”

เมื่อหลวงพ่อได้แผ่เมตตาและได้ถวายผ้าอาบน้ำให้หลวงพ่อท่านแล้ว จึงได้เดินหาเลือกที่นั่งกัมมัฏฐานปฏิบัติธรรม เพ่งดูอาโปธาตุ ๆ แห่งน้ำที่เอื่อยไหลอยู่ในลำธารนั้น

” ส่วนหลวงพ่อจะนั่งสมาธิเพ่งอาโปธาตุ แผ่เมตตาให้พวกจิตวิญญาณที่อยู่ตามป่าตามเขา ให้ได้พบทางศีล สมาธิ ปัญญา ทางแห่งมรรค ผล นิพพาน นั่งให้ได้คนละสองชั่วโมงน่ะ ”

และสองชั่วโมงเศษ ๆ ที่หลวงพ่อได้พานั่งภาวนาทำสมาธิใต้ร่มไม้ต้นตะแบกใหญ่ข้างริมลำธารนั้นเมื่อเห็นว่า การปฏิบัติธรรมนานพอควรแล้ว ทั้งเห็นว่าได้เวลาที่จะเดินทางแล้ว ระยะทางข้างหน้านั้นก็ยังเหลืออยู่อีกไกล ครั้นจะปฏิบัติธรรมให้นานกว่านี้ ก็เกรงว่าจะมืดค่ำกับการเดินทาง หลวงพ่อเมื่อได้คลายจิตออกจากอารมณ์กัมมัฏฐานแล้ว จึงได้บอกกับลูกศิษย์ว่า

” พอแล้วน่ะ เตรียมออกเดินทางได้แล้ว ปฏิบัติพอให้ได้อารมณ์การเดินกัมมัฏฐานเป็นแนวทางธุดงค์ก็พอสำหรับวันนี้ ”

เมื่อได้หยุดการปฏิบัติธรรมแล้ว ได้มาเตรียมเก็บผ้านิสีทนะและผ้ายางปูที่นั่งหลวงพ่อ ซึ่งหลวงพ่อเองได้ลุกยืนมองสำรวจไปยังภูเขารอบ ๆ ข้าง พร้อมได้ยืนห่มผ้าจีวรอยู่

” หลวงพ่อไม่สรงน้ำก่อนหรือครับ ” ลูกศิษย์ได้เรียนถาม

” ยังก่อนน่ะ ยังไม่อาบตอนนี้ ไปอาบข้างหน้าคงจะได้มั่งน่ะ ” หลวงพ่อกล่าวตอบบอกให้ผู้ถามเข้าใจ

” ถ้าเราจะเดินลัดไปทางนี้ได้ไหม โดยไม่ต้องเดินย้อนกลับไปทางเดิมอีก ” หลวงพ่อได้ปรารภถึงเส้นทางลัดที่จะไป พร้อมได้ชี้มือไปที่ภูเขาสูงข้างหน้า

ทางลูกศิษย์เองเมื่อมองไปตามทิศทางที่หลวงพ่อชี้มือบอก เห็นยอดภูเขาสูงลูกหนึ่งเข้าใจว่าเป็นทางรถ จึงตอบหลวงพ่อไปว่า

” น่าจะได้นะครับหลวงพ่อ ”

” ตรงที่มองเห็นหินแดง ๆ บนภูเขาลูกโน้น เป็นทางรถมิใช่หรือ ” หลวงพ่อถามย้ำอีกกับผู้เขียนซึ่งยืนอยู่ใกล้ ๆ

” คงใช่มั้งครับหลวงพ่อ ” ลูกศิษย์ได้เรียนตอบหลวงพ่อ

” อ้าว... ยังไม่แน่ใจอีกหรือ หลวงพ่ออุตส่าห์ให้ไปดูเส้นทางมาแล้วเมื่อเช้านี้ ”

หลวงพ่อต่อว่าเอากับลูกศิษย์ผู้สำรวจเส้นทาง

” ภูเขาเยอะเลยทำให้จำสับสนครับหลวงพ่อ แต่คิดว่าคงใช่ เพราะเส้นทางโค้งรอบเชิงเขาไปทางนี้ ”

” หลวงพ่อหวังจะพึ่งลูกศิษย์นะวันนี้ จะพึ่งได้หรือเปล่ายังไม่รู้เลยนี่ ” หลวงพ่อพูดฝากความหวังเอาไว้กับลูกศิษย์อีกที่จะให้เป็นมัคคุเทศก์นำทางวันนี้

” ไม่ค่อยจะได้เดินป่าเท่าไหร่ เลยไม่ค่อยคุ้นเรื่องเส้นทางเท่าไหร่ครับหลวงพ่อ” ลูกศิษย์พูดออกตัวอีก

” แต่หลวงพ่อคิดว่าทางนี้น่าจะเดินลัดขึ้นไปได้น่ะ ภูเขาลูกนี้มองเห็นตรงที่มีหินแดง ๆ นั่นน่าจะใช่ทางรถนะหลวงพ่อว่า ”

แม้ว่าเคยไปดูเส้นทางมาแล้วเมื่อตอนเช้าก็จริง แต่เพราะยอดเขาภูดอยที่ซับซ้อนจึงทำให้สับสนไม่มั่นใจเลยว่าตรงยอดเขาภูดอยที่หลวงพ่อชี้ให้ดูนั้นจะเป็นเส้นทางรถจริงหรือไม่ หรือว่าเป็นเพียงภาพลวงตา แต่ที่ได้ยืนดูจากเบื้องล่างมันคลับคล้ายคลับคลาว่าต้องเป็นเส้นทางรถที่วิ่งผ่านจริง ๆ จึงได้เรียนตอบหลวงพ่อว่า

” ดูแล้วก็น่าจะใช่ทางรถ เหมือนอย่างที่หลวงพ่อว่านะครับ ”

” ถ้างั้นเราก็เดินลัดไปขึ้นตรงนั่นเลยไม่ดีหรือ ” หลวงพ่อมั่นใจว่าตรงนั้นต้องเป็นทางรถแน่ ๆ

แล้วหลวงพ่อก็นำเดินตามคูนาลัดเลาะตามชายทุ่งนามุ่งหน้าไปจะขึ้นเขา เห็นสายน้ำเอื่อยไหลตามลำคลอง ซึ่งเป็นต้นน้ำที่ไหลลงจากภูดอยยอดเขาสูง ใจนึกอยากจะลงอาบให้ชุ่มกายอยู่มิใช่น้อย แต่ด้วยเวลากับวารีที่เอื่อยไหลอยู่นี่ ช่างไม่หยุดนิ่งเอาเสียเลย ทั้งดวงตะวันหรือก็ได้เอียงคล้อยลงต่ำไปอยู่ทุกขณะ เดินข้ามสะพานไม้ไผ่ขนาดเท่าแขนสองท่อนที่เจ้าของนานำมาวางพาดทำเป็นสะพานพอให้เดินข้ามคลองน้ำไปได้ เวลาเดินข้ามต้องพยุงตัวให้น้ำหนักเสมอ มิให้เอนเอียงไปข้างใดข้างหนึ่งมากเกินไป ขณะที่ย่างก้าวเท้าบนลำไม้ไผ่ต้องใช้สติสัมปชัญญะ ใจต้องเป็นสมาธิอย่างแน่วแน่ มิเช่นนั้นแล้ว หากเกิดพลาดพลั้งตกลงไป มีหวังตกคลองต้องเปียกปอนเปรอะขี้โคลนกันจมเลย หลวงพ่อได้เห็นว่าสะพานน้อยแค่นี้ แต่ว่ามีธรรมะอยู่ด้วย จึงได้ปรารภขึ้นว่า

” คนเราจะข้ามโคลน หรือทุกข์ได้ต้องอาศัยอะไรหรือ ถ้าจะเปรียบว่า สะพานนี้คือศีลที่จะพาข้ามพ้นทุกข์ได้ เวลาเดินข้าม ผู้ข้ามต้องมีสมาธิจิตต้องสงบไม่ฟุ้งซ่าน เมื่อข้ามพ้นแล้ว จะเปรียบเหมือนว่าได้พบความสุขกายสุขใจ คือ มีปัญญารู้ด้วยตนเอง ก็ชื่อว่ามี

พระธรรมอยู่ในใจ อยู่ในหลักธรรมความถูกต้องของอริยธรรมตามมรรคมีองค์แปด ย่อมเจริญอยู่ในศีล สมาธิ ปัญญา หลวงพ่อก็คิดอยู่ว่า ทำอย่างไรจึงจะให้ญาติโยมที่มาวัดแล้วมีสมาธิ จึงอยากจะทำให้เป็นที่ฝึกสมาธิของญาติโยมอยู่ โดยที่ไม่ต้องสอนแต่ให้รู้ด้วยการปฏิบัติเอง มันจะดีหรือเปล่านี่ ” หลวงพ่อย้อนถามลูกศิษย์ ซึ่งเดินตามอยู่ข้างหลัง

” ดีครับหลวงพ่อ ” ผู้เป็นศิษย์คล้อยตามด้วยกับความคิดที่หลวงพ่อได้ปรารภให้ฟัง และหลวงพ่อได้กล่าวเสริมอีกว่า

” จะต้องหาที่สร้างสะพาน เพื่อให้คนเดินข้ามไว้สักแห่งหนึ่งในสวนมะพร้าว ใครได้เดินข้ามสะพานนี้แล้วจะพ้นทุกข์ เพราะคนที่จะเดินข้ามสะพานนี้ไปได้ใจต้องสงบเป็นสมาธิ ใครมีทุกข์มีเรื่องเดือดร้อน เมื่อได้เดินทางข้ามสะพานนี้แล้ว จะหายทุกข์ไม่มีเรื่องเดือดเนื้อร้อนใจอีกต่อไป เพราะได้เดินข้ามพ้นอุปสรรค กิเลสมารภัยต่าง ๆ แล้ว ชื่อว่าได้เดินข้ามพ้นทุกข์ยาก หลวงพ่อจะตั้งชื่อสะพานนี้ว่า ” สะพานพ้นทุกข์ ”

หลวงพ่อพยายามคิดหาวิธี เพื่อเป็นสื่อสอนคนทางจิต โดยไม่ต้องมานั่งสอน ไม่ต้องมานั่งอบรม เพียงแค่สัมผัสรู้ทางตา ก็ให้สามารถนำไปปฏิบัติได้ รู้ได้ด้วยตนเอง เป็นการฝึกจิตของคนให้รู้ด้วยปัญญานั่นเอง

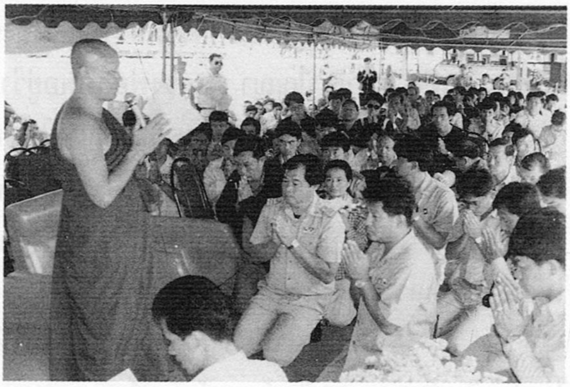

๒๔.

ปณิธาน วิญญาณนักเทศน์

เมื่อทราบถึงเจตนาหลวงพ่อ ที่มีวิญญาณแห่งความเป็นครู เป็นผู้ชี้ทางบอกขุมทรัพย์อริยทรัพย์ภายในให้แก่ผู้มุ่งหวังสิ่งที่เจริญทางเมตตาธรรมอันจะหาสิ่งใดมาพรรณานี้ได้ ในการวางรากฐานแนวการสอนปฏิบัติให้ผู้ปฏิบัติได้พบกับความสงบสุข คือ ผลการปฏิบัติธรรมนับว่าเป็นเมตตาธรรมอันยิ่งใหญ่ กว้างไกลยิ่งนัก เหลือจะพรรณาคุณได้ และยิ่งทำให้หวนคิดถึงปฏิธานของท่านเมื่ออดีตก่อนจะได้นามว่า " หลวงพ่อภาวนาพุทโธ " พ่อพระผู้เป็นเทพเจ้าผู้มีเมตตาอันเปี่ยมล้นนี้ และยังได้ชื่อว่าเป็นพระนักเทศน์ นักเผยแพร่สอนธรรมเพื่อปลดทุกข์ของผู้มีทุกข์ให้สิ้นไป หลวงพ่อได้เล่าไว้ตอนหนึ่งว่า

เมื่อครั้งที่หลวงพ่อจำพรรษาอยู่วัดโพธิ์ทอง แขวงบางมด เขตราษฎร์บูรณะ กรุงเทพฯ จะเป็นวันเดือนปี ใดนั้นผู้เขียนจำไม่ได้แน่ชัด เรื่องมีอยู่ว่า วันหนึ่งหลวงพ่อถูกนิมนต์ไปงานศพเพื่อสวดพระอภิธรรม ซึ่งงานศพนั้นก็ได้ตั้งบำเพ็ญอยู่ในวัดนั้นเอง และงานศพนี้ก็ไม่แตกต่างไปจากงานศพอื่นๆ เท่าใดนัก เมื่อได้เวลาเริ่มพิธี แขก ญาติพี่น้องมาพร้อมเพรียงกันอย่างพร้อมหน้า พระสงฆ์ขึ้นอาสนะสงฆ์ หมู่มวลญาติต่างจุดธูปบอกดวงวิญญาณผู้ล่วงลับไปให้รู้ และได้รับศีลฟังธรรมกันตามธรรมเนียมประเพณีอย่างไทยๆ ผู้ยังไม่เข้าถึงแก่นแท้แห่งศาสนากันเท่าไหร่ พระให้ศีลก็รับกันไป อย่างนั้นแหละ บางคนพอพระให้ศีลจบ กลับยกแก้วเหล้ากระดกเข้าปากเลย ทำเหมือนกับว่าตั้งแต่เกิดมาไม่เคยดื่มเลย ซึ่งไม่เกรงกลัวต่อคำว่าบาปกรรมเอาเสียเลยนี่ หรือขณะที่พระสวดพระอภิธรรม โยมก็นั่งประนมมือขาไขว่ห้างอยู่บนเก้าอี้ คุยกันแข่งกับเสียงพระสวดเสียให้แซด พระสวดจบถวายดอกไม้-ธูปเทียน รับพรตามธรรมเนียมก็เสร็จพิธีกัน แล้วก็แยกย้ายกันไป เข้าทำนองที่ว่าปากว่าตาขยิบ ไม่ผิดเลยทีเดียว

แต่บางงานก็ไม่แตกต่างจากงานกินเลี้ยงมากนัก และเท่าที่เคยได้ไปสัมผัสพบเห็น

มากับงานศพบางงาน ก็คือ การสังสรรค์เหมือนกับงานกินเลี้ยงดี ๆ นี่เอง มีการกินเสพสุรา เล่นการพนันให้สนุกสนานว่ากันไป บางครั้งการที่ได้สูญเสียชีวิตผู้มีพระคุณไป นับว่าเป็นการสูญเสียที่ยิ่งใหญ่แล้วและมันเหมือนกับว่าขาดที่พึ่งไปและหมดกำลังใจก็พออยู่แล้ว แต่ยังต้องกลับมาเสียทรัพย์สินสิ้นเงินทองไปก็มี หรือจะเป็นเหมือนว่าดีใจอย่างที่จะหาประมาณมิได้กับการตายจากไปของพ่อแม่หรือญาติพี่น้องอะไรอยู่ทำนองนั้น หรือบางครั้งบางครอบครัว พ่อแม่เสียชีวิตไปยังไม่ทันจะยกร่างลงโลงเลย หรือยังไม่ทันได้เผาผีเลย ลูกหลานก็เกิดการแก่งแย่งหักหาญกันเพื่อชิงแบ่งปันเอาทรัพย์มรดกเสียแล้วก็มี เหมือนว่ามิใช่ญาติ มิใช่เชื้อหน่อเนื้อเดียวกัน ถึงกับขั้นฆ่ากันตายก็มี เช่น พี่ฆ่าน้อง น้องฆ่าพี่ เพื่อชิงเอาทรัพย์สินมรดก คิดดูแล้วก็น่าหดหู่อาดูรดวงใจน้อย ๆ นี้จังเลย

ซึ่งแทนที่จะมีจิตสำนึกนึกถึงพระคุณของท่าน พากันบำเพ็ญทานแผ่บุญกุศลให้ท่านได้พบสุคติ ได้เกิดในโลกสวรรค์ จะช่วยกันรักษามรดกพ่อแม่ให้คงอยู่ตราบนานเท่านาน แต่กลับมาคิดอิจฉาริษยากลัวว่าคนนั้นจะได้มากคนนี้จะได้น้อย ต้องคอยคิดแต่ช่วงชิง ถูกวิญญาณแห่งความโลภ โกรธ หลง เข้าแทรกสิงหัวใจไปก็มี เลยกลายเป็นศึกชิงมรดกเลือด

ในเย็นวันนั้น ในพิธีงานศพนี้ เมื่อพระสงฆ์และญาติพี่น้องมาพร้อมเพรียงพร้อมหน้ากันแล้ว ก่อนจะทำพิธีสวดพระอภิธรรม ทางมักกะทายกได้กล่าวเตือนให้ญาติพี่น้องทุกคนตั้งใจรับศีล ทำให้เสียงแห่งการสนทนาอยู่นั้นลดลงบ้างเกือบจะค่อนข้างเงียบ เสียงมักกะทายกวัดได้กล่าวย้ำอีกว่า

″ ขอให้ทุกท่านได้ตั้งใจกล่าวนะโม และอาราธนาศีล เพื่อจะได้รับศีลด้วยกันนะครับ ″ พูดจบมักกะทายกวัดก็ได้กล่าวขึ้นเป็นต้นเสียงนำว่า

″ นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ ″ ว่าจนครบ ๓ จบ ก็ได้นำกล่าวคำอาราธนาศีล ๕ พระสงฆ์จำนวน ๔ รูป ซึ่งอยู่บนอาสนะ องค์ที่เป็นหัวหน้าได้จับตาลปัตรขึ้น ได้กล่าวให้ศีล ๕ ตามธรรมเนียมนิยมที่เคยปฏิบัติมา เมื่อพระสงฆ์ให้ศีลจบก็เข้าสู่ภาคการสวดพระอภิธรรม ตามที่ได้ยินได้ฟังกันมาอีกนั่นแหละ แม้จะฟังได้แต่ไม่ค่อยจะรู้เรื่องรู้ราวดอกว่า พระสวดอยู่นั้นมีความหมายใจความว่าเป็นอย่างไร ก็รู้อยู่เพียงว่าพระสวดกุศลาธัมมา ส่วนเนื้อหาสาระที่เกินไปกว่านี้ว่าอย่างไรฉันไม่รู้ พระท่านพาจบก็จบตามมันก็เท่านั้นเอง จะว่าไปแล้วจะไปโทษแต่ญาติโยมฝ่ายเดียวก็จะยังไงอยู่ เหตุผลอีกอย่างหนึ่งต้องเริ่มต้นที่พระสงฆ์ผู้ทำหน้าที่สืบสารและสืบต่อคำสอนของพระพุทธองค์ด้วย ที่ขาดความสนใจ และไม่ค่อยที่จะคิดหาวิธีการสอนให้ญาติโยมได้รู้ได้เข้าใจให้ลึกซึ้งกว่านี้ สรุปจบก็

ก็ไม่รู้จะไปว่าใครผิดใครถูก ขอบทพิสูจน์นี้ให้เป็นกฎแห่งวัฏฏะต่อไป

ในขณะที่พระกำลังสวดพระอภิธรรม อยู่ในบทที่ว่า สังคโห... อสังคโห... ฯ ของจบที่ ๒ อยู่นั้น เหตุการณ์ที่ไม่น่าคาดคิดว่าจะเกิดขึ้น ทำให้แขกเหลือ ญาติพี่น้องผู้มาร่วมงานต่างพากันตกตะลึง เมื่อพี่น้องผู้เป็นสายเลือดเดียวกันเกิดทะเลาะวิวาทกันถึงขั้นรุนแรง นั่นก็คือว่าขณะที่พระสงฆ์กำลังสวดพระอภิธรรมอยู่ ลูกชายผู้พี่ของผู้ตายไม่ทราบว่าไปกินเหล้าเมายามาแต่ไหน อยู่ๆ ก็เดินพรวดพราดเข้าไปชี้หน้าด่าน้องชาย ซึ่งกำลังนั่งฟังพระสวดอภิธรรมอยู่

สาเหตุสืบเนื่องมาจากผู้พี่มีความเสียใจ ที่พ่อคือผู้ตายได้แบ่งทรัพย์สินอันเป็นมรดกให้ไม่เสมอกัน เลยทำให้เสียใจคิดว่าพ่อลำเอียงรักลูกไม่เท่ากัน หรือคงคิดว่ากลัวน้องชายจะไม่แบ่งสมบัติในส่วนที่พ่อได้ฝากไว้ให้ลูกชายผู้น้องเป็นผู้ดูแล อำนาจของความโลภครอบงำจิต เลยทำให้คิดมากจนเกิดความหวาดระแวง พี่น้องต้องทะเลาะมาเข่นฆ่ากันเพราะหลงในทรัพย์สินสมบัติ

น้องชายเห็นพี่ตัวเองอยู่ในอาการเมาอย่างหนัก ทั้งใช้วาจาดุด่าไปต่าง ๆนานาว่า ” ทำดีเพื่อหวังจะฮุบสมบัติแต่ผู้เดียว เหมือนจะประนามด่า ประจานให้แขกญาติพี่น้อง ผู้มาร่วมงานได้รู้ น้องชายหรือยังใจดีเห็นพี่ตัวเองอยู่ในความมึนเมา จึงลุกขึ้นไปห้าม ขอให้หยุดสงบสติอารมณ์ เสร็จงานเสร็จพิธีนี้เสียก่อนค่อยคุยกัน เรื่องแค่นี้ตกลงกันได้ เราก็พี่น้องกัน ”

อันคนเมายิ่งห้ามเหมือนยิ่งยุ พูดดีเอาใจเหมือนชวนให้ทะเลาะ พี่ชายเห็นน้องชายลุกขึ้นมาปลอบใจ พูดดีด้วยก็ไม่ฟังเสียง กลับวิ่งเข้ามาทำร้าย ชกต่อยทั้งเตะถีบ ตบหน้าด่าประนามต่อหน้าเพื่อนฝูง ทั้งแขกผู้มาร่วมงาน ให้รับความอับอาย เจ็บกายยังไม่พอยังทำให้เจ็บใจอีกที่ถูกพี่ชายทำร้ายทั้งเตะทั้งถีบ ทั้งด่าว่า กูอย่างนั้นมึงอย่างนี้ หาความดีไม่มีเลย สุดท้ายของที่สุดแห่งความเจ็บปวด กลายเป็นพลังแห่งความโกรธ น้องชายผู้ถูกทำร้ายเดือดดาลเป็นโทสะ ฮึดสู้บ้าง มือคว้าได้เก้าอี้เหล็กแล้วฟาดเปรี้ยง... ลงไปที่ศีรษะพี่ชายขี้เมาถึงกลับล้มกลิ้งฟุบสลบ เลือดที่ศีรษะไหลทะลักออกทั้งทางปากและจมูก และได้สิ้นใจตายลงในบัดดลนั้นเอง

พระสงฆ์ที่สวดอภิธรรมได้หยุดสวด แขกเหลือญาติพี่น้อง ที่มาร่วมในงานศพหายจากอาการตกตะลึง แต่ยังมีความสะเทือนใจอยู่ พิธีสวดพระอภิธรรมยังไม่ครบ ๔ จบจำเป็นต้องหยุด และญาติพี่น้องได้ร่วมกันทำพิธีถวายดอกไม้ ธูปเทียน กับพระสงฆ์ที่มาสวด

อภิธรรม

เหตุการณ์นี้นอกจากทำให้ญาติพี่น้องที่มาร่วมในงานนี้ มีความสะเทือนใจแล้ว ยังทำให้พระสงฆ์ที่มาร่วมงานได้เกิดความสังเวชใจอยู่เป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะพระสงฆ์รูปหนึ่ง ซึ่งมีพระคุณหลวงพ่ออยู่ในพิธีและอยู่ในเหตุการณ์นั้นด้วย ทำให้ท่านเกิดความหดหู่ มีความสลดใจอยู่เป็นอย่างมากที่พี่น้องต้องมาเข่นฆ่ากัน เพราะสมบัติภายนอกอันเป็นสิ่งเพียงสมมติ แต่ก็ทำให้ชีวิตของคนต้องจบลง เพราะถูกความโลภ หลงยึดติดว่าเป็นของตัวตน หลวงพ่อเองก็ได้แต่แผ่เมตตาช่วยเหลือให้ทางจิตเท่านั้น

เมื่อเสร็จพิธีถวายผ้าบังสุกุล ญาติพี่น้องผู้มาร่วมงานได้ถวายดอกไม้ธูปเทียนแล้ว พระสงฆ์ได้ให้ศีลให้พรตามธรรมเนียมประเพณี ญาติพี่น้องบางคนก็แยกย้ายกลับบ้าน บางคนก็อยู่เป็นเพื่อนที่งานศพ หลวงพ่อเองในขณะนี้ได้ประคองอารมณ์จิตที่ยังหดหู่สลดใจอยู่ ได้กราบลาพระพุทธรูป พระประทานที่อยู่บนโต๊ะหมู่ ได้เดินไปยืนสงบจิต แผ่เมตตาหน้าโรงศพ พร้อมกับนำปัจจัยในซองมูลค่า ๒๐ บาท ที่เจ้าภาพถวายให้ไปอธิษฐานจิต ใส่ตู้ทำบุญเป็นค่าน้ำค่าไฟ แต่ในขณะที่ยืนอธิษฐานจิตเอาปัจจัยใส่ตู้นั้น จิตกำหนดรู้ถึงทุกข์ที่ทำให้หลงยึดติด ถือว่าสมบัติภายนอกนี้เป็นของตัวตนแล้ว จิตอีกช่วงหนึ่งได้ฟุ้งเป็นแสงสว่างปรากฏอยู่ในความรู้สึกแห่งหัวใจว่า

ต่อไปนี้ข้าพเจ้าจะขอปฏิญาณตนว่า จะขอเป็นทาสรับใช้พระพุทธเจ้า จะขอยึดเอาความบริสุทธิ์ แห่งพระธรรมและพระสงฆ์ มาเป็นที่พึ่งทางใจ จะไม่ขอตกเป็นทาสกิเลสตัณหาอุปทานอีกต่อไป จะไม่ขอเป็นทาสแห่งทรัพย์สมบัติวัตถุสิ่งของภายนอก จะขอปฏิญาณตนว่า จะทำหน้าที่สืบทอดพระธรรมคำสอนทุกดวงจิตวิญญาณ ให้สะอาดว่างต่อพระธรรม เพื่อไม่ให้ตกเป็นทาสของความโลภ โกรธ หลง อีกต่อไป

เมื่ออธิษฐานจิตเพ่งเห็นความสงบในพระธรรม กับทั้งปฏิญาณตนว่า ขอเป็นทาสรับใช้พุทธศาสนา ยกจิตให้สูงสู่ทางมรรค ผล นิพพาน ทั้งเพ่งจิตแผ่เมตตา ให้วิญญาณสองพ่อลูกแล้ว หลวงพ่อได้กลับไปที่พระอุโบสถ ซึ่งตอนนั้นหลวงพ่อได้พักอยู่ในโบสถ์ โดยอาศัยหลังฐานพระประธานในโบสถ์เป็นที่จำวัด พอย่างก้าวเข้าสู่ประตูโบสถ์ จิตเกิดความอิ่มปิติอยู่ในใจ หลวงพ่อจึงได้จุดธูปเทียนบูชาต่อพระประธานในโบสถ์ กำหนดจิตทำสมาธิก่อนนอน ทั้งกรวดน้ำอุทิศแผ่บุญให้จิตวิญญาณแห่งองค์เทพเทวดา ได้มาอนุโมทนาบุญในครั้งนี้ด้วยเทอญ

และนี้เป็นเกร็ดธรรมประวัติ ที่เกิดจากประสบการณ์ ที่หลวงพ่อได้ประสพมา

จึงขอนำมาเล่าเพื่อเป็นเกร็ดธรรม เป็นคติธรรมให้กับผู้อ่านได้พิจารณา ถึงความหลงเป็นทาสกิเลสในสมบัติ หลงจนขาดสติจนเกิดเหตุต้องถึงจุดอวสานของชีวิต

๒๕.

หลงทางดีกว่าหลงกิเลส

ย้อนกลับสู่เส้นทางธุดงค์ เส้นทางแห่งความทรงจำของทุกคนที่ได้ผ่านการเดินธุดงค์ ถือว่าเป็นเส้นทางแห่งความทรงจำที่ฝังใจยากที่จะลืมได้ง่าย เพราะมันเป็นครั้งหนึ่งของชีวิต ทำให้ได้รับรสชาติของความร้อน เย็น หนาว หิว เจ็บ ปวด เหน็ดเหนื่อยมาแทบทุกคน โดยเฉพาะนักธุดงค์ผู้ได้ผ่านการปฏิบัติวิชานี้มาแล้ว คงจะรู้ซึ้งแก่ใจดี

เมื่อหลวงพ่อได้เดินข้ามสะพานไม้ไผ่ข้ามคลองน้ำ ก็เดินเวียนลัดเลาะตามทางเท้าขึ้นไปถึงเถียงนาน้อยหลังหนึ่ง ซึ่งอยู่กลางทุ่งนาเชิงตีนเขา มีฝูงวัวอยู่หลายสิบตัวอยู่ในคอก มีวัวตัวผู้ ใหญ่กว่าเพื่อนตัวหนึ่ง คงจะเป็นจ่าฝูง พอมันได้กลิ่นว่ามีคนแปลกหน้าเดินผ่าน มันจึงหันหน้ามามอง พร้อมกับทำเสียงหายใจดัง หึ้ด... ฮาด... หึ้ด... ฮาดใส่ เหมือนว่าจะบอกให้บริวารของมันรู้ตัวว่า " มีคนแปลกหน้าเดินผ่านมานะ " หรืออะไรทำนองนั้นแหละ เลยทำให้ฝูงบริวารของมัน ที่บางตัวกำลังนอนสงบอยู่ กลับพากันลุกยืน บางตัวก็มีท่าทางวอกแว๊ก... และพากันหันหน้ามองมาทางเดียวกันหมดเลย บางตัวก็ส่งเสียงร้องมอ... มอ... มันจะร้องทักทายถามข่าวหรือเปล่าก็มิอาจจะเดาใจมันได้ หรือว่ามันจะร้องบอกให้เพื่อน ๆของมันเตรียมตัวลุย... ก็ไม่รู้ หลวงพ่อเห็นว่า วัวมันร้องมอ... มอ... อยู่ จึงพูดเชิงตลกเล่นกับพวกมันว่า...

" เฮ้ย... ไม่ต้องตกใจดอก ข้าพเจ้ามาดี จะเดินธุดงค์ไปข้างหน้าโน่น... ! ไม่ได้มาอย่างผู้ร้ายดอกน่ะ " พูดจบก็หันมาทางผู้เขียนว่า

" เกิดว่า ฝูงวัวมันยกขบวนมาไล่, เราจะทำอย่างไรหรือ? มันเคยมีประวัติอยู่มิใช่หรือ เรื่องวัว ควาย ไล่ขวิดพระ "

" ก็เคยมีอยู่ครับ...หลวงพ่อ " ผู้เขียนได้กล่าวตอบหลวงพ่อ

" ถ้ามันไล่จริง ๆ จะไม่แย่หรือเรา, ตัวใครตัวมันน่ะ " หลวงพ่อพูดด้วยเสียงหัวเราะ ทั้งที่ยังเดินมองฝูงวัวอยู่

″ คงไม่หรอกครับ...หลวงพ่อ ถ้ามันจะไล่จริง ๆ มันคงจะไม่ยืนดูอย่างนี้หรอก ″ ลูกศิษย์ผู้เดินตามได้กล่าวตอบ แต่ในใจก็คิดเตรียมแก้ไขสถานการณ์อยู่แล้ว เกิดว่า ถ้าฝูงวัวยกขบวนมา จะหาที่หลบภัยอย่างไรดี แต่พวกมันก็พากันยืนมองดูเฉย ๆ

เดินผ่านฝูงวัวไป เข้าสู่เชิงตีนดอย จวนจะเข้าป่าเขา ตะวันก็ลงต่ำอยู่เรื่อย ๆ ล่องลอยทางสัญจร ก็เริ่มลบเลือนจางหายไป ดินแดงที่มองเห็นแต่เมื่ออยู่เบื้องล่างว่าเป็นทางรถยนต์ ก็กลับกลายเป็นทางเกวียน มองขึ้นไปทางข้างหน้า พบแต่ป่าทึบยอดเขาสูงชันขึ้นไปอีก ยิ่งทางเท้าที่เดินมาก็ลบเลือนหายไป หลวงพ่อจึงหันมาพูดด้วยว่า

″ ไหนว่าเป็นทางรถ แต่ทำไมเป็นทางเกวียนเสียล่ะ ″

″ ไม่ทราบเหมือนกันครับ หลวงพ่อ ″ ผู้เขียนตอบแบบซื่อ ๆ

″ จะไปถึงที่พักหรือเปล่าหนอ... ! วันนี้ ″ หลวงพ่อกล่าวเชิงตำหนิผู้เขียน

″ มีทางลัดจริงหรือเปล่า มหาเลียง ″ หลวงพ่อย้อนถามอีก

″ ก็เข้าใจว่ามาถูกทางอยู่นะครับ หลวงพ่อ แต่ทำไมหาทางลัดไปไม่เจอ ″

พูดด้วยเดินไปด้วยกับหลวงพ่อ ก็เข้าสู่ป่าหวังจะหาเส้นทางเดินลัดขึ้นเขาไปหาถนนใหญ่ ปีนดอยได้สองลูก ป่ายิ่งรกหนาทึบเข้าไปเรื่อย ๆ หลวงพ่อจึงว่า

″ ถ้าจะไม่ได้เรื่องละมั่งนี่ ได้กินข้าวลิงแน่ ๆ เพราะหลงเชื่อลูกศิษย์ ″

″ เข้าใจว่าทางรถคงจะอยู่สูงกว่านี้ครับ หลวงพ่อ ″ พูดเดาไปอย่างนั้นเอง

″ ไหนลองตะโกนเรียกโยมธุดงค์ดูซิ ″ หลวงพ่อบอกให้ผู้เขียนตะโกนเรียกโยมธุดงค์ เผื่อมีเสียงโยมธุดงค์ที่เดินอยู่ข้างบน ได้ตอบรับบ้าง

ตะโกนร้องเรียกโยมธุดงค์ว่า... ″ วู้ว... โยมธุดงค์ ″

มือป้องปากตะโกนร้องอยู่ ๒-๓ ครั้ง ไม่มีเสียงใดตอบคืนเลย เงียบกริบ จะมีบ้างก็เสียงนกเท่านั้น

″ ทำไงดีนี่ ตายแน่แล้ววันนี้ หาทางไปไม่ได้ ต้องกินข้าวลิงแน่ ๆ ″ เสียงหลวงพ่อแกล้งพูดแซวกับผู้เขียน

เดินวนอยู่ในป่า หาทางที่จะไป เพราะความไม่คุ้นเคยกับการเดินป่า จึงทำให้ไม่รู้จะเดินลัดเลาะไปทางไหน พงหญ้ารกหนาทึบ ยากที่จะแหวกเดินผ่าไปได้ หลวงพ่อเห็นว่าถ้าจะลำบากเสียแล้วที่เดินต่อไป จึงพูดกับผู้เขียน อย่างเน้นน้ำเสียงหนัก ๆ ว่า

″ ไปไม่ได้แล้วล่ะมั่ง ″

ผู้เขียนหยุดยืน มองหาทางที่จะไปต่อให้ได้ ยังไม่ยอมแพ้ แหงนหน้ามองท้องฟ้า

พบแต่ยอดไม้ปกคุ้มศีรษะ และแกว่งไขวด้วยแรงลม กู่ปากร้องตะโกน หวังจะให้มีเสียงร้องตอบรับ ก็เงียบ...

" เดินกลับไปตั้งหลักใหม่ที่จุดเดิมดีกว่ามั่ง... หลวงพ่อว่า... อย่าฝืนเลย เดี๋ยวมันจะหลงเข้าป่าลึกไปมากกว่านี้อีก " หลวงพ่อบอกให้ผู้เขียนเข้าใจว่า อย่าทุรังเดินต่อไปเลย มีแต่จะทำให้หลงป่าลึกไปเสียอีก ทั้งเสียเวลาและเหน็ดเหนื่อยเปล่า ๆ

แล้วหลวงพ่อก็หันหลังกลับ เดินลงทางเดิมที่ขึ้นมาพร้อมกับพูดว่า...

" หลงทางในป่า ดีกว่าหลงกิเลสในเมือง "

หลงทางในป่า เสียเวลาก็จริง แต่ได้ธรรม ได้พบธรรมชาติของป่า ที่ยังให้ความสงบเย็นอยู่บ้าง ชื่อว่า หลงเพียงอาการทางกาย แต่ใจไม่หลงตาม แต่หากหลงกิเลสในเมือง หลงในสิ่งที่ยั่วยวนจิตใจให้หลุ่มหลง เป็นกามารมณ์ เช่นว่า หลงรูป เสียง กลิ่น รส ที่ชวนใจให้อยากอยู่ อยากกิน อยากมี อยากเป็น อยากได้ ชื่อว่าหลงตามกิเลส ซึ่งจะทำให้ชีวิตมีเรื่อง เดือดร้อนได้ในภายหลัง

เดินลงเขาย้อนกลับตามทางเดิม ถึงคลองน้ำไหลใสเย็น แต่ไม่เห็นตัวปลาเที่ยวแหวกว่ายปทุมา เหมือนอย่างที่ท่านสุนทรภู่ กวีเอกแห่งโลก ได้กล่าวเอาไว้ดอกนะ แลมองธารน้ำใสเลยทำให้หวนคิดถึงความตั้งใจแต่แรก ๆ ที่ว่า หลวงพ่อมีเจตนาว่าอยากจะสรงน้ำให้ชุ่มชื่นกาย เย็นใจ หรือว่าเจตนานี้ไม่บรรลุถึง พระภูมิเจ้าที่ แม่พระธรณี และพระแม่คงคา จึงดลใจให้ย้อนรอยกลับมาเพื่อให้ผู้มีศีลได้ลงสรงน้ำตามเจตนาถึงตรงนี้หลวงพ่อจึงได้เอ่ยขึ้นว่า

" น้ำใสสะอาดดีนี่ อาบน้ำเสียก่อนนะ "

" ครับ... ดีครับหลวงพ่อ " ผู้เขียนรีบตอบรับ

" เมื่อได้เดินย้อนกลับมา ก็แสดงว่าวิญญาณเจ้าที่ อยากให้อาบน้ำแผ่เมตตาให้จะได้บุญกับเราด้วย "

หลวงพ่อได้ปรารภถึงวิญญาณแห่งแม่น้ำคงคา ที่อาศัยอยู่ในลำธารนั้น อยากได้บุญด้วย จึงเหนี่ยวรั้งให้เดินย้อนกลับมาสรงน้ำ ตามที่มีเจตนาตั้งแต่แรก

" หลวงพ่อว่าจะอาบแต่แรก แต่ไม่อาบ เขาจึงดลใจให้กลับมาอาบน่ะครับ " ผู้เขียนได้เสริมต่ออีก

" ถ้างั้น... ก็อาบตรงนี้แหละ ดูน้ำจะลึกดี " หลวงพ่อเห็นท่าน้ำลึกจึงหยุดอาบน้ำ

วางสัมภาระลง หลวงพ่อได้เปลี่ยนผ้า ลงสรงน้ำที่ลำธารนั้น อย่างเย็นกายสบายใจ

" อ้าว..! ไม่อาบด้วยหรือ "

หลวงพ่อเอ่ยถามผู้เขียนที่กำลังสลัดฝุ่นผ้าทำความสะอาดสบงและจีวรหลวงพ่ออยู่

" ไม่... ครับ หลวงพ่อ... ยังไม่อาบ รอให้ครบ ๗ วันก่อนจึงจะอาบครับ "

" ไม่เหนียวตัวหรือ แต่ทนได้ถือว่าเก่งนะ " หลวงพ่อพูดให้กำลังใจ

หลวงพ่อได้ลงแช่น้ำใสเย็น เอามือหวิดน้ำอาบกลางลำธาร เห็นว่าไม่สะดวกเท่าไหร่ แต่ไม่รู้จะหาเอาขันตักน้ำได้ที่ไหน นึกเห็นแต่ฝาบาตรอยู่ในย่าม เลยเปิดถุงย่ามหยิบเอาฝาบาตรยื่นถวายให้หลวงพ่อได้ตักน้ำอาบได้สะดวกขึ้น

" เออ ! เข้าท่าดีนี่ " หลวงพ่อพูดพร้อมรับไปตักน้ำสรงอาบ

สรงน้ำเสร็จเตรียมเดินทางต่อ แหงนหน้ามองยอดเขาสูงอยู่เบื้องหน้าที่จะไป มองหาจุดสังเกตว่า บนสันดอยภูเขา ๒-๓ ลูก ที่สลับซับซ้อนติดกันอยู่นั้นว่าจะมีเส้นทางรถหรือจะมีรถวิ่งผ่านให้ดูรู้ว่ามีทางรถอยู่หรือไม่ แล้วสักพักหนึ่งก็ได้ยินเสียง แอ๋น...ๆๆ วิ่งอยู่บนกลางดอยภูเขาอีกลูกหนึ่ง นับจากภูเขาที่เดินหลงไปลงมาก็เป็นลูกที่ ๓ แม้ว่าจากจุดเบื้องล่างที่เดินอยู่จะไกลจากยอดเขาที่รถมอเตอร์ไซด์วิ่งอยู่ก็ตาม แต่เสียงรถที่ตะบึงแล่นใช้แรงวิ่งขึ้นเขาก็ใช้แรงและเสียงดังพอให้ได้ยิน

" เอ๊ะ ! นั่นใช่เสียงรถหรือเปล่า " หลวงพ่อซึ่งเดินนำหน้าได้หยุดมองหาต้นเสียงรถที่วิ่งอยู่บนดอยนั้น

แล้วก็มองเห็นรถมอเตอร์ไซด์วิ่งอยู่บนดอยตามสันเขา เลี้ยวโค้งตามถนนที่คดโค้งตามเชิงเขา เมื่อมองเห็นรถวิ่งอยู่บนดอยภูเขา จิตใจที่กังวลเป็นทุกข์อยู่ก็คลายลงไปได้ตั้งเยอะ โดยเฉพาะผู้เขียนก็รู้สึกโล่งอกไปตั้งเยอะ เห็นรถวิ่งไปก็รู้ว่าทิศทางที่จะไป ไม่มึนงงหัวใจอีกเลย มันโล่งอกเบาเหมือนว่าได้ยกภูเขาออกจากอกนั่นแหละครับท่าน !

" รู้ทางที่จะไปแล้ว เราก็ไม่ต้องไปตั้งหลักที่จุดเดิมอีกแล้ว เดินลัดไปทางนี้ก็ได้นี่ " หลวงพ่อออกความเห็น พร้อมชี้มือไปทางที่จะเดินปีนดอยขึ้นเขาไป

" คงได้มั้งครับ หลวงพ่อ " ผู้เขียนพูดแบบแบ่งรับแบ่งสู้

" ไปทางลัดดีกว่า หลวงพ่อพาไปไม่ต้องกลัวว่าจะหลง และไม่ต้องเสียเวลาเหมือนเรานำหลวงพ่อดอกน่ะ " พูดจบก็หัวเราะอย่างสบายใจ และไม่ต้องเสียเวลาที่จะไปตั้งหลักใหม่อีกด้วย

เดินลัดข้ามทุ่งนาฝ่าพงหญ้าป่าหนามไปสู่เบื้องหน้า คือ ยอดเขาภูดอย ตะวันก็คล้อยต่ำลงทุกที แต่หนทางที่จะไปซิ ยังไม่ครึ่งเลย เดินลุยป่าตามริมรั้วสวนร้างบ่ายหน้าไป

เรี่ยวแรงที่อดออมไว้ตอนหยุดพักอาบน้ำ ก็เริ่มอ่อนลง จากที่หายใจทางจมูก ก็เปลี่ยนมาทางหายใจทางปากแทน จะนั่งพักหรือก็เกรงว่าจะมืดค่ำ ยิ่งจะลำบากมากกว่านี้ เพราะไม่มีไฟฉายติดตัวเลย

" ใกล้ถึงทางรถหรือยังนี่ " หลวงพ่อถาม

" ยังครับหลวงพ่อ ยังอีกไกลอยู่ครับ "

" เราเดินลัดมาถูกทางหรือเปล่า มิใช่หลงไปทางเดิมน่ะ "

" ถูกครับหลวงพ่อ ไม่หลงหลอกครับคราวนี้ "

" ถ้าหลงอีกคราวนี้ล่ะ แย่เลยนะพวกเรา "

" คงไม่หลงหรอกครับ หลวงพ่อ เดินมาถูกทางอยู่ครับ "

" มองดูเหมือนใกล้ ๆ น่ะ แต่เวลาเดินมาซิ ทำไมมันไกลเหลือเกินน่ะ "

" เพราะเราไม่เคยเดินอย่างนี้มาก่อนมั้งครับ หลวงพ่อ "

" ไม่เหมือนพวกชาวเขาน่ะ ขนาดมีของบรรทุกอยู่บนหลัง ยังแบกเดินขึ้นเขาได้สบายเลย เราเดินไม่ได้แบกไม่ได้หามอะไร ก็แทบแย่แล้ว "

เดินตามรอยทางเท้าไป ก็เริ่มจางหายอีก แต่เหลือเป็นรอยเท้าของฝูงวัว-ควายแทน " โถมแรงสู้อีก

" โหมแรงสู้อีกสักอึดใจหนึ่งก่อนน่ะ ถ้าไม่ไหวจริง ๆ จึงพักกลางดอยนี่ "

หลวงพ่อบอกให้รู้พร้อมกับเดินกุยทางนำขึ้นไป

เลี้ยวซ้ายวนขวาก้มหัวมุดตามช่องป่าไม้ มือแหวกกิ่งไม้หนาม พอเดินผ่านไปได้ถึงจุดสุดยอดดอย ก็พบถนนใหญ่ทางรถยนต์ จึงเดินสบายบ้างนิดหน่อย แต่ยังใช้แรงโถมเดินขึ้นดอยชันขึ้นไปเรื่อย ๆ

" ป่านนี้ไอ้ปิติมันคงหันหน้าหันหลังหาหลวงพ่อแล้ว "

ผู้เขียนพูดแทรกขึ้นขัดจังหวะในขณะที่เดินเงียบ ๆ

" ดัดสันดานมัน ต่อไปมันจะไม่กล้าทิ้งหลวงพ่อ "

" มันคงไปไกลแล้วล่ะครับ ป่านนี้ "

พูดยังไม่จบคำดี ในระหว่างที่เดินอยู่

" หยุด... ๆ ๆ ๆ ฟังเสียงอะไร "

หลวงพ่อบอกให้ผู้เขียนสงบเสียงคุย เพื่อฟังเสียงที่ดังมาแต่เบื้องหน้านั้น

" ใช่เสียงกระดิ่งของไอ้ปิติหรือเปล่า ฟังดูซิ "

ต่างคนต่างหยุด หลวงพ่อยืนถือไม้เท้ามังกร เอียงหูฟังเสียงที่แว่วดังลงมาแต่เนินดอยเบื้องหน้า ซึ่งเป็นมุมโค้งลงดอยมา แล้วสักพักหนึ่งไอ้ปิติมันก็โผล่หน้ามา แลเห็นหลวงพ่อ มันวิ่งลิ้นห้อย ร้องคราง อื๊ด... อื๊ด... เข้ามาหา

″ เฮ้ย... ปิติ... ! ไปไหนมา มามะมาหาหลวงพ่อ ″ หลวงพ่อร้องเรียกมันให้เข้ามาหา พร้อมยื่นมือไปจะแตะที่หัวมัน แต่มันก็ยกขาหน้าขึ้นมาแตะมือหลวงพ่อ

″ อื่อ... ๆ ๆ สวัสดี ″ หลวงพ่อพูดทักทายตอบรับเป็นญาติดีกับมัน

ก้มหน้าทักทายกับหมา เงยหน้าขึ้นก็เจอโยมที่เดินตามหลังไอ้ปิติลงมาอย่างเงียบ ๆ ซึ่งเป็นโยมลูกศิษย์สายบุญที่ตามไปสมทบที่หลัง

″ อ้าว... เฮ้ย... นึกว่าใคร ลูกเองหรือ แม้นึกว่าเป็นผู้ร้ายมาดักปล้นพระ ″

พูดจบก็หัวเราะอย่างสบายใจกันทั้งสองฝ่าย

″ ไอ้ปิติมันมากับลูกหรือ ″ หลวงพ่อทักทาย

″ ค่ะ ″

″ ลูกเรียกมันมา หรือว่ามันมาเอง ″

″ มันมาเองค่ะ ″

″ ลูกไปเจอมันที่ไหนหรือ ″

″ ตรงที่ผู้ว่ามารอหลวงพ่อ ลูกเห็นมันเดินไปดมคนนั้นดมคนนี้ แล้วมันก็เดินวิ่งลงมา ลูกเลยคิดว่า หลวงพ่อต้องอยู่ทางนี้แน่ เลยเดินตามมันลงมาค่ะ ″

″ นี่แสดงว่า เอาหมานำทาง ใช้ได้ ต่อไปห้ามโกรธ ห้ามโมโหกับใครนะ เมื่อเราสร้างความเป็นมิตรกับสัตว์ได้ เราก็ต้องสร้างความดีกับมนุษย์ได้ และพยายามทำให้มันสูงยิ่ง ๆ ขึ้น เข้าใจมั้ยลูก ″

″ ค่ะ เข้าใจค่ะ หลวงพ่อ ″

″ คณะของท่านผู้ว่ามากันกี่คน ″

″ ประมาณ ๕ หรือ ๗ นี่แหละค่ะ ″

″ แล้วมีสิ่งของอะไรบ้างมั้ย ″

″ มีข้าวสาร ๓ กระสอบ กับที่เป็นถุงอีก ๑๙ ถุง มีน้ำดื่มและอาหารแห้ง ″

″ ไม่ทราบว่ามีพระคอยต้อนรับท่านผู้ว่าฯ อยู่บ้างไหม ″

″ มีค่ะ,.... มีอาจารย์สัญญากับพระธุดงค์ประมาณสิบกว่ารูปได้ให้การต้อนรับนำกล่าวถวายทานอยู่ค่ะ ″

" ดูท่าทางท่านผู้ว่ามีความกังวลอะไรหรือเปล่า "

" ไม่ทราบค่ะ "

" ท่านรออยู่นานไหม "

" นานค่ะ รอหลวงพ่อตั้งแต่บ่ายโมงถึงบ่ายสามโมงน่ะค่ะ "

" พระสงฆ์ต้อนรับดีไหม "

" ดีค่ะ "

" พระสงฆ์ได้ให้ธรรมทานแนะนำอะไรหรือเปล่า "

" ก็เห็นท่านให้ธรรมอยู่ค่ะ แต่จะแนะนำอะไรหรือไม่นั้น ลูกไม่ทราบค่ะ "

" ท่านคงไม่คิดอะไรมากมั้งหือ "

" ไม่ทราบซิค่ะ "

" หลวงพ่อกลัวว่า ทางท่านผู้ว่าจะเข้าใจหลวงพ่อผิดน่ะ ว่าหลวงพ่อไม่ต้อนรับ อุตส่าห์ขึ้นเขามาก็ไม่ได้พบกลัวว่าจะไม่มีกำลังใจ ไม่ใช่อะไรหรอก ส่วนหลวงพ่อยังไงก็ได้ หลวงพ่อไม่ได้หวังอะไร เป็นห่วงแต่โยมว่าจะไม่เข้าใจเท่านั้นแหละ "

" ก็หลวงพ่อไปทำอะไรอยู่ล่ะค่ะ "

" หลวงพ่อหลงทาง เพราะเชื่อมหาเลียงนี่แหละ พาหลวงพ่อเดินหลงไปตั้งไกล ต้องเดินย้อนกลับมาเริ่มต้นที่เดิมใหม่ จึงเดินขึ้นมานี่แหละ "

" โอ้... ! หรือค่ะ หลวงพ่อหลงไปได้ยังไง "

" ไม่รู้ซิ... หลวงพ่อถามมหาเลียงว่ามีทางลัดไหม แล้วมหาเลียงก็พาหลวงพ่อเดินหลงไปขึ้นเขาอีกลูก เดินวนหลงอยู่กลางป่าตั้งนาน จึงต้องเดินย้อนมาที่เดิมอีก "

" หลวงพ่อหลงไปกี่คนค่ะ "

" สองคนกับมหาเลียง "

เมื่อโยมได้ฟังคำชี้แจงก็ฟังเงียบไม่ซักอีก

" กี่โมงแล้วลูกนี่ "

" สี่โมงครึ่งแล้วค่ะ "

" โน้นแนะ... ! หลวงพ่อต้องเสียเวลามากนะวันนี้ ระยะทางก็ไม่ไกล แต่ก็คงถึงที่พักค่ำเหมือนทุกวัน ว่าจะเดินสบาย ๆ แต่ยังเหนื่อยเหมือนทุกวัน "

" ท่านผู้ว่ากลับไปแล้วหรือลูก "

" กลับไปแล้วค่ะ กลับไปประมาณบ่ายสามโมง "

" ลูกน่าจะขอร้องให้ท่านอยู่รอพบหลวงพ่อก่อน "

" ก็ไม่รู้ว่า หลวงพ่ออยู่ที่ไหน และไม่รู้ว่าจะได้พบจริงหรือเปล่า "

" อ้าว... ต้องได้พบซิลูก หลวงพ่อก็ไม่ใช่คนวิเศษอะไร ที่จะต้องมาพบ แล้วไม่ได้พบ หลวงพ่อก็เป็นคนเดินดินเหมือนกันกับโยมนี่ "

พูดจบก็หัวเราะอย่างไม่มีทุกข์อะไร มีแต่ความสบายเบิกบานอยู่ในหัวใจ...

สนทนาพอรู้ความก็เดินทางต่อ ใช้แรงอึดขึ้นดอยไปได้ ๒ ดอย หลวงพ่อจึงหันมาบอกแก่โยมสายบุญผู้นั้นว่า

" ลูกเดินไปก่อนน่ะ ไม่ต้องห่วงหลวงพ่อหรอก "

แล้วโยมสายบุญก็นั่งคุกเข่า นั่งก้มกราบ ๓ ครั้ง แล้วก็เดินผ่านหน้าขึ้นไปก่อนตามที่หลวงพ่อแผ่บอกทางให้

" ท่านผู้ว่าจะคิดน้อยใจหลวงพ่อหรือเปล่า " หลวงพ่อถามเอาความคิดเห็นกับผู้เขียน

" คงไม่คิดอะไรมากดอกมั้งครับ... หลวงพ่อ เพราะอย่างน้อยก็มีพระสงฆ์ พระธุดงค์ให้การต้อนรับอยู่ "

" หลวงพ่อก็อยากจะให้เป็นอย่างนั้นอยู่เหมือนกัน แต่ความตั้งใจของผู้ว่าก็อยากจะมาพบหลวงพ่อ ก็ไม่อยากจะให้เสียความตั้งใจ เดี๋ยวจะว่าหลวงพ่อไม่ต้อนรับ "

" คงไม่คิดมากขนาดนั้นดอกมั้งครับหลวงพ่อ "

" ความจริงหลวงพ่อก็ไม่อยากให้ใครมาพบ และไม่อยากจะพบใครในขณะนี้นักหรอก เพราะกำลังบำเพ็ญรับบารมีเอาพลังกับพระสงฆ์ พระธุดงค์อยู่ "

" ผู้ว่าท่านนี้ เคยมาพบหลวงพ่อหรือยังครับ "

" ยังนะ คนนี้ยังไม่เคยพบ แต่คนก่อนนั้นเคยคุย คุยกันนานตั้งสองสามโมงน่ะกับคนก่อน "

" ทำไมหลวงพ่อจึงพูดว่าไม่อยากจะพบใครในช่วงนี้ ครับ "

" หลวงพ่อไม่อยากจะให้ชาวบ้านหนักใจกับการมาปฏิบัติธรรมของหลวงพ่อและพระสงฆ์พระธุดงค์ เพราะจะต้องคิดว่า หลวงพ่อเอาผู้หลักผู้ใหญ่ทางบ้านเมืองมาขู่บังคับให้มาเคารพให้มากราบไหว้ แม้ว่าเราจะไม่บังคับก็เหมือนการบังคับ เมื่อเจ้านายผู้ใหญ่มาชาวบ้านและผู้ใหญ่บ้านก็ต้องมาต้อนรับตามหน้าที่ คนที่ไม่เข้าใจ คิดไม่หวังดี คิดไปในทางอิจฉา จะตำหนิเอาได้ว่า เราเอาเจ้านายผู้ใหญ่มาขู่บังคับ มันจะไม่ได้ความบริสุทธิ์ใจ เหมือน

เขามาด้วยศรัทธาของเขาเอง ใครจะมานับถือไม่นับถือ เคารพไม่เคารพ ก็ถือว่าเป็นเรื่องจิตใจของเขา เราก็ทำหน้าที่ทางพระของเราไป โดยการเป็นผู้ให้ ใครรับได้ก็ถือว่า เป็นความดีเป็นบุญกรรมของเขาเอง เมื่อเขามาเคารพนับถือพระสงฆ์ เข้ามาหาเราด้วยความสมัครใจมีความเต็มใจมา เราก็จะได้ความบริสุทธิ์จากจิตเขาด้วย ต่อไปจะไม่มีการใส่ร้ายป้ายสี หรือเขาก็ไม่ตำหนิเราได้ เพราะเขามาด้วยความสมัครใจที่บริสุทธิ์ มหาเลียง ว่าจริงอย่างที่หลวงพ่อว่าไหม ″ หลวงพ่อหันมาถามถึงเหตุผลกับผู้เขียน

″ จริงครับ หลวงพ่อ ″ ผู้เขียนรู้สึกเห็นด้วยกับเหตุผลที่หลวงพ่อท่านได้กล่าวอ้างให้ฟัง

″ ความดีมิใช่จะสร้างได้ง่าย ๆ น่ะ ยิ่งจะทำให้เข้าถึงจิตของคนให้มายอมรับได้ต้องอาศัยความมั่นคงที่ฝึกมาดี แต่จะให้ใครมายอมรับนั้น ต้องอยู่ที่ตัวเราด้วย ว่ามีความจริงใจกับผู้ให้ได้ขนาดไหน... จริงอยู่บางอย่างต้องอาศัยผู้อื่น แต่ก็ยังไม่สุขใจเท่ากับเราทำเอง แต่จะได้ผลมากน้อยเท่าใดนั้นก็ถือว่า เป็นบารมีของเรา มีคนมาแสดงเป็นมิตรด้วย จิตใจที่บริสุทธิ์เพียงคนเดียวดีกว่ามีคนเป็นสิบเป็นร้อยมาแสร้งแกล้งทำดีเอาอกเอาใจ แต่คิดทำร้ายเอาภายหลัง ″

ฟังธรรมอันเป็นเจตนาถึงความตั้งใจที่หลวงพ่อพูดให้ฟัง กระทั่งว่าได้เดินขึ้นดอยผ่านไปถึง ๒ หรือ ๓ ลูก ตะวันก็คล้อยต่ำลงไปทุกที

″ แวะนั่งสมาธิ แผ่เมตตาก่อนน่ะ ″ หลวงพ่อบอกให้รู้ก่อนที่จะเดินแวะขึ้นไปในป่า

″ ครับ... ผม ″

เดินเข้าไปในป่าหาที่นั่งตามร่มเงาของแมกไม้ ปูผ้านิสีทนะสำหรับนั่งถวาย แก่หลวงพ่อ แล้วเตรียมน้ำดื่มที่สะพายมาในถุงย่ามจะถวาย

″ หลวงพ่อดื่มน้ำหรือเปล่าครับ ″

″ ยังน่ะ เอาไว้ก่อน หลวงพ่อยังไม่หิว ″

″ เราก็หาที่นั่งน่ะ นั่งเพ่งกสิณ เพ่งวาโยธาตุ กำหนดจิตแผ่เมตตาออกไป แผ่ให้คณะของท่านผู้ว่าด้วยน่ะ ขอให้มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ขอให้เป็นที่พึ่งพาอาศัยชาวบ้าน จะได้ปกครองคนชาวแม่ฮ่องสอนให้มีความร่มเย็นเป็นสุขตลอดไปน่ะ ″

เหมือนหลวงพ่อยังมีอะไรอยู่ในใจที่เกี่ยวข้องกับคณะของท่านผู้ว่าอยู่ เมื่อรับเจตนาที่หลวงพ่อแผ่ให้นำไปปฏิบัติ เลือกหาที่นั่งปูผ้ารองนั่ง กำหนดจิตน้อมลงสู่อารมณ์

กัมมัฏฐาน ภาวนาพุทโธ... พุทโธ... พุทโธ... อย่างมีสติ จิตรู้ จิตสงบ รู้ทันกับสภาวะธรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่นว่า อารมณ์ที่ฟุ้งซ่านที่จรเข้ามาแทรก จิตที่สงบรู้ทัน ก็ผลักอารมณ์ที่ฟุ้งซ่านนั้นออกไป คือ รู้ได้ ดับได้ มีความสงบกายใจดี ตามธรรมชาติที่จิตสัมผัสนั่นเอง

นานเกือบหนึ่งชั่วโมงกับการนั่งสมาธิเจริญภาวนาอยู่กลางป่า ตะวันก็คล้อยต่ำลงไปมากแล้ว เกรงว่าจะมืดค่ำกลางทางก่อนจะถึงที่พัก หลวงพ่อจึงเรียกบอกให้รู้ว่า

" พอแล้วน่ะ เตรียมเดินทางต่อได้แล้ว "

คลายจิตออกจากสมาธิ เก็บผ้าปูนั่ง เก็บอุปกรณ์ เครื่องบริขารลงใส่ย่ามพร้อมที่จะเดิน

" ปิติ... ปิติ...ไป๊... " หลวงพ่อเรียกไอ้ปิติให้ออกเดิน

" แล้วไก่หลวงพ่อล่ะ "

" อยู่ในย่ามแล้วครับ หลวงพ่อ "

ก่อนจะเดินจากที่ตรงนั้น หลวงพ่อยืนประนมมือสงบจิตแผ่เมตตาให้กับจิตวิญญาณแห่งรุกขมูล เทวดาเจ้าป่าเจ้าเขา เพื่อระลึกถึงคุณที่ได้อาศัยสถานที่บำเพ็ญเพียรธรรมอย่างสุขสงบ สบาย... ๆ ๆ ย... ย...

จิตที่ละเอียดอ่อน ย่อมรู้ในสิ่งที่ละเอียด ละเว้นในสิ่งที่หยาบ แต่จิตที่หยาบย่อมไม่รู้ในสิ่งที่ละเอียด แต่กลับมองเห็นในสิ่งที่เป็นโทษมากกว่าสิ่งที่เป็นคุณสุดท้าย ก็ทำให้ตัวเป็นทุกข์

หลวงพ่อได้กล่าวถึงความมีจิตสำนึกในบุญคุณของผู้มีคุณว่า

" สถานที่ใดก็ตาม หากเราได้ไปอยู่อาศัย แม้ว่าที่นั้นจะไม่มีสมบัติล้ำค่าให้แก่เรา เมื่อเราได้เข้าไปอยู่ไปอาศัย น้ำเพียงหยดข้าวเพียงเม็ด ก็ชื่อว่าเราได้เป็นหนี้บุญคุณของที่นั้นแล้ว จึงไม่ควรไปดูหมิ่นไปนินทาว่า สถานที่นั้น ๆ ไม่เคยให้อะไรแก่เรา และไม่ควรหมิ่นประมาทแก่ผู้ที่ให้เราได้อยู่กินอาศัยนั้นด้วย "

เดินผ่านพงหนามออกจากป่าสู่ถนนลูกรังที่จะไปที่พักยังจุดเบื้องหน้า ไอ้ปิติมันวิ่งออกหน้าไประยะทางเพียง ๓-๔ เมตร มันก็หยุดยืนหันหลังกลับมามองดูหลวงพ่อว่ายังเดินตามมาอยู่หรือเปล่า

" ไอ้ปิติมันขี้กลัว ไม่กล้าเดินห่างหลวงพ่อไปไกล ๆ เลย "

" มันเคยอยู่แต่บนกุฏินี่ครับ หลวงพ่อ "

" จะไปโทษมันฝ่ายเดียวก็ไม่ถูกน่ะ เพราะเราไม่เคยฝึกให้มันมาก่อน มีแต่เอาใจ

มัน ๆ เลยอ่อนแอ ต้องโทษที่ตัวเราด้วย

" อย่าว่าแต่สัตว์เลย คนเราก็เหมือนกัน ลองสังเกตดูซิ ลูกคนไหนที่พ่อแม่เอาอกเอาใจมากเกินไป ลูกคนนั้นมักจะทำอะไรไม่ค่อยเก่ง แก้ปัญหาไม่เป็น จะกลายเป็นคนที่อ่อนแอ ถึงร่างกายจะแข็งแรงแต่จิตใจจะอ่อนแอ ถ้าคนไหนได้ทำเอง ฝึกทำงานทำการด้วยตนเองจะเป็นคนเข้มแข็งทั้งกายและจิตใจ มีปัญหาอุปสรรคอะไรเกิดขึ้น จะแก้ไขได้ด้วยตนเอง และสิ่งที่ทำได้มันจะมีค่าให้ความสุขใจมากที่สุด มันจะเป็นอย่างนี้นะ หลวงพ่อว่า "

ฟังหลวงพ่อชี้แจงให้เหตุและผล ก็ชัดเจนอยู่ในเนื้อความแล้ว จึงไม่กล้าที่แสดงความขัดแย้งหรือโต้แย้งอะไร เลยยอมรับกับเหตุผลที่หลวงพ่อแสดง

" คงจะจริงอย่างที่หลวงพ่อพูดนั้นแหละครับ "

" หลวงพ่อว่าจริงน่ะ ไม่ต้องดูที่ไหน ดูแค่ลูกศิษย์หรือญาติโยมบางคนก็พอแล้ว หลวงพ่อเจอมาหลายรายแล้ว ทุกวันนี้ หลวงพ่อจึงไม่อยากเอาใครมาใกล้ชิดเลย พอใกล้ชิดมาก ๆ พอหลวงพ่อไม่พูดไม่ทักด้วย ก็มาน้อยใจ ที่สุดก็เป็นทุกข์ไป เลยก็มี อย่างมหาเลียงนี้ก็ช่างเถอะ ก็เคยน้อยใจให้หลวงพ่อมาแล้วทั้งนั้น แต่ดีกว่าผู้อื่นอยู่ตรงที่ว่า เคยบวชมาแล้ว มันเลยทำใจได้ ใช่ไหม "

" ใช่ ครับ " เมื่อหาทางหลีกเลี่ยงไม่ได้ เลยตอบรับเอาดื้อ ๆ

" ที่หลวงพ่อพูดนี่ หลวงพ่อไม่ได้ว่าเราน่ะ เพียงแต่ชี้แจงให้เข้าใจ หากต่อไปเราเจอปัญหาอย่างนี้เข้า จะได้แนะนำคนอื่นถูก ต้องอย่างนี้น่ะ ต้องอย่างนั้น การแก้ปัญหาให้คนไม่ใช่ของง่าย ๆน่ะ แต่ปัญหาบางอย่างก็อยู่ที่ตัวเราด้วย ต้องพูดแนะนำให้เขาเข้าใจและเอาธรรมนี้ไปเสริมด้วย จะได้สบายใจกันทั้งสองฝ่าย "

" ทุกวันนี้ หลวงพ่อก็ทุกข์กับปัญหาเหล่านี้อยู่น่ะ แต่ยังหาคนมาแก้ไขให้ไม่ได้ ถ้าหลวงพ่อจะลงไปแก้ไขเอง ไปอธิบายเอง ก็ยิ่งจะทำให้เขาอ่อนแอมากเข้าไปอีก พอหลวงพ่อให้ลูกศิษย์ไปพูดแทน เขาก็จะไม่ยอมรับ ลูกศิษย์ก็ไม่มีความหมาย ไม่มีความสำคัญอะไร ๆก็หลวงพ่อทำเองเสียหมด หลวงพ่อตายก่อนลูกศิษย์ พอหลวงพ่อตาย ลูกศิษย์ก็กัดกันเป็นหมาไปเลย ไม่มีใครจะยอมใครแล้ว ที่นี้ก็ต่างคนต่างไป สิ่งที่หลวงพ่อสร้าง เคยพาทำก็จะไม่มีใครสืบต่อ มันก็ไม่มีประโยชน์อะไร ทุกอย่างเลยกลายเป็นว่า หลวงพ่อทำเองคนเดียวใช่ไหม "

" ใช่ครับ "

" อะไร...ๆ ก็ใช่ครับ ๆ หาเหตุผลมาขัดแย้งมาบ้างซิ " หลวงพ่อต่อว่าให้

" ไม่รู้เอาอะไรมาขัดแย้ง สิ่งที่หลวงพ่อพูดก็ถูกอยู่แล้วครับ "

" ถูกน่ะมันถูก แต่ก็อยากจะฟังความคิดเราบ้าง จะได้แก้ไขให้ดีขึ้นกว่านี้ "

" สิ่งที่หลวงพ่อมาทำก็ดีอยู่แล้วนี่ครับ "

" ดีน่ะมันดี มันดีสำหรับเรา แต่ก็อยากให้มันดีสำหรับผู้อื่นด้วย เวลาเขาเข้ามาวัดจะได้นำเอาสิ่งดี ๆ กลับไปปฏิบัติที่บ้านด้วย มิใช่มาปฏิบัติดีแต่อยู่ที่วัด กลับไปบ้านก็ไปทะเลาะกับสามี-ภรรยา ไปทะเลาะกับลูกหลาน อย่างนี้ก็ใช้ได้เพราะถือว่าเราสอนไม่ได้ผล ต้องโทษที่คนสอน อย่าไปโทษที่คนฟัง คนสอนไม่ทำเป็นตัวอย่าง คนฟังเลยไม่นำไปใช้ สอนไปก็เท่านั้นไม่เกิดประโยชน์ "

ฟังธรรมหลวงพ่อถึงตอนนี้แล้ว ก็ทำให้คิดถึงนิทานเรื่องหนึ่ง ซึ่งยังจำได้ในสมัยเป็นเด็กนักเรียนชั้นประถม เรื่องมีอยู่ว่า

วันหนึ่งแม่ปูกับลูกปู พากันออกหากินตามชายหาด บังเอิญแม่ปูมองเห็นลูกตัวเองเดินไม่ค่อยตรง คือเดินคดไปคดมาไม่ตรงทาง แม่ปูเลยร้องทักลูกตัวเองว่า

" นี่ลูก ทำไมลูกไม่เดินให้ตรงทางหน่อยล่ะ "

ลูกปูไม่รู้จะพูดตอบแม่ยังไงดี จึงพูดกับแม่คืนว่า

" แม่..! ไหนแม่เดินให้ลูกดูเป็นตัวอย่างหน่อยซิ " ลูกปูพูดเหมือนเจ็บใจที่ถูกแม่ต่อว่า

ฝ่ายเจ้าแม่ปูไม่กล้าปฏิเสธลูกได้ จึงได้เดินแซงลูกตัวขึ้นหน้าไป หวังจะแสดงตัวอย่างให้ลูกตัวดูว่า ตัวเองนั้นเดินตรงดีแท้... แต่พอเดินไปได้ระยะทางพอประมาณ ลูกปูยืนดูอยู่ข้างหลัง เอียงคอดูแล้วก็แล้ว ยังไม่รู้ว่าจะจับเอาตรงไหนเป็นตัวอย่างได้ จึงร้องทักกับแม่ปูว่า

" แม่..! แม่..! ก็เดินไม่ตรงเหมือนนี่นา... เฮ "

นี่เป็นเพราะแม่ปูไม่ดูตัวเอง คอยดูแต่ลูกปู จึงไม่รู้ว่าตัวเองก็เดินเซเหมือนกัน ที่ยกเรื่องอย่างนี้มาเล่า ก็มิได้หวังจะกระทบใคร นอกจากอยากจะให้รู้ถึงคติธรรมว่า นั่นคือธรรมชาติ ทุกอย่างมันเป็นธรรมชาติ อยู่ในตัวของมันอยู่แล้ว ปูมันมีธรรมชาติการเดินของมันเป็นอย่างนี้ มันก็ต้องเดินอย่างนี้ แต่ธรรมชาติของมนุษย์ล่ะ อันนี้ขอให้ผู้มีปัญญาพิจารณารู้เองว่า ธรรมชาติคนพาลเป็นอย่างไร ธรรมชาติของบัณฑิตเป็นอย่างไร ซึ่งพระพุทธองค์ ชี้แจงไว้ชัดเจนแล้วว่า คบกับคนพาลก็พาไปหาเรื่องเดือดร้อน คบกับบัณฑิต ๆก็พาไปในทางที่เจริญ จะจริงหรือไม่ก็ขอยกผลอันนี้ ให้เป็นผลของธรรมชาติบ่งชี้เอง

๒๖.

ทักทายปราศัย

ท่ามกลางความมืดสลัวกับการเดินทางขึ้นลงภูดอย สายลมพัดเอาอบไอความหนาวเย็นของอากาศมาเสียดผิวยังผิวกาย สองบ่าสะพายย่ามเดินตามหลวงพ่อด้วยจิตที่เพ่งมองไปข้างหน้าด้วยความระวัง แม้ความมืดจะครอบคลุม แต่ยังพอจะมองเห็นพื้นผิวถนนลูกรังสีแดงอมขาวนวลอยู่บ้าง เดินลงดอยเชิงเขาตามถนนโค้งข้ามสะพานมีธารน้ำไหล หลวงพ่อเอ่ยถามถึงระยะทางเบื้องหน้า ว่า...

″ เหลืออีกไกลไหม ″

″ ขึ้นดอยหน้าก็จะถึงแล้วครับหลวงพ่อ ″

″ เหรอ..! กว่าจะถึงก็มืดค่ำพอดีน่ะ ″

″ ครับ...ผม! ″

ในระหว่างลงดอย จะข้ามสะพานตรงธารน้ำนั้น ได้พบชาวบ้านผัวเมียคู่หนึ่งพากันมาอาบน้ำที่ลำธาร มีเสียงซุบซิบกันว่า

″ มีพระมา ″ หลวงพ่อแลเห็นจึงถือโอกาสถามไถ่เรื่องเส้นทางอีกว่า

″ โยม... เหลืออีกไกลไหมกว่าจะถึงหมู่บ้าน ″

″ อีก ๒ กิโลเมตร ครับ... เดินขึ้นดอยนี้ไปก็จะถึงแล้วครับ ″

″ อืม... ! ″ หลวงพ่อตอบรับอย่างเข้าใจ และได้ถามโยมต่ออีกว่า

″ โยม... อยู่ที่ไหนเหรอ ″

″ อยู่ที่บ้านห้วยตอง ครับ...! แต่บ้านเกิดอยู่ที่แพร่ครับ ″

″ อ้าว... โยมมิใช่คนแม่ฮ่องสอนดอกหรือ ″

″ อ้อ...! ไม่ใช่ครับ ″

″ โยมมาทำอะไรหรืออยู่ที่นี่ ″

" ทำไร่ปลูกผักครับ "

" ปลูกผัก อะไรบ้างล่ะ " หลวงพ่ออยากรู้จึงซักต่อ

" ปลูกกระหล่ำปลี ครับ "

" โยม..! ทำไมมาปลูกอยู่ไกลนักล่ะ "

" มาซื้อที่อยู่ที่นี่ครับ "

สนทนาถามไถ่พอได้ความ ทราบที่มาที่ไปแล้ว เลยเดินทางต่อไป หลวงพ่อได้กล่าวต่อโยมสองผัวเมียว่า

" อาตมาไปก่อนน่ะ นี่ก็มืดแล้ว ขอให้โยมจงอยู่เย็นเป็นสุขน่ะ "

หลวงพ่อบอกลา แล้วก็เดินทางไปขึ้นดอยลูกสุดท้าย ที่เบื้องหน้ามีไฟฉายส่องทางแว้บ ๆ ๆ เดินลงมาแต่ไกล ในใจก็คิดว่าคุณฉลามคงมารับหลวงพ่อ พอเดินไปบรรจบกันเข้า...

" นั่นใคร..! " หลวงพ่อเรียกถามขึ้นก่อน

" ผม... อั๋นครับผม " เสียงอั๋นกล่าวตอบหลวงพ่อ พร้อมกับนั่งคุกเข่าลงกราบ

" แล้วนี่ใคร..! " หลวงพ่อทักกับลูกศิษย์อีกคนที่มาด้วยกัน ซึ่งก็ก้มกราบพร้อมกัน

" ฉลามครับ หลวงพ่อ " เสียงอั๋นตอบแทน

" พระธุดงค์ และโยมธุดงค์มาถึงนานแล้วหรือ "

" พระธุดงค์มาถึงตั้งแต่บ่ายสามโมงครับ หลวงพ่อ ส่วนโยมธุดงค์บางคน ก็ถึงตอนห้าโมงนี้ครับ "

" แล้วเรามาถึงเมื่อไหร่ " หลวงพ่อย้อนถามลูกศิษย์ทั้งสอง

" ถึงตอนบ่ายสองโมง ครับ..! หลวงพ่อ "

" แล้วฉลามล่ะ "

" ก็ไล่ ๆ กันกับอั๋นแหละครับ "

" เหรอ... ! เอาไฟฉายมาให้หลวงพ่อม่ะ "

แล้วหลวงพ่อก็พาเดินทาง

ต่อด้วยแสงไฟฉายส่องนำทาง

″ ไป... ช่วยมหาเลียงสะพายหน่อยไป... ″ หลวงพ่อบอกให้อั๋นและฉลามช่วยแบ่งเบาภาระ

″ มหาเลียงให้ลูกศิษย์สองตัวนี้ช่วยน่ะ และแบ่งบุญให้เขาบ้าง เราสะพายมานานแล้ว ″

สองบ่าก็รู้สึกเบาหวิว เมื่อได้ปลดเปื้องสัมภาระออกไป เดินก็รู้สึกว่าตัวเบาขึ้นมาก

เดินขึ้นสุดสันดอย เดินลงตามโค้ง ตามเชิงเขา ก็พบป้ายทางเข้าหมู่บ้าน เห็นมีสตรีอยู่สองท่าน นั่งเฝ้าถังน้ำดื่มและถาดน้ำดื่ม ที่นำมาถวายให้พระธุดงค์ดื่มฉัน เมื่อตอนหัวค่ำ แต่สตรีสองท่านยังนั่งรอดักทาง เพื่อจะพบหลวงพ่อ เมื่อแลเห็นว่าหลวงพ่อได้เดินทางมาถึง ก็พากันก้มกราบ พร้อมยื่นถาดน้ำดื่มถวาย

″ นิมนต์ฉันน้ำค่ะ หลวงพ่อ ″

″ อื่ม... ดี ๆ ๆ ขอให้โยมมีความสุข ความเจริญยิ่ง ๆขึ้นน่ะ ″

″ สาธุ...สาธุ...สาธุ...ค่ะ ″

″ โยม... รอหลวงพ่อนานหรือยังนี่ ″

″ รอ... ตั้งแต่บ่ายสองโมงค่ะ อยากพบหลวงพ่อ เลยพากันอดทนรอหลวงพ่อนะค่ะ ″

″ อื่ม... ดี ๆสิ่งใดที่โยมมีความตั้งใจมาพบพระธุดงค์ เมื่อมารับเอาพลังจิตที่บริสุทธิ์ ขอให้โยมได้รับแต่สิ่งที่เจริญ มีความเป็นมงคลแก่ชีวิต และครอบครัว ตระกูลตลอดไป ″

″ สาธุ...สาธุ...สาธุ...ค่ะ ″

″ โยม... ! อยู่บ้านนี่หรือ ″ หลวงพ่อถามต่ออีก

″ ค่ะ ! แต่บ้านจริง ๆ อยู่ที่จังหวัดน่านค่ะ ″

″ โยม..! มาทำอะไรอยู่ที่นี่หรือ ″

″ หนูเป็นครูค่ะหลวงพ่อ มาอยู่ที่นี่เกือบ ๒ ปีแล้วค่ะ ″

″ แล้วคนนี่ล่ะ ″

″ อยู่ที่จังหวัดอุตรดิษฐ์ค่ะ ″

″ อื่ม... มาแต่ไกลๆกันทั้งนั้นนี่ ″

ระหว่างที่หลวงพ่อยืนพูด สนทนาถามไถ่กับคุณครูทั้งสองอยู่ ไอ้ปิติไม่รู้มันไปเจออะไรเข้า อยู่ ๆ มันก็เห่า โฮง...โฮง...โฮง... แสดงอาการกลัวออกมาให้เห็น หลวงพ่อส่องไฟฉายดูตามทางที่มันหันหน้าเห่า ก็ไม่มีอะไร

″ ที่นี่มีวิญญาณเยอะ น่ะโยม ″ หลวงพ่อหันมาพูดกับครูทั้งสองต่อ

″ หรือค่ะ ″

″ ตอนที่หลวงพ่อเดินขึ้นมา เห็นมันวิ่งตัดหน้าไปทางนี่น่ะ ″ พร้อมชี้มือไปทางป่าช้า

″ หลวงพ่อเห็นหรือค่ะ ตอนที่เดินขึ้นมา ″

″ ใช่..! หลวงพ่อเห็นมันวิ่งหนีไปทางโน่น มันคงกลัวหลวงพ่อ ″

พอหลวงพ่อว่า หลวงพ่อเห็นผีเท่านั้นแหละ ครูทั้งสองก็มองหน้ากันหลอกแหล๊กแล้วก็พูดว่า...

″ ที่ป่าช้านี้ มีทหารเคยถูกหลอกน่ะค่ะหลวงพ่อ ″

″ อ้าว...หรือ..? ทหารมาทำอะไรจึงถูกผีหลอกล่ะ ″

″ มาฝึกลูกเสือชาวบ้าน มีทหารมา ๔ หรือ ๕ คนนี่แหละ วันนั้นได้นำชาวบ้านเขาไปฝึกหลักสูตรการจับผู้ร้าย แต่มีทหารคนหนึ่งแสดงเป็นตำรวจไล่จับผู้ร้าย ที่วิ่งเข้าป่าไปแล้วทหารก็หาชาวบ้านไม่เจอ แต่ไปเจอเหมือนว่ามีคนวิ่ง ขึ้น-ลง ตามต้นไม้แทน แล้วก็วิ่งเข้าหมู่บ้านไปเลยค่ะ แกบอกว่าถูกผีหลอกเอาค่ะ ″

″ อื่ม... นั่นเห็นไหม... แสดงว่าที่นี่มีวิญญาณผีดุจริง ๆ เป็นวิญญาณที่ตายแล้วยังไม่ไปเกิด เพราะไม่มีญาติพี่น้องทำบุญอุทิศไปให้ โยม...ระวังน่ะ คืนนี้ผีมันจะวิ่งหนีพระธุดงค์ วิ่งจากป่าช้าเข้าหมู่บ้านไป ″

″ อุ๊ย... หลวงพ่อ..! ยังไง ๆ ก็อย่าให้วิ่งไปที่โรงเรียนน่ะค่ะ ″

″ อ้าว... โยม... กลัวผีอยู่หรือ ″ หลวงพ่อแกล้งพูดแซว พร้อมกับหัวเราะให้มันสบาย ๆ เหมือนว่าไม่มีอะไรเกิดขึ้นกับความมืด

″ กลัวค่ะ หลวงพ่อ ″

″วิญญาณที่นี่ยังไม่ดุร้ายเท่าที่หลวงพ่อไปพบอยู่ที่ป่าช้าเชียงรายน่ะ อยู่ที่โน่น...ล่ะค่ำลงไม่ได้เลยน่ะ พอค่ำลงผีมันออกรบกวนเลย บางครั้งน่ะยิ่งวันไหนเป็นวันพระน่ะ แค่ยกแก้วดื่มน้ำนี่ ผีมันยกแก้วขึ้นเคาะใส่แล้ว... บางวันเป็นงู เป็นนกบินมาหา ตกตอนกลางคืนนั่งสมาธิอยู่ มันทำเป็นเสียงผู้หญิงร้องไห้ ให้ได้ยินเลย ″ หลวงพ่อพูดยังไม่จบดีเท่าไหร่นัก

ไอ้ปิติก็เห่าร้องถอยหลังจู๊ด ๆ ๆ เข้าไปอยู่ใต้ขาหลวงพ่อ

" เฮ้ย... มีอะไรหรือ... สงสัยหมามันเห็นผีน่ะโยม "

" ไม่รู้ซิค่ะ " โยมพูดพรางก็หันมองข้างหลังพรางอย่างกลัว ๆกัน

" ผีมันต้องการส่วนบุญกับพระธุดงค์น่ะ " หลวงพ่อพูดลอย ๆ

" หลวงพ่อต้องออกเดินธุดงค์อย่างนี้ ตลอดปีเลยหรือค่ะ "

" ไม่หรอก... โยม! หลวงพ่อจะมาเดินปีละครั้ง ในช่วงเดือนมีนาคม จะต้องนำพระธุดงค์ เดินธุดงค์ทุกปี "

" แล้วต้องนอนตามป่าช้าตลอดเลยหรือเปล่าค่ะ "

" มันก็ไม่แน่... น่ะโยม..! แล้วแต่ว่าจะหาสถานที่ได้อย่างไร ก็เอาอย่างนั้น บางวันนอนตามป่า อยู่ตามโคนไม้, ถือนอนกลางแจ้ง ตามทุ่งนา หรืออยู่ตามป่าช้า อย่างที่โยมเห็นนี่แหละ "

" หลวงพ่อเก่งน่ะค่ะ "

" เป็นหน้าที่ของพระที่จะช่วยเหลืออยู่แล้ว คือหลวงพ่อหมายถึงว่า พระทำหน้าที่เป็นผู้ให้ธรรม ให้คำแนะนำ สอนให้คนอยู่ในศีลในธรรม สอนไม่ให้เบียดเบียนกัน แต่ให้เคารพกัน อย่างที่พระสงฆ์เคารพกันตามอายุพรรษา

ส่วนการช่วยอีกอย่างหนึ่งคือ ส่งวิญญาณให้ไปเกิด เพราะบางทีวิญญาณผีที่ตายไปแล้ว แต่ขาดญาติพี่น้อง ทำบุญ ทำทาน อุทิศไปให้ เขายังไม่ได้ไปเกิดก็รอรับส่วนบุญอยู่ พระธุดงค์ก็มาทำบุญสวดมนต์ แผ่เมตตาอุทิศให้ เรียกว่า สอนให้คนเป็นคนดี อยู่ในศีลในธรรม ส่งจิตวิญญาณให้ไปเกิด เป็นอย่างนี้น่ะโยมน่ะ พระท่านไม่ได้มุ่งหวังอะไร นอกจากมุ่งให้ธรรมทานเท่านั้น ส่วนที่พระท่านทำเสียก็มี แต่อาตมาคิดว่าดีกว่าโยมทำเสีย

เพราะพระทำเสีย ก็เป็นเพียงความผิดเรื่องอาบัติ แม้จะเป็นอาบัติขั้นรุนแรงถึงขั้นพ้นจากความเป็นพระ ก็ยังชื่อว่าเป็นผู้มีธรรมอยู่ มีโทษเป็นเพียงอาบัติ แต่มันไม่ผิดกฏหมายบ้านเมืองอะไร สึกออกไปก็ทำมาหากินอยู่ในบ้านในเมือง ได้อย่างคนทั่วไป

แต่หากโยมทำผิด มันไม่ใช่ความผิดที่จะยุติกันง่าย ๆน่ะ ต้องมีเรื่องเดือดร้อน ถึง

ขั้นขึ้นโรงพัก หรือขึ้นศาล เสียเงิน เสียทอง เสียเวลาทำมาหากิน เผลอ ๆ หากเป็นความผิดขั้นร้ายแรง ต้องติดคุกจำคุกตลอดชีวิต สูญเสียความเป็นอิสระภาพ หรือพ้นโทษออกมาก็กลายเป็นคนที่ถูกสังคมรังเกียจ

๒๗.

นอนกับผี

ขณะเดินเข้าสู่ป่าช้า ท่ามกลางความมืด แสงเทียนและกลิ่นธูปที่ญาติโยมธุดงค์จุดบูชาอยู่ตามกลด ก็ส่องสว่าง และส่งกลิ่นหอมกระจายควันฟุ้งไปทั่วป่าช้า หลายท่านที่ต้องการฝึกจิตให้เข้มแข็งได้กางกลดอยู่ติดกับหลุมฝังศพ บางคนถึงกับกางกลดนอนบนหลุมศพเลยก็มี เดินผ่านไปได้แลเห็นก็ได้แต่นึกในใจว่า " หวังว่าโยมธุดงค์ผู้กล้าหาญคงจะนอนหลับฝันดีกันทุกคนน่ะ " หลวงพ่อได้ฉายไฟฉายส่องดู เห็นหลุมศพที่หลากหลายเรียงรายอยู่ติด ๆ กัน จึงหยุดยืนเพ่งส่งกระแสจิตแผ่เมตตาให้แก่จิตวิญญาณ แล้วจึงเดินผ่านไปยังที่ปักกลดซึ่งอยู่ในป่าลึกเข้าไปอีก

" อุ๊ย... หลวงพ่อมาแล้ว "

เสียงโยมธุดงค์ซึ่งกำลังพากันสวดมนต์อยู่ในกลดตัวเอง เมื่อรู้ว่าหลวงพ่อเดินมาถึงแล้วก็พากันรีบวางตำรา หยุดสวดมนต์ มุดหัวคลานออกจากกลด มากราบหลวงพ่อ บางคนก็ร้องขอต่อหลวงพ่อว่า

" หลวงพ่อ แผ่เมตตาให้ลูกด้วย "

" อื้ม... "

เสียงหลวงพ่อบอกตอบรับกับคำขอของโยมธุดงค์

" แต่ทำไมโยมพากันปักกลดถี่เหลือเกินนี่ ดูซิอยู่ติดกันทั้งนั้นเลย "

เห็นว่าโยมปักกลดอยู่ติดกันมาก เลยต่อว่านิดหน่อย

" อาจารย์สัญญาอยู่หรือเปล่านี่ " ถามหาอาจารย์สัญญาผู้ดูแลโยมธุดงค์

" อาจารย์ไปปักกลดอยู่มุมโน่นครับคลวงพ่อ " โยมธุดงค์ผู้ชายท่านหนึ่งได้รายงาน

" โยม... ! ทำไมปักกลดกันถี่จังเลยนี่ " หลวงพ่อย้ำเรื่องปักกลดอีก

" หลวงพ่อ...! แค่นี้ก็จะแย่อยู่แล้ว หลวงพ่อดูซิค่ะ เต็มไปหมดเลย "

เสียงโยมธุดงค์ท่านหนึ่งได้พูดแทรกขึ้น เพื่อขอความเห็นใจ...

″ เยอะนี่แหละดีลูกเอย ลูกจะได้สร้างบารมี แผ่เมตตาให้เขาได้พบทางศีล สมาธิ ปัญญา เมื่อกลับไปแล้ว ลูกจะได้มิตรบริวารที่ดีงาม มีความบริสุทธิ์ต่อเรายิ่ง ๆ ขึ้นไป และลูกก็จะมีจิตใจเข้มแข็ง สามารถเอาชนะอุปสรรคได้ในวันข้างหน้า ไงละลูกเอย...

″ แต่มันก็น่ากลัวอยู่น่ะ หลวงพ่อ ″

″ กลัวทำไม ลูก... ลูก ก็สวดมนต์แผ่เมตตา นึกถึงพระพุทธเจ้า ภาวนาเอามาเป็นที่พึ่งซิ เข้าใจไหม ″

″ เข้าใจค่ะ ″ เสียงโยมธุดงค์หลายท่านส่งเสียงตอบรับ เมื่อได้ยินในสิ่งที่หลวงพ่อบอกให้ปฏิบัติ

เมื่อให้คำแนะนำแก่โยมธุดงค์พอแล้ว หลวงพ่อจึงบอกขอตัวไปยังที่พัก ซึ่งลูกศิษย์ผู้มาถึงก่อนได้จัดเตรียมสถานที่เอาไว้แล้วกลางป่าลึกบนเนินดอย

″ มหาเลียงไปประสานงานดูกิจกรรมทางธุดงค์นะ (อ.ก้อง) ว่าได้นำชาวบ้านปฏิบัติอย่างไร ก่อนจะฉายภาพสไลด์ ได้แนะนำอะไรแก่ชาวบ้านบ้างไหม ″

″ ครับ... หลวงพ่อ ″

″ ให้ไปสังเกตุดูว่าชาวบ้านที่มานั้นเขามีความรู้สึกอย่างไร   มีความหนักใจอะไรไหม แล้วให้กลับมารายงานให้หลวงพ่อฟังอีกทีนะ ″

รับเจตนาในนโยบายตามที่หลวงพ่อสั่ง   เตรียมเอาไฟฉาย กล้องถ่ายรูปถือติดตัวไปด้วย   เพื่อว่ามีอะไรน่าสนใจจะได้บันทึกภาพเก็บเป็นข้อมูลบ้าง

เดินฉายไฟฉายฝ่าความมืดด้วยอากาศที่หนาวเย็น เดินผ่านหลุมศพ และมุดลอดแนวกลดของโยมธุดงค์ หลายคนกำลังสวดมนต์แผ่เมตตา สวดพระคาถา ๑๐๘ อยู่ในกลด ด้วยเสียงที่พึมพัม...ๆๆ อยู่ทั้งแสงเทียนและกลิ่นธูปยังส่งกลิ่นหอมควันฟุ้งไปทั่วทั้งแนวป่า บางคนที่รู้จักจำกันได้ ก็ร้องทักว่า...

″ คุณมหา จะไปไหนหรือค่ะ ″

″ ไปที่หมู่บ้าน และไปที่โรงเรียนครับ ″

″ อุ๊ย...! คุณมหาไปคนเดียวหรือค่ะ ″

" อุ๊ย...! คุณมหาไปคนเดียวหรือค่ะ "

" ครับ หลวงพ่อให้ไปคนเดียว จะฝากเอาอะไรไหมครับ "

" อ๊อ...! ไม่หรอกค่ะ เห็นไปคนเดียวเลยถามดู "

เดินผ่านโยมธุดงค์ไป ความหวาดกลัวเริ่มวิ่งเข้าสู่หัวใจ มันวังเวงอยู่น่ะ กับการเดินบุกป่าช้าฝ่าความมืดไปคนเดียวยามกลางคืนอย่างนี้ ยิ่งเดินผ่านทางเปลี่ยว ๆ บางทีมีเสียงหนูวิ่งฝ่าใบตองแห้งตามริมป่าข้างทาง เสียงดังแกร๊ก...ๆ ๆ มันเล่นเสียวสะท้าน เย็นหวาม... ! ถึงหัวใจ คอยตั้งท่าว่าแต่จะวิ่งเสียให้ได้... แต่พอใจนึกได้ บอกตัวเองว่า " ไม่ต้องกลัวน่ะ นั่นมันเสียงหนูวิ่ง มิใช่ผี " เลยมีสติมีความอุ่นใจขึ้นมา ความอุปทานปรุงแต่ง หลอกหลอนตัวเองเลยจางหายไป สติมันรู้เท่าทัน จึงควบคุมใจให้รู้ได้ เลยเดินเป็นปกติ ถึงหมู่บ้านผ่านไปถึงโรงเรียน...

สำรวจดูจุดแม่ครัวทำอาหารเป็นทาน ซึ่งได้อาศัยศาลาประชาบาลอาคารเรียนของเด็กอนุบาล ซึ่งคณะครูให้ความเอื้อเฟื้อ ก็มีความสะดวกสบายดีพอประมาณ แต่จะอัตคัตอยู่บ้างเรื่องน้ำใช้ แต่ทางคณะแม่ครัวก็แก้ไขกันได้

ตรงกลางสนามหญ้าของโรงเรียน แม้จะอยู่ในความมืด อากาศหนาวเย็นก็จริง ด้วยแรงเครื่องปั่นไฟฟ้า มีหลอดนีออนเพียงหลอดเดียวก็พอจะมองเห็นกลุ่มชนชาวบ้านที่สนใจเรื่องหนังภาพสไลด์ก็มีจำนวนมากอยู่บ้าง คาดประมาณการเอาก็ตกอยู่ราวสองร้อยกว่าคน มีทั้งเด็กเล็ก คนหนุ่มสาว คนมีอายุได้ออกมาดูหนังแห้ง ซึ่งควบคุมและดำเนินงานการพากษ์เสียงภาษาไทยโดยธุดงค์ (ท่านก้อง) พากษ์เสียงภาษากะเหรี่ยงโดยแม่ชีอนงค์และคุณพัฒนา

เห็นว่าการฉายภาพยนตร์ภาพสไลด์ ชาวบ้านที่มาดูต่างให้ความสนใจ มีความสงบปกติดี จึงได้เดินย้อนกลับยังที่ป่าช้า เพื่อร่วมปฏิบัติธรรมกับคณะโยมธุดงค์บ้าง เดินถึงป่าช้าที่สงบวิเวก ด้วยอากาศหนาวเย็น สายลมพัดเฉียดฉิวกับยอดไม้ เสียงดังสาด ซ่า ยิ่งดึกความเหน็บหนาวก็ยิ่งทวีความเย็นมากขึ้น

โยมธุดงค์ต่างอยู่ในความสงบ กำหนดจิตฟังธรรม ซึ่งหลวงพ่อเป็นผู้ให้ธรรมบรรยายสอนกัมมัฏฐานการฝึกจิตให้สงบ และหลวงพ่อได้กล่าวกับโยมธุดงค์ถึงเรื่องวิญญาณว่า

" คืนนี้ ถ้าเจอผีจะทำอย่างไรกันนี่ "

หลวงพ่อแกล้งถามลองใจโยมธุดงค์ดู แต่ทุกคนก็เงียบตั้งใจฟังอย่างเดียว หลวงพ่อ

จึงได้กล่าวธรรมต่อไปว่า

″ ถ้าลูกเจอผีจริง ๆ น่ะลูกน่ะ ให้สงบจิตรู้เอาไว้ นึกรู้ในธุดงควัตร สำรวมในสิ่งที่เรารู้ คือ ศีล สมาธิ ปัญญา หรือไม่ก็ให้สวดอรหัง สัมมา สัมพุทโธ ภะคะวา

แต่บางทีนะโยม เขาไม่รู้เรื่อง ก็ต้องพุทโธ ๆ ๆ ๆ เอาไว้น่ะ

ถ้าจะโดนดึงขาไป... แต่ไม่รู้ว่าผีจะกล้าดึงหรือเปล่าน่ะ โยมก็ต้องท่องพุทโธ ๆ ๆ ๆ อยู่ในใจ ห้ามเรียกให้ใครช่วย ท่องพุทโธ ๆ ๆ ๆ เอาไว้ รู้ในใจ ใช้จิตสื่อภาษากับเขา คือใช้สื่อภาษาวิญญาณต่อวิญญาณ เขาจึงจะเข้าใจว่า จิตเราบริสุทธิ์ เข้าใจมั้ยลูก

ถ้าเราเรียกร้องให้คนมาช่วย เหมือนกับว่าเราจะทำลายเข่าน่ะ ฟังให้ดี ๆ น่ะลูกน่ะ เหมือนว่ามีใครจะมาเบียดเบียนเรา แต่ถ้าเราตะโกนให้คนอื่นมาช่วย คนที่เขาจะเบียดเบียนเราอยู่แล้ว เขาก็จะยิ่งทำลายเราหนักยิ่งขึ้น เรียกว่า เอาให้อยู่เลย มันจะเป็นอย่างนั้นน่ะ

สมมติว่า เราจะไปฆ่าคนนั้นนะโยม ซึ่งมีเพื่อนอยู่ ๔-๕ คน เราจะฆ่าคนนั้น แต่คน ๆ นั้นก็ร้องเรียกเพื่อนมา เรามีปืนก็จะยิงทันทีเลย เข้าใจหรือยังนี่

เอ... ! มันชักสั่นแล้ว สงสัยมีอะไร ผีมันมาข้างหลังหลวงพ่อแล้ว ″

หลวงพ่อพูดพรางหันหลังไปดู เล่นเอาโยมธุดงค์ ซึ่งนั่งฟังอยู่ หัวใจสั่นหวิวไปตาม ๆ กัน แล้วก็พูดถึงเจ้าปิติต่อไปว่า

″ ไอ้ปิติให้มันอยู่ตัวเดียว มันก็ไม่เอา มันกลัวผี ″ หัวเราะแทรกบ้าง

″ ถ้าลูกจะนอนก็ให้นอนอย่างสงบ ให้นอนอย่างมีสมาธิ ถ้ามีอะไรผิดปกติ ให้ท่องพุทโธ ๆ ๆ ไว้ อย่าพึ่งกล่าว อย่าพึ่งร้องออกมาน่ะ ให้นอนอย่างสงบ อย่างที่พ่อพูดนี่น่ะ

หมายความว่า เมื่อลูกทำจิตสงบได้ มีสมาธิแล้ว อำนาจสมาธิจะเป็นมิตรกับทุกอย่าง เป็นมิตรกับทุกคน ทุกวิญญาณ เขาจะมีความสุขกับเรา ทุกคนจะมีความสุขต่อสิ่งที่เราแผ่ออกไป เพราะสิ่งที่เรากำหนดออกจากสมาธิ ทุกวิญญาณ เขาจะมีความสุข จะไม่สงสัยเราน่ะ ด้วยอำนาจแผ่เมตตาในสมาธิ

เมื่อออกจากที่ประชุมนี้แล้ว พ่อจะไม่ให้ลูกสวดมนต์ ให้นั่งสมาธิแล้วก็นอนอย่างมีสมาธิ นอนแผ่เมตตา ภาวนาพุทโธ ๆ ๆ แผ่เมตตาจิต นะ แล้วไม่ให้พูดจากัน จะคุยเรื่องนั้นเรื่องนี้ ก็ไม่ให้คุย เรื่องธุดงค์ก็ไม่ให้มาพูดวันนี้ เรื่องคาถาไม่จำเป็นไม่ต้องสวดแล้ว เป็นคนละภาษา

ส่วนมากคริสต์ (หมายถึงวิญญาณผีกระเหรี่ยงที่นับถือตริสต์) เขาไม่เข้าใจภาษาไทย เข้าใจหรือยังลูก ถ้าไปสวดท่องคาถาอะไร บางครั้ง เขาจะหาว่าเราไปไล่เขา เราไป

อยู่ที่ไหน เขาจะลุกขึ้นมาต่อสู้น่ะ

เอ๊ะ... ทำไมขาถึงยาวขนาดนี้ นอนอยู่ขามันยาว บางทีก็ไม่แน่นะ (หลวงพ่อหัวเราะมีแทรกบ้าง) หลวงพ่อไปปลุกผีขึ้นมา เรียกผีมารับศีล ผีมันก็ลุกขึ้นมาจริงๆ อาตมาบอกว่าให้มารับศีล ๕ พอผีลุกขึ้นมา อาตมาก็ให้ศีล และก็เทศน์อบรมธรรมดา ”

” เอาล่ะ เดี๋ยวลูกจะนอนไม่หลับนะ ” หลวงพ่อบอกเลิกเล่าเรื่องปลุกผีมารับศีล

ตอนนั้นหลวงพ่อไม่กลัวอะไรน่ะ พอให้ศีลได้ หลวงพ่อจะทำสมาธิสงบจิต แผ่เมตตาให้อย่างเดียว

ฉะนั้นไม่ว่าหลวงพ่อจะไปอยู่ที่ไหน อยู่กับใคร อยู่กับคนร้าย อยู่กับคนไหน หลวงพ่อจะไม่ระแวงสงสัยอะไร แต่จะระวังจิตตัวเองอย่างเดียว ฝึกจิตตัวเองอย่าไปคิดร้ายกับใคร ฝึกจิตตัวเองให้บริสุทธิ์ นั่นแหละ สบายที่สุด

ฉะนั้น ต่อไปเมื่อลูกกลับไปบ้านอยู่กับลูกก็ได้ ถึงลูกไม่ดีเราก็อยู่ได้ สามีภรรยาถึงจะไม่ดี เราก็เอาความดีให้เขาได้ อยู่กับพ่อ–แม่ จะเป็นอย่างไร เราก็สามารถสร้างความดีได้ อยู่ที่ทำงาน อยู่ที่ไหน อย่าโทษสถานที่ อย่าโทษคนอื่น เข้าใจหรือยังลูก เราต้องรักษาบุญบารมี

แม้บางครั้งจะอยู่กลางหมู่โจรผู้ร้ายหรืออยู่กับใครก็ตาม เราต้องมีความบริสุทธิ์ของตัวเอง อยู่ป่าช้าที่วิเวกอยู่ได้สบาย ต่อไปทุกสิ่งทุกอย่างจะเป็นมิตรกับลูกทุกคน จะมีคนนำทรัพย์สมบัตินำบริวารมาหาเราหมดเลย

ฉะนั้นถ้าใครอยู่ป่าช้าได้ จะมีมิตรบริวารมาก มีลูกมีหลาน มีสามีภรรยา เป็นมิตรบริวาร เราอยากได้ทรัพย์สมบัติ ก็จะมีบารมีมาก ตามพลังจิตอันสงบที่เราอธิษฐาน

อยากมีเสน่ห์ต้องให้มาอยู่ป่าช้า คนทำเสน่ห์ก็เอามาจากป่าช้าที่ผีดุๆ ผีตายโหง เอามาทำเสน่ห์ยิ่งขลังใหญ่เลย เอาไปทาปากยิ้มให้เป็นแถวเลย... (หลวงพ่อหัวเราะ) เข้าใจหรือยังลูก

อันนี้หมายถึงเสน่ห์อวิชชาน่ะ ลูกอย่าไปคิดเลย แต่ก่อนน่ะเขาทำกันเช่นพระธุดงค์ บางที่เขาได้วิชา เขาก็ทำ พระองค์ไหนได้เสน่ห์ มีทั้งอิทธิฤทธิ์ บุญฤทธิ์ ไปทำอะไรก็ไม่เจริญ เช่นไปสร้างโบสถ์ สร้างวิหาร เสร็จก็อยู่ไม่ได้ร้อนวิชาเลย

แต่พ่อไม่เรียนวิชาอย่างนั้น เรียนวิชาทางดับทุกข์ ดับโกรธ ดับโลภ ดับหลง ให้มีเมตตาต่อกันให้ปรารถนาพระนิพพานอย่างเดียว เจตนาหลวงพ่อมีอย่างนั้นนะ

หลวงพ่อจะเรียกมาสอนให้ศีล บอกกล่าวแนะนำให้ คนไหนมีทุกข์ก็อบรมแนะนำให้ลูกมีเสน่ห์ มีบารมี ลูกมานอนป่าช้าวันนี้ มานอนเอาเสน่ห์ กลับไปนอนที่บ้านจะ

อยู่เย็นเป็นสุข อยู่กับใครก็มีความสุขสบาย

พ่ออาจจะให้กลับพรุ่งนี้นะ และพรุ่งนี้จะมีรถมารับ ถ้าใครไม่อยากกลับ พ่อก็จะให้กลับ เพราะว่าครบกำหนดแล้ว ถึงลูกไม่อยู่ หลวงพ่อก็จะเดินแทน ถึงลูกจะกลับพ่อก็จะส่งบุญให้แก่ลูกถึงบ้าน

ให้ทุกคนได้อานิสงส์ เพราะถือว่าลูกได้ปฏิบัติกับหลวงพ่อแล้ว เข้าใจหรือยัง

ทุกคนมีหน้าที่ มีธุระ พ่อก็เป็นห่วง แต่พอลูกกลับไปบ้านแล้ว พ่อกลัวว่าลูกจะอ่อนแอน่ะ ไม่ให้อ่อนแอ ต้องแข็งแรงกว่าเก่า จิตต้องแข็งแรง กายต้องช่วยเหลือผู้อื่นให้มากให้ทำงานน่ะ

อย่ากลัวว่าเพื่อนฝูงจะล้อเลียนน่ะโยม ถือว่าวันนี้ไม่น่ากลัว ถือว่าวันนี้ไม่มีอะไรถึงจะมีใครมาล้อเลียน เราก็ไม่ต้องกลัว เข้าใจหรือยังลูก ! อันนี้หลวงพ่อเป็นห่วงน่ะ

เพราะกลับไปถึงบ้าน ไปทำงานทำการ จิตใจเราต้องเบิกบานผ่องใส ทำหน้าที่การงานทำทุกอย่างให้ผู้อื่นน่ะ ให้เข้าใจถึงระดับผู้หลักผู้ใหญ่ และให้เข้าถึงภาวะแวดล้อมที่เป็นมิตรบริวารด้วยศีลด้วยจิตใจที่สงบของเราให้มั่นคง อย่าให้เศร้าหมองน่ะ

มาเดินธุดงค์แล้วใจต้องเบิกบานน่ะ เมื่อกลับไปบ้าน มือ เท้าของเราต้องให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น เดินไปทำความดี มือของเราต้องพยายามจับสิ่งของช่วยเหลือผู้อื่น ตาเรามองคนอื่นด้วยความเป็นมิตร ปากเราพูดให้ศีลให้พรให้สิ่งที่ถูกใจเขา

เหมือนวันนี้พ่อไม่ให้สวดมนต์ เพราะสวดไปแล้ว วิญญาณผีที่นี่ เป็นวิญญาณผีคริสต์ เขาจะไม่รู้ภาษาสวดของเรา เราก็ต้องใช้สื่อภาษาทางจิตกับเขา และเมื่อลูกกลับไปบ้านน่ะ บางครั้งก็อย่าพึ่งไปพูดอะไรให้ใครฟัง อย่าพึ่งไปพูดว่า ดิฉันน่ะไปถือธุดงค์ ฉันสวดมนต์เก่งนะ บางทีคนพวกนั้นเขาไม่รู้เรื่อง เขาไม่เอาด้วย เราพูดไปหาว่าโม้อีก ถือธุดงค์ขาดงานมา ๒-๓ วัน ตัวก็ดำ ไม่เห็นจะน่ารักตรงไหนเลย แถมมาคุยเก่งอีก (หลวงพ่อหัวเราะแทรกกับความดำของโยมธุดงค์) ไม่เห็นจะมีเสน่ห์เลย อันนี้พ่อเปรียบเทียบให้ฟังน่ะ

เมื่อเป็นอย่างนี้ลูกก็ต้องดูใจคนด้วย ดูใจในที่นี้หมายถึงว่า เราต้องเอาความดีชนะใจคนให้มันได้ เพียงลูกภาวนาเท่านั้นแหละ สักวันหนึ่งความดีต้องถึงเขา เขาต้องเข้าใจเรา เราก็มีเมตตาอยู่ในใจ มีความรักอยู่ในใจ มีความจริงใจต่อทุกคนอยู่ในใจ และค่อย ๆ พูดออกว่า

ไปธุดงค์ดีอย่างไร สุขอย่างไร สบายอย่างไร ประเสริฐเลิศอย่างไร อยู่ป่าช้าดี

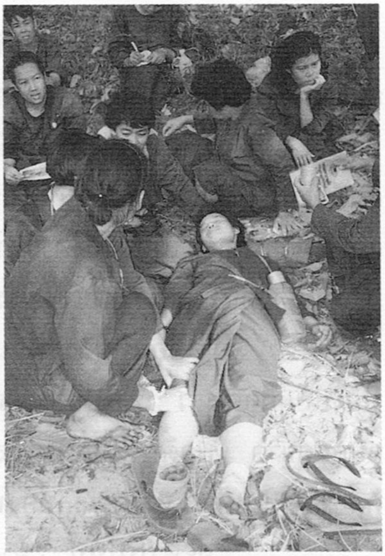

อย่างไร ดีจนว่า ตอนนี้มีกำลังใจพูดกับพี่น้องว่า... แต่ก่อนฉันกลัว ตอนนี้ฉันรู้สึกสบายใจ ไม่กลัวใคร มีความเมตตาสงสารต่อทุกคน เป็นลักษณะอย่างนี้น่ะ ฉะนั้นให้ลูกทุกคนนึกว่า มาธุดงค์แม้จะมีความลำบากขึ้นเขาสูง เจ็บปวดทรมาน แต่ลูกทุกคนก็ให้กำหนดรู้มีความภูมิใจและสุขใจ

ถ้าใครถามว่า ธุดงค์ดีไหม ดีอย่างไร ก็บอกว่า ไม่สามารถอธิบายได้ เพราะมันเลยสุข เลยดีเลยทุกข์ ทุกข์แต่มันเย็นสบายเหมือนอยู่บนยอดเขาน่ะ มันทุกข์จนว่าบัดนี้ไม่ทุกข์กับอะไรเลย มันวาง เย็นสบาย ...! ให้ทุกคนจำเอาไว้น่ะ มันเย็นอย่างบอกไม่ถูกเลย

ฉะนั้นต้องพูดว่า ดีเลิศประเสริฐเลยว่าดีมากสุขสบาย แต่อย่าไปพูดว่า ถ้ามีใครถามว่าธุดงค์ดีไหม สั่นหัวเลย ถ้ารู้อย่างนี้ไม่ไปดีกว่า ถ้าพูดอย่างนี้ บุญกุศลที่ลูกทำมาน่ะจะไม่มีเลย และจะไม่มีแรงดึงจิตใจใครได้เลย

ฉะนั้น หลวงปู่มั่น หลวงปู่ฝั้น ท่านเดินธุดงค์ปฏิบัติมาแล้ว บารมีส่วนนี้มันจะเห็นผลในเบื้องหน้าโน่น ยามมีอุปสรรค มีศัตรูหมู่มาร มีทุกข์เจ็บไข้ได้ป่วยในสังขาร บุญอันนี้จะเกิดขึ้นแก่ลูก และให้ลูกอธิษฐานได้เลย

อยากได้ความสงบ อยากได้ทรัพย์สมบัติ อยากได้มิตรบริวาร มันจะมีเสน่ห์มีอำนาจทางสมาธิจิต ลูกเดินขึ้นเขาแต่ละลูก แต่ละก้าว ได้สะสมความเข้มแข็ง สะสมบารมี สะสมพลังจิต เป็นอำนาจบารมี นึกน้อมเข้ามาในหัวใจ ให้จิตวิญญาณที่ละนิด ๆ สะสมเสน่ห์แห่งความสุข จะเป็นพลังอำนาจอยู่ตลอดเวลา

ลูกอย่าลืมภาวนาอธิษฐานไปอยู่ที่ไหนก็จะไม่ลำบาก ทำอะไรก็สำเร็จ เหมือนเรามาธุดงค์สำเร็จ... เข้าใจหรือยังลูก วิชาที่เราถือธุดงค์ให้ลูกอธิษฐานเอาไว้ อย่าทิ้ง ถ้ามีอะไรจำเป็นให้ท่องธุดงค์ข้อใดข้อหนึ่งเอาไว้เป็นคาถา ข้อไหนก็ได้... ถ้ามีอุปสรรค จะไปไหนเดินทางไกล ยามมีความลำบาก เจอศัตรูหมู่มาร ท่องธุดงค์เอาไว้อย่างใดอย่างหนึ่ง สงบจิตนึกถึงวิชาธุดงค์นี้ มันจะเห็นผล

เพราะลูกได้มาปฏิบัติสมถะ มาอธิษฐานจึงได้ปฏิบัติจริงตามครูบาอาจารย์ สิ่งที่เราได้สมถะจะเป็นวิชาอยู่กับเรา

วิชาอันใดที่เราปฏิบัติดีจะมีหมู่พระอริยะ มีครูบาอาจารย์ที่ท่านบำเพ็ญ ท่านจะส่องทางชี้ทางให้เรารู้ บอกให้เราทราบอยู่ตลอดเวลาน่ะโยม

ฉะนั้น คนได้วิชาได้ปัญญาในทางความสุขความเจริญนี้ มันจะเกิดมรรคผลแก่เราที่ได้ปฏิบัติธุดงควัตร อันนี้ เป็นจุดประสงค์ที่หลวงพ่อจะขอแนะนำให้ลูกได้เข้าใจเอาไว้น่ะ และสิ่งไหนที่หลวงพ่อให้นั่งภาวนาสงบในวันนี้ ให้ภูมิใจที่สุด สุขใจที่สุด ดีใจที่สุด ว่าการที่เรามาเดินธุดงค์เป็นอย่างไร และพรุ่งนี้เช้าพ่อจะแนะนำอีกที ถ้าผีไม่หามออกไปโน่นเสียก่อนน่ะ

เมื่อตอนที่หลวงพ่อนอนอยู่ป่าช้าบ้านเกิดหลวงพ่อน่ะ ปีแรกที่หลวงพ่อไปอยู่ พอไปปักกลดแล้ว เข้าไปนอนประมาณ ๕ ทุ่มกว่าๆ ผีมันดึงขาหลวงพ่อ ๆ ก็ดิ้นจับกลดไว้จนกลดขาด พอดิ้นไปดิ้นมาก็มีสติท่องพุทโธ ๆ ๆ จับกลดไว้อยู่น่ะ มันดึงลากขาออกไปถึงคอเลยนะโยมนะ หลวงพ่อก็ท่องพุทโธ ๆ ๆ ไป และเมื่อตั้งสติได้ดีแล้วก็ถามมันออกไปว่า

" จะพาไปไหน " อาตมาร้องถามมัน

" จะพาไปหาผู้ใหญ่บ้าน " ผีมันตอบ

เพราะวิญญาณผีไปหาผู้ใหญ่บ้าน แต่ผู้ใหญ่บ้านเขาไม่มาบอกอาตมา ๆ ก็ท่องพุทโธ จับกลดเอาไว้อย่างสติ พอตื่นขึ้นมาเหงื่อแตกเต็มตัวเลยนะโยม

แล้วอาตมาก็นั่งสมาธิ สวดมนต์ ทั้งเดินจงกรมแผ่เมตตา แผ่บุญกุศลให้เขา และเขาก็มาบอกทางจิตอย่างนี้คือ

เห็นภาพนิมิตผู้ใหญ่บ้านคนเก่าเป็นวิญญาณ อาตมาก็นั่งสมาธิบอกทางให้เขารักษาศีล และพอหลวงพ่อเอนตัวลงนอนก็ได้ยินเสียงร้องครางดัง วี๊ด แล้วหลวงพ่อนอนหลับสบายเลยน่ะโยม

ฉะนั้น ลูกอย่าทิ้งพุทโธ... ถ้ามีอะไรเกิดขึ้นก็ให้ท่องพุทโธ ๆ ๆ ในใจเอาไว้ ถ้ามีวิญญาณมาดึงขา ก็ให้จับกลดเอาไว้ก็แล้วกันน่ะ อย่าไปจับอย่างอื่นก็แล้วกันน่ะ เข้าใจไหมโยม...! จะไปไหนก็ให้มีองค์ภาวนาว่า พุทโธ ๆ ๆ ๆ ไว้น่ะ...

หลวงพ่อให้ธรรมแนวปฏิบัติแก่โยมธุดงค์ เพื่อให้เกิดกำลังใจต่อสู้กับจิตวิญญาณจนกระทั่งว่า ๒๒.๐๐ น. ได้เสร็จสิ้นภาระหน้าที่การให้ธรรมทานแก่ญาติโยมธุดงค์ และญาติโยมธุดงค์ได้แยกย้ายกันกลับไปประจำกลด เพื่อพักผ่อนหลับนอนให้มีแรงกายปฏิบัติในวันรุ่งขึ้น

หลวงพ่อเห็นว่าญาติโยมได้กลับยังที่พักกันแล้ว จึงได้เดินกลับไปยังที่ปักกลด

" ฉลามนอนตรงนี้น่ะ อยู่ใกล้หลวงพ่อ ป้องกันหลวงพ่อ ถ้าผีมาก็ให้ลูกศิษย์เจอ

ก่อนน่ะ ″

″ ครับ... ผม ″ เสียงคุณฉลามตอบรับ พร้อมมีเสียงหัวเราะอยู่บ้างเบา ๆ

″ มหาเลียงเอาตรงไหนหรือ ″ หลวงพ่อหันมาถามทางผู้เขียนบ้าง

″ ว่าจะเอาตรงนี้ครับ... หลวงพ่อ ″ ซึ่งผู้เขียนอยู่อีกมุมหนึ่งของป่า อยู่ห่างจากหลวงพ่อประมาณ ๒-๓ วา

″ ฮึ้ย... อยู่ใกล้หลวงพ่อเกินไป ขยับขึ้นไปอีก ให้ห่างหลวงพ่ออย่างน้อย ๑๐ เมตร ได้ยิ่งดี ″

หลวงพ่อบอกให้ผู้เขียนขยับออกห่างหลวงพ่อไป ด้วยน้ำเสียงที่เน้นหนัก

″ หาที่ลำบากอยู่น่ะ ครับ... หลวงพ่อ มีแต่ที่ชัน ๆ หาที่ราบไม่ค่อยมี ″ ผู้เขียนพูดขอความเห็นใจจากหลวงพ่อ

″ หาไม่ยากหรอก นอกจากว่าเราจะขี้กลัวเท่านั้นเอง มากับหลวงพ่อ ต้องให้ได้กัมมัฏฐาน ให้มีวิชากลับไปสอนคนให้ได้น่ะ มาแล้วไม่มีอะไรไปถ่ายทอดวิชาให้คนอื่น มันก็ไม่มีประโยชน์อะไร ″

ฟังหลวงพ่อชี้แจงในเหตุและผลแล้วก็น้อมปฏิบัติตามที่ท่านแผ่เมตตาให้ ได้ย้ายกลดเข้าป่าลึกห่างหลวงพ่อออกไปอีก เสียงลมหนาวพัดใบไม้ดังหวีด หวิว เสียงนกอะไรก็ไม่รู้ ร้องดังมาแต่ไกลว่า กู่... ฮูก... กู่... ฮูก.... ซึ่งทำให้เกิดความวังเวงอยู่ในหัวใจเหมือนมันจะร้องบอกให้ปลงอนิจจัง อนัตตา ทุกขา ว่า กู... ทุกข์... กู... ทุกข์... อย่างไรอย่างนั้นแหละ

ฟ้ามืด ลมหนาวกลางป่าช้ายามดึกอันเงียบสงบ ทุกชีวิตที่อิดโรยเหน็ดเหนื่อยกันมาเกือบทั้งวัน ต่างพากันเข้าสู่การหลับอย่างสนิท จะต่างกันบ้างก็ที่จิตใจของแต่ละคนว่าจะข่มจิตให้หลับสนิทได้มาก-น้อยเท่าใดนั้น ก็ขึ้นอยู่กับว่าใครจะทำใจได้ หรือว่ามีธรรมเป็นกำลังใจ ปลอบใจตัวเองมิให้ตกเป็นทาสของความหวาดกลัวนั้นได้อย่างไร เพราะดู ๆ แล้วที่รอบข้างต่างก็เป็นที่ทิ้งสรีระซากศพกันทั้งนั้น

๒๘.

เชื่อมสัมพันธ์นำบำเพ็ญทาน

ลุอรุณฟ้าสาง เวลาตีสี่เศษๆ เป็นบรรยากาศของวันใหม่ ท้องฟ้าเริ่มสว่าง เจ้าไก่แจ้แม้มันจะอยู่เพียงตัวเดียว มันก็ยังทำหน้าที่ของมันด้วยการส่งเสียงโก่งคอขัน เอก...อี่...เอก... เอ้ก อยู่บนกิ่งไม้ใกล้กลดหลวงพ่อ เหมือนว่ามันไม่มีความสะทกสะท้านกับความหนาวเย็นของอากาศบ้างเลย แต่ที่ยังดิ้นพลิกกายเสียงดัง กุ๊ง... กริ๊ง... กุ๊ง... กริ๊ง... พลิกกายหาความอบอุ่น คือเจ้าปิติ ที่นอนดิ้นไปมาอยู่ในกลดกับหลวงพ่อ

″ นั่งลง... ! ″ เสียงหลวงพ่อสั่งให้เจ้าปิตินั่งลง พร้อมมีเสียงดังปึ๊ก... ! ที่สีข้างของมัน

″ ฉลามตื่น... ได้แล้ว ″ หลวงพ่อเรียกให้ลูกศิษย์ตื่น ซึ่งความจริงก็พากันลุกตื่นตั้งนานแล้ว แต่เห็นว่าหลวงพ่อยังบำเพ็ญนั่งสมาธิอยู่จึงไม่กล้าส่งเสียงรบกวน เลยพากันนั่งสมาธิตาม

″ ตื่นแล้ว... ครับ... ผม ! ″ เสียงคุณฉลามรีบตอบหลวงพ่อ

″ มหาเลียง ตื่นหรือยัง ″

″ ตื่นแล้ว... มหาเลียงก็ตื่นแล้ว แต่ยังนั่งสมาธิอยู่ครับ ″ คุณฉลามตอบหลวงพ่อให้แทน

″ ทำสมาธิ ก็ดูจิตตัวเองให้มันผ่องใสบริสุทธิ์น่ะ อย่าให้จิตเศร้าหมอง อย่าให้นิวรณ์ ความเซื่องซึมที่หลงเคลิบเคลิ้มยินดีกับการนอน มาบั่นทอนทำลายจิตอันเป็นอัปปนาสมาธิได้ เมื่อจิตเป็นสมาธิอย่างแน่วแน่ มีความสงบนิ่งดีแล้ว ให้กำหนดเพ่งแผ่ออกไปแล้วเราจะได้บารมี แผ่ให้ผู้อื่น สัตว์อื่นให้เป็นสุข เราก็จะเป็นสุขด้วย และชื่อว่าเป็นการยกจิตให้สูง อยู่เหนือความหลงไม่เห็นแก่ตัว เป็นการกำจัดอวิชชาความโลภ โกรธ หลง ไม่ให้มีแก่เราต่อไป พยายามเปิดใจให้กว้างๆ น่ะ ″

หลวงพ่อท่านมีเมตตาให้ธรรมกัมมัฏฐานยามเช้าเป็นการสั่งสอนให้นำไปฝึกปฏิบัติเพื่อเป็นอุปนิสัยสู่ความพ้นทุกข์ในสังขารนั่นเอง

ด้วยจิตที่สงบดึกดื่นในวิเวกยามเช้านี้ แม้ลมฟ้าอากาศหนาวเย็นอยู่ก็จริง แต่ไออุ่นแห่งธรรมได้จุดประกายแสงสว่างแห่งความอบอุ่นขึ้นในดวงใจ ให้มีสติรู้อยู่ว่า เมื่อมีสิ่งใดในกิริยา ความเย็น ร้อน หนาว อ่อน แข็ง เกิดขึ้นกระทบสัมผัส เมื่อใจไม่ยินดี ไม่ยึดปรุงแต่งให้เกิดอารมณ์แห่งความหลงแล้ว สิ่งนั้นก็เพียงสักแต่ว่าเป็น รูป-นาม เกิดการสัมผัสแค่การตั้งอยู่แล้วดับไปตามธรรมชาติ

หยุดการบำเพ็ญทางจิต ก็เหลือภาระทางกายที่ต้องปฏิบัติที่ยังรอท่าอยู่ มันเป็นภาระกิจที่ต้องทำ ซึ่งทุกคนต่างก็มีใจเป็นเช่นเดียวกัน ด้วยที่จิตสำนึกอยู่ว่า เราคือผู้ให้ เก็บสัมภาระ อุปกรณ์ที่นั่งนอน เตรียมรอรับนโยบายหลวงพ่ออยู่ว่า เช้านี้ท่านจะมอบหมายหน้าที่ส่วนใดให้บ้าง แต่เพื่อมิให้เสียเวลาระหว่างที่คอยหลวงพ่ออยู่ จึงเปิดสมุดไดอารี่จดบันทึกกิจกรรมต่างๆ ของแต่ละวันที่ผ่านมาว่ามีอะไรบ้าง เป็นการเตือนความจำกันลืม...

″ฉลาม..!″ หลวงพ่อเรียกคุณฉลาม ซึ่งนอนหนาวคดคู้คุมโปงอยู่

″ครับ...″ เสียงขานตอบรับ

″เวลาเท่าไหร่แล้วนี่″

″หกโมงพอดีครับ...″

″มหาเลียง ทำอะไรอยู่นี่″

″นั่งเขียนหนังสืออยู่ครับ″

แล้วคุณฉลามก็ร้องเรียกให้ผู้เขียน เข้ามาหาหลวงพ่อ ซึ่งยังนั่งเพ่งสมาธิอยู่ในกลด และผู้เขียนได้เข้ามากราบแล้ว หลวงพ่อก็เอ่ยว่า

″ขอให้มีปัญญารู้ในสิ่งที่บริสุทธิ์ รักษาความดี เพื่อนำพาผู้อื่นให้รู้ในทาน ศีล ภาวนา เป็นผู้ชี้ทางให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ มีความสุขร่วมกันเทอญ″

ได้รับเมตตาจิตหลวงพ่อ แผ่ให้แต่เช้า รู้สึกเป็นสุขใจ อิ่มปิติในบุญเป็นอย่างยิ่ง เปล่งวาจาน้อมรับบารมีบุญว่า สาธุ...สาธุ...สาธุ...อนุโมทามิ

″ฝันดีไหม... เมื่อคืนนี้″ หลวงพ่อถามถึงเรื่องฝันกับฉลามซึ่งนั่งอยู่ข้างๆ

″มี่ฝัน ครับ″ ฉลามตอบเป็นสำเนียงพูดภาษาภูไท (คำว่า มี่ฝัน หมายถึงไม่ฝัน)

″มหาเลียงล่ะ ฝันว่าอย่างไรบ้างไหม″

″ไม่ฝันอะไรเลยครับ... จะหลับมากกว่าฝันครับ... หลวงพ่อ″

″ อากาศก็หนาวมากน่ะ จะหลับก็ไม่สนิทดีเท่าไหร่ ″

″ ครับ... ″ ผู้เขียนตอบรับอย่างเห็นด้วยกับคำพูดของหลวงพ่อ

″ โยมธุดงค์ไม่ทราบว่าจะนอนหลับกันหรือเปล่าน่ะ ″

หลวงพ่อได้เอ่ยถึงญาติโยมผู้นอนหนาวอยู่บริเวณหลุมศพป่าช้าด้วยเมตตาเป็นห่วง

″ คงจะหลับบ้าง ไม่หลับบ้าง ″ ผู้เขียนได้เรียนตอบท่าน

″ ส่วนมากโยมก็มีเสื้อกันหนาวอยู่มิใช่หรือ ″

″ ไม่มีครับ... หลวงพ่อ... ″

″ ไม่มีใครเตรียมมาเลยอย่างนั้นหรือ ″

″ ใช่... ครับ ! ″

″ ทำไมหรือ ″

″ คงจะเห็นว่าอยู่ในฤดูร้อน อากาศคงไม่หนาว เพราะตอนมาอยู่วัดก็ร้อน และไม่มีใครคิดว่าอากาศทางนี้จะหนาวมากขนาดนี้ครับ ″

″ แต่ก็ดีน่ะ โยมจะได้ฝึกให้รู้ครบทุกอย่าง ทั้ง ร้อน หนาว หิว เหน็ดเหนื่อย ถ้าไม่ได้มาสัมผัสอย่างนี้ โยมก็ไม่มีกัมมัฏฐาน กลับไปบ้านก็จะเหมือนเดิม คือจะเป็นคนอ่อนแอ ไม่ได้ช่วยเหลืออะไรใครเลย จะกลายเป็นคนหลงติดสุข บางทีหลงตัวเองไปเลย มันจะเป็นอย่างนั้นนะบางคน แต่ไม่รู้ว่า โยมที่มานี้จะรับกันได้หรือเปล่าเท่านั้นเอง ถ้าใครผ่านธุดงค์ไปได้ปีนี้น่ะ ก็ถือว่า เก่ง สามารถเป็นที่พึ่งของคนอื่นได้ สามารถนำเอาสิ่งที่ตนได้รับจากการมาเดินธุดงค์ไปเล่าเป็นธรรมให้คนอื่นฟังได้อย่างสบาย ๆ เลยใช่ไหม... ″

″ ใช่... ครับ ″ ผู้เขียนเห็นด้วยกับความรู้สึกที่หลวงพ่อมีต่อโยมธุดงค์

อย่างน้อยสิ่งที่โยมธุดงค์ได้มารับรู้ในการเดินธุดงค์ครั้งนี้ คงจะเป็นนิมิตแห่งความทรงจำในใจไปตลอดว่า... สิ่งที่ตนเองได้มารู้กับการปฏิบัติธุดงค์ คือการฝึกจิตใจให้กล้าหาญ เป็นการฝึกจิตให้สูง มีความอดทน แม้รู้ทั้งรู้อยู่ว่า สิ่งที่ตนมาปฏิบัตินี้เป็นทุกข์ มีความลำบากก็ยังทำ ทำเพื่อให้รู้จริงว่า ทุกข์ทางธรรมกับทุกข์ทางโลกเป็นอย่างไร แต่เท่าที่ได้ดูอยู่ห่าง ๆ ก็เห็นว่า โยมธุดงค์มีความตั้งใจสูงกับทุกคน ถึงจะมีความเหน็ดเหนื่อยทุกข์ลำบากในการเดินทาง หลายท่านจะพูดเตือนสติให้กำลังใจตัวเองอยู่เสมอว่า ″ แม้จะเหน็ดเหนื่อยกายแต่ใจยังสู้ไหวน่ะ สิบอกให้ ″ ฟังดูแล้วก็อดจะชื่นใจด้วยไม่หาย

เมื่อหลวงพ่อได้ปรารภธรรมกับลูกศิษย์แล้ว ก็ได้มีเมตตาต่อโยมธุดงค์ให้ไปสร้างบารมี ผูกจิตเป็นมิตรไมตรีกับชาวบ้านว่า

″ หลวงพ่อจะให้โยมธุดงค์เราไปที่หมู่บ้านน่ะ ให้ไปเพื่อนำชาวบ้านตักบาตร ซึ่งจะมีพระสงฆ์ธุดงค์ไปเทศน์ที่บ้าน และให้โยมธุดงค์นำอธิษฐานจิตตักบาตรที่บ้านโยม″

″ ต้องให้โยมธุดงค์ไปรับอาหารจากแม่ครัวไปร่วมด้วยหรือเปล่าครับ ″

″ ไม่ต้องน่ะ... อาหารก็ให้เป็นของชาวบ้านนั่นแหละ ชาวบ้านมีอย่างไรก็ให้เอาอย่างนั้น โยมธุดงค์ เราเพียงแต่ให้ไปนำพาเพื่อเป็นกำลังใจแก่ชาวบ้าน และให้แนะนำชาวบ้านให้เข้าใจเกี่ยวกับการทำบุญ ทำทาน การรักษาศีล คือการไม่เบียดเบียนกัน ภาวนาคือการทำใจให้บริสุทธิ์ต่อกัน โดยการเป็นญาติพี่น้องกัน นึกถึงพระเจ้า นึกถึงเบื้องบน แล้วจะมีความร่มเย็นในครอบครัวตระกูล

และให้พูดถึงการทำบุญอุทิศให้ปู่ย่าตายาย วิญญาณบรรพบุรุษที่ตายแล้ว แต่ยังไม่ได้ไปเกิด ยังต้องมาวนเวียนเกี่ยวข้องสิงอยู่กับลูกหลาน มาอาศัยอยู่ในบ้านเรือน ทำให้เกิดเจ็บไข้ได้ป่วย ทำให้ลูกหลานญาติพี่น้องเดือดร้อน เพราะวิญญาณเหล่านั้นยังไม่ได้รับผลบุญจากลูกหลาน ทำอุทิศแผ่บุญไปให้นั่นเอง โดยมีพระสงฆ์เป็นสื่อทางวิญญาณบอกให้มารับเอาผลบุญผลทาน ″

″ ไม่ทราบว่า โยมธุดงค์จะเทศน์ได้หรือเปล่าครับ ″

″ จะเทศน์ได้หรือไม่ได้ ก็ไม่เป็นไร เพียงแต่มีความตั้งใจที่จะทำดีกับทุกคน สร้างความเป็นมิตรกับชาวบ้านได้ ขอเพียงแค่ให้ยกมือไหว้ สวัสดีกับชาวบ้านได้ ก็ถือว่าดีแล้ว ″

ฟังเจตนาที่หลวงพ่อท่านกล่าวแล้ว ก็เห็นว่าเป็นการสมควรอยู่ที่จะต้องสร้างความเป็นมิตรให้ชาวบ้านได้เข้าใจ ถึงการปฏิบัติว่า ที่มานี้มาเพื่อสงเคราะห์ มาเพื่อแนะนำให้ทุกคนได้พบสัจจธรรม มิได้มุ่งหวังอย่างอื่นเป็นการตอบแทน

″ ที่หลวงพ่อมีเจตนาให้โยมธุดงค์ไปทำอย่างนี้ เพื่อเป็นการฝึกจิตอีกขั้นหนึ่งน่ะ อยากจะให้โยมได้ศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านให้รู้ถึงความอยู่ง่ายของชาวบ้าน และให้นึกเปรียบเทียบถึงชีวิตคนในเมืองว่า แตกต่างกันอย่างไร อยากจะให้รู้ถึงความบริสุทธิ์ใจของเขา แม้ว่าเขาไม่ร่ำรวยอะไร แต่จิตใจยังบริสุทธิ์ ขาวสะอาดดีน่ะ หลวงพ่อว่า จึงอยากจะให้ทุกคนได้ส่วนดีบ้าง

″ หลวงพ่อจะให้โยมธุดงค์ไปทั้งหมดเลย หรือเปล่าครับ ″ ผู้เขียนเรียนถาม

″ หมู่บ้านนี้มีทั้งหมดกี่หลังคาเรือนล่ะ ″ หลวงพ่อย้อนถามคืน

″ ประมาณ ๙๐ กว่า หลังคาเรือน ″

″ ก็เป็นหมู่บ้านที่ใหญ่อยู่เหมือนกันน่ะ ″

" ใช่ครับ หลวงพ่อ เป็นหมู่บ้านที่ใหญ่กว่าหมู่บ้านต่างๆ ที่ผ่านมา "

" ก็ให้โยมธุดงค์แบ่งเฉลี่ยกันไปให้ครบทุกหลังคาเรือนน่ะ ให้ไปบ้านละคนสองคนก็ได้ อย่างมากก็ไม่ให้เกินบ้านละ ๓ คน "

" ครับ... หลวงพ่อ "

" เวลาโยมธุดงค์ไปถึงบ้านชาวเขา ก็ให้แสดงความเคารพกับชาวบ้าน ไปสร้างความรู้จักกับเขา เหมือนว่าเราและชาวบ้านเคยเป็นญาติพี่น้องกัน เมื่อไปถึงบ้านชาวเขาก็ให้ยกมือไหว้ อวยพรให้เขา พูดถึงพระเจ้าของเขาว่า ขอให้พระเจ้าคุ้มครอง จงอยู่ดีมีสุข ครอบครัวไหน มีลูกเล็กเด็กน้อย ขอให้แสดงความเมตตาแผ่ให้ด้วยการจับมือ อุ้ม แสดงความรัก ต่อลูกเขาบ้าง ไม่ให้รังเกียจ มิใช่ว่าเห็นลูกเขามอมแมมไม่อยากจับ ไม่อยากเข้าใกล้ก็ยังใช้ไม่ได้ ต้องให้แสดงความเมตตาเอ็นดูต่อลูกเขาบ้าง หรือไม่ก็ให้ศีลให้พร ขอให้ลูกหลานเขามีสติปัญญาดี ต้องให้โยมธุดงค์ปฏิบัติอย่างนี้น่ะ เข้าใจมั้ย "

" เข้าใจครับ... หลวงพ่อ "

" ให้มหาเลียงช่วยไปประสานงานดูน่ะ เดินตรวจดูว่า โยมธุดงค์ เมื่อไปถึงบ้านชาวเขาแล้ว ได้ทำตามที่หลวงพ่อแผ่บ้างหรือไม่ "

" ครับ... หลวงพ่อ "

" และเมื่อตักบาตรแล้ว ก็ให้โยมธุดงค์ได้พาชาวบ้านไปทานข้าวด้วยกันที่โรงเรียน เมื่อพระธุดงค์ท่านรับบิณฑบาตอาหารแล้ว ให้โยมธุดงค์ตักอาหารให้ชาวบ้านทานและให้ทานข้าวด้วยกัน เป็นการสร้างความสัมพันธ์ไมตรีต่อกันไว้ "

รับนโยบายหลวงพ่อ ก็เตรียมเดินลงเขาจากป่าช้า ก้มกราบหลวงพ่อ ๆ ให้พรว่า

″ จงทำดี เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์ แล้วจะพ้นจากทุกข์ จิตจะสูง มีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ต่อทุกคน นั่นแหละชื่อว่า การบำเพ็ญอย่างเทวดา พรหม เทอญ ″

น้อมรับพรคติธรรมด้วยใจอันผ่องแผ้ว แต่เช้าว่า สาธุ... สาธุ... สาธุ... อนุโมทามิ

เดินผ่านกลดของโยมธุดงค์ ซึ่งยังพากันปฏิบัตินั่งสมาธิอยู่ในกลดนั้นอยู่ กลดทางหลังนั้นมีแสงไฟจากเปลวเทียนที่แสงสว่างอยู่ในกลด เข้าใจว่า ″ เจ้าของกลดคงจะนั่งสมาธิ เพ่งเทียนเป็นกสิณ ตามที่ครูบาอาจารย์ท่านสอนให้ ″

ระหว่างที่เดินผ่านกลดโยมธุดงค์จะลงไปยังหมู่บ้าน ได้แลเห็นกลดของโยมธุดงค์ท่านหนึ่ง ซึ่งอยู่ใต้โคนไม้ในมุมลึกพอสมควร ก็แลเห็นกลดนั้นสั่นกระตุกไหว ๆ จึงนึกเอาในใจว่า ″ โยมธุดงค์ท่านนั้นสั่น เพราะอากาศหนาวหรือว่ากลัวผีกันแน่หนอ ″ จะเรียกถามว่า ″ เป็นอะไรหรือครับ ไม่สบายหรือเปล่า ″ ก็เกรงว่าจะไม่เหมาะ ไม่ควรแก่กาลเทศะด้วย จึงนึกภาวนาแผ่เมตตา เอาใจช่วยให้พ้นทุกข์พบสัจจธรรม มีความรื่นร่มใจในการปฏิบัติธรรม

ความแปลกใหม่ เป็นภาพที่ควรบันทึกไว้เป็นความทรงจำอีกอย่างหนึ่งของวันนี้ของโยมธุดงค์กับชาวบ้านห้วยตองที่พึงมีต่อกัน นั่นก็คือว่า โยมธุดงค์ได้ทำหน้าที่เป็นผู้แนะนำชาวบ้านเกี่ยวกับการทำบุญตักบาตร ก่อนที่พระธุดงค์จะมารับบิณฑบาตที่บ้านของญาติโยมชาวบ้าน ซึ่งหมู่สงฆ์พระธุดงค์ ก็ได้แบ่งเฉลี่ยกันไป โปรดให้ธรรมทานกับโยมชาวบ้านให้ครบทุกหลังคาเรือน

แม้จะเป็นเวลาเพียงสั้น ๆ กับการได้ทำหน้าที่เป็นผู้แนะนำเรื่องการทำบุญ เพื่อตอบแทนบุพการีชนของตนแก่ชาวบ้าน ก็นับว่าเป็นเวลาแห่งการสร้างสรรค์ ทำให้โยมธุดงค์และชาวบ้านห้วยตองมีความผูกพัน เหมือนว่าเป็นญาติพี่น้องกัน ได้สร้างความคุ้นเคยให้เกิดขึ้นต่อกันอย่างสนิทใจ และตรงจุดนี้โยมธุดงค์เองก็เหมือนว่า จะภูมิใจอยู่มิใช่น้อยเลยทีเดียว

ยิ่งกว่านี้ยังได้เห็นสายธารน้ำใจระหว่างโยมธุดงค์กับชาวบ้านได้มอบให้แก่กัน เมื่อเสร็จจากการทำบุญตักบาตร ฟังพระธุดงค์แสดงธรรมให้ฟังที่บ้านแล้ว ต่างก็พากันเดินตามพระธุดงค์ไปยังโรงเรียน เพื่อร่วมถวายอาหาร

เพล มอบทุนค่าอาหารกลางวันให้ทางโรงเรียน โดยมีครูใหญ่และพ่อหลวงแห่งหมู่บ้านเป็นผู้รับมอบจากพระสงฆ์ และทุกคนได้มีโอกาสทานข้าวอาหารกลางวันร่วมกัน โยมธุดงค์หรือก็มีน้ำใจทำหน้าที่ตักข้าวอาหารนำไปบริการสู่ชาวบ้านได้ทานกันอย่างทั่วถึง และบางท่านหลังทานอาหารเสร็จ ได้มีการผูกข้อมือ มอบสิ่งของเป็นสินน้ำใจให้เป็นที่ระลึกก่อนจาก เช่น บางท่านให้ยารักษาโรค ให้ปัจจัยไว้ใช้ และสุดท้ายให้ที่อยู่ เพื่อติดต่อกันยามคิดถึง หรือบางท่านก็ว่า " ชาวบ้านนี้น่าสงสารน่ะ อาหารการกินก็ลำบาก บางคนเสื้อกันหนาวก็ไม่มีจะใส่ กลับไปนี่ต้องส่งอาหารพวกปลากระป๋องและส่งผ้าห่มเสื้อกันหนาวมาให้แล้วล่ะ "

จากวันนั้น เมื่อโยมธุดงค์กลับถึงบ้านแล้ว ก็ไม่รู้ว่ายังจำสัญญาที่ได้ให้ไว้กับชาวบ้านได้อยู่หรือเปล่าก็ไม่รู้ เน้อ... เจ้า...

มันก็เป็นสัจจะอีกข้อหนึ่งที่ว่า " ไม่มีงานเลี้ยงใดที่ไม่มีวันเลิกลา " นั่นคือว่า เวลาแห่งการเดินทางของพระธุดงค์และโยมธุดงค์ต้องเคลื่อนขบวนกองทัพธรรมไปสู่ที่ใหม่ตามกาลเวลานั่นเอง

ตั้งแต่เช้า ๐๖.๐๐ น. ถึง ๑๑.๐๐ น. ที่โยมธุดงค์ได้คลุกคลีสนทนาถามไถ่เรื่องสารทุกข์ต่าง ๆ กับชาวบ้าน ได้นำพาทำบุญบำเพ็ญทาน ตลอดทั้งยังได้ทานข้าวอาหารร่วมกัน ถึงจะเป็นเวลาเพียงสั้น ๆ ก็ทำให้ทุกคนมีความสุขใจและภูมิใจอยู่มิใช่น้อย

โรงเรียนบ้านห้วยถอง
ตำบลห้วยปูลิง อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
ข้อมูลครู-ภารโรง ปีการศึกษา 2536
ข้อมูลนักเรียน ปีการศึกษา 2536
ชื่อ - สกุล
วิชาเอก
ตำแหน่ง
สอนประจำชั้น
หมายเหตุ

เมื่อทุกฝ่ายทานอาหารเสร็จก็นั่งจับกลุ่มคุยกันบ้าง และทางคณะสงฆ์ก็ประกาศเตือนว่า

" โยมธุดงค์น่ะขอให้เตรียมตัวออกเดินทางได้แล้วน่ะ เวลานี้ก็เที่ยงกว่า ๆ แล้ว "

ได้ยินคำประกาศต่างเตรียมพร้อมที่จะออกเดินทางกัน โยมธุดงค์ได้กล่าวคำร่ำลากับชาวบ้านว่า " ไปก่อนน่ะ มีโอกาสจะมาเยี่ยมใหม่ "

ชาวบ้านบางคนพูดภาษาไทยไม่ได้ ก็ได้แต่ตอบว่า " อื่อ... ๆ ๆ "

ต่างคนก็กล่าวคำให้ศีลให้พรแก่กันและกันตามธรรมเนียมว่า " ขอให้อยู่ดีมีสุขน่ะ ขอให้หมดทุกข์โศกโรคภัย ขอให้เจริญร่ำรวย น่ะค่ะ "

บ้างก็ว่า... " ขอให้คนอยู่นั้นมีชัย คนไปขอให้มีโชคลาภเทอญ "

ก็ไม่รู้เหมือนกันว่า โยมธุดงค์ผู้น่ารักที่ให้ศีลให้พรสไตล์นี้ จะให้พรแก่ชาวบ้านหรือว่าจะให้ตนเองกันแน่... ,

๒๙.

ฝากไว้ให้รักษา ความเป็นธุดงค์ คือมรดกธรรม

เส้นทางจากหมู่บ้านห้วยตองถึงหมู่บ้านวัดจันทร์หรือบ้านเด่น ระยะทางประมาณ ๑๐ กโลเมตร การเดินธุดงค์วันนี้ แม้ในช่วงต้น ๆ จะต้องขึ้นเขาลงดอยอยู่ บ้าง แต่เป็นดอยเตี้ย ๆ ไม่สูงชันเหมือนอย่างทุกวันที่ผ่านมา ถนนหนทางมีขรุขระอยู่บ้าง ตามสภาพของเมืองภูเขาในม่านหมอก แต่พอเดินเข้าสู่เขตอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ สภาพถนนก็ราบเรียบการเดินก็คล่องขึ้น

ความจริงการเดินธุดงค์วันนี้ แม้จะไม่มีดอยสูงชัน แต่ดูเหมือนว่า อากาศจะร้อนแรงยิ่งกว่าทุกวันเสียอีก เห็นนักธุดงค์หลายท่านตั้งหน้าตั้งตารีบเดินจ้ำอ้าว... ฝ่าเปลวแดดไปเพื่อให้ถึงที่พักไว ๆ แต่เมื่อจ้ำอ้าว... ไปไม่ไหวก็พากันหลบร้อนนั่งพักตามร่มไม้ริมทาง นั่งเพ่งวาโยธาตุ ภาวนาดูความเหน็ดเหนื่อยให้เห็นทุกข์ในสังขารร่างกาย บ้างก็นั่งเอนกายพิงถุงย่าม แหงนหน้าอ้าปากดูฟ้า เหมือนจะร้องขอว่า " พระอาทิตย์เจ้าค่ะ อย่าปล่อยความร้อนมาแรงนักซิ ข้าน้อยร้อนเหลือเกินน่ะ "

บ่ายสองโมงกว่า ๆ โยมธุดงค์ก็สามารถเดินฝ่าเปลวแดดร้อนถึงป่าสนที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงบ้านเด่น ซึ่งมีบริเวณกว้างใหญ่ มีต้นสนสูงใหญ่ ร่มรื่น อากาศโปร่งใสดี และที่ถัดเข้าไปข้างในอีกเป็นสุสานป่าช้า ซึ่งจัดให้เป็นที่พักของพระธุดงค์

นักธุดงค์หลายท่าน เมื่อเดินทางถึงที่พัก ได้นำน้ำดื่ม น้ำเย็น น้ำหวาน ใส่เม็ดแมงลักให้ชื่นใจแล้ว บ้างก็เตรียมพักผ่อน บ้างก็เตรียมอาบน้ำ ซักผ้า ซึ่งวันนี้ตรงที่พักมีสระน้ำให้อาบกัน โยมธุดงค์บางคนทราบว่า ตั้งแต่วันแรกที่ออกเดินธุดงค์ เพิ่งจะได้อาบกันวันนี้ก็มี บางครั้งถึงกับมีคำพูดเล่นกันว่า

" มิน่าล่ะ เธอถึงหลับอย่างไม่กลัวผีกลัวสางเหมือนคนอื่นเค้า เพราะผีมันกลัวกลิ่นเธอนี่เอง " ว่ากันไปโน่นแน่ะ

ตกบ่ายสามโมงเศษ ๆ หลวงพ่อได้เข้ามาถึง ซึ่งความจริงหลวงพ่อได้เดินทางล่วงหน้ามาก่อนแล้ว ตั้งแต่เมื่อเช้านี้ เข้าใจว่าท่านคงจะมาติดต่อ และหารถเพื่อส่งโยมธุดงค์นั่นเอง แล้วท่านก็ให้อาจารย์สัญญา ประกาศให้โยมธุดงค์มาร่วมกลุ่มนั่งเป็นแถวพร้อมได้นำสวดมนต์ ให้จดชื่อเจ้าบ้านและบริวารในบ้าน ที่โยมธุดงค์ได้นำบำเพ็ญบุญที่บ้านห้วยตองเมื่อเช้านี้ และให้นำมาส่ง หลายท่านก็คิดว่า เป็นการประชุมเพื่อชี้แจง เรื่องสถานที่ปักกลดธรรมดา แต่เมื่อทุกคนได้พร้อมเพียงกันสวดมนต์ภาวนาแล้ว

หลวงพ่อก็ได้แผ่เมตตาให้ธรรมทานกับคณะธุดงค์ เป็นการเน้นธรรมแนวธุดงค์เพื่อให้ทุกคนที่มาปฏิบัติครั้งนี้ ได้นำไปปฏิบัติ และให้ทุกคนได้ทรงจำความรู้สึกอันนี้ไปตลอดชีวิตว่า

โยมนั่งมือขวาทับมือซ้ายนะ นั่งให้ตรง ๆเอาลม , ธาตุลม มาพัดกายพัดใจ เอาพระอาทิตย์มาเป็นแสงสว่าง ถ้าลมมาสัมผัสให้เพ่งวาโยธาตุเป็นนิมิตรหายใจเข้า รู้กาย รู้ใจ เพ่งเห็นองค์พุทโธพระประทานเป็นนิมิตติดตา ภาวนาหายใจเข้าพุท...หายใจออกโธ... ให้เย็นกาย เย็นใจ ในขณะหายใจเข้ารู้ หายใจออกรู้ ปิติสุข ปิติอิ่มกาย อิ่มใจ ใจเรามีอะไรมากระทบก็สบาย คือ ความอิ่มไม่รับอารมณ์ภายนอก ไม่ยินดีอารมณ์ภายนอก ภายในก็สงบได้ มันเป็นสุขก็รู้ไม่หลงใหล มีพุทโธดับทุกข์ในสังขาร มีเวทนา ทุกขเวทนา รู้ทุกข์ เจ็บปวด รู้ร้อน รู้หนาว มีพุทโธระงับดับทุกข์ละออกไปจากสังขาร สุข สงบ , ไว้เป็นพระนิพพาน , มรรค ผล นิพพาน กายเป็นมรรคกายเป็นผล ใจเป็นมรรค ใจเป็นผล นิพพาน กายคือ นิพพาน ใจคือ นิพพาน สงบกายนั่นแหละคือ นิพพาน สงบในใจนั่นแหละคือ นิพพาน

ศีล สมาธิ ปัญญา เป็นทางพ้นทุกข์ เป็นทางสงบในเบื้องต้น ท่ามกลางภายในใจมีอะไรเกิดขึ้นก็ระงับดับได้ในที่สุด ไม่มีทุกข์อะไร ไม่หลงอะไร ไม่โลภอะไร ไม่ปฏิฆะกับอะไรบัดนี้รู้ทุกข์ทั้งปวงในสังขาร ละทุกข์ได้หมด สุข เย็น สบาย ตื่น เบิกบาน เป็นผู้หลุดเป็นผู้พ้นในกองทุกข์ในสังขาร เป็นผู้ละเหตุ อันทำให้เราโกรธ เหตุอันนี้ให้เราหลง เหตุอันทำให้พยาบาท เห็นเหตุอันทำให้เราติดสุข คือ กามภพในสังขาร

ด้วยอานิสงส์ การเดินธุดงค์ การถือพิจารณาทุกสิ่งทุกอย่างไม่น่ายึด คือ อสุภะ ผ้าบังสุกุล โดยการเข้าถึงรัตนตรัย มีความบริสุทธิ์กาย บริสุทธิ์ใจ ถือผ้า ๓ ผืนสำรวมอยู่ในองค์พุทโธ ด้วยการมาโปรดแผ่เมตตา จนถึงบ้านถึงเรือน ไม่เศร้าหมองกับใคร มีเมตตา มีจิตผ่องใส ด้วยการมาของเรา มีการเคารพอยู่ในหมู่ในคณะ ครูบาอาจารย์ พระสงฆ์ ด้วยการปฏิบัติ ไม่ได้มาด้วยผลประโยชน์ หรือเอกลาภต่าง ๆ เรามาเพื่อดับกิเลส ดับความเศร้าหมอง ดับทุกข์ในสังขาร ดับทุกข์ที่เราเคยหลง เคยยึดมา หลายภพ หลายชาติ หลายเดือน หลายปี จนไม่มีทุกข์

การถืออยู่ป่าอยู่ตามธรรมชาติ รู้จิตเราสัมผัสอะไร ไม่ลุ่มหลงเหมือนเราอยู่ในป่า ความร่มรื่นด้วยความเมตตาของเรา

การถือเนสัชชิ คือการปฏิบัติไม่เอาจิตนอนนิ่ง อยู่ในธาตุ ๔ ขันธ์ ๕ ในร่างกาย สังขาร ตื่นเบิกบาน ทั้งกลางวันและกลางคืน

การปฏิบัติอยู่ในสนาสนะ อันครูบาอาจารย์จัดให้อย่างไร เราอยู่ได้ไม่ถือทิฐิมานะ ถือตัว ถือตน มีความรู้สึกบริสุทธิ์เสมอกันด้วยศีล

ขออานิสงส์ที่เราถือปฏิบัติธุดงค์ ๑๓ ข้อร่วมกัน ย่อเข้ามาสู่องค์พุทโธ เป็นผู้รู้หลุดพ้นจากทุกข์ในสังขารทั้งปวง ด้วยความเป็นผู้มีปัญญา รู้ความเกิดทุกข์ในสังขาร เจ็บเท้า ปวดเมื่อย เหน็ดเหนื่อย มีปัญญารู้ถึงความเกิดทุกข์ในสังขารระงับได้ รู้ความแก่ ความเสื่อม ก็มีปัญญาระงับดับทุกข์ได้ มีความเกิด เจ็บป่วย บางครั้ง บางคราว ไม่สบายกาย ไม่สบายใจ มีปัญญารู้ได้เท่าทัน ตามคำสอนของพ่อ คือ พระบิดา ที่ทรงสอนมาว่าสังขารเป็นทุกข์ ร่างกายเป็นที่สิงอยู่ของจิตวิญญาณ กามภพ

บัดนี้เราได้ฝึกจิตอย่างอริยะ ผ่านพ้นจากความเกิดในสังขาร ไม่มีทุกข์จากความเกิด โรคภัยไข้เจ็บผ่านมาเหน็ดเหนื่อยเวทนา เป็นผู้สละออกจากความยึดถือนี้ได้ ตามอย่างคำสอนของพระบิดาคือ พระพุทธเจ้าทรงตรัสเอาไว้ว่า ″ ผู้ใด ยึดมั่นถือมันอยู่ว่าเป็นของเรา ย่อมทำให้เป็นทุกข์ ๆ ในความหลงที่ยึดติด เกิดพอใจในความแก่ ความเจ็บ ความตาย วนเวียนอยู่ไม่รู้กี่ภพกี่ชาติ ขอให้ทุกคนภาวนารู้ หายใจออกรู้ เกิดความปลาบปลื้มปิติในบุญกุศล

ที่เราปฏิบัติตามอย่างของพระอริยะ ใจของเราประเสริฐแล้ว บริสุทธิ์แล้ว กายสะอาดแล้ว ไม่มีทุกข์ในกาย ใจสะอาดแล้ว ไม่เศร้าหมองกับใคร สุขแล้ว สงบแล้ว เป็นผู้ถึงมรรค ผล นิพพานแล้ว ลูกทุกคนได้ทำที่สุดแห่งทุกข์ ที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสว่า เกิดชาติหนึ่ง ผู้ใดได้ทำที่สุดแห่งทุกข์ ทำที่สุดแห่งความยึดมั่น ถือมั่น ในสังขารอย่างนี้ได้ ผู้นั้นกำลังพ้นจากกามภพ พ้นจากการมาเกิดอีกในธาตุ ๔ ในกายหญิง กายชาย ดิน น้ำ ไฟ ลม มาพิจารณารู้แล้วว่าเป็นทุกข้อ เป็นอนัตตา ไม่ใช่ตัวไม่ใช่ตน ขอให้ลูกกำหนดรู้ว่า เราเดินขึ้นเขาลงห้วย จะสูงเท่าไร จะต่ำเท่าไร จะเหน็ดเหนื่อยเท่าไร เห็นความรู้สึกที่เกิดทุกข์ในสังขารเราระงับดับได้มีปิติผ่องใส รู้เบิกบาน ไม่เศร้าหมองสิ่งใด นี้คือ พระธรรม ที่พระพุทธองค์ทรงตรัสที่เราได้ปฏิบัติแล้ว รู้แล้ว ปล่อยวางทุกข์สิ่งทั้งปวงแล้ว ไม่หลงในธาตุ ๔ ขันธ์ ๕ กายหญิง กายชาย ไม่หลงมาเกิด มาแก่ มาเจ็บอีก

ฉะนั้น วันข้างหน้าถึงสังขารมันจะแก่ จะเจ็บ จะเสื่อมไป บุญที่มาถือปฏิบัติธุดงค์ ที่ลูกได้ปฏิบัตินี่แหละ จะเป็นเครื่องเตือนสติให้เรามีความอิ่มใจ มีกายละเอียด ผู้มีกายเป็นเทวดา กายเป็นพรหม กายผู้ปฏิบัติ อันผุดเกิดขึ้นเป็นปัญญา ให้เราพ้นจากธาตุ ๔ ขันธ์ ๕ ไม่ต้องมาทุกข์อีก ไม่ต้องมีความอาลัยอาวรณ์อีกในสังขาร ไม่ต้องมาหลงรักหลงชังหลงเกลียด หลงพยาบาท อาฆาต อยู่กับสิ่งใดอีก ความบริสุทธิ์ของลูกทุกคนที่ได้ถือธุดงค์ได้ปฏิบัติตามหมู่พระสงฆ์ ย่อมเป็นแสงสว่าง เป็นพระธรรม ผู้ใดปฏิบัติในธรรม ผู้นั้นได้ชื่อว่าเห็นพระสงฆ์ ได้ปฏิบัติตามพระสงฆ์ ผู้ใดปฏิบัติในถือธุดงค์ ผู้นั้นชื่อว่าได้ปฏิบัติตามอย่างหมู่พระสงฆ์ สุปฏิปันโน มีจิตใจสุขแล้ว สบายแล้ว มีมิตรบริวาร ที่เราปล่อยวาง ไม่ทำบาปทำกรรม ปฏิบัติดีแล้ว ด้วยจิต ด้วยปัญญา ขอให้นั่งภาวนากำหนดรู้ ใจเราบริสุทธิ์ต่อทุกคน เป็นที่เพ่งด้วยเมตตา พรหมวิหาร เป็นที่เพ่งในองค์ฌาณปิติ สุข สงบ ให้สว่างไสวอยู่ในกายด้วยบุญ ใจที่เราสงบคือ บุญใจคือปัญญา รู้ สังขารที่เกิดทุกข์แล้วดับได้ ละได้สงบได้ จงเบิกบานสุขเอาไว้ ขอให้ลูกทุกคนที่ได้ปฏิบัติธุดงค์เป็นเวลา ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี ๗ ชาติ ขอให้บารมีที่ลูกได้บำเพ็ญปฏิบัติ ขอให้ใจสะอาดไปถึง ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี ๗ ชาติ ถ้ายังวกวนเวียนว่ายตายเกิด ขอให้เกิดในครอบครัวตระกูลสูงพบผู้มีบุญ นำความร่มเย็นแก่เพื่อน เกิด แก่ เจ็บ ตาย นำพาสร้างความรัก ความปรารถนาดี นำมิตร นำบริวาร ไปสู่ความพ้นทุกข์ จากโกรธ โลภ หลง สู่ร่มเย็นสงบ สู่พระนิพพาน เทอญ

วันนี้ลูกคงจะมีโอกาสได้นำเอา สิ่งที่เราได้มาปฏิบัติ คือสิ่งที่เราทำใจสงบได้ และสิ่งที่เรารู้ทุกข์ ดับทุกข์ได้ ดับความเศร้าหมอง คิดว่าชีวิตของลูกตั้งแต่เกิดมา ยังไม่เคย

เห็นทุกข์ ผู้ใดเห็นทุกข์ ผู้นั้นถือว่ามีปัญญานะ ถือว่ารู้ก่อน เห็นก่อน ก่อนที่ทุกข์จะมาถึง ถ้ารอให้แก่ ให้เจ็บ แล้วไปทุกข์ตอนนั้น เราจะไม่มีสติ ระลึกรู้สิ่งที่ดี มาเตือนสติให้แก่เรา เหมือนบางครั้งมีอะไรเกิดขึ้นในใจ ใจเศร้าหมอง ปฏิฆะ โกรธ พยาบาท สร้างความทุกข์ให้แก่ตัวเอง และผู้อื่น เป็นมรดกตกทอดถึงลูกถึงหลาน เป็นความทุกข์ทรมาน พยาบาท อาฆาต จองเวร หรือบางครั้งเป็นโรคในร่างกาย ตั้งแต่เกิดจนบัดนี้มีอายุมากก็ยังมีโรค เป็นมรดกตกทอด ก็ยังไม่รู้จักหาย บางทีในร่างกายสังขารเรานะ มีอะไรกระทบ มักจะมีความเศร้าหมองอยู่ตลอดเวลา หรือบางครั้งใครมาพบเรา คนอื่นก็มีทุกข์กับเราตลอดเวลา เป็นศัตรูกับเรา บางทีเราเป็นศัตรูเขา เขาเป็นศัตรูเรา บางครั้งสามี ภรรยา ลูกหลาน ทุกข์กับเรา อยู่ด้วยความเศร้าหมองต่อกัน

แต่ลูกที่มาถือธุดงค์ครั้งนี้ เราไม่มีความเศร้าหมองต่อกัน ถ้าจะพูดถึงทุกข์ที่บ้านกับทุกข์ที่มาเดินธุดงค์ อะไรลำบากกาย ลำบากใจมากกว่ากัน อยู่ที่บ้านอาจจะสุขกาย แต่ใจอาจจะเศร้าหมอง อยู่ที่นี่ลำบากกาย ใจสงบสุข เบิกบาน นั่นคือจิตเราฝึกดีด้วยธุดงค์ มันว่างจากความยึดถือ มีปัญญา มีความปราบปลื้มปิติต่อกัน มีความรักต่อกัน จิตที่เราบริจาคสละความหลงใหลที่เรามี เราได้ เราถือธุดงค์ เราเคารพอยู่ในพระธรรม สำรวมกายใจได้ ถ้าใครนำเอาความปิติ นำเอาความสงบ นำเอาความรู้สึก เราไม่มีทุกข์ในใจ ใจสงบ มีปัญญารอบรู้ , เหมือนรู้ว่าขณะขึ้นเขามันเหนื่อย มันเวทนา มันเหน็ดเหนื่อยเท่าไร เรามีปัญญารู้รอบอยู่ในตัวสังขาร รู้รอบตัวจิตเราว่ามีอะไรเกิดขึ้น เช่นว่า ขึ้นเขาสูงจะลงเขา ลงเหว เราก็กับสู้ภัยอันตราย ไม่มีอันตรายได้ ถ้าลูกนำเอาบุญกุศลที่เราถือธุดงค์นี้ไปอยู่กับบ้าน อยู่

ที่ทำงานได้นะ คิดว่าจะเอาชนะกิเลสมาร สังขารมารได้ กิเลสมารก็คือ กิเลสสิ่งที่พอใจกับสิ่งนั้น สิ่งนี้ และไม่พอใจกับคนนั้น คนนี้ กับสิ่งที่อยู่ใกล้เรา

ตอนนี้เราได้วิชาธุดงค์อยู่ในกาย อยู่ในใจ เราอบ เราบ่มไว้ ๗ วัน ๗ คืน อย่าพึ่งไปล้างออกนะ เอาไว้อย่างนี้ให้ตลอด หรือล้างไปหมดแล้ว เราอบ เราบ่ม เอาไว้แล้ว ถือว่าเราอบบ่มทางจิตใจให้ใสสะอาด ส่วนร่างกายของเรามันจะเปลี่ยนสีไปบ้าง ถือว่าเรามีวิชา มีฌาณ สามารถนิมิตกายของเราได้ เรามาอยู่ในป่า เราก็สามารถนิมิตกายเป็นสีไม้บ้าง เหมือนกิ้งก่า ถ้ามันไปอยู่ต้นไม้ใด สีดำ มันก็เปลี่ยนเป็นสีดำ สื่อว่ามีพลังทิพย์อยู่ในตัวเรา หลวงพ่อนึกอย่างนั้นน่ะ เวลาเดินธุดงค์ ตัวหลวงพ่อเปลี่ยนสี ถ้ามันอยู่ในป่าไม้มาก ๆ ก็เปลี่ยนเป็นสีอย่างหนึ่ง ถ้าไปตากแดดมาก ๆ ก็เป็นสีอย่างหนึ่งนะ ถ้าอยู่ในป่าทึบ ก็เป็นสีอย่างหนึ่งนะโยม ถ้าไปอยู่ป่าร่มรื่นหรือถ้ำ ก็สีอย่างหนึ่งขึ้นมา ถือว่าพลังที่องค์เทพ องค์เทวดา รุกขเทวดาจะกลับนั้น ถ้ายามส่องรัศมีให้เราเปลี่ยนสี ตอนนี้ลูกก็สีนะ อาจจะสีมังกรเหลือบ ๆ ก็ได้หรือสี สีใบไม้ สีรัศมี สีแสงรัศมีเข้ามาสู่กายเรา จะเป็นสีมีเสน่ห์ในตัวเรา นะลูก , จะมีเสน่ห์ เสน่ห์ตัวนี้ออกมาจากจิตที่เราบริสุทธิ์ เมตตา ที่เราไม่มีทุกข์ ที่เราดับระงับดับทุกข์ เสมือนเราได้รับทุกข์กาย เจ็บกาย เราระงับดับ จิตมันจะมีสีอยู่ในใจ คนบางคนพอเห็นสีขึ้นมา สีเขียว สีแดง สีขาว พวกมนุษย์ เทวดานี้ ถ้าบอกว่ามาสัมผัสสีของเรา ที่ได้อบรมด้วยศีล สมาธิ ปัญญา ลูก หลาน สามี ภรรยานี่ จะเป็นที่รัก และเป็นที่เมตตาต่อกัน เป็นที่เย็นกายและเย็นใจต่อกัน นะลูกนะ สังเกตดูนะ

ฉะนั้นพวกเทวดานี่ เขาจะมีอบรม ศีล สมาธิ ปัญญา เล่นวิชากสิณ เล่นกรรมฐานเป็นสีเป็นแสง ให้เกิดความเสน่หา มีแสงสว่างขึ้นไปสู่ท้องฟ้า ไปไหน เป็นองค์เทพ องค์เทวดา ให้ความสุขแก่ผู้อื่น แผ่เมตตาต่อผู้อื่น แต่ในโลกมนุษย์ผู้ที่ยังมีกองกิเลส เขาเล่นสีอย่างอวิชา อวิชาก็คือว่า พยายามป้าย พยายามแต่ง พยายามหาสื่ออะไรมาหลอกมาลวงกัน ถ้าใครติดสีอย่างอวิชา มีกิเลสครอบงำ มีความอยากได้ครอบงำนั้น จะมีความรักแต่ไม่นาน จะเจอทุกข์ด้วยราคะ ไฟโทสะ ไฟโมหะ จะทำให้เร่าร้อนวนเวียนอยู่ในกองกิเลส เหตุที่พอ

มาให้ลูกถือธุดงค์นี่ ไม่ว่าจะตากแดด ตากลม ตากอะไรต่างๆ พ่อก็ต้องอบบ่มด้วยแสงสีของรุกขเทวดา หรือผู้มีองค์ฌาณผู้เมตตา ลูกก็ทำสมาธิเจริญเมตตาในใจนะ นี่ลูกต้องนึกเอาไว้อย่างนั้น แต่ว่า บางครั้งที่ลูกมาปฏิบัติ ลักษณะปฏิบัติใจกายให้อยู่ลักษณะอย่างนี้ ภูมิมนุษย์ที่เขายังหลงอยู่ในอวิชา คือ ความมืดมน อวิชาในความชอบ ภูมิของความเป็นอยู่ของมนุษย์ ภูมิของจิตยังตกอยู่ในภูมิอบาย หรือภูมิที่หลอกลวงกัน เขาอาจจะไม่ชอบเหมือนคนไม่ชอบพระก็มีนะ เปรียบเทียบ แต่ถึงชอบไม่ชอบก็ตาม พ่ออยากให้ลูกทุกคนที่เราได้อบรมจิต ด้วยกรรมฐานที่ธุดงค์นี่ ให้ลูกภูมิใจนะ หมายความว่า พ่อต้องการให้ลูกได้รู้ว่า ตัวเราที่ได้มาปฏิบัติธุดงค์ได้อะไร มีอะไรเป็นที่พึ่ง ลูกต้องรู้ว่าสิ่งที่เราได้ คือสิ่งที่เราละ ละความยินดี ละความพอใจในตัวเรา ละความสุขจากสิ่งแวดล้อม จากใครก็ตาม ถ้าเราต้องการให้ความสุขผู้อื่น มีพระธรรม เป็นที่พึ่งของเรา มีความสงบใจ มีการเจริญภาวนา มีเมตตา มีขันติ เป็นที่ให้ความสุข มีวิริยะบารมีเพียรรักษาจิต ในการถือธุดงค์ มีโอกาสได้ทำความดีกับบุคคลอื่น ต่อไปข้างหน้า ถึงแม้ลูกกลับไปบ้าน แล้วจะอยู่อย่างไร จะไม่ถือผ้าบังสุกุล หมายความว่า ยังพอใจอยู่กับบ้านอยู่กับเรือน อยู่กับสามีภรรยาได้ แต่เราไม่หลงในรสเหยื่อแห่งความพอใจ ที่อยู่กับลูกกับหลานสามีภรรยา อยู่ได้ แต่เราไม่หลง จะพิจารณาว่าสิ่งที่ลูกหลานสามีภรรยา ลูก เพื่อนฝูงที่เขาต้องการอยู่นั้น เป็นสิ่งที่ไม่น่าเอา ถ้าไปเอาก็เป็นทุกข์ เราไม่อยากทุกข์อีก แต่ลูกมีหน้าที่ ทำใจให้สะอาดบริสุทธิ์ ในสิ่งที่เรามี มีลูกก็ทำใจให้อยู่กับลูก สามีภรรยา , แต่เราจะไม่ยินดี ไม่หลงใหลความสุข ไม่หลงเป็นเหยื่อ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส แต่เราจะทำความสงบ และความเมตตา อยู่เหนือความต้องการของผู้อื่น หรือสิ่งอื่นของมนุษย์ เจตนาของพ่ออย่างนั้น

นี่คือพ่อต้องการให้ลูกรู้ว่า เรามาฝึกถือธุดงค์ มาถือธุดงค์ ย่อมเป็นผู้เสียสละ เสียสละ กิเลสตัวเองออกไปให้หมด สละจาคะ สละสิ่งที่เป็นข้าศึก ไม่มีข้าศึกอยู่ในใจ อะไรกระทบก็ตาม ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ลูกหลานสามีภรรยามากระทบ เราสละออกไป อย่าเก็บเอาไว้ในใจ มีแต่สิ่งหนึ่งที่เราจะให้ก็คือ ความเป็นผู้ให้ความสุขผู้อื่น ให้ความสว่างผู้อื่น ให้ความรักต่อผู้อื่น ด้วยกาย วาจา ใจ เท่า

ที่เราจะทำได้ ฉะนั้น พ่ออยากจะให้ลูกกลับไปนี้นะ ให้ลูกทุกคน มีใจดีกับทุกคนกว่าเก่า ให้มีหน้าที่การงาน ทำการงานสูงขึ้นกว่าเก่านะ เอาจิตคิดช่วยผู้อื่นให้มากกว่าเก่า เพราะลูกได้ฝึกความลำบากนี่ อยู่ที่บ้านคงจะไม่ลำบากเท่านี้ แต่มาครั้งนี้เราลำบาก แต่เราก็มีความสุขเป็นที่สงบ มีความสุขเต็มที่ จงบำเพ็ญปฏิบัติซะนะ ฉะนั้นลูกกลับไปนี้ พ่ออยากจะให้ทำให้ลูกรักเรามาก ทำให้สามีภรรยารักเราให้มาก ๆ ถึงว่าใครไม่รัก เราก็ทำให้ด้วยความรู้สึกอยากให้ผู้อื่นเป็นสุข อยากให้ผู้อื่นพ้นทุกข์นะ มีจิตใจผ่องใสตั้งมั่นอยู่ในศีล พ่อขอไว้อย่างหนึ่ง คือว่า อย่าพยาบาท อย่าอาฆาตแก่ใคร แม้แต่โกรธนิดหนึ่งก็อย่าให้มี ถ้าจะโกรธก็ให้นึกถึงตอนที่เราขึ้นเขาสูง ๆ มันเหน็ด มันเหนื่อย แค่ไหน เราไม่โกรธใคร คิดว่า ลูกกลับไปบ้านนี่ คงจะไม่มีใครทำให้ทุกข์เหมือนที่เราขึ้นเขาสูงสุด ๓-๔ ลูก เข้าใจแล้วหรือยังลูก ? คงจะไม่มีใครทำให้เราเหนื่อย เท่ากับเราขึ้นเขาด้วยตัวเอง

ฉะนั้นต่อไปลูกนะ ลูกหลาน เราจะเหนื่อยกับลูกกับหลาน เราจะเหนื่อยกับสามีภรรยา เราจะเหนื่อยกับพ่อกับแม่นี่ สบายมาก ความดีของเราจะซึมแทรกเข้าไปสู่เขาเองนะ โดยไม่หวังผลตอบแทนอะไร เหมือนเรามาปฏิบัติถือธุดงค์ถืออสุภะ เรามานี่ไม่ได้หวังเอาอะไร ในป่าในเขา เราเอาธรรมชาติ จิตเราว่างหมด เรามา ไม่ได้มาเพื่อเอาอะไร ถือผ้าบังสุกุล ถือผ้า ๓ ผืน เรามาไม่ได้คือเอาโน่นเอานี่ แต่ว่า เราทำงานกับใคร ไม่ต้องหวังอะไรเลย โยมมีสามีแต่ทำให้ มีแต่จิตใจหวังดี ทำไปเถิด มันจะเกิดประโยชน์แก่ตัวเองและผู้อื่น นะลูกนะ อันนี้ พ่อคงจะให้ลูกได้ถือคติเอาไว้ ก็คือ ถือรักษาปฏิบัติในศีลนั่นเอง ข้อ ๑ เราอย่าเบียดเบียนใคร ลูกมาที่นี่มาตลอดนะ ถึงเราจะเจ็บจะปวดขึ้นเขาเหน็ดเหนื่อยเท่าไรไม่เบียดเบียนใครนะ เจ็บปวดเท่าไร หรือหนาวเท่าไร ก็ไม่เบียดเบียนใคร ก็คงจะมีบ้างแย่งมุ้งกันบ้างนิดหน่อย ดึงขากันหน่อย นึกว่าขาใคร นะ ใช่ไหม นี่ไม่เป็นไร ถือว่าธรรมดาเราไม่เบียดเบียนใคร ความหนาวนั่น ถ้าอยู่ในบ้าน ถ้าใครไม่ให้อะไรก็เถอะ มีเรื่องกัน ว่านั่นนะ นะโยมนะ ตอนนี้เราไม่มีอะไร เรานอนอยู่ป่าช้านะ นอนอยู่กับผีว่างั้นเหอะ ถ้าโยมอยู่บ้าน ผีดิบ ผีที่มันโกรธ ผีที่อาฆาตอยู่ในบ้าน เราไม่ต้องกลัว ไม่ใช่ว่าลูกทำให้ทุกข์ สามี

ภรรยาทุกข์ คิดจะหนีซะ หนีไปที่นั่นที่นี่ อย่าหนี แก้ตรงนั้นมันให้ได้ซะก่อน เหมือนเรานั่งฉันอยู่ ภาชนะเดียวกัน ถ้าไม่อิ่มอย่าลุก เราอยู่ที่นี่ ถ้าไม่สงบ ถ้าไม่หมดเวรหมดกรรม อย่าหนีไปไหน เรามอบกายถวายชีวิต ด้วยจิตที่สะอาดให้หมดไปชาตินี้ซะ เข้าใจหรือยังลูก ทำใจของตัวเองเบิกบาน สร้างความดีเช่นนั้นให้มันสะอาดบริสุทธิ์ซะ เมื่อจุดนี้มันดี จุดอื่นก็ดี ในขณะเราอยู่ที่ไหน พยายามทำที่สุดแห่งความทุกข์ อยู่ที่นี่ อยู่ในนั่งอาสนะเดียวกัน ถ้าฉันไม่อิ่มอย่าไป อยู่ที่นี่ อยู่ทำงานที่นี่ ถ้าที่นี่ยังมีเวรมีกรรมอยู่ อยู่จนไปกว่ามันสงบ ไม่ใช่กำลังอยู่ไม่เรื่องไม่ราว คนนั้นพาไปทำงานไปก่อนนะ โอ้ย ที่นี่วุ่นวายจะขอออกไปซะอีก อย่าไปอยู่ อย่าไปลักษณะเช่นนั้น อย่าไปเพื่อเอกลาภ อย่าไปที่นั่นคงจะดี ไปที่นั่นคงจะเจริญ ถ้าคิดอย่างนั้นไปที่นั่นก็เหมือนเดิม เข้าใจหรือยังลูก อย่าคิดว่า เออ ลูกคนนี้ไม่ดี อยากทิ้งซะ สามีภรรยานี้ไม่ดีอย่าเอาเลย ไปเอาที่อื่นซะ ไม่มีทางจะจบ คนที่นี่จะต่อไปอีก ๒ เท่า

ฉะนั้น ลูกได้มาถือธุดงค์ ได้มาทำที่สุดแห่งกิเลสตัวเองแล้วมีแต่ความใสบริสุทธิ์ ใครก็จะมาเกาะ ใครก็จะมาอยู่อาศัย เราสร้างบารมี สร้างกำลังใจ สร้างความสุข ให้เต็มเปี่ยมแก่ทุกคน ไม่เป็นศัตรูกับใคร ไม่ให้ใครมีทุกข์กับเรา เหมือนลูกเดินธุดงค์มาที่นี่ พ่อก็ไม่ได้ทุกข์กับลูก พ่อกลับมีสุขกับลูก ลูกก็ไม่ได้มีทุกข์กับพ่อ กลับมีความเคารพรักต่อพ่อมาก เข้าใจหรือยัง ทั้งที่เราเหน็ดเหนื่อย ทั้งที่เร่าร้อน ทั้งที่เราเจ็บป่วย บางคนใกล้จะตาย ใกล้จะตายกลางทาง พระสงฆ์เหมือน ๆ กันหละ แต่ก็ยังมีสุขใจ มีที่พึ่งอยู่ นี่แหละคือ การเข้าถึงสังโฆเป็นที่พึ่ง เราปฏิบัติดี ใจเราสงบดี นี่แหละเป็นทางของบารมีของลูก ในวันหน้าจะประเสริฐที่สุด ฉะนั้น ลูกกลับไปนี้ พ่ออยากให้ลูกได้สร้างความรักให้แก่ทุกคน เหมือนพ่อรักลูกทุกคน กลับไปนี้ลูกอย่านอกใจใคร หมายความว่า อย่าคิดร้ายใคร เหมือนพ่อคิดดีต่อลูกทุกคนนะ กลับไปนี้เราไม่ต้องการความสุขจากใคร เรามีสุขของตัวเอง แต่ให้ความสุขต่อผู้อื่น ไม่ใช่เรามีความสุข แล้วไม่ให้ความสุขผู้อื่น ไม่ได้ ไม่ใช่อย่างนั้นนะ เมื่อมีความสุข เราผ่านทุกข์ กลัวลูกหลานจะเป็นทุกข์ กลัวสามีภรรยาจะผิดเป็นทุกข์ เราก็แทรกธรรม แทรกความดี แทรกความสุขของเราให้เขา สอนเขาไปทีละนิด ๆ ๆ ด้วยความรักจริงใจต่อทุกคน นี่คือธรรมะ เป็นแสงสว่างคือ สมาธิ ความสว่าง จิตมั่นคงมันจะสว่าง หมายความว่า ให้ความร่มเย็น ให้ช่วยทุกคนในครอบครัวตระกูลเรา อยู่ในความรักของเราอย่างบริสุทธิ์สะอาด นี่คือเจตนาของหลวงพ่อ ในการถือธุดงค์นะลูก ถือธุดงค์นี้เอาประโยชน์ได้เลย

อย่างถือผ้าบังสุกุลเป็นวัตรนั่น หมายความว่า พิจารณาทุกสิ่งทุกอย่างในบ้านในเรือน ลูกสามีภรรยา ทุกคนให้มองเป็นลักษณะไม่ยินดี ไม่ยินดีหมายความว่ามองด้วยความ

ปกติ มองเหมือนขณะที่เรามองเห็นอะไร มันว่างหมด ไม่มีราคะ โทสะ มาประกอบ ไม่มีตัวหลงยึดว่า นี่เป็นความสุข อยากได้ความสุขนี้เข้ามาเจือปนกับเรา ตอนนี้เราพบความสงบแล้ว นี่นะโยมนะ ให้นึกในลักษณะอย่างนั้นน่ะ

ถือผ้า ๓ ผืน ก็ลักษณะว่า มองเห็นอะไรก็ตาม มีเสื้อมีผ้าอะไรก็ตาม เราอย่าคิดว่าสิ่งเหล่านั้นจะมาให้ความสุข หรือมองแล้วเกิดความหลง เราคงมองด้วยความปกติ อย่าไปยึดติดในสีเสื้อผ้า อาภรณ์ เครื่องประดับ ประดาอะไรในทางโลก อย่าไปติด คือมองเห็นแล้วก็รู้สึกว่ามันธรรมดา ใครจะเอาอะไรมาใส่ในคอใครจะมีแต่งเนื้อแต่งตัวแบบไหนมาก็ตาม นี่มันคือ ซากศพที่มาห่อหุ้มเอาไว้ คือ ความเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เรารู้ซะ แต่ไม่ใช่เราไม่แต่งตัวนะลูกนะ ไม่ใช่มอซอเหมือนไก่ตกน้ำอย่างนี้นะ อย่างนี้ยังใช้ไม่ได้ พ่อให้อาบน้ำยังไม่อาบเลย แสดงว่า ลูกเก็บเสน่ห์ไปไว้ที่บ้าน ใช่ไหม ไปอาบน้ำที่บ้าน เออ ดี

ที่นี่หมายความว่า เพียงแต่เราทำใจได้ นะลูกนะ เราทำใจได้แล้ว ต่อไปข้างหน้าคนอื่นจะเป็นอย่างไรก็ตาม เราก็ทำใจได้ ถึงใครจะแต่งตัวอย่างไร เราไม่หลงว่า เรานี้จะเป็นที่รักแก่ทุกคน เพียงแต่ว่าเราจะต้องรักทุกคน เพียงแต่ว่าเราจะต้องทำความดีต่อทุกคน เราไม่ต้องการไปหลอกไปลวงให้ใครมารักเรา ลูกแต่งเนื้อแต่งตัวได้นะ แต่งให้เจริญไปตามหลักธรรมะของสงฆ์ พระพุทธเจ้า

เพราะฉะนั้นกลับไปลูก พรุ่งนี้ก็เข้าร้านเสริมสวย ถ้าอยากสวยมากที่สุด เอาโลง เข้าไปนอนในโลง ๗ วัน ๗ คืน ออกมาสวยกว่าเก่า ตัวก็ขาว สวยกว่าเก่าได้รับรองเลย ลูกก็ทำหน้าที่ตามสบาย ไม่ใช่มาถือธุดงค์แล้ว ไปทำงาน เขาจะคิด เอ๊ะ ทำไมธุดงค์มาวันนี้ หมู่คณะขยะแขยง ไม่อยากกินข้าวร่วมด้วย เห็นหน้าธุดงค์แล้วอยากจะหันหนี กินข้าวจานเดียวไม่ได้แล้ว เผลอ ๆ นอนมุ้งเดียวไม่ได้อีก ยุ่งนะระวังนะ ฉะนั้นเราจะต้องปรับสีได้ เข้าใจแล้วหรือยัง ไม่อยู่บ้านเราก็ปรับสีเป็นสีหนึ่ง สีของเราที่อบรมแล้วจะอยู่ภายใน สีอะไรที่จะมาทามานุ่งนั่นแหละเสน่ห์ ทั้งภายในภายนอก มีทรัพย์ทั้งภายในภายนอกได้ นี่ลูกจะชนะตรงนี้ เข้าใจหรือยังลูก คนอยู่ที่เจริญไม่ฝึกปฏิบัติธุดงค์นี่ ภายนอกดี ภายในไม่ดี พออยู่ร่วมกันมีอะไร

เสื่อมไป ใจราคะ โทสะ โมหะ ความร้ายจะเกิดขึ้น ความรักผูกพันจะไม่มี ตอนนี้ลูกมีทรัพย์ภายใน ความรักอันบริสุทธิ์ เป็นเสน่ห์เป็นคาถา ท่องธุดงค์เอาไว้เลย หากคนนี้อยู่ใกล้ท่องธุดงค์นี้ว่าอะไร ท่องไว้แล้วทำจิตภาวนา ก่อนที่จะเข้าไปทำงาน นึกถึงธุดงค์ แต่งเนื้อแต่งตัว อธิษฐานทาหน้าทาตาก็พอสมควร อันนี้ไม่ต้องให้พ่อบอก ลูกรู้อยู่แล้ว คือพูดอย่างนี้หมายความว่า โยมจะต้องเปลี่ยนสี สีทางสังคมก็ต้องเน้น เราก็ต้องเปลี่ยนสีไปตามธรรมดา แต่เราให้ระวังจิตตัวเอง เราอย่าให้หลง เราสามารถที่จะไปเพ่งแสงสว่างให้แก่คนใกล้ชิด ใกล้ที่สุดในบ้าน ที่ทำงานหรือที่ไหน เขาก็จะวิ่งมาหาเรา เหมือนแสงสว่างพวกแมลงเม่าวิ่งมาหาเรา สัตว์เล็กสัตว์น้อยวิ่งมาหาเรา เหมือนลูกวิ่งมาหาหลวงพ่อใช่ไหม วิ่งมาแล้วกิเลสตายใช่ไหม ลูกก็สว่างขึ้น ใครมาหาลูกต่อไปนี้ กิเลสและความชั่วต่าง ๆ เวรกรรมความมืดมนต่าง ๆ เขาจะหมดละ ๆ ไป มันจะเดินตามทางลูก คนที่บ้านนะ คนที่ทำงานที่ไหนก็ตาม เพราะฉะนั้นเรามีดวงไฟ ดวงแสงสว่างเอาไว้ในใจ เราจะส่องทางให้แก่ลูกแก่หลาน สามี ปู่ย่า ตายาย ทุกคน นะ ลูกนะ

เพราะฉะนั้นการเดินธุดงค์นะ ในลูกภาวนาที่เราทำได้ ทั้ง ๑๓ ข้อ ลูกจะถือเอาข้อใดที่เป็นกิจวัตร สามารถเราทำได้ ๑๓ ข้อนี้ เราจะย่อจิตเอาองค์พุทโธ ๆ เป็นกรรมฐานนะ เมื่อเราได้พุทโธแล้ว ๆ จิตสงบแล้ว เราจะได้ทุกข้อ ถ้าเราจับองค์พุทโธไม่ได้ เราจะถือข้อไหน วันพระเราจะเอาข้อไหนได้ง่ายที่สุด ลูกก็ภาวนาดูว่าจะเอาข้อไหน

นั่งฉันอาสนะเดียวเป็นวัตร ถ้าไม่อิ่มอย่าเพิ่งลุกอย่างนี้ ถ้านอนไม่พอก็อย่าเพิ่งลุก นอนต่อไป นี่คือ ฉันภาชนะเดียวเป็นวัตร ถ้านอนอยู่ในห้องนี้แหละ ถ้าใครบอกว่าห้องนั้นงามสวยนะ ฉันไม่ยอมลุกไป เอกลาภอย่างนั้นไม่เอา อยู่ห้องนี้แหละ ว่างั้นนะโยม! ถืออย่างนี้ก็ได้ใช่ไหม

อยู่กลางแจ้งเป็นวัตร ลูกที่อยู่กลางแจ้งเป็นวัตร ใช่ไหม เนสัชชิ ถือไม่นอนเป็นวัตร เรามีเอาจิตไปอยู่กับใคร จิตเราอยู่กับตัวเรา ไม่ใช่เห็นจิตคนนั้นเศร้าหมอง คนนั้นไม่ได้ดึงจิตมาอยู่เป็นที่พึ่ง นี่ฝึกเอาอย่างนี้ให้มันได้ นะลูกนะ ถ้าลูกฝึกอย่างนี้ ปฏิบัติอย่างนี้

รับรองลูกจะเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรแก่ทุกคน ลูกจะเป็นผู้นำแก่ทุกคนในบ้าน

ฉะนั้นรุ่นนี้ถือว่า ครบรัตนตรัยคือ สังโฆ พ่ออยากจะให้ภาวนา อย่าห่อเหี่ยวต่อความเหน็ดเหนื่อย เพราะตอนนี้พ่อเป็นห่วงนะ พ่อไปพักผ่อนไม่ได้เดินอยู่ในร่ม ความอ่อนเพลีย บางครั้งมีนิมิต และความสุขเวทนา หลงความสุข ไอ้ตัวสุขเวทนานี่ ทำให้เราเคลิ้มฟุ้งซ่าน ถ้ามีอะไรกระทบนี้มักจะฟุ้งซ่าน กลับไปบ้าน ลูกอาจจะมองหน้า สามีภรรยาอาจจะตาเหล่มองดู แต่เราต้องมองตรง ไม่ใช่เขาเหล่ตามองดู เราก็เหล่ตามองเขา ไม่ใช่อย่างนั้นนะ เราต้องมองตรง มองตรงด้วยศีล มองตรงด้วยความรักเมตตาต่อทุกคน เราวิ่งตรงเข้าไปเลย แสดงความหวังดี และความบริสุทธิ์ แสดงความจริงจังเหมือนเรารักลูกเหมือนลูกขึ้นไปในบ้านชาวเขา ทั้งที่ไม่อยากขึ้น หลวงพ่อบอกก็ต้องขึ้นไป ขอขึ้นหน่อย เขาไม่อยากให้ขึ้น ขอนั่ง เขาไม่ให้นั่ง ขอกินน้ำหน่อย เขาไม่ให้กิน ไม่รู้จะพูดภาษาอะไร นั่งตื๊อจนได้ ในที่สุดก็เข้าใจ เขาใจหรือยังลูก ลูกเอาวิชาไปนี่ กลับไปบ้านลูกคนนี้ สามีคนนี้ไม่เข้าใจเราก็ตื๊อด้วยความดี ตื๊อคำนี้หมายความว่า สร้างความหวังดี เอาความบริสุทธิ์ ที่เราไม่มีความรู้สึกอยากได้อะไร นอกจากอยากให้ ถ้าลูกเอาวิชาธุดงค์นี้ ไปอยู่กับลูก กับหลาน อยู่กับใคร อยู่กับมิตรบริวาร รับรองลูกไม่มีศัตรูกับใคร ลูกจะเป็นผู้บริสุทธิ์ เป็นเนื้อนาบุญเป็นที่รักเป็นที่เคารพแก่ทุกคน ลูกจะนำทุกคนให้มาปฏิบัติดี ไม่ให้เบียดเบียน ลูกจะเป็นครูผู้หนึ่งที่สอนแทนพ่อได้ นะ นำทางทุกคนให้ครอบครัวจนตาย พ่ออยากให้ลูกจำเอาไว้เลยว่า ธุดงค์ครั้งนี้จนถึงวันแก่ วันเจ็บ วันตาย ให้นึกถึง จะมีหมู่สงฆ์ พระอริยะนำทางลูกไปสู่ที่เจริญ อธิษฐานเอาไว้ลูก ที่ธุดงค์ครั้งนี้ ต่อไปจะไม่มีโอกาสมาอย่างนี้ ชีวิตที่เรามีค่าที่สุด ๗ วัน ที่เราปฏิบัติได้ในพระธรรม ยอดการปฏิบัติของพระอริยะ ครูบาอาจารย์ที่ปฏิบัติพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ที่ทรงตรัสไว้ดีแล้ว เราได้ปฏิบัติแล้ว เราได้ถือไว้ในใจแล้ว เป็นสังโฆ ปฏิบัติตามพระสงฆ์แล้ว ลูกภาวนาอย่างนี้เป็นทางสะอาดสงบ เห็นหนทางที่ดีที่งาม ปรารถนาสิ่งใดที่จะสำเร็จ นี้ถือเจตนาหลวงพ่อนะ

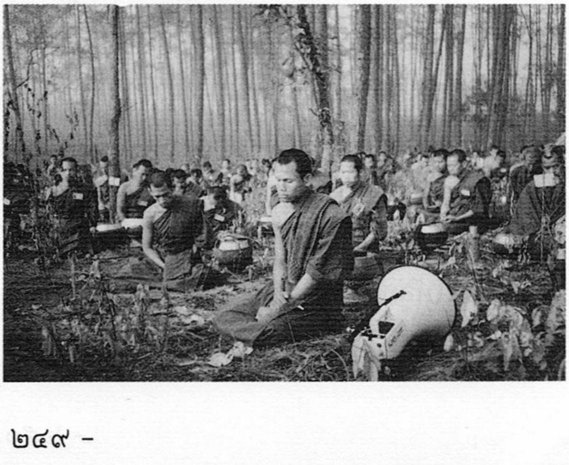

เพราะฉะนั้นวันนี้นะ พ่อจะให้ลูกกลับ ก่อนจะกลับจะขอขมาหมู่พระสงฆ์ครูบาอาจารย์ หลวงพ่อจะเป็นตัวแทนนะ พระสงฆ์ท่านก็คงจะไปปฏิบัติ

อยู่ป่าช้า ลูกกลับวันนี้ ถนนหนทางก็ลำบากพอสมควร จะให้ไปส่งที่เชียงใหม่ คือ รถปิคอัพบ้าง รถอะไรบ้าง จะให้รถดี ๆ เครื่องบิน ก็ไม่มีสนามบินที่นี่ ติดต่อเครื่องบินเชียงใหม่ โทรศัพท์ไปไม่มีใครรับ ไม่รู้เป็นอย่างไร ลูกก็ต้องนั่งไปถึงเชียงใหม่ พอถึงเชียงใหม่แล้ว เราคงจะไปพุทโธภาวนา หรือลงที่ไหน งานนี้ลูกต้องพึ่งตัวเอง หมายความว่าไปถึงโน้น เราก็ต้องพยายามสร้างจิตใจให้เบิกบาน ใครถามไปไหนมา ไปอยู่กับเสือ เสือที่ไหน เขา ๑๐๘ ลูก ไปไหนมา ไปที่ธุดงค์ ถือธุดงค์ทำอย่างไร คือ ยิ้มทุกวัน สบายทุกวันไปถือธุดงค์อยู่ในป่ากับครูบาอาจารย์ ไปฝึกจิตตัวเองให้สงบ ขจัดโรคภัยไข้เจ็บ ตอนนี้โรคภัยหายหมดเลย ไม่มีแล้ว นะ ตอนนี้มันโกรธใครไม่เป็น แต่อย่ามาว่าฉันนะ ขู่ไว้ก่อนลูกต้องภูมิใจ อย่าไปบอกว่าธุดงค์เข็ดแล้วไม่อยากจะไปทนทุกข์ทรมาน ไม่น่าแนะนำให้ไป อย่างนั้นอย่าไปพูดนะ สิ่งที่ดีเราอย่าไปพูด ลบล้างออกไป พูดอย่างภูมิใจ ปีหน้าถ้าฉันไม่ตาย ฉันจะไปกับหลวงพ่ออีกนะ ไม่เข็ด อยากจะไปอีก เป็นบารมีอย่างไร ชื่นใจอย่างไร ขึ้นเขาสูงลูกนั้น เห็นเขาลูกนั้นชื่นใจอีก จนถึงที่สุด ขาสั่นเลย อยากจะขึ้นไปอีก เข้าใจหรือยัง โอ๊ย ดีจริง ๆ ขึ้นเขาเหมือนขึ้นสวรรค์ ลมพัดมีวิมาน มองเห็นหมดเลย สุขกายสบายใจเลย เราพูดสิ่งที่เรามีความสุข เอาความสุขไปพูดให้เขาคิดว่า ถึงแม้ทุกข์ลูกก็มีความสุข ใช่ไหมลูก เข้าใจหรือยัง มันจะเบิกบาน มันผ่องใส เอาตรงนั้นเป็นสิ่งที่เราได้ ไปพูดกับลูกกับหลานดีอย่างไร อดทนอย่างไร บารมีอย่างไร เล่าไปตั้งแต่จุดแรก จนถึงจุดที่นี่แหละ นะ ไปเล่าให้เพื่อนฝูงที่ทำงาน ที่อยู่อาศัย แต่อย่าเล่ามากนะ ต้องดูจังหวะดีๆเสียก่อน นะ ที่เขาทำงานถามว่า ไปธุดงค์อย่างไรนี่ เอ๊ะ ตัวทำไมดำ ไปอบมา อบด้วยสมุนไพร ใส่ด้วยเสน่ห์เทวดา อย่ามาแตะตัวฉันนะ แตะเมื่อไรเธอนอนไม่หลับนะ ระวังนะ เดี๋ยวตามตื๊อฉัน ที่บ้านฉันไม่เอานะ ตอนนี้ฉันปล่อยวางหมดแล้ว พูดขู่ไว้ก่อนนะ นะลูกนะ

เพราะฉะนั้นสร้างความรักกับลูกกับหลาน กับสามี ขยันกว่าเก่านะ ตื่นแต่เช้าทำงานทำการอยู่ที่บ้าน ก่อนนอนก็ทำทุกสิ่งทุกอย่าง ให้สามีภรรยาอยู่ร่วมกันอย่างบริสุทธิ์ คนอยู่ที่ไหนนั่งสมาธิ แผ่ให้กันอย่ามีราคะ โทสะ เคยโกรธ เคยรัก เคยชังอะไร แผ่ออกไปด้วยความบริสุทธิ์ต่อกันซะ ลูกต้องสร้างความรู้สึกบริสุทธิ์อย่างนี้ให้เกิดขึ้น อย่าให้มีทุกข์กับคนนั้นโกรธ คนนี้อย่าไปทุกข์กับใคร เราทำใจได้แล้ว สงบใจได้ เรามีแต่ให้ มีแต่แผ่แต่เพ่ง นะ มีแต่บอกทางให้เจริญด้วยทรัพย์ ด้วยบริวาร ลูกทุกคนนั่งสมาธิ สวดมนต์ ก็แผ่เมตตาให้ลูกให้หลาน รับบารมีครูบาอาจารย์ จนกว่าถึงโน้น วันที่ ๑-๗ ประมาณปลายเดือน ๒๖-๒๗ ๑-๗ เมษายน ค่อยให้เข้าวัด ช่วงระยะนี้ กลับไปไม่ให้เข้าวัด ให้ปฏิบัติ

อยู่ที่บ้าน และไปทำงาน ช่วยลูกช่วยหลาน พ่อจะแผ่ไปที่บ้าน แผ่ไปจนถึงลูกถึงหลาน ถึงพ่อถึงแม่ ถึงตระกูลเรา รับบารมีหลวงพ่อ เว้นไว้แต่ไปทำงาน เว้นแต่ไปเยี่ยมพี่เยี่ยมน้อง ไปแค่นั้นได้คือไปเยี่ยม เหมือนกับลูกก็ไปเอาความดี เอาความแสงสว่างไปหาพี่น้อง พ่อจะแผ่จากการปฏิบัติ แผ่ไปถึงลูกที่บ้าน เข้าใจหรือยัง ถ้าลูกไปวัด พระที่วัดท่านจะเอาบารมีธุดงค์ของลูกไปหมดเลย วิญญาณพลังองค์เทพเทวดา หรือวิญญาณปู่ย่าตายาย ผู้สร้างวัดสร้างวา ที่เกาะอยู่ตามวัดตามวา จะเอาพลังของลูกไป เขาเอาพลังของลูกไปนี่บารมีธุดงค์ที่ลูกได้ เขาจะให้องค์เทพเทวดา ที่อยู่ตามวัดตามวาที่บรรพบุรุษเขาอยู่นี่ เขาก็จะไปเกิด เขาไปเกิดสูง ลูกก็จะเดินอยู่ตามทางเขา อาจจะไม่เท่าทัน พ่อต้องการให้ลูกเดินทางตามพระอริยะ ครูบาอาจารย์ซะ ถ้าลูกไปวัด เขาก็จะไปเกิด ต่อไปลูกจะเดินตามองค์เทพเทวดา เจ้าที่เจ้าทางไปวัดไปวาที่เอาบุญอยู่ เข้าใจหรือยัง เดินตามฐานอาจจะเป็นเทวดามิจฉาทิฐิ พรหมมิจฉาทิฐิ วนเวียนอยู่ในชั้นพรหม วนเวียนอยู่ในการรักลูก รักผัว รักเมีย วนเวียนอยู่ในสัตว์โลก ในมนุษย์ เทวดา พรหม ไม่ถึงพระนิพพาน ลูกต้องเข้าใจนะ ที่พ่อพูดอย่างนี้ พวกที่ทำบุญสุนทานต่าง ๆ บางทีไปอยู่ตามวัดตามวา ตามโบสถ์ตามวิหาร ถ้าพระเขาบอกเอาบารมีจากพระ แต่ถ้าโยมไปธุดงค์กับหลวงพ่อนี่ ลูกไปที่วัดปุ๊ป พลังที่ลูกไปปฏิบัติธุดงค์ เห็นแล้วปฏิบัติได้บุญ พอลูกทำบุญอะไร เขาจะดูดรับเอาไปหมด ลูกจะมารับบารมีหลวงพ่อก็ยากแล้ว จะเดินตามหลวงพ่อ แสงสว่างการปฏิบัติธุดงค์ พลังวิญญาณมาสิงลูกไปแล้ว ลูกก็อาจจะไปอยู่ภูมิเทวดา ชั้นพรหมอีกชั้นหนึ่ง แต่อาจจะวกวนเวียน กลัวว่าจะตกอยู่ในสภาพอย่างนั้น เข้าใจหรือยัง ฉะนั้นระวังเอาไว้นะ อย่าไปรับองค์เทพองค์เทวดาพวกเจ้าเข้าทรง ลูกอย่าไป ช่วงระยะนี้ลูกอย่าเพิ่งไปไม่จำเป็น ผ่านธุดงค์เสียก่อน ถ้าไปเขาจะเข้าสิงปุ๊ป ลูกจะเอาหละ ฮือ ๆ ๆ ฉันไม่อยากกินไอ้นี่ ฉันอยากถือผ้าบังสุกุล ๓ ผืนเป็นวัตรทีละผืน ๆ ทำอย่างไง เข้าใจหรือยังลูก ถือธุดงค์ปฏิบัติ นึกถึงหมู่สงฆ์ที่มาปฏิบัตินี้ เข้มแข็งเอาไว้นะ ห้ามไปทานข้าวของในวัด ห้ามไปกินข้าวของในวัดทั้งนั้น ห้ามรับของพระของเจ้าบริเวณนั้น บางทีพวกเทวดา พวกอะไร บางทีไปให้พระ เขาอยากจะเกิดอีก พยายามไปให้

หาพระ ให้พระให้ของคนโน้นคนนี้ เข้าใจมั้ย โยมห้ามไปรับของพระ ห้ามไปกินข้าวในวัดในวา ถือเอาไว้แค่เดือนนี้นะ เข้าใจหรือยัง

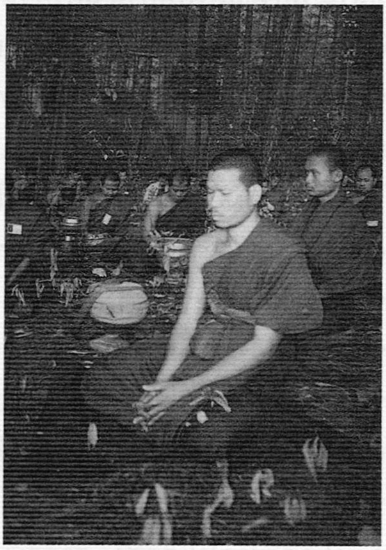

๑-๗ เมษายน ให้ไปรับพ่อรับพระธุดงค์ หลังจากนั้นจะไปวัดไหนก็ได้ พ่อไม่ห้าม

ขั้นตอนสุดท้าย ที่พ่อบอกว่า รุ่นนี้เป็นรุ่นพิเศษที่หลวงพ่อจะตั้งกองทุน กองบุญธุดงค์ สังฆรัตนตรัย ครบพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เพื่อการสงเคราะห์แก่ชาวเขา สงเคราะห์ผู้ขาดธรรมะ นำเอาธรรมะให้แก่เขา เป็นกองทุนให้ธรรมเป็นทาน เหมือนพ่อให้ธรรมทานแก่ลูก เป็นกองทุนพระธรรม เพื่อเอาพระธรรมยื่นให่แก่บุคคลที่จะมาเกิด มาศึกษาเล่าเรียนในโลกนี้ ต่อไปจะมีผู้มาสอนหลักพระธรรมคำสอนเข้าไปสู่เยาวชน สู่ลูกสู่หลาน แก่เราทุกภพทุกชาติ ลูกอย่าลืมนะ ๑-๗ มี.ค. ปีหน้าเนอะ ถึงจะมาทอด นานพอสมควรนะ อย่าลืมพ่อนะ ที่พ่อบอกนี้ให้ลูกทุกคนเป็นประธาน เริ่มสะสมวันละ ๕ บาท ไปจนถึงโน้น วันละ ๑-๕ บาทไปเรื่อยๆ จนกว่าจะได้ ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ เท่ากับพระธรรม ถ้าไปไม่ได้ถึงขนาดนั้น เอาแค่ ๑๕ บาทก็เอา ให้ลูกสะสม โยมเป็นประธาน หามิตรหาบริวาร พูดแต่เรื่องธุดงค์ ตอนนี้ลูกจะพยายามนึกถึงความลำบากอย่างไร ก็ต้องได้พระธรรมสิ่งที่ลูกได้ ได้สิ่งที่เราละชั่วไม่เบียดเบียน ทำจิตใจให้สงบในสังขารเราได้ เราต้องการให้ผู้อื่นได้ เราต้องการเอาพระธรรมส่วนนี้ให้ผู้อื่น เพื่อผู้อื่นจะสอนเรา และสอนผู้อื่น เราจะได้รู้ในสิ่งที่เรารู้ตลอดๆ ไปเลย สิ่งที่พ่อปรารถนาอย่างนั้นนะ

เพราะฉะนั้นกองทุนนี้ พ่อจะตั้งไว้ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน เข้าใจหรือยังลูก ถ้าถึงเดือนนั้น ลูกคงจะมีบริวารเท่ากับมาครั้งนี้ประมาณ ๑๒๐ กว่าคนใช่ไหม เข้าใจหรือยังลูก หนึ่งปี หาบริวารได้เท่ากับ ๑๒๐ คน เข้าใจหรือยังลูก ๑๒๐ คนเท่ากับบารมีที่เราเดินธุดงค์มาครั้งนี้ เพราะฉะนั้นจะทำบุญสร้างโน่นสร้างนี่เท่าไร ก็ไม่ได้บุญเท่ากับการปฏิบัติธรรม กองทุนนี้เป็นกองทุนปฏิบัติธรรมะ เทิดทูนการถือธุดงค์ปฏิบัตินะ เป็นกองทุนธุดงค์รุ่นสังฆรัตนะ คือ พระรัตนตรัย นะลูกนะ ลูกคงจะสร้างความจำอันนี้ไว้ นะลูกนะ เข้าใจหรือยัง

๓๐.

เตือนด้วยความหวังดี

เมื่อหลวงพ่อและคณะสงฆ์ให้ศีลให้พรแผ่เมตตาให้กำลังใจแก่โยมธุดงค์แล้ว จนได้เวลา ๑๗.๐๐ น. จึงให้โยมได้ขึ้นรถปิคอัพ ซึ่งมีทั้งหมด ๕ คัน ที่ใช้เป็นยานพาหนะส่งโยมเดินทางกลับ รถวิ่งออกจากศูนย์พัฒนาโครงการหลวงบ้านเด่น ผ่านบ้านวัดจันทร์ ตามเส้นทางสู่เชียงใหม่ รถต้องวิ่งแล่นตามไหล่เขาคดเคี้ยวไปตลอดทาง และทางก็เต็มไปด้วยฝุ่น ควันฟุ้งตลบไปตลอดทาง ทำเอาทุกคนนั้น ผมหงอกขาวไปตามๆ กัน แต่ทุกคนก็ร่าเริงกันดี บางคนได้พูดล้อเล่นกันว่า

″ อ้าว... เฮ้ย... ! ทำไมแก่ไวนักล่ะ ดูซิผมหงอกขาวเต็มหัวหมดเลย ″

ก็นึกอยากจะตอบแทนอยู่ดอกน่ะ ″ ยังไม่แก่ดอก แต่ที่ผมหงอกนั้นเทวดาท่านย้อมผมให้ ″

ก็แสดงว่าทุกคนมีบุญน่ะ ที่มีเทวดามอบความแก่ให้ จากทางที่คดเคี้ยวสุดท้ายก็ถึงท่ารถจังหวัดเชียงใหม่ เวลา ๒๑.๐๐ น. มีพระอาจารย์สัญญาได้ตามมาส่ง

จากกันวันนั้น หลายท่านก็รู้สึกว่ายังอาลัยธุดงค์อยู่ ยังอยากอยู่ปฏิบัติสร้างบารมีกับครูบาอาจารย์ แต่เวลาที่กำหนดให้ก็มีเพียงเท่านี้ อีกทั้งหน้าที่การงานก็ยังรอ แต่เท่าที่ได้เดินผ่านมานั้นก็นับว่าคุ้ม จิตใจสงบได้เยอะมากเลยทีเดียว และหวังว่าทุกคนคงจะได้นำเอาธรรมที่ตนปฏิบัติได้ในการเดินธุดงค์มาเป็นกำลังใจสร้างความดีกับทุกคนที่อยู่ที่บ้านอยู่ที่ทำงาน คงจะมีความอดทน อดกลั้นให้อภัยแก่กันได้ดี ตามเจตนาที่ครูบาอาจารย์พระคุณหลวงพ่อได้ฝากเอาไว้ก่อนจะเดินทางกลับบ้านสู่ภูมิลำเนา ในวันนั้นว่า

ลูกมาถือธุดงค์ย่อมเป็นผู้เสียสละ คือสละราคะ เสียสละความสุขอันเป็นกิเลส แต่ได้แสงสว่าง ได้ความรัก ด้วยกาย วาจา ใจ มีจิตใจดิดดีกับทุกคน ให้ลูกมีความขยันมากๆ เพราะลูกได้มาเดินธุดงค์ฝึกผ่านความยากลำบากมาแล้ว แต่ก็ได้รับความสุข อย่าพยาบาทอาฆาตหรือโกรธใคร เพราะว่าไม่มีใครมาทำให้เราทุกข์ได้เท่ากับตัวเราทำตัวเราเอง

เรามาเดินธุดงค์ เรามิได้หวังเอาอะไรจากใคร อย่าเบียดเบียนใคร เขาไม่ให้อะไรแก่เรา ๆ ก็ไม่ว่า จงทำใจตัวเองให้เบิกบานพยายามทำที่สุดแห่งทุกข์ได้ ลูกมาเดินธุดงค์ลูกก็เหน็ดเหนื่อย แต่ก็มีความสุขพ่ออยากจะให้ลูกสร้างความรักกับทุกคน เหมือนพ่อรักลูก จิตจะสว่าง สามารถช่วยทุกคนในครอบครัวให้ได้พบแสงสว่าง เอาพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นที่พึ่ง ให้นึกถึงกัมมัฏฐานธุดงค์ แล้วจิตใจลูกจะสบายกับทุกคน

พ่อขอให้ลูกนำเอาวิชาธุดงค์ไปใช้ และขอให้จำธุดงค์ครั้งนี้ให้ได้ วันข้างหน้ายามแก่ ยามเจ็บ ยามใกล้จะตาย จะมีพระอริยะมาบอกทางนำพาไปสู่สวรรค์ชั้นพรหม และเมื่อกลับไปถึงบ้านแล้ว พ่อจะแผ่เมตตาไปให้ ลูกก็ขอให้สวดมนต์ภาวนา กำหนดจิตรับบารมีพ่อให้ได้ และลูกก็แผ่ให้ลูกหลาน แผ่ให้พ่อ-แม่ สามี ญาติ บริวารทุกคน

และอีกอย่างหนึ่ง พ่อขอเตือนด้วยความหวังดี เมื่อลูกกลับไปถึงบ้านแล้ว ห้ามมิให้ลูกไปวัด มิให้ไปในสถานที่มีพวกเจ้าเข้าทรง คนกว่าจะวันที่ ๑-๗ เมษายน เพราะสถานที่เหล่านั้นจะมีองค์เทพเทวดา มีเจ้าที่เจ้าทางอาศัยอยู่ ลูกมาปฏิบัติธุดงค์นี้ถือว่า ลูกบริสุทธิ์ เป็นผู้มีบุญ ถ้าลูกเข้าไปในสถานที่นั้น บุญกุศลที่ลูกปฏิบัติบำเพ็ญมาอาจจะถูกดูดเอาไป เพราะพลังจิตจะสู้เขาไม่ได้ เพราะท่านสูงกว่าลูก แต่ถ้าใครจะไปไหว้บรรพบุรุษได้ เพราะวิญญาณเขาต่ำกว่าลูก หรือจะไปเยี่ยม พ่อ-แม่ ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูงก็ไปได้ ด้วยความดีที่เสมอกัน ถือว่าไปเพื่อสงเคราะห์คนที่ทำให้สู่ที่สูง อย่างนี้พ่ออนุญาตให้ไปได้น่ะ

ก็หวังว่า โยมธุดงค์ทุกคนที่ได้ไปเดินธุดงค์กับพระคุณหลวงพ่อภาวนาพุทโธในครั้งนี้ คงได้รับรสพระธรรม มีความสุขใจและมีความภูมิใจอยู่มิใช่น้อย เพราะถือว่าเป็นการไปฝึกกัมมัฏฐานปฏิบัติธรรม ถือศีลกันอย่างอุกฤษณ์ และทุกคนล้วนมีความตั้งใจจริงที่จะปฏิบัติตามแนวคำสอนของพระพุทธองค์ เดินตามทางอริยมรรค มีองค์แปด คือ

๑. สัมมา ทิฏฐิ คือ ความเห็นชอบ
๒. สัมมา สังกัปปะ คือ ความดำริชอบ
๓. สัมมา วาจา คือ การเจรจาชอบ
๔. สัมมา กัมมันตะ คือ การกระทำชอบ
๕. สัมมา อาชีวะ คือ การเลี้ยงชีพชอบ
๖. สัมมา วายามะ คือ ความพยายามชอบ
๗. สัมา สติ คือ การระลึกชอบ
๘. สัมมา สมาธิ คือ การตั้งสติมั่นชอบ

ซึ่งถือว่าเป็นหลักธรรมที่นำชีวิตทุกชีวิตที่ปฏิบัติตามไปสู่ความสุขและพ้นทุกข์ได้จริง ถึงแม้ว่าการเดินธุดงค์นั้นจะลำบาก เหน็ดเหนื่อย ทุกข์แสนทุกข์ในร่างกาย สังขารมีความร้อนปวดทรมานก็จริง แต่ทุกคนก็มีความสุขใจ มีความสุขอย่างที่ไม่เคยได้รับรสความสุขอย่างนี้จากที่ไหนมาก่อนเลย เพราะมันเป็นสุขในธรรม

และการเดินธุดงค์ครั้งนี้ ทุกคนได้ฝึกขันติบารมี มีความอดทน อดกลั้นต่อทุกสภาวะที่เกิดขึ้น เป็นต้นว่าอดทนต่อความเจ็บปวด ความเหน็ดเหนื่อย ความร้อนหนาวหิว ทนต่อความกลัวต่าง ๆ ที่ได้ประสบกัน แม้บางที่จะมีทุกข์กับหมู่คณะก็ให้อภัยแก่กัน มีการเกื้อกูลช่วยเหลือกันมาตลอด เป็นความเอื้ออาทรเป็นความรักที่เปี่ยมด้วยใจอันบริสุทธิ์ต่อกันในยามทุกข์ยากลำบากอย่างนั้น ซึ่งก็เป็นความรักสามัคคีกันในหมู่คณะที่ได้ร่วมทุกข์ยากมาด้วยกันในการเดินธุดงค์ ก็ด้วยเหตุที่ว่า เพราะทุกคนต่างมีจุดหมายสู่จุดเดียวกันนั่นคือเจริญตามรอยพระอริยหลวงปู่มั่น หลวงปู่ฝั้น หลวงพ่อภาวนาพุทโธ และครูบาอาจารย์หมู่สงฆ์ ผู้เป็นเนื้อนาบุญ ก็เพื่อการหลุดพ้นทุกข์จากการเวียนเกิด แก่ เจ็บ ตาย ที่ยังหลงอยู่ในธาตุ ๔ ขันธ์ ๕ อันเป็นกองทุกข์นี้ เมื่อได้ทำที่สุดแห่งทุกข์ให้พ้นแล้ว จิตย่อมสงบในศีล สมาธิ ปัญญา คือการเข้าสู่ความพ้นทุกข์แห่งมรรค ผล นิพพาน

″ เยอะนี่แหละดีลูกเอย ลูกจะได้สร้างบารมี แผ่เมตตาให้เขาได้พบทางศีล สมาธิ ปัญญา เมื่อกลับไปแล้ว ลูกจะได้มิตรบริวารที่ดีงาม มีความบริสุทธิ์ต่อเรายิ่ง ๆ ขึ้นไป และลูกก็จะมีจิตใจเข้มแข็ง สามารถเอาชนะอุปสรรคได้ในวันข้างหน้า ไงละลูกเอย...

″ แต่มันก็น่ากลัวอยู่น่ะ หลวงพ่อ ″

″ กลัวทำไม

ลักษณะและปฏิปทาของหลวงพ่อภาวนาพุทโธ

สมควรที่จะเป็นแบบอย่างแก่พุทธศาสนิกชน อุบาสก อุบาสิกา กล่าวโดยย่อดังนี้

1. มีความเมตตาต่อเพื่อน เกิด แก่ เจ็บ ตาย ทุกผู้ทุกนาม ทุกชั้นทุกภูมิ
2. มุ่งให้ธรรมะเป็นธรรมทาน อบรมสั่งสอนลูกศิษย์และญาติโยมในสายบุญ โดยไม่ถอยต่อความเหน็ดเหนื่อย และอุปสรรค มารภัยต่าง ๆ
3. มุ่งทำแต่บุญกุศลให้เกิดขึ้นอยู่เสมอ แนะนำให้รู้จักการบำเพ็ญทานต่าง ๆ
4. ถือธุดงค์ตลอดชีวิต ทุกปีจะนำพาหมู่คณะพระสงฆ์ สามเณร ญาติโยม ออกธุดงค์จำพรรษาอยู่ตามป่าช้าต่าง ๆ
5. ฉันท์ผัก ผลไม้ ไม่เบียดเบียนเนื้อสัตว์ และ ยังพยายามแนะนำสายบุญทุกคนให้กินอาหารเจ ลดละเวรกรรม
6. แผ่เมตตา พูดสนทนา แก้ปัญหา(ความทุกข์) ของญาติโยมอยู่ในแนวทางของศีล สมาธิ ปัญญา ทำให้ทุกคนที่มาพบท่านแล้วมีความอิ่มเอิบใจ สบายกาย สบายใจ
7. ทุก ๆปี จะนำพาทอดกฐินสงเคราะห์ในภาคอิสาน บำเพ็ญทานบารมีครั้งยิ่งใหญ่ ซึ่งท่านเองได้บำเพ็ญทอดกฐินสงเคราะห์ในภาคอิสานนี้ ได้จำนวนถึง 999 วัด ครบตามที่ท่านได้อธิษฐานจิตไว้แล้ว เมื่อปี 2525
8. มีเมตตา อบรมสั่งสอนพระสงฆ์สามเณรและญาติโยมในสายบุญทุกคนให้บำเพ็ญปฏิบัติตั้งอยู่บนเส้นทาง ศีล สามาธิ ปัญญา
9. มีความเคารพนอบน้อมต่อผู้มีพระคุณ พ่อ แม่ ครูบาอาจารย์เพ่งแผ่เมตตาให้ทุกคนมีความสุข
10. มองคนในแง่ดี คิดช่วงเหลืออยู่เสมอ และสอนให้เร่งบำเพ็ญเพียรเพื่อจะให้หลุดพ้นจากความทุกข์ ในวัฏฏะสงสาร
11. แนะนำให้ธรรมะ ทำจิตให้สงบ มีสติก่อนที่จะถวายทาน รักษาศีล 5 ศีล 8 ให้บริสุทธิ์เท่าที่ทำได้
12. ไม่พูดล้อเลียน นินทาใคร พูดแต่แง่ดี สอนให้มีเมตตาต่อกัน และให้มีจิตมั่นคงในการทำคุณงามความดี

13. เวลาแสดงธรรมมีอารมณ์แจ่มใส เบิกบาน สบายใจแก่ผู้พบเห็น
14. เป็นผู้นำที่ดีทั้งกาย วาจา ใจ เป็นแบบอย่างแก่พระสงฆ์ สามเณรและญาติทุคนที่ได้มาพบเห็น
15. ท่านอธิษฐานจิต จำพรรษาป่าช้าต่าง ๆ เช่น
    - ปี 2528 จำพรรษาอยู่ป่าช้า บ้านกุดบอด อ.เขาวง จ.กาฬสินธุ์
    - ปี 2529 จำพรรษาอยู่ป่าช้าเจริญเมือง อ.พาน จ.เชียงราย / ปี 2530
    - ปี 2530 จำพรรษาอยู่ป่าช้า บ้านเมืองปอน อ.ขุนยาม จ.แม่ฮ่องสอน
16. มีคุณธรรมความดีที่เปี่ยมล้น เจริญอยู่ในพรหมวิหาร 4 มีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา สะสมบารมี มาหลายภพหลายชาติ

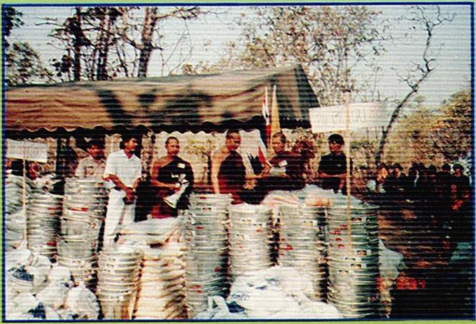

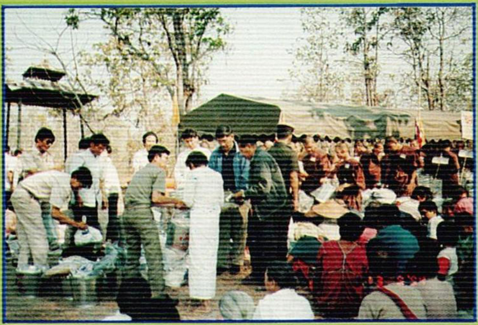

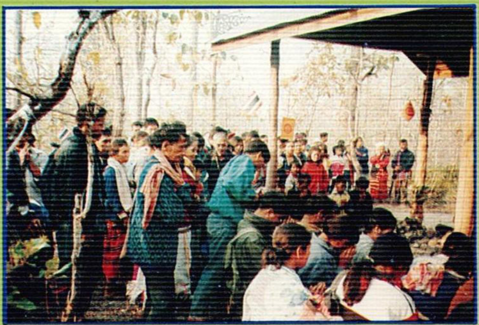

ชีวประวัติย่อ

ชื่อ พระครูปลัดมหาเถรานุวัตร ฉายา กิตติปัญโญ อายุ 48 พรรษา 25 วัดสามพราน (พุทโธภาวนา) ตำบลสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

สถานะเดิม

ชื่อ จำลอง นามสกุล คนซื่อ เกิดวัน 6 ฯ 3 ค่ำ ปีขาล วันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2493 ชื่อบิดา นายคำหมาง ชื่อมารดา นางฝ้าย นามสกุล คนซื่อ เกิด ณ.บ้านเลขที่ 70 หมู่ที่ 5 ต.สงเปลือย อ.เขาวง จ.กาฬสินธุ์ มีพี่น้องร่วมสายโลหิต 10 คน(ดูรายละเอียดในหนังสือ หนึ่งทศวรรษของวัดสามพราน)

วิทยะฐานะ

ป.4 น.ธ. โท

บรรพชา-อุปสมบท

พ.ศ. 2505 อายุครบ 12 ปี บรรพชาเป็นสามเณร ณ. วัดกกต้องบ้านกุดบอด ตำบลสงเปลือย อำเภอ เขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์

พ.ศ. 251 อายุครบ 22 ปี อุปสมบทเป็นพระภิกษุ ณ. วัดโพธิ์ทอง ตำบลบางมด อำเภอ บางขุนเทียน กรุงเทพามหานคร โดยมีพระสรญาณมุนี เป็นพระอุปัชฌาย์ พระครูศรีพัฒนคุณ เป็นพระกรรมวาจารย์ พระครูวิจิตรบูรณการ เป็นอนุสาวนาจารย์

งานการปกครอง

พ.ศ. 2529ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าอาวาสวัดสามพราน ตราตั้งเลขที่ 13/2529 และได้ปกครองดูแลพระ ภิกษุ สามเณร คณะศิษย์ภายในวัด พร้อมกับได้นำอารามิกชน ปฏิบัติธรรมบำเพ็ญภาวนา รักษาศีล ทุกวันพระ ทุกวันอาทิตย์ ตลอดปี มาจน ถึงปัจจุบันนี้

การเผยแพร่

-จัดบรรยายธรรมทางสถานีวิทยุ เป็นเวลา 10 ปี

-จัดให้มีการถือบวชเนกขัมมะตลอดปี ทั้งมีการอบรมธรรมแก่พุทธศาสนิกชน ทุกวันพระและวันอาทิตย์ตลอดปี

-จัดให้มีอบรมธุดงควัตร นำปฏิบัติธุดงค์ทุกปี

-จัดให้มีการอุปสมบทหมู่ทุกปี ก่อนฤดูกาลเข้าพรรษา

-จัดให้มีการอบรมเยาวชน ตามโครงการบวชสามเณรภาคฤดูร้อน

-จัดมอบทุนการศึกษา และมอบอุปกรณ์การศึกษาตาม โครงการกองทุนสงเคราะห์ ข มูลนิธิหลวงพ่อภาวนาพุทโ สงเคราะห์นักเรียนที่เรียนดีแต่ยากจน ในถิ่นทุรกันดารมีโรงเรียนที่ได้รับการสนับสนุน ตามโครงการนี้มากกว่า 42 โรงเรียน

(ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในหนังสือ หนึ่งทศวรรษของวัดสามพราน)

หลวงพ่อภาวนาพุทโธ เดินธุดงค์ปี '37